

KJØBENHAVNS
RAADHUS
BIBLIOTHEK

EXLI BRIS

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 1.

Januar.

1926.

Det svundne Aar og det, som kommer.

Guds Godhed har fulgt vor store Sag gennem 1925. Og naar vi gør Aarets Resultat op, har vi stor Grund til at være taknemlige.

Vi har faaet 3 nye Kirker, de to Kryptkirker i Samuels og Allehelgens Sogne og den midlertidige Kirke paa Fengers Vej i Timotheus Sogn.

Vi har faaet Lov til at lægge Grundsten til to nye Kirker: Blaagaards Kirke og Taksigelseskirken i Aldersro Sogn.

Vi har faaet to nye Kirkegrunde, en i Udkanten af Aldersro Sogn, bestemt til Kirkegrund for den vestlige Del af Sions Sogn, og en i den sydlige Del af Filips Sogn. Den sidste er skænket os af Landinspektør Birk, medens vi har købt den første af Generalkonsul Teilmann.

Hjælpeindsamlingen i København er sat i Gang og har trods mange Vanskeligheder opnaaet at faa tegnet ca. $\frac{1}{2}$ Million Kroner i Bidrag.

Ude paa Landet har Hjælpeindsamlingen naaet at faa tegnet Bidrag paa 1 Million 900,000 Kroner.

Og store Bededagskollekten har indbragt 86,710 Kroner. Dette i Forbindelse med Hjælpeindsamlingens Resultat viser, at Københavns Kirkesag har en stor Plads i Menighedens Kærlighed.

For alt dette siger vi af Hjertet Tak.

Til det lyse i Billedet af Aaret hører ogsaa Hjælpeindsamlingens festlige Møder i Koncertpalæet og Vor Frue Kirke, Stiftsprovst Ussings Foredrag i Bethesda, Kirkefondets Aarsmøde og Hjælpeindsamlingens Repræsentantmøde, vore kønne nye Kontorer i Vendersgade og Fredens Kirkes 25-Aars Fest.

Men der er ogsaa Skygger i Aarets Billede.

Vor Bestyrelse har mistet to af Kirkesagens trofaste Venner, Fabrikant Henrik Hansen, Korsør, og Pastor Albert Schack. Og Kirkesagens store Fremgang har kaldt en stærk Modstand frem. Hele Efteraaret er Kirkesagen blevet angrebet i den socialdemokratiske og delvis ogsaa i den radikale Presse. Kirkesagen har længe haft Fjender, desværre ogsaa enkelte Præster, der ikke formaaede at se bort fra deres

51276
Kø16
1926-29

Indvendinger og glemme dem i Tak til Gud for, hvad han har givet den danske Menighed i Københavns Kirkesag; nu brød Kritikken og Fjendskabet frem i en Storm gennem de mange Angreb i Aviserne. Forsvaret blev dels ført sammesteds, dels i dette Blad og i en Pjece, som blev uddelt i de københavnske Sogne.

For Øjeblikket er Stormen stilnet. Men Angrebene har haft til Følge, at Kirkeministeren, der hidtil har set paa Kirkesagen med Sympathi og Forstaaelse, er tvunget over i en kritisk Holdning. Han ønsker adskillige Forandringer gennemført, deriblandt nogle, som er af saa indgribende Natur, at Kirkesagens Ledelse ikke paa nogen Maade kan gaa ind derpaa. Der er nu indledet Forhandlinger, og forhaabentlig vil de Krav, der umuliggør det frivillige Arbejdes Fortsættelse, bortfalde, saa Kirkefondet kan fortsætte ad de Linier, hvorpaa vi hidtil har arbejdet.

Ellers maa vi ud i Kampen som saa ofte før.

Men hvad enten det ene eller det andet bliver Tilfældet, trænger vi nu i særlig Grad til alle vore Venners Forbøn og Støtte. Vi véd, at den har fulgt Kirkesagen gennem det svundne Aar. Lad den saa ogsaa, og i forstærket Grad, følge den i det Aar, der nu er kommet. Saa skal Herrens store Værk herinde trods alle Vanskeligheder lykkes ogsaa i Aaret 1926.

Charles Nielsen.

Indvielsen af Kirken paa Fengers Vej.

Kokolith-Kirken fra Blaagaards Plads er nu opstillet i Timotheus Sogn paa Fengers Vej i Valby. Foreløbig er den Filiationkirke for Timotheus Sogn, der saaledes har to Kirker; Sognet, der har over 17,000 Indbyggere, har kun Kirkeplads til godt 200 i Sognekirken; nu er der kommet ca. 300 Pladser til i Filiationkirken.

Denne, hvis Opstilling er besørget af Murermester Johs. Andersen i Samarbejde med Arkitekt Jul. Smith, er blevet i høj Grad forskønnet; dens Indre er blevet baade hyggeligt og stilfuldt, og ved en Tilbygning er der skaffet Plads til Køkken, Brændselsrum og Toilet.

Men dens Flytning, Opstilling, Indretning og Udstyrelse har ogsaa kostet over 25,000 Kroner, hvoraf Kirkefondet har betalt godt 23,000. Indvielsen fandt Sted den 29de November, 1ste Søndag i Advent. Den foretoges af Biskop Ostenfeld, hvis Tale man vil finde i dette Nummer af Bladet. Distriktets Præst, Pastor Obelitz, prædikede over Dagens Tekst og bragte Menighedens Tak for det nye Værksted for Arbejdet i det store Sogn.

Kirken har siden Indvielsen været godt besøgt, og der er almindelig Glæde over den i Sognet.

Det har selvfølgelig været nødvendigt at forøge den præstelige Betjening af Sognet. Og Ministeriet har ansat cand. theol. Henry Rasmussen, hvis Løn udredes af Kirkefondet, som ordineret Medhjælper i Timotheus Sogn.

Derimod besørges Tjenesten som Kordegn, Graver, Organist og Kor ved den nye Kirke frivilligt af Medlemmer af Timotheus Menighed. Kirkens Navn er endnu ikke endelig fastslaaet.

Maatte den blive Udgangspunktet for et rigt og frugtbart Arbejde, Sjæle til Frelse, Gud til Ære!

Ch. N.

Ved Indvielsen af Kirken paa Fengers Vej den 29. November 1925.

»Men de halvfjedsindstyre vendte tilbage med Glæde og sagde: »Herre, ogsaa de onde Aander ere os lydige i dit Navn.« Men han sagde til dem: »Jeg saa Satan falde ned fra Himmelen som et Lyn. Se, jeg har givet eder Myndighed til at træde paa Slanger og Skorpioner og over hele Fjendens Magt, og slet intet skal skade eder. Dog, glæder eder ikke derover, at Aanderne ere eder lydige; men glæder eder over, at eders Navne ere indskrevne i Himlene.« (Lukas 10, 17—20.)

Vi hører om, at de 70 Disciple, som var udsendte af Jesus for at forkynde, at Guds Rige er kommen nær, vendte tilbage med Glæde. Det var Glæden over, at deres Gerning var lykkedes. »Ogsaa de onde Aander var os lydige i dit Navn,« siger de. Og Jesus deler deres Glæde, det var jo i hans Ærinde, de var gaaede, hans Gerning, de havde øvet. Han var jo selv kommen for at ødelægge Djævelens Gerninger, for at befri de Fanger, som sad bundne under den stærkes Magt, og ved at høre om Tjernerens Fremgang og Glæde, ser han i et Syn hele Mørkets Fyrstes Magt rokket og ham selv styrtet fra Tronen: »Jeg saa Satan falde ned fra Himlen som et Lyn.« Det er Maalet, som Jesus ser virkeliggjort. Og saa giver han dem en ny Udsendelse og Kraftudrustning: »Se, jeg har givet eder Myndighed til at træde paa Slanger og Skorpioner og over hele Fjendens Magt, og slet intet skal skade eder.« De skal gaa frem Skridt for Skridt i deres Gerning af virkeliggøre det store Maal: at Guds Rige skal sejre. Men saa følger han til: »Dog, glæder eder ikke derover, at Aanderne er eder lydige, men glæder eder derover, at eders Navne er skrevne i Himlene.« Han véd, hvem han sender, han kender det, som de er udsatte for — og navnlig er udsatte for, naar det bærer fremad med Gerningen og Arbejdet; derfor minder han dem om det personlige, at de selv af Guds Naade er frelste og har modtaget Syndernes Forladelse og som Guds Børn og Guds Ejendomsfolk har faaet deres Navne indskrevne i Himlene.

Det var egentlig *en lille Begyndelse*, som nu var gjort af de 70 med at brede Guds Rige ud. Maalt med hele Opgavens Storhed at bringe Guds gode Bud til alle Slægter, at løse alle de Millioner og Milliarder af Fanger, som sukkede under Djævelens Aag og Trældom, kunde det jo synes som en Draabe i Havet. Og *dog* fryder Jesus sig, som om hele Maalet var naaet. Ikke saaledes, som om han *drømte sig til Sejren*; derom siger hans Ord os klar Besked, han sender dem paany ud til Arbeidet, og han minder dem om, at der maa være den fasteste Forbindelse mellem deres Gerning og deres eget personlige Liv.

Og det er nu *Guds Børns Kaar*, at naar der er sket en Begyndelse, maaske kun en lille Begyndelse paa Guds Gerning, saa faar de *den hele fulde Glæde* derover. Det gentager sig Gang paa Gang. Nu i denne Advenstid mindes vi jo om Johannes Døberen. Da han som et lille Barn laa paa sin Fader Zacharias' Arme — ja, da var det et Spædbarn uden stor Kraft, men i dette Barn saa Zacharias Opfyldelsen af Guds trofaste Forjættelser, og han udbryder i sin herlige Lovsang: »Og du, Barnlille, skal kaldes den Højestes Profet!« Zacharias har den hele fulde Glæde, skønt han kun har Begyndelsen af Virkeliggørelsen af Guds Løfter.

Saaledes er det med et *Menneske, som har oplevet det* at faa *Guds Tilgivelse*, Syndernes Forladelse. Det er kun Begyndelsen til et frelst Menneskeliv, rent og uden Anstød paa Kristi Dag, fyldt med Retfærdigheds Frugt, men det er Begyndelsen, som volder den hele jublende Glæde, saa det synger i det Menneske, som har oplevet denne Begyndelse.

Det gentager sig hver Gang vi *oplever et lille Fremskridt af Guds Sag*, saa fører det med sig den hele, stærke Glæde — saadan er Gud overfor os.

Og nu vil *koldsindige Mennesker sige*: Det er *Menneskers Naivitet*, at de saa at sige drømmer sig til Glæden og tager den paa Forskud. Nej, lad os vente med at glæde os, til Fuldendelsen er naaet! Vi maa være bekymrede, om det nu ogsaa kan naas, for den Smule Begyndelse er jo ingen Ting.

Jo, saaledes kan der ses forskelligt derpaa.

Lad os en Gang tage et *lille dagligdags Eksempel*. Der er et lille Barn, som skal lære at gaa og lære at tale. Og Barnet snubler og fægter med Armene og gør nogle underlige Bevægelser, og Barnet giver nogle underlige Lyde fra sig og siger Ordene forkert. Og de, som staar og ser paa det, ler maaske deraf og kan kun se det ubehjælpsomme deri, men Moder ser anderledes derpaa. Hun ser vel, at det er ubehjælpsomt, men samtidig ser hun, hvad det er Begyndelsen til, hvad der kan komme ud deraf, og derfor glæder hun sig over alle disse smaa Tilløb. Det er *Kærlighedens Maade at se paa en Begyndelse*.

Og nu Gud Fader oppe i Himlen, hvorledes ser han paa

de Begyndelser, som det enkelte Menneske og hans Menighed gør her paa Jorden? Sidder han og ser koldsindigt derpaa og ser kun paa det ubehjælpsomme og ufærdige og med et kritisk Blik paa Manglerne? Nej, han ser det som Begyndelser. Han ser det, *som er*, men ogsaa det, *som kan komme ud deraf*, og derfor glæder han sig over de smaa Begyndelser, og det er *Genskinnet af hans Glæde*, som vi fornemmer, naar vi staar overfor en aandelig Begyndelse.

Jeg siger, at han ser baade paa det, som er, og paa det, som kan komme ud af det. Han ser ikke *paa det som det fuldendte*, derfor vil han altid minde os om Forbindelsen mellem det *personligt* at være grebet af Kristus og have vore *Navne skrevet i Himlene*, og saa den Gerning, som skal øves. Han vil aldrig lulle os i Søvn med den Tanke, at det hele nok gaar af sig selv, thi det kommer det aldrig til. Men han vil ikke *tage vor Glæde fra os*.

Og nu staar vi her ved en Begyndelse: dette lille Kirkehus, som har gjort Tjeneste andet Sted i 20 Aar, er nu rejst i dette store Sogn, som kun har saa lille en Kirke. Det er en ringe Begyndelse; men er det gjort i Tillid til ham, som regner *et Sennepskorn for stærkere* end en *stor Sten*, saa har vi Lov at glæde os, thi da vil han lade det lykkes, at her maa samles en bedende og lovsyngende Menighed, som fra ham selv i Ordet og ved Nadverbordet henter det, som den har behov for at kunne leve og for at kunne dø!

Saa vil vi ogsaa i Dag istemme Fortrøstningssalmen:

Ej skal Sions Borg sig højne
Denne Gang med Spir og Taarn,
Hyttelavt i Verdens Øjne
Bygges nu imod tilforn;
Dog i Herrens Vingers Skygge
I en gylden Aftenstund
Under Sang vi altid bygge
Paa den gamle Klippegrund.

Verdens vise, Jordens bolde
Vil vor Hytte vel forsmaa,
Men den største vil dog holde
Nadver i den ringe Vraa.
Tidlig han sig myg har krummet
Barneglad i Moderskød.
Han, som laa i Krybberummet,
Bryde vil i Hytten Brød.

Ja, med det Sind vil vi i Dag indvie dette Hus til at være et Herrens Hus, hvor han selv maa øve sin Gerning ved sine Tjenere blandt Mennesker, Sjæle til Frelse og hans hellige Navn til Ære — og vi staar her i Dag med den Glæde, Herren har givet os, som er et Genskin af hans egen Glæde. Amen.

Aaret 1925.

Skematisk Oversigt.

Januar: Sammenkomst for Præsterne ved Kirkefondets Kirker. Sognepræst Fibiger indleder en Forhandling om »Præst og Lægmand i Samarbejde«. — Tegningerne til den nye Blaagaards Kirke approberes.

- Februar:* Projektet til Menighedshus og Præstebolig i Filips Sogn approberes. — Fabrikant Henr. Hansen, Korsør, dør.
- Marts:* Den københavnske Hjælpeindsamling begynder sit Arbejde med et stort Agitationsmøde i Koncertpalæet, den følgende Uge holder Stiftsprovst Ussing 3 Foredrag i Bethesda, og der udkommer en Pjece om Kirkesagen, skrevet af Provst Helweg-Larsen, med Udtalelser af en Del kendte Mænd og Kvinder og Illustrationer af Joakim Skovgaard. — Kirkefondet og Menighedsplejerne flytter fra Badstuestræde 17 til Vendersgade 28. — Tegningerne til Taksigelseskirken approberes.
- April:* Tegningerne til Grøndals Kirken approberes. — Meddelelse om Arv efter Enkefru A. K. Hansen, Hjørring. — Smedemester Jensen nedlægger Hvervet som Kasserer for Gethsemane Kirke. Chauffør Kolind vælges i hans Sted. — Der købes Kirkegrund i Sions Sogn.
- Maj:* Der gives Tilladelse til at opstille den gamle Blaagaards Kirke paa Kirkegrunden ved Fengersvej. — Der foreligger Forslag til Sogneudskillelse i Sions Sogn.
- Juni:* Store Bededagskollekten indgaar med Kr. 86,710. — Pastor Schack dør.
- Juli:* Det er 25 Aar siden, Kirkefondets Legat- og Tontineforening stiftedes. — Den gamle Blaagaards Kirke nedrives, og Flytningen til Fengersvej foretages. — Der oprettes Kaldskapellani ved Enghave Kirke. — Der oprettes residerende Kapellani ved Luther Kirke i Stedet for Kaldskapellani. — Stiftsprovst Ussings 3 Foredrag fra Marts udkommer som Pjece.
- September:* Grundsten nedlægges til den ny Blaagaards Kirke. — Krypten til Samuels Kirke indvies. — Hjælpeindsamlingens Amtsrepræsentanter samles til et 2 Dages Møde. — Krypten til Alle Helgens Kirke indvies. — Grundsten nedlægges til Taksigelseskirken. — Hjælpeindsamlingen for København afholder en Gudstjeneste i Domkirken med Pastor Skovgaard-Petersen og Stiftsprovst Ussing som Talere. — Angrebene paa Kirkefondet begynder i »Social-Demokraten«. — En Pjece: »Kampen om Kirkesagen« uddeles til københavnske Hjem i et Antal af 150,000 Eksemplarer.
- Oktober:* Kirkefondet holder sit aarlige Bestyrelsesmøde. Til Medlemmer af Bestyrelsen indvælges Sognepræst P. Oldenburg, Pastor Svend Bøgh, Købmand Steengård, Herning, og Kaptajn Gørtz, Helsingør. Til Forretningsudvalget genvælges Sognepræst N. Juhl, Kontorchef L. N. Hvidt og Kontorchef Sivertsen. — Kirkefondets Statutter vedtages af Bestyrelsen med de foreslaaede Ændringer.
- November:* Fredens Kirke fejrer 25 Aars Jubilæum. — Landinspektør Birk og Hustru skænker en Kirkegrund i den sydlige Del af Filips Sogn. — Distriktskirken paa Fengersvej indvies.

December: Arkitekt Staffeldt Matthiesens Projekt til en ny Kirke i Sions Sogn antages.

Personskifter ved Kirkefondets Kirker i 1925.

Præster: Konst. Kaldskapellan ved Bethlehems Kirke Thorøe Larsen til konst. Sognepræst for Skjørringe, cand. theol. Niels Peter Martin Randkær til Kaldskapellan ved Bethlehems Kirke. Sognepræst ved Fredens Kirke Einer Holstein Laurits Ege til Sognepræst ved St. Jakobs Kirke. Præsteviet Medhjælper ved Lukas Stiftelse Alfred Nørfelt til Sognepræst ved Fredens Kirke. Residerende Kapellan ved Gethsemane Kirke Knud Frederiksen afskediget. Sognepræst paa Askø Chr. Martin Norlev til residerende Kapellan ved Gethsemane Kirke. Præsteviet Medhjælper ved Kapernaums Kirke C. Hanson til Sognepræst for Majbølle. Kaldskapellan ved Luther Kirken Martin Berg til residerende Kapellan ved samme Kirke. Cand. theol. Karl Robert Adamsen til Kaldskapellan ved Nathanaels Kirke. Cand. theol. Thorvald Marinus Madsen til Kaldskapellan ved Nazaret Kirke. Cand. theol. Henry Rasmussen til præsteviet Medhjælper ved Timotheus Kirke. Cand. theol. Carlo Zwicky til præsteviet Medhjælper ved Anna Kirke. Præsteviet Medhjælper ved Enghave Kirke Niels Gammeltoft-Hansen til Kaldskapellan sammesteds.

Kordegne: Assistent Willy Jernbøl til Esajas Kirke. Købmand Frederik Nielsen til Allehelgens Kirke. Kalkulator Emil Andersen til Simeons Kirke.

Gravere: Skræddermester Aage Bendtsen til Allehelgens Kirke. Landmand Alfred Hansen til Bethlehems Kirke. Snedker H. P. Christensen til Samuels Kirke. Manufakturhandler Laur. Chr. Aarkrog til Timotheus Kirke.

Organister: Organist, Frk. Elisabeth Tuxen til Alle Helgens Kirke. Organist ved Kapernaums Kirke Knud Malmstrøm til Esajas Kirke. Organist Valdemar Hansen til Kapernaums Kirke. Organist, Frk. Thyra Hansen til Samuels Kirke. Organist ved Gladsakse Kirke Edvard Johansen til Timotheus Kirke.

Brorsons Kirkens 25-Aarsfest.

Søndag den 10de Januar fejrede Brorsons Kirkens Menighed 25 Aarsdagen for Kirkens Indvielse. Denne fandt Sted den 6te Januar 1901 ved Biskop Rørdam.

Foruden Pastor Kold holder Organist Bauer og Graver Albrechtsen Jubilæum sammen med Kirken. Det gælder ogsaa flere af den Kreds af Mænd og Kvinder, som straks slut-

tede sig til Brorsons Menighed, bl. a. ogsaa Kirkens Kasserer, Urtekræmmer Jul. Clausen.

Der er i Aarenes Løb udgaet et stort og velsignet Arbejde fra Brorsons Menighed. Den har givet sit store Bidrag til, at det en Gang ilde berygtede Nordvestvejskvarter nu har forandret sig saa meget. Og Brorsons Menighed har ned gennem Aarene været en af Kirkesagens trofaste Støtter. Der er saaledes god Grund til at sige Gud Tak for, hvad han i 25 Aar har virket ud fra Brorsons Menighed.

Jubilæet fejredes ved to Festgudstjenester Søndag den 10de Januar. Ved dem begge var Kirken overfyldt. Om Formiddagen prædikede Pastor Asschenfeldt-Hansen ud fra Dagens Tekst, Markus Ev. 10, 13—16, om »at være under Velsignelsen«, medens Pastor Kold ud fra Salme 118 tolkede Menighedens Tak og Glæde. Kirkens Kor sang meget smukt, og Orgelet havde i Anledning af Jubilæet faaet flere Stemmer indlagt. Menigheden havde desuden skænket sin Kirke to store Kandelabre, en paa hver Side af Alteret, Høreapparater for tunghøre og et Daabskapel til højre for Kirkens Kor, ligesom Varmeværket er blevet fornyet. Ved Offergangen efter Pastor Kolds Prædiken indkom der ca. 1000 Kroner.

Om Eftermiddagen prædikede en af Kirkens gamle Kapellaner, Sognepræst Poulsen fra Aulum.

Om Aftenen samledes Menigheden til Fest i Krypten. Med de indbudte Gæster var der over 300 Mennesker bænkede ved de dækkede Borde. Det blev sent, før man skiltes. Mange Talere havde Ordet for at lykønske og takke. Foruden Pastor Kold og Urtekræmmer Clausen talte Pastor Asschenfeldt-Hansen, Pastor Holt, Dr. Alfr. Th. Jørgensen, Stiftsprovst Ussing og Professor Harald Westergaard, der bragte Kirkefondets Hilsen og Tak.

De følgende Aftener holdtes der stærkt besøgte Gudstjenester i Kirken.

Maatte Brorsons Menighed være under Velsignelsen fra det høje ogsaa i Aarene, som kommer!

Ch. N.

Noter.

Et lille Festskrift: Brorsons Kirken 1901—25 er udkommet. Det har god Tekst og kønne Illustrationer. Det koster 1 Kr. 50 Øre og sælges til Fordel for Kirkens Hjem for gamle. Faas paa Kordegnens Kontor, Svanemosegaardsvej 2 A, Kbhvn. V.

En Tidstavle for Kirkesagen 1915—25 er udarbejdet af Sekretæren og faas paa Kontoret. Den fortsætter Tidstavlen i Jubilæumsbogen og er beregnet paa at indsættes i denne. Vi sender den gerne til enhver, som ønsker den.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor *Ch. Nielsen*

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 2.

Marts.

1926.

Store Bededag.

Nu nærmer den Dag sig, da Kirkesagens Venner i Danmark bringer deres aarlige Gave til den store Sags Fremme. Fredag den 30. April, paa Maanedens sidste Dag, finder Indsamlingen Sted, men i Reglen vil man ogsaa kunne aflevere sin Gave en af de to følgende Dage, hvis det passer bedre; de fleste Præster indsender først Kollekten til deres Provst efter Søndagen.

For Kirkesagen afhænger saa uhyre meget af, hvordan Indsamlingen St. Bededag forløber. Den er jo vor vigtigste Indtægt hele Aaret. Den bestemmer derfor Fremgangstempoet; jo mere den giver, des hurtigere kan vi gaa frem. Og i disse Aar, hvor Hjælpeindsamlingen har sat Tempoet højt op, skulde vi gerne kunne følge med, saa vi ikke afskæres fra Fremgang af Mangel paa Midler.

Meget kan volde Bekymring, naar vi ser hen mod St. Bededagsindsamlingen i Aar. Jeg skal nævne noget af det.

Der er sidste Aars Underskud; det bliver paa ca. 35,000 Kr., en Gæld, som forlods maa betales af Indsamlingens Udbytte.

Der er den store Arbejdsløshed, særligt i Byerne, som har sat mange Hjem tilbage og bragt Ydeevnen ned.

Der er Krisen i vort Landbrugs Eksport. Landmændenes Fortjeneste er betydelig mindre nu end i Aarene, som er gaaet.

Og der er endelig den noget uklare Stilling i Kirkesagen selv, som er fremkommet ved Ministeriets Ønsker om Forandring af visse Forhold i Kirkesagen — Ting, hvorom der netop nu forhandles, og som næppe vil afklares inden St. Bededag.

Der er saaledes nok, som kan volde Bekymring. Men vi har et Bud om, at vi ikke skal bekymre os. Gud er rig nok til at give „til fuld Tilfredshed“. Og vi stoler paa, at Guds Folk i Danmark ogsaa i Aar vil slaa Kreds om det store Arbejde og give saaledes, at der bliver „rigeligt til al god Gerning“.

Vi siger derfor til alle Kirkesagens Venner — ikke mindst blandt Præsterne —: Gør et omhyggeligt Arbejde for at forberede Indsamlingen i Aar, at Resultatet maa blive en rig Gave, et Udtryk for en bestemt Vilje til, at Arbejdet herinde i vor store Hovedstad

kan gaa sin Gang uden Hindring, og vi kan naa et Stykke længere frem mod at virkeliggøre det store Haab: København en kristen By.

Gud lade det lykkes!

Charles Nielsen.

Indvielsen af Menighedshuset i Absalons Sogn.

Søndag den 14. Marts var en Glædesdag for Absalons Menighed; thi paa den foretoges Indvielsen af det Menighedshus, der i de forløbne 6 første Aar af Menighedens Liv har været haardt savnet, ja i stigende Grad fra Aar til Aar efterhaanden som Menighedslivet udfoldede sine Kræfter.

Menighedshuset danner Korsarmen til den kommende Absalonskirke; ogsaa dette, at den første Del af denne monumentale Kirkebygning nu er rejst, føles som en stor Opmuntring; thi det er jo en Forjættelse om, at ogsaa Resten af Kirken skal blive bygget. Og selv om det endnu vil vare nogle Aar, før den hæver sin høje Facade med det svære Dobbelttaarn ud mod Søndre Boulevard, har Menigheden derude gode Rammer for sit Arbejde baade i den lille, midlertidige Kirke og i det nu indviede Menighedshus, der er meget praktisk indrettet, og hvor bogstaveligt talt hver Tomme Areal er udnyttet.

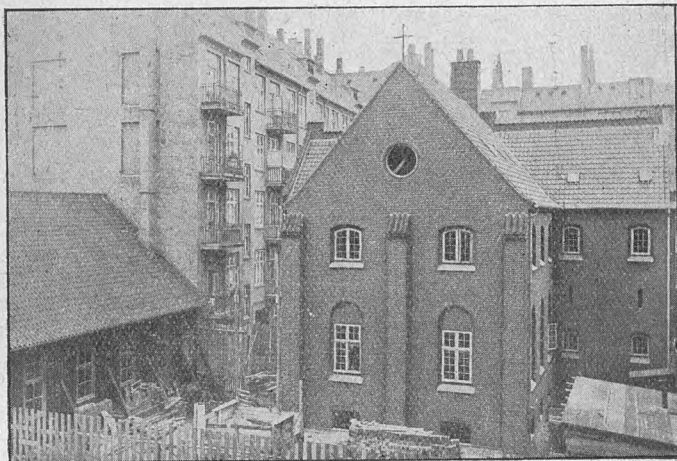
I Kælderen er der foruden Fyr- og Brændselsrum, Materialrum og en god Sal til F.D.F. og Spejderarbejdet blandt Sognets Ungdom.

I Stuen ligger Korsalen, som en Gang vil indgaa som Sideskib i Absalonskirken. Den har Plads til henimod 200 Mennesker; her kan altsaa større Møder afholdes. Paa 1. Sal er der et lille Leder-værelse til Bestyrelsesmøder o. l., en køn Dagligstue for K.F.U.K. og en mindre Sal, Absalonssalen, med Plads til ca. 100; her vil de almindelige Menighedsmøder o. l. kunne holdes. Endelig er der paa Loftet indrettet en nydelig lille Sal, „Oven-Salen“; den ligger lige under Taget og dens Vinduer sidder i øverste Del af de skraa Vægge; men den har tillige et stort, rundt Vindue i Gavlens og har derfor Lys i Overflod. Her skal Sognets Børnehaven indrettes; og om Aftenen er den saa fri til Møder af forskellig Art.

Hele Bygningen, som er opført af Arkitekterne Wittmaack og Hvalsøe, har kostet ca. 92,000 Kr. Af dette Beløb har Kirkefondet udbetalt de 28,000 Kr., som det i sin Tid har laant af Indsamlingskomitéen for den nye Absalonskirke; Hjelpeindsamlingen i Svendborg Amt har ydet 35,000 Kr. og ca. 500 Hjem i Sognet har til Sogneindsamlingen givet ca. 22,000 Kr. Ved Koncerter o. l. er indgaaet ca. 2000 Kr. Resten mangler.

Det er da ikke underligt, at der var et Præg af Glæde over den Forsamling, som fyldte den store Sal til Indvielsen. Foruden Repræsentanter for Kirkefondet og Hjælpeindsamlingen var ogsaa 6 Repræsentanter fra de støttende Menigheder i Svendborg Amt kommet til Stede.

Efter at Sognepræst Teiler havde budt Velkommen, holdt Provst C. Schousboe Indvielsestalen. Ud fra Ordet: Hvo, som har Øre, høre, hvad Aanden siger til Menighederne, lagde han inder-

Menighedshuset i Absalons Sogn.

ligt og personligt Menigheden paa Sinde, at den ikke i al den ydre Travlhed maa glemme at pleje det indre Liv i Samfundet med Gud. Advarslen fra Aabenbaringsens Brev til Menigheden i Efesus: „Jeg har det imod Dig, at Du har forladt Din første Kærlighed“ og Tilskyndelsen i Brevet til Sardes. „Bliv vaagen og styrk det øvrige, som ellers vilde dø,“ blev stærkt og stille fremhævet som Retningslinjer.

Medens Forsamlingen rejste sig, indviede Provst Schousboe Huset i Faderens, Sønnens og Helligaandens Navn med Bøn om Guds Velsignelse.

Derefter gjorde Sognepræst Teiler Rede for Husets Indretning og Bekostningen ved dets Opførelse og rettede Menighedens Tak til forskellige, som havde bidraget til det smukke Resultat. Særligt fremhævede han den Taknemlighedsgæld, hvori Menigheden stod til det kbh. Kirkefond, til hvilket han paa Menighedens Vegne overgav Huset. Han var vis paa, at Kirkefondets Menigheder vilde slutte op om Fondet og dets Mænd under alle Kampe.

Efter en Pavse med Rundgang i hele Bygningen, blev Mødet

genoptaget i Salen. Ordet blev givet til Professor Westergaard, som frembar Kirkefondets Tak til Menigheden i Absalons Sogn og ønskede Guds Velsignelse over dens Arbejde. Han gav Udtryk for den Glæde, der fyldte Veteranerne i Kirkesagen ved hvert nyt Fremskridt; de fik Lov at se, hvorledes den ringe Begyndelse havde udfoldet sig i en stedse mere forgrenet Vækst.

Provst Helweg-Larsen bragte Hilsen fra Hjelpeindsamlingen og ønskede, at Absalons Menighed maatte lære af den Stormand, hvis Navn den bar, at se bort fra Snæversind og arbejde for Helheden. „Danmarks Saar og Danmarks Sejr“ stod i Absalons Skjold.

Apotheker Lassen fra Svendborg bragte Hilsen fra de støttende Menigheder i Svendborg Amt og udtalte sin Glæde over, hvad de havde oplevet i det fælles Arbejde for Københavns Kirkesag og over, hvad de havde set og hørt i Absalons Menighed.

Endelig bragte Stiftsprovst Ussing Hilsen fra Menighederne i den indre By, særlig ogsaa fra Domkirkens Menighed; Absalons Sogn har jo en Gang hørt med til Vor Frue Sogn, og Absalon har ogsaa Tilknytning til den ældste Vor Frue Kirke. Naar Menigheden bærer Absalons Navn, maa den huske, at „Adel forpligter“; og naar en af dette Hus' Sale bærer Navnet „Oven-Salen“, fører det Tankerne hen paa den første Skare Disciple, der var samlet i Jerusalem inden Pinse til daglig Bøn i »Oven-Salen«. Maatte ogsaa Absalons Menighed i Bøn være med til at berede en aandelig Vækkelse her i vor store By!

Pastor Oksbjerg sluttede den smukke Indvielseshøjtid med Bøn og Tak.

Maatte Guds Naade saa følge Arbejdet i Absalons Sogn ud fra Kirken og det nye Menighedshus!

Ch. N.

Befolkningsantallet i de københavnske Sogne.

Af nedenstaaende Liste, som er udarbejdet paa Grundlag af Opgivelser fra Stadens statistiske Kontor, vil man se, at Københavns Vækst i de senere Aar er standset meget, at Befolkningen i den indre Bys Sogne og delvis ogsaa i de indre Forstadssogne er aftaget, og at Befolkningen er taget stærkt til i de ydre Forstadssogne som Timotheus, Vanløse, Brønshøj, Kapernaums, Aldersro, Sions, Filips og Sundby. Det er en Udvikling, som man har Grund til at glædes over, for saa vidt den betyder en Bevægelse bort fra de høje Kaserne og de trange Pladsforhold ud til mere Lys og Luft og Plads.

Men den stiller ogsaa store Krav til Kirkefondet om at være med i Udviklingen i Yderdistrikterne, i Tide købe Grunde og faa Distrikter udskilt. I Timotheus Sogn har vi nu to Kirker og flere Byggegrunde, i Brønshøj skulde Grundtvigskirken og en Kirke i Husum aflaste det store Sogn mod Øst og Vest, i Kapernaums Sogn skulde den ny Ansgar Kirke bygges, i Aldersro Taksigelseskirken; desuden har vi en Kirkegrund i Sognets østlige Del; i Philips Sogn har vi fornylig faaet en Grund skænket i den sydlige Del af Sognet; i Sions og Sundby Sogne er man saa vidt, at Andragende om Deling ligger i Ministeriet; foreløbig har Sundby faaet et Kaldskapellani; i Sions Sogn kan vi begynde at bygge, saa snart Delingen er gennemført; vi har baade Grund, Kirkeplan og Penge til en delvis Løsning af Opgaven.

Folketallet i de københavnske Sogne.

	Vor Frue Provsti.				
	$\frac{1}{2}$ 16	$\frac{1}{2}$ 21	$\frac{1}{2}$ 23	$\frac{5}{11}$ 24	$\frac{5}{11}$ 25
Vor Frue Sogn	12,128	11,863	11,599	11,198	11,085
Helligaands Sogn	9,205	9,027	8,715	8,530	8,267
Trinitatis Sogn	9,487	9,070	8,948	8,877	8,744
St. Andreas Sogn	20,305	20,709	20,178	19,900	19,644
Nazareth Sogn	6,065	6,249	6,387	6,137	6,001
Fredens Sogn	7,513	7,526	7,341	7,029	6,836
St. Johannes Sogn	27,062	27,598	26,948	26,073	25,833
Blaagaards Sogn	9,886	10,255	10,119	9,798	9,567
Brorsons Sogn	9,457	10,807	10,425	10,119	9,950
Helligkors Sogn	11,359	12,365	12,660	12,223	11,864
Bethlehems Sogn	5,717	5,674	5,577	5,507	5,440
Simeons Sogn	} 14,129	18,050	10,790	11,457	12,758
Samuels Sogn			8,942	8,610	9,006
Kingos Sogn	9,083	9,153	9,154	9,034	9,144
Stefans Sogn	13,778	14,428	14,799	16,305	16,483
Annas Sogn	9,243	10,638	12,611	13,127	12,948
Kapermaums Sogn	11,404	14,311	13,571	14,183	14,207
Brønshøj Sogn	} 7,657	14,030	14,748	18,214	19,151
Grøndals Sogn			5,628	6,101	6,795
Vanløse Sogn	2,798	4,377	6,419	8,270	9,013
Ialt:	196,276	216,130	225,559	230,692	232,736

	Holmens Provsti.				
	$\frac{1}{2}$ 16	$\frac{1}{2}$ 21	$\frac{1}{2}$ 23	$\frac{5}{11}$ 24	$\frac{5}{11}$ 25
Holmens Sogn	9,298	9,263	9,047	8,844	8,720
Garnisons Sogn	6,620	6,370	6,279	6,129	6,074
Frederiks Sogn	8,226	8,383	8,348	8,193	7,904
St. Pauls Sogn	16,238	15,917	15,869	15,218	14,695
Esajas Sogn	9,124	9,062	8,891	8,693	8,510
Frihavns Sogn	10,993	11,224	10,934	10,874	11,136
Kastels Sogn	4,497	2,523	2,758	2,509	2,777
St. Jacobs Sogn	12,586	13,149	12,832	12,751	12,514
Luthers Sogn	13,194	13,879	13,506	13,225	12,857
Davids Sogn	} 14,763	16,396	9,759	9,275	9,063
Hans Egedes Sogn			6,486	6,397	6,207
Sions Sogn	16,217	21,165	20,466	20,460	20,904

Aldersro Sogn	6,969	10,188	11,750	12,961	15,072
Christians Sogn	6,799	11,138	11,269	11,308	10,944
Hans Tavsens Sogn ...	11,061	11,737	12,845	12,780	12,516
Vor Frelser's Sogn ...	13,281	13,216	13,475	14,363	14,010
Nathanaels Sogn	16,622	21,146	21,357	13,388	13,197
Allehelgens Sogn				9,234	9,718
Sundby Sogn	17,268	20,973	21,172	21,832	22,303
Filips Sogn	11,672	12,787	14,594	15,647	16,053
Ialt:	205,428	228,516	231,637	234,081	235,174

Vestre Provsti.

	$\frac{1}{2}$ 16	$\frac{1}{2}$ 21	$\frac{1}{2}$ 23	$\frac{5}{11}$ 24	$\frac{5}{11}$ 25
Maria Sogn	10,250	10,019	10,077	9,874	9,722
Elias Sogn	10,020	10,574	10,302	10,051	9,722
Apostelkirkens Sogn...	11,044	11,729	11,452	10,979	10,775
Gethsemane Sogn ...	10,461	10,655	10,382	9,936	9,641
St. Matthæus Sogn ...	16,998	17,232	16,753	16,125	15,737
Absalons Sogn	7,464	8,720	8,849	8,789	8,611
Kristkirkens Sogn ...	15,167	20,382	12,779	11,731	11,472
Enghave Sogn			7,168	8,532	8,637
Jesuskirkens Sogn ...	12,035	14,155	11,106	11,681	11,738
Frederiksh.s Sogn ...			4,019	5,210	5,427
Timotheus Sogn	8,261	11,863	13,843	15,933	16,270
Ialt	101,700	115,329	116,730	118,841	117,752

Vor Frue Provsti 20 Sogne	232,736
Holmens Provsti 20 Sogne	235,174
Vestre Provsti 11 Sogne	117,752
Hele København 51 Sogne	585,662

Taksigelseskirken

har nu rejst sig og gør sig smukt gældende blandt sine Omgivelser med sine høje Mure og sit endnu højere Taarn. I April skulde Kransen hejses.

Nu gælder det om, at dens Indre kan blive prydeligt og saaledes, at det stemmer Sindet til Taksigelse. Ikke overdaadigt og prunkende, men ædelt og fint.

Der er begyndt at komme Gaver.

Professor Axel Jørgensen har tilbudt at skænke Altertavlen som Gave fra ham og hans Hustru, som er barnefødte i Kvarteret og viede i den gamle Aldersro Kirke. Han vil male den i selve Kirken for at kunne beregne Lysvirkningerne.

Døbefonten, som Arkitekt Kiørboe har tegnet, skænkes af E. Nielsens mekaniske Stenhuggeri; den udføres i Fakse Marmor.

To af Menighedens Damer, Fru Müller og Kommunalærerinde Frøken Budde-Lund, arbejder paa en Alterdug til Kirken.

Blot nogen nu vilde hjælpe os videre! Der er tre store Gaver, vi meget gerne vilde have:

Et Orgel. Orgelpladsen er i Taarnet lige over Hovedindgangen.
En Prædikestol.

Klokkerne til Taarnet, een større og een mindre.

Men vi mangler iøvrigt Penge til hele Inventaret. Og vi vilde saa gerne, at de skulde komme ind ganske stille, som en Selvfølge, uden mange Opraab og Henvendelser. Thi det er jo en Taksigelseskirke, vi bygger; og alle, som vil være med til at give Takken til Gud for hans Godhed mod Danmark Udtryk paa denne Maade, beder vi om at indsende deres Gave nu, saa vi kan fuldende Værket — Gud til Ære.

Bidrag og Anmeldelse af Gaver kan indsendes til Grosserer O. O. Barfod, Noras Vej 25, Charlottenlund, eller til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28.

Noter.

1926 vil bringe Mindet om Ansgar frem i de nordiske Kirker. Vi vil derfor gerne gøre opmærksom paa Sognepræst M. Th. Nielsens lille kønne Bog: Ansgar, der giver en Skildring af Manden og hans Tid og hans Indsats.

Indtægten ved Salget af denne Bog gaar til Opførelsen af en Kirke i den vestlige Del af Kapernaums Sogn. Denne Kirke skulde bære Ansgars Navn, og Grundstenen til den skulde gerne lægges nu i Mindeaaaret. Vi haaber, at vi snart maa kunne erhverve en Kirkegrund i Kvarteret. Den nye Ansgar Kirke støttes af Hjælpeindsamlingen paa Bornholm og i Vandfuld-Skodborg Herreder.

Ved at købe Marius Th. Nielsens Bog skaffer man sig altsaa ikke alene Orientering i Emnet, men man bærer ogsaa Sten til den Kirke, der skal bære Ansgars Minde videre frem.

Skulde nogen ligge inde med en Aargang af „Plovfuren“ for 1911 og ville afstaa den, ønsker Hjælpeindsamlingens Sekretær den meget gerne.

Det smukke Sengetæppe, som blev skænket til Kirkesagen af Frøken Rump, blev bortloddet ved Sammenkomsten for Kirkefondets Præster. Det blev vundet paa rød Seddel Nr. 73; det indbragte 80 Kr.

Bidragsliste for December 1925.

Grosserer C. Delbanco, Stockholm 35. Pastor Bruun, Birkerød 20. Prof. Westergaard og Frue 100. Lærer Hansen, Strøby 15. L. og C. R. 10. Frk. Sommer 5. Fru Admiralinde Garde 10. Dr. theol. Alfr. Th. Jørgensen 10. Blomsterhandler Carl Petersen 25.

Marie 50. S. 100. r. 100. Ved Hof-Boghandler Prior: indsamlet af Frk. Johnsen 50. Dr. J. V. Kühl 10. Fru V. Bangert 25 M. 100. M. K. 10. Ved Pastor Seidelin. R. M. 20. Fra Odense-Otting 40. C. 5. P. Frederiksen, Borød 50. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Nysted 22,80; i Brandstrup Missionshus 57,65; i Majbølle 40. Ved Pastor Jens Nielsen: i Løgstør 38,28; i Vilsted 37,60; i Næsborg 110.

Overkammerherre Tully v. Oxholm og Hustrus Legat 500.

Aarsbidrag: Frk. A. Krarup. 10. Frk. Bayer 60. Dr. phil. L. Moltesen 6. Komtesse Th. Moltke 5. Østersøgades Gymnasium 5. Direktør C. A. Iversen 10. Fhv. Manufakturhandler Holm 2. Thehandler Sundorph 5. Sognepræst P. Oldenburg 10. Kaptajn G. Brandt 2. Frk. Koefoed 10. Kommandør I. A. Vøhtz 50.

Halvaarsbidrag: Frk. Agnes Langhoff 50. Dr. med. C. U. Maaløe 25.

Særlige Gaver. Til Taksigelseskirken: Frk. Marie Berchmann 10. Frk. Grunert 10. „Tak“ 10. I Jesu Navn 10. L. og V. Jensen 50. M. S. 10. Til Anna Kirken: Frk. Anna Rothe 10.

Ialt Kr. 1,956 Kr. 33 Øre.

Bidragsliste for Januar 1926.

C. I. S. Z. 10. Overinspektør O. Skjerbæk 30. Fru A. Rützau 13. Indsamlet ved Kristeligt Dagblad 359,96. Gaardejer Alb. Nielsen, Sejlstrupgaard 50. Provst Degenkov, Moseby 10. Indkommet ved Bortlodning af et Sengetæppe skænket af Frk. Rump 80. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Vig 28,30.

Aarsbidrag: Apotheker Ruge, Maribo 20. Fru A. Rode 5. Slotsgartner Paludan 4. Frk. F. Grüner 16. Fru A. Bartholin 3. Frk. M. Lange 5. Sagfører A. Mørck 10. Frk. Petersen 2. Grevinde A. Reventlow 10. Professorinde Christensen 5. Diakonisse Marie Møller 1. Grosserer Chr. Herm. Petersen 10. Fru Gerner 2. Hørkræmmer Sørensen, Abbednæs 5. Frk. Tychsen, Gentofte 10. Godsforvalter Christov, Jettehøj 25. Biskop Ammundsen, Haderslev 25. Frk. M. Delbanco 5. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Særlige Gaver. Til Taksigelseskirken: Anna Christensen 10. Grosserer Malmstrøm og Fru 25.

Ialt: 890 Kr. 56 Øre.

Bidrag for Februar 1926.

To Søstre 25. J. P. 90. M. K. 20. Margrethe Ravn 5. A. A. 10. Erik B. Jönsson, Malmö 5,10. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Albæk 11,40; i Sdr. Onsild 20,30; i Marie Malene 27,50, i Koed 26,80, i Nødager (til Hælpeinds.) 70,95; i Føldballe (til Hælpeinds.) 68,24; i Herfølge 27.

Aarsbidrag: Læge N. Chr. Schmidt og Hustru 50.

Særlige Gaver. Til Grundtvigs Kirken: Fru Ingrid Nielsen 60. Til Taksigelseskirken: Fru Egholt 10. M. C. 5.

Ialt 393 Kr. 10 Øre.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor Ch. Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 3.

April.

1926.

Store Bededag.

Store Bededag er nær, og Store Bededags Kollekten betyder jo saa meget for det københavnske Kirkefond, at vi selvfølgelig altid ser frem til den med ikke ringe Spænding. Aarets første Maaneder er ikke rige paa Indtægter for os, medens Udgifterne maanedlig er sikre og store. Hvis vi ikke omkring 1ste Maj turde regne med rige Gaver fra Menigheden rundt om i vort Land, vilde hele vor Virksomhed gaa i Staa. Og hvorledes skulde vi have Frimodighed til at gaa videre og arbejde for de fortsatte Udvidelser, som Hovedstadens Vækst kræver, om vi ikke hvert Aar mærkede de mange trofaste Venners Haandtryk og fortsatte Tillid gennem Store Bededags Ofrene?

I Aar er Spændingen nu større end ellers. Thi vi kender alle de økonomiske Vanskeligheder, der føles ud over hele vort Land. Og alligevel er vi nødt til at bede om Menighedens Gaver ligesom ellers, ja bede alle Kirkesagens Venner i Danmark, om det paa nogen Maade er muligt, at hjælpe med til, at Bededags-Kollekten ikke gaar ned. Thi selvfølgelig har hele det nye Fremstød, som den store Hjælpeindsamling har indledet, allerede lagt og vil snart lægge flere nye Byrder paa Kirkefondets Skuldre. Men, Venner, det er jo Guds Riges Hemmelighed, som vor Mester har lært os, at det er en Ære og en Glæde at bære Byrder til Gavn og Velsignelse for andre. Tak, at vi tør tro, I fremdeles vil hjælpe os dermed!

Og vi har i Aar endnu en Grund til at se frem til den forestaaende Kollekt med særlig Alvor. Thi Kirkesagen har i den sidste Vinter været Genstand for ret alvorlige Angreb fra flere Sider. Og naturligvis har disse ført os til at prøve os selv og vort Arbejde, om dette maaske ikke mere svarede til Tiden, eller der kunde være nogen Skævhed i vore oprindelige Grundsætninger. Vi tør sige, at vi — med al god Vilje til at forstaa Tidens Udvikling — *ikke* har kunnet se det. Vi skønner ikke rettere, end at det i Kirkesagen udviklede, levende Menighedsarbejde i frit og loyalt Samarbejde

med den folkekirkelige Styrelse har været en stor Guds Gave til den danske Kirke, og at det fremdeles er en Betingelse for en sund, aandelig Udvikling af Livet i vor Kirke, hvorfor det er vor hellige Pligt at værne om det og med de Midler, Gud betror os, arbejde for dets Trivsel og Vækst.

Og netop derfor bliver den kommende Store Bededag os af særlig Vigtighed. Saa sandt som den københavnske Kirkesag ikke er en Opfindelse af en lille Kreds, der kun har haft Talent til at trække en hel Del med sig, men er en Livsudvikling i Kirken og en Livsvilje i Kirkefolket, saa trænger vi nu til at mærke, at vi har store og stærke Vennekredse i Landet bag os. Vi haaber, ja, vi stoler paa, at Bededagskollekten i Aar vil blive et Udtryk for, hvad et stort Flertal i vort Kirkefolk dømmes og vil i denne Sag, saa at Bestyrelsen, der kan komme til at staa overfor store og alvorlige Afgørelser, faar en Bekræftelse paa, at »det er rigtigt nok endnu«, og at den fremdeles er i den rette Udviklingslinie i Samklang med den Menighed, der hidtil har baaret Kirkesagen frem til saa rig Velsignelse.

*Harald Ostenfeld. Henry Ussing. Harald Westergaard.
N. K. Dueholm. L. N. Hvidt. N. Juhl. Carl Rasmussen.
E. Sivertsen. Johs. Andersen. S. P. Christensen.
V. Gravesen. Enrique With.*

De næste Kirker.

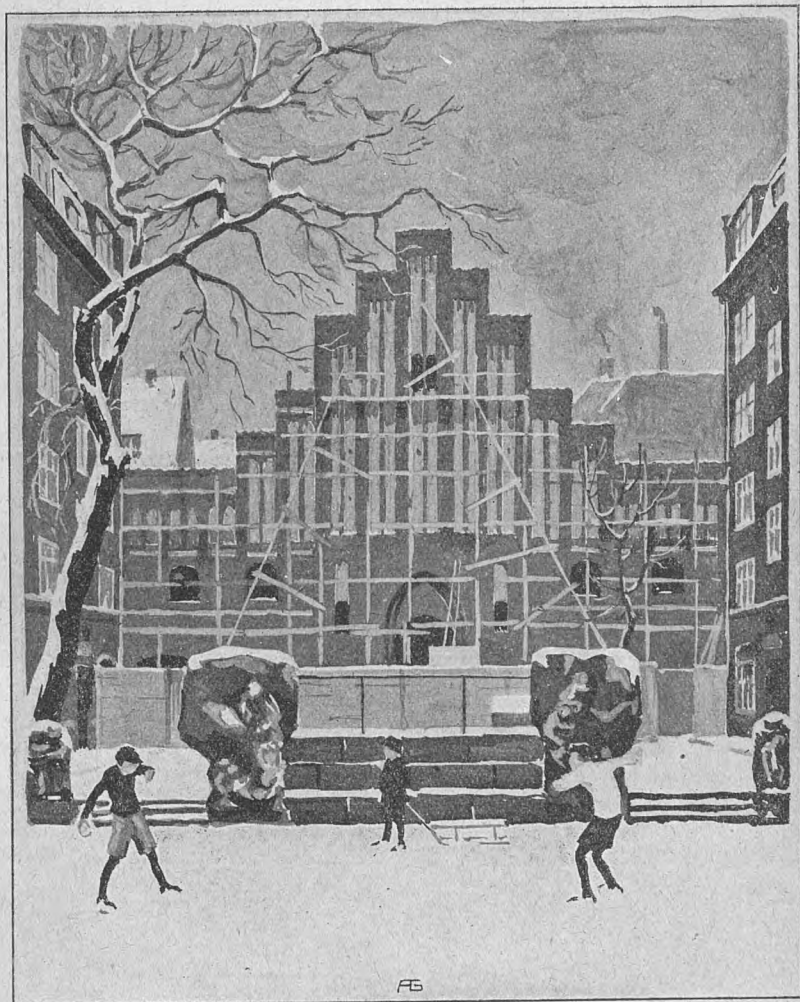
For Øjeblikket bygges der paa to Kirker her i København; regner man Nabokommunerne med, bliver det flere; thi ude paa Frederiksberg opføres Adventskirken, og ude i Gentofte Kommune er man i Færd med at gøre Messiaskirken færdig og har samtidig ombygget Vangede gamle Skole til Kirkesal med Menighedslokaler og Præstebolig.

Men i selve København rejses der for Tiden to Kirker, begge under Kirkefondet.

Den, som er længst fremme af dem, er *Blaagaards Kirken*, af hvis Ydre vi her bringer et Billede.

Den skal afløse den lille Kokolith-Kirke, som har været Sognekirke for Blaagaards Sogn siden 1905. Den er nu nedrevet og flyttet ud i Timotheus Sogn i Valby.

Den nye Kirke, som opføres af Arkitekt Clemmensen i Samarbejde med Arkitekt Johan Nielsen, ligger for Enden af en lille Passage fra Blaagaards Plads, og dens

Blaagaards Kirken.

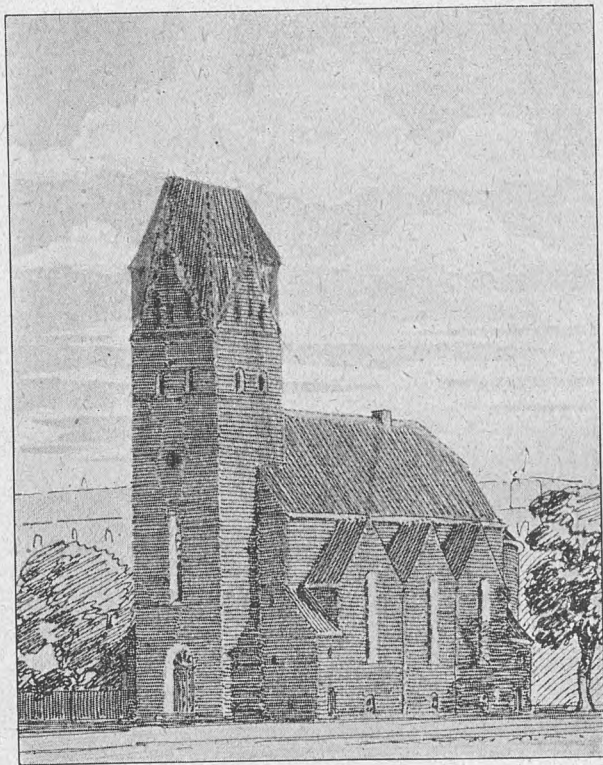
smukke Facade vender ud mod Pladsen. Vi haaber, at den skal staa færdig til Indvielse til Advent. Midlerne til dens Opførelse skaffes til Veje af Sogneindsamlingen, der har faaet Hjælp fra flere københavnske Menigheder og fra Kirkefondet, af Hjelpeindsamlingen i Hammerum og Nørre Horne-Bølling Herreder og af Hjelpeindsamlingen i København.

Den anden Kirke, som er under Opførelse, er *Tak-sigelseskirken*, til hvilken Grundstenen blev lagt den 15de September. Kransen paa Bygningen blev hejst den 13de

April. Den ligger paa Jagtvejen paa Hjørnet af Teglværks-
gade i Aldersro Sogn og skal afløse Kokolith-Kirken, der
har været Sognekirke derude siden 1908. Den bygges af
Arkitekt Fr. Kiørboe, og med sin høje Rejsning og sit an-
selige Taarn bliver den sikkert en Pryd for Kvarteret og
sit kønne Navn værdigt.

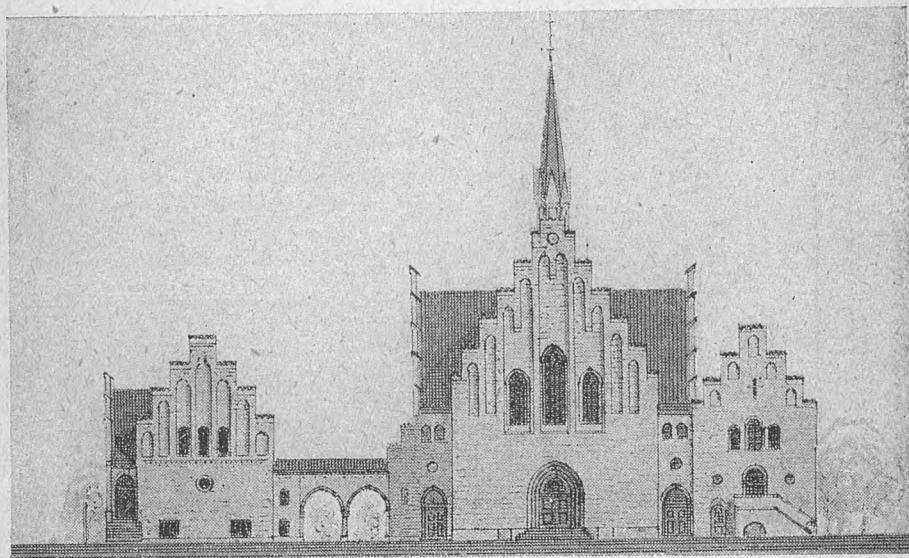
Den bygges for mange Tusinde Gaver, der er strømmet

Taksigelses Kirken.

ind fra det hele Land som Takofre til Gud for hans Godhed
mod Danmark. Der er ialt indgaaet ca. 295,000 Kr. til Ind-
samlingen foruden ca. 50,000 Kr. fra Aldersro Sogn. Kirke-
fondet har givet 30,000 Kr. — Halvdelen af, hvad Grunden
har kostet. Til dens Fuldførelse mangler endnu nogle faa
Tusinde Kroner foruden Orgel, Klokker og Inventar, ialt vel
60—80,000 Kr. Vi haaber, at disse Penge skal komme ind
ganske stille, mens Kirken nu bygges. Der er sikkert endnu
en Del Mennesker, som gerne vil være med til at sætte dette
Takkeminde for Danmarks Frelse i en ond Tid.

Men foruden disse to Kirker venter vi snart at kunne

Timotheus Kirken.

rejse nogle flere. Og de to, der ligger nærmest for, er *Timotheus Kirke* i Valby og *Kildevælds Kirke* i Sions Sogn.

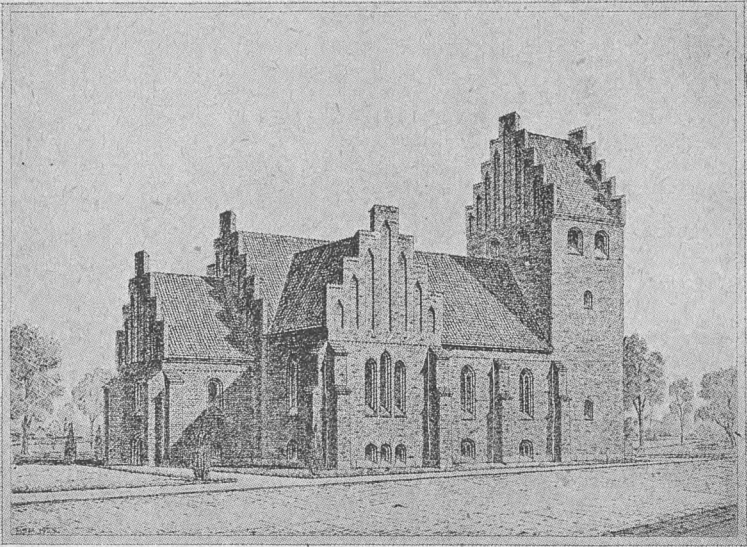
Timotheus Sogn, der har over 16,000 Indbyggere, har til Sognekirke en indviet Menighedssal, der rummer 150 Mennesker. Ganske vist har det hjulpet noget, at Kokolith-Kirken fra Blaagaards Sogn er blevet opstillet i Sognets søndre Del; derved er der yderligere skaffet Kirkeplads til ca. 300 Mennesker. Men Menigheden længes dog efter den Sognekirke, hvortil der nu er samlet ind i Sognet i mange Aar. Og Hjelpeindsamlingen i Viborg Amt og Hjerm-Ginding Herreder i Forbindelse med de sønderjyske Amter og Hjelpeindsamlingen i København er nu naaet saa vidt, at man agter at tage fat paa Rejsningen af Kirken i nærmeste Fremtid.

Kirken er tegnet af Arkitekt J. Chr. Kofoed og danner, som Billedet viser, Forbindelsen mellem Menighedshuset og Præsteboligen.

Endelig vil vi forhaabentlig i nær Fremtid kunne begynde Opførelsen af *Kildevældskirken* i den vestlige Del af Sions Sogn. Den er tegnet af Arkitekt P. Staffeldt Matthiesen og vil blive opført i to Tempi, saaledes at Krypten bygges først. Kirkefondet har givet Grunden, Sognet har tegnet ca. 60,000 Kroner, og Hjelpeindsamlingen i Sorø og Holbæk Amter i Forbindelse med Hjelpeindsamlingen i København er nu naaet saa vidt, at vi kan begynde Opførelsen af Kirken, saa snart visse Forhold er ordnede.

Som det vil ses af Billedet, er det en ægte dansk Kirke med Motiver fra vore gamle Landsby- og Købstadskirker, og som den skal ligge, frit, paa Grænsen mellem By og Land, vil den sikkert blive en af de kønneste Kirker i vor By.

I det hele taget vil man ikke kunne undgaa at lægge Mærke til, at disse 4 næste Kirker ikke har det lidt fattige »Smaakirke«-Præg over sig, som adskillige af deres For-gængere. Tiden er blevet en anden og stiller større Krav til Skønhed og Højtid og er ogsaa mere end før villig til at ofre

Kildevælds Kirken.

noget, for at Gudshusene kan blive Bygninger, der er deres høje Kald værdige. Det skal vi glæde os over; thi der er i dette en lille Smule af det Sind, som var hos hende, der sønderbrød Alabasterkrukken og salvede sin Herre, mens Salvens Duft fyldte det hele Hus.

Vær nu ogsaa med til at give ud af det Sind, naar der samles ind til Kirkefondet Store Bededag! Saa faar vi nok saa stor en Kollekt, at vi uhindret af økonomiske Bekymringer kan føre Kirkesagen videre frem mod dens Maal: at gennemsyre Storbyen med Jesu Kristi Evangelium!

Charles Nielsen.

Lidt om Københavns Kirkesag i Anledning af Store Bededagskollekten.

Det har nylig været Paaske. Vi har været ved vor Frelser's Kors paa Golgatha og siden ved den aabne Grav og hørt Englebudskabet til de bedrøvede Kvinder: Frygt ikke, thi jeg véd, at I leder efter Jesus, den korsfæstede. Han er ikke her, han er opstanden. Og vi har forhaabentlig, ligesom de, frydet og glædet os derover og følt vore Hjerter juble i Troen paa, at vi har en levende Frelser, som er med sin Menighed alle Dage indtil Verdens Ende. Men hvoraf véd vi nu ogsaa det saa vist? Ja, denne fulde, glade og lykkelige Forvisning naar vel intet Menneske til, før han selv ligesom de første Disciple har haft sit Møde med den opstandne Frelser og talt med ham ligesom de Gang efter Gang. Som man ikke kan tvivle om et Menneskes Tilværelse, som man daglig omgaas og taler med, saaledes er hele et troende Menneskes Liv fuldt af Beviser for, at Jesus lever og hører vor Bøn og kommer os til Hjælp, naar vi paakalder hans Navn. Det er en ligesaa haandgribelig og uomtvistelig Virkelighed for os, at vi har en levende Frelser, som nogen anden Virkelighed i Verden.

Men alligevel kan der vel nok tales om Beviser for Jesu Opstandelse, ogsaa udenfor de Oplevelser, vi selv har i det daglige Samliv med ham. Som et af disse klare og uomstødelige Beviser kan da henvises til hans Kirkes Udvikling og Vækst og hans Evangeliums Sejrsang udover Verden. Hvorledes kan man tænke sig saadanne Resultater naaet, hvis det kun var en død Mands Tanker og Ord og ikke en levende og bestandig virkende og arbejdende Person, der staar bagved og er med i det hele. Der fortælles, at en af den ugudelige Preusserkonge Frederik den stores Generaler en Gang, da Kongen spurgte ham om Beviset for Kristendommens Sandhed, svarede: »Jøderne, Deres Majestæt!« Om et lignende Spørgsmaal blev rettet til os, kunde vi pege paa den kristne Ungdomsbevægelse, som nu samler Tusinder, ja Titusinder af unge Mænd og Kvinder om Korsets Fane, eller paa den københavnske Kirkesag, som i Løbet af en Menneskealder har rejst Snese af Kirker i Danmarks Hovedstad uden nogen som helst Støtte fra Stat eller Kommune, alene ved frivillige Gaver fra den levende Menighed i vort Land. Hvorledes skulde dette være muligt, hvis der ikke var en levende Frelser, som fra sin himmelske Trone, hvor han nu sidder ved Guds højre Haand, udrækker sine velsignende Hænder over sine Tjeneres Arbejde for hans Riges Fremme.

Jeg husker saa godt fra den Tid, da Brorsonskirken

blev bygget, og jeg rejste Landet rundt for at samle Bidrag hertil, en Oplevelse, jeg havde i en jysk Præstegaard. Præsten spurgte, hvor meget vi endnu manglede, og Svaret lød, at der behøvedes 70 eller 80,000 Kr., før Kirken var betalt. Men hvorfra vil I dog faa alle de Penge? lød saa hans Spørgsmaal. Ja, hvorfra skal de dog komme? lød det i mit Hjerte, og jeg følte Grunden vakle under mine Fødder, saa at jeg maatte gaa ind paa mit Værelse for at udøse mit Hjerte for ham, som har sagt til sit Folk, at vi ikke skal være bekymrede for noget, men i alle Ting lade vore Begæringer komme frem for ham i Paakaldelse og Bøn med Taksigelse. Hvordan og hvad Herren svarede mig den Dag, husker jeg ikke mere, men det véd jeg, at han gav mig fuld og klar Forvisning om, at den Sag kunde jeg trygt lægge i hans Haand og behøvede ikke at have nogen Ængstelse for. Jeg er vis paa, at de har oplevet noget lignende, som har været med til at bygge alle de andre Kirker her i Byen og faaet de tydeligste Beviser for, at Herren har kendtes ved Københavns Kirkesag, og set, at hans gode Haand var med dem, der arbejdede paa at genopbygge hans Tempel i den store By.

Men hvis det forholder sig saaledes, som det visselig og uimodsigelig gør, at det er Herren selv, som har sat dette Arbejde i Gang og ladet det lykkes saa forunderlig indtil i Dag, saa kan der vel heller ikke være nogen Tvivl om, at han, som har hjulpet hidindtil, han hjælper nok herefter, lige indtil Maalet er naaet, det store Maal som fra Begyndelsen stod for deres Øjne, som han brugte som Banebrydere for Kirkesagen i København, at der skulde være en Kirke med to Præster for hver 10,000 Mennesker. Der var maaske en Tid ved at komme nogen Træthed og Standsning over Kirkefondssagen, som ikke er til at undre sig over, naar man tænker paa, hvad der er arbejdet og ofret for denne Sag i mange Aar. Men saa kom Hjælpeindsamlingen i Gang med dens fortrinlige Organisation, som gik ud paa, at hvert Amt i Landet fik sin Kirke at samle ind til. Den bragte et nyt, frisk Pust ind over Arbejdet ved den forunderlige Tilslutning, den fik, et nyt Bevis for, at Herren vil have Sagen ført videre og helt ud fuldført trods alle Hindringer og Vanskeligheder.

Men naar han da vedblivende gaar foran og gaar frem, skal vi da holde os tilbage og blive trætte? Naar vi gør det gode, skal vi ikke blive trætte, vi skal ogsaa høste i sin Tid, saafremt vi ikke forsager. Det er her, Faren ligger i Københavns Kirkesag, som i alt Guds Riges Arbejde, ikke den, at Herren skal blive træt eller ej skal kunne føre det igennem, som han har begyndt, men at vi bliver trætte, saa han ikke kan faa os til at holde ud indtil Enden. Som Vilh. Beck i

sine sidste Dage saa indtrængende lagde Guds Folk paa Side at blive tro mod den indre Mission, skal der ogsaa herinde fra lyde en inderlig Bøn til Guds Folk rundt om i Landet om at blive tro mod Københavns Kirkesag. Nu nærmer Store Bededag sig, den Dag, da der ofres til Københavns Kirkesag i alle Landets Kirker. Maatte det da trods de vanskelige Tider vise sig, at Troen paa og Kærligheden til denne Sag ikke er i Aftagen, men tværtimod er voksende hos det danske Guds Folk, saa at Store Bededagsofret i Aar bliver større end nogen Sinde tilforn som Vidnesbyrd om, at den københavnske Kirkesag endnu har den Plads i Guds Børns Hjerter, som den ved Herrens Naade har haft fra Begyndelsen af gennem alle de svundne Aar.

Vilh. Kold,

Sognepræst ved Brorsons Kirke.

Det første halve Aar.

A. Samuels Kirken.

Redaktøren beder mig skrive om »det første halve Aar«, nu der er gaet godt et halvt Aar, siden *Samuels* Kirkes Krypt blev indviet. Jeg fortrøster mig til, at det vil blive lettere engang (for den, i hvis lykkelige Lod det falder) at skrive om »de første fem og tyve Aar«. Da vil der forhaabentlig være noget at berette.

For en Menighed, der har arbejdet for og længtes efter at faa eget Kirkehus, betyder Maalets Opnaaelse (om det end kun er det foreløbige, første Tempo) en overordentlig stor Glæde. Herom kunde der fortælles meget. Hvis man derimod spørger, om der er sket en mærkbar Ændring i Folks Stilling overfor Menighedens Arbejde her i Sognet, da kan man vel nok tale om en ny Situation, mens det — selvfølgelig — vil være umuligt at tale om store, synlige Resultater.

Det første halve Aar betyder ikke en stor aandelig Vækelse, en Mængde synlige Omvendelser, et helt nyt Forhold overfor de store og evige Spørgsmaal for den store Masses Vedkommende. Vil »de første fem og tyve Aar« mon se det store Omslag herinde? Lad os bede om det i Tro og arbejde paa det med Troskab og Udholdenhed. Men lad os afholde os fra at profetere om Midlerne og Vejene. »Vinden blæser, hvorhen den vil.« Saaledes forholder det sig ogsaa med Guds Aand. Maatte vi blot være rede og ikke staa Gud i Vejen, være lydige og modige, om Vejene skulde blive andre end dem, vi nu træder.

Vi føler — i Taknemlighed mod Gud og Mennesker —, at vi nu — efter at have faaet eget Kirkelokale — staar bedre rustede til at gøre Guds Gerning i Samuels Sogn og bedre i Stand til at tage imod dem, ved hvis Hjerter Guds Aand rører. Vi har faaet en naturlig Basis for Kirkens Arbejde i Sognet: et Sted indenfor Sognets Grænser at samle Sognets Folk. Det er jo Kirkesagens paa en Gang selvfølgelig, men geniale Tanke at faa de store Sogne delt og gennem Oprettelse af de mange mindre Sogne at faa skabt mange nye Udfaldsteder mod Synden, Vantroen og Materialismen i vor Hovedstad. En saadan Udfaldsport er ogsaa vor nye Kirke. Ogsaa herfra gøres der nu en Gerning blandt Børn, unge og gamle, blandt raske og syge, blandt glade og bedrøvede. Og det Evangelium, der alene kan frelse Menneskesjæle og omskabe Verden, bliver forkyndt. At vor Kirkekrypt ikke blot ved Konfirmation og de andre særlige Lejligheder, hvor Københavnerne gaar i Kirke, kan blive fyldt, men ogsaa var det ved fire almindelige Fastegudstjenester i Marts Maaned, hvor der — uden Lokkemidler af nogen Art — blev budt Sognets Folk en Gennemgang af vor Frelsers Lidelseshistorie — det noterer vi med Taknemlighed.

K. Bjerregaard.

B. Allehelgens Kirken.

Allehelgens Menighed er henrykt for sin Kirke, selv om den endnu kun er lav og uanselig at skue.

I det følgende skal anføres nogle af Grundene derfor:

1. Nu har vi en *Sognekirke*, vor *egen*. Dette betyder en *øget Kirkegang* fra Sognet; thi Vejen til Kirke er blevet kortere, og Kirkeklokkerne kan nu høres over det hele Sogn.

Desværre kan der aldeles ikke tales om nogen egentlig Sognebevidsthed i vort Sogn — saa lidt som i andre københavnske Sogne; men den Omstændighed, at man har været med til at give — ofre er saa stort et Ord! — til den nye Kirke, har alligevel hos adskillige vakt Følelsen af et vist Ansvar over for Kirken. Man slutter Kreds om den, man ønsker godt for den og glæder sig over hvert et Vidnesbyrd om, at Mennesker i den fandt noget værdifuldt.

2. Nu har vi Gudstjeneste to Gange hver Søndag, og Sognets Beboere kan faa deres *egen Præst* at høre *hver* Søndag, medens de tidligere kun havde Lejlighed dertil to Gange om Maaneden. Og det betyder selvsagt meget baade for Præst og Menighed at mødes ofte og regelmæssigt i Herrens Hus. Der bliver ellers let noget springende og usammenhængende over det hele.

3. Nu har vi Lokaler til vore *Menighedsmøder*, tilmed et

lyst og lunt Lokale, der virker festligt paa Sindet. Vi trængte i høj Grad til et saadant Lokale, baade naar vi vilde samles til fælles Opbyggelse, og naar vi vilde samles for at høre om det forskellige Arbejde i Guds Rige.

4. *Nu* kan vi samle vore *gamle* i Sognet hver Maaned og under hyggelige Former søge at gøre dem godt baade til Sjæl og Legeme.

5. *Nu* kan vi indbyde Sognets *Mænd* regelmæssigt til Møde og tage frem til Drøftelse mange af de Ting, der trænger til Klarlæggelse i vor tvivlesyge, vantro og ofte saa vildledte Tid.

6. *Nu* kan vi hver Uge samle en stor Flok *unge Piger* og prøve at faa dem til at holde sig efter Guds Ord. —

Kort og godt — *nu* har vi faaet de ydre Forhold saaledes tilrettelagt, at vi har en afgjort Mulighed for at faa Mennesker i Tale, og det gælder nu for os bare om at være tro i Gerningen. —

Vi har i Allehelgens Menighed megen Grund til at sige Gud og Mennesker (og da særlig Kirkefondet og Hjælpeindsamlingen) hjertelig Tak for vor Kirkekrypt — og vi kan ikke lade være at slutte saaledes: Naar den foreløbige Kirke har kunnet give os saa meget, som den har — hvor herligt maa det da ikke blive, naar vi engang — forhaabentlig inden længe — faar den endelige Kirkel.

Ch. Nedermark.

Fra et Forstadsogn.

Timotheus Sogn i det yderste Valby er i Folketal Nr. 7 blandt de københavnske Sogne, men i Flademaal vist Nr. 2 og er i det hele taget et Sogn, hvor det er meget vanskeligt at faa Samling paa Arbejdet for Guds Rige. Endnu, 15 Aar efter at det blev skilt ud fra Jesuskirkens Sogn, har vi ikke nogen egentlig Kirke, men lige til for faa Maaneder siden kun et lille Menighedshus med Siddeplads i Kirkesalen til 150 Mennesker — og der bor over 16,000 i Sognet! De store Afstande og Sognets Gennemskæring af Vestbanelinien Dæmning med de to »Undergange« for Fodgængere gør det yderligere vanskeligt at arbejde ud fra eet Sted.

Af Hensyn til disse Vanskeligheder blev den Kokolithkirke, som hidtil tjente som Blaagaardskirken, flyttet herud sidste Efteraar som en Gave fra Kirkefondet og indviet til Hjælpekirke, og samtidig fik vi ude i Kvarteret ved Damhusøen overladt et Lokale paa »Søholmgaard«, en Gaard, hvor Jorden er frasolgt, og hvor der derfor er god Plads.

Resultatet af disse Forandringer har foreløbig været meget glædelige, Helt nye Befolkningskredse er blevet draget ind under Ordets Paavirkning. Den lille Kokolithkirke, som ligger i Nærheden af Husvildebarakkerne, udøver netop ved sin ydre Uanselighed en vis Tiltrækning paa Smaafolk, og det samlede Kirkebesøg i Sognet er steget ikke saa lidt, siden den kom. Men hvad der er end mere værd — forskelligt nyt Arbejde har nu kunnet tages op, nu da Pladsforholdene tillader det.

Vi har faaet en ny Søndagsskole til de to, vi havde, idet der er dannet en paa Søholmgaard, som allerede tæller over 150 Børn. De to andre, knyttede til hver sin af de to Kirker, har tilsammen en 5—600 Børn, flest i den ny Kirke. K. F. U. M., som er fælles for Valby og altsaa ingen Sogneforening, har begyndt et særligt Arbejde blandt Barakernes unge og har derved draget op imod en Snes Stykker ind i K. F. U. M., foruden at der hver Fredag dog samles et halvt Hundrede unge derude. Et særligt Ungdomsarbejde paa Søholmgaard samler et noget lignende Tal af unge. Derude er i Vinter begyndt nogle Bibellæsninger, som allerede kan samle en 40 Mennesker, næsten udelukkende af dem, som aldrig før har haft noget med Bibelkredse at gøre. Tillige har der et Par Gange om Maaneden været Gudstjeneste derude, hvor et halvt Hundrede Mennesker er kommet. I Kokolithkirken er der holdt offentlige Møder et Par Gange om Maaneden, og de har gennemgaaende været ret godt besøgt. For nylig har Blaa Kors begyndt et Sognearbejde, ogsaa ud fra den ny Kirke. Endnu mangler vi et særligt K. F. U. K.-Arbejde blandt Søndre Distrikts unge Piger (vor K. F. U. K. er dog en Sogneforening) og en Menighedsbørnehave, som meget tiltrænges. Men vi har ikke Arbejdere endnu.

I det hele taget lægger vi stærkt Beslag paa vor Samfundsmedlemmers Tid og Kraft; for vi har selvfølgelig det samme Arbejde i Gang, som Kirkefondssognene nu engang har. Og saa staar vi tilmed umiddelbart overfor Opførelsen af vor endelige Kirke. Vi venter os store Ting af den — men vi er i megen Bøn om Helligelse og mere Tjenersind, at den ny Tid maa finde os rede. Thi smaat og fattigt er der herude i aandelig Henseende, og vort Samfund har store Brøst. Maatte Guds Kraft fuldkommes i vor Magtesløshed!

Kr. Jensen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 4.

Juni.

1926.

Store Bededagskollekten.

Vi kan nu overse Resultatet af Indsamlingen Store Bededag og har al Grund til at bringe alle Kirkesagens Venner en hjertelig Tak for den store Gave, der kom ind til Kirkefondet. Denne Tak gælder baade Bidragyderne og alle dem, der tillige har arbejdet for Kollekten ved at tale vor Sag offentligt og privat.

Kollekten har til Dato indbragt c. 80,000 Kr. 3:6750 Kr. mindre end i Fjor. Men tager man Kronens forhøjede Værdi med i Betragtning, bliver Summen betydelig større end i Fjor.

Og ser man det saa paa Baggrund af Landbrugets store Vanskeligheder og den hærgende Mund- og Klovtsyge, og den store Arbejdsløshed i Byerne, faar man yderligere Grund til at takke.

En særlig Vanskelighed i Aar var ogsaa det, at over 100 Landsbypræster var borte fra deres Sogne til Præstekursus i København. Det betyder „Messefald“ i mange Kirker ud over Landet. Og selv om vi haaber, at de fleste af dem vil finde en Lejlighed senere til at optage Kollekten, saa betegner deres Fraværelse St. Bededag dog et Minus i Opførelsen. Desto mere Grund er der altsaa til at glæde sig over, at Kollekten har holdt sig paa saa højt et Tal.

I Enkeltheder stiller Resultatet sig saaledes:

		Fremgang
København-Frederiksberg	14182 Kr. 44 Ø.	701 Kr. 62 Ø.
Ovrige Københavns Stift.	6801 » 72 »	Tilbagegang 541 Kr. 25 Ø.
		Fremgang
Københavns Stift ialt....	20984 Kr. 16 Ø.	160 Kr. 37 Ø.
Roskilde Stift.....	9952 » 23 »	1727 Kr. 77 Ø.
Lolland-Falsters Stift....	2261 » 54 »	104 » 16 »
Fyens Stift.....	6696 » 47 »	490 » 89 »
Aalborg Stift.....	7974 » 25 »	702 » 96 »
Aarhus Stift.....	7628 » 79 »	798 » 29 »
Ribe Stift.....	7134 » 48 »	1605 » 37 »
Haderslev Stift.....	6631 » 31 »	149 Kr. 31 Ø.
Viborg Stift.....	10696 » 77 »	1630 » 63 »
		79960 Kr. 00 Ø. 309 Kr. 68 Ø. 7060 Kr. 07 Ø.
		÷ 309 » 68 »
		6750 Kr. 39 Ø.

København-Frederiksberg gav 700 Kroner mere end i Fjor — et værdigt Svar paa alle de Angreb, som Kirkefondet har været Genstand for i Pressen.

Vangede Kirke.

---

2. Pinsedag d. 24. Maj indviedes i Vangede Distrikt af Gentofte Sogn en ny Kirkesal. Kirkesal — det er den officielle Benævnelse; men Befolkningen har straks fra Begyndelsen anvendt Betegnelsen Kirke. Dette sker med Rette. Thi det nye Kirkerum er saavel hvad Størrelse som Udstyr og Udsmykning angaar saaledes beskaffent, at det ikke kan ønskes bedre. Medvirkende til dette gode Resultat har først og fremmest været Hr. Arkitekt *Georg Paludan*, Gentofte, som her har præsteret noget saare bemærkelsesværdigt paa Kirkebygningskunstens Omraade. Dernæst har den kendte Forstander for Skolen for dansk Kunsthåndværk Hr. *Jens Møller-Jensen*, som bør paa Stedet, med en personlig og ejendommelig Indsats forestaaet den farvemæssige Udsmykning.

Dette lyse og skønne Kirkerum er blevet til for den billige Pris af 36,000 Kr. Gentofte Kommune overdrog Gentofte Menighedsraad en gammel Kommuneskole, bestaaende af et helt Komplex af Bygninger, for en saa ringe Betaling, at det egentlig maa betragtes som en Gave og saadan, at i hvert Fald Kirkegrunden kom i Kirkekomitéens Besiddelse som en fuld og hel Gave. I de øvrige Bygninger er der ved Menighedsraadets Foranstaltning blevet indrettet Præstebolig, Kirkebetjentbolig og udmærkede Menighedslokaler.

Af de 36,000 Kr., som medgik til selve Kirkens Opførelse, var ca. 15,000 Kr. i Forvejen til Stede, testamenteret af en af den københavnske Kirkesags Veteraner, Grosserer *Johan V. Adolph*, som, idet han fra sin Bolig „Salem“ saa ud over det store Gentofte Sogn, var den første, som tænkte paa en Kirke i Vangede. Resten er saa blevet indsamlet af Beboerne i Vangede og Gentofte i Løbet af det sidste Aars Tid.

Maatte nu ogsaa dette Kirkehus blive et Aandens Værksted til Sjæles Frelse!

Hans Thyge Jacobsen,
res. Kapellan. Gentofte.

Slotskirken.

Den 30. Maj holdt Slotspræst C. I. Linnemann Afskedsprædiken i Slotskirken, og da Embedet som Slotspræst nedlægges, ophører dermed de almindelige Gudstjenester i denne Kirke.

Der kan siges meget til Forsvar for denne Ordning. Københavns „City“ affolkes mere og mere, fordi Forretningslivet kræver stedse flere Lokaler. De store gamle Kirker i den indre By har gennemgaaende Plads til langt flere Mennesker end Kirkerne i de tæt befolkede Forstæder. Der er ingen Kirkenød i Københavns City.

Og den sogneløse Hof- og Slotskirke, hvortil Hoffets Funktionærer og enkelte andre Grupper af Mennesker, der havde Tilknytning til Hoffet, hørte, var vel ogsaa i nogen Maade et Levn fra andre Tider.

Alligevel er der altid noget smerteligt ved, at en Kirke lukkes for almindelig Gudstjeneste. Og man spørger, om det nu ogsaa var nødvendigt.

Det rationelle havde været, om Slotskirken var blevet Sognekirke. Sognegrænserne i den indre By kunde være lagt om paa en saadan Maade, at det store St. Andreas Sogn med sine over 19,000 Indbyggere kunde være blevet aflastet en hel Del, ved at et Slotskirkesogn blev oprettet.

Man kunde ogsaa have bibeholdt Gudstjenesterne i Slotskirken uden at give Kirken noget Sogn. Der maatte i saa Fald være ansat en særpræget Prædikant, som i det daglige skulde være fri for den almindelige Sognegerning og bruge sin Tid til Studium og særligt Arbejde f. Eks. i Forbindelse med Pastorseminariet eller Bibelskolen. Men den Slags Ordninger er altid vanskelige, fordi de staar og falder med Personen.

Endnu langt vanskeligere vilde det dog være at opretholde Gudstjenesten ved skiftende Præster Uge efter Uge. Erfaringerne fra den nærliggende Nikolaj Kirkesal taler ikke til Gunst for en saadan Ordning.

Det eneste solide og helt forsvarlige er, at enhver Kirke har et Sogn. Selv om det kun er lille, afgiver det et bestemt Arbejdsfelt. Og netop naar det er lille, er der Mulighed for, at Arbejdet kan blive gjort til Bunds, hvad det jo næsten aldrig bliver herinde i den store By.

Forhaabentlig er det sidste Ord ikke sagt i denne Sag. Opstaar Slotskirken en Dag som Sognekirke, vil det glæde Kirkesagens Venner; thi saa er der gjort et nyt Skridt fremad mod en forsvarlig Betjening af Hovedstadens Tusinder af døbte.

Charles Nielsen.

Stiftsprovst, Dr. Volf.

En Veteran fra Kirkesagens første Epoke.

Af Sognepræst A. Fibiger.

Det var et lille Stykke Kirkehistorie, vi oplevede, da vi Fredag den 23. April 1926 var samlede i St. Stefans Kirken paa Nørrebro om Stiftsprovst, Dr. theol. *Rudolf Volfs* Baare.

Alle, der kender og elsker Københavns Kirkesag, ved, at Kirkesagen falder i to Dele. Den sidste er den, vi staar midt i, og som kendetegnes ved Kirkefondet. Dets Arbejde staar jo ved Guds Naade endnu i frodig Blomstring, og Gud har ikke draget sin gode Haand tilbage fra det; men tværtimod i den sidste Tid givet det ny Besegling og Velsignelse ved det nye Fremstød, som vi kalder „Kirkefondets Hjelpeindsamling“.

Men forud for denne Epoke ligger en ældre, hvis sidstlevende Repræsentant hin Dag blev baaret til Graven.

Der er den, der kendemærkes ved de tre Navne: *Rudolf Fridt, Peter Krag* og *Rudolf Volf*.

En Marmortavle i Vaabehuset baade i St. Jakobs og i St. Stefans Kirke fortæller, at disse Kirkers Opførelse skyldes St. Jo-

hannes Kirkens første Sognepræsts *Rudolf Fridodts* nidkære og varmhjertede Initiativ.

Frimodt var jo bleven Præst i 1861 ved den nyopførte St. Johannes Kirke, og han var snart klar over, at der maatte tages fat paa at faa det store Kæmpesogn delt. I sin Bog om *Frimodt* fortæller *H. Stein* (S. 76), at „Forholdene ved St. Johanneskirken var saaledes, at der i 10 Maaneder af Aaret 1873 havde været i Gennemsnit 40 Børn til Daab hver Søndag, 6—7 Brudevielser og 15—16 Jordfæstelser, og Tallet paa de ministerielle Forretninger ved St. Johanneskirken var i 1871 1,878; men i 1875 var det vokset til 3,531“!

Saa man forstaaer nok, at *Frimodt* indsaa Nødvendigheden af, at der snarest blev opført en ny Kirke i „Lygtevejskvarteret med tilstødende Utterslevmark“. Og da han havde faaet „Tiggeriets Naadegave“, som han selv siger, og nu med hele sin Ildsjael kastede sig ind i Arbejdet, varede det ikke længe, før der kunde skrives til Handling. „Komitéen havde bedt om 60,000 Kroner til Kirkens Opførelse — det var den Gang! —, og der indkom udelukkende ved private Bidrag 66,000 Kr. til Kirken, 12,000 Kr. til en Præstebolig, og 20,000 Kr. til et Lønningslegat, hvoraf Præsten nyder Renten,“ — det var ogsaa den Gang!

„*Frimodts* kjære Ven og Medarbejder fra Indre Mission *Rudolf Volf*, den Gang Kapellan i Farum, modtog *Frimodts* Opfordring til at blive St. Stefanskirkens første Præst. Den 30. December 1874, faa Dage efter Kirkens Indvielse (den blev indviet paa St. Stefans Dag den 26. Decbr.), skriver *Frimodt* til Vennen *Lorenzen* i Sorø: „Det var en Højtidsdag at staa ved Enden af en Sag, som er grebet og fuldendt i Tro til Ham, som er fattige Synderes bedste Ven, baade timelig og aandelig, — og saa staa ved Enden saaledes, som vi have tænkt os det, trods alle spodske Bemærkninger og overlegen Latter.“

Og den 23. Juni 1878 indviedes saa St. Jakobskirken paa Østerbro med *P. Krag* som første Sognepræst.

Alt dette blev nu saa forunderligt levende for én, naar man sad derude i St. Stefans Kirke.

Forlængst er de to andre Herrens Tjenere gaaede hjem til den Hvile, der er tilbage for Guds Folk, *Rudolf Fridodt* i 1879 og *Peter Krag* i 1912; men endnu bestandig lyste *Rudolf Volfs* sølverhvide Isse iblandt os, indtil nu omsider ogsaa han, næsten 88 Aar gl., bøjede sit Hoved i Dødens milde Søvn.

Og hvor levende blev nu det hele ikke for os hin Dag ude i St. Stefans Kirken, da dens første Sognepræsts Kiste stod foran Opgangen til Koret.

Her talte først Holmens Provst, Dr. theol. *H. M. Fenger*. Forunderlig levende og livskraftig stod denne gamle Præst her og mindedes med hjertelig Bevægelse hin Dag for 48 Aar siden, da

han netop paa samme Plet fik Haandslag og Broderindvielse til sin første Præstegerning som St. Stefans Kirkens Kateket af Rudolf Volf. Hvor levende tegnede han ikke Billedet for os af hine hans første Præsteaar i Samarbejde med den ildfulde, virksomme Volf, der forenede det varmeste Hjerter for Smaafolks Nød med videnskabelige Sysler. Volf var jo et stort Stykke af en Videnskabsmand og vandt sig ogsaa den teologiske Doktorgrad.

En Præst, der ogsaa var med ved Jordefærden, fortalte, hvordan Volf kunde dele ud af sit eget Tøj til Fattigfolk, ja kunde trække Overfrakken af sig og give den til en, der frøs.

Og Billedet, som Provst *Fenger* tegnede, blev paa udmærket Maade suppleret af Stiftsprovst Volfs Søn, Pastor *Jacob Volf*, der særlig fremdrog Minderne fra Præstehjemmet, den lille Præstebolig bag ved Kirken, der nu er klemt inde af høje Kaserne; men som for dem bestandig var hellig Jord. Her kunde Volf søge Hvile, naar han kom hjem fra sine mangfoldige Husbesøg, og Hvilen bestod i, at han samlede sine Børn om sig i sit Værelse for at skaane sin svagelige Hustru, og dér kunde han da dels lege som et Barn med dem, dels staa med et Barn paa Armen ved sin Pult og forfriske sin Sjæl ved at læse i sin hebraiske Bibel, medens de andre Smaagutter legede ved hans Fødder.

Med hvilken Glæde fulgte ikke Rudolf Volf Kaldet fra Rudolf Fridt, og da Kaldet kom til dem, medens de endnu var Præstefolk i Farum, og deres ældste Søn just paa den Tid blev født derude, var det en Selvfølge, at Drengen blev kaldt op efter den nye Kirke og kom til at bære Navnet Stefan, — han, som saa ung døde som Israelsmissionær i Galizien; men for hvis udmærkede Hustru og deres Børneflok den gamle Stiftsprovst blev en saa opofrende og kærlig Bedstefader. Saa stærkt prægede Stiftsprovst Volfs dybe, fromme Præstelig sig i Børnenes Sind, at det faldt hans Sønner ganske naturligt at vælge Præstegerningen alle tre, og selv gav han dem den første Indvielse i Teologien og i det for ham saa kære hebraiske Sprog, ligesom han alle Dage var en trofast Ven af Israelsmissionen.

Efter 25 Aars trofast, opslidende Arbejde ved den uforglemmelige St. Stefans Kirke søgte han ud til roligere Forhold i Storehedinge; men sine sidste Aar tilbragte han her i Hovedstaden, efter at han i 1922 havde taget sin Afsked. Og her havde han den Glæde i 1924 at kunne være med til at fejre St. Stefans Kirkens 50-Aars Fest, ved hvilken Lejlighed han og Provst *Fenger* igen prædikede Side om Side som i Kirkens første Dage.

Til sidst var han saa træt og længtes hjem til Guds Børns Sabbatshvile, og uden nogen egentlig Sygdomstid kom Døden mildt og stille til ham den 19. April 1926. Hans Ungdomsven og Medarbejder, Provst *Fenger*, var hos ham og gav ham paa Dødslejet den hellige Nadvere, Guds Børns Rejsemaalid.

Og nu blev han stedet til Hvile fra sin elskede Kirke. Efter

at Pastor *Fr. Frandsen* ogsaa havde bragt Gud en Tak for de gode Minder om ham, bar københavnske Præster hans Kiste ud af Kirken, i hvis Vaabenhus Mindetavlen Guldskrift om Rudolf Fri-modt lyste os i Møde.

Den sidste Veteran fra Kirkesagens første Periode gik til Hvile. Et Stykke af Københavns Kirkehistorie var afsluttet.

Personskifte ved Kirkefondets Kirker i 1926.

Præster: Kaldskapellan ved Brorsons Kirke Jens Nielsen til Sognepræst ved St. Lucas Kirke paa Frederiksberg. Sognepræst ved Filips Kirke Hans Nielsen Drejøe til Stiftsprovst i Nykøbing Falster. Kaldskapellan ved Filips Kirke N. L. Kr. Pontoppidan til Sognepræst ved samme Kirke. Cand. theol. I. A. Brovang til ordineret Medhjælper hos Sognepræsten ved Grøndals Kirke. Cand. theol. Wilh. A. G. Sparring Petersen til Kaldskapellan ved Enghave Kirke. Præsteviet Medhjælper hos Sognepræsten ved Anna Kirke Carlo Zwicky til Sognepræst for Hornstrup.

Gravere: Kontorassistent Chr. Milsing til Apostel Kirke. Elek-triker Alfred Andersen til Enghave Kirke.

Kirkeministeriet og Kirkefondet.

De Forhandlinger, som paa Kirkeministerens Initiativ i nogen Tid har været ført mellem Ministeriet og Kirkefondet, har nu ført til, at Ministeriet har stillet skriftlige Forslag til Kirkefondets Bestyrelse. Disse vil blive behandlet paa det ordinære Bestyrelses-møde i Oktober. Forslagene angaar vitale Spørgsmaal som Ejen-domsretten, den halve Brugsret til Kirkerne og St. Bededags-kollekten. De er ret vidtgaaende og sigter paa at stille Kirke-fondet væsentlig anderledes end nu. Kirkesagens mange Ven-ner vil nok huske Ledelsen i Forbøn, at den maa faa Visdom til at finde og gaa den Vej, Herren viser i denne Sag.

Ch. N.

Hjælpeindsamlingen.

Vi har den Glæde at kunne meddele, at det nylig afsluttede Regnskab viser, at der *sidste Aar indkom ca. 355,000 Kr.* eller kun 8000 Kr. mindre end første Aar, hvor der var mange fuldt indbetalte Portioner og Bidrag en Gang for alle. Tak til alle, som har hjulpet med Arbejde og Gave.

De Tillidsmænd, som endnu ikke har indsendt *Indberetning*, vil lette os Arbejdet ved at gøre det snarest.

P. Helweg-Larsen.

Større Gaver. Vi har haft den Glæde at modtage som Andel i Det nye Missionshotels Overskud i 1925 Kr. 2,350,45.

Bidragsliste for Marts 1926.

P. F. 2. Ved Pastor K. Voldum: en anonym Giver i Andst Sogn 26. Biavler N. Sørensen, Odder, 2,50. Professor Harald Westergaard 100. T. E. M. 50. Pastor Th. Sørensen, Haarslev, 5. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Birkerød 8.

Aarsbidrag: Frk. Debell 2. Fuldmægtig Tyge Steen 20.

Særlige Gaver: Til *Taksigelseskirken:* Pastor Petersen 10. Til *Hans Tavsens Kirke:* Ingeniør Holger Hansen 60. Til *Danske Kirke i Udlandet:* Ingeniør Holger Hansen 8. Til *Sømandsmissionen:* Ingeniør Holger Hansen 12.

Ialt 305 Kr. 50 Øre.

Bidragsliste for April 1926.

Ved Sognepr. Lauridsen, Randers: en unævnt 10, Vejrogade 5. Toldkasserer Kr. E. Larsen 10. Ingeniør Th. Brodersen 50. xxx 200. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. Ved Sognepr. Knudsen, Nexø: Frkn. Koch, Christiansø. 30. Ved Sognepr. Winther, Hjerm: en Unævnt 100.

Aarsbidrag: Havnemester Bonde 3. Departementschef Schlichtkrull 10. Fru Hvidt 10. Fru Leuning 5. Frk. Klubien 5. Frk. Hee 5. Frkn. Moberg 10. Stabsofficiant Fremming 3. Cigarhandler Nielsen 10. Fru Tetens 10.

Halvaarsbidrag: Kontorchef Sivertsen 25. Lektor V. Balslev 2,50. Professor Torm 3. Frk. Wegener 2. Direktør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Boghandler Gade Svendsen 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Særlige Gaver: Til *Taksigelseskirken:* M. N. 2. A. L. 10. P. Larsen, Fredericia, 20. T. I. 15. Toldkasserer Mortensen 20. D. M. og S. 15. Fru Apotheker Piper 200.

Ialt 912 Kr. 30 Øre.

Bidragsliste for Maj 1926.

Dr. theol. Alfr. Th. Jørgensen 10. Læge N. Chr. Schmidt 50. A. K. 10. B. 10. Frk. Lund 5. N. K. 20. »Cand. theol.« 10. Enkefru J. Lund 10. Fhv. Urtekræmmer H. Andersen 10. Ved Sognepr. Holt: Frk. Rasmussen 2. Ungdomshjemmet Skovly 45, fra Venner i Gjerlev 21,20. Læge Hasrud, Marstal, 50. A. Moltke Krag 35. Provst Heegaard 10. M. 10. Ch. Feilberg 10. M. K. 5. T. Y. 25. I Brev til De Samv. Mpl. uden Mrk. 12. Fru Skibsted 10. A. og V. Lefolii 2. F. Aa. H. 3. Frkn. Grüner 24. Folmer Hansen 5. Sognepr. C. Krarup, Tjustrup, 1. Gaardejer Alb. Nielsen, Sejlstrup, 50. Indsamlet i Aasted Missionshus 13. En Unævnt i Hunborg 10. A. D. 5. S. A. 50. Enkepastorinde L. Andresen: Til Minde om hendes Mands, Pastor C. O. Andresens Dødsdag 20. Fru A. Nielsen 20. A. K. 10. E. S. 2. A. M. 5. Fra Venner i Tingsted 30. Fru A. Friis 6. Ved Pastor Norlev: Kr. Bendtsen 10. Grosserer Carl Engelberg 50.

Aarsbidrag: Sognepræst Bertelsen, Starup 10.

Halvaarsbidrag: Frk. Laugesen 5.

Særlige Gaver: Til *Taksigelseskirken:* N. K. 40. C. H. 5. Hr. B. Th. Melsted 10. Grosserer Malmstrøm og Hustru 25. Ved Pastor Norlev: Kr. Bendtsen 10. Snedker L. P. Christoffersen 5. Ved Froprædiken Pinsemorgen i Brønshøj Kirke 119,54.

Ialt 915 Kr. 74 Øre.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor
Ch. Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 5.

Oktober.

1926.

Det nye Arbejdsaar.

September Maaned begyndte med et nyt Fremstød, Grundstensnedlæggelsen til Timotheus Kirke i Valby. Det store Sogn paa ca. 17,000 Mennesker, fik i Fjor sine Kirkepladser forøget fra 200 til 500, idet Kokolithkirken fra Blaa-gaards Plads blev opstillet paa Fengers Vej og indviet til Fialialkirke for Sognets sydlige Del. Vi haaber, at den nye Sognekirke skal blive færdig til Indvielse til Julen næste Aar. Referat af Grundstensnedlæggelsen findes i dette Nummer af Bladet.

Løvrigt var Hovedbegivenheden i September Hjelpeindsamlingens Repræsentantmøde, der samlede mange Deltagere og fik et godt Forløb.

Nu ser vi saa hen til Kirkefondets Bestyrelsesmøde den 26de—27de Oktober. Det vil blive et af de vigtigste Møder i Kirkesagens Historie, for saa vidt som det skal tage Stilling til en Række indgribende Forslag fra Ministeriets Side om Ændringer i hele Kirkefondets Forhold til Folkekirken. Vi tror, at Kirkesagens mange Venner, som med Opmærksomhed følger dens Udvikling, vil være vaagne i Forbånd for den i denne Tid. Derfor tror vi ogsaa, at Kirkesagen skal komme godt igennem de Vanskeligheder, der nu har lagt sig paa dens Vej, saa at Arbejdet kan gaa videre til Velsignelse for de mange barnedøbte i vor store Hovedstad.

Charles Nielsen.

Hjelpeindsamlingens Repræsentantstævne 5.—6. September 1926.

Det er fjerde Gang, Amtsrepræsentanter har været samlede i København om dette Arbejde. Disse Møder har en Betydning for Arbejdet, som vanskeligt kan overvurderes. Deres Betydning er ikke i første Række Drøftelsen af de rent praktiske Spørgsmaal, hvor vigtig den end kan være, men

at Sagen mere vinder Magt over os — baade selve det ydre Arbejde for Kirkesagens Gennemførelse og ikke mindre Kirkesagens store Maal, Guds Riges Sejr i København, som dette Arbejde skal tjene. Derfor er det ogsaa med megen Tak, at vi finder, at disse Møder betegner en Stigning, ikke blot fordi Deltagelsen har været voksende fra Aar til Aar — vi havde denne Gang maaske over Hundrede Gæster — men i aandelig Kraft.

Baggrunden for Mødet i Aar var de særlige Vanskeligheder, vi i Øjeblikket har at kæmpe med. Baade de Vanskeligheder, som skyldes Ministeriets ændrede Stilling til Kirkesagen — hvilket Spørgsmaal jo vil komme til Behandling paa Kirkefondets forestaaende Bestyrelsesmøde — og Vanskelighederne fra det økonomiske Tryk, forstærket ved Mund- og Klovsygen, som ofte har hindret Møder og overhovedet stærkt sinket Arbejdets Optagelse paa mange Steder.

Men vi synes, vi ser Guds Haand ogsaa heri; Arbejdet blev taget op i rette Tid, inden Tiderne endnu var blevet saa vanskelige. Og bevirker disse end, at enkelte tegnede Bidrag bliver borte, betyder dette kun lidt i Sammenligning med, at Byggepriserne daler. Dertil kommer, at der er spæret for Tilflytning til København, saa det bliver lettere for Kirkesagen at komme paa Højde med Befolkningstallet. Det er den gamle Historie, at Vanskelighederne maa tjene Guds Sag. Og skulde det ske, at hele Kirkesagen virkelig skal komme ind i Vanskeligheder, som er større end de økonomiske, saa tror vi, at ogsaa de skal komme til at tjene og ikke hindre.

Der var tre Ting, synes jeg, som gav Mødet i Aar dets afgørende Præg. Først var der en klar og stærk Forstaelse af, at om Kirkefondet ikke stod fast overfor Ministeriets Krav til det om at opgive sine Kirker, saa vilde *Hjælpeindsamlingen være færdig*; thi Forudsætningen for dens Arbejde er, at Kirkerne er Menighedens og ikke Statens — men ogsaa fuld Redebonhed til at støtte Kirkefondet overfor disse Krav.

Dernæst viste der sig en *stærk Vilje til ikke at slippe Sagen, før Maalet var naaet*, saa de tyve Kirker virkelig blev rejst. Det kom stærkest frem, da den sidste Forhandling sluttede med, at Forsamlingen rejste sig som Tilslutning til Provst *Nyholms* Ord: »Jeg foreslaar, at vi som en Beslutning og en Vilje hos os siger til dem: vi vil gerne, om Gud vil give os Naade til det, blive ved at staa bagved, indtil Sagen er ført helt igennem.« Det følte vi som et Løfte fra de mange, som har faaet denne Sag kær.

Og endelig — og det blev fremfor noget dette Mødes Særpræg — gik der *en stærk Strømning indefter mod Sagens Kærne*, gennem Arbejdet med og for de ydre Ting til

Længslen efter Guds Riges Komme i større Kraft. Det mærkedes klart i det første af disse Dages Møder, hvor Stiftprovst *Ussing* talte, og det blev det bærende i det afsluttende Møde Mandag Aften, da vi talte om, hvad Hjelpeindsamlingen kunde komme til at betyde. Det Møde blev for mange af os Højdepunktet i disse Aars Arbejde. Det er til ingen Nytte at bruge stærke Ord, men der kan jo komme Timer, hvor man synes, man kan høre det gro. Vi var vist mange, som hørte noget af det den Aften.

Vi takker Gud for, hvad Han har givet i Hjelpeindsamlingen — og fordi den alligevel, naar alt kommer til alt, kun er et ringe Middel imod et stort Maal.

Som sædvanligt var der Lørdag Eftermiddag en *Grundstensnedlæggelse* som Optakt til Stævnet; det var til den endelige *Timotheuskirke* i Valby. Om Søndagen samledes Deltagerne til *Gudstjeneste i Eliaskirken*, hvor vor Formand, Pastor *Im. Bang*, prædikede og Pastor *Fibiger* holdt Skriftetale.

Om Eftermiddagen aabnede Formanden Mødet med Ordene fra 2. Mos. 33, 13—14, hvorefter Stiftsprovst *Ussing* indledede en Forhandling om

»Opgaverne i København og den foreliggende Situation«.

Baade Foredraget og Forhandlingen drejede sig om den dobbelte Situation, vi staar i, den ydre paa Grund af Ministeriets Holdning, og den aandelige, hvorledes vi kan møde Tidens Muligheder (denne Del af Foredraget findes refereret senere i Bladet). Med Hensyn til det første blev det fremhævet, at selv om der kom en kort midlertidig Standsning i at bygge nye Kirker, vilde Hjelpeindsamlingen ikke blive arbejdsløs, da vi har ti Kirker, der venter paa deres Fuldendelse. Overfor Stiftsprovstens Fremhævelse af Betydningen af mere Enhed blev det fremhævet, at Vanskeligheden ikke er der, saa længe det drejer sig om fælles Opbyggelse, men først naar der bliver Tale om Samarbejde.

Søndag Aften tilbragte vore Gæster i *de Menigheder, de hjælpere*; herfra kan intet refereres, men det er ikke mindst der, at Baandene knyttes, som tjener til at gøre Menigheden i Byen og paa Landet til eet — og der er dem, der mener, at vi her maaske har Hjelpeindsamlingens Hovedindsats.

Mandag Morgen Kl. 9 begyndte

det egentlige Arbejds møde

med Morgenandagt over Neh. 2, 20 ved Prokurist *Malmstrøm*. Derefter aflagde jeg *Beretning*. Da Oversigten over Tegningen først kommer i et senere Nummer af Bla-

Hjælpeindsamlingens Regnskab

	Kr.	Øre
Indtægt:		
Saldo fra 1924...	236774	02
Indgaaet fra Amterne:		
Gl. Københavns Amt	5627	52
Gl. Roskilde Amt	8885	54
Frederiksborg Amt	25589	50
Holbæk Amt	24817	72
Sorø Amt	15639	25
Præstø Amt	20570	00
Tybjerg Herred	4850	82
Bornholms Amt	8464	35
Maribo Amt	18849	86
Odense Amt	18080	70
Svendborg Amt	20277	00
Hjørring Amt	9067	50
Thisted Amt	15697	99
Aalborg Amt	16592	00
Viborg Amt	19413	00
Randers Amt	20073	79
Gl. Aarhus Amt	7233	00
Gl. Skanderborg Amt	7872	00
Vejle Amt	18502	35
Hammerum Herred	6938	89
Hjerm-Ginding Herreder	7757	50
Skodborg-Vandfuld Herreder	4026	00
Bølling-Nr. Horne Herreder	7577	50
Ulfborg-Hind Herreder	5013	27
Ribe Amt	14312	00
De sønderjydske Amter	23035	87
	354767	02
	591541	04

Bestyrelsens

	Kr.	Øre
Indtægt:		
Saldo fra 1924	34047	88
15 % af det fra Amterne i 1925 indgaaede efter Fradrag af de for samme afholdte Udgifter	52586	90
	86634	78

for Aaret 1925 (for Landet).

Udgift:		Kr.	Øre
A. Udgifter afholdte for Amterne		4186	89
B. Udbetalt til Kirker:			
Hans Egedes Kirke	15000 00		
Allehelgens Kirke	50810 50		
Samuels Kirke	50000 00		
Absalons Kirke	35000 00		
Enghave Kirke	6900 00		
Enghave Kirkes Fuldførelse	12772 00		
Blaagaards Kirke	20000 00		
Filips Kirke	10000 00		
	200482 50		
Heraf har Bestyrelsens Disp.f. afholdt:			
til Filips Kirke	Kr. 10000 00		
til Samuels Kirke	- 5700 00		
	15700 00		
		184782	50
C. Udbetalt Bestyrelsens Dispositionsfond 15 % af det fra Amterne indgaaede ÷ de afholdte Udgifter		52586	90
Saldo at overføre til 1926:			
Gl. Københavns Amt	341 68		
Gl. Roskilde Amt	8371 69		
Frederiksborg Amt	46972 91		
Holbæk Amt	20387 70		
Sorø Amt	15880 91		
Præstø Amt	36440 92		
Tybjerg Herred	491 30		
Bornholms Amt	17851 72		
Maribo Amt	2998 31		
Odense Amt	45 54		
Svendborg Amt	4 34		
Hjørring Amt	20506 67		
Thisted Amt	19440 10		
Aalborg Amt	9802 94		
Viborg Amt	33061 65		
Randers Amt	28706 58		
Gl. Aarhus Amt	64 67		
Gl. Skanderborg Amt	625 11		
Vejle Amt	25180 12		
Hammerum Herred	13 90		
Hjerm-Ginding Herreder	15960 13		
Skodborg-Vandfuld Herreder	7317 22		
Bølling-Nr. Horne Herreder	4638 40		
Ulfborg-Hind Herreder	94 05		
Ribe Amt	33 06		
De sønderjydske Amter	34753 13		
		349984	75
		591541	04

Dispositionsfond for 1925.

Udgift:		Kr.	Øre
Udbetalt til Filips Kirke		10000	00
Midlertidigt Udlæg til Samuels Kirke		5700	00
Tilskud til Driften i 1925		12955	36
Den anden Femtedel af Udgifterne ved Starten		5953	15
Saldo at overføre til 1926		52026	27
		86634	78

Regnskab for

Indtægt:	Kr.	Øre
A. Indvundne Renter	12648	17
B. Gave til Driften	1000	00
C. Refusion fra Hjelpeindsamlingen i København	10109	87
D. Tilskud fra Bestyrelsens Dispositionsfond	12955	36
	36713	40

Status pr.

Ejer:	Kr.	Øre
Kr. 100000 00 5 % Statsgældsbeviser 1916 II, erhvervet for..	97097	00
Indestaaende paa Kontrabog med Sparekassen for København og Omegn Litr. D. Nr. 235060	75856	29
Indestaaende i Københavns Handelsbank paa Indlaansbog Nr. 8492 B	131189	12
Kr. 40000 00 4½ % Østift. Kreditf. Oblg., 7. Serie med Kirkefondet Delcredere for eventuelle Kurstab, erhvervet for	40000	00
Kontante Laan til Kirkefondet	37400	00
Tilgodehavende for 3/5 af Udgifterne ved Starten	17859	45
Tilgodehavende, Refusion for Udlæg ved Starten	2609	16
	402011	02

København, den 30. April 1926.

I. G. la Cour,
Hovedkasserer.

Undertegnede Revisorer har gennemgaaet foranstaaende Regnskaber, herunder sammenlignet Opgørelserne for de fra de enkelte Amter indgaaede Beløb med de paagældende Amtskassereres Opgørelser, og konstateret Behold-

Driften 1925/26.

Udgift:		Kr.	Øre
A. Sekretærens Løn	10633 76		
Tilskud til Husleje	700 00		
Pensionsforsikring	1091 20		
	12424 96		
Udgifter ved Sekretærens Rejser:			
Rejseudgifter	2408 41		
Udgifter ved Automobil	1116 96		
	3525 37	15950	33
B. Udgifter ved Kontoret:			
Husleje, Lys og Varme	425 00		
Lønninger	2755 00		
Telefon m. m.	445 29		
Kontorrekvisitter, heraf for en brugt			
Skrivemaskine	325 00		
for Andel i en Duplicator	589 00		
	2351 64		
Porto	2292 84		
Andre Udgifter	421 78	8691	55
C. Tryksager		6647	60
D. Udgifter ved Møder: Repræsentanters	1684 94		
Bestyrelsens	138 98		
	1823 92		
E. Tilskud til Bladet »Københavns Kirkesag«		3600	00
		36713	40

30. April 1926.

Skal svare til:		Kr.	Øre
Amternes Saldo pr. 30. April 1926		349984	75
Bestyrelsens Dispositionsfond 30. April 1926		52026	27
		402011	02

ningernes Tilstedeværelse. Ved Revisionen har vi i det hele intet fundet at erindre.

København, den 27. August 1926.

J. Toftegaard,
 Fuldmægtig i Finansministeriet.

A. Hørlyck,
 Bankbogholder.

det, skal her kun bemærkes, at der er tegnet 50—60,000 Kr. mere end sidste Aar, ialt ca. 1,850,000 Kr. Naar vi tænker paa Tidernes store Vanskelighed, er der megen Grund til at sige Tak herfor; det hænger ogsaa sammen med, at Amsudvalgene som Helhed har arbejdet bedre end tidligere, bl. a. fordi flere af dem er blevet delt. Vi er kommet saa langt, at 5 af Kirkerne er rejst i første Tempo, og der bygges for Tiden paa 3 af de endelige Kirker (Blaagaard, Timotheus og Filipskirkens Menighedsfløj).

Derpaa fulgte *Kassererens Beretning*. Det af Bestyrelsen godkendte Regnskab viste, at Aarets samlede Indtægt har været Kr. 354,767, kun faa Tusinde mindre end første Aar, da der var saa mange fuldt indbetalte Portioner, ialt 718,000 for begge Aarene. Der er i Aar udbetalt til Kirker Kr. 200,482.00 (hvoraf 15,700 fra Bestyrelsens Dispositionsfond). Tilskuddet til Driften, udover Renterne, har været 12,955,36*). Dette Beløb er blevet adskilligt større end beregnet, idet vi ansaa det for rigtigt, at vi betalte den Del af Kirkesagens Blad, vi havde beslaglagt, Kr. 3,600; desuden gik der til en Piece i Anledning af »Social-Demokraten«s Angreb 1,173.50 og endelig 914 Kr. til Skrivemaskine og Duplikator. Tryksager vil forventelig gaa betydeligt ned, saa der kan regnes med et væsentligt lavere Tilskud næste Aar.

Da der ikke er bleven bygget saa meget i Aar som ventet, har vi købt 5 % Statsgældsbeviser til 100,000 Kr., forfaldende til Udbetaling i 1931; paa Sparekassebog staar 75,856.29 og i Handelsbanken 131,189.12; de øvrige Poster er som i Fjor. Der er i indeværende Regnskabsaar indgaaet betydeligt mindre end i samme Periode i Fjor. Da Ferieforhold nok har bevirket, der er indgaaet mindre til Hovedkassen, er der maaske intet foruroligende deri. Men det tredie Aar er det vanskeligste af en 5aarig Indsamling, og det skal alligevel tale til os om, at Pengene ikke kommer ind uden Bøn og Faste.

Derpaa fulgte en Forhandling om

det kommende Aars Arbejde.

Hvad de to første Indledere her fortalte os, viste, hvad der kan naas gennem et virkeligt og maalbevidst Arbejde. Den ene førte os til et af Landets største Landsogne (Tikøb, Minimumstal 133, tegnet 333), et Sogn uden stærkt aandeligt Særpræg, hvor et energisk Arbejde straks førte til en udmærket Begyndelse, uden at denne første Begyndelse dog

*) Af den samlede Driftsudgift 36,717.49 falder kun 26,603.53 paa nærværende Regnskab, Resten angaar Hjelpeindsamlingen i København.

forledte dem til at tro, at saa gik det senere af sig selv. Den anden førte os til en stor Købstad (Randers, Minimumstal 826, tegnet 568), hvor Arbejdet blev taget op under særlige Vanskeligheder, men hvor selv det, som maaske er den største Vanskelighed, en uheldig Begyndelse, ikke kom til at hindre, at man gennem et gentaget og udholdende Arbejde naaede frem til et, i Betragtning af Vanskelighederne, overordentligt smukt Resultat. De viste os, hver paa sin Maade, at er der Arbejdsvilje, er der Vej frem — medens det selvfølgelig var blevet til saare lidt, om man havde ladet sig skræmme af Vanskelighederne.

Provst Petersen, Tikøb: »Arbejdet i et Landsogn«: Skal man naa frem, er fyldig Oplysning om Sagen absolut nødvendig, og den maa gentages. Selv de, som kender noget til Sagen, trænger dertil. Først lagde jeg Sagen frem ved et Møde — saa gjaldt det at finde Medarbejdere, ikke for unge, som baade kunde tage mod Besked og give andre Besked — og endelig blev Opgaven stadig at holde Opkræverne varme. Derfor har jeg faaet Bladet »Københavns Kirkesag« til dem, faaet mange med til Tillidsmandsmødet og senere samlet dem og Bidragyderne til et Møde, hvor jeg fortalte om Arbejdet og viste Lysbilleder fra Kirkesagen (som kan laanes fra Kontoret). Og de er ikke blevet trætte, hverken af at gaa deres Gang eller tale Sagen.

Købmand Hald, Randers: »Arbejdet i en Købstad«: Paa et forberedende Møde var Stemningen saadan, at selv om nogle af os forstod, Sagen var fra Gud, forstod vi ogsaa, den vilde faa Modvind. En Søndag blev der talt i begge Kirker af gode Mænd fra København, men kun ganske faa Portioner tegnede; saa dannede vi et Udvalg, og ved Medlemmernes Arbejde saavel som ved at lægge Sagen frem i begge Menigheder naaede vi det første Aar det ret nedslaaende Resultat af ca. 250 Portioner. Næste Aar omdelte vi med Søndagsbladet et Cirkulære med Afrivningskupon i ca. 7000 Eksp. — og fik kun ca. 40 Portioner derigennem. Men efter et Møde i Missionshuset med en Taler fra København, og efter nyt Arbejde af Udvalget naaede vi op paa ialt ca. 450 Portioner og fattede nyt Mod. Atter i Aar bragte et nyt Fremstød os op paa ca. 570, idet vi fik ca. 100 Portioner som Svar paa en trykt Henvendelse til en Kreds af ca. 300 Borgere. Vor Fejl var, at der var for lidt Forberedelse, da vi begyndte, og vi har set, Fremstød skal ske i Forbindelse med Gudstjeneste eller Møde.

Sekretæren: den almindelige Arbejdsplan: Vi maa regne med Afgang (selv om det gælder om, at de, som ikke kan betale, kun udskyder og ikke opgiver Betalingen), men der er endnu saa meget Nyland, at vi kan haabe, at Tilgangen ogsaa næste Aar skal overstige Afgang. Men skal det naas,

gælder det om, at Udvalgene i stigende Grad bliver arbejdende: 1. *Ledelse er nødvendig*, i hvert Fald Formand og Kasserer maa arbejde, helst flere. — 2. *Nøje Samarbejde med Kassereren* er nødvendig for Udvalgenes arbejdende Medlemmer. Kun derigennem vindes Overblik, og uden Overblik gaar det ikke — saa kan det ske, at der endnu er Steder, som har tegnet, men ikke opkrævet, og at en Tilidsmand forsvinder uden at faa en Afløser.

Forhandlingen stillede det som et Maal for Tillidsmændene at faa Afgang udfyldt, saa Tallet ikke dalede. Det tog os alle, da vi hørte, de i et Amt havde talt om, at de vilde savne dette Arbejde, naar Tiden var omme, fordi de selv havde faaet Velsignelse gennem det. Det indskærpedes, at *Flytning* altid maa meldes til Kontoret, da der ellers tabes betydelige Beløb. Af Interesse var det ogsaa, naar Fru Gautier-Schmit oplyste, at Tiderne dog ikke var værre, end at Afgiften til Staten for Tobak sidste Aar var 27 Mill., og for Spiritus 67 Mill. Kr.

Efter Mødet kørte Deltagerne en Tur til forskellige Kirkefondskirker, og efter et meget kort Hvil mødtes vi Kl. 6½ til

det afsluttende Aftenmøde.

Det blev sikkert, som nævnt, det betydningsfuldeste af Møderne. Forhandlingen om »*hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde*«, indleedes af Sognepræst *Bartholdy*, Ravnkilde, og Fuldmægtig *Carl Rasmussen*; deres Foredrag refereres henholdsvis i et andet Nummer af Bladet og senere i nærværende Nummer. Derefter var der Samvær om Kaffeborde, hvor adskillige havde Ordet, og efter en opbyggelig Tale af Sognepræst *Bartholdy-Møller*, Brand, sluttede vi Stævnet med Tak for rig Velsignelse.

P. Helweg-Larsen.

Den aandelige Situation i Kirkesagens Arbejde.

Af Stiftsprovst *Ussing*

Kirkesagens Mænd har aldrig ment, at Kirkerne var det vigtigste; det var Trosliv og Menighedsdannelse, der sigtedes paa. Men hvor stor er ikke stadig den gudløse, kirkefremmede Verden herinde og hvor lille et Tal, som har lært at kende Glæden og Kraften i de helliges Samfund og optaget Arbejdet for Guds Rige.

Tænker vi paa de højere Lag, kan vi jo nok sige, at Brandesianismens Tid er forbi. Kraften i alt det er brudt, og de, som endnu holder fast ved det, de vandrer noget nær omkring i Ørkenen og kan ikke længere rigtig finde hverandre. Men Eftervirkningerne er

aldeles ikke udslittede; det er for en stor Del dens Mænd, der fører an i Landets Politik og ved Videnskabernes Højskole; derfor er det stadig saa svært at faa fat i de Lag.

Vender vi os saa til Arbejderklassen, saa kan vi endnu af og til i dens Blade møde Bitterhed og Uvilje imod alt Kirkevæsen. Men i Befolkningen mærkes Kirkefjendskab saa godt som ikke, og Kristendomsfjendskabet end mindre.

Befolkningens Stilling overfor Kirken er forsaavidt vendt, som navnlig hele Kirkesagens reformerende Indflydelse, Kirkens Stilling til Smaafolk og Kirkens Arbejde iblandt Mennesker gør, at de forstaar, at Kirken vil dem noget godt, og Kirkens Tjenere er deres Venner. Det er en stor Vinding, men det er endnu langt fra Liv. Bag en vis udvortes Velvilje, raader en vidt udbredt *Ligegyldighed*, der ikke har nogen Sans for Kirkens aandelige Goder.

Men ved Siden af er der to Livstegn, som vi finder nævnt hos Paulus: »En Dør staar mig aaben, stor og virksom, og der er mange Modstandere« (Kor. 16, 9). Denne Dør — den er ikke saa stor endnu — det er *den underlige Vending i Retning af det religiøse*. Det betyder ikke bevidst Længsel efter Gud, men visse mystiske Fornemmelser og en vis Optagethed af det religiøse. Det betyder saameget, at Spørgsmaal, man for ikke vilde høre om, dog nu er rykket nærmere. Kirke-Radio er ikke i alle Henseender saa hyggelig, men det kan ikke nægtes, at der sker mærkelige Ting der, netop i de Kredse, som siger: Vi kan ikke gaa i Kirke, vi kan ikke være bekendt at være med der. Man finder tit med Forbavselse, hvor mange der dog gerne vil høre, hvad Kirken har at sige. Den religiøse Uro spores i de forskelligste Lag — tænk kun paa Helge Rode og Reventlow — og aaben Adgang til Egne, som længe har været ganske golde.

Paa den anden Side er der ikke saa faa Modstandere, og ogsaa det er et Livstegn. Der er Kommunisterne og der er en Flok af de gamle Fritænkere, som var med i den tidligere Kamp, Marxismens og Brandesianismens Tilhængere, der begynder at blive urolige og atter rejser sig til Kamp.

Og hvad betyder saa alt dette? Hvad andet end at Tidens Forshold kalder Kirken til et stort Fremstød.

Den store religiøse Ligegyldighed betyder, at der er et Land, et stort Land — »Ingen Mands Land« — mellem de kæmpende Parter, hvor vi kan rykke frem. Den religiøse Rørelse betyder, at ovre i Fjendens Skyttegrave er der mange svage Punkter, og maaske finder vi Venner derovre. Den aandelige Situation peger afgjort paa, at det er Tid for Guds Kirke, ikke til at krybe i Skjul og blot holde det gaaende, men til virkelig at rykke frem i Jesu Navn.

Men saa rejser et andet Spørgsmaal sig: *Har vi Kræfter til det?* Man skal jo beregne Omkostningerne, og hvordan er Stillingen i Menighedskredsene i København? Jeg ved ikke, om jeg tager fejl, men jeg synes, det er rigtigt, naar det ofte er sagt: gennemgaaende noget forsagt. Man har sine smaa Kredse, hvor man kan gemme

sig ganske godt, men der er ikke noget Mod til at rykke frem. Hvad er Grunden hertil?

Det er vel den, at der er for lidt aandelig Kraft: »Du har en liden Kraft«. I Menigheden i Filadelfia (Aab. 3) betød disse Ord vel kun, at de var en lille Flok. Og det behøver ikke at gøre Herrens Venner bange. Men hvis det betyder, at de har saa lidt, at det, selv om de slutter sig sammen, ikke bliver til noget, saa er der Fare paa Færde. Jeg tror, der i Menigheden herinde er en begyndende Selv-erkendelse paa dette Omraade. Man begynder at skamme sig over, at der er saa liden Kraft, man begynder at bede om en Vækkelse over København. Men hvor de enkelte troende for Alvor beder den Bøn: »Herre, send os en Vækkelse, og lad den begynde i mit Hjerte for Jesu Skyld« — der er Vækkelsen alt begyndt.

Visselig vil vi kun tale smaat derom, og dog klynger vi os dertil med Haab og Bøn om, at det er ad den Vej, der skal naas frem.

I Lys heraf forekommer det mig da, at den aandelige Situation herinde lægger tre Krav for os.

1. *Mere Bøn* — og, Gud ske Lov, der er allerede en hel Del smaa Bedekredse, og de breder sig.

2. *Mere virkelig Kraft*. Vi har en Del Sværmere. De gør ikke saa faa Erobring, og de virker næsten alle ved det ene Ord: Kraft. Vor Tid hungrer efter Kraft. Men Menigheden ved dog, hvor Herren har lovet Kraften fra, og kender da ogsaa Vejen i Bønnen om Helligaanden.

3. *Mere Enhed*. Kirkens Fjender peger paa al vor Unighed, ja har i vore Dage samlet deres Angreb mod dette Punkt som aldrig før. Og der er visselig en alvorlig Brod deri. Skal det blive til noget med en Fremrykning, maa vi lære at tie med, hvad vi har imod hverandre og tale højt om, hvad vi er fælles om. Da Kirkesagen fødtes, var der et Spørgsmaal, som sugende bed sig fast i Hjerterne og fik flere og flere Mennesker i Tale. Det var det Spørgsmaal: Hvor er Menigheden? Men bagved Menigheden dæmrede der et andet Spørgsmaal: *Hvor er Kirken?* Det er det, Helge Rode taler om. Det kan ikke være Grundtvigianerne og heller ikke Indre Mission, der er Kirken, og det kan ikke være Lutheranerne alene.

Nærmest frem imod det at kunne finde Svar paa det Spørgsmaal fører Kirkesagens særlige Linje: Den ejendommelige Samvirken mellem den officielle Kirke og det frivillige Menighedsarbejde. Kirkesagen har sin Rod i den frie Menighedsbevægelse, og skulde vi vælge et af to, stod vi sikkert uden Vaklen i det frie Menighedsarbejde. Men vi tror, at Gud har betroet Københavns Kirkesag noget særligt paa dette Punkt, og derfor opgiver vi kun nødvendig Haabet og fortsat Samarbejde med den officielle Folkekirke. Vi tror da ogsaa, at vore Venner omkring i Landet vil forstaa, hvad dette er værd og bede Gud bevare det for os, saa Øjeblikkets Vanskelighed er ikke skal føre til et Brud, men til at der bliver mere Klarhed og ny Velsignelse i Samarbejdet.

Hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde.

Fuldmægtig *Carl Rasmussens* Indledning den 6. Septbr. 1926.

Naar vi vil prøve at tænke os, hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde, er det vel naturligt at tænke først: Hvad har Hjælpeindsamlingen allerede betydet?

Jeg fandt tre Ting, som jeg synes ganske tydeligt har vist sig som Frugt af Hjælpeindsamlingen.

1) *De mange Penge*. Det er jo allerede ikke saa faa Steder, hvor Hjælpeindsamlingens Penge har givet den afgørende Hjælp til at faa bygget enten den midlertidige Kirke eller den endelige og det paa Steder, hvor man stod uden Haab om at kunne komme i Gang i en uoverskuelig Fremtid, og det er vel allerede megen Tak værd.

2) *Den direkte Forbindelse mellem Amtet paa Landet og Sognet i København*. Den lykkelige Tanke, som vist er udsprunget flere Steder paa een Gang, at de enkelte Amter skulde sættes i Forbindelse med enkelte Kirker her i København, saa Københavns Kirkesag ikke mere blev et eller andet mærkeligt abstrakt Begreb, man ikke kendte noget til, men blev for Folk ude paa Landet en ganske bestemt Ting, man kunde lære at kende, og hvis Trang man kunde sætte sig ind i.

3) Hjælpeindsamlingen har givet Københavns Kirkefond nyt Mod; det kan jo ikke skjules — det kan i hvert Fald ikke være skjult for os, som i mange Aar har haft med Københavns Kirkesag at gøre — at vi havde en lang ret død Periode; det er saa sandt, hvad Helweg-Larsen skrev, at det i Virkeligheden er en Skandale at tænke paa, at i den fattigste Tid, som Danmark har haft, byggede man Frue Kirke, og i den Tid, da Landet svømmede i Penge som aldrig før, byggede man de to Barakker i Frederiksholms og Grøndals Sogne; det kan kun forklares paa den ene Maade, at vi ikke forstod, at vi havde den danske Menighed bag os i den Tjeneste, vi gerne vilde øve herinde i København. Hjælpeindsamlingen har kaldt frem for vore Øjne alle disse mange Venner, som sidder rundt om i Landet og gerne vilde hjælpe, naar bare de fik Anledning.

Og naar vi ser, hvad Hjælpeindsamlingen allerede har haft Lykke til at bringe ind over København af Velsignelse, synes jeg, at det, som Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde, bliver noget meget stort for mig; og det bliver mange forskellige Ting. Jeg vil nævne nogle af dem:

A) Hjælpeindsamlingen kunde blive helt gennemført.

Naar vi har været samlet til Forretningsudvalgsmøde, har vi fra først af og ofte siden bedt Gud om, at han engang for alt Folkets Øjne vilde føre en Sag igennem, saadan at det ikke blev lidt, heller ikke noget, heller ikke meget, men at det blev det, vi har bedt om. Vi kan ikke frigøre os for, at det vilde kaste Glans over Herrens Navn om en stor Opgave, taget op i en vanskelig Tid, førtes igen-

nem til Bunds. Det kunde Hjælpeindsamlingen komme til at betyde, og der har lydt Røster i Dag, som har givet os Frimodighed til at tro, at det skal Hjælpeindsamlingen ogsaa komme til at betyde.

B) Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde, at den Forbindelse, der er knyttet mellem Amterne og de enkelte Menigheder her i København, blev videre udviklet.

Der blev før talt om det ugudelige København; ja, men det er ikke det eneste. Der er et stort ugudeligt København, det er det, Menneskene ser, det er det, Aviserne mest skriver om og giver Landet et Indtryk af. Men de, som ser lidt nærmere til, ved, at der er ogsaa et andet København, et København, som strider sig op imod Vinden for at tjene Herren, en lille Flok, som prøver paa, hver paa sit Sted, over for den store døde ugudelige Masse virkelig at faa Herrens Evangelium frem, om det dog kunde blive til Hjælp og Velsignelse for Mennesker. Og vi vilde saa gerne, at det skulde gaa mange af Hjælpeindsamlingens Tillidsmænd saadan, som det gik den Gaardmand ovre fra et troende Sogn i Jylland, som længe stod og talte om, hvor forfærdelige Københavnerne var. Saa satte en af disse Københavner sig stille hen og fortalte ham, hvordan der arbejdedes i saadant et Sogn i København; han talte længe og den anden sad ganske stille, og tilsidst sagde han: Det kunde snart være, I var bedre end vi andre! Han havde faaet et Indtryk af, at der er ogsaa et Guds Folk i København, som virkelig vil arbejde for Herren, og det er det, som vi ogsaa venter, Hjælpeindsamlingen kunde give Mennesker Indtryk af.

C) Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde det, at man virkelig forstod ude paa Landet, at Københavns Opgaver er hele Landets. Den Forstaaelse af hinandens Forhold, som hidtil ikke har været til Stede, kunde blive en stor Løftestang for Evangeliets Forkyndelse her i København, og var det naaet, saa havde Hjælpeindsamlingen baaret en Frugt, større og dejligere end de, der har tænkt dens Tanke fra første Færd, har kunnet drømme om. Det er ogsaa godt for os at vide, naar vi nu gaar til Forhandlinger med Myndighederne, at Guds Folk ud over Landet staa bagved Københavns Kirkesag. Vil De ikke bringe vor Hilsen og Tak til alle dem, der arbejder og ofrer for Hjælpeindsamlingen, og sige til dem, at denne Sag er hele Landets Sag og at de ikke maa svingte os.

D) Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde, at Evangeliet kunde blive forkyndt for alle Mennesker her i denne By. Det er den store Alvor, som gerne maa lægge sig knugende ogsaa over Dem, mine Venner, at der er saa mange Mennesker her i denne By, som Evangeliets Tilbud ikke naaer til, for det kan ikke overkommes nu. Men det er det, som Hjælpeindsamlingen gerne skulde komme til at betyde, at trods alle mulige Vanskeligheder, som kan rejse sig imod det Arbejde saa lykkedes det at stykke Byen saadan ud, at Evangeliet virkelig kunde forkyndes til hvert Hjem og hvert Menneske.

E) Og endelig kunde Hjælpeindsamlingen komme til at betyde, at der rundt omkring i hele Landet virkelig brød frem den Bøn for København, der hjælper. Det siger jeg ikke, fordi der skal en opbyggelig Afslutning paa enhver Tale her, men fordi det føler vi dybt i vore Hjerter, at bliver dette Arbejde ikke bedet frem, saa bliver det heller ingen Velsignelse til. Det beder vi Dem om, saa indtrængende og saa hjerteligt vi kan det, at De hver paa deres Sted vil lægge Københavns Nød saadan frem for troende Mennesker, at der bliver bedt den Bøn, der hjælper, fordi den er alvorlig, d. v. s. kommer fra et Hjerte, der er i Nød for denne Sag.

Grundstensnedlæggelsen til Timotheus Kirke.

Lørdag den 4de September om Eftermiddagen lagdes Grundstenen til den nye Timotheus Kirke. I Udgravningen mellem den gamle Kirke — Menighedshuset — og Præsteboligen samledes en stor Skare af Menigheden med de særligt indbudte, hvoriblandt adskillige af Hjælpeindsamlingens Amtsrepræsentanter, der skulde til Møde her i Byen de følgende Dage. Blandt Repræsentanterne fra Sønderjylland saas ogsaa Kirkens første Præst, Pastor Lindeburg, med Hustru. Rundt om Udgravningen havde en stor Skare af Sognets Befolkning taget Plads.

Sognepræsten, Pastor Kristian Jensen, bød velkommen. Han dvælede ved alt det meget, der var sket, siden Stiftsprovst Ussing den 9de August 1911 lagde Grundstenen til den første Timotheus Kirke. Det havde været en Ydmygelse, at der var gaaet saa mange Aar, inden man kunde skride til Fuldførelsen af Værket. Men Forholdene var jo unægtelig blevet sværere, end nogen den Gang havde tænkt. Samtidig var Sognet vokset med rivende Fart, saa Kirkerummet var blevet alt for lille, selv om det havde hjulpet, at Kirkefondet i Fjor lod Kokolithkirken fra Blaagaards Plads opstille i Sognets sydlige Del paa Fengersvej.

Guds Trofasthed havde holdt ud og ikke svigtet. Og i de sidste Aar var det lysnet. Da havde Timotheus Kirkesag faaet mange Venner ud over Landet, særligt i Sønderjylland, Viborg Amt og Hjerm-Ginding Herreder. Og Pengene var strømmet ind. Ogsaa Sognet havde vist stor Offervilje. Men Opgaven stiller ogsaa store Krav. Nu skrider vi til Værket i Tillid til Gud, han, der har begyndt og vil fuldende. Paulus skriver i 1. Tim. 4, 8: »Guds frygten er nyttig til alle Ting, idet den har Forjættelse for det Liv, som nu er, og for det, som kommer.« Mange vil vel sige, at den er unyttig, og at Kirkebyggeri er Luksus. Vel koster vor Kirke $\frac{1}{4}$ Million Kroner, men det er dog kun $\frac{2}{3}$ af, hvad et Maleri af Tizian koster; dette glæder de faa udvalgte, medens vi paa Jesu Kristi Vegne siger: Kommer hid til mig *alle* —.

I en Tid, da det kgl. Teater koster Staten det samme hvert Aar, som Driften af 30—40 Kirker koster det offentlige, imponeres vi ikke af Ordet unyttigt. Og i en Tid, hvor Danmarks Befolkning paa een Uge drikker op, hvad det vilde koste at bygge 20 Kirker, skræmmes vi ikke af dette: Vi har ikke Raad. Guds frygt er nyttig til alle Ting, derfor er den *fornøden*, ja, det ene *fornødne*, og derfor er det ikke alene nyttigt, men endog *fornødent* at bygge Kirker.

Saa véd vi godt, at Stenhusene gør det ikke. Og det er vor Bøn,

at de ringe Dage maa gøre os smaa og fattige nok til, at Herren kan vedkende sig os og bruge os.

Stiftsprovst Ussing, som derefter tog Ordet, begyndte med at minde sine Præstedage i Valby og omtalte de store Forandringer, der var sket derude, siden den Gang han nedlagde Grundstenen til den første Timotheuskirke.

Vi var nu samlede Lørdag Aften, og Søndagens Evangelium dukker frem for vor Bevidsthed. Evangeliet om den syge ved Belhesdas Dam. Af de fem Buegange var Jesuskirken som den skønne og pragtfulde oprindelige Buegang; nu var der to ved Siden af, og med Tiden vilde der jo nok blive to til, saa Valby ligesom Bethesda fik fem Buegange. Ordet: »Vil du blive rask?« skulde lyde ogsaa her fra denne Buegang til de mange syge, der trængte til den store Læge, men det lød ogsaa som et Spørgsmaal og en Appel til Menigheden, om den virkelig *vilde* blive stærk i Herren. Sikkert var der blandt mange i Timotheus Menighed baade Vilje til at gaa Hærens Veje og Mod og Tro til hans Kraft, siden de er gaaet ind under denne Opgave; alligevel skal vi i Selyprøvelse stadig standse over for dette: Vil du blive rask?

Efter sin Tale nedlagde Stiftsprovst Ussing den første Grundsten. Den anden blev nedlagt af Professor Harald Westergaard med Bøn om, at Guds Naade maatte være over Huset, og at mange der maatte finde Fred med Gud.

Husejer Christiansen, Medlem af Menighedsraadet, indmurede den tredje Sten, idet han nævnte Ordet fra den 126de Salme: Herren har gjort store Ting imod os; vi blev glade.

Endelig nedlagde Hjælpeindsamlingens Sekretær, Provst Helweg-Larsen, tidligere Sognepræst derude, den fjerde Sten, idet han kort talte over Ordet fra 2. Tim. 2, 19: »Guds faste Grundvold staar og har dette Segl: Herren kender sine, og: Hver den, som nævner Herrens Navn, afstaa fra Uretfærdighed.«

Pastor H. Rasmussen sluttede med Bøn og lyste Velsignelsen over Forsamlingen.

Menigheden gaar nu i Gang med at søge at skaffe de sidste 30,000 Kroner, der mangler i Byggesummen. Og Glæden over at se Kirkemurene rejse sig styrker den i Arbejdet. Ch. N.

Ved Skillevejen.

Vi henleder Opmærksomheden paa en Bog, som Provst Helweg-Larsen har skrevet om Kirkesagen og dens Problemer før og nu. Den hedder »Ved Skillevejen« og faas i Boghandelen for 2 Kr. 50 Øre. En egentlig Anmeldelse — ved Stiftsprovst Ussing — af den velskrevne og fængslende Bog vil fremkomme i næste Nummer af Bladet.

INDHOLD: *Charles Nielsen*: Det nye Arbejdsaar. — *P. Helweg-Larsen*: Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne (med Regnskab). — *H. Ussing*: Den aandelige Situation i Kirkesagens Arbejde. — *Carl Rasmussen*: Hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde. — *Ch. N.*: Grundstensnedlæggelsen til Timotheus Kirke. — Ved Skillevejen.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor *Ch. Nielsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 6.

Oktober II.

1926.

Frivilligheden og Folkekirken.

Det er Frivilligheden, der har gjort Arbejdet i Københavns Kirkesag. Da de folkekirkelige Autoriteter dels svigtede, dels var afmægtige til at gennemføre saadanne Arbejdskaar, at det blev muligt for Kirken at løse sin Opgave i Storbyen, satte Frivilligheden ind, skaffede de nødvendige Penge, byggede de haardt tiltrængte Kirker og arbejdede sig Aar for Aar længere frem mod Maalet: en Kirke for hver 10,000 Mennesker i København.

Men dette var kun Frivillighedens Arbejde for at bringe de ydre Rammer for Kirkens Gerning i Orden. Det sprang maaske mest i Øjnene, men var ikke det vigtigste.

Sjælen i Frivillighedens Arbejde var det aandelige Maal, at de mange Tusinde barnedøbte i denne By kunde føres frem til deres Arv i Guds Rige, blive levende Medlemmer af Menigheden, gennemsyre Byen og dens Liv med Evangeliets Kræfter.

Derfor var det aandelige Arbejde i Reglen forud for Kirkerne. Og om hver af disse staar en Kreds af Mænd og Kvinder, som Ugen igennem gør et stort frivilligt Arbejde i Sognene og anvender meget af deres Fritid — nogle det meste af den — for at fremme Guds Rige gennem det vidt forgrenede Menighedsarbejde.

Disse arbejdende Menighedskredse er Kirkesagens Kærne. Og deres Idealer og Arbejdsmaader har forlængst ogsaa haft Indflydelse paa Arbejdet ved Hovedstadens øvrige Kirker.

Ca. 150 Præster magter ikke at gennemsyre over 730,000 Mennesker med Evangeliets Kræfter; men de mange levende Menighedskredse med deres frivillige Arbejde har Mulighederne derfor. For saa vidt staar Kirkens Arbejde i Lægfolkets Tegn.

Men ogsaa over Præstetjenesten ved Kirkesagens Kirker har Frivilligheden lyst. Det var jo udvortes ringe Kaar, der blev budt det første Kuld af Præster. En meget beskedent Løn, fattige Virkemidler, men en stor Opgave og en sli-

dende Tjeneste. Det var ikke alles Sag at gaa ind under disse Kaar. Derfor kom der et Moment af Frivillighed over Præstetjenesten ved Kirkefondets Kirker. Og noget af dette har holdt sig til den Dag i Dag, uagtet Kaarene er blevet bedre.

Det er Frivilligheden, der har præget Arbejdet i Københavns Kirkesag.

Dette frivillige Arbejde har kunnet trives og vokse inden for Folkekirkens almindelige Rammer. Kirkerne er Sognekirker, Præsterne beskikkes ligesom Præster ved andre Kirker, Arbejdet gøres som Sognearbejde. Det er Folkekirkens Ære, at den har været saa elastisk, saa vidt skuende og vidt favnende, at den tog dette Arbejde ind til sig. Hvis den ikke havde gjort det, havde den maaske heller ikke mere været til i København.

Og det er Kirkesagens Ære, at dens ledende Mænd og dens Menigheder altid gerne har villet tjene Folkekirken. Den har ikke villet udskille sig fra Fædrenes Kirke, men villet indgyde den nyt Liv og ny Kraft, saa den bedre kom til at svare til sit Navn derved, at den favnede ogsaa Folket her i den store By.

Den frivillige Virksomheds Indarbejdelse i de almindelige folkekirkelige Rammer er selvfølgelig ikke gaaet af uden Gnidninger. Men ved gennemført indbyrdes Hensynstagen er man naaet frem til det Grundlag for Samarbejdet mellem Frivilligheden og Folkekirken, der har bestaaet siden 1908 og senere er blevet yderligere udbygget. Paa dette Grundlag kan Arbejdet gøres i gensidig Loyalitet.

Nu er Kritikken vaagnet og paastaar, at Ordningen ikke er klar. Man siger: Enten er Kirkerne Sognekirker — og saa bør de ikke ejes af en fri Virksomhed som Kirkefondet, og der bør ikke være Indskrænkninger i Sognemenighedens Brugsret til dem. Eller de er ikke Sognekirker, d. v. s. de nye Kirker kan for Fremtiden ikke faa tillagt Sogne og ikke faa Del i de almindelige Lønningsmidler, men maa være Kirker for Valgmenigheder eller Frimenigheder.

Det er meget muligt, at den nuværende Ordning ikke er »klar«, naar den maales med en abstrakt Logiks Maalestok.

Den ejer imidlertid Livets Logik, idet den er groet frem gennem selve Samarbejdet mellem Folkekirken og Frivilligheden.

Derfor tror vi ogsaa, at den kan holde — til Velsignelse for dem begge.

I denne Uge holder Kirkefondet sit aarlige Bestyrelsesmøde. Forhandlingerne ledes af Folkekirkens Primas, et

smukt Udtryk for Samarbejdet mellem Frivilligheden og Folkekirken. Vigtige Sager netop om dette Samarbejde foreligger til Afgørelse. Vi maa nok regne med Forbønnens Hjælp? Den passer til Ordet: »Dit Folk fremstiller sig frivilligt paa din Vældes Dag.« Thi Bøn er det frivilligste af alt og Sjælen i alt frivilligt Arbejde for Guds Rige.

Charles Nielsen.

Hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde.

Indledning til en Forhandling ved Repræsentantmødet den 7. September af C. Bartholdy.

Det, der samler os, er Opførelsen af 20 nye Kirker i København. Men denne nye Plan er jo en Del af en langt ældre Sag, Københavns Kirkesag. Og vel at mærke: det er ikke en Sag om at samle Penge ind, men det er en Sag, der angaar Guds Kirke, d. v. s. Guds Menighed i København.

Det er en Sag, som er sprungen frem af et bestemt Syn, og som indtil i Dag har baaret et bestemt Syn frem. Det har et dobbelt for Øje: 1) de vantros store Skare, døbt, men ukendt med Livet i Gud, og 2) de troende, eller for at bruge Luthers Udtryk, »de, der vil være Kristne«, at vi nemlig er her for at bestille noget, saadan at Arbejdet paa vor egen Sjæls Frelse hænger nøje sammen med Arbejdet for, at andre maa blive frelst. Den københavnske Kirkesag er udsprungen af en *Sorg* og af en *Glæde*, af en *Sorg*, der er i Slægt med Jesu *Sorg*, naar han saa Skarerne vanrøgtede og forkomne, og en *Glæde*, der gerne vil dele med andre, fordi den har funden det bedste, vi Mennesker kan finde.

Det københavnske Kirkefond er den københavnske Frugt af den Vækkelse, som nu i 100 Aar har været den levende Strøm i vor Kirke og vort Folk. Den begyndte i 1825 med Grundtvig, eller vi maa snarere sige 3 Aar før paa Fyn, da en Flok Haandværkere og Bønder fra Kerteminde og Omegn i Glæde over Guds Naade samlede sig til gudelige Forsamlinger. Denne Vækkelse bredte sig i 1830-erne til Sjælland og i 40erne til Jylland. Den fandt først sammen med de unge grundtvigske, troende Præster, og siden med det Præsteslæggtled, der fik sit afgørende Præg af Søren Kierkegaard. Det sidste blev til det Samarbejde for Guds Rige, der hedder Indre Mission. Naar man læser om andre Lande, og har haft Lejlighed til paa nært Hold at se, hvordan det aandelige Liv former sig f. Eks. i Tyskland,

saa vender man altid saa glad hjem, fordi der maaske ingen Steder i Verden er en Vækkelsesbevægelse, der har saa fast Fod i Sakramenterne og i Folkets Kirke som i Danmark, og — tilsvarende — en Kirke, som har haft Forstaaelse for Livsbevægelsen og gjort sine Rammer elastiske, saa der er Plads for de troendes Samfund og missionerende Arbejde.

Derfor bygger det københavnske Kirkefond Menigheds-huset først. Her ligger Vægten, her skal Arbejdet gøres.

Hvad kunde nu Hjælpeindsamlingen komme til at betyde? Den kunde komme til at betyde, at denne Sag, der fra Begyndelsen af har haft et ualmindelig klart Blik for Maalet: at København vindes for Kristus, — og for Midlet: at de troende med deres frivillige Arbejde gaar ind i Folkekirkens Rammer og arbejder sammen med dens Styrelse — gik hen og mistede sit Præg og udartede til en blot og bar Pengeindsamling, *nix weiter!*

Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde noget sørgeligt: Kirkesagens Folkekirkeliggørelse. Men vi er mange, som Aarene igennem med Tryghed har anbefalet Indsamlingen paa Store Bededag og med Glæde er gaaet ind i det nuværende Indsamlingsarbejde, *fordi* vi vidste, at de Kirker ikke let kunde blive Statsejendom, tilvejebragt som de er uden mindste Tilskud fra det offentlige.

En anden sørgelig Ting kunde Hjælpeindsamlingen komme til at betyde, nemlig at man blev *tilfreds* — naar det nu lykkes, som det jo ser ud til, med de 20 Kirker. Det er en Fare for alt Guds Riges Arbejde, man hygger sig og er tilfreds. I Indre Mission er der Tegn til det. Der er »Missionærer«, der kun egner sig til at prædike for de omvendte.

Et betænkeligt Tegn er det, hvis Kirkefondet faar ansat Præster, hvis overvejende Motiv til at virke i København er, at de daarligt kan undvære Byen.

Er vi ikke kommen sammen i disse Dage for at sige til hinanden: det er ikke 20 Kirker med passende Betjening, det drejer sig om, men et Maal, et stort Maal har vi for Øje, og de Kirker er kun Middel til det Maal —: at der maaske blive Vækkelse i København, at den By kan faa Lov at kaldes en kristen By.

Hvad Hjælpeindsamlingen kunde komme til at betyde, — noget meget glædeligt, nemlig at den Utilfredshed og Sorg, som oprindeligt bar Kirkesagen frem, forplantede sig til hele Landet. En god Begyndelse er det, at den har forplantet sig til den indre By, saadan at vi ser de Sogne i København, som hvad Kirke angaar har deres paa det tørre, føler Ansvar for dem ude i Forstæderne, der staar i den vanskelige Begyndelse.

Her er i Grunden denne regelmæssige Given, som

Hjælpeindsamlingen medfører, saa sund. I D. M. S. er man jo kommen ind paa det samme, saadan at en maanedlig Gave fra hvert Kredsmedlem erstatter de store Anstregelser ved mere tilfældige Møder og Basarer. Det er sundt. Det er som Forskellen paa et Menneske, der er vakt, og hvis Gudsforhold er svingende og tilfældigt, og saa et Menneske, hvis Forhold til Gud med Brug af Bøn og Ordet og Nadveren er daglig og stadig.

Der er en Utilfredshed og Sorg, som kan sætte noget i Gang og bære et Arbejde oppe. Det har Kirkesagen lært os, nemlig forbundet med en levende Tro. Men derfor maa denne Indsamling altid komme med det Spørgsmaal: skal København blive ved at være en gudløs By, eller skal den ikke? Vantroen har det ved sig, at den er altid imponeret af det nærværende, den tror ikke paa en ny Himmel og en ny Jord. Vantroen er imponeret af Synden i sig og tror ikke, Mennesket kan blive anderledes. Men Troen ser noget. Den ser Jesus og i hans Ord en Grundvold for alt, baade det synlige og det usynlige kommende. For mig, at jeg maa være hellig for hans Skyld, for min Nabo, at han er kaldet til det samme, og Gud kan forvandle ham, og et helt Sogn kan Gud forvandle, og sandelig ogsaa en hel By — ogsaa København!

Denne Kirkeindsamling kunde komme til at betyde, at den store Del af vort Folk, som hedder København, endnu et Slægtled eller to bliver i Folkekirken, og det vil nok sige, at hele Folket bliver der, saa vi beholder de Arbejdsmuligheder, de Chancer for at naa ud med Guds Naadesbudskab, som en Folkekirke har, og som vi nødig vil miste før Tiden.

Det, der holder en Kirke i Live, er nemlig Sorgen over dens Mangler og Fejl, *dens Synder*. Den Mand, som for 70 Aar siden var ved at fortvivle over vor Folkekirke, Søren Kierkegaard, er ogsaa den, der er Skyld i, at den bestaar endnu.

To Gange, mens København har staaet, har Vækkelsen haft Fodfæste her og sat sit Præg paa Byen.

Første Gang var i Reformationstiden, Peder Palladius har et herligt Lynskud fra den Vækkelse. Det var en Februaften, at nærved 80 fattige Fiskere fra København stod paa Isen mellem Skibene og Saltholm og stangede Aal — og Isen gik i Drift, og 29 af dem druknede. Da de saa Døden i Øjnene, raabte en af dem: »Lad os ikke falde i Mishaab, for vi skal dø udi dette Vand!« Og saa istemmede de »Nu bede vi den Helligaand« — »det vaar af Hjertet de sjunge,« siger P. Palladius. Dernæst sang de deres egen Ligsang »Med Glæde og Fred far vi nu hen«, og siden da Vandet steg, sank de paa Knæ og bad Gud, han vilde tage dem

bort i en god Tid, sagde hverandre god Nat »og faldt fra hinanden paa Stykker Is og sank derhen udi Guds Vold og Naade«. — Det er jo omvendte, troende Menneskers Død, her er fortalt om. Saadan dør Fiskere fra Danmarks døde Egne ikke i vore Dage. Hvad skriver ikke Peder Palladius om København: *som vi maa vel give Københavns Indbyggere det Ord, at de høre saa gerne Guds Ord og søge saa sandrekte- lig til Prædiken som de gør udi nogen By udi Danmarks Rige.*

Anden Gang var 200 Aar efter, i Aaret 1734, da hele København talte om, hvordan et Menneske bliver frelst. For naar 3 Sømænd bliver sat i Kaschotten paa Grund af Slags- maal, og det viser sig, at de var kommen i Haarene paa hin- anden paa Grund af »Troen« — idet den ene hylde de Gar- nisons Tro, den anden Vajsenhusets Tro og den tredie den runde Tro (d. v. s. Trinitatiskirke) — saa er der Vækkelse i Byen.

Jeg har læst om en Præst, at naar Gud saa øjensynligt havde velsignet hans Gerning, var det fordi, naar han præ- dikede, at Mennesker skulde omynde sig, saa tænkte Til- hørererne: naa, han vil have os til at ligne gamle Søren! — og det vilde de i Grunden gerne! Det er jo Vækkelsens Hemmelighed. Den behøver ikke at bæres frem af store Profeter, det har det aldrig været i Indre Mission. Men som Biskop V. Ammundsen siger: »den har et Budskab, som er større end den selv,« ja, den har nemlig en Illustration, som Tilhørererne ser for sig, og hvis den duer, saa faar selv en middelmaadig Prædikants Ord en Slagkraft, som er fra Gud.

Maatte den Dag komme, da de, der prædiker i de 20 Kirker, ja i alle Københavns Kirker, idet de taler Guds Ord om Omvendelse og Syndernes Forladelse, maa have den Illustration bagved sig, som hver af deres Tilhørere kender: troende Mennesker, som de egentlig gerne vil ligne! Saa naar Ordet Samvittighederne, ikke som et Bud fra en Taageverden, men som et Kald til at staa op og vandre i et nyt Liv.

Det var i 1530, den første Vækkelse var. 1734 den an- den. Der er nu igen gaaet 200 Aar. Mon ikke vi nærmer os den Tid, da Gud igen vil sende en frisk Strøm ind over den Ørken, der hedder København?

Udtrukne Obligationer.

Ved den aarlige Udtrækning blev flg. Nr. udtrukne:

Laan af 1900: Nr. 11, 47 og 78.

Andelsbevæiser i Timotheus Præstebolig: Nr. 21, 22, 26, 28 og 81.

Ved Skillevejen.

Betragtninger over Københavns Kirkesag.

Denne nye Bog af Provst P. Helweg-Larsen (Lohses Forlag. 134 Sider. Pris 2 Kr. 50 Øre) er et godt Ord i rette Tid. Der er rejst en ny Bevægelse over Landet til Støtte for Kirkesagen, og der har ogsaa rejst sig en ny Modstand, der har sat manges Sind i Bevægelse; og de, der hidtil har staaet paa Afstand fra hele Sagen, kan vel trænge til Oplysning om, hvad Kirkesagen egentlig er og vil.

Hvad den handler om? Netop dette: hvad Københavns Kirkesag egentlig er og vil. Den viser, at Kirkesagen nu er inde under »det andet Slægtleds Fare«, og at der derfor trænges til alvorlig Overvejelse af, hvad Kirkesagen egentlig har været og vil være — om den væsentlig kun har villet udbedre Kirkens Rammer, der var i Forfald, saa at den, efterhaanden som de kommer i bedre Orden, kan træde tilbage og overlade det officielle Kirkevæsen det hele, *eller* om den rummer bestemte Idealer, et aandeligt Livssyn, som Kirken altid trænger til, saa at den skylder at fortsætte ad de Veje, den har banet, og at forny sin Kraft.

Det er en velskrevet Bog. Spørgsmaalet er alvorlig gennemtankefuldt og dygtigt behandlet. Stilen er frisk, varm og letfattelig, den bærer Vaaben baade til Angreb og Forsvar, helst dog det sidste, og Forf. ejer en Vidde i Synet, saa man kender hans redelige Stræben efter at yde Ret og Skel til de forskellige Sider.

Det er en værdifuld Bog for Kirkesagens Venner og Medarbejdere, baade ældre og yngre, opfriskende, hvad der maaske i Arbejdets Slid er skudt for meget i Baggrunden, klarende, styrkende, samlende.

Det er en Bog, rig paa Oplysning for de mange, der deltager i Kirkens Liv uden særlig at være i Berøring med Københavns Kirkesag, og som derfor — naar der atter rejser sig Modsigelser og Kamp om Kirkesagen — staaer saa uforstaaende og let kan drages til den ene eller den anden Side uden egentlig at forstaa. Her bydes der en fortrinlig Hjælp til at komme ind i Sagen og blive i Stand til at dømme. Derfor tør den i høj Grad anbefales alle tænkende Kristne.

Det er en tilskyndende Bog for alle troende, der selv staaer i Guds Riges Arbejde, hver paa sit Sted og i sin særlige Gren af Arbejdet, idet den peger paa de samlende Rigstanker, der kan hjælpe Guds Folk til ikke blot at være smaa spredte Flokke, men at leve, bede og arbejde for de store fælles Maal.

Maatte Provst Helweg-Larsens Skrift ikke blot blive en

Opmuntring og Bestyrkelse for de store Kredse ude i Landet, som han har faaet Naade til at samle om vor Sag, men ogsaa blive læst og forstaaet af Hovedstadens Kirkefolk, saa den her kan skabe ny Forstaaelse for og vinde flere Venner for den Sag, som Herren gennem en Menneskealder har vedkendt sig som et Redskab i hans Haand til Menneskers Frelse og Menighedens Opbyggelse.

Henry Ussing.

Bidragsliste for Juni 1926.

Ved Sognepræst Rich. Thomsen: En unævnt 10. Ved Sognepræst Iversen: Fra et Møde i Aarestrup 18. Baronesse Bille Brahe 50. Ved C. R. 3. V. E. B. 5. M. H. 60. Fru Grønbæk 15. D. K. 1000. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Brandstrup Missionshus 75,07. Fru Hansen, Skovtofte, 10.

Aarsbidrag: Fru Blichfeld 15. Skoleinspektør Baur 2. Fru Marie Wright 5. Fru J. Asmussen 10. Frk. A. L. Jantzen 5. Grosserer A. Reimann Hansen 3.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10. Dr. med. C. U. Maaløe 25. Frk. Langhoff 50.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Særlige Gaver: Til *Ansgar Kirken:* Pinsekollekt fra Skorup-Tvilum 76,29. Til *Taksigelseskirken:* Nedlagt i St. Jacobs Kirkebøsse 4. Ved Sognepræst Ege: en anonym 100. Ved Pastor Stricker: N. L. 100. Frk. Julie Hansen 5. Frk. Swane 5.

Ialt 1662 Kr. 66 Øre.

Bidragsliste for Juli 1926.

Lis 50. Pastor, Dr. theol. M. Neiiendam 3. X. 12. Ved Pastor Seidelin: Frkn. Fogh 10. Fru Jørgensen 20. P. F. 2. Fru Marie Hansen, Strandelhjørn, 4. N. Petersen, Hovbjerg, 10. R. & F., Ribe, 7,50.

Særlige Gaver: Til *Taksigelseskirken:* A. 50. Til *Armenierne:* En Armenierven 20.

Ialt 188 Kr. 50 Øre.

Bidragsliste for August 1926.

Hr. & Fru Christensen, Kapelvej 23, 5. Indsamlet ved »Kristeligt Dagblad« 239,16. Forfatterhonorar 20. Frk. Delbanco 5.

Til Taksigelseskirken: Birken 10. Fru Thorups Minde 10.

Ialt 289 Kr. 16 Øre.

Bidragsliste for September 1926.

Ved Pastor Henriksen: Enkefru R. H. 15. Ved Pastor Lauridsen, Randers: testam. Gave fra Frk. Ane Sørensen 50. Ved Fru Smedegaard: Missionær Frk. P. Jacobsen 25. Ved Pastor Jensen: Høstoffer fra Gjerlev-Enslev 45. Ved stud. theol. Witter: indsamlet i Asmindrup-Grandløse 70. Sømandsmisionær L. O. Kynde, Esbjerg, 10 sh. = 8,87. Fru Clara Bay, Paastrupgaard, 10. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Stadager 1,94, Eskildstrup 17, Skelby 32, Errindlev 4. Andel i Høstoffer fra Errindlev-Olstrup 70.

Særlige Gaver: Til *Grundtvigs Kirke:* Ruth 10. Til *Taksigelses Kirke:* A. L. 10.

Ialt 368 Kr. 81 Øre.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor
Ch. Nielsen.

Indsamlet til »Det københavnske Kirkefond«

ved

Kirkekollekten Alm. Bededag 1926.

Københavns Stift.

Vor Frue Kirke	1060 53	Elias Kirke	1555 00	lebæk-Grønholt	
Trinitatis Kirke	657 97	Maria Kirke	215 00	m. Fredensborg	
Helligaandskirken	52 26	Absalons Kirke	166 00	Slotskirke	131 00
St. Andreas Kirke	210 00	Frederiksh. Kirke	85 00	Karlebo m. Nivaa	66 55
St. Johannes K.		Timotheus Kirke	173 00	Blovstrød-Lille-	
ndr.	72 72	Frederiksberg K.	502 69	rød	223 20
Nazaret Kirke	342 30	St. Lucas Kirke	66 50	Birkerød m.	
Fredens Kirke	230 00	Solbjerg Kirke	860 00	Høsterkøb	114 60
Helligkors Kirke	293 00	Mariendals ndr.	600 00	Hørsholm m.	
Brorsons Kirke	182 02	Godthaabs Kirke	348 04	Rungsted	167 00
Bethlehems Kirke	168 00	St. Markus K.	77 00	Gerlev-Draaby	102 15
Blaagaards Kirke	49 00	Emmaus Kirke		Skibby	42 00
St. Petri Kirke	9 80	(Diakonissest.)	163 21	Kyndby-Krog-	
Kingos Kirke	85 00	Taarby	20 00	strup	17 36
Simeons Kirke	107 52	Kastrup	50 00	Ferslev-Vellerup.	26 28
Kapernaums K.	145 50	St. Magleby-		Skovkirken	38 00
Brønshøj Kirke	171 00	Dragør	149 10	Ølstykke	20 00
Samuels Kirke	108 00	Hvidovre	24 80	Stenløse-Viksø	40 50
Abel Katrines K.	25 00	Rødovre	15 35	Slagslunde-Gand-	
Annas Kirke	155 00	Gladsakse	85 00	løse	18 55
St. Lukas Stift.	101 35	Bagsværd	353 00	Farum	32 30
Grøndals Kirke	51 00	Herløv	28 18	Hillerød-N.	
Vanløse Kirke	50 00	Søborg	204 00	Herlev	228 05
Holmens Kirke	500 00	Gentofte	153 69	Lyng-Uggerløse	46 20
Garnisons Kirke	419 00	Hellerup	456 00	Græse-Sigerslev	4 00
St. Pauls Kirke	60 00	Maglegaard		Frederikssund-	
Frederiks Kirke	50 00	(Messias)	234 74	Oppesundby	165 00
St. Jacobs Kirke	404 00	Ordrup	156 67	Hjørnlunde-Uvel-	
Aldersro Kirke	261 34	Vedbæk	70 00	se	32 00
Luther Kirke	105 00	Lyngby m. Lund-		Snodstrup	20 00
Sions Kirke	172 39	tofte	179 14	Esbønderup m.	
Davids Kirke	113 71	Taarbæk	30 00	Villingerød	28 75
Hans Egedes K.	230 00	Søllerød	53 95	Søborg	60 00
Esajas Kirke	653 00	Brøndby V. og Ø.	108 00	Gilleleje	61 75
Frihavns Kirke	143 00	Glostrup	49 62	Græsted	180 00
Vor Freelsers K.	90 47	Hersted Ø. og V.	7 00	Maarum	105 40
Christians Kirke	161 18	Vallensbæk	16 20	Helsing-Valby	31 50
Hans Tavsens K.	76 31	Torslunde-Ishøj.	26 00	Blidstrup	108 00
Citadels Kirke	20 30	Værløse	27 20	Vejby-Tibirke	41 50
Sundby Kirke	75 00	Høje Taastrup	66 77	Ramløse-Annise	19 45
Filips Kirke	329 00	Sengeløse	10 00	Tjæreby-Alsønde-	
Nathanaels Kirke	160 00	Taastrup Nykirke	27 00	rup	27 15
Alle Helgens K.	150 00	Ballerup-Maaløv.	143 04	Skævinge-Gørløse	11 00
St. Nicolai Kir-		St. Mariæ Kirke,		Strø	22 00
kebygning	52 10	Helsingør	73 50	Lille Lyndby-Øl-	
St. Matthæus K.	25 79	St. Olai Kirke,		sted	26 10
Krist Kirke	13 00	Helsingør	192 36	Kregome-Vinde-	
Enghave Kirke	132 97	Tikøb-Gurre-		rød m. Frede-	
Gethsemane K...	177 00	Egebæksvang	118 10	riksværk	167 05
Apostel Kirke	169 47	Hornbæk-Helle-		Melby	30 00
Jesus Kirke	305 00	bæk	75 00	Torup m. Lynæs	81 80
		Asminderød-Hum-		Rønne-Knudsker.	263 11

Nylarsker	52 00	Stiftsbjergby-	Bringstrup-Siger-	
Nyker	40 00	Mørke (t. Ans-	sted	14 00
Hasle-Rutsker	21 50	gar Kirke)	St. Mikkel's Kir-	
Olsker-Allinge	192 45	Kundby	ke, Slagelse	333 00
Klemensker	33 31	Hjembæk-Svinnin-	St. Peders Kirke,	
Rø	16 25	ge	Slagelse	17 00
Ibsker-Svaneke	47 00	Jyderup-Holm-	Korsør-Taarnborg	106 65
Østerlarsker-Gud-		strup	Sønderup-Nor-	
hjem	45 00	Frydendal	drup	29 00
Østermarie	16 65	Hølbæk-Merløse	Sorterup-Otte-	
Neksø	96 00	Butterup-Tudse	strup	30 00
Bodilsker	75 85	N. Jernløse-Kvan-	Slotsbjergby-	
Aaker-Aakirkeby	63 00	løse	Sludstrup	12 50
Povelsker	100 00	S. Jernløse-Sø-	Lundforlund-	
		strup	Gerlev	12 00
<i>Roskilde Stift.</i>		Tølløse	Stillinge	57 00
Roskilde Domk.	219 92	Tostrup	Boslunde	23 00
Vor Frue Kirke,		Aagerup	Vemmelev-Hem-	
St. Jørgensbjerg	23 50	Asmindrup-Grand-	mershøj	30 00
Herslev-Gjevninge	35 00	løse	Skelskør	75 30
Kornerup-Svo-		Soderup-Eskild-	Egeslevmagle	105 00
gerslev	27 00	strup	Høve-Flakkebjerg	39 75
Himmelev	16 00	Uggerløse	Sørbymagle-Kir-	
Hvedstrup-Fløng.	50 00	Ondløse-Sønder-	kerup	6 50
Jyllinge-Gundsø-		sted	Gimlinge	16 05
magle	28 75	Følleslev-Særslev.	Haarslev-Tingjel-	
Ovsted-Allerslev	20 70	Bregninge-Bjerg-	linge	45 10
Ry-Sonnerup	21 75	sted	Hyllested-Venslev-	
Hvalsø-Særløse	71 71	Viskinde-Aunsø	Holsteinborg	236 00
Saabø-Kisserup	16 00	Værslø	Ørslev-Bjerre	14 00
Hyllinge-Lyngby	36 40	Vallekilde-Hørve	Tjæreby	10 00
Sæby-Gershøj	75 00	Valgmenigheden	Magleby	27 00
Greve-Kildebrøn-		i Vallekilde	Agersø	25 00
de	39 00	Sejerø	Omø	13 75
Rerslev-Vindinge	26 00	Nykøbing S.-Rør-	Tjustrup-Hald-	
Karlsunde-Karl-		vig	agerlille	45 00
strup	45 00	Odden	Krummerup-Fug-	
Havdrup-Solrød	25 00	Højby-Lumbs-	lebberg	106 44
Jersi-Skensved	282 00	aa	Vallensved	18 10
Køge-Ølsemagle	60 55	Vig-Asminderup	Marvede-Hyllinge	58 60
Ørsted-Daastrup	61 50	Egebjerg	Kvislemark-Fui-	
Borup-Kimmers-		Grevinge	rendal	12 00
lev	17 00	Asnæs	Karrebæk	58 95
Højelse-Lellinge	7 00	Faarevejle-Drags-	Fodby	10 00
Kalundborg	166 00	holm	Herlufsholm	110 46
Tømmerup	65 00	Ringsted-Benløse	Fakse	62 11
Aarby	30 00	Vigersted-Kvær-	Hylleholt	25 80
Ubby	75 50	keby	Spjellerup-Sme-	
Svallerup	40 00	Nørdrup-Farring-	rup	12 00
St. og L. Fuglede	28 00	løse	Vemmetofte	65 00
Sæby-Hallenslev	120 00	Førslev-Sneslev	Karise-Alslev	30 00
Rerslev-Rudsved-		Haslev-Frerslev	Dalby-Tureby	100 00
by	127 50	Testrup	Kongsted	38 60
Tersløse-Skjelle-		Terslev-Ørslev	Roholte	10 00
bjerg	149 40	Sorø	Lidemark-Bjever-	
Ørslev-Solbjerg	114 00	Pedersborg-	skov	56 83
Havrebjerg	132 40	Kindertofte	Vollerslev-Gjør-	
Gjerslev-Løve		Lynge-Braaby	lev	20 25
Mark	27 60	Alsted-Fjenneslev	Herfølge	50 00
Finderup	54 00	Munkebjergby-	Valløby-Taarn-	
Gjørlev-Bakken-		Bromme	borg	25 00
drup	148 00	Gyrstinge-Flinte-	Haarlev-Himling-	
Helsing-Drøssel-		rup	øje	40 00
bjerg-Reersø	75 50	Stenmagle-Sten-	Enderslev-Vraaby	12 00
Nidløse	9 20	lille	Storehedinge	26 45
Hagested-Gislinge	72 50		Højrup	23 00

Magleby	19 00	Vesterborg	4 00	St. Knuds Kirke, Odense	203 07
Lille Hedinge- Havnelev	16 00	Nakskov-Bran- derslev	204 40	Ansgar Kirke, Odense	457 54
Strøby-Varpelev	30 00	Sandby	32 40	St. Hans Kirke, Odense	147 90
Hellested	12 00	Købelev	151 00	Valgmøenigheden i Odense	27 00
Holtug	6 00	Vindeby	40 00	Fredens Kirke (St. Hans Landsogn) ..	75 00
Lyderslev-Frøs- lev	7 05	Utterslev	41 00	Vor Frelsers Kir- ke, Odense ..	81 00
Toksværd	20 20	Horslunde-Nord- lunde-Nøbbet ..	14 70	Thomas Kingos Sogn	115 45
Rønnebæk-Øl- strup	6 00	Herredskirke-L. Løitofte	115 00	Paarup	15 00
Nestelso-Mogen- strup	22 00	Halsted-Aunede ..	38 30	Korup-Ubberup ..	30 00
Veilo-Vestereges- borg	73 00	Maribo-Hillested ..	110 00	Dalum	36 00
Hammer	73 25	Rødby-Ringsbøl- le	78 00	Brændekilde-Bel- linge	6 10
Lundby	30 00	Fuelse-Krønge ..	25 00	Stenløse-Fangel..	20 51
Kjøng-Svinø ..	30 00	Høleby-Bursø ..	15 00	Verninge	11 35
Sværdborg	30 31	Nebbelunde-Sæd- dinge	75 00	Tommerup m. Broholm	125 25
St. Peders Kirke i Næstved	26 00	Tirsted-Veileby ..	93 75	Brylle	30 65
St. Mortens Kir- ke i Næstved ..	30 00	Skjørringe	42 00	Vissenbjerg	55 14
Vesteregede-Braa- by	182 45	Østofte	14 20	Kjerteminde-Drig- strup	84 00
Aversi-Tybjerg ..	8 50	Randholm	35 00	Munkebo	12 30
Herlufmagle ..	20 00	Sakskøbing	70 00	Kiøstrup	25 00
Fensmark-Rislev ..	16 00	Nysted	18 25	Agedrup	28 00
Skjelby-Gunners- lev	120 35	Herredslev	9 20	Marslev-Birkend ..	26 05
Glumsø-Bavelse ..	10 00	Hunseby	26 15	Rynkeby-Revnin- ge	31 00
Næshv-Tvvelse ..	50 00	Vaabensted-En- gestofte	10 00	Vib	32 00
Sandby-Vrang- strup	40 00	Vignæs	7 00	Mesinge	16 00
Præsto-Skibbinge	160 25	Taars	5 28	Dalby-Stubberup ..	20 00
Vordingborg ..	42 00	Maibølle	37 00	Seden-Aasum ..	13 00
Jungshoved	39 00	Slemminge-Fjel- de	31 60	Fraugde	35 70
Everdrup	68 00	Døllefielde-Musse	9 25	Allerup-Davinde ..	5 85
Borse-Beldringe ..	20 20	Vester Ulslev ..	6 00	Sønder Næraa ..	135 55
Allerslev	29 50	Kiellinge-Breg- ninge	21 00	Nr. Lyndelse-Høj- by	25 28
Udby-Ørslev ..	57 15	Stubbe-købing- Maglebrænde ..	16 65	Rønninge-Rolf- sted	61 00
Østeregesborg ..	48 00	Thor-kildstrup-Lil- lebrænde	33 60	Norup-Hasmark ..	10 00
Mern	8 00	Gundslev	15 00	Skeby-Otterup ..	15 00
Kallehave-Stens- by	18 80	Nørre Vedby m. Guldenbjerg ..	16 00	Hiadstrup	19 20
Stege	71 40	Nørre Alslev ..	55 00	Lunde	15 00
Keldby	45 60	Vaaløse	13 75	Lumby-Stige ..	27 00
Elmelunde	10 55	Nykøbing-Systof- te	225 61	Allesø-Næsby- hovedbroby ..	14 50
Borre	30 00	Idestrup	10 00	Krogshølle	7 00
Damsholte	20 00	Vesørløse	72 00	N. Næraa-Beders- lev	5 50
Fanefford	24 60	Skelby-Giedes- by-Giedser ..	67 25	Østrup	12 25
Nyord	6 00	S. Kirkeby-S. Alslev	23 00	Grindløse-Klinte ..	10 00
Magleby	30 00	Nørre Ørslev ..	25 00	Uggerslev	23 25
<i>Lolland-Falsters Stift.</i>		Horbelev-Fal- kerslev	20 50	Skamby	5 75
Kappel-Langø ..		Aastrup	40 00	Bogense	25 00
Kapel	10 15	Kippinge-Brarup ..	70 00	Skovby-Ore	10 00
Arninge	22 00	Bogø	15 00	Guldbjerg-N. Sandager	5 00
Dannemarre-Til- litze	35 05			Ejlby-Melby ..	13 12
Gløslunde-Græs- have	31 25			Særslev	3 50
Landet-Ryde ..	20 00				
Søllested	15 00				
Stokkemarke ..	28 00				
Birket	2 25				
		<i>Fyens Stift.</i>			
		Vor Frue Kirke, Odense	135 76		

Haarslev m. Pa- desø	82 83	V. Hæsing-Sand- holts Lyndelse	40 00	Vadum	38 88
Veflinge	10 35	Jordløse-Haa- trup	25 71	Aaby-Vedsted ..	50 15
Vigerslev-Langesø Skovkapel ..	60 00	Sdr. Broby	15 00	Sulsted-Ajstrup ..	60 00
Søndersø	8 00	Nyborg-Hjulby .	83 00	Hammer-Horsens	97 10
Assens	211 00	Avnslev-Bovense.	24 00	V. Hassing-Ø.	
Kjærum	15 00	Flødstrup-Ullers- lev	21 75	Hassing-Gaaser	52 00
Gamtofte	14 00	Skjellerup-Ellin- ge	12 50	Ulsted	21 00
Søby-Thurup ..	25 00	Kullerup-Refs- vindinge	5 00	Gudum-Lillevorde	37 00
Barløse	28 00	Vindinge-Hol- ckenhavn ..	25 00	Storvorde-Sejl- flod	150 00
Sandager-Hole- vad	12 00	Frørup-Taarup..	60 00	Nibe-Vokslev ..	44 00
Skydebjerg-Aarup	15 00	Svanninge	23 10	Buderup-Gravlev.	12 00
Ørsted-Orte	10 65	Horne m. Dyre- borg	51 00	Als-Hurup	57 00
Køng m. Glams- bjerg	40 45	Avernakø	8 00	Skelund-Visborg.	104 00
Flemløse	58 60	Ørbæk	53 25	Rostrup	10 22
Haarby	41 10	Søllinge-Hellerup	34 40	Ove-Valsgaard ..	19 51
Dreslette	151 05	Sdr. Højrup-Aars- lev	28 00	Astrup-Storarden	15 00
Sønderby	8 00	Herrested	23 00	Rold-Vebstrup.	10 00
Middelfart	210 00	Ringe	116 00	Øls-Hørby-Dø- strup	59 75
Kavslunde	10 25	Gislev-Ellested ..	29 00	Bælum-Solbjerg..	19 00
Veilby	118 60	Svindinge	10 00	St. Brøndum-Sim- Torup	10 00
Strib-Røileskov ..	20 00	Langaa-Øksen- drup	44 20	Skibsted-Lyng- by-Terndrup ..	49 50
Asperup-Rorslev.	42 00	Oure-Vejstrup ..	19 00	Hæstrup-Vrejlev ..	23 00
Brenderup	47 00	Hesselager	105 00	Børglum	4 00
Fjelsted-Harn- drup	30 00	Gudme-Brudager	52 25	Vejby-Sejlstrop ..	16 35
Gjelsted-Rørup ..	20 00	Gudbjerg	80 00	Vraa-Emb	11 86
Balslev-Ejby ..	10 00	Ruddøbing	88 75	Øster Brønders- lev-Hallund ..	22 00
Nørre Aaby- Indslev	37 37	Skrobelev	15 00	Tolstrup-Stenum.	15 00
Gamborg-Udby ..	25 00	Simmerbølle ..	33 00	Vester Brønders- lev-Serridslev ..	60 00
Føns-Ørslev	12 00	Tranekær	11 00	Vrensted-Tise ..	16 50
Husby	25 00	Tullebølle	22 00	Saltum-Alstrup ..	15 00
St. Nikolaj Kirke, Svendborg ..	121 77	Bødstrup	10 00	Gjøl	56 00
Vor Frue Kirke, Svendborg ..	22 20	Snøde-Stoense ..	37 00	Ingstrup-Hjer- meslev	100 00
Tved	10 00	Hou	25 00	Jetsmark	3 00
Skaarup	20 00	Lindelse	18 00	Understed-Karup	78 00
Ø. Skjerninge- Hundstrup ..	12 00	Humble	56 75	Sæby	72 00
Ollerup-Kirkeby.	70 00	Tryggelev-Fod- slette	17 00	Ø. Vraa-Lendum	210 20
Stenstrup-Lunde.	58 85	Magleby-Bagn- kop	35 50	Albæk-Lyngsaa ..	160 00
Kværndrup	17 00	Ærøskøbing ..	111 50	Voer-Agersted- Dorf	176 83
Turø	21 13	Marstal-Omme ..	296 20	Dronninglund- Hjallerup ..	112 25
Bregninge	26 00	Søby	46 44	Hjerring	125 00
Landet, Taasinge	5 00	Rise	127 35	St. Olai Kirke ..	175 00
Bjerreby, Taa- singe	20 00	Tranderup	127 00	Taars	79 10
Drejø m. Skarø Bedehus	17 00			Sindal-Astrup ..	223 75
Strynø	85 00			Bjergby-Mygdal .	20 00
Faaborg-Diarnis- se	120 00			Horne-Asdal- Hirtshals	64 00
Brahetrolleborg- Krarup	55 00			Tornby-Vidstrup.	15 00
Herringe-Geste- lev	118 00			Rubjerg-Lyngby .	36 00
Espe-Vantinge ..	22 00			Frederikshavn ..	227 66
Allested-Vejle ..	20 25			Skagen-Hulsig ..	226 86
Nr. Broby	30 85			Tversted-Uggerby	145 15
Ø. Hæsinge	7 25			Mosbjerg-Binds- lev	96 45
Lyø	8 75			Aasted-Skjærum .	12 50
				Tolne-Hørmested	75 00
				Flade-Gærum- Bangsbostrand.	140 26

Aalborg Stift.

Hospitals Kirke, Aalborg	35 03
Vor Frelzers Kir- ke, ibd.	164 54
Vor Frue Kirke, ibd.	151 42
Nr. Tranders- Vejgaard	20 00
N. Sundby-Hvo- rup	175 00
Biersted	16 50

Byrum-Vesterø-		Langaa-Vinge-		Haverslev	21 50
Hals	57 25	Taarup	47 05	Aars-Havbro	249 35
Kettrup-Gøttrup	170 00	Bjerringbro	26 75	Skivum-Giver	44 05
Kollerup-Hjort-		Tjele-Vinge	39 55	Brorstrup	60 00
dal-Fjerritslev	89 45	Ørum-Viskum-		Strandby-Farsø	235 00
Tømmerby-Lild	57 00	Vejrum	166 57	Ullits-Fovlum	2 00
Klim-Torup-Vust	9 00	Vorning-Kvor-		Lovns-Alstrup	40 00
Lerup-Tranum		ning-Hammers-		Gislum-Vonsild	160 00
m. Koldmose	35 00	høj	45 00	Tisted-Binderup-	
Broust-Langes-		Bjerregrav-Aalum	10 75	Durup	299 50
lund	287 25	Taanum-Hornbæk	65 00	Grynderup-Sten-	
Torslev-Svenstrup	108 00	Vesterbølle med		ild	20 80
Haverslev-Skræm	28 50	Svingelbjerg	103 00	Ranum-Malle	80 70
Thisted-Tilsted	300 06	Østerbølle-Aale-		Vilsted-Vindblæs.	58 30
Siørring	112 60	strup	46 00	Sebber-Ajstrup	16 00
Vang-Torup	5 00	Gjedsted-Fjelsø	175 70	Næsborg-Kor-	
Hundborg-Janne-		Simested-Testrup	89 00	num	37 70
rup-Vorupør	135 00	Hvam-Hvilsom	79 50	Salling-Ovtrup	35 00
Rær-Hansted-		Tostrup-Roum	56 10	Farstrup-Lundby	18 95
Vigsø	106 90	Hersom-Bjerre-		Avlum-Hodsager	363 00
Vester-Øster Van-		grav-Kleitrup	45 37	Vildbjerg-Nøv-	
det-Klitmøller	29 10	Laastrup-Skals	42 00	lig	158 00
Hillerslev-Kaa-		Ulbjerg-Lynderup	47 00	Timring	43 10
strup	55 30	Dollerup-Finde-		Ørre-Sinding	205 00
Hundstrup-Øster-		rup-Ravnstrup	27 50	Gellerup	150 00
ild	26 25	Vorde-Fiskebæk-		Ikast-Faurholt-	
Vestervig-Agger	180 90	Romlund	50 00	Isenvad	218 99
Hurup	289 60	Rødding-Løvel-		Rind-Kølkær	27 35
Boddum-Ydby	104 25	Pederstrup	77 00	Herning	530 00
Helligsø-Gjettrup	166 75	Vammen-Lin-		Sneibjerg-Tjør-	
Hvidbjerg-Lyngs	365 80	dum-Bigum	14 63	ring	128 00
Søndbjerg-Odby	87 90	Junget-Thorum	41 95	Studsgaard-	
Jegindø	115 00	Selde-Aasted	12 00	Havnstrup	162 50
Sønderhaa-Hør-		Tise	22 00	Sønder Felding-	
sted	102 00	Skive-Resen	111 50	Troldhede	81 25
Harring-Stag-		Hem-Hindborg-		Ilderhede	27 95
strup	76 44	Dølby	100 00	Assing	101 25
Skyum-Hørdum	10 35	Brøndum-Hvid-		Skarrild-Kars-	
Visby-Heltborg	28 00	bjerg	20 05	toft	36 00
Hassing-Villers-		Durup-Tønde-		Bording-Chri-	
lev	5 00	ring	27 50	stianshede	192 69
Hvidbjerg-Ørum-		Roslev-Rydbjerg	24 00	Simmelkær	19 00
Lodbjerg	121 25	Hjerk-Harre	18 00	Arnborg-Faster-	
Bedsted-Grurup	154 00	Glyngøre-Sæby	33 25	holt	80 10
Nykøbing-Lød-		Fur	71 50	Holstebro-Maa-	
derup-Elsø	91 40	Rødding-Krej-		bjerg	282 25
Tæbring-Ovtrup-		bjerg	73 60	Mejrup	78 00
Rakkeby	20 00	Balling-Volling	30 00	Borbjerg-Hog-	
Agersø-Karby	107 00	Haasum-Ramsing	20 00	ager Kapel	111 00
Vejslev-Blid-		Lime	11 25	Hjerm-Feldborg	166 82
strup	22 25	Lem-Vejby	16 00	Struer-Gimsing	172 22
Redsted-Hvid-		Højslev-Dommer-		Vejrum	74 85
bjerg	10 00	by-Lundø	52 75	Ølby-Asp-Favsing	310 00
Øster og Vester		Ørlevkloster-		Navr-Sir	35 00
Assels	13 00	Ørum	14 00	Gørding-Vemb-	
Sejerslev	40 00	Taarup-Kvols	17 00	Bur	35 20
Flade-Bjergby	26 90	Borris-Gammel-		Estvad-Rønbjerg	47 00
		strup	43 00	Sal-Vinderup	184 55
		Vridsted-Fly	45 00	Eising	78 55
		Vrove-Iglsø	10 00	Herrup-Ryde-	
		Davbjerg-Mønsted-		Hanbjerg	110 05
		Smollerup	91 60	Sevel-Trandum	138 09
		Hornum-Flejs-		Haderup-Over	
		borg	15 00	Feldborg	82 65
		Ulstrup-Gunder-		Grove	19 00
		sted	95 56		

Viborg Stift.

Viborg Domkirke	239 11
Søndre Sogn	70 00
Vinkel-Rind	14 00
Vindum-Brand-	
strup	130 35
V. Velling-Skjern	17 00

Harboøre-Eng- bjerg Thyborøn	202 85	Hammel-Voldby- Søby	45 50	Aarslev-Hørning.	21 00
Hygom-Hove	192 55	Alling-Tulstrup	67 00	Mygind-Krogs- bæk-Skørring	22 40
Vandborg-Ferring	181 00	Silkeborg	197 00	Grenaa-Gammel- sogn	258 39
Dybe-Ramme	121 00	Linåa-Vol	96 55	Hammelev-Ens- lev	10 00
Fjaltring-Trans.	35 00	Ry	10 00	Rimsø-Kastbjerg.	228 80
Lemvig-Nørlem	340 00	Sdr. Vissing-Vor- ladegaard	61 00	Fjellerup-Glæs- borg	166 00
Nørre Nissum	194 00	Vinding-Bryrup	16 00	Gerrild-Hemmed.	50 35
Lomborg-Rom	37 55	Kløvborg-Tyr- sting	87 86	Ørum	134 10
Bøvling-Flvnder.	400 10	Tønning-Træden.	10 00	Anholt	15 75
Møborg-Nes	100 00	Grædstrup	20 00	Aalsø-Hod	35 00
Gudum-Fabjerg.	214 20	Ring-Føvling	90 00	Lynøby-Albøge	25 00
Venø	15 00	Tem-Brande	42 00	Hyllested-Ros- mus	8 00
Tørring-Heldum	89 30	Nørre Snede	54 00	Tirstrup-Fugl- slev	27 00
Resen-Humlum	81 37	Ejstrup-Glud- sted	61 38	Feldballe-Nød- ager	61 80
<i>Aarhus Stift.</i>					
St. Pauls Kirke, Aarhus	98 47	Aale-Linnerup	11 00	Kolind-Ebdrup- Skarresø	102 42
St. Johannes Kirke, Aarhus	95 47	Vrads	8 00	Vium-Lysgaard	14 66
Brabrand-Aarslev	30 00	St. Mortens Kir- ke, Randers	200 00	Grønåbæk-Svo- strup	203 00
Aaby	22 00	St. Peders Kirke, Randers	265 31	Levring-Hørup	111 10
Veilby	15 00	Harridslev, Albæk	16 25	Hinge-Vinderslev.	243 65
Saksild-Nørlev	37 50	Støvring-Melle- rup	15 00	Frederiks-Karup	62 00
Randlev-Bjerg- ager	98 00	Gimming-Lem	5 00	Serup-Lemming	67 40
Gylling	15 00	Haslund-Ølst	25 00	Kragelund-Fun- der	26 49
Alrø	14 25	Værum-Ørum	34 00	Engesvang	45 00
Viby	42 00	Galten-Vissing- Hadsten	51 00	Sal-Gullev	70 00
Tiset	17 00	Asferg-Faarup	45 00	Hvørslev-Gerning	21 00
Maarslet	30 00	Kovsted-Raasted	26 00	Koldby	25 00
Beder-Malling	30 00	Spentrup-Gassum	32 50	Tranebjerg-Ørby.	80 00
Ormslet-Koldt	10 00	Hald-Kærby	37 09	(Deraf Kr. 43.50 til Grundtvigs Kirke.)	
Lyngaa-Skød	33 50	Tvede-Linde	33 00	Onsbjerg	36 20
Elsted-Elev	9 25	Udbvner-Kast- bjerg	25 00	Nordby	20 30
Stelle-Skørring	32 20	Raabj-Sødring	61 55	Tunø	5 00
Vitten-Haldum- Hadsten	25 00	Øster Tørslev	5 00	Vejerslev-Ajdt- Torsø	52 00
Faarup-Sabro	15 50	Hobro-Skellerup.	30 00	Havrum-Sal	16 00
Skivholme-Skovby	12 00	Mariager	10 25	<i>Ribe Stift.</i>	
Østbirk	21 00	Hem-Sem	8 00	Domkirken, Ribe	67 00
Ovsted-Taaning	6 75	Hvornum-Snæ- bum	21 25	St. Catharinæ Kirke, Ribe	51 69
Tolstrup	19 20	Falslev-Vindblæs.	20 00	Sem	11 00
Lundum-Hansted	55 00	Torsager-Bregnet.	500 00	Hjortlund-Kalvs- lund	15 45
Vær-Nebel	10 00	Mørke	64 36	Farup	18 00
Klosterkirken, Horsens	127 00	Skødstrup	115 50	Mandø	10 00
Vor Frelsers Kir- ke, Horsens	321 00	Hjortshøj-Egaa	30 00	Aastrup-Starup	50 00
Tamdrup	14 15	Æbeltoft-Draaby- Handrup	38 00	Sdr. Gørding- Vejrup	50 95
Hvirring-Horn- borg	62 85	Agri-Egens	90 00	Bramminge	30 15
Nim-Underup	30 00	Knebel-Rolsø	110 00	Obbekjær	3 00
Endelave	85 00	Helgenæs	9 14	Vilslev-Hunderup	40 00
Skanderborg- Skannerup-Stil- ling	45 25	Holbæk-Udby	45 00	Jernved	5 00
Blegind-Hørning	10 00	Vivild-Veilby	454 20	Holsted	40 00
Adslev-Mesing	17 75	Vor-Estruplund	50 00	Føvling	32 00
Dover-Ry	23 00	Nørager-Gesing	43 00	Vejen-Læborg	12 25
Venge	20 00	Virring-Essen- bæk	20 15		
Gern-Skannerup.	145 84	Favsing-Avning	70 00		
Skorup-Tvilum	97 35	Mariemalene-Kod	14 50		
Røgen-Sporup	34 00	Øster-Vester Al- ling	46 45		
Dallerup-Laasby	31 00				

Verst-Bække ..	11 85	Gl. og Ny Sogn,		Den tyske Me ^e	
Andst	152 65	Holmsland ..	46 00	nighed i Ha-	
Skanderup	301 26	Frimenigheden		derslev	10 00
Hjarup	138 65	for Ringkø-		Hospitalskirken	
Vamdrup	256 30	bing og Omegn	40 00	i Haderslev ..	55 19
Seest	137 10	Havrvig-Nørre		Gammel Haders-	
Vorbasse	188 76	Lyngvig	80 00	lev	35 00
Hejlsvig-Vester-		Nykirke-Venge ..	40 00	Aastrup	25 00
hede	175 98	Tyregod-Vester ..	84 00	Hoptrup	18 00
Hodde	36 50	Sdr. Omme-Nol-		Moltrup-Bjerning	30 00
Ølgod-Strelluf-		lund	64 00	Øsby	28 60
Bejsnap	94 50	Blaahøj-Filskov ..	43 50	Vilstrup	47 00
Ansager	120 40	Ringgive-Lange-		Vonsbæk	7 50
Skovlund	60 90	lund	31 35	Magstrup	15 00
Varde	107 00	Give	70 00	Vojens-Jegerup ..	10 00
Ovtrup	52 25	Gadbjerg-Linde-		Vedsted	17 00
Aal-Børsmose ..	106 50	balle	58 00	Jels	40 00
Kvong-Lyne	48 00	Nørup	57 40	Sommersted ..	23 00
Jerne-Skads ..	45 00	Randbøl	32 00	Skodborg	25 20
Vor Frelsers Kir-		Lintrup-Hjerting.	16 00	Aller	46 00
ke, Esbjerg ..	212 00	Gram	145 00	Fjelstrup	20 00
Sions Kirke, Es-		Rødding	72 90	Tyrnstrup-Hjern-	
bjerg	160 00	Skrave	18 50	drup	118 60
Brøndum-V. Ne-		Hygom	26 55	Steppinge-Frø-	
bel	24 10	Fole	26 83	rup	24 65
Alslev-Hostrup ..	33 00	Bevtoft-Tislund ..	20 05	Den danske Me-	
Guldager	25 00	Branderup-Rurup	29 14	nighed i Aa-	
Nordby paa		Toftlund	15 00	benraa, Nicolaj	
Fanø	210 00	Nustrup	42 00	Kirke	21 00
Grimstrup-Ny-		Skrydstrup	10 00	— St. Jørgens K.	35 00
kirke	53 00	Brøns	30 00	Bjolderup	46 71
Sønder og Nørre		Vodder	9 00	Ris	20 00
Bork	84 35	Spandet-Roager ..	5 00	Løjt	13 70
Hemmet og Søn-		Arrild	5 00	Hellevad-Egvad ..	9 00
der Vium	63 00	Højrup	14 00	Bov	20 00
Lønborg-Egvad-		Skærbæk	10 00	Uge	21 00
Tarm	281 00	Den danske Me-		Rinkenærs	12 00
Aadum	33 00	nighed i Tøn-		Kværs	20 00
Hoven	7 95	der	54 51	Graasten-Adsbøl .	31 40
Vorgod-Fjelster-		Den tyske Menig-		Den danske Me-	
vang	123 00	hed	10 20	nighed i Søn-	
Videbæk	78 00	Ubjerg	8 00	derborg	253 13
Nørre Vium-Her-		Møgeltønder ..	25 00	Den tyske Me-	
borg	30 00	Abild	71 50	nighed i Søn-	
Lem-Ølstrup ..	30 00	Løgumkloster ..	17 25	derborg	22 00
Dejbjerg	76 87	Nr. Løgum	40 00	Kegnæs	35 62
Stavning	8 50	Døstrup	63 00	Ulkebøl	17 00
Skern	580 33	Visby	22 00	Notmark	17 65
Bølling-Sæding ..	32 00	Mjolden-Rande-		Tandslet	13 00
Borris-Faster ..	131 48	rup	35 00	Asserballe	10 00
Husby-Sdr. Nis-		Ballum-Skast ..	85 00	Lvsbild	25 26
sum	55 75	Rømø	21 05	Hørup	30 00
Ulfborg-Ulfkær ..	49 48	Emmerlev-Hjerp-		Oksbøl	15 01
Idom-Raasted ..	36 00	sted	128 00	Nordborg	15 00
Nr. Felding-		Daler	10 00	Svenstrup	15 00
Tvis	62 27	Bylderup	9 10	Dybbøl	27 50
Ringkøbing-Rin-		Hostrup	18 60	Ullerup	20 00
dom	130 00	Ravsted	31 23	Trinitatis Kirke,	
He og No	44 00	Tinglev	13 40	Fredericia ..	128 00
Brejning-Væg-		Højst	15 75	St. Michaelis Kir-	
gerskilde	49 50	Højer	12 00	ke i Fredericia	709 16
Nr. Omme-Ørn-				Vejlby	30 00
høj	81 00			Bredstrup	44 00
Hover-Torsted ..	30 00	Den danske Me-		Tavlov	140 35
Tim-Madam ..	20 00	nighed i Ha-		Gaverslund	124 00
		derslev	105 00	Vinding-Skærup .	10 87

Smidstrup	152 00	Ødis	50 00	Ørum-Dav-	
Pjedsted	40 25	Taps	75 00	gaard	148 00
Gaarslev	111 00	Nicolaj Kirke,		Stovby-Hornum	99 90
Højen-Jerlev	135 85	Vejle	616 02	As-Klakring	22 20
Egtved	47 50	Vor Frelsers Kir-		Barrit-Vrigsted	28 00
Ødsted	16 50	ke, Vejle	186 00	Hatting	22 45
Kolding	400 00	Jelling-Hover	57 00	Tyrsted-Udt	55 00
Herslev	45 00	Vindelev	22 95	Ølsted	4 50
Alminde-Viuf	14 00	Øster Snede	200 02	Hedensted-St.	
Ø. Starup-V. Ne-		Skibet	25 00	Dalby	170 00
bel	70 00	Hornstrup-Bred-		Engom	23 45
Vejstrup	97 47	balle	61 25	Raarup-Klejs	40 00
Vonsild-Dalby	156 00	Uldum-Langeskov	60 00	Skjolde	50 00
Hejls	31 60	Hvejsel-Ildved	36 20	Glud-Hjarnø	78 00
Bjert	180 00	Nepsager-Bjerre	60 00	Torsted	15 00
Stenderup	136 75	Urlev-Stenderup	77 05	Løsning-Korning	86 00

Sammendrag.

København-Frederiksberg	14,187 44
Øvrige Københavns Stift	6,801 72
Roskilde Stift	9,964 23
Lolland-Falsters Stift	2,261 54
Fyens Stift	6,696 47
Aalborg Stift	8,041 72
Viborg Stift	10,772 62
Aarhus Stift	7,666 79
Ribe Stift	7,136 48
Haderslev Stift	6,656 01
	<hr/>
	80,185 02

København, i September 1926.

For Københavns Kirkefond

J. A. Vøhtz,

Kasserer.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 7.

November.

1926.

Afgørelsen ved Kirkefondets Bestyrelses- møde i Oktober.

Alle, som kender blot lidt til Kirkesagens Udvikling i København, véd, at det var en afvorlig Afgørelse, Kirkefondets Bestyrelse samledes til i Oktober d. A.

Af en ret ubetydelig lokal Sag i en af Byens Forstæder opstod i Fjor en Bladpolemik. Kirkefondet indblandedes deri, uagtet Sagen laa helt udenfor dets Omraade. Uvillige Journalister forvrøvlede Sagen og pustede »Uroen« op til »noget stort«. Kirkeministeren blev interviewet og ansaa sig for nødt til at berolige Stemningen. Og efter en Del Tøven sendte Ministeriet da i Sommer Kirkefondets Bestyrelse en Skrivelse, hvis Hovedindhold var Spørgsmaalet, om man ikke kunde tænke sig at opgive visse Særrettigheder, der mentes at have vakt Anstød, nemlig 1) *Kirkefondets Ejendomsret* til sine Kirker og 2) Kirkefondets Ret til ved dets Kirker (enkeltvis) at kunne forbeholde sig *den halve Brugsret* til Fordel for en Valgmenighed eller en af Kirkefondet ansat »Andenpræst«.

Kirkefondets Bestyrelse drøftede Sagen i to Dage under en dyb Følelse af Ansvaret. Resultatet blev jo straks meddelt i Dagbladene. Trods forskelligt Syn paa mangt og meget i den store Kreds blev Svaret et *énstemmigt* Nej. Vi har den Tillid til den nuværende Kirkeminister og Kirkeministeriet, at de forstaa, at Svaret ikke udsprang af Rethaveri eller Stridslyst og ikke kunde formes anderledes saavel ud fra Kirkesagens historiske Udvikling som af Hensyn til hele vort Arbejde og vort Maal; og vi fortrøster os til, at vi ogsaa i Fremtiden skal kunne fortsætte det Samarbejde med Kirkestyrelsen, der har været af saa stor Betydning for Kirkens Stilling og Liv i København. Men vi vilde ogsaa gerne, at Kirkefolket i det hele — baade i By og paa Land — skulde forstaa vor Stilling og skal derfor her give en nærmere Begrundelse af vort Svar, som efter Sagens Natur, vedtaget af en over hundredtallig Forsamling, kun kunde have Ka-

rakteren af en Resolution (meddelt i Sammenhæng her i Bladet S. 70).

1. *Kan de to nævnte Bestemmelser virke trykkende paa noget Sted i Københavns Kirkeliv?*

Utvivlsomt ikke, da de er fuldstændig hvilende Bestemmelser, der kun angaar tænkte Muligheder i en maaske fjern Fremtid. *Ejendomsretten* betyder kun, at disse Kirker er Kirkefondets private Ejendom, hvis eller naar Folkekirken maatte ophæves. Saalænge Grundlovens § 3 bestaar, er de overgivne Folkekirken til Brug ligesom alle andre Kirker. Og Kirkefondets Ret til *den halve Brug* er faktisk *aldrig anvendt* og vil ikke blive anvendt uden i yderste Nødstilfælde.

2. Men er disse Rettigheder dog ikke *i Princippet ubillige?* udtrykker de ikke en Fordringsfuldhed og Herskerlyst, som Folkekirken ikke kan finde sig i?

Jeg tror ikke, det er muligt, at nogen kan tænke saaledes, naar han kender lidt til Sagens Udvikling og disse Rettigheders Oprindelse.

Kirkesagen *begyndte* omkring 1890 med, at Lægmandskredsen i Følelsen af Kirkens Nød under de daværende store Sogne sammen med Københavns Præster androg Ministeriet om at faa en *Kommission* nedsat angaaende Hovedstadens Kirkeforhold. Var *det* ikke loyalt?

Kommissionen blev nedsat af Ministeriet og endte med at foreslaa Opførelse af 8 Kirker m. m., og et *Lovforslag* i den Retning forelagdes af Ministeriet. Kirkesagens Førere stillede sig fuldt ved Kirkestyrelsens Side og førte an i Kampen for Forslaget. Var der nogen Herskersyge *deri?*

Lovforslaget blev imidlertid begravet, og Kirkestyrelsen magtede intet. Saa rejste Kirkesagens Førere *en frivillig Bevægelse*, der blev en varig og stadig voksende Strøm, nu ledet af Kirkefondet, og som i Løbet af 30 Aar har skaffet København over 30 Kirker og i Sammenhæng dermed ført til en Genoprettelse af nogenlunde sunde folkekirkelige Forhold og Arbejdskaar herinde. Stat og Kommune ydede intet. Og Kirkestyrelsen? Ja, naar den frivillige Bevægelse lidt efter lidt paa flere Steder og med større kirkeligt Sigte bad om at faa Lov til at *tjene* Folkekirken — der officielt intet magtede for at standse den kirkelige Nedgang ved Hovedstadens Vækst — gav Kirkestyrelsen ogsaa lidt efter lidt (undertiden ret gnavent) sit Samtykke. Tak var der ikke Tale om, og den behøvedes heller ikke; den frivillige Bevægelse var taknemlig for at faa Lov at ofre og tjene — var det fordringsfuldt?

Men her mødte man en *Vanskelighed*. Saalænge det (i Begyndelsen) kun gjaldt faa, privatlønnede Præster i midlertidige Kirker, mærkedes den ikke. Men da man fik Kræf-

ter og Lov til at sigte paa Sognekirker og faste Præster, rejste det Spørgsmaal sig stærkt og afgørende rundt om i de levende Menighedskredse i Danmark: hvem ejer disse Kirker? (og dermed mente man netop det, hvor Kirkerne faldt hen, hvis Folkekirken ophævedes eller blev bekendelsesløs). Og hvorledes kan I sørge for, at vi faar troende Præster ved dem? Disse Spørgsmaal blev ikke paatvungne Kirkesagens Ledere, thi de stemte med de Bekymringer, disse selv bar paa. Men de kom alligevel med den Magt, at vi forstod, Kilderne vilde flyde meget sparsomt, hvis der ikke kunde gives noget Svar — og da vilde Kirkesagen gaa i Staa (og Kirkefondet maaske fallit; thi dets eneste Kapital var den troende Menighed). Under den Alvor samledes Kirkefondets Bestyrelse i 1907 til et ekstraordinært Møde, som man maatte mindes ved det nys afholdte Bestyrelsesmøde, idet man der med fuld Enstemmighed vedtog ikke at kunne overgive de dengang snart færdige Kirkebygninger til Folkekirken, før der var fundet en Løsning af Vanskelighederne.

Her skulde man maaske synes, at der stilledes en Fordring; men en redelig Forstaaelse vil let se, at det ikke var et Krav for at herske, men en Betingelse for Tjenesten. Kirkefondet *kunde* ikke løse Opgaven uden en vis Betyrrelse for Menighedens Krav og var nødt til at gøre opmærksom derpaa. Det var fremdeles rede til at ofre og tjene for Folkekirken, hvis en saadan kunde opnaas; men Kirkestyrelsen havde her som overalt Magten til at sige Nej og styre sin egen Vej. Hyad der skete viste da ogsaa, at ingen dengang fandt nogen Anmasselse i Kirkefondets Ønsker. Det var *Ministeriets Departementchef*, der gav Idéen til Løsningen. Kirkefondet tog med Tak imod den udrakte Haand, uagtet den ingenlunde bød saa meget, som man egentlig stred for. Sagen blev forelagt det dengang siddende første »*kirkelige Udvalg*«, Folkekirkens officielle Repræsentation, der i sine Forhandlinger udtalte sin Glæde over Kirkefondets Holdning og *enstemigt* anbefalede Løsningen. Og under almindelig Tilfredshed udstedtes endelig de kongelige Resolutioner, der tilsagde Kirkefondet de her omhandlede Rettigheder. Ja, alle, som mindes de Dage, vil vide, at man fra de forskellige Sider følte, at her ikke blot var fundet en taalelig Udvej, men var fastslaaet et Princip af stor Værdi for Folkekirkens Fremtid, nemlig Sikring af en organisk Samvirken mellem Kirkens officielle Styrelse og det frie Menighedslivs aandelige Kræfter.

Se, dette er et Stykke dansk Kirkehistorie, og det historisk skabte Grundlag for en Kirkeudvikling lader sig ikke fjerne, uden at det, der er bygget op derpaa, falder sammen — men det kan man ikke tiltro dem, der bygger, selv at gaa med til.

3. Hvorledes kan man da nu tænke sig en Opgivelse af disse Tilsagn? Utvivlsomt kun ud fra *den Betragtning, at Tidsforholdene har forandret sig* saaledes, at de ikke mere tiltrænges. Dette Spørgsmaal maa da særligt overvejes.

Er der noget væsentligt forandret i Kirkens Forhold, som kan begrunde, at man nu ikke kan trænge til den Betyggelse, der ligger i Kirkefondets *Ejendomsret*? Saa vidt jeg kan skønne, er der kun i den Henseende sket enkelte Ting, men de peger i stik modsat Retning. J. C. Christensen tænkte i sin Tid som Kirkeminister paa en Grundlovsændring, hvorved § 3 skulde bortfalde — ikke fordi han ønskede dens Indhold forandret, men for under kommende Vanskeligheder at faa lettere ved at hjælpe Kirken til Frihed — idet saa Folkekirken kunde ophæves ved almindelig Lov. Det nuværende Regeringsparti har fra gammel Tid paa sit Program: »Kirkens Adskillelse fra Staten.« Og Kirkeminister Dahl har kæmpet energisk for at faa nedsat et kirkeligt Udvalg, der bl. a. skulde undersøge Muligheden herfor. *Den* maa da være blind, som ikke forstaar, at under saadanne Tidsforhold kan ingen Menighed udlevere sine Kirker til — man véd ikke hvad.

Med Hensyn til *den halve Brugsret* har Ministeriet spurgt, om ikke den senere kirkelige Lov om »Andenpræster« indeholdt tilstrækkeligt til at sikre Kirkefondet og dets Menigheder i denne Henseende. Men vi har ikke formaaet at se hvorledes, eftersom Københavns Kirker jo gennemgaaende maa have to faste Præster; men hvis Kirkefondet da forlangte en særlig »Andenpræst« ansat, vilde han faktisk kun blive Trediepræst og kunde ikke faa mere end højst en Trediedel af Kirkens Tid til Brug for sit Arbejde (hvad der vitterligt er for lidt).

Og hvad de aandelige Vilkaar f. T. angaar, da behøver vi blot at nævne Navne som Th. Skat Rørdam og Dr. Kure for at vise, at Trygheden overfor rationalistisk eller anden for den troende Menighed uantagelig Forkyndelse ingenlunde er blevet større siden 1907.

4. Et Par Sidebetragtninger maa her tilføjes for at give Svar angaaende enkelte særlige Momenter, der er draget med ind i Spørgsmaalet.

Fra en enkelt Side er Kirkefondets Ret til at kaldes Ejer af sine Kirker draget i Tvivl med den Begrundelse, at Kirkerne hovedsagelig er betalt af *Store Bededags Kollekten*, idet dens Udbytte maa betragtes som almindelige folkekirkelige Midler. Der maa hertil svares, *først* at Kollekten ved kongelig Resolution er overdraget det københavnske Kirkefond, hvis Arbejde Ministeriet kendte, og som man selv har tilkendt *Ejendomsretten*; og *dernæst*, hvad der i Realiteten

vejer tungest, at Ministeriets Tilladelse til en Kollekt ikke er det samme som en Bevilling; Pengene gives ligefuldt ganske frit af Privatfolk og er af disse ved Bededags Indsamlingen udtrykkelig skænket Kirkefondet. Men endnu kan hertil føjes den Oplysning, at efter vore offentliggjorte Regnskaber har Kirkefondets Kirker (med Grunde) hidtil kostet ialt 4,367,652 Kr., medens Bededagskollekten i de 31 Aar, den har været til, ialt har indbragt 1,632,917 Kr. eller ikke engang to Femtedele af Kirkernes Værdi.

Et andet Argument, som er anvendt, er, at naar *et Sogns Beboere har samlet den store Hovedpart af Kirkens Værdi*, kalder de med Glæde Kirken »deres egen« og kan derfor føle sig underlig ved Kirkefondets Ejendomsret. Dertil er dog at sige, *først* at ogsaa Sogneindsamlingerne i disse Tilfælde er sket til en Kirkefondskirke, Bidragene altsaa givet just under den Forudsætning, og dernæst, at det kun er *ganske enkelte* af vore Kirker, hvor det enkelte Sogn har rejst Hovedsummen. Adskilligt flere Steder har Sognets Beboere faaet omtrent det hele foræret, og for de nu forestaaende Kirkeopførelser er det ved Hjælpeindsamlingen ordnet saaledes, at Sognets Beboere ventes at kunne rejse een Fjerdededel. — Men hertil kommer endnu det aandeligt vigtigste: den lykkelige Forandring i København, at man mange Steder mærker noget af den Følelse i Forstadssogne, at Kirken er »vor egen«, er fremkommet ogsaa i andre Sogne og maa langt mere tilskrives netop Kirkefondets Arbejde, der har bragt Beboerne til at se med andre Øjne paa Kirken end tidligere.

Et tredie Spørgsmaal her er *Driftsbyrden*, d. v. s. at Kirkefondet ved Overgivelsen af Kirkerne til Folkekirkens Brug paatager sig at staa inde for Kirkens Drift, altsaa udrede alt, hvad der kræves til dens Vedligeholdelse, Varme, Lys m. m. m. Denne Byrde plejer Menighederne i de paa-gældende Kirker at tage paa sig, nogle helt (det saakaldte »Selvunderhold«), andre delvis. Men saaledes, siges det da, lægger Kirkefondet særlige Byrder paa Menighederne ved sine Kirker, idet alt dette ved Byens andre Kirker udredes ved en offentlig Ligning (hvoraf dog ogsaa Beboerne i Kirkefondets Sogne maa betale deres Del). Sammenstillingen er nu ikke helt rigtig, idet man ogsaa i Byens andre Kirker plejer at have en Bøsse (altsaa samler frivillige Gaver) »til Kirkens Drift«. Men afset herfra er der herom at bemærke, at Kirkefondet ikke *paalægger* Menighederne denne Byrde og ikke kan det; der samles ind hertil i Kirken, d. v. s. bedes om frivillige Gaver, men det er dog Giverne, der bestemmer, om og hvad de vil give — og hvor der kun ydes lidet eller intet, betaler Kirkefondet lige godt Driften. Og *for det andet*, det store Flertal af Kirkefondets Menigheder sætter en Ære

i at bære denne Byrde, ja betragter den som et velsignet Middel til at udvikle Menighedens Kærlighed og Ansvarsfølelse. Der virker her en aandelig Lov, som ogsaa i Kirkefondets Hovedarbejde har vist sin Værdi, og som gør, at Kirkefondet — med al Villighed til at overveje, hvad der kan gøres for at lette Byrden i enkelte Tilfælde, hvor den føles trykkende — ikke vilde kunne tilkøbe sig Fritagelse for Driftsbyrden ved Opgivelse af de førnævnte Rettigheder.

5. *Men* — er der endnu spurgt — selv om Kirkefondet ad disse Veje har udrettet meget og har sin Ret, vilde det saa ikke være skønt, om Kirkefondet frivillig gav Afkald paa sine Rettigheder, overgav alt sit Gods til Folkekirken og tjente den uden Garantier?

Dette er et alvorligt Spørgsmaal; men naar der i hele Kirkefondets Bestyrelse ikke var een, der turde stemme herfor, da beror det saa vist ikke paa Stivhed eller Herskesyge, men paa stærke og uomgængelige Grunde, som her endnu skal kort samles.

Vi kunde ikke forsvare det som redelige Mennesker overfor dem, der hidtil har betroet os de store Midler. En Del af Giverne har rimeligt nok ikke tænkt ret meget over Kirkefondets Særstilling, men en meget stor Del af de mest offervillige og trofaste har givet deres Bidrag paa den bestemte Forudsætning og mange Gange udtrykkelig sagt det, I ren menneskelig Hæderlighed *kan* man ikke modtage Penge til en bestemt Anvendelse — og saa en Tid efter bruge dem anderledes.

Vi kan lige saa lidt nu forsvare det overfor de store Kredse, der i disse Aar samler ind til vore nye Kirker rundt om i Landet; deres Repræsentant-Stævner har allerede før og nylig i Aar med Eftertryk erklæret, at Kirkefondets nuværende Stilling er en Grundforudsætning for Hjelpeindsamlingen. —

Vi kan det ikke — selv afset fra Hjelpeindsamlingen — for vor stadige Drifts Skyld. Vore bedste Støtter vilde svigte, og en stor Del af Bededags-Kollekten vilde med det samme undrages os. Kirkefondet var fallit, om det forsøgte derpaa.

Men naar dette siges, maa det ikke forstaas, som om Kirkefondets Bestyrelse føler sig beklagelig bundet, saa det ikke kunde, hvad det gerne vilde. Nej, *vi vil det ikke heller*. Det er aandelige Principer, der har ført os ind paa denne Vej; og det er de samme aandelige Principer, som vi fremdeles anser for uopgivelige, om vor danske Kirke skal blive til Velsignelse i vort Folk.

Vi tror paa Muligheden af en fast Samvirken mellem den folkekirkelige Organisation, der afgiver saa udmærket

en Ramme for et Folket omfattende Kirkearbejde, og den levende Menighed, i hvilken de aandelige Kilder til Liv og Kraft springer. Og vi takker Gud for, at disse to ikke hos os er gaaet hver sin Vej, som det ses mere eller mindre i andre evangeliske Lande. Men Fællesskabet mellem de to kan kun bevares, naar de stiller sig loyalt overfor hinanden i et Samarbejde, hvor den ene ikke vil kue den anden. Kirkefondet har fra Begyndelsen sat sin Ære i at tjene Folkekirken, og Folkekirken har hidtil forstaaet det og givet Kirkefondsarbejdet den Ret og Frihed, det maa have for at være til Velsignelse. Gud bevare den danske Kirke for, at dette skulde blive anderledes!

Mit Hverv er til Ende. Jeg haaber saa nogenlunde at have gjort Rede for, hvad det gælder i dette Spørgsmaal. Jeg skal slutte med endnu blot at berøre et enkelt Ord, der undertiden med nogen Bitterhed udtales i denne Sammenhæng. Det er for galt, siger man, at Kirkefondet vil have — og egentlig har faaet — *Monopol* paa at bygge Kirker m. m. i København. Vi svarer med en god Samvittighed: vi har aldrig stræbt efter noget Monopol. Vi har taget Arbejdet op, fordi ingen andre gjorde det, og hvad der kan se ud som Monopol, er kun, at man har ladet os alene. Vi har lagt Kræfter til, og Gud har ladet meget lykkes. Men vi har aldrig hindret nogen i at bygge Kirker eller arbejde for Københavns Kirkesag paa anden Maade. Tværtimod, vi har glædet os derover, naar der tænktes derpaa og skete noget derfor. Lad *dem* arbejde med os, som er enige i vore Tanker. Vi hilser med Glæde, om Kirkestyrelsen selv eller andre fri Kræfter, vil tage fat ad andre Veje. Det eneste, der ikke maa ske, er, at Arbejdet hindres.

Henry Ussing.

Bestyrelsesmødet i 1926.

Kirkefondets Bestyrelsesmøde afholdtes i Aar Tirsdag den 26de og Onsdag den 27de Oktober i K. F. U. M.s Ansarsal under Ledelse af Formanden, Biskop Ostensfeld, der indledede Mødet med Skriftlæsning og Bøn.

Biskoppen bød de nyindvalgte Medlemmer velkommen. Af disse var til Stede Sognepræst Paul Oldenburg, Købmand Steengaard, Herning, og Kaptajn Gørtz, Helsingør, medens Generalsekretær, Pastor Svend Bøgh var forhindret.

Deltagelsen i Mødet var i Aar ualmindelig stor. Bestyrelsen har følt sit Ansvar overfor det vigtige Spørgsmaal, der forelaa til Afgørelse, om Kirkefondet skulde ændre det bestaaende Grundlag for Samarbejdet med Folkekirken i Hen-

hold til Kirkeministerens Ønske eller fortsætte i det gamle Spor.

Forretningsudvalgets Formand, Professor Harald Westergaard, aflagde Beretning om det forløbne Aars Arbejde. Kokolithkirken fra Blaagaards Sogn er genopstillet paa Kirkegrunden ved Fengersvej i Valby og indviet som Hjælpekirke for Timotheus Sogn; i Absalons Sogn er Korsarmen af den kommende Absalonskirke opført og taget i Brug som Menighedshus.

Der er nedlagt Grundsten til den nye Timotheuskirke ved Chr. Bergs Allé i Valby. Landinspektør Birk og Hustru har skænket en ny Kirkegrund i den sydlige Del af det store Filipps Sogn. Fredens og Brorsons Kirker har holdt deres 25 Aars Jubilæum. Der har været en Række Præsteskifter ved Kirkefondets Kirker. Ogsaa blandt Kirkernes Funktionærer har der været Afgang og Tilgang. Professoren sluttede med at bringe en Tak til Kirkefondets Konsulenter, Overretssagfører Helweg-Larsen, Tømrermester Kornerup-Koch, Ingeniør V. Zeuthen og Domkantor E. Bangert for al den Hjælp, de har ydet i Arbejdet.

Sekretæren, Pastor Charles Nielsen, gav derefter en Oversigt over Kirkesagens Stilling i de forskellige Sogne, idet han særlig fremhævede de Steder, hvor man er i Gang med eller forbereder Byggearbejde. I Sundbyerne opfører man nu Menighedshus og Præstebolig ved Filippskirken; ved Alle Helgens Kirke er bygget et lille Kapel. Det store Sundby Sogns Deling er endnu ikke gennemført. Paa Nørrebro er Blaagaards Kirke snart færdig til Indvielse; i Grøndals Sogn haaber man at kunne lægge Grundsten til den nye Kirke næste Foraar; ogsaa i Annas Sogn er man ved at forberede Fuldførelsen af Kirken. I Kingos Sogn indsamler man til Menighedshus og venter snart at kunne bygge; i Simeons Sogn er der indsamlet ca. 40,000 Kr. til et Hjem for gamle, der ogsaa skal rumme Menighedslokaler. Brorsons Kirke er blevet udsmykket paa forskellig Maade i Anledning af Jubilæet. Derimod har man ikke kunnet komme i Gang med Opførelsen af Ansgar Kirke ude i Kapernaums Sogns vestlige Del; der har været ført langvarige Forhandlinger om en Kirkegrund; men disse er nu strandet, og der søges nu efter en anden Grund. Heller ikke ude i Bethlehems Sogn er man naaet frem til at kunne gaa i Gang med Opførelsen af den ny Bethlehemskirke.

Paa Vesterbro har Absalons Kirke faaet bygget sit Menighedshus. Og ude i Frederiksholms Sogn er man ved at mageskifte Kirkegrunden med en anden; det er Meningen at begynde Opførelsen af Frederiksholms Kirke med at bygge Menighedshuset og foreløbig indvie dettes store Sal

til Kirkebrug. Til Foraaret, haaber vi, skulde Grundstenen lægges.

I Jesuskirkens Sogn er der tegnet 50,000 Kr. til en ny Kirke i Kvarteret ved Trekronergade. I Timotheus Sogn har søndre Distrikt faaet Kokolithkirken ved Fengers Vej rejst, medens nordre Distrikt har faaet lagt Grundsten til Sognekirken. Yderligere er et Arbejde taget op i dette Distrikts nordligste Del. Paa Østerbro har Fredens Menighed begyndt at bygge Præstebolig paa Grunden ved Kirken; derimod er Delingen af Sions Sogn ikke blevet gennemført, og vi har derfor ikke kunnet begynde Opførelsen af Kildevælds Kirke, hvortil Sognet har tegnet over 60,000 Kroner, og Hjelpeindsamlingen vil hjælpe med det sædvanlige Tilskud. Kirkegrunden har Kirkefondet købt, og Tegningerne til Kirken ligger færdige; fra vor Side er alt rede.

Endelig staar Taksigelseskirken i Aldersro Sogn færdig i det ydre; men vi mangler endnu ca. 35,00 Kr. til Anskaffelse af Inventar og Klokker. Orglet er skænket af Dansk-Amerikaneren M. P. Møller, der har en stor Orgelfabrik i Hagerstown, Maryland.

Kirkefondets Kasserer, Kommandør Vøhtz, forelagde Regnskabet for 1925 og Budgettet for 1927. Vi er kun kommet igennem ved Hjælp af betydelige Laan; ogsaa det løbende Aar giver Underskud; og for 1927 er det budgetterede Underskud over 23,000 Kroner. Vi maa derfor bede Kirkesagens Venner om at støtte Kirkefondets Hovedkasse, saa at vi kan klare vore Forpligtelser.

Løvrigt henviser vi til nedenstaaende Redegørelse fra Kassereren.

Efter en Forhandling om Beretningen, Regnskabet og Budgettet blev disse godkendt af Bestyrelsen.

I Bestyrelsen indvalgtes Enkefru Friis-Hansen, Provsterne S. Nyholm, Holstebro, og Chr. Palm Winther, Frederikskirken, og Sognepræst E. Ege, St. Jakobs Kirke.

Til Suppleanter i Forretningsudvalget genvalgtes Murermester Johannes Andersen og nyvalgtes Provst Chr. Winther i Pastor Enrique Withs Sted, da denne ikke ønskede Genvalg. Professor Westergaard bragte Pastor With Bestyrelsens Tak for det mangeaarige Arbejde i Forretningsudvalget.

Provst Helweg-Larsen gav en kort Oversigt over Kirkefondets Hjelpeindsamlinger paa Landet og i København. Den sidste har ikke kunnet gøre nye Fremstød under den forhaandenværende Situation; den har faaet tegnet ca. 450,000 Kroner, d. v. s. knap Halvdelen af det Beløb, som skulde naas.

Paa Landet er tegnet 1,850,000 Kroner; og en stor

Mængde Medarbejdere gør et trofast Arbejde i Amterne og Sognene.

Der er hidtil givet Tilskud til følgende Kirker: Hans Egedes (40,000 Kr.), Enghave (20,000), Samuels (82,000), Alle Helgens (71,000), Absalons (44,000). Fremdeles er der givet 50,000 Kr. til Menighedshuset ved Filips Kirke, 150,000 Kr. til Blaagaards Kirke — deraf de 50,000 fra Hjælpeindsamlingen i København — og 160,000 Kr. til Timotheus Kirke — deraf de 50,000 fra Hjælpeindsamlingen i København. Det bliver ialt 617,000 Kr.; deraf de 100,000 fra Hjælpeindsamlingen i København.

Dernæst indledede Stiftsprovst Ussing Mødets Hovedemne: Forhandlingerne med Ministeriet. Efter hans indgaaende Redegørelse opstod der en livlig Forhandling, som endte med, at der blev nedsat et Udvalg, som i Løbet af Aftenen skulde redigere Udkastet til et Svar til Ministeriet.

Forhandlingen fortsattes næste Dag, og Svaret til Ministeriet blev formet; det findes nedenstaaende. Det vedtoges eenstemmigt. Man besluttede endvidere at offentliggøre Svaret i Dagspressen; endnu samme Eftermiddag overbragte Sekretæren Ministeren Svaret.

Sekretæren gav Meddelelse om Fordelingen af Grosserer Chr. P. Hansens Legat, som i Aaret er indgaaet med 60,000 Kroner. Fordelingen blev godkendt.

Mødet i Aar blev langvarigere end ellers — vi maatte tage Aftenen til Hjælp første Dag — men alle var enige om, at det var et godt Møde. Biskop Ostenfeld sluttede det med Taksigelse og Bøn.

Bestyrelsens Svar til Ministeriet.

Efter at Kirkefondets Bestyrelse paa sit Møde den 26de og 27de d. M. har drøftet de i det høje Ministeriums Skrivelser af 12te Juni og 28de Juli d. A. indeholdte Spørgsmaal vedrørende forskellige Ændringer i Kirkefondets Stilling og Virksomhed, har Bestyrelsen eenstemmigt vedtaget at udtale følgende:

Under Hensyn til Kirkesagens historiske Udvikling og til, at den bestaaende Ordning m. H. t. Kirkefondets Ejendomsret til og Brugsret af Kirkerne utvivlsomt har været en Forudsætning for en stor Del af de Gaver, der gennem Aarene er tilflydt Kirkefondet, mener Bestyrelsen ikke, at Kirkefondet kan opgive sin ved de kgl. Resolutioner anerkendte Ejendomsret til Kirkerne og den Kirkefondet ved Resolutionerne særlig tilsikrede halve Brugsret.

Bestyrelsen paaskønner vel Ministeriets Tanke om at

søge Kirkefondets Menigheder lettet for Udgifterne ved Kirkerne Vedligeholdelse og Drift, og det er vel ikke udelukket, at der kunde findes en Udvej i saa Henseende; men Bestyrelsen vil dog i hvert Fald ikke kunne medvirke til denne Tankes Gennemførelse, saa længe den, som af Ministeriet betonet, er betinget af, at Kirkefondet opgiver sine før nævnte Rettigheder.

Hvad særlig Opgivelsen af Kirkefondets Brugsret til Kirkerne angaar, maa Bestyrelsen fremhæve, at den ikke kan finde, at de i Tiden efter den kgl. Resolution af 1908 tilkomne Bestemmelser om Ansættelse af en Andenpræst erstatter den Kirkefondet særlig tilsikrede halve Brugsret, men betoner samtidig, at denne Ret endnu aldrig har været anvendt.

M. H. t. Kollekten kan Bestyrelsen vel forstaa Ministeriets Ønske om, at hele Udbyttet af Kollekten anvendes til Opførelse af nye Kirker, derunder ogsaa Erhvervelse af Kirkegrunde, men vil ikke kunne paatage sig nogen Forpligtelse i saa Henseende. Ud fra sit Standpunkt til Spørgsmaalet om Kirkefondets Ejendomsret til Kirkerne vil Bestyrelsen ikke kunne tiltræde Ministeriets Tanke om, »at i Fremtiden hele Udbyttet af Kollekten anvendes til Opførelse af nye Kirker, der skal være selvejende og i det hele undergives den sædvanlige folkekirkelige Ordning m. H. t. Bestyrelse og Brug.«

Endelig har Bestyrelsen bemyndiget Forretningsudvalget til nærmere at svare paa Ministeriets Henstilling om, »at Kirkefondet ikke ved en almindelig Foranstaltning gennemfører andre Regler for Lønning af Præster ved de med Kirkefondets Tilslutning byggede Kirker, end hvad der er fastsat i Lønningsloven af 28de Juni 1920.«

Kirkefondets Aarsregnskab for 1925.

Da Kirkefondets specificerede Regnskab for 1925 kan faas ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, skal her kun anføres følgende:

Regnskabet fremtræder i en noget ændret Form, idet de forskellige Grupper paa Kasse- og Driftsregnskabet for Indtægt og Udgift og paa Status for Aktiver og Passiver er givet en fremtrædende Overskrift med vedføjede fortløbende Numre, og til de enkelte Grupper er henført de ensartede Indtægter og Udgifter eller de ensartede Aktiver og Passiver. Dette er gjort for at lette Oversigten og i Fremtiden bedre at kunne sammenligne Regnskaberne for de forskellige Aar.

KASSE- OG DRIFTSREGNSKABET.

Dette balancerer med Kr. 474,409.49, hvilket er Kr. 111,123.76 mere end i 1924 og Kr. 217,623.49 mere end budgetteret. Budgettet er altsaa blevet ganske sprængt. Aarsagen hertil er særlig de meget store Tilskud til Flytning af den gamle Blaagaards Kirke og til Hans Tavsens Kirkes Opførelse, de store Laan, vi har maattet optage i to nye Præsteboliger, Køb af en kostbar Kirkegrund samt betydelig større Afdrag paa Prioritetslaan end budgetteret. Hvad Laan i Præsteboligerne angaar, skal det fremhæves, at Forrentningen af dem paaregnes indgaaet gennem Huslejen.

I det efterfølgende er for at lette Oversigten ikke medtaget Øre, Enere og Tiere. Alle Summer er i Kroner.

Indtægt:

Kirkekollekten paa St. Bededag: 86,700 (87,400 i 1923, hvoraf dog 1600 var givet til Alle Helgens Kirke) — Indsamlinger: 11,100, hvilket er 5900 mindre end i 1923 og 4000 mindre end budgetteret; Beløbene paa denne Indtægtskilde er desværre i de senere Aar stadig nedadgaaende, hvortil Grunden ganske sikkert hovedsagelig er, at der ikke paa Grund af Hjælpeindsamlingen kan holdes saa mange Møder eller virkes med samme Kraft som tidligere for Indsamling til Hovedkassen, hvad der er saa meget føleligere, som Hovedkassens Udgifter vokser, naar det gaar raskt fremad med Bygning af nye Kirker. — Gaver: 22,000, heraf dog en ny Kirkegrund i Filips Sogn til 7900, skænket af Landinspektør Birk. — Chr. P. Hansen og Hustrus Kirkefondslegat: 60,000, der som bekendt udelukkende anvendes til Lønning af de præsteviede Medhjælpere og Løntilskud til Præster. — Renter m. m. 6800. — Lejeindtægt af ubebyggede Grunde og Præsteboliger: 9200. — Indsamling af de enkelte Menigheder til Driften af de 30 Kirkefondskirker (herunder en Mødesal): 78,300. — Forskelligt: 300. — Afdrag paa Laan: 10,200. — En indfriet Obligation: 1000. — Renter af nogle mindre Fonds til Opførelse af nye Kirker 200. De ovenfor anførte Indtægter andrager tilsammen kun 286,000. For at skaffe Balance har det derfor været nødvendigt at optage Laan til et Beløb af 188,500. Hertil er dog at bemærke, at der til Hans Egedes Præstebolig er optaget to Laan, hvert paa 40,000, det ene er et Obligationslaan i Østifternes Kreditforening, det andet er et Laan af Hjælpeindsamlingen; de 40,000 i Obligationer haves i Behold, idet de er deponerede hos Hjælpeindsamlingen som Sikkerhed for Tilbagebetaling af Laanet hos denne, saa det hele optagne Laan egentlig bør fradrages 40,000, naar bortses fra et eventuelt Kurstab paa Obligationslaanet. — Samlet Indtægt: 474,400.

Udgifter:

Disse har, idet fragaar et Par mindre Poster, været:
 Administration, herunder Konsulent m. m.: 26,300. —
 Møder: 1900. — Kirkefondets Blad: 7800. — Chr. P. Hansens Kirkefondenslegat: 60,000. — Skatter og Afgifter: 10,800. — Renter: 17,600. — Særlige Tilskud: 51,100. — Større Vedligeholdelser: 1700. — Kirkernes Drift: 96,500 (heraf 18,200 i Tilskud fra Hovedkassen til 12 ikke selvunderholdende Kirker, Mødesalen iberegnet). — Forskelligt: 14,800. — Nye Laan: 41,700. — Afdrag paa Laan: 54,100. — Henlagte Værdipapirer: 44,200. — Grunde: 43,900 (heri Værdien 7900 af den Grund, der er bleven foræret). — Samlet Udgift: 474,400.

Kasse- og Driftsregnskabet viser altsaa ikke noget lyst Billede, idet Balance kun er tilvejebragt gennem store Laan, der jo skal forrentes og afdrages; dette er saa meget alvorligere, som vi sikkert ogsaa gaar ud af dette Aar med et større Underskud og vi paa Budgettet for 1927 har maattet paaregne et betydeligt Underskud.

STATUS.

Om denne skal kun bemærkes følgende:

Viser Kasse- og Driftsregnskabet et mørkt Billede, saa er, Herren være takket, det modsatte Tilfældet med Status; her virker nemlig Hjælpeindsamlingen i Forbindelse med de Beløb, der indsamles i de Sogne, hvor nye Kirker skal bygges, i høj Grad fremmende. I 1925 er tilgaaet 3 nye Kirker, hvis Værdi er 431,900, trækkes herfra et Laan paa 22,400 i Præsteboligen, der er knyttet til en af Kirkerne, bliver der dog et Beløb paa 409,500. Dette er jo et stort Lyspunkt i den københavnske Kirkesag og maa fylde os med stor Taknemlighed til de mange Givere og først og fremmest til Lysenes Fader, fra hvem al god og fuldkommen Gave kommer ned. Iøvrigt balancerer Status med 4,824,743.69 Kr.

I. A. Vøhtz.

Messiaskirkens Indvielse.

Søndag den 17de Oktober blev den færdige Messiaskirke i Maglegaards Sogn indviet. Dermed har Gentofte Kommune faaet en af sine midlertidige Kirker afløst, og Stor-københavn er blevet en skøn Kirkebygning rigere.

Grundstenen til første Del af Kirkekomplekset, Menighedshuset, blev lagt den 31te Juli 1916. Den store Sal i Menighedshuset blev indviet til midlertidig Kirke den 28de Maj 1917. Kirkens Distrikt blev udskilt fra Hellerup Sogn og fik Navnet Maglegaards Sogn 1918.

I de sidste 5 Aar har der været arbejdet paa Kirkens Fuldførelse. Arkitekt Schiøtz har skabt et overordentligt skønt og festligt Kirkerum. Og en Menighed har bygget med og ved frivillige Ofre tilvejebragt Opførelsessummen, ca. 342,000 Kroner, saaledes at det hele Kompleks, Menighedshuset indbefattet, staar i godt 420,000 Kroner. Endnu mangler Kirken sit Orgel.

Kirken er selvejende, og Lovens Krav om en Vedligeholdelseskapital er ved Ministeriets Imødekommenhed fyldestgjort paa den Maade, at denne Kapital fremskaffes ved et Laan, som Kommunen garanterer for, idet Renter og Afdrag tilvejebringes gennem den aarlige Ligning paa Kommunens til Folkekirken hørende Beboere.

Selve Indvielsen overværedes af Hertuginde af Cumberland, en Række indbudte fra Stat og Kommune med Kirkeminister Dahl, Departementschef Holbøll og Oberst Parkov i Spidsen; mange Præster deltog i Processionen, og Menighederne fra Hellerup fyldte helt baade det store Kirkerum og den tilstødende Menighedssal.

Biskop Ostenfeld havde til Tekst for sin Indvielsestale valgt Ordene fra Salme 127: Dersom Herren ikke bygger Huset, da arbejder de forgæves, som bygger derpaa. Ud fra dette Ord talte Biskoppen særligt om Forholdet mellem vor Gerning og Guds Gerning og fremhævede, at det er Herren, der har bygget og bygger i Menneskers Hjerter. Kirkebygningerne er Vidnesbyrdet ikke fra os til Gud, men fra Gud til os; han venter paa, at Frugterne skal modnes inden for deres Mure.

Efter at Biskoppen havde foretaget den højtidelige Indvielse, prædikede Sognepræst E. Thaning over Dagens Tekst, Matth. 21, 28—44. Efter Prædikenen bragte han en Tak til de forskellige, der havde medvirket til, at den skønne Kirke nu stod færdig.

Maatte Guds Velsignelse følge Arbejdet, der udgaar fra Messiaskirken!

Ch. N.

Kgl. Resolution om Blaagaardskirkens Indvielse.

Paa Ministeriets derom nedlagte Forestilling har det den 9de d. M. behaget Hans Majestæt Kongen at bifalde, at den ved Blaagaards Plads opførte Kirkebygning Søndag den 28de November d. A. eller en af de følgende Søndage maa indvies af Biskoppen over Københavns Stift eller vedkommende Provst til at tages i Brug som Sognekirke for Blaagaards Sogn under Forudsætning af, at det forinden Indvielsen ved et i Henhold til Bestemmelserne i Lov om

Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. m. af 30te Juni 1922 § 5, 2det Stk., afholdt Syn er konstateret, at Kirken er fuldt færdig og forsynet med alt til Gudstjenestes Afholdelse fornødent, at der gives Det Københavnske Kirkefond, der som Ejer af Kirken har paataget sig Pligten til at udrede Udgifterne ved dennes Vedligeholdelse og Drift, Tilsagn om, at det til enhver Tid skal være berettiget til at forbeholde sig den halve Brug af Bygningen til Fordel for en Valgmenighed, som med dets Tilslutning maatte ønskes stiftet — iøvrigt paa de i Lovgivningen om Valgmenigheder overhovedet samt de i allerhøjeste Resolutioner af 26de Februar 1908 og 28de December 1915 angivne Vilkaar — eller til Fordel for en med dets Tilslutning i Henhold til Lov om Menighedsraad af 30te Juni 1922 § 39 ansat Andenpræst.

Bøger.

Det er meget glædeligt, at det Forsøg paa noget henimod en Aarbog for den danske Kirke, som Provst Nordentoft og Gads Forlag tog Initiativet til i 1924, er slaaet saa godt an, at »Dansk Kirkeliv, medens Tiderne skifter«, nu kan udsendes for 3die Gang.

Blandt det righoldige Stof, som Bogen bringer i Aar, vil Kirkesagens Venner særlig hefte Opmærksomheden ved to Stykker. Det ene er Stiftsprovst Ussings: Stat og Kirke. Det er en principiel Redegørelse, som netop nu er særlig aktuel og er skrevet med stor Klarhed.

Det andet er Sognepræst Ingomar Petersens Skildring af Pionerarbejdet ude paa Vesterbro. »Fra Sognepræst til Kirkefundspræst« kalder han denne Opsats, som er skrevet med den Djærvhed og det Lune, som kendetegner Forfatteren; det rummer en hel Række karakteristiske Træk fra Arbejdet. Og man ønsker uvilkaarligt, at ogsaa andre af de Præster, der tog Pionerarbejdet op, vil komme frem med, hvad de har af Erindringer fra Arbejdet i disse første Aar.

»Apostelkirken gennem 25 Aar« hedder et lille Skrift, som er udgivet af Kirkens Menighedssamfund i Anledning af Jubilæet. Det er udarbejdet af Sognepræsten, Dr. phil. Jul. Schousbøe, som ganske kort oprækker Hovedlinjerne i Kirkens og Menighedsarbejdets Historie til Dato, medens Kirkens residerende Kapellan, Pastor Johannes Jørgensen, fortæller om Søndagskolearbejdet.

Omgivet af denne Ramme bringer Heftet tre Bidrag fra de forhenværende Præster ved Apostelkirken: N. C. Hansen (Et uforglemmeligt Minde), F. Friis Berg (Minder fra Arbejdet ved Apostelkirken) og M. Th. Nielsen (Otte Aars

Præstetjeneste ved Apostelkirken). De er meget læseværdige og fornøjelige og vidner baade om de store Vanskeligheder, der laa for, og om den Frugt, der blev baaret i Udholdenhed.

Det lille Hefte, der kun koster 1 Kr. og bringer 5 gode Billeder af de forhenværende og nuværende Præster ved Apostelkirken, faas paa Kordegnens Kontor, Dannebrogsgade 12¹, Kbhv. V. (Tlf. Vester 6859 v); hvorfra det sendes efter Anmodning.

Personskifte ved Kirkefondets Kirker i 1926.

Præster: Kaldskapellan ved Absalons Kirke Andreas Jensen Oksbjerg til Sognepræst for Ødis. Sognepræst for Vinding og Vind Frits Kristian Fangel til Kaldskapellan ved Brorsons Kirke. Kateket ved Helligaandskirken Peter Tage Schack til Kaldskapellan ved Filips Kirke. Kaldskapellan ved Simeons Kirke Kaj Lænkholm til Kaldskapellan i Vordingborg.

Gravere: Cigarhandler I. P. Jensen til Hans Egedes Kirke. Mekaniker Viggo Anthonisen til Frederiksholms Kirke.

Bidragsliste for Oktober Maaned 1926.

Fru Maria Larsen 50. Fra Frk. Louise Carøes Bo 10. Ved Pastor Ohlmann: en unævnt Giver 20. Ved Sognepræst M. Mathiesen: Andel i Høstoffer i Haderslev Hospitalskirke 38. Enkefru Ida Camilla Pedersen 5. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Slangerup 15,42, i Snese 25,80.

Aarsbidrag: Manufakturhdr. C. E. Krarup 20. Fru Rasmussen 10. Frk. C. Wesche 5. Fru S. Høeg 10. Frk. Johanne Gørtz 10. Fru Saxo Larsen, Skelskør, 10.

Halvaarsbidrag: Lektor V. Balslev 2,50. Professor Torm 3. Frk. Wegener 2. Direktør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Boghandler Gade Svendsen 5. D. L. 5. D. L. for 1925 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Særlige Gaver: Til Taksigelses Kirken: R. 5.

Ialt 273 Kr. 52 Øre.

INDHOLD: *Henry Ussing:* Afgørelsen ved Kirkefondets Bestyrelsesmøde i Oktober. — Bestyrelsesmødet i 1926. — Bestyrelsens Svar til Ministeriet. — *J. A. Vøhtz:* Kirkefondets Aarsregnskab for 1925. — *Ch. N.:* Messias Kirkens Indvielse. — Kgl. Resolution om Blaagaardskirkens Indvielse. — Bøger. — Personskifte ved Kirkefondets Kirker i 1926. — Bidragsliste for Oktober Maaned 1926.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor *Ch. Nielsen.*

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 8.

December.

1926.

Anden Oversigt over Tegningen til Kirkefondets Hjælpeindsamling.

Afsluttet November 1926.

Der har været udvist en betydelig Omhu for at faa Oversigten i Aar saa nøjagtig som mulig, den er nemlig ganske *uundværlig i Arbejdet*, selv om den selvfølgelig kun betyder noget for den, der virkelig vil gøre et Arbejde. Den hjælper *Amtskassereren* til at kontrollere, om Pengene indgaar nogenlunde regelmæssigt fra de enkelte Sogne, eller om der skal „rykkes“, maaske paakaldes Hjælp fra „Herredsfogeden“. Den giver de arbejdende Medlemmer af Amtsudvalgene, „*Herredsfogederne*“, Overblik over, hvor de endnu maa gøre et Arbejde. Den viser de enkelte *Tillidsmænd*, som mener, der ikke kan gøres mere, hvad der kan være naaet andre Steder, maaske under endnu vanskeligere Forhold. Og vil man sammenholde den med sidste Aars Oversigt, vil den, ved at vise hvorledes nyt Arbejde stadig tages op, indeholde en kraftig Opfordring til at faa Sagen ført helt igennem.

Tegningen i Fjor viste ret nøjagtigt 1.790,000 Kr., men laa formodentlig noget over det indberettede. Dette er næppe Tilfældet i Aar, men til Gengæld er Opgivelserne i Aar langt solidere, idet de har været underkastede en skrapere Censur. De har saaledes været sammenholdt med, hvad der faktisk er indbetalt fra de enkelte Sogne — kun fra et Par Amter har det ikke været muligt at faa dette opgivet. Men med denne Censur i Tankerne er der des mere Grund til at glæde sig over, at Tegningen, trods Tiderne, viser en *Fremgang paa over 2500 Portioner. Vi har nu tegnet lige ved 1.870,000 Kr.*

Adskilligt, baade af Tilbagegangen og Fremgangen, er kun paa Papiret, idet det skyldes, at tidligere Misforstaaelser er rettede, men Hovedparten af Fremgangen er virkelig, og skyldes Arbejdets Optagelse paa nye Steder eller større Fremstød paa gamle Steder. Jeg har i hosstaaende Skema prøvet efter bedste Skøn at udskille den Fremgang, som

Amt	Amtstal	Tillidsmænd		Ændring		
		Findes	Mangler	Fremgang		
				Ved almindeligt Arbejde		Ved Nybegyndelse eller rettet Opgivelse
Gl. København	1869	26	3	28	[4]	250 [6]
Frederiksborg	3216	66	0	82	[16]	10 [2]
Bornholm	1333	21	1	12	[5]	48 [1]
Gl. Roskilde	1692	40	11	20	[4]	28 [5]
Holbæk	3463	83	5	28	[9]	121 [9]
Sorø	3282	85	0	9	[3]	343 [10]
Præstø ÷ Tybj. H.	2746	69	2	45	[8]	167 [9]
Tybjerg Herred	742	17	0	3	[3]	18 [1]
Odense	3814	104	8	46	[14]	249 [13]
Svendborg	4246	82	15	72	[11]	62 [6]
Maribo	3998	95	4	29	[8]	9 [3]
Aalborg	3692	112	13	36	[15]	247 [17]
Hjørring Øst	1879	38	1	3	[1]	351 [14]
Hjørring Vest	2370	51	6	3	[3]	129 [14]
Thy	1643	63	4	1	[1]	69 [9]
Mors	789	31	1	24	[7]	91 [6]
Viborg	3936	150	9	42	[13]	150 [12]
Hjerm-Ginding H. .	1090	31	0	18	[9]	
Skodb.-Vandf. H. ...	732	27	0	49	[13]	16 [2]
Hammerum H.	1113	26	0	60	[6]	70 [3]
Gl. Aarhus	1712	59	4	41	[11]	117 [6]
Gl. Skanderborg....	3157	57	12	24	[5]	366 [12]
Randers Øst	1452	49	3	11	[4]	319 [12]
Randers Vest	2826	72	10	23	[9]	250 [12]
Ribe	3910	74	5	60	[11]	209 [11]
Bøll.-N. Horne H.	737	26	1	19	[5]	14 [2]
Ulfborg-Hind H. ...	787	28	0	14	[5]	30 [2]
Vejle Nord	2850	39	0	42	[7]	134 [5]
Vejle Syd	1339	25	0	38	[6]	65 [4]
Sønderjydske Amter	4885	102	13	24	[9]	239 [17]
Øerne	30.401	688	49	374	[85]	1305 [65]
Jylland	40.899	1060	82	532	[140]	2866 [160]
Tilflyttede Kbhvn. ...						
Kollekter ved Starten						
Sum	71.300	1748	131	906	[225]	4171 [225]

skyldes en øget Tegning uden særlige Fremstød, og ligeledes den Tilbagegang, som skyldes en almindelig Afgang. Det forekommer mig glædeligt at se, at der er over 200 Sogne, som paa denne stilsfærdige Maade har hævet Tegningen, gennemsnitligt med 4 Portioner — og ligeledes, at den almindelige Tilbagegang, der har kunnet konstateres, knap er 1 Portion gennemsnitlig i hvert Sogn.

Dette er ikke muligt, uden at der bagved ligger baade Kærlighed til Opgaven og trofast Arbejde. Og for alt dette siger vi en inderlig Tak.

Oversigt.

i Tegningen			Samlet Ændring		Ialt			Ialt indbetalt til Hovedkassen i de 2 første Aar
Tilbagegang			+	÷	Tegnet 1926	0/0		
I Almindelighed	Ved rettet Opgivelse					Over- tegning	Under- tegning	
G. K.	11 [3]	11 [2]	256		1198		36	8.589,12
Fr.	165 [28]			73	4617	44		55.321,00
Bo.	30 [7]		30		1499	12		21.002,02
G. R.	39 [14]	7 [1]	2		1553		8	9.849,04
Ho.	105 [32]	71 [1]		27	3541	2		47.663,68
So.	58 [18]	74 [3]	220		3293	0	0	42.240,99
Pr.	88 [27]	21 [1]	103		3037	11		44.310,50
Ty.	32 [5]			11	885	19		11.732,17
Od.	81 [27]	34 [2]	180		3192		17	41.742,23
Sv.	70 [16]	61 [8]	3		3082		27	41.305,50
Ma.	113 [24]	11 [7]		86	3366		16	45.562,84
Aa.	68 [19]	112 [8]	103		3031		28	27.067,00
H. Ø.	16 [2]	108 [2]	230		1350		28	} 24.215,50
H. V.	50 [10]	68 [4]	13		1323		44	
Thy.	15 [9]	6 [1]	49		1633		1	} 23.066,99
Mo.	20 [4]		95		545		31	
Vi.	52 [24]	33 [3]	107		3273		17	39.432,95
H. G.	24 [9]	23 [1]		29	1511	39		18.969,13
S. V.	11 [2]		54		857	17		8.617,00
Ha.	39 [5]	46 [2]	45		1166	5		13.663,39
G. A.	34 [6]	56 [4]	68		1425		22	15.717,00
G.. S.	51 [11]	213 [8]	126		1772		44	16.351,79
R. Ø.	14 [7]		316		1364		6	} 34.052,34
R. V.	79 [19]	13 [1]	181		2120		25	
Ri.	76 [13]		193		2719		30	29.267,09
B. H.	9 [3]	52 [2]		28	1136	54		15.339,29
U. H.	22 [5]	29 [3]		7	1019	29		11.855,69
V. N.	3 [3]		173		1860		35	} 30.286,54
V. S.	22 [7]		81		1064		21	
Sø.	78 [18]	84 [7]	101		3681		25	41.470,07
	792 [201]	290 [25]	597		29.263		4	369.319,09
	683 [176]	844 [46]	1871		32.849		20	349.371,77
			59		59			
			71		71			2.115,64
	1475 [377]	1134 [71]	2598		62.242		13	720.806,50

I Amtsoversigten angiver Tallene i [] Antallet af Sogne, i hvilket Ændring har fundet Sted.

Naar Thy er opført med en Fremgang paa 49 Portioner uden dog at naa saa højt som i Fjor, er Forklaringen, at Amtstallet da skyldtes en uspecificeret Meddelelse fra Udvalget, at Amtstallet var naet.

Da Odense, Aalborg og Aarhus Købstæder ikke tæller med i Amtstallene, er de i dem tegnede Bidrag heller ikke medregnede ved Procentberegningen (*), men derimod selvfølgelig i Tallet for tegnede Portioner.

I Sogneoversigten staar Sogne uden Tillidsmænd i (). En * efter Sognet betyder, at Indberetningen ikke er fra i Aar.

Gl. Københavns Amt.

Min.tal 1869. Tegnet 1198.

	Min. tal	Teg- net
Sokkelund Herred.		
Gladsaxe	112	48
Herløv	35	51
Lyngby	310	150
(Søllerød)	255	
(Vedbæk)		
Søborggaard	128	
Taarbæk	55	
Hvidovre*	29	48
Rødovre	49	50
St. Magleby	31	40
Dragør	63	53
Kastrup*	88	57
Taarnby*	77	133
Sum	1232	630

Smørum Herred.

Ballerup*	74	50
Maaløv	18	22
Brøndbyvester* ..	26	c. 22
Brøndbyøster* ..	21	6
Glostrup	115	c. 115
Taastrup-Ny kirke	78	c. 40
Herstedøster* ..	15	c. 26
Herstedvester* ..	44	60
Høje Taastrup ..	65	55
Ledøje	13	12
Smørum	26	2
Sengeløse*	36	54
(Torslunde)	18	4
Ishøj	23	54
Vallensbæk	13	33
Værløse	52	13
Sum	637	568

Frederiksborg Amt.

Min.tal 3216. Tegnet 4617

Lyng-Kronborg Herred.

Helsingør	463	680
Asminderød	107	170
Grønholt	43	41
Humblebæk	51	85
Birkerød	160	60
Hornbæk	112	c. 102
Hellebæk		87
Hørsholm	92	252
Tikøb-Esperg. ...	131	333
Bloustrød	50	65
Lillerød	27	33
Karlebo	73	138
Sum	1309	2046

Horns Herred.

Gerlev	24	27
Draaby	65	51

	Min. tal	Teg- net
Skibby	27	71
Skuldelev	21	13
Selsø	20	26
Ferslev	31	17
Vellerup	5	
Kyndby	11	41
Krogstrup	18	
Ourø	28	29
Sum	250	275

Ølstykke Herred.

Farum	45	93
Slagslunde	14	14
Gandløse	31	29
Stenløse	41	6
Vikstø	14	4
Snodstrup	12	13
Ølstykke	31	34
Sum	188	193

Lyng-Frederiksborg Herred.

Hillerød	175	288
Nr. Herløv	29	33
Fr.borg Lands. ..	90	50
Frederikssund ..	99	100
Oppesundby	19	17
Slangstrup	48	c. 45
Uvelse	14	42
Lyng	30	43
Uggeløse	33	40
Græse	10	4
Sigerslev	7	1
Hjørslunde	33	59
Sum	587	722

Holbo Herred.

Græsted	72	128
Helsinge	69	205
Valby	22	44
Søborg	29	96
Gilleleje	50	59
Esbønderup	55	45
Ramløse	29	47
Annisse	18	24
Veby	36	26
Tibirke	23	27
Blidstrup	33	12
Maarum	31	c. 92
Nøddebo	21	9
Sum	488	814

Strø Herred.

Kregome	25	24
Vinderød	17	30
Frederiksværk ..	66	106
Torup	88	104
Ll. Lyndby	27	33
Ølsted	24	33
Skævinge	19	59
Gørlose	16	

	Min. tal	Teg- net
Tjæreby	36	59
Alsønderup	26	39
Melby	32	41
Strø	18	39
Sum	394	567

Bornholm Amt.

Min.tal 1333. Tegnet 1499

Vestre Provsti.

Rønne	310	244
Knudsker	28	58
Klemensker	75	75
Allinge	62	78
Olsker	42	60
Hasle	42	34
Rutsker	44	30
Nyker	36	99
Vestermarie	65	57
Nylarsker	32	c. 40
Rø	24	30
Sum	760	805

Østre Provsti.

Aaker	126	246
Bodilsker	41	51
Neksø	82	100
Østermarie	83	58
Ibsker	51	37
Svaneke	40	39
Østerlarsker	49	41
Gudhjem	25	30
Pedersker	35	45
Povelsker	37	44
(Kristiansø)	4	3
Sum	573	694

Gl. Roskilde Amt.

Min.tal 1692. Tegnet 1553.

Somme Herred.

Roskilde	417	389
(St. Jørgensb.) ..	75	
Hvedstrup*	14	22
Fløng	21	9
(Aagerup)	13	
(Kirkerup)	20	
Herslev	18	28
Gjevninge	14	c. 16
Himmelev	32	11
Jyllinge	15	c. 29
Gundsømagle	20	38
(Kornerup)	6	
(Svogerslev)	12	
Sum	677	542

Voldborg Herred.

Hvalsø	36	42
Særlose	17	39
Ousted*	34	c. 35
Allerslev*	22	

	Min. tal	Teg- net
(Rye)	26	
Sonnerup	14	30
Hyllinge	26 c.	44
Lyngby	16	20
Saabby	37	45
Kisserup	10 c.	14
Sæby	22	c.63
Gershøj	5	
Sum	265	332

Tune Herred.

Greve	28	59
Kildebrønde	26 c.	20
Havdrup	32	58
Solrød	16	21
Karlslunde	27	27
Karlstrup	8	15
Snoldelev	25	7
Tune*	31	30
Jersie	14	20
Skjensved	11	13
Rerslev	18	7
Vindinge	24	11
Sum	260	288

Ramsø Herred.

Køge	179 c.	200
Ølsømagle	17	14
Højelse	52 c.	56
(Lellinge)	18	
(Borup)	43	9
(Kimmerslev)	6	
(Ejby)	32	
(Dalby)	15	
Gadstrup	23	28
Syv	39	
Ørsted	16	14
Daastrup*	25	17
Rorup	8	26
Glim*	17	27
Sum	490	391

Holbæk Amt.

Min.tal 3463. Tegnet 3541.

Arts Herred.

Kulundborg	222	194
Raklev	66	72
St. Fuglede	22	65
L. Fuglede	17	
Udby	48	63
Aarby	45	
(Refnæs)	25	
(Rørby)	30	
Svallerup	31 c.	18
Tømmerup	38	16
Sum	544	428

Løve Herred.

Finderup V.	80	103
Finderup Ø.		28

Kirkehelsinge ..	27 c.	80
Reersø	25	25
Drøsselbjerg ..	24	38
Reerslev	27	66
Ruds Vedby ..	41	43
Sæby	17	19
Hallenslev	14	30
Gørlev	71	149
Bakkendrup ..	7	
Tersløse	59	160
Skellebjerg	20	37
Buerup	35 c.	25
Gierslev	40	40
Havrebjerg	18 c.	27
Gudum	6	10
Nidløse	30 c.	40
Ørslev	18	55
Solbjerg	14	49
Sum	573	1024

Tudse Herred.

Jyderup	65	20
Holmstrup	22	31
Hagedsted	26	33
Gislinge	25	32
Hjembæk	27	34
Svinninge	36	41
Kundby	56	75
Skamstrup	46	50
Frydendal	6	
Stiftsbjergby ..	21	34
Mørke	43	56
(Hørby)	24	
(Udby)	29	
Sum	426	406

Merløse Herred.

Holbæk	216	c219
Merløse	99	
Ondløse	39	26
Søndersted	19	7
Soderup	40	41
Eskildstrup	26	
Tølløse	64	44
Nr. Jernløse ..	32	60
Kvandløse	19	
Tostrup	50	41
Aagerup	28 c.	50
Asminderup	18	62
Grandløse	17	
Butterup	11	13
Tudse	17 c.	31
Sdr. Jernløse ..	26	29
Søstrup	15	26
Uggerløse	35	35
Sum	771	704

Skippinge Herred.

Bregninge	61	103
Bjergsted	17	
Følleslev	29	84
Sørslev	31	

Vallekilde	34	40
Hørve	43	
Viskinde	30	c.31
Aunsø	23	
Værsløv	24	14
Jordløse	19	1
Sejrø	26	43
Sum	337	316

Ods Herred.

Nykøbing	88	128
Rørvig	25	50
Asnæs	61	80
Faarevejle	62	44
Grevinge	69 c.	75
Højby	101	87
Lumbaas		23
Vig	81	10
Asminderup ..	28	10
Egebjerg	46 c.	45
Odden	32	60
Sum	593	612

Samsø Herred.

Tranebjerg	80	15
Besser	37	2
(Koldby)	32	
Onsbjerg	35	28
Nordby	35	
Sum	219	45

Sorø Amt.

Min.tal 3282. Tegnet 3293.

Ringsted Herred.

Ringsted	189	
Benløse	30	9
Haslev	149 c.	340
Frerslev	9	19
Øde Forslev	24	21
Sneslev	22	28
Haraldsted	44	7
Allindemagle ..	12	
Nordrup*	28	30
Farringløse	14	6
Terslev	51	50
Ørslev*	20 c.	20
Vigersted*	24	31
Kværkeby*	43	45
Jydstrup*	22	22
Valsøllille	21	
Testrup*	34 c.	32
Vetterslev*	14	18
Hømb	16	8
Sum	766	686

Alsted Herred.

Sorø*	122	251
Lyngø*	70	56
Broby*	18	20

	Min. tal	Teg- net
Stenmagle	54	c. 32
Stenlille*	42	40
Gyrstinge	24	
Flinterup	16	
Munkebjergby*	47	c. 80
Bromme*	20	
Pedersborg	42	
Kindertofte*	13	6
Alsted*	24	c. 13
Fjenneslev	20	16
Bringstrup*	18	29
Sigersted*	18	9
Slaglille	18	
Bjernede*	24	c. 10
Sum	590	562

Slagelse Herred.

Sl. St. Mikkels	361	386
Sl. St. Peder ..	120	101
Hejninge*	9	11
Korsør	359	294
Taarnborg	41	63
Boeslunde*	43	46
Stillinge*	56	66
Vemmelev	38	20
Hemmeshøj ..	20	20
Lundforlund ..	8	20
Gerlev*	12	4
Slotsbjergby ..	15	6
Sludstrup	15	8
Sorterup*	18	8
Ottestrup	15	
Sønderup*	14	22
Nordrup	18	14
Sum	1162	1060

V. Flakkeberg Herred.

Skelskør	83	77
Hyllested	17	34
Venslev	10	6
Holsteinborg ..	20	33
Sørbymagle	26	14
Kirkerup*	19	24
Egeslevmagle ..	34	70
Gimlinge	31	c. 70
Haarslev	26	38
Tingjellinge ..	6	7
Høve*	17	c. 20
Flakkebjerg* ..	22	27
Magleby	26	10
Skørpinge	12	21
Faarstrup	14	10
Tjæreby*	39	53
Ørslev	18	43
Bjerre	16	12
Agersø	13	17
Omø	11	13
Sum	460	599

Ø. Flakkebjerg Herred.

Krummerup ..	29	50
--------------	----	----

	Min. tal	Teg- net
Fuglebjerg	27	45
Marvede	26	43
Hyllinge*	26	29
Kvislemark* ..	8	4
Fuirendal*	32	28
Fodby	26	47
Førslev	38	31
Karrebæk	40	24
Tjustrup	18	36
Haldagerlille ..	10	36
Vallensved	28	31
Sum	304	386

Præstø Amt.

Min.tal 2746. Tegnet 3037.

Fakse Herred.

Dalby	47	c. 117
Tureby	19	25
Fakse	108	132
Hylleholt*	62	81
Karise	49	47
Alslev	13	18
Kongsted	67	82
Spjellerup	14	50
Smerup	22	
Roholte	21	35
Ulsø	22	8
Ø. Egede*	7	12
Vemmetofte ..	6	8
Sum	457	615

Bjevverskov Herred.

Herfølge	88	75
Haarlev	41	38
Himlingøje	13	18
Lidemark	12	34
Bjevverskov	30	46
Enderslev	21	45
Vraaby	15	c. 25
Sædder	30	c. 6
Valløby	18	21
Taarnby	11	14
Vollerslev	12	20
Gørslev	27	31
Sum	318	373

Stevns Herred.

St. Hedinge ..	86	68
Landsognet ..		72
Højerup	10	10
Lyderslev	30	c. 41
Frøslev	17	19
Hellested	42	c. 17
L. Hedinge	26	40
Havnelev	25	32
Magleby-Stevns	42	61
Strøby	51	102
Varpelev*	10	15
Holtug	32	3
Sum	371	480

	Min. tal	Teg- net
Hammer Herred.		
Køng	51	57
Rønnebæk	22	20
Olstrup	23	28
Toksværd	55	86
Vejlø	29	24
V. Egesborg ..	16	27
Hammer	46	48
Lundby	29	41
Nestelsø	26	47
Mogenstrup	12	12
Sværdborg	44	52
Sum	353	442

Baarse Herred.

Præstø	83	76
Skibbinge	34	40
Vordingborg ..	233	87
Kallehave	87	56
Baarse	22	19
Beldringe	22	20
Everdrup	47	85
Mern*	38	35
Snesere	60	134
Udby	21	64
Ørslev	32	
Allerslev	37	33
Jungshoved ..	35	65
(Kastrup)	38	
Ø. Egesborg* ..	33	36
Sum	822	750

Møenbo Herred.

Stege	155	181
Fanefjord	71	40
Borre	36	c. 42
Damsholte	57	30
Magleby	42	10
Elmelunde	26	34
Keldby	33	40
(Nyord)	5	
Sum	425	377

Tybjerg Herred.

Min.tal 742. Tegnet 885.

Tybjerg Herred.

Næstved	333	287
Aversi	11	12
Tybjerg	28	33
Herlufmagle ..	54	30
Skelby	26	34
Gunderslev	22	43
V. Egede	14	34
Braaby	18	52
Fensmark	32	60
Rislev	11	17
Glumsø	36	70
Bavelse	9	12
Næsby	18	50
Tyvelse	13	17
Sandby	20	18

	Min. tal	Teg- net
Vrangstrup	5	6
Herlufsholm	92	110
Sum	742	885

Odense Amt.

Min.tal 3814. Tegnet 3192.
Odense Købstad c. 35

Odense Herred.

Ejby	44 c.	50
Dalum	137 c.	31
Tommerup	69	40
Vissenbjerg	109 c.	55
Brendekilde	16	46
Bellinge	19	33
Korup	18	29
Ubberup	38	28
(Sanderum)	50	
Stenløse	18	
Fangel	27	
Verninge	50	22
Brylle	35	41
Paarup	34 c.	37
Sum	664	447

Bjerger Herred.

<i>Kerteminde</i>	92	79
Drigstrup	18	18
Dalby	18	19
Stubberup	25	8
Marslev	27	30
Birkende	26	
Mesinge	36	45
Kølstrup	35	33
Rynkeby	37	51
(Revninge)	19	
Agedrup	21 c.	29
Munkebo	33	9
Viby	21	30
Sum	408	351

Aasum Herred.

Fraugde	54	62
Nr. Lyndelse	44	79
Højby	17	
Sdr. Næraa	31	
(Rønninge)	29	
Rolfsted	29 c.	10
Allerup	13	15
Davinde	12	13
Seden	12	7
Aasum	16	18
Nr. Søby	21	36
Heden	12	
Sum	290	240

Lunde Herred.

Lumbj	65	32
(Skeby)	28	
Otterup	45	13
Allesø	14	5

Næsbyhoved- broby	30	9
Norup	35	26
Hjadstrup	28	24
Lunde	23	16
Østrup	16	11
Sum	284	136

Skam Herred.

Klinte	22	16
Grindløse	20	40
Krogshølle	37	29
Nr. Næraa	19	35
Bederslev	10	21
Skamby	36	52
Uggerslev	16	22
Nr. Højrup	8	5
Sum	168	220

Skovby Herred.

<i>Bogense</i>	86	89
Skovby	42	16
Ore*	21	10
Haarslev	58	20
Særslev	42	59
Søndersø	39	25
Veflinge	47	35
Vigerslev	51	40
Ejlby	8	15
Melby*	11	11
Guldbjerg	8	3
Nr. Sandager	16	6
Sum	428	329

Baag Herred.

<i>Assens</i>	140	110
Køng	54	60
Glamsbjerg	20	16
Skydebjerg	47 c.	45
Orte	38	18
Dreslette	35	56
Flemløse	48	56
Haarby	69	91
Barløse	26	14
Gamtofte	35	26
(Kerte)	34	
Kærum	42 c.	24
Sandager*	13 c.	21
Holevad	9	11
Søby	12	6
Turup*	21	27
Søllested	14	12
Vedtofte*	12	14
Sønderby	24	6
Tanderup	18	21
Ørsted	23 c.	26
Helnæs	17	28
(Baagø)	9	
Sum	760	688

Vends Herred.

<i>Middelfart</i>	192	186
-------------------------	-----	-----

Nr. Aaby	50 c.	30
Indslev	20	27
Gelsted	68	44
(Rørup)	25	4
Asperup	46	15
Rørslev	17	
Balslev	15	
Ejby	39	29
Brenderup	62	77
Fjelsted	31	58
Harndrup*	26	13
Strib*	37 c.	50
Røjleskov	13	23
Vejlby	46	94
Fønss	14	8
Ørslev	14 c.	15
(Gamborg)	14	
Husby	24	31
Kauslunde	41	43
Udby	18	34
Sum	812	781

Svendborg Amt.

Min.tal 4246. Tegnet 3082.

Sunds Herred.

<i>Svendborg*</i>	426 c.	133
St. Jørgens*	55	29
(Sørup)	59	55
Ollerup	36	55
Kirkeby	44	61
Skaarup	61	45
Stenstrup	57	101
Lunde*	25	35
Kværndrup	53	66
Ø. Skjerninge	16 c.	16
Hundstrup*	25	7
Egense	32	
Tved	35	6
Bregninge	48	73
(Landet)	29	
Bjerreby	43	
Turø*	50	62
Drejø*	16 c.	12
(Strynø)	21	18
Sum	1131	719

Salling Herred.

<i>Faaborg</i>	143 c.	175
Diernisse*	30	24
Brahetrolleborg	78 c.	105
Krarup*	25	49
V. Aaby*	36	29
(Aastrup)	25	
Horne	76	82
Svanninge	66	60
Allested	18 c.	15
Vejle*	21	7
Nr. Broby	55	
Espe	27	12
Vantinge	9	6
Jordløse	34	58

	Min. tal	Teg- net
Haastrup*	22	37
V. Hæsinge (Sandholts Lyn- delse)	35	17
V. Skerninge ...	29	
Ulhbølle	29	
(Herringe)	15	10
(Gestelev)	19	
Hillerslev	42	
Sdr. Broby	34	
Ø. Hæsinge	16	1
(Avernakø)	9	
(Lyø)	12	
Sum	917	687

Gudme Herred.		
(Gislev)	59	15
(Ellested)	14	
Ringe	110	
Gudbjerg	54	112
Gudme*	34	19
Brudager	16	
Hesselager	55 c.	28
Oure	34	4
(Vejstrup)	22	
(Ryslinge)	47	
Langaa*	15	15
Øxendrup*	14	28
Svindinge	25	28
Sum	499	221

Vinding Herred.		
Nyborg	293	300
Aunslev*	41	66
Bovense*	13	66
(Flødstруп)	32	
Ullerslev	32	
Frørup	48	48
Sdr. Højrup* ..	17	7
Aarslev*	23	20
Kullerup*	15	14
Refsvindinge* ..	27	
Skellerup	20	15
Ellinge	18	
Søllinge	19	6
Hellerup	13	
Herrested	36	67
Vindinge*	41	37
Ørbæk	25	35
Sum	713	615

Nørre Herred.		
Rudkøbing	124	163
Bøstrup	39	15
Snøde	29	42
Stoense	16	37
Tranekjær	32	38
Tullebølle	39	47
Hou	36	37
Simmerbølle ...	19	52
Skrøbelev	30	31
Sum	364	462

Søndre Herred.		
Humble*	69 c.	85
Magleby*	71	33
Lindelse	42	35
Longelse	33	
(Fuglsbølle)	13	
Tryggelev	22	16
Fodslette*	11	5
Sum	261	174

Ærø.		
Marstal*	163 c.	50
Rise	56	65
Bregninge*	40	12
Ærøskøbing ...	40	37
Tranderup	24	25
Søby*	38	17
Sum	361	204

Maribo Amt.		
Min.tal	3998.	Tegnet 3366.
Lollands Nørre Herred.		
Nakskov*	435	76
Branderslev ...	23	27
Horslunde*	37	61
Nøbbet*	30	
Norlunde*	7	26
Holsted	36	44
Aunede	21	25
Herredskirke ...	15	45
L. Løjtofte	9	
Købelev	39	48
Sandby	44	45
Utterslev	36	54
Vindeby*	21	30
Sum	753	481

Lollands Sønder Herred.		
Stokkemærke ...	70	21
Dannemærre* ...	24 c.	34
Tillitze	35	29
Gloslunde	26	13
Græshave	19	21
Landet	21	11
Ryde	23	14
Arninge	21	12
Birket*	42	18
Kappel	36 c.	38
Skovlænge*	7	9
Gurreby*	7	
Søllested	40	1
Vestenskov* ...	32	1
Vesterborg	35	31
Sum	428	247

Fuglse Herred.		
Maribo	163	128
Hillested*	25 c.	30
Bandholm*	41	43

Rødby	69	60
Ringsebølle	11	
Errindlev*	31	17
Olstrup*	15	27
(Fuglse)*	43	
(Krønge)*	11	
Holeby	36 c.	14
Bursø	18	18
Tirsted	23	
Vejleby	23	186
Skjørringe	20	
Østoftø	48 c.	48
Næbbelunde ...	16	65
Sæddinge	16	
Taagerup	20	3
Torslunde	11	16
(Fejø)*	38	7
Askø*	6	9
(Femø)	19	
Sum	743	671

Musse Herred.		
Nysted*	72	84
Sakskøbing	111	97
Kettinge*	49	48
Bregninge*	12	23
Toreby*	102	67
Hunseby	54	111
Radsted*	42	37
Slemminge	27	35
Fjelde	10	11
Vaabensted	29	c.33
Engestoftø	9	
Døllefelde	11	23
Musse	12	
Herritslev	23	33
Majbølle	37	39
Taars*	27	16
V. Ulslev	24	2
Ø. Ulslev	21	37
Godsted	10	
Vignæs	11	10
Sum	693	706

Falster Nørre Herred.		
Stubbekøbing ...	85	78
Maglebrænde ...	18	
Ønslev	33	24
(Eskildstrup)* ..	42	67
(Bogø)	38	2
Gundslev	34	44
Kippinge	18	52
Brarup	32	
Torkildstrup ...	27	6
Lillebrænde ...	13	
Tingsted	60	50
Nr. Vedby	52	63
Nr. Alslev	41	54
Stadager	14	16
Nr. Kirkeby ...	13	
Vaalse	23	22
Sum	543	478

	Min. tal	Teg- net
Falster Sønder Herred.		
Nykøbing	409	247
Systofte	20	5
Horbelev	53	66
Falkerslev	19	28
Skelby	24	62
Geddesby*	57	21
Gedser	15	15
Væggerløse*	50	83
Aastrup	53	81
Idstrup	59	48
Karleby	15 c.	22
Horreby	20	33
Sdr. Kirkeby	15	30
Sdr. Alslev	11	17
Nr. Ørslev	23	25
Sum	828	783

Aalborg Amt.

Min.tal 3692. Tegnet 3031.

Aalborg Købstad 365

	Min. tal	Teg- net
Kjær Herred.		
Nr. Sundby	183	
(Hvorup)	134	
Aaby	90 c.	27
Vodsted		
Hammer	37 c.	98
Horsens	37	
V. Hassing	17	
Ø. Hassing	112	22
Gaaser	14	
Sulsted	41	23
Aistrup	61	46
Hals	81 c.	85
Hov		
Vadum	56	5
Biersted	51	8
Ulsted*	49	44
Sum	932	389

	Min. tal	Teg- net
Fleskum Herred.		
(Sdr. Tranders) ..	19	
(Nr. Tranders) ..	207	
(Vejgaard)	61	
(Gunderup)	28	
Nøvling	13 c.	2
Gudum	16	12
Gudumholm	11	9
Lillevorde	57	26
Mou	15	
(Ferslev)	11 c.	2
Dal	10	
(Vølsted)	16	11
Romdrup	11	5
Klarup	25	66
Storvorde	16	19
Segflod		
Sum	516	152

	Min. tal	Teg- net
Hornum Herred.		
Nibe*	65 c.	42
Vokslev	29	40
Ellidshøj	23	30
Svendstrup* ..	41	8
Støvring	45	28
Sørup	16	61
Gravlev	27	
Aastrup	21	33
Haverslev	42	24
Sønderholm	15	17
Frejlev	42	24
Sønderholm* ..	20	
Suldrup	29	
Væggerby	19	
(Bislev)	47	20
Ø Hornum	16	5
Godthaab*		
(Nørholm)*	16	5
Sum	472	396

Hellum Herred.

	Min. tal	Teg- net
Bælum	41	23
Solbjerg	30	20
Skørping*	22	4
Skørping Ny- kirke	33	8
Frær	18 c.	10
S. Kongerslev ..	26	
N. Kongerslev ..	25 c.	56
Komdrup	10	
Skibsted	18	40
Lyngby	8	5
Terndrup	22	35
Brøndum	20	31
Siem	5	
Torup*	14	6
Gerding	6	6
Blenstrup	25	20
Sum	323	264

Hindsted Herred.

	Min. tal	Teg- net
Als	69	3
Hurup	40	
(Astrup)	38	15
Storarden	25	10
Skelund*	30	35
Visborg	33	28
Veddum*	24	
Vive	34	29
Rostrup	8	1
Øls*	18	20
Hørby	17	12
Døstrup	62	30
Hadsund	29	
(Ove)	28	
Valsgaard	16	
(Rold)	44	7
Vebbestrup* ..		
Sum	515	190

	Min. tal	Teg- net
Aars Herred.		
Aars	78	105
Haubro	24	51
Brørstrup	19	
Ravnkilde	42	
Ulstrup	43	54
Gundersted	12	
Blære	15	33
Eldrup	13	
Skivum	25	9
Giver	9	
V. Hornum	14	1
(Flejsborg)	11	
Sum	305	253

Gislum Herred.

	Min. tal	Teg- net
Strandby	32	3
Farsø*	56 c.	30
Gislum	15 c.	43
Vonsild	33	88
Rørbæk	12	21
Grynderup	12	12
Stenild	15	5
Tisted	11	61
Binderup*	13	42
Durup	26	83
Lovns	26	14
Alstrup	10	8
Ullits	11	10
Fovlum*	16	39
Sum	288	459

Slet Herred.

	Min. tal	Teg- net
Løgstør	77	83
Løgsted	18	18
Ranum	34	135
Malle	10	19
Farstrup	29	23
Lundby	10	12
Næsborg	18	c.90
Kornum	8	
Overlade	32	22
Hyllebjerger ..	9	
Salling	20	25
Outrup	10	24
Sebber	19	25
Aistrup	8	10
Vilsted	18	30
Vindblæs	21	47
Sum	341	563

Hjørring Amt.

Min.tal 4249. Tegnet 2673.

	Min. tal	Teg- net
Børglum Herred.		
V. Brønderslev .	155	108
Serridslev	34	
Jerslev	88	6
Sterup	17	13
(Hellum)	75	35
Vraa	11	
(Emb)		

	Min. tal	Teg- net
Vrejlev	89	57
Hæstrup	13	13
Børglum	49	10
Ø. Brønderslev ..	52	22
Hallund	32	13
Tolstrup	35	26
Stenum	14	10
Vrensted	36	10
Thise	13	10
(Løkken)	39	
(Furreby)	4	
Vejby	12	1
Sejlstrup	14	11
Sum	800	335

Hvetbo Herred.

Jetsmark	115	27
Hune	23	9
Ingstrup	35	20
Hjermeslev	22	22
Saltum	53	10
Alstrup	8	
Gjøl	28	20
Sum	284	108

Dronninglund
Herred.

Dronninglund* ..	84	122
Hjallerup	56	39
Torslev*	92	20
Lendum	39	50
Voer	75	35
Agersted	24	41
Dorf	24	7
Albæk	36	80
Lyngsaa	45	
Asaa	72	43
Melholt	50	15
Hellevad	29	15
Ørum	29	15
Skæve*	70	13
Sæby	68	73
Volstrup*	57	13
Hørby*	55	52
Understed	19	58
Karup	8	10
Sum	879	671

Vennebjerg
Herred.

Hjørring	328	179
St. Hans	40	18
St. Olai	37	30
Sindal	69	58
Astrup	34	20
Taars*	107	c. 80
Bjergby	26	35
Mygdal	30	42
Horne	52	59
Asdal	22	16
Skallerup	24	13
(Vennebjerg) ...	22	2
Harridslev	11	

	Min. tal	Teg- net
Rakkeby	21	16
Jelstrup	22	
(Maarup)	16	
Rubjerg	16	11
Lyngby	10	3
Tornby*	24	23
Vidstrup	13	c. 5
Ugilt*	52	14
Sum	976	624

Horns Herred.

Frederikshavn ...	282	273
Skagen	119	88
Højen		2
(Flade)	44	
Bangsbostrand ..	55	c. 49
Gærum*	18	24
Aasted	44	36
Skærum	18	11
Elling	72	30
Mosbjerg	38	
Bindslev	54	26
Tversted	51	38
Uggerby	20	c. 31
Tolne	22	11
Hørnsted	33	15
Raabjerg	31	6
Hulsig	8	7
Byrum	28	
Vesterø	43	c. 32
Østerby	20	
Sum	1000	679

Østerhan Herred.

Aggersborg	22	21
Bejstrup	22	
Brovst	95	c. 130
Lerup	10	
Tranum	42	11
Torslev	38	c. 50
Svenstrup	26	30
Haverslev	25	7
Skræm	12	5
Øland*	18	2
Sum	310	256

Thisted Amt (÷ Mors).

Min.tal 1643. Tegnet c. 1633.

Min.tal 1643. Tegnet

Vesterhan Herred.		
Kollerup*	53	59
Hjørtedal*	14	8
Klim*	27	c. 36
Torup	19	
Vust	9	
Kettrup*	25	17
Gøttrup	20	27
Tømmerby	30	11
Lild	22	c. 20
Øsløs	20	c. 8
(Vesløs)	18	
(Arup)	15	
Sum	272	186

Hundborg Herred.		
Thisted*	240	c. 218
Tilsted	12	15
(Skinnerup) ...	10	
Hundborg	41	69
Vorupør	23	
Jannerup*	10	25
Sjørring	37	c. 27
Torsted	9	
Skjoldborg	28	35
Kollerup	7	
(Vang)	19	
Sum	428	389

Hillerslev Herred.

Hillerslev	40	18
Kaastrup	5	
Hjardemaal	14	19
Hunstrup	18	2
Østerild	21	10
Nors	27	59
Tved	14	15
Rær	21	8
Hansted	16	19
Vigsø	7	
Sennels	25	11
Østervandet	7	
Klitmøller	17	c. 9
Vester Vandet ...	9	
Sum	241	170

Refs Herred.

Hvidbjerg*	68	156
Lyngs	20	
Vestervig*	73	50
Agger	12	36
Boddum*	12	12
Ydby	40	26
Hurup*	49	60
Søndbjerg*	18	25
Odby	28	37
Helligsø	11	89
Gettrup	14	
Jegindø	23	41
Sum	368	532

Hassing Herred.

Skyum	19	13
Hørdum	37	9
Bedsted*	45	80
Grurup	10	28
Harring	8	32
Stagstrup*	26	67
Hassing	11	22
Villerslev	17	
Hvidbjerg	16	14
Ørum	8	16
Lodbjerg	3	9
Stenbjerg	23	
Nørhaa		
Snedsted	51	41
Sønderhaa	16	18

	Min. tal	Teg- net
Hørsted*	6	7
Visby	7	
Heltborg	22	
Sum	325	356

Mors.

Min.tal 789. Tegnet 545.

Morsø Sdr. Herred.		
Nykøbing	251	c.130
Lødderup	36	23
Elsø	8	3
Øster Assels	31	38
Vester Assels	11	6
Karby	31	55
Redsted	26	
Hvidbjerg	20	4
Froslev	18	12
Møllerup	10	2
Ljørslev	9	18
Ørding	23	17
Tæbring	11	4
Outrup	15	10
Rakkeby	8	
Vejlerslev	23	27
Blidstrup	7	13
Sum	538	362

Morsø Nr. Herred.

Solbjerg	22	28
Sundby	20	20
Tødsø	22	14
Erslev	24	10
Alsted	11	4
(Sdr. Draaby)	13	
Dragstrup	12	
Skallerup	10	9
Ejerslev	12	15
Jordsby	8	5
Flade	19	15
Bjergby	16	
Galtrup	21	34
Ø. Jølby	12	
Sejerslev	29	29
Sum	251	183

Viborg Amt.

Min.tal 3936. Tegnet 3273.

Viborg Købstad*		
409	350	
Middelsom Herred.		
Langaa*	53	35
Torup*	10	5
(Vinge)*	15	1
Vindum*	28	31
Brandstrup*	29	13
Vinkel	21	20
Rind	17	5
Bjerring	13	31
Mammen	22	
Bjerringbro*	46	71

	Min. tal	Teg- net
Hjermind	15	21
Lee*	14	12
Hjorthede	12	9
V. Velling*	19	16
Skern*	22	4
Ø. Velling	12	24
Helstrup	6	8
Grensten*	13	c. 9
Sum	367	315

Sønderlyng Herred.

Bjerregrav	22	c. 9
Aalum*	23	
Taanum	14	19
Hornbæk	13	42
Kvorning	14	
Hammershøj	17	20
Vorning*	21	19
Ørum	28	c. 25
Viskum	13	12
Vejrum	16	15
Nørbæk*	12	c. 12
Sønderbæk	13	4
Læsten	8	3
Tjele	17	21
Vinge	6	
Sum	237	201

Rinds Herred.

Laastrup	15	14
Skals	39	21
Gedsted	27	36
Fjeldsø*	22	c. 35
Hersom	14	12
Bjerregrav	12	4
Klejtrup*	25	15
Østerbølle*	16	c. 12
Aalestrup	35	
Hvam	20	15
Hvilsom	21	27
Simsted*	39	51
Testrup	10	
Tostrup*	21	8
Roum	23	10
Ulbjerg	23	18
Lynnerup*	14	c. 11
Vesterbølle	32	26
Sum	408	315

Nørlyng Herred.

Dollerup	16	
Finderup*	10	9
Ravnstrup*	14	12
Rødning	24	38
Løvel	21	35
Pederstrup	7	10
Vammen*	22	10
Lindum	18	13
Bigum	7	1
Vorde	22	27

	Min. tal	Teg- net
Fiskbæk	18	9
Rømlund	10	32
Asmild	26	9
Tapdrup	14	12
Sum	229	217

Hindborg Herred.

Skive	249	c.135
Resen	24	
Brøndum	12	12
Hvidbjerg	11	1
Hem	13	21
Hindborg	7	10
Dølby	11	16
Oddense	17	10
Otting	6	10
Sum	350	215

Rødning Herred.

Lem	31	7
Vejby*	11	1
Rødning*	42	17
Krøjbjerg*	17	28
Balling	18	39
Volling*	8	7
Haasum	14	10
(Ramsing)	16	
Lime	31	26
Sum	188	135

Nørre Herred.

(Grinderslev)	36	
Gronning	11	3
(Jebjerg)	23	1
Lyby	21	
Selde	25	14
Aasted	23	c. 8
Junget*	17	11
(Torum)	21	
Tise	17	19
Sum	194	56

Harre Herred.

Hjerk	16	20
Harre	14	
Nautrup	14	23
Vile	9	7
Roslev	29	
(Rybjerg)	15	
Durup	23	
Tøndering	9	c. 10
Glyngøre	18	12
Sæby*	7	13
Fuur	51	101
Sum	205	186

Fjends Herred.

Højslev	52	39
Dommerby*	11	11
Lundø	7	10
Daugbjerg*	18	10

	Min. tal	Teg- net
Mønsted	18	9
Smollerup	16	8
Kobberup*	26	87
Feldingbjerg*	26	
Vrove	13	23
Resen*	16	c. 8
Borris	18	17
Gammelstrup	12	8
Taarup	15	15
Kvols	6	11
Vridsted	10	26
Fly*	23	28
Ørslevkloster*	31	27
Ørum*	9	
Sum	337	337

Lysgaard Herred.

Grønæk*	45	88
Svostrup	31	34
Hinge	24	30
Vinderslev	46	
Levring	27	36
Hørup	65	c. 56
Torning	68	c. 80
Grathe		10
Frederiks*	41	c. 65
Karup	23	29
Sjorslev	41	47
Almind	19	7
Vium	24	27
Lysgaard	18	20
Højbjerg	22	c. 11
Elsborg	16	34
Sum	510	574

Hids Herred.

Gødvad*	19	13
Balle*	63	33
Kragelund	30	30
Funder*	27	27
Serup*	21	20
Lemming	23	13
Engesvang*	43	56
Sejling	13	8
(Sinding)	12	
Sum	251	200

Houlbjerg Herred.

Hvorslev	32	
Gerning	21	17
Vejerslev	16	12
Aidt	17	16
Torsø	22	11
Haurum	14	7
Sall	21	31
(Houlbjerg)	23	
(Granslev)	18	
Sal	16	20
Gullev	15	29
Vellev	34	c. 29
Sum	249	172

Hjerm-Ginding
Herreder.

Min.tal 1090. Tegnet 1511.

Hjerm Herred.

Holstebro	253	460
Maabjerg	28	22
Struer	141	160
Gimsing	19	22
Borbjerg	72	107
Hogager	10	21
Gørding	10	6
Vemb	28	17
Bur	12	30
Hjerm V.	56	38
Hjerm Ø.		23
Ølby	14	25
Asp-Linde	21	33
Favsing	14	38
Mejrup	30	42
Naur	19	6
Sir	12	25
Vejrum	23	36
Sum	762	1111

Ginding Herred.

Sahl	27	42
Vinderup	54	88
Sevel	34	23
Trandum	18	41
Herrup	13	c. 16
Haderup	22	22
Over Feldborg... ..	22	17
Ejsing	45	63
Estvad	20	19
Rønbjerg*	14	10
Grove	17	10
Ryde	21	29
Hanbjerg	21	20
Sum	328	400

Skodborg-Vandfuld
Herreder.

Min.tal 732. Tegnet 857.

Vandfuld Herred.

Dybe	18	5
Ramme	31	31
Harboøre	54	113
Engbjerg	4	15
Thyborøn	18	22
Hygum	13	25
Hove	20	19
Vandborg	23	21
Ferring	14	19
Fjaltring	18	32
Trans	5	10
Sum	218	312

Skodborg Herred.

Lemvig	134	153
Nørlem	16	18

Bøvling	46	60
Flynder	26	30
Gudum	37	28
Fabjerg	25	20
Møborg	35	36
Nees	25	22
Nr. Nissum	37	55
Resen	27	36
Humlum	31	
Lomborg	29	40
Rom	13	17
Tørring	20	25
Heldum	4	5
Venø	9	
Sum	514	545

Hammerum Herred.

Min.tal 1113. Tegnet 1166.

Herning	266	c. 270
Ikast-Fauerholt	98	73
Isenvad		10
Aulum	72	89
Hodsager	17	
Bording	73	90
Kristianshede		34
Gellerup	75	105
Rind	65	c. 30
Kølkjær		13
Snejbjerg	35	49
Tjørring	20	
Vildbjerg	51	76
Nøvling	19	2
Arnborg	35	6
Assing	49	50
Sdr. Felding	35	43
Skarrild	20	20
Karstoft	12	13
Studsgaard	25	19
Haustrup	14	19
Sunds	47	53
Timring	34	55
Ørre	18	c. 36
Sinding	19	
Simmelkjær	14	11
Sum	1113	1166

Gl. Aarhus Amt.

Min.tal 1712. Tegnet 1425.

Aarhus Købstad 104

Hasle Herred.

Brabrand	71	118
Aarslev*	15	23
Aaby	85	16
Hasle	13	15
Skejby	10	17
Lisbjerg	21	
Vejlby	73	c. 73
Tilst	31	44
Kasted	6	
Sum	325	306

	Min. tal	Teg- net
Hads Herred.		
Odder	165	c. 50
Gylling*	38	50
(Hundslund) ...	44	5
Randlev	24	17
Bjergager	25	61
Ørting	22	c. 29
Falling*	23	28
Alrø	9	6
Gosmer	17	23
Halling	22	
Hvilsted*	14	7
Saksild	18	33
Nølev	9	24
Tørrild	19	12
Vedstet	21	
Sum	470	345

	Min. tal	Teg- net
Ning Herred.		
Beder*	19	5
Malling	57	51
Ormslev	20	24
Koldt	28	57
Viby	111	100
Holme	48	20
Tranbjerg	25	c. 21
Astrup*	22	24
Tulstrup*	8	24
Maarslet	41	64
Tiset	31	41
Sum	410	407

	Min. tal	Teg- net
Sabro Herred.		
Vitten	12	12
Haldum	39	30
Hadsten	20	
Lyngaa	19	c. 9
(Skød)	18	
Lading	29	5
Faarup	20	20
Sabro	16	2
Sum	173	78

	Min. tal	Teg- net
V. Lisbjerg Herred.		
Søften	17	23
Foldby	35	25
Elsted*	16	16
Elev*	7	16
Grundfør*	21	26
Spørring	15	16
Trige	19	
Ølsted	7	
Sum	137	106

	Min. tal	Teg- net
Framlev Herred.		
Størring	17	
Stjær*	15	c. 25
(Galten)	27	
(Harlev)	20	
Framlev	22	

	Min. tal	Teg- net
Skivholme	22	
Skovby	15	7
Borum	18	17
Lyngby	7	1
Sjelle	16	18
Skjørring	11	1
Sum	190	69

Tunø .....

7 10

Gl. Skanderborg Amt.

Min.tal 3157. Tegnet 1772.

	Min. tal	Teg- net
Vor Herred.		
Kattrup	18	21
Ørrikslev	39	43
(Tolstrup)*	27	24
(Gangsted)	13	
Søvind	37	5
Lundum	15	19
Hansted	32	26
Ousted	33	c. 20
Taaning	15	
Vær	27	
Nebel	17	37
Østbirk	57	35
Yding	15	
Hylke	30	
Sum	375	230

	Min. tal	Teg- net
Nim Herred.		
Horsens	816	c. 343
Hvirring	47	12
Hornborg	38	c. 18
Tamdrup*	49	28
Nim	17	20
Underup	13	
(Endelave)	19	
Sum	999	421

	Min. tal	Teg- net
Hjemslev Herred.		
Skanderborg	118	c. 158
(Skanderup)	58	
(Stilling)	20	
Dover	70	c. 32
Ry St.	7	
(Fruering)	34	6
(Vitved)	13	
Adslev	15	20
Mjesing	12	
Blegind*	9	
Hørning*	27	
Venge	33	7
Sum	409	223

	Min. tal	Teg- net
Gern Herred.		
Silkeborg*	327	174
Hammel*	59	c. 30
(Voldby)*	21	3
Søby	14	c. 10

	Min. tal	Teg- net
Dallerup*	38	40
(Laasby)	35	
Gern	30	18
Skannerup	14	16
Linaa*	60	60
Voel	19	37
Skorup	11	14
Tvilum	35	37
Alling	10	21
Tulstrup	25	23
Røgen*	13	13
Sporup*	23	10

Sum 734 506

	Min. tal	Teg- net
Tyrsting Herred.		
Ring*	44	26
(Føvling)	25	
Sdr. Vissing	30	21
Voerlædegaard ...	28	
Grædstrup	33	42
Klovborg*	32	43
Tyrsting*	10	
(Ry)	37	
Tønning*	19	12
Træden*	12	
Vinding	16	9
Bryrup*	28	30
Sum	314	183

	Min. tal	Teg- net
Vrads Herred.		
Ejstrup	66	87
Nr. Snede	55	28
Tem	80	30
Tørring*	56	36
Hammer*	10	c. 14
Aale	26	
(Linderup)	15	
Vrads*	18	14
Sum	326	209

Randers Amt.
Min.tal 4378. Tegnet 3484.

	Min. tal	Teg- net
Støvring Herred.		
Randers	826	568
Vorup	76	c. 80
Harridslev	19	15
Albæk	14	5
Borup	24	30
Gimming	13	32
(Lem)	9	
Støvring	14	12
Mellerup	15	17
Sum	1010	759

	Min. tal	Teg- net
Galten Herred.		
Galten	63	46
Vissing	13	11
(Haslund)	23	
Ølst	18	c. 18
Voldum	18	16

	Min. tal	Teg- net
Rud	17	
Ødum	27	7
Hadbjerg	15	3
Laurbjerg	22	22
Lerbjerg	7	
Værum	13	16
Ørum	19	12
Sum	255	151

Nørhald Herred.

Spentrup	25	34
Gassum	29	50
Asferg	27	27
Faarup	18	12
Glenstrup	25	
Hald	26	31
Kærby	7	15
Kovsted	10	
Raasted	14	
Tvede	12	12
Linde	14	1
V. Tørslev	6	13
Svenstrup	10	2
Sum	223	197

Onsild Herred.

Hobro	170	106
Skellerup	13	
Mariager	67 c.	62
Falslev	49	5
Vindblæs	33	
Hem	15	18
Sem	9	
Hvornum	21	17
Snæbum	7	8
Sdr. Onsild	20	15
Nr. Onsild	10	
Sum	414	231

Gerlev Herred.

Dalbnyeder	8	10
Dalbyover	17	20
Gerlev	32	48
Enslev	12	11
Ø. Tørslev	36	15
Udbyneder	52	78
Kastbjerg	15	33
Raaby	30	34
Sødring	12	16
Sum	214	265

Ø. Lisbjerg Herred.

Hornslet	61	29
Torsager	41	44
Bregnet	48	64
Hjortshøj	22	16
Egaa	28	39
Mørke	55	43
Todbjerg	32	
Mejlby	16	
Skødstrup	39	71
Sum	342	306

	Min. tal	Teg- net
Mols Herred.		
Ebeltoft	66	25
Draaby	41 c.	21
Agri	20	13
Egens	14 c.	16
Knebel	14	13
Rolsø	14	6
Tved	32	36
Vistoft	23	9
Helgenæs	23	7
Sum	247	146

Nørre Herred.

Grenaa	136	213
Gammelsohn	49	19
Fjellerup	17	26
Glæsborg	40	50
Gerrild	27	20
Hemmet	18	
Karlby	7	25
Voldby	27	61
Ørum	48	50
Ginnerup	29 c.	45
(Rimsø)	13	
Kastbjerg	13	16
Hammelev	12	
Enslev	14	14
Nimtofte	23	50
Tøstrup	17	20
Veggerslev	11	32
Villersø	10	
Anholt	7	8
Sum	518	649

Søndre Herred.

L yngby	52	52
Albøge	20	22
Aalsø	35	31
Hoed	13	3
(Feldballe)	28 c.	28
(Nødager)	34 c.	34
Hyllested*	17	19
Rasmus	35	
Kolind	26	37
Ebdrup	6	
Skarresø	15	
Vejlby	13 c.	21
Homaa	16	16
Tirstrup	25	
Fuglslev	10	
Sum	345	262

Rougsø Herred.

Ørsted	67	90
Holbæk	23	23
Udby	14	7
Voer	12	6
Estruplund	15	17
Sum	131	143

Sønderhald Herred.

Kristrup	85	28
Vivild	37 c.	71

Vejlby	32	79
Aarslev	10	10
Hørning	23	12
Favsing	29	36
Auning	37	38
Hvilsager	20	
Lime	28	21
Mariemalene	50	
(Koed)	27	
Virring	35	
Essenbæk	26	
Gjesing	29	36
Nørager	26 c.	18
Ø. Alling	18 c.	17
V. Alling	8	10
(Mygind)	6	
(Krogsbæk)	18	
(Skjørring)	8	
(Søby)	10	
(Skader)	9	
(Halling)	8	
Sum	579	376

Ribe Amt.

Min. tal 3910. Tegnet 2719.

Ribe-Gørding
*Herred.

Ribe*	161 c.	160
Seem	22	22
Bramminge	58 c.	64
Gørding	72	77
Vejrup*	29	34
Aastrup	39	42
Starup	24 c.	18
Vilslev	23 c.	8
Hunderup	33	6
Darum	27 c.	5
Farup	25	28
Hjortlund	12	20
Kalvslund	7	
Jernved	34 c.	31
Obbekær*	8	7
V. Vedsted	25	5
Hvidding	18	2
(Mandø)	6	
Sum	623	529

Malt Herred.

Malt	66 c.	12
Folding	22 c.	20
Vejen	112	78
(Læborg)	26	
Brørup	67	43
Føvling	66 c.	20
Stenderup	76 c.	19
Holsted	45	12
Lindknud	45	12
Sum	480	204

Anst Herred.

Lejrskov*	47	16
-----------------	----	----

	Min. tal	Teg- net
(Jordrup)	19	
Skanderup	72	103
Vamdrup*	116	126
Seest	51	56
Verst	19	
Bække*	40	13
Andst*	53 c.	77
Gjesten*	50	49
Hjarup	20	27
Sum	487	467

Slaugs Herred.

Grindsted	95	80
Hejnsvig	53	53
Grene	29	37
Vorbasse	45	68
Sum	222	238

Ø. Horne Herred.

(Hodde)	15	
(Tistrup)	55	
Ølgod	110	3
Ansager	93 c.	90
Torstrup	28	44
Horne	41	55
Sum	342	192

V. Horne Herred.

Varde	175	145
Aal*	50	50
Henne*	31 c.	2
Lønne*	15	2
Janderup*	33 c.	40
Billum	22	25
Lunde*	32	35
Outrup	36	
Nr. Nebel*	31	12
Lydum	13	13
Ho	9 c.	9
Oksby	21	31
Kvong*	18	19
Lyne*	17 c.	25
Sum	503	408

Skads Herred.

Esbjerg	637 c.	327
Jerne	135 c.	44
Skads	25 c.	20
Bryndum	36	10
V. Nebel	16	6
Faaborg	52	
Aarre	21	
Sneum	23 c.	17
Tjæreborg	32	14
Øsse*	44	42
Næsbjerg*	19	
Alslev	18	33
Hostrup	13	11
Grimstrup*	31	10
V. Nykirke*	20	
Guldager*	43	54

Nordb. Fanø* ..	69	68
Sønderho, Fanø*	19	25
Sum	1253	681

Bøllings-Nørre Horne Herreder.

Min.tal 737. Tegnet 1136.

N. Horne Herred.		
Lønborg	28	30
Egvad	54 c.	93
Sdr. Bork	18 c.	31
Nr. Bork	15	29
Aadum*	36	38
Hemmet	17	21
Sdr. Vium	11	34
Hoven	25	7
(Ilderhede)	23	7
Sum	227	267

Bølling Herred.

Borris	47	63
Faster	31	37
Skjern	99	260
Lem*	41	50
Ølstrup*	13	21
Vorgod*	54	58
Fjeldstervang ..	5	52
Bølling	13 c.	34
Sædding	15	13
Dejbjerg*	22 c.	33
Hanning	30	47
Finderup	30	37
Staugaing	22	35
Nr. Vium*	26	21
Herborg	19	21
Videbæk*	33	41
Troldhede	28	49
Strelluf	17	7
Sum	510	879

Ulfborg og Hind Herreder.

Min.tal 787. Tegnet 1019.

Ulfsborg Herred.		
Nr. Felding ..	20	14
Tvis	35	52
Husby	16	5
Sdr. Nissum ..	26	30
Ulfborg	57	70
Vinding	33	49
Vind	15	15
Idum	21	24
Raasted	10	5
Staby	29	32
Sum	262	296

Hind Herred.

Ringkøbing ..	117	205
Rindom	23	26

Holmsland	69	111
Breining	52	52
Væggerskilde ..		c.43
Hee	32	15
No	23	17
Haurvig	12	
Lyngvig	13	12
Nr. Omme	52	26
Ørnhøj		c.56
Stadil	24	12
Tim	30	36
Madum	11	12
Torsted	18	29
Hover	11	16
Vedersø	20 c.	43
Velling	18	12
Sum	525	723

Vejle Amt.

Min.tal 4189. Tegnet 2924.

Nørvang-Tørrild Vestre.		
Brande*	133 c.	20
Give	91	60
Nørup	54	93
Tyregod*	57	
Vester*	11	c.40
Gadbjerg	38	30
Lindballe	23	10
Blaahøj	32	11
Filskov	25	25
Givskud	34	11
Ø. Nykirke* ..	49	46
Sdr. Omme* ..	50	10
Nollund	9	
Randbøl*	43	56
Ringgive	19	
Langelund	24	43
Sum	692	455

Brusk Herred.

Kolding*		
Alminde	21	16
Viuf	24	16
Sdr. Vilstrup ..	17	17
Eltang	51	c.50
Nr. Bjert*		c.30
Harte	30	25
Bramdrup	28	35
Ø. Starup	47	37
V. Nebel	20	7
Herslev	29 c.	27
Sum	267	260

N. Tyrstrup Herred.

Vonsild	30	20
Dalby	16	15
Søndervang	27	10
Bjert	54	100
Stenderup	36	38
Taps	25	26
Ødis	49	20

	Min. tal	Teg- net		Min. tal	Teg- net		Min. tal	Teg- net
Hejls	28	31	Fol	15	19	Hjerdrup	13	7
Vejstrup*	35	21	Lintrup	31	5	(Vedsted)	52	
Sum 300 281			Hjerting	12		Vilstrup	32	17
Elbo Herred.			Hygum*	44	46	Vonsbæk	20	24
Fredericia	568	265	Nustrup	42	42	Øsby	52	c. 20
Erritsø	35	42	Skærbæk	58	17	Aastrup	22	20
Vejlby	21	29	Toftlund	52	50	Aller	18	38
Taulov*	51	60	Vodder	26	c. 25	Halk	28	c. 12
Bredstrup	18	17	Roager	18	26	Jels	46	79
Sum 693 413			Arrild	23	25	Oksenvad*	22	20
Holmans Herred.			Brandrup	23	28	(Vojens)	28	
Gaverslund*	87	134	Højrup	26	40	Jægerup	11	5
Smidstrup	51	62	(Øster Linnet)...	26		Sum 1145 938		
Vinding*	40	c. 97	Skrave	21	26	Aabenraa Provsti.		
Skærup	16	13	Skrydstrup	21	21	Aabenraa	239	113
Gaarslev	26	58	Spandet	15	18	(Ensted)	39	
Pjedsted*	18	c. 18	Reisby	14	c. 4	(Felsted)	63	4
Sum 238 382			Sum 729 595			Løjt	73	55
Jerlev Herred.			Tønder Provsti.			Riis*	60	c. 60
Egtved	79	c. 110	Tønder	171	c. 183	Varnæs	47	49
Højen*	28	32	Brede*	44	26	Ø. Løgum*	55	c. 13
Jerlev*	19	25	(Ravsted)	31		Bov	78	30
Ødsted	37	c. 10	Ballum	29	63	Graasten	46	11
Sum 163 177			Skast	5		Adsbøl	30	10
Nørvang-Tørrild			Burkal	51	55	Hellevad*	28	c. 40
Østre			(Emmerlev)	18		Egvad*	21	
Vejle	660	c. 100	(Hjerpsted)	7		Hjørdkær	33	40
Grejs	27	74	Hostrup*	29	33	Klipleve	55	63
Sindbjerg	35		Højer	47	c. 20	Bedsted	20	
Jelling*	63	65	Højst	26	23	Bjolderup	48	90
Hover	52	4	Løgumkloster*	64	c. 50	Holbøl	46	
Bredsten	46	17	Mjolden	10	15	(Kværs)	34	
Hvejsel	44	17	Randerup	6	6	Ringnæs	44	10
Uldum*	34	50	(Mogeltønder)	40	4	Uge	18	2
Langskov*	21		Tingleve	64	60	Sum 1077 590		
Ø. Snede	62	c. 65	Abild	30	40	Sønderborg		
Hornstrup*	45	11	Daler	20	7	Provsti.		
Bredballe			Bylderup	26	44	Sønderborg	256	124
Kolleup	16		Døstrup	30	49	Egernsund*	141	c. 60
Vindelev*	13	13	Nr. Løgum	32	45	Broager*		
Skibet	32	c. 40	Ubjerg	13	1	Dybbøl	30	30
Sum 1150 456			Visby	20	15	Egen*	53	60
Bjerre-Hatting*			Romø	21	6	Havnbjerg*	26	47
Herredet.			Sum 834 745			Hørup*	41	c. 11
686 c. 500			Haderslev Provsti.			Ketting	23	c. 13
De Sønderjydske			Haderslev*	303	278	Lysabild	48	67
Amtet.			Gl. Haderslev	105	56	Nordborg	65	83
Min. tal 4885. Tegnet 3681.			Fjelstrup*	39	34	Nybøl	22	23
Tørninglen			(Hammelev)	38		Sottrup	44	c. 22
Provsti.			Hoptrup*	58	56	Svenstrup*	34	43
Agerskov	63	42	Maugstrup	20	25	Ulkebøl	70	
(Gram)	68	11	Moltrup	15	19	(Ullerup)	70	
Rødning	57	63	Bjerner	12	12	Kegnæs	29	38
Bevtoft	33	20	Sommersted*	41	38	Oksbøl	33	13
Tirslund*	16	22	Skodborg	46	39	Notmark	36	37
Brøns	25	45	Starup*	21	c. 2	Tandslet	36	43
			Grarup*	6	9	Asserballe	25	32
			Stepping	31	42	Augustenborg*	23	11
			Frørup	13	7	Sum 1100 813		
			Tyrstrup	53	79			

P. Helweg-Larsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 9.

Januar.

1927.

Aaret, der svandt.

Aaret 1926 har været et af de stille Aar i Kirkesagen. Det, som hæmmede og bragte Standsning i Arbejdet, var Forhandlingerne med Kirkeministeren. Trods al personlig Velvilje overfor Kirkesagen mente Kirkeminister Dahl, at det var nødvendigt at stille vidtgaaende Krav om Reformen i Arbejdet. Forhandlingerne om disse Krav begyndte lige før Jul 1925 og strakte sig gennem Foraarsmaanederne 1926, indtil de formuleredes i Skrivelse fra Ministeriet af 12te Juni. Efter yderligere Korrespondance med Ministeriet blev Sagen forelagt det ordinære Bestyrelsesmøde i Oktober. Dette vedtog enstemmigt et Svar, som i det væsentlige var en Afvisning af de stillede Krav. Kirkefondet kunde ikke gaa ind paa det foreslaaede uden at svinge sin Fortid og en stor Del af sine Venner.

Kort efter fik vi saa Valget og det nye Ministerium. Og vi har det Haab, at den nye Kirkeminister, som er en varm Ven af Kirkesagen, ikke vil fortsætte sin Forgængers Linje, men give os Lov til at blive ved med at arbejde i det gamle Spor.

Under Forhandlingerne blev Kirkesagen hæmmet i sin Fremgang. Det indsendte Andragende om Deling af det store Sions Sogn (ca. 21,000 Indb.) blev henlagt. Vi stod med en fortrinlig og ret kostbar Kirkegrund, med færdige Planer til den ny Kildevælds Kirke i Sognets vestlige Del, med de fornødne Penge til dens Opførelse sikret bl. a. ved en Sogneindsamling, hvori der var tegnet over 60,000 Kr., men kunde ikke komme i Gang. I det store Sundby Sogn (over 22,000 Indb.) var der lovet Kirkegrund i Sognets sydlige Del, og Menighedsraadet havde indsendt Andragende om Sogneudskillelse enten uden eller med Kirkefondets Hjælp til Rejsning af den nye Kirke. Det maatte nøjes med et Kaldskapellani, som det subsidiært havde bedt om.

En Efterdønning af den stille Kamp viste sig ogsaa ved Menighedsraadsvalgene, idet Valglisten i Sions og Aldersro Sogne fik en stor Tilgang af socialdemokratiske Vælgere,

der i sluttet Trop meldte sig til Listen den sidste Dag, den var aaben for Indtegning. I Aldersro Menighedsraad erobrede de Flertallet, i Sions blev de et stort Mindretal. De øvrige Valg til Menighedsraad ved vore Kirker forløb som sædvanligt efter udelukkende kirkelige Hensyn. —

Men selv om Arbejdet blev hæmmet, standset blev det dog ikke. Absalons Kirke fik indviet sit kønne og praktiske Menighedshus i Maj Maaned. Og Blaagaards Kirke blev fuldført og med Kirkeministerens Tilladelse indviet 1ste Søndag i Advent.

Fredens Menighed gik i Gang med at opføre en Præstebolig til Sognepræsten, der ingen Bolig har kunnet faa i Sognet. Stueetagen i Huset skal anvendes til Menighedsbørnehave og Bolig for Diakonissen.

Der blev nedlagt Grundsten til den ny Timotheus Kirke i Valby, og Murene er allerede nu højt oppe.

Storkøbenhavn fik desuden 3 nye Kirker i Aarets Løb: Vangede Kirkesal og den skønne Messiaskirke i Gentofte Kommune og Lindevangskirken ude paa Frederiksberg; sidstnævnte Sted er det foreløbig Menighedshusets store Sal, der er indviet til Kirkebrug.

Men København mistede ogsaa en Kirke, idet Slotskirken blev lukket.

Et Par af Kirkefondets Kirker, Brorsons- og Apostelkirkerne, fejrede deres 25 Aars Jubilæum i Aar, bl. a. ved Udgivelse af to smaa Festskrifter.

Foruden det aarlige Præstemøde har Kirkefondet haft Møde med Menighedsrepræsentanter for at tale om Samarbejdet mellem Kirkefondets Ledelse og Menighederne.

En Veteran blandt Kirkesagens Venner, Stiftsprovst Volf, døde.

Som Medlemmer af Kirkefondets Bestyrelse indvalgte Enkepastorinde Anna Friis-Hansen, Provsterne Nyholm, Holstebro, og Chr. Winther, Frederikskirken, og Pastor E. Ege, St. Jakobskirken. Til Suppleanter i Forretningsudvalget genvalgte Murmester Johannes Andersen og nyvalgte Provst Chr. Winther i Stedet for Pastor With, som havde frabedt sig Genvalg.

Hjælpeindsamlingen ude paa Landet har trods de daarlige Tider gaaet sin støtte Gang. De mange Sognetillidsmænd og Hjælpere har vist stor Trofasthed mod Sagen. Endnu er Maalet for Tegningen: 2 Millioner Kroner, ikke naaet, men der er dog tegnet over 1,867,000 Kr. Afgangen har i Aarets Løb kun været lille, medens der er tegnet over 2500 nye Portioner à 30 Kr. Hjælpeindsamlingen havde et godt Repræsentantstævne i September; ved dette blev der ogsaa Lejlighed til at vise vore Venner ude fra Landet en Del af Kirkerne.

Hjælpeindsamlingen i København har ikke foretaget noget Fremstød i Aar. En Beretning om den vil findes i dette Nummer af Bladet.

Sekretæren for Hjælpeindsamlingen, Provst Helweg-Larsen, udgav i Septbr. sin lille, gode Bog: »Ved Skillevejen.«

Store Bededagskollekten indgik i Aar med 80,187 Kr. I Fjor var den 86,710 Kr.; men tager man Pengenes større Værdi med i Betragtning, kan man ikke med Rette tale om nogen Nedgang. Og ser man Resultatet paa Baggrund af Mund- og Klovsygen og de øvrige Vanskeligheder for Landbruget og ogsaa for Byerhvervene, har man al Grund til at være dybt taknemlig for den store Trofasthed, hvormed Menigheden i Danmark har omsluttet Kirkesagen herinde.

For denne Trofasthed i Forbøn og Offer vil vi gerne sige alle Kirkesagens Venner en hjertelig Tak. Den regner vi med fremdeles, og den gør os trygge ogsaa for Fremtiden.

Der kunde ellers nok være Grund til Bekymring, naar vi betragter vore økonomiske Forhold. Vi gaar ud af Aaret med et Underskud paa ca. 48,000 Kr. og har desuden i Aarets Løb maattet optage nye Laan til et Beløb af 42,000 Kr. Samtidig er Gavekontoen sunket fra i Fjor med ca. 5000 Kroner. Det skyldes bl. a., at Kollektrejserne er svundet stærkt ind af Hensyn til Hjælpeindsamlingens Arbejde. Vi maa derfor paany minde Kirkesagens Venner om, hvor meget Hovedkassen trænger til Bidrag, hvis Arbejdet skal føres videre i det hurtige Tempo, som Hjælpeindsamlingen forudsætter. Støt Hovedkassen ved at forberede en god Store Bededagsgave i det nye Aar eller ved at indsende en ekstra Gave. Enhver kan forstaa, hvilken Glæde det var under disse vanskelige Pengeforhold at modtage Meddelelse om Arv, antagelig paa ca. 18,000 Kr., efter Frøken Louise Augusta Paulsen. Den kom nu ved Aarets Udgang som en Hilsen fra Gud om, at vi ikke var glemte, og som et nyt Bevis paa, at Kirkesagen har Venner, hvis Trofasthed og Omsorg ogsaa rækker ud over Døden.

Saa slutter jeg denne Oversigt med at bede om Forbøn for Kirkesagen og for alt Kirkens Arbejde herinde i vor store By. Særligt henlægges netop nu til Venners Forbøn den Række Møder til Vækkelse, som er planlagt 16de—23de Januar i Garnisons Kirke under Ledelse af Stiftsprovst Using — at det Kald, der udgaar fra disse Møder, maa blive hørt og modtaget af mange.

Charles Nielsen.

Indvielsen af Blaagaards Kirke.

1ste Søndag i Advent blev en stor Dag for Kirkesagen, idet hele 2 nye Kirker blev indviet, Lindevangskirken ude paa Frederiksberg og Blaagaards Kirke. Den førstnævnte er midlertidig, for saa vidt som det er Menighedshusets store Sal, der blev indviet til Kirke, indtil det indre af den store Kirke bliver gjort færdig.

Blaagaards Kirke er derimod en fuldfærdig Kirke, som afløser Kokolithkirken, der har staaet paa Blaagaards

Plads siden 1905 og nu er flyttet ud til Valby som Filialkirke i Timotheus Sogn.

Store Vanskeligheder har Kirkesagen i Blaagaards Sogn haft at kæmpe med; allerede Erhvervelsen af Kirkegrunden var vanskelig, og den Modstand, som Afstaaelsen af et lille Areal af Blaagaards Plads rejste i Magistrat og Borgerrepræsentation i 1902, kunde nok stille sin Mands Udholdenhed paa Prøve. Men Pastor Friis-Hansens Løsen var jo, at Vanskeligheder er til for at overvindes. Og man naede da ogsaa frem til at faa Grundspørgsmaalet ordnet.

Det tog dog over 3 Aar, inden man fik rejst en Kirke paa Grunden. Den 27de August 1905 blev den midlertidige lille Bygning, den første af Kokolithkirkerne, indviet af Biskop Rørdam. Den var bygget af Professor Nyrop, og trods sine Mangler afgav den med sit kønne Alterbillede et hyggeligt og hjemligt Kirkerum, saa at en Menighed godt kunde føle sig vel til Mode ved at samles i den; og dens Sakristi

kunde i Begyndelsen være et brugbart Samlingssted og Udgangspunkt for Menighedsarbejdet. For saa vidt svarede den godt til sin Hensigt og til det, som blev skrevet om den i Kirkefondets Blad i Anledning af Indvielsen: »Det, som gav denne Fest sit Særpræg, var, at man her for første Gang i lang Tid saa en af Kirkesagens bærende Grundtanker træde frem i den synlige Virkelighed, Tanken om smaa, billige, midlertidige Kirkehuse, hvor Kirkens Arbejde kan tages op og en Menighed samles, der med Tiden selv kan rejse sig sin endelige Kirke. Nu staar der en af de smaa, billige Kirker (7—8000 Kr. har den kostet) ude ved Blaagaards Plads.«

Vanskeligheden ved Virkeliggørelsen af denne Plan var imidlertid den dobbelte, at den lille Forstadsmenighed ikke magtede at indsamle det store Beløb, som en Sognekirke koster, naar den skulde tage sig af Sognets fattige og syge og iøvrigt skaffe Midler til Kirkens Arbejde i forskellig Retning, og at Kirkens relative Brugbarhed ikke virkede stærkt tilskyndende i Retning af at tage den store Opgave op til Løsning.

Derfor kom Kokolithkirken til at gøre Tjeneste i 21 Aar; og i dem gik vel adskillige Muligheder for en rigere Virksomhed i Sognet tabt.

Det var derfor en dobbelt Glæde, næsten som Befrielsen fra et Tryk, da vi 1ste Søndag i Advent kunde indvie den kønne, nye Kirke.

Naar vi naaede det, skyldes det i første Række den Kirkekomité, som under vanskelige Forhold forfulgte sit Maal og ikke opgav Haabet om, at det kunde lykkes. Professor Harald Westergaard har i mange Aar været dens Formand, Pastor Otto Schrøder dens Sekretær og Vinhandler Sophus Bentzen dens Kasserer. For faa Aar siden tog den fat med nyt Initiativ, og det lykkedes den virkelig at faa Indsamlingen op paa godt 100,000 Kr., delvis ved Hjælp fra Garnisons, Helligaands, Helligkors, Brorsons og St. Johannes' Menigheder. Kirkefondet gav 8000 Kr. af en testamentarisk Gave. Alligevel vilde man ikke foreløbig have kunnet naa frem til at bygge, hvis ikke Hjælpeindsamlingen var traadt til med sine store Tilskud: 100,000 Kr. fra Menighederne i Nørre Horne-Bølling og Hammerum Herreder og 50,000 Kr. fra København.

Men nu staar den nye Kirke færdig. Den er opført af Arkitekt Andreas Clemmensen med Arkitekt Johan Nielsen som Medarbejder.

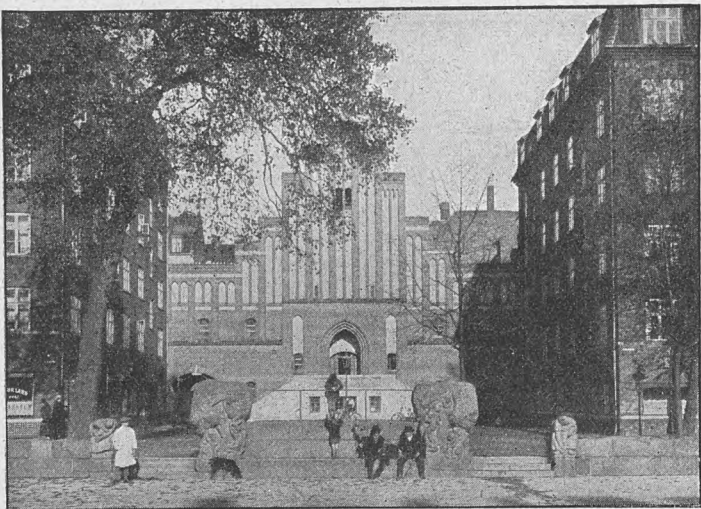
Den er bygget af røde Sten og har intet Taarn, men kamtaket Gavl med Blendinger som Facade ud mod Blaagaards Plads; Menighedslokalerne er lagt i Krypten; en anselig Trappe fører fra Pladsen op i Kirken, og indvendige Trapper forbinder Krypt og Kirke. Over Indgangen er

Orgelpulpituret, som ogsaa har 40 Siddepladser. Til venstre for Indgangen fører Trappen op til et Sakristi, til højre til et Værelse for Kordegnen. Selve Kirkeskibet er 24 m langt, 12 m bredt og afgiver faste Siddepladser til 360 Personer. Øverst i Kirkens Skib neden for Koret er Prædikestolen anbragt til venstre Side, Døbefonten til højre. Koret er ikke hævet over Skibet. Alteret er beklædt med Plader af brændt Ler og har en Overbygning, baaret af to Stensøjler.

Den samlede Udgift til Kirkens Opførelse og Indretning har været 265,000 Kroner.

Indvielsen fandt Sted første Søndag i Advent. Præsternes Procession udgik fra Krypten op gennem den tæt fyldte Kirke. Pastor Schrøder bad Indgangsbønnen, og en smuk Kantate med Tekst af Forfatteren Knud Gamborg og Musik af Kirkens Organist, Hjalmar Jacobsen, blev sunget. Biskop Ostenfeld holdt Indvielsestalen, som findes i dette Nummer af Bladet; efter at de foreskrevne Læsestykker var læst op af Provsterne Andersen og Schmidt og Præsterne Gottschalck-Hansen og Svelmøe-Thomsen, foretog Biskoppen den højtidelige Indvielse, hvorefter Sognepræst Mads Thomsen prædikede over Salme 23 V. 1, og Professor Harald Westergaard frembar Takken fra Komité og Kirkefond til de forskellige, der havde hjulpet, men især til Gud.

Om Aftenen samledes Menighedssamfundet og Repræsentanter fra Kirkefondet og Hjælpeindsamlingen til en lille Fest i Bethesda, hvor mange havde Ordet for at udtrykke Glæden over, hvad der nu var naaet. Maatte Guds Velsignelse hvile over Arbejdet ud fra den skønne, ny Kirke.

Ved Indvielsen af Blaagaards Kirke 28. November 1926.

Johs. 5, 17—20: »Men Jesus svarede dem: »Min Fader arbejder indtil nu; ogsaa jeg arbejder.« Derfor tragtede da Jøderne end mere efter at slaa ham ihjel, fordi han ikke alene brød Sabbaten, men ogsaa kaldte Gud sin Fader og gjorde sig selv Gud lig. Saa svarede Jesus og sagde til dem: »Sandelig, sandelig siger jeg eder, Sønnen kan slet intet gøre af sig selv, uden hvad han ser Faderen gøre; thi hvad han gør, det gør ogsaa Sønnen ligesaa. Thi Faderen elsker Sønnen og viser ham alt det, han selv gør, og han skal vise ham større Gerninger end disse, for at I skulle undre eder.«

De oplæste Ord er tagne af Jesu Forsvarstale overfor Jøderne, efter at han havde helbredt den syge ved Bethesda Dam. Saa underligt det lyder, saa var det dog Tilfældet, at Jesus maatte forsvare sig. Han havde øvet en Velgerning og oprejst ham, der havde ligget hen som et Menneskevrug nu i 38 Aar, kaldet ham til Liv og Virksomhed, og da det var sket paa en Sabbatsdag, rejser Jøderne Kritiken og Ankerne mod Jesus.

Hvorledes forsvarer han sig da?

Han siger: »Min Fader arbejder indtil nu, og jeg arbejder.«

Den sædvanlige Tankegang er vel denne, at Gud en Gang har arbejdet, da han skabte Verden ved sit Ord: »Han talte, saa skete det, han bød, saa stod det der.« I Aandens Verden har han arbejdet, da han sendte sin Søn som Verdens Frelser og ved hans Liv, Død og Opstandelse skabte de Frelsens Kræfter, hvorved det skulde blive muligt at vinde Frelsen; men nu hviler Gud, idet han overlader det til Mennesker at arbejde med det, som han har skabt og skaffet til Veje. Vel er det hans Mening, at de skal arbejde dermed paa en saadan Maade, at de ikke dermed søger deres eget, men søger hans Ære. Jesu Tankegang og Livs-syn er helt anderledes. Han taler om Guds Virksomhed, Guds Gerning, Guds Arbejde, han siger: »Min Fader arbejder indtil nu, og jeg arbejder.« Det er Gud, som er i Virksomhed — ikke som den, der yder en hjælpende Haand og er til Assistance, hvor det kniber med det sidste Stykke, men han er Mesteren, som staar for det, den, som leder Arbejdet, »min Fader arbejder«.

Hvorledes arbejder Gud?

Der udkom for nogle Aar siden en Bog, som endnu

bliver en Del læst. Den hedder »Naturens Lov i Aandens Verden« af Professor Henry Drummond. Den gaar ud paa at paavise, at der findes slaaende Lighed mellem Lovmæssigheden i Naturens Verden og Forholdene i Aandens Verden. Ikke underligt, da baade Naturens og Aandens Verden er Guds Verden, hans Hænders Værk. I Aandens Verden hersker der ikke Uorden og Tilfældighed. Gud arbejder ude i Naturens Verden, det er os ikke en fremmed Tanke, men han arbejder ikke alene i Grødetiden om Foraaret og Høsttiden om Sommeren, men han arbejder ogsaa om Efteraaret, naar Løvet falder, og om Vinteren, naar Is og Sne dækker Jorden, og det synes, som om det hele var gaaet i Staa. Gud *arbejder hele Tiden*. Saaledes forholder det sig ogsaa i Aandens Verden. Men er det nu ikke et Evangelium, et glædeligt Budskab: »Min Fader arbejder«?

Tænk engang paa en Fader og Moder, som selv lever med Gud og har deres Tilflugt i Gud. De har en Søn, som er kommen langt bort, hvad enten han nu er kommen langt bort i et vildt og daarligt Liv eller maaske ikke dette, saa alligevel er kommen langt bort fra Gud i Selvhjulpethed og store Tanker, fanget af Verdens Herlighed eller Verdens Bekymringer. Forældrene vilde saa gerne hjælpe ham, og de vidner for ham, og maaske støder de ham længere bort, idet de mener, at det er deres Vidnesbyrd, som skal gøre det. Eller de gør det, som er endnu bedre, de beder for ham, saa varmt og inderligt, og alligevel nytter det tilsyneladende intet, og de forknyttes, thi de mente, at det var deres Bøn, som skulde gøre det. Sig til dem: Faderen, som elsker din Søn langt højere end du, han arbejder paa din Søn. Dette skal ikke bringe dig til at holde op at bede, men du skal i din Bøn gaa den store Mester til Haande. Han, som arbejder i Naturen ogsaa i Efteraarets Øde og i Vinterens Kulde, *han arbejder ogsaa nu*, da du slet intet kan se og mærke til Forandring. Vi Mennesker vilde helst i Aandens Verden have Vaar og Sommer altid, men vi maa stole paa den Gud, der arbejder det hele Aar.

Eller der er en, som giver sig i Lag med en stor Opgave, som at faa rejst en Kirke, thi det er en stor Opgave, som ikke gaar af sig selv, eller den endnu langt større Opgave at faa samlet en Menighed, der vil lyde Gud og prise Gud — han vil opleve Vanskeligheder, Hindringer, Standsninger paa Vejen, det oplever man altid, naar man gaar i Gang med noget stort. Gaar han da med de Tanker: Det er min Kraft assisteret af Gud, som skal fuldkomme dette, saa kommer han til Ventetider, og det bliver let forknytte Tider, som faar ham til at lade Hænderne synke med et Suk: hvad kan det nytte? Men har han hørt det store:

»Min Fader arbejder,« saa forknytted han ikke, thi min Fader arbejder ogsaa gennem Ventetiderne, han er aldrig uvirksom, og han trætted ikke og lader ikke sin Gerning ufuldført, har altid sit Maal for Øje, og han arbejder indtil nu. Og saa lader han os til Opmuntring se Vaar og lyse Dage, saadan som nu denne Menighed, som har hjemme her i denne Kirke, ser Vaar og en lys Dag paa denne Dag, da I indvier denne nye, smukke Kirke.

For Jesus var det Ord: »Min Fader arbejder indtil nu« aabenbart en Kilde til Frimodighed og Kraft. Og Grunden var jo den, at han var helt indenfor Faderens Villie. Det havde han været fra Barnsben af. Det første Ord, vi hører af ham, er fra ham som 12aarig i Templet, da han siger til sin Moder: »Vidste I ikke, at jeg bør være i det, som er min Faders.« Og da hans Disciple kommer til ham, som sad i Samtale med en forhutlet Kone, den samaritanske Kvinde, siger han til dem: »Det er min Mad, at jeg gør hans Villie, som mig udsendte,« og da han strider i Gethsemane og den forfærdelige Korsdød staar ham for Øje, da beder han: »Lad denne Kalk gaa fra mig,« men han kan ikke tænke sig et Øjeblik en Befrielse uden om Faderens Villie. »Ske ikke min, men din Villie,« bad han. Derfor samler han ogsaa her i det oplæste Ord sit Liv i dette: Solnen kan slet intet gøre, uden hvad han ser Faderen gøre, d. v. s. Faderens Villie er det *Livselement*, hvori han kan leve og røre sig, han kan slet ikke tænke sig at være udenfor, det er ikke hans Bundethed at være i Faderens Villie, men hans Frihed, i denne Villie er han hjemme. Vi har Magt til at gøre andet end Faderens Villie, men saa sætter vi vor Frihed til og bliver Trælle, saavist som den, der lever i Synd og Selvskhed, bliver Syndens Træl.

Men for Jesus er det at leve i Faderens Villie ikke noget stillesiddende. Han siger: Min Fader arbejder, og *jeg arbejder*. Som hele hans Liv var i Faderens Villie, var hele hans Liv i Arbejde og Virksomhed.

Skal det da blive et Glædesbud og et Befrielsesbud for os, at Faderen arbejder indtil nu, saa sker det derved, at vi kommer i det rette Forhold til Faderens Villie, lever i den, har vort Arbejde i den. Saa kan ogsaa den lille og svage faa Del i Glæden, thi han er da paa den rigtige Side, der hvor han, som har al Magt, arbejder. Saa er det ikke en fremmed, der mægtig arbejder, men det er Faderen, og det er den største Herlighed for Barnet at arbejde med Fader, under Faders Øjne.

Og nu staar vi i Dag ved Begyndelsen til et nyt Kirkeaar. Og en og anden vil maaske sige og tænke: Ja, det er jo Gentagelser, altid det samme. Og det er rigtigt, at en Maskines Stempelslag, som stadig gentager sig, de bliver trætt-

tende og ensformige, det er Mekanik. Men *Livets Gentagelser* bliver aldrig trættende. Den Maade, hvorpaa en gammel Hustru ser paa sin hvidhaarede Mand, den Maade, hvorpaa en gammel Moder stryger sin ikke unge Søn over Haaret, den er ikke ensformig. Den Maade, hvorpaa vor Fader i Himlen forsørger os og leder os til Frelsens Kilder, bliver ikke trættende Gentagelser, saa lidt som det er en trættende Gentagelse, at den, som er ved at formægte af Tørst, fører Bægeret med koldt Vand til Munden. »*Guds Naade er ny over os hver Morgen,*« siger Ordet fra de gamle Dage.

Saa give Gud Eder, som i Dag tager Eders nye Kirke i Brug, at opleve det herinde: Herrens Naade er ny hver Morgen, som I oplevede det i Tiden, i hvilken Kirken rejstes. »Faderen arbejder indtil nu.« Han trættes ikke, og han vansmægter ikke. Da opfyldes den Bøn, vi for et Øjeblik siden bad med hverandre:

Hver Herrens Dag, hvert Kirkeaar
velsignet kommer, priset gaar,
med Livets Ord paa Læbe.

Amen.

H. Ostenfeld.

Aaret 1926.

Skematisk Oversigt.

Januar: Sammenkomst med Præsterne ved Kirkefondets Kirker. Professor Westergaard indleder en Forhandling om: »Kirkefondets Stilling i Øjeblikket.« — Brorsons Kirke fejrer 25 Aars Dagen for Kirkens Indvielse. Sognepræst Kold, Organist Bauer og Graver Albrechtsen holder Jubilæum sammen med Kirken. Et lille Festskrift: »Brorsons Kirken 1901—25« udkommer.

Februar: Folketallet i de københavnske Sogne viser kun ringe Stigning fra i Fjor.

Marts: Menighedshuset i Absalons Sogn indvies.

April: Automobiltur til forskellige af vore Kirker for Deltagerne i Kursus for Præster. — Stiftsprovst, Dr. Volf, en af Kirkesagens første Forkæmpere, dør.

Maj: Møde for Repræsentanter for vore Kirker i Bethesda. Pastor Ch. Nielsen og Provst Helweg-Larsen indleder en Forhandling om: »Samarbejde mellem Kirkefondets Menigheder og dets Ledelse.« — Der fremlægges Planer om Opførelse af en Præstebolig til Fredens Kirke. — Byggeplaner til Timotheus Kirke godkendes. — I Vangede indvies en ny Kirkesal. — Slotskirken lukkes.

Juni: Store Bededags Kollekten indgaar med 80,187 Kr. — Der foreligger skriftlig Forslag fra Ministeriet om principielle Ændringer i Kirkefondets Stilling.

September: Grundstenen nedlægges til Timotheus Kirke. — Hjælpeindsamlingen holder Repræsentantstævne. — Provst Helweg-Larsens Bog: »Ved Skillevejen« udkommer.

Oktober: Kirkefondet holder sit aarlige Bestyrelsesmøde. I Bestyrelsen indvælges: Enkefru Friis-Hansen, Provsterne S. Nyholm, Holstebro, og Chr. Winther, Frederikskirken, og Sognepræst Ege, St. Jakobs Kirken. Til Suppleanter genvælges Murermester Johs. Andersen og nyvælges Provst Chr. Winther i Stedet for Sognepræst E. With, som ikke ønsker Genvalg. Bestyrelsen vedtager eenstemmigt Svar til Ministeriet. — Messias Kirken i Maglegaards Sogn indvies. — Murermester Schrøder ønsker at nedlægge sit Hverv som Kasserer for Fredens Kirke. I hans Sted vælges Rentier P. Taabel.

November: Blaagaards Kirken indvies. — Apostel Kirken fejrer 25 Aars Jubilæum. Organist Juel-Frederiksen holder Jubilæum sammen med Kirken. Et lille Skrift »Apostelkirken gennem 25 Aar« udkommer. — Hans Tavsens Kirkebygning faar Præmie af Københavns Kommune. — Der foregaar Valg til Menighedsraadene.

December: Tegningerne til Grøndals Kirke godkendes. — Tegningerne til Menighedshuset i Frederiksholms Sogn godkendes. — Der foretages Valg til vore Kirkebestyrelser. — Meddelelse om en Arv paa ca. 18,000 Kr. efter Frk. Louise Augusta Paulsen, Rathsacksvej 6.

Personskifter ved Kirkefondets Kirker i 1926.

Præster: Sognepræst ved Absalons Kirke *A. P. H. Teiler* til Sognepræst for Søndre Sogns Menighed i Viborg. Kaldskapellan ved Absalons Kirke *A. J. Oksbjerg* til Sognepræst for Ødis. Cand. theol. *Kai Sinding Jensen* til Kaldskapellan ved Absalons Kirke. Præsteviet Medhjælper ved Anna Kirke *Carlo Zwicky* til Sognepræst for Hornstrup. Kaldskapellan ved Brorsons Kirke *Jens Nielsen* til Sognepræst ved Lukas Kirke. Sognepræst for Vinding-Vind *F. K. Fangel* til Kaldskapellan ved Brorsons Kirke. Cand. theol. *A. G. Sparring-Petersen* til Kaldskapellan ved Enghave Kirke. Sognepræst ved Filips Kirke *H. Dreie* til Sognepræst for Nykøbing-Systofte og Stiftsprovst for Lolland-Falster. Kaldskapellan ved Filips Kirke *Kr. Pontoppidan* til Sognepræst ved samme

Kirke. Kateket ved Helligaands Kirke *Tage Schack* til Kaldskapellan ved Filips Kirke. Præsteviet Medhjælper ved Grøndals Kirke *H. F. Petersen* til Andenpræst for den danske Menighed i Flensborg. Cand. theol. *I. A. Brovang* til præsteviet Medhjælper ved Grøndals Kirke. Kaldskapellan ved Hans Tavsens Kirke *Johs. Fog* til residerende Kapellan ved samme Kirke. Kaldskapellan ved Simeons Kirke *Kai Lænkholm* til Kaldskapellan i Vordingborg. Kaldskapellan ved Timotheus Kirke *R. Obelitz* til residerende Kapellan ved samme Kirke.

Gravere: Kontorist *Chr. Milsing* til Apostel Kirke. Elektriker *Alfr. Andersen* til Enghave Kirke. Cigarmager *I. P. Jensen* til Hans Egedes Kirke. Mekaniker *Viggo Anthonisen* til Frederiksholms Kirke.

Dødsfald: Graver ved Apostel Kirken *H. P. Jensen*. Fhv. Graver ved Kingos Kirke *Jørgen Jensen*.

Uddrag af Aarsberetning for Hjælpeindsamlingen i København.

---

1. **Oprindelsen.** — Baggrunden for Hjælpeindsamlingen i København er Hjælpeindsamlingen paa Landet. Maalet for denne var, som bekendt, gennem et femaarigt Arbejde at faa rejst saa mange Kirker, ialt omtrent 20, at Københavns Forsyning med Kirker til den Tid vilde være kommet paa Højde med Befolkningstallet. Meningen var, at Landet skulde se at skaffe Halvdelen, skønsvis 2 Millioner; det maatte saa blive Københavns Sag at skaffe den anden Halvdel. Da det hurtigt viste sig, at Arbejdet paa Landet saa ud til at skulle lykkes, var dermed en tilsvarende Hjælpeindsamling i København en Nødvendighed. Maalet for denne blev sat til een Million Kr. — idet Sogneindsamlingerne, hvor man skulde have de nye Kirker, maatte skaffe den anden Million. Indsamlingen i København er som bekendt baseret paa Portioner paa 1 Kr. om Maaneden gennem 5 Aar. Vi regnede oprindeligt en Kirke til 200,000 Kr. i Forventning om nedadgaaende Priser, og selv om de foreløbig steg, er det vel rimeligt, at Prisfaldet vil gøre det muligt at faa de senere Kirker byggede omtrent for dette Beløb.

2. **Arbejdets Begyndelse.** — Hjælpeindsamlingen i København begyndte sidste Aar med Sjællands Biskop som Formand. Optakten vil være i frisk Minde, de store Møder i Odd Fellow Palæet og i Garnisons Kirke den 11. Marts 1925. Det var en god Begyndelse, men 8 Dage efter udbrod

uventet den store Arbejdskonflikt, som bevirkede, at vi maatte holde os ret passive i Tiden derefter. Et nyt Fremstød — hvor Gudstjenesten ved Stiftsprovst Ussing og Pastor Skovgaard-Petersen i Domkirken var Hovedbegivenhederne — blev derfor paabegyndt i September. Samtidig kom imidlertid det voldsomme Angreb paa Kirkesagen, og da det var stilnet af, viste det sig, at Kirkeministeren nu ønskede saa væsentlige Ændringer i Kirkefondets afgørende Forhold, at vi var enige om, at der maatte være Klarhed over disse Spørgsmaal, inden vi kunde gaa videre i Arbejdet, saa vi foreløbig blev staaende ved de ca. 450,000 Kr., vi havde faaet tegnet.

3. Forhandlingerne med Ministeriet. — Ministeren ønskede blandt andet at Kirkefondet skulde opgive Ejendomsretten og sin halve Brugsret til de Kirker, der allerede ligger der.

Forholdet er jo det, at *Præsterne ved Kirkefondets Kirker vælges som alle andre Steder, altsaa af Menighedsraadene*. Men da man derved kan risikere at faa Præster, som ikke kan samarbejde med den Menighed, der findes ved Kirken, har Kirkefondet faaet Ret til, at dets Menigheder naar det maatte anses for fornødent, kan ansætte og lønne en Præst, som saa har halv Brugsret til Kirken. Da Mindretallet i Forvejen efter Loven har Ret til, at der skal tages Hensyn til det, hvor der er to Præster ved samme Kirke, skulde det ikke synes urimeligt, at Kirkefondet, til Vederlag for at stille sine Kirker til Folkekirkens Disposition, har forbeholdt sig og faaet anerkendt en Ordning, som i Praksis vil give det en lignende Ret, som Mindretallet ogsaa ellers har. Den historiske Udvikling peger i samme Retning, thi da Kirkesagen i sin Tid rejstes, blev Planen om offentligt Tilskud til nye Kirker slaaet ned med stor Kraft af Sagens Modstandere, idet man sagde: »Lad dem bygge Kirker, som ønsker dem.« Naar vi saa i en Menneskealder har fulgt dette Raad, synes vi, at det er ejendommeligt, naar nu de samme kommer og vil have disse Kirker udleverede uden noget Forbehold. Dertil kommer, at Forudsætningen for de Gaver, der har muliggjort disse Kirker, i saa høj Grad netop har været, at Kirkefondets Kirker var Menighedens Ejendom.

Derfor mødtes Ministeriets Krav ogsaa med et bestemt og eenstemmigt Afslag fra Kirkefondets Bestyrelse i Oktober i Aar. Og da denne er en meget stor Repræsentation — ca. 135 Medlemmer — for Menigheden ud over Landet og Kirkefondets egne Menigheder, viser dette Svar tydeligt en klar Vilje til ikke at vige.

4. **Det videre Arbejde.** — Selv om ingen kan vide, hvordan den videre Udvikling bliver, er der altsaa nu en saadan Klarhed over Kirkefondets Stilling, at vi for den Sags Skyld godt kunde optage Arbejdet for at komme videre. Men som Øjeblikkets økonomiske Situation er, vil der rimeligvis være Enighed om at opsætte et nyt Fremstød, til Tiderne bedrer sig noget.

Sagen er nemlig den, at Kirkerne næsten altid bygges i to Tempi. Den foreløbige Kirke vil derfor altid med Lethed kunne bygges med Tilskud fra Amtsindsamlingen, medens Bidrag fra København vil gaa til den endelige Kirke. Det er saaledes ikke af større praktisk Betydning, om Halvdelen af Bidragene fra Hjelpeindsamlingen i København kommer til at løbe et eller to Aar senere. —

5. **Hvor vi staar.** — Vi har hidtil naaet op imod Halvdelen af det Maal, vi satte os. Dertil er vi kommet i alt væsentligt med den Kraft, der var i det første Fremstød. Vi standsede der, hvor det egentlige Arbejde skulde begynde.

Det er dette, som endnu ligger i Fremtiden; naar vi atter skal frem, bliver det Opgaven at vække en øget Forstaaelse for, *hvad det betyder at faa Kirkens Rammer i Orden i en saa betydningsfuld Tid som den nuværende.* Og det gælder om, at denne Forstaaelse maa vokse baade indenfor de arbejdende Menighedskredse og i Kirkefolket i videre Forstand. Københavns Kirkesag trænger endnu til at blive fuldt forstaaet og tilegnet af Københavns Kirkefolk.

Men den hidtidige Standsning i Arbejdet med Tegningen betyder ikke en Standsning i Arbejdet paa Kirkerne. Vi tror, at vi skal faa, hvad vi har behov, og agter derfor ogsaa allerede nu normalt at tilskyde 50,000 Kr. til hver Kirke. Der indgik det første Regnskabsaar 113.097,21 Kr. foruden Obligationer til samlet Paalydende 25,000, og i Øjeblikket er der udbetalt 50,000 Kr. til den nyligt indviede Blaagaards Kirke og bevilget 50,000 Kr. til Timotheuskirken, som snart er under Tag.

Vi udsender denne første Aarsberetning med en hjertelig Tak til de mange, der har støttet os med deres Gaver, og ikke mindre til de 3—400 Medarbejdere, som trofast har besørget Oprævningen. Det maatte tage nogen Tid, inden dette store Arbejde, der helt igennem sker ad frivillig Vej, kunde ordnes i alle Enkeltheder, hvorfor vi beder om, at man vil bære over med de Tilfælde, hvor Oprævningen er blevet forsinket. Vi trænger imidlertid baade i Øjeblikket og navnlig m. H. t. Fremtiden til flere Medarbejdere, hvorfor vi samtidig retter en Anmodning til dem, der kan se Sagens Betydning, om at være med i Arbejdet; Meddelelse herom kan gives til de lokale Udvalg

og til Kontoret, Vendersgade 28 (Tlf. Byen 4812), hvor ogsaa nye Bidrag kan tegnes. Det specificerede Regnskab faas ved Henvendelse sammesteds.

Det er ikke for meget at sige, at Københavns Kirkesag gennem en Menneskealder i en særlig Grad har været under Guds Velsignelse og faaet Lov til at medvirke til, at Strømmen er begyndt at vende sig. Hjælpeindsamlingen angaar for saa vidt Yderværkerne i Kirkesagen, men det er vort Haab og vor Forvisning, at Gud vil bruge ogsaa dette Arbejde til mere at gøre Kirkesagens store Maal: København en kristen By, til en Hjertesag for Menigheden herinde, saa det faar Lov at kalde frem hos flere og flere en troende og udholdende Bøn til Kirkens Herre om, at dette Maal maa blive til Virkelighed.

P. Helweg-Larsen.

Indvielsen af Lindevangskirken.

Den lyse og rummelige Kirkesal, som foreløbig skal gøre Tjeneste for Menigheden i Lindevang Sogn, blev saa indviet den 28. November. Salens rene Linier og enkle, men kønne Udsmykning gjorde, at alle straks maatte føle sig paa een Gang feststemte og hjemligt til Mode. Over Alteret var anbragt en smuk Dekoration af stedsegrønt, Blomster stod paa Alter og i Vinduer, Lyset var tændt i Kronerne, man lagde Mærke til, hvor nøje disse passede til Rummet. Naturligvis var Salen fyldt til sidste Plads og mange har sikkert maattet vente til en anden Gang med at tage Kirkesalen i Øjesyn.

Da Klokkerne havde hørt op med at kime og ringe, skred den højtidelige Procession af Embedsmænd og gejstlige op gennem Kirken med Provst Koch, Stiftamtmand, Pastor Ravn og Borgmester i Spidsen. Et frivilligt Kor, som den nye Organist havde Ære af, istemte en Indgangshilsen, Provsten gik for Alteret, iført en af den nye Kirkes straalende Messehagler.

Provst Koch udtalte i sin Indvielsestale sin store Glæde over, at dette foreløbige Maal var naaet, og ønskede, at dette Kirkehus maatte blive et Sted, hvor Menneskehjarter kunde ydmyges og oprejses af Jesus Kristus. Derefter foretog han Indvielsen, idet Præsterne L. J. Koch, Engel, Krog og Jens Nielsen læste de forordnede Skriftstykker og saaledes viste, at de andre frederiksbørgske Menigheder er med i Arbejdet.

Efter en Salme prædikede Pastor Ravn over Dagens Tekst om Jesus, der drager ind hos os som vor Konge. Efter Prædikenen takkede Pastor Ravn de forskellige Myndigheder, Arkitekten, Haandværkere og alle Giverne. Den smukke Højtidelighed sluttede med Kollekt og Velsignelse og den dejlige Salme: Vær velkommen, Herrens Aar!

Nu haaber vi og beder, at Sognedelingen maa betyde ikke blot et Maal, der er naaet, men en Guds Riges Vækst og Fremgang baade i Lindevang og Solbjerg Sogne.

N. J. R.

Bidragsliste for November 1926.

Frk. Black Hansen 10. Ved Fabrikant Gravesen: A. M. 50. Et Forfatterhonorar 22. Ved Sognepræst Wm. Larsen, Karleby: Anonym Sølvbryllupsgave 100. Ved Sognepræst Kragh-Müller: I Stedet for St. Bededags Kollekt fra Oddense-Otting 40. Ved Pastor Charles Nielsen: i Fuirendal 35,25, Sdr. Vilstrup 88,35, Sdr. Bjært 117,40, Bramdrup 66,20, Tune 40,53, Snoldelev 48,35.

Halvaarsbidrag: Kontorchef Sivertsen 25.
Ialt 643 Kr. 08 Øre.

Bidragsliste for December 1926.

M. L. 10. Lods Jensen, Hvidovre, 5,67. O. B. 20. M. K. 10. Fru S Borgen 20. N. K. 60. Kordegn Lindskrog 10. Ved Sognepræst Juhl: Fru Skoleinspektør Madsen 10. Fru Admiralinde Garde 10. Fru Edith Krarup 10. Professor Westergaard og Frue 100. Ved Provst Winther: Fru Teisen 5. Blomsterhandler Carl Petersen 25. 6. September 8. Ved Stiftsprovst Ussing: Fru S. Tange 20. Direktør C. A. Iversen 100. Terminspenge fra en uævnt 10. Ved Hofboghandler Prior: indsamlet af Frk. E. Johnsen 55. Til Hjælp til Terminen fra en uævnt 5. Læge J. V. Kühl 10. Frk. E. Tidemand-Dal 20. Hr. Bruhn 200. Ingeniør Th. Brodersen 100. Frk. K. Jespersen 50. x x x 200. M. Castenschiold 12,15. Kollekt i Nicolai Kirkesal Juleaften 16,66. P. P. 1000. Grosserer Delbanco, Stockholm, 35. Peter Frederiksen, Borød, 50. Louis Jappe, Snæslev, 10. Ved Højesteretsdommer Krarup: Fru Margrethe Tesch, Timfors, 100. Købmand A. Stengaard, Herning, 30. Ved Pastor Skovgaard-Petersen: Fru Sagfører Olsen, Jyderup, 10. Overkammerherre Tully v. Oxholm og Hustrus Legat 500. Ved Pastor Ch. Nielsen: i Søllerød 112,26, i Glostrup 61,07. Frk. C. Rasmussen 5. M. 100. Ved Biskop Ostfeld: Frk. Marie Haderup 10.

Aarsbidrag: Fru Valborg Bangert 25. Kommandør Vøltz 50. Komtesse Th. Moltke 5. Østersøgades Gymnasium 5. Direktør C. A. Iversen 10. Fhv. Manufakturhandler Holm 2. Theandler H. P. Sundorph 5. Sognepræst P. Oldenburg 10. Kaptajn G. Brandt 2. Frk. Marie Meyer 1. Dr. phil. L. Moltesen 6. Frk. Bayer 60.

Halvaarsbidrag: Dr. C. U. Maaløe 25. Frk. A. Langhoff, Rungsted, 50.

Særlige Gaver: Til Muhammedanermmissionen i Arabien: M. L. 5. Til Anna Kirken: Frk. Anna Rothe, Aarsbidrag 10. Til Taksigelseskirken: Ved Sognepræst Juhl: Fru Skoleinspektør Madsen 10. Til Grundtvigskirken: Ved Sognepræst Juhl: Fru Skoleinspektør Madsen 10.

Ialt 3426 Kr. 81 Øre.

Kirkefondets og Hjelpeindsamlingens Kontorer

Vendersgade 28, er aabne daglig fra Kl. 10—4, om Lørdagen fra Kl. 10—2. Kirkefondets Tlf. Byen 3788 og Byen 6922 (Sekretæren). Hjelpeindsamlingens Tlf. Byen 4812.

Kirkefondets Postgiro er Nr. 1649.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor Ch. Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 10.

Marts.

1927.

Den kommende Store Bededag.

Store Bededag falder i Aar paa d. 13. Maj. Der er altsaa godt 6 Uger til, at Kirkefondets aarlige store Indsamling finder Sted. Det er derfor ikke for tidligt at tænke paa at forberede Indsamlingen, saaledes at den kan blive den Hjælp for Arbejdet, som den gerne skulde være.

Og Kirkefondets mange Venner kan paa forskellig Maade træffe Forberedelser, saa Resultatet bliver godt trods det store Tryk, der i Aar ligger over Erhvervslivet baade i By og paa Land.

En af de Maader, man kan forberede Indsamlingen paa, har Apostlen Paulus allerede nævnt i 1. Brev til Menigheden i Korinth (Kap. 16, V. 9): „Hver første Dag i Ugen lægge enhver af Eder hjemme hos sig selv noget til Side og samle, hvad han maatte have Lykke til, for at der ikke først skal ske Indsamlinger, naar jeg kommer.“ Det er ganske givet, at der paa den Maade — gennem flere smaa Henlæggelser — fremkommer en større Gave, end hvis man venter til selve Indsamlingsdagen. Og de kommende Søndage er — Paaskedag undtaget — i mærkelig Grad fri for andre Indsamlinger i Kirkerne.

En anden Forberedelse af Indsamlingen kan Sagens Venner foretage ved at tale med andre om den og søge at vække deres Interesse for det store Arbejde, der gøres for at gennemtrænge Hovedstadens Tusinder med Evangeliets Kræfter. Der er jo ikke nogen større Opgave herhjemme for Menigheden end denne.

Denne Forberedelse kan ikke mindst Præsterne foretage i Kirkerne og ved Møder ved at fremdrage, hvad Kirkesagen betyder for vort Folk og vor danske Kirke. Og Kirkesagen har netop blandt Præsterne mange Venner, som hjælper den paa denne Maade. Synes nogen blandt disse, at han gerne vilde have Hjælp ved, at der kom en Præst her inde fra og talte om Sagen St. Bededag, saa maa jo ogsaa dette forberedes ved, at vi faar Bud derom i Tide. Og saa kan vi endda ikke love at imødekomme alle Ønsker, da det Antal Præster, der kan rejse ud den Dag, er begrænset.

I denne Forbindelse vil jeg ogsaa gerne gøre opmærksom paa, at i Sogne, hvor der er Vakance i Præsteembedet, kunde Menighedsraadene forberede en god Store Bededag ved at skrive ind til Kontoret (Vendersgade 28, Kbh. K.) og bede om, at der vil komme en københavnsk Præst og tage Tjenesten i Kirkerne.

Til Forberedelserne hører ogsaa, at man lægger Opkrævningerne til Hjælpeindsamlingen saaledes, at de ikke kommer i Vejen for Store Bededagsindsamlingen, s: at der ikke opkræves mellem Paaske og Store Bededag. Der har i de senere Aar desværre været Tilfælde, hvor Sogne, som ellers plejer at give en god Gave, kun gav lidt eller endda strøg Indsamlingen helt paa Store Bededag, fordi der netop paa den Tid var krævet op til Hjælpeindsamlingen. Og Folk har nu een Gang svært ved at forstaa, at de to Indsamlinger er helt forskellige og paa den anden Side indbyrdes afhængige af hinanden. Hjælpeindsamlingens Midler maa *kun* bruges til Byggeri, medens Kirkefondets Hovedkasse skal klare alle de mange andre Udgifter. Fremgangen er da i højeste Grad afhængig af, om denne Kasse kan klare sine Forpligtelser. Ellers kan vi ikke købe nye Kirkegrunde og sætte nye Menighedsdannelse i Gang.

Og Hovedkassens Stilling er for Tiden meget daarlig. Vi gik ud af forrige Regnskabsaar med et Driftunderskud paa c. 48.000 Kroner. Desuden har vi i de sidste Aar maattet optage nye kontante Laan til et Beløb af 42.000 Kroner. Vi trænger derfor til en stor Gave Store Bededag.

Vi her inde i Hovedkvarteret ser altid hen til denne Dag med Haab og Forventning. Vi har igennem Aarene haft saa mange Erfaringer om Menighedens Trofasthed og Offervilje, at vi maatte skamme os, hvis det ikke var Tilfældet. Vi venter, at vi heller ikke i Aar skal blive beskæmmede, men faa, hvad den store Sag behøver for at fortsætte sin Fremgang.

Men da Kaarene i Aar er saa vanskelige for mange, og det, der behøves, er saa meget, har jeg skrevet dette om Forberedelsen for at alle Kirkesagens Venner i Tide kan være paa Vagt og i Arbejde. Thi af sig selv gaar det ikke.

Charles Nielsen.

Grosserer Henrik Levinsen.

f. 28. Marts 1836 † 7. Januar 1927.

Af Sognepræst *A. Fibiger.*

En efter en falder de gamle Ege i Skoven, og vi yngre, som bliver tilbage, mindes dem med Taknemlighed for den Gerning, de har gjort. Vi føler og ved, at vi paa saa mange,

mange Maader staar paa deres Skuldre. De har arbejdet, og vi er kommen ind i deres Arbejde.

„Kirkesagens Syvstjerne“, som i 1890 rejste Banner for den Herrens Gerning, vi kalder Københavns Kirkesag, har nu mistet fire af sine „Stjerner“. Den første var den ædle Kristensjæl, Grosserer *Joh. V. Adolph*. Han gik ind til sin Herres Glæde allerede i Juni 1911, pludseligt død af et Hjer-teslag, opslidt i et selvfornegetende Tjenersinds ihærdige Arbejde. Det var om ham, „Social-Demokraten“ sagde, at man kaldte ham „Jesus i Gentofte“, — et ikke ringe Efter-mæle, ikke mindst fra den Kant!

Saa fulgte i Juni 1922 den næste: Kontorchef *Conrad Bangert*, dette spillevende Menneske, energisk, ildfuld og altid vaagen, K. F. U. M. s hæderkronede Formand og Kirke-fondets praktiske højre Haand.

I Oktober 1923 gik Direktør *Carl Borgen* ind til Hvilen, en trofast Slider, utrætteligt virksom for Blaa Kors, Mag-dalenehjemmet og ikke mindst for Kirkesagen, der fra første Færd og til hans sidste Stund beholdt hans udelte Kærlighed.

Og nu kom Herrens Kald til den gamle Grosserer *Henrik Levinsen*, som i lang Tid havde stundet imod Hvilen, gam-mel, træt og mæt af Dage.

Tilbage er nu kun de oprindelige tre: Professor, Dr. *Harald Westergaard*, fhv. Overbibliotekar *H. O. Lange* og Dr. med. *P. D. Koch*.

— — —
 Palmesøndag i Fjor fejrede H. Levinsen sin 90-aarige Fødselsdag. Han blev jo gammel og levede stille og tilbage-trukket paa sin Villa „Kløvervang“ i Hørsholm; men saa længe han kunde — indtil for en halv Snes Aar siden —, deltog han troligt i Kirkefondets aarlige Bestyrelsesmøde i Oktober.

Han har ganske vist ikke vundet Ry som de andre seks, men han har dog elsket og tjent sin Herre tro i det af Gud saa rigt velsignede Arbejde.

I Kirkefondets Blad har jeg kun kunnet finde een eneste Artikel af ham, og den fylder kun een eneste Side. Den er trykt i Bladet Nr. 2 for 27. Marts 1900, altsaa nu for 27 Aar siden. Den hedder „*Et Hjertesuk*“ og drejer sig bl. a. om de lukkede Kirkestole, i Tilknytning til en Artikel om denne Sag i det nævnte Blad for 31. Decbr. 1899 af *Henry Ussing*.

Levinsen skriver bl. a.:

„Samtidigt med, at Guds Kærlighed i Jesus Kristus, den offervillige, selvhengivende Kærlighed, forkyndes fra Præ-dikestolen, taler de lukkede, udlejede Kirkestole højlydt om Egenkærlighed. Lad os dog mindes, at vor Herre Jesus be-gyndte og afsluttede sin offentlige Fremtræden med at rense Templet, at uddrive dem, der købte og solgte derinde, og

dermed ligefrem peger paa, at vi først og sidst maa være opmærksomme paa, hvad der foregaar saavel i Hjertetempel som i Kirkehusene. Og lad os kun paany læse Jakobs Brev 2, 1—9, og det fejler ikke, at Herrens Venner *kan ikke* være med til at forhaane de fattige, *kan ikke* være med til at leje eller udleje Kirkestole, lad dette være Vantroens Sag. I kgl. Anordning af 11. Novbr. 1899 § 6 findes en Sætning saalydende: „Udlejning af Distriktskirkens Stole maa ikke finde Sted“. Er det anstødeligt og utilladeligt i Distriktskir-

»KIRKESAGENS SYVSTJERNE«.

Bangert.   Adolph.   Borgen.
Lange.   Koch.   Westergaard.   Levinsen.

kerne, kommer da ikke Sognekirkerne under samme Dom? Og kan en ærlig Kristen, naar han har faaet Øje paa Forargelsen, undslaa sig for at søge den fjernet?“

Efter saaledes at have peget paa det, der maa fjernes, omtaler han noget andet, der maa frem: nemlig den frivillige Selvbeskatning og den enkeltes Offervillighed, og slutter derefter saaledes: „Lad os optage i vor daglige Forbøn Kirkesagen i sin Helhed, og vi vil erfare, at Tanken mer og mer kredser derom; vi faar Sagen stedse kærere, og hvad der da ydes, bliver virkelige Kærlighedsgaver; dem er det, Kirkesagen tiltrænger og gerne skulde have efter stigende Skala.“

Da Direktør Borgen døde, skrev Biskop H. Ostenfeld bl. a.: „Man har undertiden spurgt, hvilken enkelt af de syv Lægmand, som rejste Herrens Banner herinde i vor store

Hovedstad, der var den betydeligste og gav den største Indsats. Selve Spørgsmaalet, rejst i denne Form, er forkert stillet; thi det, som var Hemmeligheden ved de 7's Arbejde, var, at de udfyldte hinanden; de var optagne af at hjælpe hinanden og fordele Arbejdet imellem sig.“

Dette er saa sandt, som det er sagt.

Op ud fra dette Synspunkt vil ogsaa den mere tilbage- trukne og tause Grosserer *Henrik Levinsen* hævde sin Plads med Ære mellem de syv. Han har gjort *sin* Indsats og varetaget *sin* Gerning, saa længe han kunde, og derfor skal han mindes med Tak ved sin Død af dem, der takker Gud for „Københavns Kirkesag“ og dens Mænd.

De gamle Ege falder; men nye Ymper skyder op og vil fortsætte Herrens Gerning i vort Folk ogsaa gennem Københavns Kirkesag.

Tjenerne skifter; men Herren bliver. Hans Velsignelse være over Kirkesagen fremdeles! *A. Fibiger.*

Den sidste Befolkningsstatistik i København.

Den 5. November 1926 blev Befolkningen i Storkøbenhavn talt. Resultatet blev følgende for de enkelte Kirkesognes Vedkommende.

Folketallet i København, Frederiksberg og Gentofte Kommunes Sogne den 5. November 1926, 5. November 1925 og 1. Februar 1921. A. København.

Vor Frue Provsti: Sogn:	5. Nov. 1926	5. Nov. 1925	1. Febr. 1921
Vor Frue	10.952	11.085	11.863
Helligaands	8.144	8.267	9.027
Trinitatis	8.620	8.744	9.070
St. Andreas	19.411	19.644	20.709
Nazareth	5.822	6.001	6.249
Fredens	6.775	6.836	7.526
St. Johannes	25.622	25.833	27.598
Blaagaards	9.419	9.567	10.255
Brorsons	9.690	9.950	10.807
Helligkors	11.793	11.864	12.365
Bethlehems	5.338	5.440	5.674
Simeons	12.634	12.758	} 18.050
Samuels	8.801	9.006	
Kingos	9.314	9.144	9.153
Stefans	17.172	16.483	14.428
Annas	12.809	12.948	10.638
Kapernaums	13.872	14.207	13.680
Brønshøj	20.279	19.151	} 14.661
Grøndals	7.456	6.795	
Vanløse	9.547	9.013	4.377
Ialt:	233.470	232.736	216.130

Vestre Provsti:	5. Nov.	5. Novbr.	1. Febr.
<i>Sogn:</i>	1926	1925	1921
Maria	9.649	9.722	10.019
Elias	9.489	9.722	10.574
Apostelkirkens	10.661	10.775	11.729
Gethsemane	9.344	9.641	10.655
St. Matthæus	15.399	15.737	17.232
Absalons	8.759	8.611	8.720
Kristkirkens	11.254	11.472	} 20.382
Enghave	9.066	8.637	
Jesus Kirkens	11.710	11.738	} 14.155
Frederiksholms	6.443	5.427	
Timotheus	16.830	16.270	11.863
Ialt:	118.604	117.752	115.329

Holmens Provsti:	5. Novbr.	5. Novbr.	1. Febr.
<i>Sogn:</i>	1926	1925	1921
Holmens	8.654	8.720	9.263
Garnisons	6.128	6.074	6.370
Frederiks	7.925	7.904	8.383
St. Pauls	14.360	14.695	15.917
Esajas	8.484	8.510	9.062
Frihavns	11.055	11.136	11.224
Kastels	2.796	2.777	2.620
St. Jakobs	12.499	12.514	13.149
Luthers	12.614	12.857	13.879
Dauids	8.953	9.063	} 16.396
Hans Egedes	6.155	6.207	
Sions	22.267	20.904	21.165
Aldersro	17.227	15.072	10.188
Christians	10.899	10.944	11.262
Hans Tavsens	12.911	12.516	11.737
Vor Frelsers	13.809	14.010	13.216
Nathanaels	13.085	13.197	} 21.426
Allehelgens	9.780	9.718	
Sundby	23.204	22.303	20.341
Filips	17.188	16.053	12.918
Ialt:	239.993	235.174	228.516
Skibene i Havnen o. p.			
Rheden	1.488	1.488	1.369
København ialt:	593.555	587.150	561.344

<i>B. Frederiksberg.</i>	5. Nov.	5. Nov.	1. Febr.
<i>Sogn:</i>	1926	1925	1921
Frederiksberg	19.216	19.598	19.978
St. Markus	16.651	16.806	17.649
St. Lukas	9.086	9.296	10.480
St. Thomas	8.284	7.832	8.463
Mariendals	14.731	15.325	15.875
Godthaabs	13.312*)	14.136	14.910
Solbjerg	12.728	} 21.216	17.460
Lindevang	9.889		
Fredriksberg ialt:	103.897	104.209	104.815

*) Patienterne paa Hospitalet ikke medregnet.

C. Gentoft Kommune:	5. Novbr. 1926	5. Novbr. 1925	1. Febr. 1921
Sogn:			
Gentofte	12.329	11.818	8.617
Hellerup	11.254	11.134	10.373
Maglegaard	4.541	4.416	3.775
Ordrup	7.359	7.315	7.048
Skovshoved	5.550	5.454	4.638
Gentofte Kommune ialt:	41.033	40.137	34.451

Det vil heraf ses, at Folketallet i Københavns Kommune, hvor Kirkefondet har sit Arbejde, er steget med 6405 Mennesker i det sidste Aar. Tilvæksten falder udelukkende paa Forstadsognene, medens Sognene i det gamle København og i de indre Distrikter viser Tilbagegang i Indbyggerantal. Tilvæksten har været størst i Aldersro Sogn, der er vokset med 2155 Mennesker i det sidste Aar, dernæst i Sions Sogn (1363), Philips Sogn (1135), Brønshøj Sogn (1128), Frederiksholm (1016), Sundby Sogn (901), St. Stefans Sogn (689), Grøndals Sogn (661), Timotheus Sogn (560), Vanløse Sogn (534), Enghave Sogn (429) og Hans Tavsens Sogn (395). Alle disse Sogne repræsenterer jo Yderdistrikter i Byen.

Til Gengæld spores Tilbagegangen i Indbyggerantal næsten overalt i de indre Distrikter. Det viser en Bevægelse bort fra de snævre, overbefolkede Gader ud til Steder, hvor der er mere Plads og mere Lys og Luft — en Bevægelse som man kun har Grund til at glæde sig over af Hensyn baade til, hvad der tjener Sundheden bedst, og ogsaa, hvad der giver de bedste Vilkaar for Menneskelivet i det hele taget, ogsaa moralsk og religiøst.

Men saa gælder det jo ogsaa om, at Kirkefondet følger med i denne Bevægelse og faar købt Grund og bygget Kirker rundt om i Byens Yderdistrikter.

Sions og Sundby Sogne, som er nogle af de største og stærkest voksende, haaber vi, at Ministeriet vil gaa med til at dele i to; og Delingen af Sions Sogn vil ogsaa medføre, at Aldersro Sogn afgiver noget af sin stærkt voksende Befolkning til det nye „Kildevæld“s Sogn, hvis Kirkegrund ligger i det nordøstligste Hjørne af Aldersro Sogn.

Mindeord.

Mandag den 17. Januar afgang Pastor *Tolderlund-Hansen* ved en pludselig Død, ramt af et Hjerteslag, da han var ude paa en af sine mange Rejser for Guds Riges Arbejde her i vort Land og ude paa Hedningemarken.

Med ham er en flittig og alvorlig Præst gaaet bort. Mange Mennesker her i vort Land har med Glæde og Udbytte lyttet til hans klare, varme Forkyndelse.

Her i dette Blad skal Tolderlund-Hansen mindes som en god og trofast Ven af Københavns Kirkesag. Fra vor Ungdom glædedes vi sammen over dette velsignede Arbejde, og da Hjælpeindsamlingen kom i Gang, var han ivrigt med og har over for mig ofte talt med Glæde om dette Arbejde.

Jeg ved det vel, at „for de gamle, der faldt, kom der ny overalt“, men det er jo dog saadan, at det er med Vemød og Tak, vi tager Afsked med enhver Arbejder i Guds Rige, som Gud kalder hjem! Gud velsigne hans Minde!

H. Chr. Krog.

Sognepræst *Gudmund Sort*, Blaaahøj-Filskov, døde den 21. Januar, kun 37 Aar gammel. Han var Pastor Quistgaards første Medhjælper ude paa Islands Brygge, hvor han tog Arbejdet op i Slutningen af 1914 endnu inden den midlertidige Hans Tavsens Kirke var taget i Brug. I 1920 udnævntes han til Sognepræst i Blaaahøj-Filskov, hvor han arbejdede til sin Død.

Den høje, lyse, unge Præst gjorde i de Aar, der var grundlæggende for Menighedsarbejdet ude paa Islands Brygge et betydeligt Indskud i dette. Og han bevarede sin Kærlighed til den københavnske Kirkesag og stillede med Glæde sine Kræfter til Raadighed for Hjælpeindsamlingen, da denne tog fat ovre paa hans Egn. Han blev Amtsudvalgets Kasserer. Og besøgte man ham ovre i den jyske Præstegaard, kunde man let mærke, at han fulgte Arbejdet i Kirkesagen med hjertelig Interesse. Det er vemodigt at tænke paa, at han er taget bort fra sin Hustru og store Børneflokk og fra sit Arbejde for Guds Rige. Han vil i Kirkesagen mindes med Tak som en af de unge grundtvigske Præster, der med Glæde tjente inden for dens Rammer.

Ch. N.

Mangeaarigt Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, Veksellerer *N. C. M. Nannestad* er den 15. Februar afgaaet ved Døden. Han fulgte Kirkesagens Arbejde med stor Kærlighed og Interesse. Som Kasserer for De samvirkende Menighedsplejer havde han stadig nær Føling med det kristelige Barmhjertighedsarbejde, saaledes som dette udfoldede sig i Byens Sogne og kunde vurdere Betydningen af, at der gennem de fortsatte Sognedelinger Gang paa Gang oprettedes nye Centraler for Menighedsplejens Gerning, saaledes at denne kunde blive mere og mere effektiv. Trods tiltagende Svagelighed i de senere Aar forblev hans Interesse for Kirkesagen usvækket. En særlig Opgave paatog han sig ved at indsamle Festgaver i Anledning af nye Kirkers Indvielse, hvorved ikke saa faa Penge i Aarens Løb er indgaaet i Kirkefondets Kasse.

Hans ædle, stille og bramfri Personlighed vil længe mindes med Tak iblandt os.

Ch. N.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 11.

Maj.

1927.

I Anledning af den kommende Store Bededag.

Med stor Trofasthed har den kristne Menighed i Danmark Aar efter Aar, ved Kollekten paa Store Bededag, ofret rigelige Gaver til Fremme af den københavnske Kirkesag. Kollekten har været af den allerstørste Betydning for Arbejdets Fremgang, og netop nu trænges der mere end nogensinde til denne Støtte. Derfor er det vor indtrængende Bøn til Menigheden i Danmark, at den heller ikke vil svinge denne Gang, men at den til Trods for de vanskelige økonomiske Forhold, hvorunder vort Land lider, vil yde en rundelig Gave.

I en Menneskealder har der været arbejdet for den københavnske Kirkesag. Det er sket under stor Skrøbelighed, og dog haaber jeg, at det maa kunne siges med Sandhed, at Arbejdet ikke har været forgæves, men at det har styrket Troslivet, og hjulpet mange Mennesker til at finde Vej til Korsets Fod. Og Sagen er stadig ny, som da vi begyndte; bestandig melder der sig Opgaver, som det gælder at tage op, og som vi gerne vil arbejde for at løse, i Tillid til ham, hvis Kraft fuldkommes i Skrøbelighed.

HARALD WESTERGAARD

Hjælpeindsamlingen og Store Bededag.

Københavns Kirkefond har haft den lykkelige Oplevelse, som ikke falder paa ethvert ældre kirkeligt Arbejdes Vej, at faa en stor og betydningsfuld Fornyelse baade af sin direkte Opgave og af sin Basis i Menigheden. Jeg tænker paa, at Hjælpeindsamlingen har faaet Lykke fra Gud til at bringe ny Fart i Bygningen af de nødvendige Kirker i København og derigennem har givet den københavnske Menighed baade direkte Hjælp og Opmuntring til nyt Selvarbejde, og at den simple, men geniale Tanke at sætte enkelte Landsdele i Forbindelse med Menigheder i København har kaldt frem Tusinder af nye Medarbejdere for Københavns Kirkesag og vist os, at vor Venneskare ud over Landet var meget større, end vi turde tro. Der er flere Omraader endnu, hvor Kirkefondet trænger til Fornyelse i sit Arbejde, men jeg vil her kun pege paa een Ting: *Store Bededags Kollekten*. Naar blot Kirkefondets gamle Venner hører dette Ord, véd de, hvad det gælder; men vi vilde saa gerne, at ogsaa alle vore nye Venner skulde forstaa, at der foruden det at rejse Kirkebygninger ligger store Opgaver med Køb af Grunde, Igangsætning af Arbejde o. s. v. og venter paa os. *Men vore Hænder er lammede af Underskud*.

Vi kan have forskellig Mening om mange Ting; men vi er jo enige om, at Evangeliet skal forkyndes for alle Mennesker — ogsaa i København. Saa lad det da kendes paa den Gave, du giver paa den tilstundende Store Bededag, at I, vore gamle og nye Venner, vil løse vore Hænder til nye Fremstød.

Carl Rasmussen.

Hvad vi haaber at naa i den nærmeste Fremtid.

Kirkesagen er meget levende for Tiden. Opgaverne myldrer frem fra mange Hold. Adskillige Byggeplaner er ved at blive virkeliggjorte. Et Blik paa nedenstaaende Liste vil overbevise enhver om, at der sker noget.

Søndag den 1ste Maj indviedes *Menighedshuset ved Philips Kirke*. Den nyopførte Præstebolig, der ogsaa er Led i Komplekset derude, er forlængst taget i Brug. Og den gamle Kokolithkirke, der i de sidste Aar har været brugt som Menighedslokaler, er fjernet paa nær det lille Kapel, som maa staa, indtil et nyt Kapel er opført, og det samlede Kirkekompleks dermed er gjort færdigt. Det smukke, nye

Menighedshus vil blive en stor Hjælp for Menighedsarbejdet i det vidtstrakte og stærkt voksende Sogn, der nu har en Befolkning paa over 17,000 Mennesker.

I Foraaret eller Begyndelsen af Sommeren venter vi at skulle lægge Grundsten til de to Kirker, som skal afløse de to Kirkebarakker i Frederiksholms og Grøndals Sogne.

Frederiksholms Kirke vil efter Planen blive opført i to Tempi. I det første opføres Menighedshuset, som i sine to Sale, der kan sættes i Forbindelse med hinanden, har 300 Siddepladser. Den største af Salene indvies som Kirke, indtil vi kan naa saa vidt, at vi kan opføre selve Kirkehuset. Vi haaber, at Huset kan tages i Brug i Efteraaret.

Grøndals Kirke vil derimod efter Bestemmelsen blive rejst i det ydre i hele sit Omfang. Faar man ikke Penge nok til Raadighed, vil man i nogle Aar vente med at gøre selve Kirken færdig i det indre. Den største af Menighedssalene, der er lagt i Krypt, vil i saa Fald blive midlertidigt indviet til Kirke.

Taksigelseskirken, der afløser Kokolithkirken i Aldersro Sogn, vil forhaabentlig blive indviet i Efteraaret. Vi har solgt Kokolithkirken og har midlertidig lejet den til Brug for Sognet. Men Lejemaalet udløber midt i Oktober. Til den Tid skulde den nye, store Kirke med de gode Menighedsale i Krypten gerne være i fuld Brug. For Kirkens Arbejde i det store Sogn med dets over 17,000 Indbyggere venter vi, at den skal betyde en stor Fremgang.

Endelig bygges der paa *Timotheuskirken* i Valby. Vi haaber, at den skal staa færdig til Indvielse i første Halvdel af 1928. Ogsaa der er der et Sogn paa ca. 17,000 Mennesker, som haardt trænger til en bedre og større Kirke end den, de hidtil har haft.

Hvad disse Byggeforetagenders Gennemførelse ventes at ville betyde for Menighedernes Arbejde i de paagældende Sogne, vil fremgaa af de følgende Artikler her i Bladet, hvor man ogsaa vil finde Billeder af de omtalte Kirker.

Men Listen er ikke færdig med disse.

Ude i *Fredens Sogn* har man opført en Bygning med Plads til Menighedsbørnehave, Diakonisse- og Præstebolig. Den ventes snart taget i Brug.

I *Sions Sogns* vestre Del er der købt Kirkegrund. Plarnerne til den nye Kirke er udarbejdede. Indsamlingen i Sognet har indbragt et betydeligt Beløb. Og første Del af Kirken kan bygges, saa snart Ministeriet vil bevilge en Deling af det store Sogn, der har over 22,000 Indbyggere.

I *Sundby Sogn*, der har over 23,000 Indbyggere, er der nu dannet Komité for Opførelsen af en ny Kirke. Ogsaa denne vil snart kunne bygges, hvis Sogndeling finder Sted,

idet man saa vil opføre Menighedslokalerne og indvie det største af disse til Kirke.

I *Kingos Sogn* venter man i de nærmeste Maaneder at kunne paabegynde Opførelsen af et Menighedshus, da Kirkes Menighedslokaler er for smaa.

I *Jesuskirkens Sogn* i Valby er man i fuld Gang med Forberedelserne til en ny Kirke i Kvarteret ved Trekronersgade; man vil bygge Menighedslokalerne først og foreløbig tage dem i Brug.

Men de mange Opgaver stiller paa forskellig Maade deres Krav til Kirkefondets Kasse. Og dens Stilling er ikke god, idet vi gik ud af Aaret med et Underskud paa 48,000 Kroner.

Det er da med stor Spænding, at vi ser hen til Store Bededag, hvor den aarlige Ofring til Kirkesagen finder Sted. Denne Kollekt er Kirkesagens største Indtægtskilde. Vil Menigheden i By og paa Land ogsaa i Aar trods Pengeknaphed og økonomisk Tryk give os, hvad vi behøver for at føre den store Sag frem? Det er det store Spørgsmaal.

Vi fik i Fjor godt 80,000 Kroner. Det var en Tilbagegang paa ca. 7000 Kroner fra 1925. Maa denne Tilbagegang i Aar blive afløst af en ny Fremgang? Det er vor Bøn til alle Kirkesagens Venner. Vi haaber, at Svaret paa denne Bøn maa blive bekræftende. Vi har ned gennem Aarene haft saa mange Beviser paa, at Kirkesagen har en stor Plads i den danske Menigheds Kærlighed. Vi takker for denne Kærlighed og Tillid. Og vi tror, at vi ogsaa paa denne Store Bededag skal faa ny Erfaring om, at Kirkesagen ikke er glempt, men at den bedende og ofrende Menighed vil give den alt, hvad den behøver.

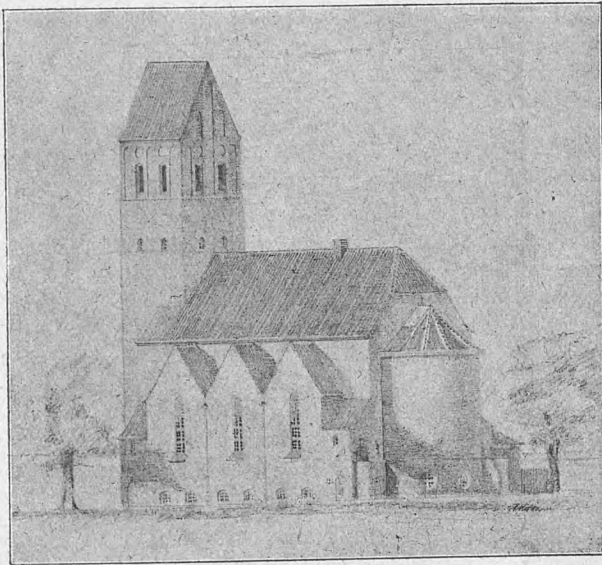
Charles Nielsen.

Hvad vi venter, at vor nye Kirke kommer til at betyde for Arbejdet i vort Sogn.

Det er med megen Glæde, vi ser hen til Eftersommeren, da vor Arkitekt, Hr. Fr. Kjørbo har lovet, at Taksigelseskirken til den Tid vil staa færdig til Indvielse. Og det er ikke underligt, at vi glæder os, da det at flytte ind i vor nye Kirke kan faa stor Betydning for baade Sogn og Menighed. Vi vil faa mange flere Forbindelser mellem Kirke og Sogn, idet de, som nu søger udensogns til andre Kirker, lettere vil finde ind i deres egen. Nogle synes nemlig, at »*Trækirken*« er for fattig, og vil ikke have deres Børn konfirmeret i et saadant »*Penalhus*« eller slig en »*Stald*«, mens andre ikke er tilfredse med at høre et Harmonium, men vil have et

rigtigt Orgel. Atter andre kan ikke taale den varme og trykkende Luft i det daarligt ventilerede og lavloftede Kirkerum, eller kan ikke affinde sig med Træk fra en aaben Rude. Alt dette vil afhjælpes med den nye Kirke, samtidig med, at den naturligvis giver Plads til mange flere Mennesker. Den knapt tilmaalte Plads, vi for Tiden har, giver os mange Vanskeligheder, ikke mindst ved Højtiderne og Konfirmationerne. Det kan f. Eks. ved Konfirmationerne let vække lidt Misstemning, naar Forældrene ikke kan faa Lov at sidde ved deres Børn. Det er af Smaatingene,

Taksigelseskirken.

men kan dog foraarsage hæmmende Vanskeligheder i Arbejdet.

Men vor nye Kirke vil ikke blot kunne komme til at betyde noget for Søndagen, men ogsaa for Hverdagene. Vi faar udmærkede Menighedslokaler i Kirkens Krypt. (En Sal til 300. Et Sakristi til 90 og en mindre Sal til 50.) Hvad *det* betyder for et Menighedsarbejde, hvor man kun har haft eet Lokale (Sakristiet, der rummer 50) til alt Menighedsarbejdet i dets mange Forgreninger, siger sig selv. Et Par af Arbejdsgrenene maa med deres Møder holde til i private Hjem, saa det er vanskeligt at faa ny Tilgang til dette Arbejde. Velsignelsen af Fællesmøder, som henlægges til andre Sogne, maa vi gaa Glip af. Vore Udsalg maa vi søge udensøgs med. Og Fester kan vi slet ikke fejre, saadan

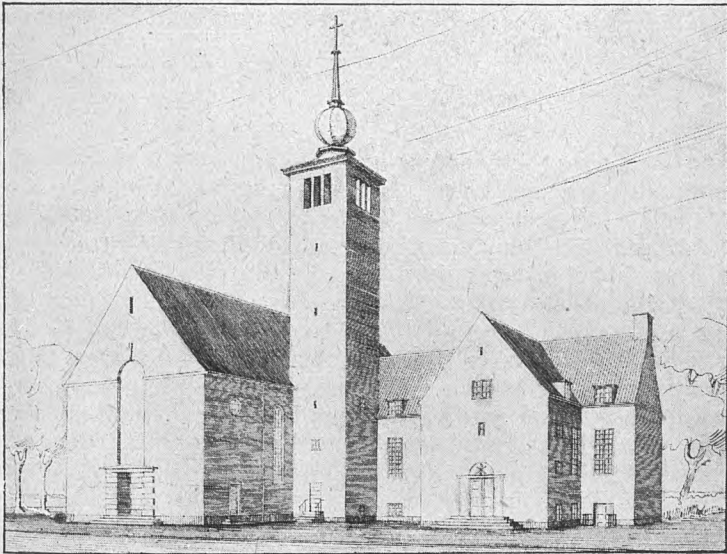
som vi helst vilde og skulde. Ja, nogle Gange maa vi endog søge ud til fremmede med vore Fester, naar vi skal feste for særlig mange, f. Eks. for Søndagsskolebørnenes Forældre, eller ved Julefester o. lign. Men værre er det, naar vi maa aflyse dette eller hint Møde i Sakristiet, fordi Kirken, som støder op til Sakristiet, skal bruges (f. Eks. ved Fredagsaltergang). Dog værst bliver det ved Tanken paa alt det Arbejde, vi maa lade ligge. I Vinter har vi saaledes desværre maattet opgive at gøre noget for de arbejdsløse; end ikke en Varmestue har vi kunnet holde til dem. Det er noget af det, som føles i et Sogn, hvor Arbejdsløsheden sætter sit Præg paa mange Hjem. Og saa meget andet, der maa blive ved Tanker, Tale og Længsel, saasom f. Eks. en »Barnestue«, hvor Forældre trygt kunde sende deres Børn hen Søndag Eftermiddag, mens de selv gik op i Kirken, og en lille Settlements-Klub, hvor vor sociale Kreds kunde faa Lov at udfolde sin opsparede Energi; og meget andet lignende, saa meget, som i Aarenes Løb saaledes er blevet skrinlagt. Det var ikke realisabelt af Mangel paa Plads. Det var ikke Menigheden, der sov eller forsømte og saaledes forskyldt blev til Forargelse. Nej, det var under Smerte, den saa de aabne Døre lukke sig.

Ja, den nye Kirke og de nye Menighedslokaler kan komme til at betyde overmaade meget for baade Sogn og Sognarbejde. Det kan komme til at betyde: Flere Mennesker i Tale, flere nye Opgaver, mere nyt Arbejdsmod, flere nye Glæder og megen ny Taksigelse.

Arne Biering-Sørensen.

Naar Frederiksholms Kirkebarak takket være mange Venners trofaste Kærlighed nu forhaabentlig inden saa længe skal afløses af en anden Kirkebygning, saa hører der ikke saa grumme megen Fantasi til at forstaa, at en saadan Forandring vil betyde et Plus for Arbejdet i Frederiksholms Sogn. Den lille, snart niaarige Barak har jo ikke givet Beboerne herude særligt høje Tanker om Kirkens Stilling i Øjeblikket. Det er ikke smigrende Udtalelser, der er faldet i Aarenes Løb. Naar Folk gik forbi, blev det ofte diskuteret, hvad den mærkelige Bygning dog kunde være. Der blev foreslaaet saadan noget som en Stald eller et Folkekøkken. — En Mor, som aabenbart var lidt mere orienteret, pegede ind paa Bygningen og sagde til sine smaa Børn: »Der ligger Frederiksholms Domkirke.« — Og i daglig Tale var den ofte benævnt kort og godt som »Skuret«. — Fandt Mennesker saa indenfor, blev de næsten altid forbavsede

over, at dette Skur kunde være saa hyggeligt indvendigt. Det kunde man da slet ikke tænke sig. — Men ogsaa det indvendige viste snart trods Hyggen sine store Ulemper. Om Vinteren har vi ofte haft lidt Regnvejr ned fra Loftet, rigeligt med Fodkulde fra Gulvet, saa at ældre og svagelige Folk maatte banlyse al Kirkegang eller vove sig en god Tur i Sengen ovenpaa. — Om Sommeren var der saa glødende hedt, at selv om alle Døre og Vinduer var opladte, var der som i en Bagerovn. — Dertil kom, at naar de tunge Skraldevogne rullede forbi i Gudstjenestetiden, kunde man daar-

Frederiksholms Kirke.

ligt høre, hvad der blev talt eller sunget. — — — *Jo, vi venter det, og vi har adskillige Udtalelser for det, at en ny grundmuret Kirkebygning i Frederiksholm vil have ikke saa lidt større Betingelser for at kunne samle Mennesker under Ordets Paavirkning. Der er nu engang i Mennesker, ogsaa Københavnerne, — trods alt — endnu en Rest tilbage af dette, at Kirken maa være et ophøjet Rum, der skal stemme Sindet til Andagt og Stilhed for Gud. — Lad os glæde os over den Rest og bruge den paa rette Maade.*

Og saa venter vi noget om, at den nye Kirkebygning virkelig skal betyde gode Rammer for vort Arbejde, særligt for Børnearbejdet og Ungdomsarbejdet. Selv om den lille Menighedssal, der blev bygget 1920, har været til saa stor Betydning for Ungdomsarbejdet, at den mange Gange har betalt, hvad den kostede dengang, saa kan det ikke nægtes,

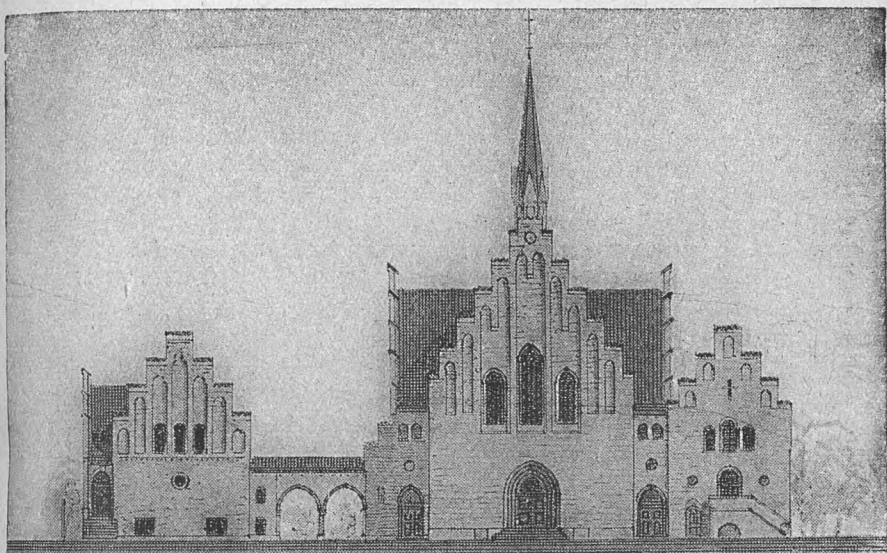
at de unge og særlig deres Ledere nu gaar og længes stærkt imod andre Lokaler. De unge Piger gaar og drømmer om en Dagligstue, som de selv skal montere og gøre rigtig »hjemme-hyggeelig« for hver ung Pige, de kan faa halet derop. — Naar saa dertil kommer en Drengesal og en Stue for de unge Mænd, saa er der her noget godt at se hen til og forvente. — —

Men den største Forventning, vi har, er dog denne, at den nye Kirkebygning maa give Plads for Guds Aand og dens Gerning i Hjerterne. At den Dag kan komme for Alvor, at Vækkelsens Aand og Livets Aand for Alvor maa faa Magt over Sindene herude. Det er vor Bøn, og det er vor Længsel. Gud give, det maa ske.

C. H. Leth.

Allerede nu betyder vor ny Kirke, medens den er i Færd med at rejse sig, meget for Guds Riges Arbejde i vort Sogn. Vi har igennem nogle Aar lidt af en hel Del Kritik, fordi det ikke blev til noget med Kirken, skønt der var samlet ind i saa mange Aar. Nu da den rejser sig, er al Kritik forstummet. Kirken er ualmindelig populær, og utallige er de glade og fornøjede Udtalelser, vi hører om, hvor stor en Pryd den vil blive for Valby. Mere endnu bider vi Mærke i de mange Udtalelser om, at »vi« nu maa se at faa »vor« Kirke færdig og gældfri. Naar man har vidst, hvor fjernt og ligegyldigt Befolkningens overvældende Flertal har staaet Kirkebyggeri blot for ganske faa Aar siden, er man meget taknemmelig mod Gud for det lille Ord »vi« og »vor«.

Naar den er færdig, betyder det derfor uhørte Chancer for os. Vi har herude i det sidste Aar faaet Lov til at opleve et stærkt stigende Kirkebesøg til Trods for, at vi hele dette Aar er henvist til Kokolithkirken, som ligger i søndre Distrikt og derfor meget ubekvemt for den største Del af Sognet, nordre Distrikt, hvorfra adskillige, som før kom i Timotheuskirken, nu søger andetsteds hen — jeg havde nær sagt heldigvis, thi i Øjeblikket kan vi ikke have flere i vor Kirke, naar vi nogenlunde skal kunne røre os. Vi véd, at mange, mange Mennesker herude venter med Længsel paa, at Kirken bliver færdig, og glæder sig til at komme i den, vel at mærke ogsaa Folk, som vi nu aldrig ser. Mange her holder ikke af en saa lille Kirke, som vi har, dels af ydre Grunde — gamle Folk kan ikke finde sig i den knebne Plads og den daarlige Luft, og mange ringeagter et tarveligt Gudshus — dels fordi en lille Kirke, hvor man øjeblikkelig bliver opdaget og i Almindelighed taget under Armene, ikke er et Sted for Nikodemussjæle.

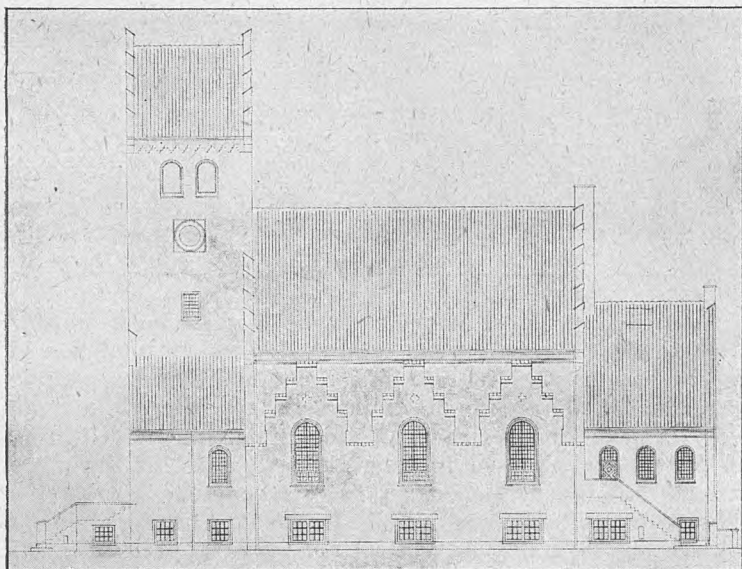
Timotheuskirken.

Men hvor trænger vi saa overfor disse Chancer til stor aandelig Kraft, for at disse mange Mennesker, som vi véd endnu engang vil forsøge, om den gamle Kirke dog skulde have det til dem, som de dunkelt længes efter, ikke maa lede forgæves, men virkelig kunne finde ikke en Bygning af døde Sten, men en levende Frelser som Hoved for en levende Menighed! Men ogsaa for det egentlige Menighedsarbejde forventer vi uendelig bedre Kaar. Vore Menighedslokaler er saa smaa, og vi er i den Grad paa Grænsen af vor Ydeevne med de Rammer, vi har, at vi godt kan sige, at vi ikke kommer videre, før disse Rammer er udvidede. Hvad de større Pladsforhold vil betyde for Søndagsskole, Ungdomsarbejde, Samfundsmøder, Blaa Kors, Møder for gamle, de mange særlige Møder, for ikke at tale om Festerne, er ikke til at maale og vil ikke kunne forstaas af andre end dem, der kender vore Forhold. Nye Opgaver, som vi hidtil har maattet lade ligge, melder sig nu.

Det er Vaartid herude. Noget stort er ved at ske. Vi bøjer os ydmygt i Tak til Gud for hans store Naade med Bøn om, at han vil fylde os med sin Aand og Kraft, og vi forventer store Ting af Herren.

Kr. Jensen.

Naar man, som vi herude i Grøndals Sogn, i henved ti Aar har haft til Huse i en Kirkebygning saa ringe og uanselig, at det Gang paa Gang er hændet, at Tilflyttere til Sognet er gaaet ud for at søge efter Kirken og har staaet lige ved Siden af den, uden at det har kunnet falde dem ind, at det var »Kirken«, saa er der især een Ting, vi venter, at vor nye Kirke skal komme til at betyde i vort Sogn, foruden det at være det Sted, hvor alt det kirkelige Arbejde for unge og gamle, for syge og fattige er samlet, og hvorfra det gaar ud. Og denne ene Ting er dette, at den maa blive

Grøndalskirken.

Sognets Beboere en daglig Mindelse om Gud. At vor nye Kirke, der kommer til at ligge saa frit, at den vil kunne ses overalt i Sognet, maa kalde Mennesker til Gud og i dem vække Længslen efter Gud og efter Livet med ham, og at den maa kalde til Samling for alle de kirkelige Mennesker, der er i vort Sogn, saa der om den og i den kan samles en lovsyngende, levende og maalbevidst Menighed.

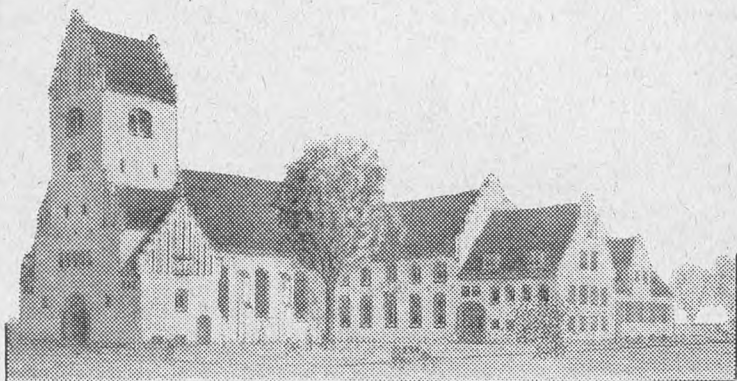
H. K. Kalf,

Sognepræst ved Grøndalskirken.

Hvad venter vi, at det nye Menighedshus kommer til at betyde i Arbejdet?

Filips Sogns nye Menighedshus blev Søndag den 1. Maj indviet af Provst Fenger.

Først et Par Ord om Menighedshusets Indretning. I Stueetagen er der en stor Sal med Plads til godt 200 Mennesker, og som kan sættes i Forbindelse med Kirken. Desuden findes i denne Etage Køkken, Garderobe, Toiletter samt en smuk Forhal med Trappeopgang til 1. Sal. Her findes en mindre Sal med Plads til ca. 150 Mennesker, 2 gode Værelser til Brug for K. F. U. K. samt en Lejlighed til Menig-

Filips Kirke.

hedssygeplejersken. I en indskudt Etage findes en Lejlighed til Graveren. Sammenbygget med Menighedshuset findes en Præstebolig.

Hvad venter vi saa, at det vil komme til at betyde for os i Arbejdet?

Her hos os er Kirken vist det bedste »Missionshus«, og vore Gudstjenester de bedste »Missionsmøder«, jeg mener, at det er her, vi faar langt de fleste Mennesker i Tale, og det er ikke vanskeligere at faa Folk i Kirke end det er at faa dem til kristeligt Møde et andet Sted; men vi trænger til et Sted, hvor vi kan samle dem, der kommer til Stadighed i vor Kirke, for at holde dem fast og drage dem nærmere til, og saaledes danne et Samfund af troende Mennesker og ud fra dette Menighedssamfund gøre et Arbejde i Sognet. Her venter vi os meget af vort nye Menighedshus; thi det er Menighedens Hus, det vil sige Samlingsstedet, Hjemstedet for det kirkelige Arbejde, der skal og kan gøres i et Sogn foruden de to faste Søndagsgudstjene-

ster. Vort nye Menighedshus skaber god Plads for alle Arbejdsgrene baade blandt Børnene i Søndagsskolen og blandt de unge Piger (de unge Mænd samles i en særlig K. F. U. M. Bygning fælles for hele Sundbyerne), blandt de gamle og for Sognets blaa Kors, særlige Møder for Mænd, Forældre-møder, Bibelkredse o. s. v. Alle disse Arbejdsformer, der foruden Bladuddelingen og Menighedsplejen og Sygeplejen er nødvendige, for at Evangeliet blot nogenlunde kan komme ud i et Sogn med snart 18,000 Indbyggere.

Alle disse Arbejder er gamle i Sognet, men nu faar de en ny Ramme, og saa haaber vi, at de bedre Lokaleforhold — de større Rum — ogsaa vil paavirke os, saa vore Hjerter faar mere Rum for dem, vi lever iblandt, saa vi som Filip kunde sige: »Kom og se! thi vi har fundet ham, hvem Moses i Loven og ligesaa Profeterne har skrevet om, Jesus af Nazareth.«

Kristian Pontoppidan,
Sognepræst ved Filips Kirke.

Bidragsliste for Januar 1927.

Enkefru M. K. Sørensen 5. Overinspektør Oluf J. Skjerbæk 50. T. B. 50. H. C. 10. Pastor Ohlmann 20. G. T. F. 10. Indsamlet ved »Kristeligt Dagblad« 8. Riis, Virginiavej 12, 100. L. H. 5. X 2. Gaardejer Christensen, Knudslund 10. Fru K. Dahl, Nydamgaard 5. Ved Sognepræst Carlsen: Inds. i Ringe Kirke 100. Ved Sognepræst Johs. V. Petersen: Godsforvalter Dahl-Jensen 50. Pastor Th. Sørensen, Haarslev 5. Ved Sognepræst Gad: Fra X i Kundby Sogn 25. Ribe 10 pCt. 210. Ved Pastor A. M. Jensen: I Strandelhjørn Missionshus 29,50, Nustrup 14,60, Bevtoft 10,45, Tirslund 18,55, Skrave 20,70, Ø. Løgum 20.

Aarsbidrag: Frk. J. Tychsen 10. Frk. F. Grüner 16. Fru A. Bartholin 3. Frk. M. Lange 5. Sagfører A. Mørck 10. Frk Petersen 2. Grevinde A. Reventlow 10. Professorinde Christensen 5. Grosserer Chr. Herm. Petersen 10. Fru Gerner 2. Fru A. Rode 5. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. Apoteker Ruge, Maribo, 20. Godsforvalter Christov, Jettehøj, 25. Hørkræmmer Sørensen, Abbednæs, 5. Biskop V. Ammundsen, Haderslev, 25. Slotsgartner Paludan, Gentofte, 4.

Halvaarsbidrag: H. & M. K. 10.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Særlige Gaver: Til Taksigelseskirken: Frk. E. Oppermann 20. I Jesu Navn 10.

Ialt 1077 Kr. 10 Øre.

Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne

er i Aar fastsat til Mandag den 5. og Tirsdag den 6. Septbr., umiddelbart før det nordiske Præstemøde i Hillerød, der begynder den 7. Septbr. Vi vil meget gerne, at saa mange som muligt af vore Medarbejdere blandt Præsterne kan komme med, og haaber, at netop dette Tidspunkt skal gøre det lettere at rejse.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor Ch. Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 12.

Juli.

1927.

Carl Moe.

Med *Carl Moe*, der afgik ved Døden paa St. Lukasstiftelsen d. 21. Juni henved 80 Aar gammel, er en af vor Kirkes betydeligste og mest særprægede Skikkelser gaaet bort.

Carl Moe var en Mand, der satte dybe Spor, hvor han virkede. Han havde mange Venner, men ogsaa mange Fjender.

Hans Præstegerning faldt væsentlig paa to Steder, *Harboøre* og *Skanderup*; og begge Steder vaktet der ved hans Forkyndelse et rigt og blomstrende Menighedsliv. Faa Præster har faaet Guds Segl sat paa deres Gerning som Carl Moe. Han havde en sjælden Gave til at prædike klart og indtrængende; og hans Prædikensamling „*Naaden og Sandheden*“ skal nok blive ved at finde Læsere.

Som Indre Missions Formand ledede han den store og omfattende Virksomhed med fast og myndig Haand. Man var ikke altid enig med ham i hans Standpunkt, men man vidste altid, hvor man havde ham.

Hans Skikkelse vil blive savnet, ogsaa i Kirkefondet, af hvis Bestyrelse han var Medlem. Han var vel ikke af dem, der oftest tog Ordet ved Bestyrelsens Møder, men naar han talte, blev der altid lyttet til hans Ord.

En uforfærdet Herrens Stridsmand var Carl Moe, og som saadan vil han altid blive mindet.

N. Juhl.

Store Bededags Kollekt.

Der kan endnu ikke gives nogen fuldstændig Oversigt over, hvad Kollekten i Aar har indbragt. Men Hovedresultatet kan dog meddeles til alle de mange Venner af Kirkesagen, som Landet over med nogen Spænding afventer Resultatet.

Det er længe siden, at Kollekten har været optaget under saa vanskelige Pengeforhold som i Aar. Den knu-gende Arbejdsløshed, der særligt hviler over Byernes Befolkning og er Udtryk for den danske Industris besværlige Stilling, og Landbrugskrisen, der i mange af Landets Egne bevirker, at Landmændene sidder meget haardt i det, har nedsat Ydeevnen meget stærkt. Under saadanne Forhold maatte man være forberedt paa en Nedgang i Kollektens Udbytte.

De hidtil indsendte Opgørelser viser, at den ogsaa er kommet. Naar den ikke er blevet større, end disse udviser, skyldes det i første Række det store Arbejde, som Kirkesagens Venner har gjort for den. Ikke mindst dens Venner blandt Præsterne. Jeg vil gerne her benytte Lejligheden til at sige alle, som i Tale og Skrift har arbejdet for et godt Resultat en hjærtelig Tak. De mange gode orienterende Artikler, der har staaet i alle Landets Blade, har været en virksom Hjælp ikke blot til at kalde Bidragene frem, men ogsaa til at styrke og bevare Kærligheden til Kirkesagen i den danske Menighed.

Men Takken gælder ogsaa de mange Givere, der har ofret noget, for at Kirkesagen kunde faa de nødvendige Midler til at løse sin store Opgave. Mange Menigheder har indsendt rige Gaver.

Betæneligheder volder det, at adskillige Sogne slet intet har indsendt; men vi haaber, at i al Fald nogle af disse blot har udskudt Indsamlingen, saa vi tør vente, at vi senere modtager en Kollekt fra dem; gemt er jo ikke glemt.

I adskillige Egne af Landet var Vejret meget uheldigt for Kirkegangen Store Bededag. Sikkert har mange Tusind holdt sig hjemme og »hørt Gudstjeneste« i Radio. En hel Del af disse Lyttere er maaske ikke kommet af med deres Gave; dem beder vi, om de vil indsende den direkte til Vendersgade 28.

En stor Glæde var det, at København-Frederiksberg ikke havde Nedgang i Kollekten. Resultatet var her:

Vor Frue Provsti	3781	Kr. 54	Øre	—	ifjor	4326	Kr. 97	Øre
Holmens	—	4863	—	98	—	—	ifjor	4225
Vestre	—	3164	—	69	—	—	ifjor	3017
Frederiksberg	—	2510	—	09	—	—	ifjor	2617

Ialt 14320 Kr. 30 Øre — ifjor 14187 Kr. 44 Øre.

Altsaa en Fremgang paa 132 Kr. 86 Øre.

Det er noget af en Æressag for Menigheden herinde at gaa i Spidsen med at ofre til et Arbejde, der gælder Kirkens Gerning i Hovedstaden; det er blevet forstaaet, og det glæder vi os over, og det takker vi for.

Provstierne i Københavns Stift viser derimod foreløbig alle Tilbagegang:

Sokkelunds H. Provsti..	1683,89,	ifjor 2263,62,	Tilbageg. c. 580,00,
Smørum H. Provsti.....	387,22,	ifjor 480,83,	— c. 93,00,
Horns, Ølstykke-Lynge H. Provsti.....	727,05,	ifjor 832,39,	— c. 106,00,
Holbø-Strø H.s Provsti..	821,11,	ifjor 1001,45,	— c. 180,00,
Bornholms H. Provsti .	991,06,	ifjor 1062,12,	— c. 71,00.
	4610,33,	ifjor 5640,41,	— c. 1030,00.

Af de øvrige Stifter har vi nu Resultaterne fra Lolland-Falsters, Fyns, Ribe, Aalborg, Roskilde, Haderslev og Viborg Stifter.

Af disse viser Lolland-Falster den procentvis største Nedgang, nemlig fra 2261 Kr. 54 Øre ifjor til 1520 Kr. 83 Øre i Aar, en Nedgang paa 741 Kr. eller ca. 30 %.

Ribe Stift er gaaet ned fra 7136 Kr. 48 Øre ifjor til 6307 Kr. 20 Øre i Aar, altsaa med 829 Kr. eller med godt 11 %.

Fyns Stift er gaaet ned fra 6696 Kr. 47 Øre ifjor til 6137 Kr. 40 Øre i Aar, altsaa med 559 Kr. eller med godt 8 %.

Aalborg Stift er gaaet ned fra 8041 Kr. 72 Øre ifjor til 6943 Kr. 02 Øre i Aar, altsaa med 1098 Kr. 68 Øre eller med godt 13 %.

Roskilde Stift er gaaet ned fra 9966 Kr. 84 Øre ifjor til 8319 Kr. 46 Øre i Aar, altsaa med 1647 Kr. 38 Øre eller med godt 16 %.

Haderslev Stift er gaaet ned fra 6656 Kr. 01 Øre ifjor til 4925 Kr. 39 Øre i Aar, altsaa med 1730 Kr. 62 Øre eller med godt 26 %.

Viborg Stift er gaaet ned fra 10,772 Kr. 62 Øre ifjor til 9241 Kr. 95 Øre i Aar, altsaa med 1530 Kr. 67 Øre eller med godt 14 %.

Den samlede Nedgang for alle de ovenanførte Landdeles Vedkommende bliver 8550 Kr., nemlig fra 70,876 Kr. 09 Øre i 1926 til 62,326 Kr. 07 Øre i 1927, altsaa ca. 12 %.

Charles Nielsen.

Grundstensnedlæggelsen til Frederiksholms Kirke.

De to ringeste Sognekirker i København, Kirkebarakkerne i Grøndals og Frederiksholms Sogne staar nu for Afløsning. De er byggede i Slutningen af Verdenskrigen, en Periode, da Byggepriserne var vanvittigt høje, og man derfor var nødt til at nøjes med det mindst mulige. De blev begge byggede som Distriktskirker henholdsvis for Brønshøj Sogns sydlige Del og for Jesuskirkens Sogns sydlige Del, Kvarteret omkring Sydhavnen. Men i 1922 blev begge Distrikter udskilt som Sogne, og Barakkerne blev saaledes Sognekirker.

Vi er Ministeriet Tak skyldig, fordi det gik med til denne Ordning, der for Arbejdet i Distrikterne betød saa meget, uagtet Kirkerne var saa primitive. De var begge smaa, kun ca. 100 Siddepladser. Menigheden i Frederiksholm havde dog i 1921 bygget en Sidebygning til sin Kirke, saaledes at den kan rumme godt 150 siddende Personer. At se til udefra er de begge meget uanselige, de fik derfor ogsaa hurtigt forskellige Kælenavne som »Penalhuset« og »Skuret«. Indvendig er de dog ganske hyggelige og ved smaa Midler er der bragt noget af Kirkepræget til Veje. Det er imidlertid skrøbelige Bygninger, som Aar for Aar bliver ringere; og naar saa Sognene samtidig vokser og bliver større, siger det sig selv, at Trangen til et bedre Kirkehus bliver større og større. Grøndals Sogn har nu ca. 7500 Indbyggere, Frederiksholms Sogn ca. 6500.

Det er derfor en stor Glæde, at vi nu i Juni Maaned har kunnet faa begyndt paa Opførelsen af de varige Kirker, som skal afløse de to Barakker.

Den nye Grøndals Kirke skal opføres helt med det samme. Dog vil der maaske ikke være Midler nok til at gøre den færdig i det indre; i saa Tilfælde vil dens Krypt blive indviet til midlertidig Kirke. Grundstenen lægges den 24. Juni.

Af den nye Frederiksholms Kirke skal foreløbig kun Menighedshuset rejses. Den gamle Kirkegrund er mageskiftet for en ny og større, der ligger ved Louis Piosgade. Grunden støder op til et Terræn med en lille Sø, hvor der i sin Tid vil blive et Anlæg. Kirken vil saaledes komme til at ligge frit og godt og tillige ved den mest bebyggede Del af Sognet. Menighedshuset ventes at være færdigt til Novbr. Det bestaar efter Planen af to Sale i Stuen, den ene med Plads til 200, den anden med Plads til 100. Den store Sal skal indvies til Kirke; den kan sættes i Forbindelse med den mindre, saaledes at der bliver Siddeplads til 300 Mennesker.

I Forstuen er der paa begge Sider af Indgangen mindre Rum, hvoraf det ene skal indrettes til Thekøkken, det andet til Stolerum.

I Kælderen er der foruden Brændsels- og Kedelrum, Garderobe og Toiletté indrettet et Par Sale til K. F. U. M. og Arbejdet blandt Drengene.

Paa første Sal er der Garderobe, Udvalgsværelse, Mødesal for K. F. U. K. og en 3 Værelses Lejlighed til Graveren.

Kirkens Arkitekter er Adam Møller og Gyllembourg Koch.

Nedlæggelsen af Grundstenen fandt Sted d. 12. Juni Kl. 2 i straalende Solskin. Den blev overværet af en talrig Forsamling, dels af indbudte Venner af Kirkesagen, dels af Sognets Beboere. Ogsaa fra de støttende Kredse i Frederiksborg og Vejle Amter var der mødt Repræsentanter, Kaptajn Gørtz, Pastor Steenwinckel-Svendsen, Overlærer Hansen, Adjunkt Saxe, Gaardejer Daugaard, Gaardejer Tingsager m. fl.

Pastor Leth bød velkommen og udtalte, at for Frederiksholms Menighed var denne Dag en *Takkens og Glædens Dag*, fordi man nu var kommet saa vidt, at man ved Venners Hjælp i Frederiksborg og Vejle Amter kunde begynde Kirkens Opførelse; men tillige var det en *Ydmygelses Dag* for Menigheden, baade fordi den ikke havde naaet at indsamle mere til sin Kirke, og fordi den var saa langt tilbage i sit Arbejde i Sognet. Dog det var ogsaa en *Forjættelses Dag*; og naar Menigheden trofast vilde holde ud i Bøn, vilde der udgaa megen aandelig Kraft til Sognet gennem det ny Kirkehus.

Efter at have takket alle, som havde hjulpet til Kirkens Rejsning, oplæste Pastor Leth Grundstensdokumentet, der gav en Oversigt over Sognets Historie; det har i sin Tid været under Vor Frue Kirke, senere under Frederiksberg og senest under Valby.

Professor Harald Westergaard nedlagde den første Grundsten i Faderens Navn, idet han mindede om Profetens Ord: Jeg kender de Tanker, som jeg tænker om Eder, Tanker om Fred og ikke om Ulykke for at give Eder en Fremtid og et Haab. Og I skulde paakalde mig og gaa hen og bede til mig, og jeg vil høre Eder. Og I skulde søge og finde mig, thi I ville søge mig af Eders ganske Hjerte.

Pastor emeritus Stricker, der har gjort et saa stort Arbejde for Hjelpeindsamlingen i Frederiksborg Amt, nedlagde den anden Grundsten i Sønnens Navn; i sin Tale fremhævede han stærkt Trøsten, der ligger i Urokkeligheden og Uforgængeligheden i det, der bygges op paa Kristus som Hovedhjørnesten — i Modsætning til alt det skiftende i Verden. — Fordi Værket, som her skal udføres, er Kristi

Værk, derfor skal vi ikke tabe Modet under de mange Vanskeligheder.

Det vil ogsaa knytte By og Land sammen, saa Landbefolkningen gerne vil hjælpe vor Hovedstad i Jesu Navn til bedre aandelige Kaar.

Endelig lagde Pastor Oldenburg den tredje Sten i Helligaandens Navn under Henviisning til Aandens Gerning. »Herre Jesus, det rette læres kun af den Helligaand, hvem alle Daarer forgætte«. Ingen kan jo kalde Jesus Herre uden ved den Helligaand. Maatte da mange i den Kirke, vi nu lægger Grundstenen til, af Helligaanden lære at bygge deres Liv paa Kristus!

Pastor Leth sluttede den kønne Højtidelighed med Bøn og Lysning af Velsignelsen.

Maatte saa Arbejdet paa Huset skride godt og lykkeligt frem, saa Frederiksholms Menighed maa kunne rykke ind i sin nye Kirke en Gang i Slutningen af dette Kirkeaar eller i alle Tilfælde til Advent!

C. N.

Grundstenen nedlægges til Grøndals Kirke.

I Blæst og Regn samledes den 24. Juni om Eftermiddagen en Kreds af Kirkesagens Venner og af Grøndals Kirkens Menighed paa Byggepladsen, hvor den nye Grøndals Kirke skal rejse sig. I Forsamlingen saas adskillige Præster, deriblandt Pastor Riemann og Pastor de Place, der begge hører til Grøndals Menighed, og Præsterne Dalsager og Ostermann, der er Formænd for Hjælpeindsamlingen i de to Amter, der skaffer Midler til Grøndals Kirkes Opførelse.

Efter en Salme bød Pastor Kalf, der har været Præst ved Grøndals Kirke siden dens Indvielse for 10 Aar siden, Forsamlingen Velkommen og tolkede Menighedens Glæde og Tak. Han oplæste det Dokument, der indmures under Grundstenen.

Derefter talte Biskop Ostenfeld. Hans Tekst var Salme 84, 2—4: Hvor elskelige ere Dine Boliger, Herre Zebaoth! Min Sjæl begærer, ja længes efter Herrens Forgaarde; mit Hjerte og mit Kød raabe med Fryd til den levende Gud. Ja, Spurven har fundet et Hus og Svalen sin Rede, hvor den har lagt sine Unger: Dine Altre, Herre Zebaoth, min Konge og min Gud.

Biskoppen udtalte:

For en Uge og 205 Aar siden, den 17. Juni 1722, var Mennesker forsamlede for at begynde et Bygningsværk. Det var de bøhmiske Brødre, der fordrevne fra deres Hjemstavn havde fun-

det et Tilflugtssted paa Grev Zinsendorfs Gods, og nu paa Hútbjerget begyndte Opførelsen af deres Huse. Med Ordene: „Nu har Spurven fundet et Hus og Svalen sin Rede, hvor den har lagt sine Unger: Dine Altre, Herre Zebaoth, min Konge og min Gud“ huggede Tømmermanden Chr. David sin Økse i det første Træ, som skulde bruges til Opførelsen. Det var Begyndelsen til Hernhut, som senere gennem en stille Vækst og Udvikling er bleven til stor Velsignelse.

Det var en aandelig Bevægelse, som her fandt de ydre Rammer, hvorunder den kunde vokse og trives; den havde fundet et Hjemsted og i Ordet fra Psalme 84 fandt man det naturlige Udtryk for det, som bevægede sig i dem:

Denne Salme fra den gamle Pagts Salmebog, som Grundtvig har gengivet paa Dansk i Salmen: „Hyggelig rolig, Gud er Din Bolig“, er en Lovprisning af Guds Hus som Hjemmet for det enkelte Guds Barn og for Menigheden. Men ved Hjemmet forstaas ikke et Sted, hvor man kan hygge sig og have det godt ved at sidde stille, men Fornyelsens Sted, hvor man søger sin Tilflugt for at glæde sig over at være hjemme, som det er gengivet i den danske Salme:

Tusinde Døgne, verdslige søgne,
gyldne for Kød —
kan de vel ligne en Dag af Dine,
som vi dem nød,
naar under Sang med Dit vingede Ord
Sjælen af By over Stjernerne fo'r!

Men jeg søger ikke derhen for at sidde stille, men Gud Herren er Sol og Skjold, for at jeg skal faa min Kraft fornyet og gaa ud at øve hans Gerning paany.

Det er Meningen med vore Kirkehuse, der er os som Hjemmet saa kære, at de skal være Samlingssteder for os, hvor et Menneske kan faa Samling paa sig selv ved at være for Guds Ansigt og ved at være sammen med dem, som man deler det bedste med. Vi bygger ikke Kirkehuse for at disse skal være Nr. 1 og Samlingen i dem Nr. 2. Som det vigtigste i et Hjem ikke er Huset, som det er indrettet i — vi kan Gud ske Lov tale om Hjem saavel i Hytte som i Borg —, Hjemmet er det første, Huset, det bor i, er det andet. Vi begynder ikke med Kirkehuset for at faa sat en Menighed ind i det, men vi begynder med Menigheden, som skal have et Hjemsted, som den kan synges om: „Her har Spurven fundet sit Hus og Svalen sin Rede“.

Saa er det nu en Glædesdag i Dag for alle Kirkesagens Venner, at vi her oplever et nyt Skridt fremad. Men mest er det en Glædesdag for Menigheden herude i Grøndals Sogn, som har levet saa at sige under Teltforhold. „Spurven har fundet et Hus og Svalen sin Rede: Dine Altre, Herre Zebaoth“.

Saa give Gud, at her maa rejse sig et Kirkehus, som maa blive Hjemsted for en Menighed, hvor den kan samle sig om sin Herre, levende til Stede i Ordet og ved Bordet, og hente den Fornyelse og Krafttilførsel, den trænger til for at blive Lyset paa Stagen og Staden paa Bjerget!

Amen!

Biskoppen indmurede derefter Grundstenen, en stor Granitsten, hvori var indhugget Aar og Dato, og som vil være synlig i Bygningens Mur. Han udtalte det Ønske, at Gerningen, der skulde gøres i denne Kirke, maatte gøres med det Sind, der er udtrykt i Ordet: Han, som begyndte en god Gerning i Eder, vil fuldføre den indtil Jesu Christi Dag.

Pastor Brovang, Kirkens Andenpræst, sluttede med at bede Fadervor og lyse Velsignelsen.

Den lille Festlighed forløb kønt og fordringsløst.

Kirkens Arkitekt er Julius Smith. Dens Menighedslokaler ligger i Krypten. Selve Kirkens Stil er den danske Landsbykirkes. Den ligger jo ogsaa paa Grænsen mellem By og Land. Maatte den blive et aandeligt Hjem for mange af Sognets Beboere!

Ch. N.

Bidragsliste for Februar og Marts 1927.

A. + b. 200. Ved Sognepræst Jensen: Fra enkelte i Menigheden i Møgeltønder 24. K. E. 10. Ved Veksellerer Nannestad 10. Professor Harald Westergaard 100. S. B. 1000. Ved Provst Winther: Kirsten Alkjær sig, Tistrup 10. Ved Pastor Borchsenius: I Tarm Missionshus 64,42. Lyngs Missionshus 85. Søndbjerg 49,50. Odby 40,25. Harring 12. Stagstrup 51,10. Hurup 77,50. Glyngøre 43. Sæby 30. Nykøbing Mors 79,26. Fur Missionshus 41. Rødning 27,72. Krejbjerg 17,25. Læge N. Chr. Schmidt og Hustru 50.

Aarsbidrag: Fuldmægtig Tyge Steen 20.

Halvaarsbidrag: D. L. 5.

Særlige Gaver: Dansk Kirkefond: Professor Harald Westergaard 50.

Sudan Missionen: Ved Veksellerer Nannestad 10.

Taksigelseskirken: Ved Provst Fenger fra en taknemmelig Tilhører 200. C. H. 5. H. E. 50.

Ialt 2,362 Kr.

Kirkefondets Bestyrelsesmøde afholdes i Aar d. 25.—26 Oktober.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor *Ch. Nielsen.*

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 13.

September.

1927.

Stillingen nu og de nærmeste Planer.

Nu, da et nyt Arbejdsaar begynder, kan det være nyttigt at tage et Overblik over Stillingen, som den er for Øjeblikket i Københavns Kirkesag.

1. *Taksigelseskirken* er nu færdig og indvies den 25. September. I dette Nummer af Bladet vil der findes en nærmere Beskrivelse af denne Kirke.
2. *Frederiksholms Kirke* er blevet rejst og er under Tag, men vil næppe staa færdig til Indvielse før i December Maaned. Den megen Regn, som Bygningen har faaet under Opførelsen, forsinker Fuldførelsen noget. Det er Menighedshuset og den nederste Del af Kirketaarnet, som er bygget, og det ser helt kønt og anseligt ud i de Omgivelser, hvor det ligger.
3. Ogsaa *Timotheus Kirke* ude i Valby er under Tag og gør sig kønt gældende i Kvarteret, hvor der er almindelig Glæde over den. Den forbinder jo det gamle Menighedshus med Præsteboligen, og det samlede Komplex virker festligt og værdigt. Den vil antagelig være færdig til Indvielse en Gang i Foraaret 1928.
4. Der bygges paa *Grøndals Kirke*, og Murene er allerede højt oppe. Det er Meningen at bygge hele Kirken færdig i det ydre, og hvis der bliver Penge nok dertil, ogsaa at gøre den færdig i det indre, saa man slipper for at bygge i to Tempi. Men kan man ikke dette, vil Krypten blive indviet til foreløbig Kirke.
5. Endelig bygges der paa Menighedshuset ude ved *Kingos Kirke*. Ogsaa dette er nu snart under Tag og vil, naar det er færdigt, betyde en stor Hjælp i Menighedsarbejdet i Kingos Sogn.

Men medens alt dette Arbejde er i Gang, træffes der i andre Sogne Forberedelser til nye Fremstød.

To af Københavns største Sogne har indsendt Andragende til Ministeriet om Deling.

Længst fremme af dem er Sions Sogn, hvor Kirkefondet for over to Aar siden har købt en smukt beliggende Kirke-

grund, og hvor Komitéen for Opførelsen af den nye Kirke har Planerne til den nye, kunne Kirke liggende færdige. Sognet har tegnet sig for ca. 60,000 Kr. i 5aarige Bidrag, og ved Hjelpeindsamlingens Tilskud vil man saaledes være i Stand til at gaa i Gang med Kirkens Opførelse, saa snart Sognedelingen er bevilget.

Ude i det store Sundby Sogn er der dannet en Komité for Opførelse af en Kirke i den sydlige Del af Sognet. Sagen er lagt frem ved et Møde i Menighedshuset og en Gudstjeneste i Kirken. Man er i Underhandlinger om en Kirkegrund og rede til at begynde en Indsamling i Sognet, saa snart Ministeriet gaar med til en Deling af Sognet. Ogsaa her vil Hjelpeindsamlingen træde til, saaledes at man ret hurtigt vil kunne begynde at bygge Kirken.

I Jesuskirkens Sogn er der tegnet ca. 60,000 Kr. til en ny Kirke i Kvarteret ved Trekronegade. Man er ved at afslutte Køb af Kirkegrund, og der er udskrevet en Arkitektkonkurrence, der har givet flere brugbare Planer til den ny Kirke.

I Kapernaums Sogn er der dannet Komité for Opførelsen af *Ansgarkirken* i Sognets vestlige Del. Kirkefondet har købt en Kirkegrund, og man er nu ved at ordne en Arkitektkonkurrence for at faa en god Kirkeplan frem.

Der er andre Steder, hvor man tænker paa Nybegyndelser eller paa at fuldføre midlertidige Kirker, men Planerne er endnu ikke saa langt fremme, at de egner sig til Offentliggørelse.

Men den Oversigt, som er givet her, vil forhaabentlig vise alle, at der er Liv og Travlhed over Kirkesagens Arbejde. Derfor trænger vi ogsaa saa meget til Hjælp fra alle Sagens Venner — en trofast Hjælp i Forbøn, at Maalene kan naas til Fremme af Guds Rige iblandt os, og et trofast Medarbejde i Tjeneste og Offer, saa enhver udretter sin Del af den store Gerning, som Kirkesagen vil udføre til bedste for denne store Bys mange Tusinder af barnedøbte.

Maatte Værket lykkes under Guds Velsignelse!

Ch. N.

Store Bededagskollekten.

Resultatet af Kollekten i Aar er nu opgjort. Det stiller sig saaledes:

København-Frederiksberg	14,320	Kr. 30	Øre
Øvrige Københavns Stift	5,813	- 43	-
Roskilde Stift	8,322	- 67	-
Lolland-Falsters Stift	1,520	- 83	-
Fyens Stift	6,137	- 40	-
Aalborg Stift	6,943	- 02	-

Viborg Stift	9,241 Kr. 95 Øre
Aarhus Stift	6,600 - 80 -
Ribe Stift	6,342 - 20 -
Haderslev Stift	4,925 - 39 -
	<hr/> 70,167 Kr. 99 Øre

I Fjor gav Kollekten 80,187 Kr. 88 Øre. Der er saaledes en Nedgang paa godt 10,000 Kr. København-Frederiksberg havde det samme som i Fjor og endda en lille Fremgang; ellers fordeler Nedgangen sig over alle Landdistrikterne.

Vi har Grund til at være taknemlige for, at Nedgangen ikke blev større under saa vanskelige Forhold som i Aar. Og vi siger Tak til alle, som har været med til at give den store Gave og arbejde for, at andre kom til at give.

Grundstensnedlæggelsen til Menigheds- huset ved Kingos Kirke.

Tirsdag den 30. August Kl. 6½ mødtes en Kreds af Kirkesagens Venner og Kingoskirkens Menighed ude ved Kirken, hvor Grundstenen skulde lægges til det nye Menighedshus, der opføres af Kirkens Arkitekt, kgl. Bygningsinspektør K. Varming. Flere af Nørrebros Præster havde givet Møde, og paa Byggepladsen, hvor Murene var opført i betydelig Højde, havde Kvarterets Ungdom samlet sig som interesserede Tilskuere.

Sognepræsten, Pastor Harald Kent, bød velkommen og udtalte, at den Kreds, der var begyndt at samles om Kingos Kirke som et aandeligt Centrum, nu gerne vilde fortsætte og udvide den aandelige Gerning i Sognet. Det er gaaet langsomt med Væksten, men dog har den fundet Sted baade udtil og indtil. Det er ikke Meningen, at der nu skal lægges Grund til et nyt Arbejde, men til Udvidelse af et Arbejde, der allerede er i Gang. Menighedshuset skal ikke udtrykke noget selvstændigt, men kun være et Anneks til Kirken. Sin egentlige Kraft skal Menigheden finde i Guds Hus; men i Menighedshuset skal der gøres et Arbejde for, at Mennesker finder Døren til Kirken.

Derefter talte Stiftsprovst Ussing, som bragte en Hilsen og Lykønskning fra Biskoppen og Kirkefondet. Han dvælede ved det sidste Afsnit af Herrens Liv, da han tog Disciplene med sig afsides fra Skarerne og lagde Grundstenen til Guds Rige med Peters Bekendelse: Du er Kristus, den levende Guds Søn. Det er ved denne Lejlighed, at Jesus for første Gang siger: Min Menighed. Han var ikke kommet for at samle enkelte, men for at grundlægge Menigheden. Derfor spejdede han gen-

nem hele Forberedelsestiden frem til det Tidspunkt, da han kunde begynde at bygge sin Menighed op paa den store Bekendelse. Kan vi bekende som Peter? Det er ikke nok med Stemninger. Guds Aand maa virke i Hjerterne.

Hvad er det for en Klippe, som han vil bygge sin Menighed paa? Ikke paa Peter og hans Efterfølgere, som Rom lærer. Nej, Klippen, som var i Peter, er den levende Tro paa Kristus. Han bor ved Troen i Menneskers Hjerter. Ogsaa her er de begyndt med at bygge en Kirke; nu bygges Huset som Redskab for Menighedens Arbejde. Der høres nu i Kirkelivet Røster om, at det er det hele Sogn og ikke Troens Folk, der skal samles i Menigheden. Men Herren har stiftet sin Menighed paa Bekendelsens Grund. Ikke for at den skal være en lille Flok i Krogene, men for at den skal arbejde for Guds Rige. Menigheden skal hjælpe Sognet til at finde Herren. Den er til for Sognets Skyld. Derfor skal ogsaa dette Hus staa aabent for alle Sognets Beboere, men de skal ikke herske her. Jesus er kommet for at give en aandelig Velsignelse og dertil ogsaa føje de timelige.

Han siger: Paa den Klippe vil jeg bygge min Menighed. Det er ham, der bygger. *Han* taler Ordet, saa sker det. Og han er med sine alle Dage. Kun med ham vil Gerningen lykkes.

Pastor Kent oplæste Grundstensdokumentet og bragte en Tak til Arkitekten, Kirkefondet og Giverne, hvorefter Stiftsprovst Ussing nedlagde den første Sten med Ordet: Du er Kristus, den levende Guds Søn. Professor Harald Westergaard lagde den anden Sten med Ordene om Guds Miskundhed, der er stor indtil Himlene.

Sognepræst Kent lagde den tredje Sten med Ordet fra Salme 90, 7: Og Herrens, vor Guds, Livsalighed være over os, og gør du vore Hænders Gerning fast for os, ja, gør vore Hænders Gerning fast.

Pastor Strange Hansen sluttede den kønne Højtidelighed med Bøn.

Kort Beskrivelse af Taksigelseskirken.

Af Kirkens Arkitekt, *Fr. Kiørboe*.

Taksigelseskirkens Opførelse blev paabegyndt i Eftersommeren 1925, og Grundstenen blev lagt 15. Septbr. s. A. Opførelsen har altsaa staaet paa i ca. 2 Aar. Kirken, der skal være Sognekirke i Aldersro Sogn, er beliggende ved Jagtvejen nær ved »Store Vibenshus« Runddel; den ligger langs Jagtvejen paa Hjørnet af Teglværksgade og en fremtidig Gade: Gudhjemsgade. Kirken er altsaa fritliggende og faar bag sig et Haveanlæg, bestemt til Friluftsmøder.

I Taarnet, som nærmest vender mod Vest i Overensstem-

Indsamlet til „Det københavnske Kirkefond“

ved

Kirkekollekten Alm. Bededag 1927.

<i>Københavns Stift.</i>		Apostel K.	152 82	Hornbæk-Hellebæk	53 30
Vor Frue Kirke ..	682 72	Jesus Kirke	470 64	Asminderød-Hum-	
Trinitatis Kirke ..	365 94	Elias Kirke	1625 00	lebæk-Grønholt m.	
Vartov Kirke	90 15	Maria K.	110 13	Fredensborg Slots-	
Helligaandskirken	304 39	Absalons K.	124 00	kirke	143 55
St. Andreas Kirke	200 00	Frederiksh. K. ..	85 00	Karlebo m. Nivaa	50 14
Nazaret Kirke ..	262 00	Timotheus K.	178 00	Blovstrød-Lillerød	257 00
Fredens Kirke	210 00	Frederiksberg K...	421 46	Birkerød m. Hø-	
Helligkors K.	251 22	St. Lucas K.	89 00	sterkøb	48 35
Brorsons Kirke ..	281 14	Solbjerg K.	652 45	Hørsholm m.	
Bethlehems K.	142 00	St. Thomas K.	255 00	Rungsted	180 00
Blaagaards Kirke..	93 00	Mariendals ndr. ..	535 00	Gerlev-Draaby ..	102 00
Kingos Kirke	35 00	Godthaabs K.	364 73	Skibby	71 30
Simeons Kirke	145 00	St. Markus K.	52 45	Kyndby-Krogstrup	17 00
Kapernaums K. ..	111 16	Emmaus Kirke		Ferslev-Vellerup..	17 90
Brønshøj K.	132 76	(Diakonissest.)..	140 00	Skovkirken	30 00
Samuels Sogn	100 00	Taarby	36 00	Ølstykke	35 00
Abel Katrines K. ..	24 00	Kastrup	65 00	Stenløse-Viksø ..	20 75
Annas Kirke	148 00	St. Magleby	27 75	Slagslunde-Gand-	
St. Lukas Stift. ..	100 00	Dragor	79 47	løse	23 75
Grøndals Kirke ..	60 00	Hvidovre	22 88	Farum	15 27
Vanløse K.	23 06	Rødovre	15 00	Hillerød- N.Herlev	200 00
Rigshospitalets K.	20 00	Gladsakse	172 00	Lyng-Uggerløse..	35 07
Holmens K.	610 00	Bagsværd	39 00	Slangerup-Uvelse..	72 00
Garnisons K.	940 00	Herlov	31 37	Frederikssund,	
St. Pauls K.	70 00	Søborg	171 00	Oppesundby	69 19
Frederiks K.	120 00	Gentofte	128 39	Hjørnlunde	8 10
St. Jakobs K.	290 00	Hellerup	362 00	Snodstrup	9 72
Aldersro K.	235 00	Messias K.	96 81	Esbønderup m. Vil-	
Luther K.	102 00	Ordrup	176 92	lingerød	23 45
Sions K.	158 33	Vedbæk	36 90	Søborg	27 00
Davids K.	113 34	Lyngby m. Lund-		Gilleleje	54 65
Hans Egedes K. ..	286 50	tofte	93 15	Græsted	110 00
Esajas K.	743 00	Taarbæk	23 00	Maarum	79 85
Frihavns K.	318 33	Søllerød	127 25	Helsinge-Valby ..	100 91
Vor Frelzers K. ..	25 41	Brøndby V. og Ø.	112 10	Blidstrup	23 00
Christians K.	160 00	Glostrup	24 00	Vejby-Tibirke	42 00
Hans Tavsens K...	37 42	Hersted Ø. og V...	5 00	Ramløse-Annisse ..	35 75
Citadels K.	16 83	Vallensbæk	10 50	Tjæreby-Åsønde-	
Sundby K.	88 40	Thorshunde—Ishøj	22 42	rup	23 00
Filips K.	229 56	Høje Taastrup ...	62 15	Strø	21 00
Nathanaels K.	125 00	Sengeløse	5 00	Lille Lyndby-Østed	43 00
Alle Helgens Sogn	72 00	Taastrup Nykirke	26 00	Kregome-Vinderød	
St. Nicolai Kirke-		Ballerup-Maaløv..	120 05	m. Frederiksværk	136 80
bygning	63 42	St. Mariæ Kirke,		Melby	25 00
Bethel, Nyhavn ..	59 44	Helsingør	87 46	Torup-Lynæs	75 70
St. Matthæus K. ..	19 10	St. Olai Kirke,		Rønne-Knudsker ...	188 24
Krist Kirke	70 00	Helsingør	185 00	Nylarsker	22 00
Enghave K.	144 00	Tikøb-Gurre-Ege-		Nyker	49 62
Gethsemane K.	186 00	bæksvang	178 30		

Hasle-Rutsker	8 25	Kundby	48 00	Slotsbjergby-Slud-	
Sandvig-Olsker-		Hjembæk-Svinninge	42 75	strup	12 00
Allinge	195 00	Jyderup-Holmstrup	25 00	Vemmelev-Hem-	
Klemensker	88 00	Skamstrup-Fryden-		mershøj	27 00
Ibsker-Svaneke	40 00	dal	35 00	Stillinge	27 50
Østerlarsker-Gud-		Holbæk-Merløse	300 00	Boslunde-Lundfor-	
hjem	75 00	Butterup-Tudse	50 03	lund	20 00
Østermarie	10 25	N. Jernløse-Kvan-		Gudum	10 50
Nekso	85 00	løse	34 00	Skelskør	42 90
Bodilsker	60 70	S. Jernløse-Søstrup	32 25	Egeslevmagle	86 25
Aaker-Aakirkeby	80 00	Tølløse	25 50	Høve	42 15
Povelsker	75 00	Tostrup	20 80	Sorbymagle-Kirke-	
Pedersker	14 00	Aagerup	2 25	rup	3 50
		Asmindrup-Grand-		Gimlinge-Flakke-	
<i>Roskilde Stift.</i>		løse	114 00	bjerg	29 10
Roskilde Domk.	237 00	Soderup-Eskild-		Haarslev-Tingjel-	
Vor Frue Kirke,		strup	29 85	linge	28 93
St. Jørgensbjerg	38 00	Uggerløse	55 25	Hyllested-Venslev.	13 00
Herslev-Gjevninge	20 00	Ondløse-Søndersted	17 25	Holsteinborg	156 25
Kornerup-Svogers-		Følleslev-Særslev	21 00	Ørslev-Bjerre	10 00
lev	10 00	Bregninge-Bjerg-		Tjæreby	13 00
Himmelev	10 00	sted	40 00	Magleby	17 60
Hvedstrup-Fløng	20 00	Viskinde-Aunsø	17 70	Agersø	26 00
Jyllinge-Gundso-		Værsløv	9 85	Omø	15 45
magle	26 15	Vallekilde-Hørve	77 00	Tjustrup-Haldager-	
Ovsted-Allerslev	24 50	Valgmenigheden i		lille	72 50
Sonnerup	9 00	Vallekilde	13 30	Krummerup-Fugle-	
Hvalso-Særløse	30 53	Sejerø	14 00	bjerg	89 25
K. Saaby	15 50	Nykøbing S.-Rørvig	24 30	Vallensved	10 00
Hyllinge-Lyngby	48 45	Odden	23 00	Marvede-Hyllinge	24 89
Sæby-Gershøj	56 21	Højby-Lumbsaas	19 00	Kvislemark-Fuiren-	
Greve-Kildebrønde	31 50	Vig-Asminderup	35 50	dal	23 75
Renslev-Vindinge	18 00	Egebjerg	10 00	Karrebæk	42 00
Snoldelev-Tune	76 60	Grevinge	8 00	Fodby	10 00
Karlsunde-Karl-		Asnæs	10 00	Herlufsholm	43 45
strup	37 00	Faarevejle-Drags-		Fakse	83 38
Havdrup-Solrød	21 75	holm	7 00	Spjellerup-Smerup	15 50
Jerski-Skensved	273 25	Ringsted-Benløse	61 78	Hylleholt	55 00
Køge-Øsemagle	56 00	Vigersted-Kværke-		Vemmetofte	79 00
Ørsted-Daastrup	56 30	by	18 27	Karise-Alslev	40 00
Borup-Kimmerslev	13 00	Nordrup-Farring-		Dalby-Tureby	80 60
Højelse	10 00	løse	37 60	Kongsted	19 60
Kalundborg	123 00	Homb	15 25	Ulsø-Østeregede	18 10
Tømmerup	43 60	Førslev-Sneslev	80 00	Roholte	16 00
Aarby	16 25	Haslev-Frerslev	1124 62	Lidemark-Bjever-	
Ubby	55 65	Testrup	58 00	skov	48 20
Svallerup	25 00	Terslev-Ørslev	30 05	Vollerslev-Gjorslev	11 65
St. Fuglede	16 00	Sorø	90 59	Herfølge	55 00
Sæby-Hallenslev	93 00	Pedersborg-Kinder-		Valloby-Taarnborg	56 00
Rerslev-Rudsvedby	100 00	tofte	38 50	Lellinge	19 00
Tersløse-Skjelle-		Lynge-Braaby	85 00	Enderlev-Vraaby	20 00
bjerg	65 41	Alsted	4 60	Storehedinge	35 50
Ørslev-Solbjerg	84 68	Munkebjergby-		Højrup	20 00
Havrebjerg	57 00	Bromme	14 00	Magleby	13 50
Gjerslev	51 00	Gyrstinge-Flinterup	18 75	Lille Hedinge-	
Finderup	35 00	Stenmagle-Stenlille	42 40	Havnelev	9 40
Gjørlev-Bakken-		Bringstrup-Siger-		Strøby-Varpelev	25 00
drup	110 00	sted	19 00	Hellested	8 25
Helsing-Drøssel-		St. Mikkels Kirke,		Lyderslev-Frøsløv	11 50
bjerg-Reersø	74 69	Slagelse	250 00	Toksværd	7 00
Nidløse	44 76	St. Peders K., Sla-		Rønnbæk-Olstrup	12 00
Filadelfia	55 00	gelse	30 00	Nestelsø-Mogen-	
Udby	14 70	Korsør-Taarnborg	101,00	strup	14 00
Hagedsted-Gislinge	54 00	Sønderup-Nordrup	15 05	Vejlø-Vestereges-	
Stiftsbjergby-		Sorterup-Ottestrup	9 50	borg	47 00
Mørke	38 50			Hammer	23 00

Lundby	13 00	Herredsløv	7 00	Dalby-Stubberup ..	16 00
Kjøng-Svinø	36 00	Hunseby	8 05	Seden-Aasum	14 00
Sværdborg	36 30	Vaabensted	10 00	Fraugde	22 80
St. Peders Kirke i		Taars	5 00	Allerup-Davinde..	14 50
Næstved	19 00	Majbølle	17 60	Sønder Næraa	140 00
St. Mortens Kirke i		Vignæs	10 00	Nr. Lyndelse-Højby	21 75
Næstved (til Hans		Slemminge-Fjelde..	16 10	Rønninge-Rolfsted'	44 50
Tavsens Kirke) ..	20 50	Døllefjelde-Musse..	10 00	Nr. Søby-Heden ..	22 00
Vesteregede-Braaby	77 86	Vester Ulslev	5 00	Norup-Hasmark ..	11 00
Aversi-Tybjerg ..	11 50	Kjettinge-Breg-		Skeby-Otterup	20 00
Herlufmagle	26 00	ninge	20 00	Hjadstrup	20 55
Fensmark-Rislev ..	12 50	Stubbekøbing-Mag-		Lunde	11 20
Skjelby-Gunners-		lebrænde	12 00	Lumby-Stige	36 90
lev	115 75	Torkildstrup-Lille-		Allesø-Næsbyhoved-	
Glumsø	5 00	brænde	30 60	broby	9 00
Sandby	33 00	Bogø	17 00	Østrup	7 00
Næsby-Tyvelse ..	40 00	Nørre Vedby m.		Krogshølle	5 85
Præsto-Skibinge ..	19 00	Gyldenbjerg	15 00	N. Næraa-Beders-	
Vordingborg	49 74	Nørre Alslev	25 00	lev	3 25
Jungshoved	36 00	Vaalse	10 00	Grindløse-Klinte ..	10 00
Everdrup	59 00	Stadager-Nørre		Uggerslev-Højrup..	25 25
Borse-Beldringe ..	16 10	Kirkeby	7 00	Skamby	24 60
Allerslev	27 50	Nykøbing-Systofte	165 35	Bogense	77 00
Udby-Ørslev	40 00	Idstrup	10 00	Skovby-Ore	12 00
Østeregesborg ..	35 00	Veggerløse'	50 00	Guldbjerg-N.	
Mern	4 00	Skjelby-Gjedesby-		Sandager	18 00
Kallehave-Stensby	12 20	Gjedser	51 16	Ejlby-Melby	20 00
Stege	35 00	S. Kirkeby-S. Alslev	24 00	Særslev	6 50
Keldby	40 00	Karleby-Horreby..	31 25	Søndersø	9 10
Elmelunde	10 05	Nørre Ørslev	25 00	Haarslev m. Padesø	53 00
Borre	43 00	Horbelev-Falkers-		Vellinge	6 50
Damsholte	11 00	lev	15 00	Vigerslev-Langesø	
Fanebjerg	18 00	Aastrup	35 00	Skovkapel	68 30
Nyord	8 00	Kippinge-Brarup ..	26 00	Assens	190 00
Magleby	61 00	Tingsted	16 70	Kjærum	6 25
				Gamtofte	21 25
<i>Lolland-Falsters Stift.</i>		<i>Fyens Stift.</i>		Soby-Thurup	35 00
Arninge	25 00	Vor Frue Kirke,		Barløse	20 00
Dannemarre-Til-		Odense	117 00	Sandager-Holevad	32 00
litze	25 00	St. Knuds Kirke,		Tanderup-Kjerte..	15 00
Gloslunde-Græs-		Odense	182 00	Skydebjerg-Aarup.	22 00
have	12 50	St. Hans Kirke	76 00	Ørsted-Orte	12 75
Landet-Ryde	20 00	Fredens Kirke	38 00	Kong m. Glams-	
Søllested	20 00	Vor Frelsers K. ..	45 00	bjerg	16 00
Stokkemarke	21 75	Thomas Kingos K.	126 25	Flemløse	73 00
Birket	2 00	Ansgar Kirke,		Haarby-Logismose	46 00
Sandby	15 00	Odense	210 50	Dreslette	103 00
Købelev	70 25	Paarup	12 00	Sønderby	5 75
Vindeby	32 00	Korup-Ubberup ..	30 00	Middelfart	158 20
Utterslev	36 50	Dalum	30 00	Kavslunde	8 00
Horslunde-Nordlun-		Brændekilde-Bel-		Vejlby	114 50
de-Nøbbet	25 85	linge	7 00	Strib-Røjleskov ..	16 71
Herredskirke-L.		Stenløse-Fangel ..	20 00	Asperup-Rørslev ..	36 00
Løjtofte	100 00	Verninge	22 00	Brenderup	40 00
Halsted-Aunede ..	21 60	Tommerup m.		Fjelsted-Harndrup	31 50
Maribo-Hillested ..	88 00	Broholm	113 86	Gjelsted-Rørup ..	17 00
Rødby-Ringsebølle..	35 00	Brylle	24 85	Balslev-Ejby	35 00
Krønge-Bursø	10 00	Vissenbjerg	185 00	Nørre Aaby-Inds-	
Nebelunde-Sæd-		Kjerteminde-Drig-		lev	37 00
dinge	50 00	strup	24 30	Gamborg-Udby ..	42 00
Skjørringe	45 00	Munkebo	12 45	Føns-Ørslev	10 00
Bandholm	30 00	Kjølstrup	10 00	Husby	41 00
Tirsted-Vejleby ..	76 25	Agedrup	18 00	St. Nikolaj Kirke,	
Femø	31 42	Marslev-Birkende ..	23 00	Svendborg	88 02
Sakskøbing	42 00	Rynkeby-Revninge	22 00	Tved	5 00
Nysted	10 90	Viby	30 00	Skaarup	6 00

Ø. Skjerninge- Hundstrup	23 00	Lindelse	15 00	Skæve	50 77
Ollerup-Kirkeby ..	62 00	Humble	29 10	Albæk-Lyngsaa	95 60
Stenstrup-Lunde ..	55 60	Tryggelev-Fod- slette	17 00	Voer-Agersted- Dorf	128 48
Kværndrup	8 00	Magleby-Bagn- kop	10 00	Torslev-Lendum- Ø. Vraa	147 17
Turø	26 00	Ærøskøbing	93 00	Dronninglund-Hjal- lerup	26 90
Bregninge	32 00	Marstal-Omme ..	365 00	Asaa-Melholt	60 45
Landet, Taasinge ..	5 00	Søby	20 35	Lendum Missions- hus	30 00
Drejø m. Skarø Bedehus	11 50	Rise	83 54	Hjørring	110 00
Strynø	87 00	Tranderup	127 25	St. Olai Kirke St. Hans	65 00
Faaborg-Diernis- se	105 00	<i>Aalborg Stift.</i>		Taars	56 45
V. Aaby-Aastrup..	72 75	Budolphi Kirke i Aalborg	95 70	Sindal-Astrup	114 35
V. Skjerninge-Ul- bølle	20 00	Vor Frelzers Kir- ke ibd.	106 70	Bjergby-Mygdal ..	15 00
Brahetrolleborg- Krup	34 22	Vor Frue Kirke ibd.	127 70	Horne-Asdal Hirtshals	30 00
Herringe-Geste- lev	91 55	Vejgaard-N. Tran- ders	11 00	Tornby-Vidstrup ..	13 35
Espe-Vantinge	30 50	Sdr. Tranders	13 00	Ugilt	6 42
Allested-Vejle	12 00	Hals	5 00	Rubjerg-Lyngby ..	30 00
Nr. Broby	23 10	N. Sundby-Hvo- rup	54 00	Frederikshavn ..	174 24
Ø. Hæsinge	107 50	Biersted	11 00	Skagen-Hulsig ..	149 15
Lyø	16 60	Vadum	10 25	Raabjerg m. Aal- bæk	49 50
V. Hæsinge-Sand- holts Lyndelse ..	25 00	Aaby-Vedsted	25 50	Tversted- Sørig ..	71 95
Jordløse-Haastrup .	12 65	Hammer-Horsens .	103 25	Mosbjerg-Binds- lev	86 00
Nyborg-Hjulby ..	110 00	V. Hassing-Ø. Hassing-Gaaser .	30 00	Aasted-Skjærum ..	29 00
Avnslev-Bovense ..	24 00	Ulsted	45 75	Tolne-Hørnemed ..	75 00
Flødstrup-Ullers- lev	17 12	Gudum-Gudum- holm-Lillevorde .	43 00	Flade-Gærum- Bangsbostrand ..	130 40
Skjellerup-Ellin- ge	17 95	Storvorde-Sejl- flod	124 00	Byrum-Vesterø- Hals	104 01
Kullerup-Refs- vindinge	19 00	Nibe-Vokslev	39 00	Kettrup-Gøttrup ..	86 60
Vindinge-Hol- kenhavn	15 00	Buderup-Gravlev..	10 00	Kollerup-Hjort- dal-Fjerritslev ..	80 00
Frørup-Taarup ..	17 00	Skelund-Visborg ..	60 00	Tømmerby-Lild ..	40 00
Svaninge	34 00	Hadsund	12 20	Lerup-Tranum m. Koldsmose ..	20 00
Horne m. Dyre- borg	35 20	Vive-Røstrup	19 80	Broust-Langes- lund	266 60
Avernakø	7 00	Ove-Valsgaard	58 58	Torslev-Svenstrup	78 45
Ørbæk	37 45	'Astrup-Storarden..	15 00	Haverslev-Skræm ..	33 25
Sollinge-Hellerup	41 00	Rold-Vebbestrup ..	40 00	Aggersb.-Bejstrup .	34 00
Sdr. Højrup-Aars- lev	68 80	Øls-Hørby-Døstrup	41 30	Thisted-Tilsted ..	191 80
Herrested	30 00	Bælum-Solbjerg ..	7 00	Sjørring-Torsted ..	58 25
Ringe	52 00	St. Brøndum-Sim- Torup	10 00	Vang-Torup	6 65
Ryslinge	20 17	Skibsted-Terndrup	27 04	Skinnerup	48 00
Gislev-Ellested ..	106 20	Hæstrup-Vrejlev ..	18 00	Hundborg-Janne- rup-Vorupør ..	183 35
Svindinge	15 00	Børglum	4 00	Rær-Hansted Vigso	50 00
Langaa-Øksen- drup	31 00	Løkken-Fureby ..	14 00	Vester-Øster Van- det	109 00
Oure-Vejstrup	14 00	Vraa-Emb	30 00	Nors-Tved	76 00
Hesselager	81 50	Øster Brønderslev- Hallund	20 00	Hillerslev-Kaa- strup	52 55
Gudme-Brudager	14 95	Tolstrup-Stenum..	15 00	Sennels	8 25
Gudbjerg	127 16	Vester Brønders- lev-Serridslev ..	50 00	Hundstrup-Øster- ild	16 75
Rudkøbing	38 25	Vrensted-Tise	15 00	Vestervig-Agger ..	141 55
Skrøbelev	20 00	Saltum-Alstrup ..	20 00	Hurup	162 20
Simmerbølle	18 00	Gjøl	40 00	Boddum-Ydby	135 25
Tranekjær	9 00	Ingstrup-Hjermes- lev	65 00	Helligsø-Gjettrup ..	212 00
Tullebølle	29 00	Hune	16 10		
Bødstrup	7 75	Understed-Karup..	51 00		
Snøde-Stoense	25 00	Sæby	122 70		
Hou	20 00				

Hvidbjerg-Lyngs.	290 75	Vammen-Lindum-		Rind-Kølkær	32 00
Søndbjerg-Odby ..	210 00	Bigum	72 35	Herning	472 00
Jegindø	90 00	Junget-Thorum ..	31 38	Snebjerg-Tjørring	105 00
Snedsted	20 45	Selde-Aasted	4 50	Studsgaard-	
Sønderhaa-Hør-		Tise	7 00	Havnstrup	139 65
sted	96 00	Grunderslev-Grøn-		Sønder Felding-	
Harring-Stag-		ning	13 50	Troldhede	84 60
strup	86 37	Skive-Resen	117 00	Assing	60 00
Skyum-Hørdum ..	36 25	Hem-Hindborg-		Skarrild-Karstoft...	20 00
Visby-Heltborg ..	15 00	Dølby	100 00	Simmelnkær	10 85
Hvidbjerg-Ørum-		Brøndum-Hvid-		Arnborg-Fasterholt	62 65
Lodbjerg	76 05	bjerg	13 87	Holstebro-Maa-	
Nykøbing-Lød-		Durup-Tøndering ..	20 30	bjerg	322 65
derup-Elsø	45 00	Roslev-Rybjerg ..	1 50	Mejrup	65 00
Froslev-Møllerup..	15 00	Hjerk-Harre	9 00	Borbjerg-Hogager	
Tæbring-Ovtrup-		Glyngøre-Sæby	15 60	Kapel	73 00
Rakkeby	10 00	Fur	32 50	Hjerm-Feldborg ..	200 00
Agersø-Karby ..	151 89	Rødning-Krej-		Struer-Gimsing ..	124 26
Vejrsløv-Blid-		bjerg	56 75	Vejrum	62 85
strup	11 00	Balling-Volling ..	27 00	Ølby-Asp-Favsing..	235 65
RedstedHvid-		Haasum-Ramsing ..	4 30	Navr-Sir	25 00
bjerg	8 00	Lem-Vejby-Lime ..	21 05	Gørding-Vemb-Bur	62 74
Dragstrup-Skalle-		Højslev-Dommer-		Estvad-Rønbjerg ..	38 00
lerup	19 25	by-Lundø	49 00	Sal-Vinderup	119 36
Øster og Vester		Ørsløkkloster-		Ejsing	58 55
Assels	20 75	Ørum	7 00	Herrup-Ryde-	
Sejerslev	150 00	Taarup-Kvols	14 00	Hanbjerg	80 35
Ejerslev-Jørsby ..	25 00	Kobberup-Felding-		Sevel-Trandum ..	130 80
		bjerg	23 45	Haderup-Over	
		Gammelstrup	16 75	Feldborg	90 85
		Vridsted-Fly-Iglsø	22 00	Grove	14 25
		Vrove-Resen	36 30	Harboøre-Eng-	
		Davbjerg-Mønsted-		bjerg-Thyborøn..	278 51
		Smøllerup	40 00	Hygom-Høve	77 50
		Hornum-Flejs-		Vandborg-Ferring..	82 55
		borg	19 75	Dybe-Ramme	85 00
		Ulstrup-Gunder-		Fjaltring-Trans ..	18 00
		sted	82 00	Lemvig-Nørlem ..	288 80
		Blære-Ejdrup	22 60	Nørre Nissum	190 00
		Aars-Havbro	260 00	Lomborg-Rom	44 80
		Skivum-Giver	45 50	Møborg-Nes	72 00
		Brørstrup-Ravn-		Bøvling-Flynder ..	329 15
		kilde	60 00	Gudum-Fabjerg ..	180 20
		Haverslev	74 95	Venø	5 00
		Strandby-Farsø ..	139 40	Tørring-Heldum ..	82 10
		Lovns-Alstrup ..	35 00		
		Ullits-Fovlum	3 00		
		Gislum-Vonsild ..	148 00		
		Tisted-Binderup-			
		Durup	243 00		
		Grynderup-Rør-			
		bæk	42 75		
		Løgstør-Løgsted ..	19 30		
		Ranum-Malle	73 50		
		Vilsted-Vindblæs ..	63 00		
		Seber-Aistrup	15 00		
		Næsborg-Kornum ..	60 83		
		Salling-Ovtrup	20 00		
		Farstrup-Lundby ..	17 25		
		Avlum-Hodsager ..	427 20		
		Vildbjerg-Nøv-			
		ling	120 00		
		Timring-Tiphede ..	59 45		
		Ørre-Sinding	163 54		
		Gellerup	77 45		
		Ikast-Faurholt	74 60		

Viborg Stift.

Viborg Domkirke	193 65			St. Pauls Kirke,	
Søndre Sogn	202 66			Aarhus	131 00
Asmild-Tapdrup ..	51 05			St. Johannes	
Vindum-Brand-				Kirke, Aarhus ..	39 00
strup	126 84			Braband-Aarslev ..	65 00
Bjerring-Mammen	94 00			Aaby	54 00
Ø. Velling-Hel-				Saksild-Nørlev ..	43 00
strup-Grensten ..	12 50			Randlev-Bjergager	107 15
V. Velling-Skjern..	16 25			Gylling	20 00
Langaa-Vinge-				Alrø	12 00
Taarup	51 25			Viby	23 52
Bjerringbro	12 70			Tiset	20 00
Tjele-Vinge	34 40			Maarslet	20 00
Ørum-Viskum-				Beder-Malling ..	36 00
Vejrum	136 78			Lyngaa-Skod	32 00
Vorning-Kvorning-				Soften-Følby	30 00
Hammershøj	37 30			Grundfør-Spør-	
Norbæk-Sønder-				ring	13 00
bæk-Læsten	56 25			Sjelle-Skørring ..	36 45
Bjerregrav-Aalum	6 95				
Taanum-Hornbæk	51 17				
Vesterbølle med					
Svingelbjerg	125 55				
Gjedsted-Fjelsø ..	110 40				
Simsted-Testrup ..	92 96				
Hvam-Hvilsom ..	61 55				
Tostrup-Roum	35 10				
Lastrup-Skals ..	35 00				
Ulbjerg-Lynderup	33 00				
Dollerup-Finderup-					
Ravnstrup	35 90				
Vorde-Fiskebæk-					
Romlund	34 00				
Rødning-Løvel-					
Pederstrup	48 00				

Aarhus Stift.

Sammendrag.

København-Frederiksberg	14,320.30 Kr.
Øvrige Københavns Stift	5,813.43 -
Roskilde Stift	8,322.67 -
Lolland-Falsters Stift	1,520.83 -
Fyens Stift	6,137.40 -
Aalborg Stift	6,943 02 -
Viborg Stift	9,241.95 -
Aarhus Stift	6,600 80 -
Ribe Stift	6,342.20 -
Haderslev Stift	4,925.39 -
	<hr/>
	70,167.99 Kr.

København, i September 1927.

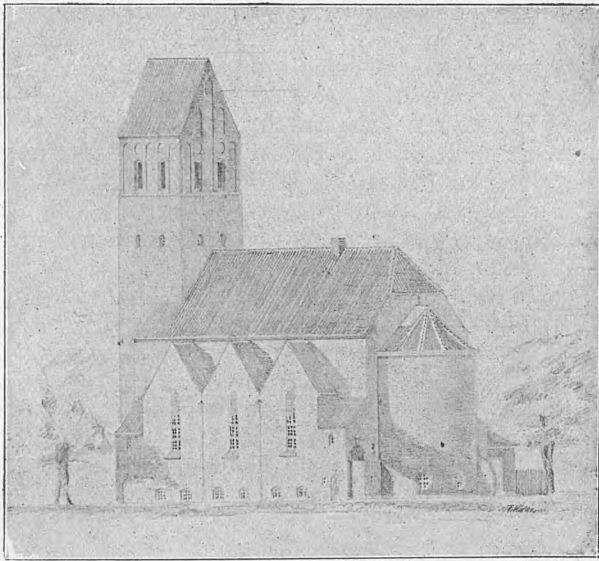
For Københavns Kirkefond

J. A. Vøhtz,
Kasserer.

melse med de gamle Traditioner, er Hovedindgangen, gennem hvilken man ad en bred Trappe kommer til Vaabehuset; til højre for dette er et Venteværelse for Daabsgæster, lige for er Indgangen til selve Kirkerummet og til venstre en Forstue med Adgang til Kirkerummet. Desuden er der fra Vaabehuset Adgang til Orgelpulpitur og Taarn paa den ene Side og et Toiletrum paa den anden.

Kirkerummet er et ca. 30 m langt, 16 m bredt og 13 m højt Rum, overhælveth med murede Hvelvinger; Rummet er hvidkalket. Koret er $7\frac{1}{2}$ m bredt og afsluttet som en Apsis. Altertavlen er malet og skænket af Maleren, Professor Aksel

Jørgensen, og dens Omgivelser: Alterbord, Tæppe og Knæfald o. s. v. er i Farve afstemt efter den med stor og værdifuld Bistand af ham.

I Koret til højre staar Døbefonten, der er udført af Fakse Kalksten og skænket af Firmaet E. Nielsens mekaniske Stenhuggerier. Daabsfad og Daabskande er udført i Tin af Sølvsmed Just Andersen. Prædikestolen, der staar til venstre for Koret, er udført i Træ og skænket af Snedkermester Carl Petersen; dens Gitter er udført og skænket af Smedemester Jensen i Valby.

Kirkebænkene og de indvendige Døre er malet i en blaa-graa Farve, og Fyldinger er marmorerede med røde Aarer paa hvid Bund. Farverne er afstemt efter Alterets Farver, det brune Klinkegulv og det hvidkalkede Rum. Lysekronerne er udført af Træ i Form af Hjul og indrettet til elektrisk Lys;

midt i Kirkerummet mellem to Lysekroner er ophængt en Skibsmode, der er udført og skænket af en af Sognets Beboere, Formand Frederiksen.

Kirkerummet har lidt over 500 Siddepladser foruden de Siddepladser, der kan indrettes i Koret.

Orglet er bygget og skænket af Dansk-Amerikaneren M. P. Møller; det er opstillet i et overhvalvet Rum, der findes over Vaabenhuset; dette staar i aaben Forbindelse med Kirkerummet og tillader Orglet at klinge kraftigt ud i Rummet.

De to Klokker, der er skænket af Enkefru Trolle, er ophængt i Taarnet ca. 30 m over Gaden; den største af dem er 120 cm i Diameter og vejer 2600 Pund; de er stemt i D-moll efter Klokkerne i den katolske Tilbedelseskirke, der jo ogsaa ligger paa Jagtvejen, og hvis Klokker de vil kunne klinge sammen med; Klokkestolen er indrettet til 3 Klokker, men den 3. Plads staar foreløbig tom; man haaber, at der paa en eller anden Maade vil findes en Udvej for at anskaffe den 3. Klokke, da det sikkert vilde lyde smukt, om de to nuværende Klokkers Kalden ud over Fælledparken blev suppleret med en 3., stemt i samme Toneart.

I Krypten, der strækker sig under hele Kirken, findes Mødestedsløkalerne; under Koret er der indrettet et Sakristi eller mindre Mødesal, der kan rumme ca. 100 Mennesker. Under selve Kirkerummet findes en større Mødesal med Plads til godt og vel 300; desuden er der Garderober; Kirkens Varmeapparat og forskellige andre Lokalteter.

Alle de Haandværkere, der har medvirket ved Kirkens Opførelse, har ydet et udmærket smukt, solidt og interesseret Arbejde, og jeg vil gerne herigennem have Lov til at bringe dem min bedste Tak derfor.

Taksigelseskirken.

Da vi ved Juletid 1918 — kort efter at Vaabenstilstanden i den store Krig var sluttet — udsendte Opraabet om at bygge Taksigelseskirken til Tak for Guds Beskærmelse af Danmark under Krigen, tænkte vi os ikke, at det skulde vare næsten 9 Aar, inden Kirken stod færdig til Indvielse.

Der var i Begyndelsen ikke nogen Mangel paa Tilslutning til Tanken. Bidragene strømmede ind fra hele Landet. Det var jo heller ikke blot en god Idé, der laa til Grund for Sagen. Tanken var født ud af Tidens Alvor, og det Opraab om at bygge en Taksigelseskirke, der udsendtes 1918, var allerede skrevet i 1915. Da Overretssagfører E. Staal skrev sin Artikkel: Skal vi ikke takke i »Kristeligt Dagblad« for 21. November 1918, fandt vi, der vilde arbejde for denne Kirke, hurtigt hverandre og fik Arbejdet sat i Gang.

Naar det alligevel varede saa længe med at komme til Vejs Ende i denne Sag, skyldes det især de langvarige Forhandlinger om Kirkegrund. Komitéen havde lige fra Begyndelsen ønsket, at Kirken skulde ligge i Hjørnet af Nørre Fællede paa samme Maade som St. Johannes og St. Jakobs Kirker ligger i Udkanterne af Fællede. Her mødte vi imidlertid Vanskeligheder baade fra Staten og — især — fra Københavns Kommune. Forhandlingerne strakte sig gennem mange Aar, og vi kunde under disse Forhold ikke arbejde meget for Indsamlingen, men maatte ligge stille. Og da der saa tilbød sig en velegnet Grund ved Jagtvej lige over for det Sted, hvor vi havde ønsket, at Kirken skulde ligge, slog vi til, fordi Arbejdet i Aldersro Sogn led for meget ved at vedblive at vente paa Kirken. Denne fik derfor ikke saa fri og god en Beliggenhed, som vi havde ønsket. Og Indsamlingen kunde ikke fremmes med den Kraft, som den ellers kunde være fremmet med. Til Gengæld kom vi til at bygge i en Periode, da Priserne ikke var saa høje som i de første Efterkrigsaar, og fik altsaa mere for de indsamlede Penge, end vi ellers vilde have faaet.

Som den nu staar, har Kirken kostet godt 400,000 Kr., hvoraf Grunden har kostet de 60,000.

Men desuden er der til Kirken skænket forskellige kostbare Gaver, der bringer dens samlede Værdi betydeligt op.

Dansk-Amerikaneren, Fabrikant M. P. Møller i Hagerstown, Maryland i de forenede Stater, har skænket det store Orgel, som er af en ejendommelig Konstruktion; det har elektrisk Drift. Ved forskellige Kombinationer raader det over 39 Stemmer. Det er en meget værdifuld Gave. Det er bygget paa Hr. Møllers Fabrik af 7 Danske, og en ung Dansk-Amerikaner har stillet det op i Kirken. Fabrikant Møller har selv i Sommer været her og tilset Arbejdet.

Enkefru Emma Trolle har skænket de to Kirkeklokker, af hvilke den store vejer 1300 kg, den lille 715. Den store bærer Indskriften:

Jeg ringer til Tak for Guds Kærligheds Gave:
Freden og Livet i Christus vi have.

Den lille har Indskriften:

Jeg ringer til Tak for Guds Forsyns Naade:
Danmarks Frelse fra Krigens Vaade.

Professor Aksel Jørgensen og Hustru har skænket Altertavlen, som Professoren har malet efter Motivet fra Fortællingen om de 10 Spedalske, af hvilke kun den ene vendte tilbage og gav Gud Æren. »Han faldt paa sit Ansigt for hans Fødder og takkede ham.«

Grosserer Hans Tegner har skænket et Billede, malet af Kuchler: Hagar og Ismael i Ørkenen.

Døbefonten af Faxe Kalksten er givet af Stenhuggerfirmaet E. Nielsen, Aldersrogade.

Daabsfad og Daabskande af Tin er skænket af Børnene i Sognets to Søndagsskoler, Prædikestolen af Snedkermester Carl Petersen.

En Sølvdisk er skænket af en anonym Giver, og en Oblat-æske, ogsaa i Sølv, af Sognets F. D. F.

Sognets K. F. U. M. og K. har givet en Messehagel.

To Damer i Menigheden har skænket en Alterdug. En Kreds af Damer monterer Præsteværelset. De gamles Kreds i Sognet har skænket en 7-armet Lystestage. Og Foreningen til Opførelse af smaa Kirker i København har givet 1000 Kr. til Altergitteret.

Forvalter Frederiksen har skænket et Skib, som er op-hængt i Kirken.

Nye Bøger til Alteret er skænket af en anonym Giver.

Vi har ikke bedt Stat eller Kommune om Bidrag til Taksigelseskirken, den er helt igennem bekostet ved private Gaver. Paa den Maade staar den tydeligst som Udtryk for mange tusinde Danskes Tak til Gud for hans Naade imod vort Fædreland i en af de mørkeste Perioder i Verdens Historie.

C. N.

Testamentariske Gaver.

Efter afdøde Frøken Louise Augusta Paulsen har Kirkefondet modtaget en Arv paa godt 18,500 Kr.

Efter afdøde cand. polyt. K. O. A. Gulstad har Kirkefondet arvet 2000 Kr.

Efter afdøde Fru Karen B. Frederiksen, født Monrad, har Kirkefondet arvet 1000 Kr.

Det har været en god Hjælp at modtage disse store Gaver fra Venner af Kirkesagen, der har betænkt den i deres Testamente.

Hjælpeindsamlingen.

Hjælpeindsamlingen har paa sit ordinære Bestyrelsesmøde Fredag den 10. Juni 1927 vedtaget følgende Resolution:

»Da den oprindelige Plan for de projekterede nye Kirker, som Hjælpeindsamlingen skulde støtte, kun kunde hvile paa et Skon over den fremtidige Udvikling, udtaler Bestyrelsen, at den maa anse sig for berettiget til at foretage Ændringer i Planen f. Eks. ved at ombytte enkelte Kirker i den oprindelige Plan med andre, dog saaledes, at det ikke kommer til at gaa ud over nogen paatænkt Kirke, for hvilken der i Øjeblikket paa Stedet er optaget et virkeligt Arbejde.«

Udgiven af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af Pastor Ch. Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 14.

November.

1927.

Taksigelseskirkens Indvielse.

Søndag den 25. September naaede vi frem til at indvie *Taksigelseskirken* ude i Aldersro Sogn.

I Kirkens lyse og festlige Rum samledes en stor Skare af Kirkesagens Venner og af Menigheden paa Stedet, Forretningsudvalgets Medlemmer med Professor H. Westergaard i Spidsen, Kirkeminister Bruun-Rasmussen og Departementschef Holbøll, Indsamlingens Kasserer, Grosserer Barfod, Kirkens Arkitekt Fr. Kiørboe o. m. a. Lidt før 10 kom Deres Majestæter Kongen og Dronningen, Deres kgl. Højheder Kronprinsen, Prinserne Knud og Gustav og Prinsesse Thyra. Umiddelbart derefter skred Præsteprocessionen med Biskop Ostenfeld og Overpræsident Jensen i Spidsen op til Kirkens Kor, hvorefter Gudstjenesten tog sin Begyndelse.

Indgangsbønnen blev bedt af Pastor Brasen. Efter Indgangssalmen holdt Biskop Ostenfeld nedenstaaende Tale fra Alteret.

„Siger altid Gud og Faderen Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Kristi Navn“ — Efeserbrev Kap. 5, V. 20.

Denne Kirke, som vi i Dag indvier, at den skal være et Guds Hus og en Menigheds Hjem, bærer Navnet *Taksigelseskirken*. Da Danmark havde oplevet den store Lykke at blive holdt udenfor Krigen og dens Elendighed, og havde uden Sværdslag naaet at faa det danske Sønderjylland tilbage, opstod der i nogle Mænds Sind den Tanke, at man burde give sin Taknemlighed et synligt Udtryk, og at der blandt de Kirker, som rejstes, ogsaa skulde være en, som bar Navnet: *Taksigelseskirken*. Den skulde ved sin Eksistens og sit Navn være en Paamindelse om ikke at glemme, at „al god Gave og al fuldkommen Gave er ovenfra, og kommer ned fra Lysenes Fader, hos hvem der ikke er Forandring eller skiftende Skygge“.

Saa ligger det da nær, at vi paa Indvielsesdagen samler vort Sind til Taksigelse, og det er jo det, som Apostlen Paulus vil lede os til, naar han skriver: Siger altid Gud og Faderen Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Kristi Navn.

At sige Tak kan være en ren *ydre Høflighedsakt*, hvorved et Menneske affinder sig med et andet, som har været god imod ham eller gjort det en Tjeneste. Men en Tak af den Art overfor Gud er værdiløs eller rettere en Karrikatur, thi Gud er ikke Formaliteternes Gud, men han er Aand og kun saadanne tilbeder ham, der tilbeder i Aand og Sandhed.

Men hvorfor skal vi da sige Tak? Har det noget Værd i vort Menneskeliv?

Jeg vil sige tre Ting om det at takke. Naar jeg takker, saa erkender jeg derved, at det, som jeg har opnaaet og som gør mig glad, ikke skyldes mig selv og min egen Dygtighed, men *det skyldes ham, som jeg takker*. Det gælder i Forholdet til Mennesker og det gælder i Forholdet overfor Gud.

Tager jeg mit Liv, min Glæde, min Frimodighed, min Kraft, mit Haab *som en Selvfølge* og som noget, *jeg selv* har skaffet mig, saa hviler det ogsaa paa mig selv og min egen Styrke, og naar det i trange Tider gaar nedad med denne, vakler alt, hvad der bygges paa den. Men er min Glæde, min Visshed, min Styrke, mit Haab og mit frie Mod *en Gave fra Gud*, saa kan det staa, ogsaa naar Prøvens Tid kommer, og der er Skyer for Solen. *Men hvorledes er da mit Forhold dertil?* er det en Tilfældighed eller en blind Skæbne som er over mig. Den, som lever under en blind Skæbne, han lever under en lukket Himmel, han *har ingen at sige Tak til*. Ved at takke for Gaven og Glæden er det, at jeg *tilegner mig denne*, saa den virkelig bliver min, at jeg ikke staar i et blot udvortes Forhold til den. Kun ved at takke tilegner jeg mig Guds Gaver, saa de ikke bliver ydre Tilfældigheder, men *Gaver, som gør mig glad*, fordi de kommer fra ham, som under mig det vel. Det er det første: *en Gave bliver først rigtig min, naar jeg har takket for den*.

Dernæst: *Takken forbinder Modtageren ikke alene med Gaven, men med Giveren*. Gaar jeg ind i en Butik og køber noget og lægger mine Penge paa Bordet, saa er jeg ikke det mindste forbunden med den, jeg køber hos. Naar Gud er god mod os og giver os sine Velgerninger, saa venter han ikke, at vi skal betale ham og yde ham nogen Gengæld, men han *venter, at vi bringer ham vor Tak*. Vi husker alle Fortællingen om *den gældbundne Tjener*, hvem Kongen eftergav al hans vældige Gæld; ham gik det galt siden efter. Hvorfor? Fordi han, som havde faaet Lov at blive i Tjenesten hos Kongen, i Kongens Hus vilde indføre en anden Tone end den, som Kongen havde anslaaet, da han eftergav ham al hans Gæld. Han vilde staa med et *egenkærligt og rethaverisk* Sind indenfor den Konges Slot, som havde skænket ham den hele Tilgivelse. Men paa hvilket Punkt i Historien om ham begyndte det at blive galt med ham? Jeg synes, at det er der, hvor der ikke fortælles noget om, *at han sagde Tak*, da Tilgivelsen var ham skænket; thi kun igennem Takken forbindes Modtageren af Gaven — enten det er Tilgivelsen eller en anden Velgørelse fra Gud — med Giveren.

For det tredje: Apostlen taler om Takken som det *alt omfattende* — *altid, for alle Ting* — er det da ikke en Umulighed eller noget ganske uvirkeligt? Selvfølgelig kan der tales derom, saa det bliver noget opskruet og uvirkeligt, men er den dybeste og stærkeste Tone i *Takken ikke for Opfyldelsen af mine Ønsker*, men *Takken for Gud selv*, saa er det ikke noget overspændt. Det er jo Meningen med de sidste Ord: „i vor Herres Jesu Kristi Navn“, at vi takker først for Gud selv. Af et lille Barn skelnes der ikke mellem Fars og Mors Gave og Far og Mor selv, men som Barnet

vokser til, lærer det at gøre Forskel, og naar man bliver gammel og har glemmt det meste af, hvad Far og Mor glædede en med, saa har man ikke glemmt dem selv. Saa samler Takken sig, om man har dem, til dem selv, og om de er gaaede hjem, saa takker man Gud for dem. Saaledes er i al Tak til Gud den *dybeste Tone Takken til ham, at han vilde være vor Frelses Gud* ved vor Herre Jesus Kristus. Og det er han altid, ogsaa i de trange Tider, i disse mærkede vi det stærkest. Netop i disse holdt hans Haand saa fast og stærkt ved os, da erfarede vi paa særlig Maade hans *Trofasthed og bærende Kraft*, saa de blev de Tider, som satte stærkest Stempel paa os. Saa er Takken ikke alene Udtryk for et rigt Menneskeliv med Gud, men det *gør Livet endnu rigere*.

Men hvorledes skal vi da takke? Ja, vi skal ikke nøjes med at sige: *det skulde jeg egentlig takke for*, thi det er et Udtryk for, at vi ikke takker. Vi skal sige Gud Tak. Men en Tak med Ord, som kun er Ord er ingen Tak.

I en af de ældste Salmer i vor Salmebog staar der:

jeg takke dig vil og tjene
o Jesus, det lover jeg dig.

Takke og tjene gaar sammen. Har Gud været mig god, saa venter han ikke, at jeg betaler ham, men hans Gave og Godhed medfører *Ansvar*, nemlig at jeg tjener ham. Han *tjenes* blandt dem, han har sat os iblandt, thi han siger: „alt det I har gjort mod disse mine mindste, har I gjort mod mig.“

Saa velsigne Gud Taksigelseskirken og den Gerning, som heri og herudfra skal øves, at det maa blive *en Opøvelse* i at sige Gud og Faderen Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Kristi Navn. Da kommer den til at bære sit Navn med Ære. Det give Gud. Amen.

Biskoppen indviede derefter Kirken. De i Rituallet foreskrevne Læsestykker oplæstes af Provst Fenger og Præsterne With, Steen og Huusom.

Man sang derefter Salmen: „*Lover den Herre, den mægtige Konge med Ære*“, hvorpaa Forretningsudvalgets Formand, Kirkefondets Sekretær, Pastor Charles Nielsen talte i Tilknytning til Salme 126 om, hvorledes Tanken om at rejse denne Kirke var opkommet i Begyndelsen af Krigens strenge Tid. Vi var som drømmende, naar vi tænkte paa, at vort Folk og Land blev skaanet for at blive draget ind i det blodige Opgør. For dette vilde vi give Gud Æren og vise det ogsaa ved at bygge en Taksigelseskirke. Nu staar den der. Og Menigheden, som i de mange Aar har levet i den uanselige lille Kokolithkirke, er som drømmende, naar den ser sig om i dette festlige Kirkehus.

Men Fremtidsdrømmen, der ligger bag ved hver ny Kirke,

som indvies, er Haabet om, at de mange i Sognet skal vaagne til Liv i Gud og fylde Kirkehusene med deres Lovsang og Tak for Frelsen i Jesus Kristus.

Talen gik derefter over i en Tak til Majestæterne og Kongehusets Medlemmer for deres Nærværelse og til de mange forskellige, der ved deres Sympati og virksomme Hjælp har bidraget til, at Taksigelseskirken blev rejst, til Komité, Arkitekt, Haandværkere og de mange Tusind Bidragsydere ud over Landet. Kirken er udelukkende bygget for frivillige Gaver uden Tilskud fra Stat eller Kommune.

Efter at Orgelet havde intoneret med sit ejendommelige og kønne Klokkespil, sang man Salmen: „Fader mild! Lad Din rige Naade, som har undt os her et Hvilested, bo herinde og for Kirken raade, fylde Huset med Din Herlighed.“

Saa talte Sognepræsten, Pastor Biering-Sørensen, over Dagens Tekst, hvorefter Pastor Brasen messede Kollekt og Velsignelsen, og Kordegn Westrup bad Udgangsbønnen.

Tilslidst istemte alle staaende den pompøse gamle Salme: „Mægtigste Kriste, Menighedens Herre“. Majestæterne og deres Følge forlod Kirken, Præsternes Procession fulgte efter, og Kirken tømtes langsomt.

Kirkensagen var igen naaet et Skridt fremad, og vi, der var med den Dag, var blevet et nyt Minde rigere.

Maatte saa Taksigelseskirken blive en god Hjælp til Fremgang i Menighedsarbejdet i Aldersro Sogn, og maatte Menigheden derude ret blive en takkende og lovsyngende Menighed!

Om Aftenen samledes Menighedssamfundet, Menighedsraadet og Repræsentanter fra Østerbros Menigheder til festligt Samvær i Kirkens Krypt, hvor Sange og Taler vekslede til det blev silde.

Ch. N.

Bestyrelsesmødet i 1927.

Mødet blev i Aar afholdt Tirsdag d. 25. og Onsdag d. 26. Oktober i K. F. U. M.s Ansgarsal under Ledelse af Biskop Ostenfeld.

Biskoppen indledede Mødet med Skriftlæsning og Bøn og udtalte Mindeord over de i Aarets Løb afdøde Bestyrelsesmedlemmer Grosserer H. Levinsen, Pastor Carl Moe, Veksellerer Chr. Nannestad og Sognepræst Tolderlund-Hansen.

Han bød dernæst Velkommen og henvendte sig særlig til de nyindvalgte Medlemmer: Enkepastorinde Anna Friis-Hansen, Sognepræst E. Ege og Provsterne S. Nyholm og Chr. Winther.

Forretningsudvalgets Formand, Professor H. Westergaard fik derefter Ordet for at aflægge Beretning om Arbejdet i

det forløbne Aar. Vi har haft to Kirkeindvielser: Blaagaards- og Taksigelseskirken, der begge afløser Kokolithkirker. Der er taget et nyt Menighedshus i Brug ude i Filips Sogn, og i Fredens Sogn er der bygget Hus med Lokaler til Menigheds- børnehave og Boliger til Sognepræst og Diakonisse. Grundsten er lagt til to nye Kirker: Grøndals- og Frederiksholms Kirke og til et Menighedshus i Kingos Sogn. En ny Grund er købt i Kapernaums Sogn ved Gyldensteensvej.

Iøvrigt dvælede Professoren ved Personskifterne, der har fundet Sted ved Kirkerne, og takkede de Mænd, der har arbejdet i Kirkesagen, men nu er søgt bort eller har faaet Afsked. Særligt takkede han Pastor Kold for de mange Aars trofaste Arbejde. Han omtalte Sekretærskiftet, der nu finder Sted, mindede om de Vanskeligheder og Kampe, som Aaret havde bragt, understregede Betydningen af, at de, som arbejder i Kirkesagen, forstaaer dens særlige Stilling indenfor Folkekirkens Arbejde og bragte til Slut en Tak til Kirkefondets Konsulenter, ganske særligt til Overretssagfører Alb. Helweg-Larsen.

Sekretæren, Pastor Charles Nielsen gav derefter en Oversigt over Kirkesagens Arbejde og Stilling i Byens forskellige Distrikter. Paa Nørrebro er Blaagaards Kirke blevet indviet 1. S. i Advent 1926. Dermed har Kirkefondet faaet en Kokolithkirke afløst af en ejendommelig og skøn Kirkebygning — Kirkerummet er et af de skønneste, vi har. Den har kostet 265.000 Kr. Den lille *Bethlehemskirke*, Kirkesagens Moderkirke, har vi desværre endnu ikke kunnet faa Afløsning for. Det er Bolignøden, og de dermed sammenhørende Forhold, som hindrer os i at nedrive den Ejendom, som ligger, hvor den kommende Kirke skal opføres. Arbejdet i Sognet lider under Manglen paa Menighedslokaler.

Ogsaa ved *Anna* Kirke maa Byggeplanerne foreløbig hvile. *Simeons* Kirke har i Aar holdt sit 25-Aars Jubilæum og i den Anledning udgivet et lille Festskrift. Der har været Skifte i Andenpræsteembedet ved denne Kirke, hvor Pastor Lænkholm er efterfulgt af Pastor Rønnenfelt, og ved *Samuels* Kirke, hvor Pastor S. Sørensen er efterfulgt af Pastor Würtzen og i Sognekaldet ved *Brorsons* Kirke, hvor Pastor Kold efter 31 Aars Arbejde er blevet udnævnt til Sognepræst i Tavlov.

I *Kingo* Sogn er man ved at rejse et stort og godt Menighedshus, som snart vil staa færdigt. I *Kapernaums* Sogn er der købt Grund til den nye *Ansgar* Kirke, og man er ved at udskrive en Skitsekonkurrence mellem nogle Arkitekter om dens Opførelse. I *Grøndals* Sogn bygges der paa den nye Sognekirke, som skal afløse Barak-Kirken. Komiteen haaber at faa Midlerne til at bygge den færdig med det samme. I

hvert Fald vil man gøre den færdig i det Ydre og saa midlertidig tage Krypten i Brug som Kirke.

Vi passerer Frederiksberg, som ogsaa har faaet en ny Kirke i Aar: *Lindevangskirken* og kommer til *Vesterbro*, hvor *Apostelkirken* i Saxogade har holdt sit 25-Aars Jubilæum og udgivet et Festskrift i den Anledning.

Ved *Absalons Kirke* har der været Skifte i begge Præstembederne. Pastor Teiler, som begyndte Arbejdet her, er efterfulgt af Pastor J. C. Poulsen, Pastor Oksbjerg af Pastor Sinding Jensen.

I *Valby* bygges der paa den anselige *Timotheuskirke*, som ventes færdig til Foraaret 1928. Midlertidigt bruges *Kokolithkirken* fra *Blaagaards Plads*, som er opstillet i Sognets sydlige Del, som Sognekirke for hele det store Sogn. I *Jesuskirkens* Sogn arbejder en Komité for Opførelse af en Kirke i Kvarteret ved *Trekronergade*. Man har en Grund paa *Haanden* og har udskrevet en Konkurrence blandt 7 Arkitekter om Kirkens Opførelse. Projekterne er indleverede, men endnu er der ikke truffet nogen Afgørelse. Ude i *Frederiksholm-Kvarteret* ved *Sydhavnen* er man nu snart færdig med at opføre et Menighedshus, hvis store Sal skal indvies til Kirke. Derved afløses den anden af *Barakkirkerne*; Indvielsen er foreløbig sat til 4. S. i Advent. Det voksende Sogn faar nu ogsaa en Andenpræst, cand. theol. Johannes Nielsen.

Ude paa *Sønderbro* er der sket Præsteskitte ved *Hans Tavsens Kirke*, hvor Pastor *Fog-Petersen* har afløst Pastor *Quistgaard*, der begyndte Arbejdet derude og fik Kirken rejst. Den har forøvrigt i Aar faaet Præmie som Bygningsværk af *Københavns Kommune*.

I den nordlige Del af *Sundby Sogn* prøver vi f. T. at faa overladt en Byggegrund til en ny Kirke, om hvilken der skulde oprettes et Sogn, bestaaende af Dele af *Sundby*, *Kristians* og *Nathanaels Sogne*.

Selve det store *Sundby Sogn* med dets godt 23.000 Indb. vilde vi gerne have delt saaledes, at den sydvestlige Del fra *Englandsvej* mod *Syd* udskilles som et nyt Sogn. Der er dannet en Komité for Opførelsen af en ny Kirke, Andragende om Sognedeling er indsendt til Ministeriet, og vi er ved at købe en Byggegrund.

Filips Sogn har faaet sit store Menighedshus rejst og har tillige faaet bygget Bolig for Sognepræsten.

I *Allehelgens Sogn* er der oprettet et *Kaldskapellani*.

Østerbro. Paa det indre *Østerbro* har *Fredens Kirke* faaet bygget et Hus, der rummer Boliger for Sognepræst og Diakonis og Lokaler til Menighedsbørnehave.

Paa det ydre *Østerbro* sker der nu Præsteskitte ved *Davidskirken*, hvor Pastor *With*, en af *Kirkesagens Veteraner*, har taget sin Afsked.

I det tilstødende *Sions Sogn* med dets godt 22.000 Indb. har der længe været arbejdet paa Deling. Kirkefondet har købt Grund til en ny Kirke, en Komité har foreløbig faaet tegnet ca. 60.000 Kr. i Sognet til dens Opførelse, Arkitekt Staffeldt-Matthiesen har givet Udkast til en køn Kirkebygning, og Andragende om Sogndeling er for over et Aar siden indgivet til Ministeriet, og har siden været til Erklæring i Menighedsraadene i *Sions* og *Aldersro Sogne*, da ogsaa en Del af sidstnævnte Sogn skal lægges til det nye *Kildevælds Sogn*. Vi haaber paa, at denne Sag i meget nær Fremtid skal gaa i Orden, saaledes at vi kan begynde at bygge.

Sions Sogn gaar helt ud til *Hellerup*. I vor Nabokommune derude er der ogsaa i Aar blevet indviet en ny Kirke, *Messiaskirken* i *Maglegaards Sogn*.

Paa Grænsen af *Østerbro* og *Nørrebro* ligger *Aldersro Sogn*, hvis lille *Kokolithkirke* nu er blevet afløst af *Taksigelseskirken*. Den gamle Kirke er solgt og er nu blevet indrettet til mekanisk Værksted.

Om *Taksigelseskirken*s Ydre lyder Dommen meget forskellig. Om dens Indre er der næsten kun en Mening, at det er et af de skønneste Kirkerum, vi har her i Byen. Og dens Lokaler i Krypten er udmærkede til Menighedsbrug. Desværre er den ikke gældfri, og vi vilde være meget taknemlige for enhver Hjælp til at faa de sidste Tusinder ind.

Kirkefondets Kasserer, Kommandør Vøhtz, forelagde Regnskabet for 1926 og Budgettet for 1928. Aaret har i Kasse- og Driftsregnskabet forøget det tilstedeværende Underskud med godt 26.000 Kr., saaledes at det ved Aarets Udgang er steget til 60.500 Kroner. Formuen er ganske vist samtidig steget, men da den er anbragt i Kirker og Menighedshuse, hvis Drift ikke bringer nye Indtægter, men flere Udgifter, betyder det ikke det samme som, naar Formuer ellers bliver større. Vi maa bede alle Kirkesagens Venner om at betænke Hovedkassen med deres Gaver.

Øvrigt henviser vi til nedenstaaende Redegørelse fra Kassereren. Efter en Forhandling om Beretning, Regnskab og Budget blev disse godkendt af Bestyrelsen.

I denne indvalgte Præsterne *Bartholdy-Møller*, *Brabrand*, *Vilhelm Kold*, *Tavlov*, *Olfert Ricard*, *Garnisons Kirke* og *Charles Nielsen*, *Kristkirken* og *Købmand Carl Hansen*, *Len-dum*.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget genvalgte *Stiftsprovst Ussing*, *Fuldmægtig Carl Rasmussen* og *Kordegndueholm*. Til Sekretær i *Pastor Charles Nielsens Sted* valgte eenstemmigt *Hjælpeindsamlingens Sekretær*, *Provst Helweg-Larsen*. Bestyrelsen vedtog at ændre Kirkefondets Statutter saaledes, at *Københavns Biskop* ikke mere er født

Formand i Bestyrelsen. Derefter valgtes Biskop Ostenfeld eenstemmigt til Formand.

I Anledning af de Krav, som var stillet af Flertalsgruppen i Aldersro Sogns Menighedsraad, da Taksigelseskirken skulde indvies, førtes der en lang Forhandling indledet af Biskop Ostenfeld og Landsdommer Hvidt. Bestyrelsen vedtog, at man kun vilde anvende Klausulen om den halve Brugsret efter Beslutning af Bestyrelsen og kun for saa vidt denne havde vedtaget Anvendelsen med $\frac{2}{3}$ Stemmers Majoritet.

Provst Helweg-Larsen gjorde kort Rede for Stillingen i Kirkefondets Hjelpeindsamlinger paa Landet og i København. Bestyrelsen overlod Forretningsudvalget at bestemme inden for visse Grænser Størrelsen af det Tilskud, som er lovet til Grundtvigs Mindekirke paa Betingelse af, at denne blev Sognekirke.

Et Foredrag om Lyspunkter og Skyggesider i Menighedsarbejdet for Tiden af Sognepræst Kr. Jensen maatte udgaa, da Tiden var fremrykket.

Efter at Pastor Charles Nielsen havde sagt Farvel og Tak til Bestyrelsen, sluttede Biskop Ostenfeld Mødet med Bøn.

Deltagelsen i Mødet var i Aar ualmindelig stor. Og man var enige om, at vi havde haft et godt Møde.

Kirkefondets Aarsregnskab 1926.

Kirkefondets specificerede Regnskab for 1926 kan faas ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor; der gives derfor her kun en kort Oversigt.

Kasse- og Driftsregnskabet.

Dette balancerer med Kr. 370.522,89, hvilket er 75.277,89 Kr. mere end budgetteret. I det efterfølgende er der for at lette Oversigten ikke medtaget Øre, Enere og Tiere. Alle Summer er i Kroner.

Indtægt:

Kirkekollekten paa St. Bededag: 80.200, hvilket er 4800 mindre end budgetteret — Indsamlinger: 8600, der er 7300 mindre end budgetteret. Beløbene, der indgaar ved Kirkekollekten og ved Indsamlinger, vedbliver desværre at gaa nedad. — Gaver: 8100. — Chr. P. Hansen og Hustrus Kirkefondslegat: 60.000, det maa jo kun anvendes til Løntilskud til Præster. — Renter m. m. 9500. — Lejeindtægt af ubebyggede Grunde og Præsteboliger: 8300. — Indsamling af Menighedsderne til deres Kirkers Drift (29 Kirkefondskirker og en Mødesal): 92.400. — Særlige Tilskud: 1000. De ovenfor anførte Indtægter udgør de egentlige Driftsindtægter, deres

samlede Beløb er: 268.100. Balance er tilvejebragt paa følgende Maade: Optagne Laan: 23.500. — Afdrag paa Laan: 15.200. — Værdipapirer 3000 (3 udtrukne Obligationer). — Forskellige Fonds: 200. — Bank- og Giro-Konto hævet: 12.000. — Saldo til 1927: 48.600 (Laan af Indtægter vedrørende 1927).

Udgifter:

Fraregnet en mindre Post har Udgiften været:
 Administration (herunder Konsulent og Revision): 21.000. — Udgift ved Møder: 2300. — Kirkefondets Blad: 5300. — Chr. P. Hansen og Hustrus Kirkefondslegat: 60.000. — Skatter og Afgifter: 12.300. — Renter: 20.700. — Særlige Tilskud: 2000. — Større Vedligeholdelser: 4200. — Kirkernes Drift: 110.900 (heraf Tilskud til de 11 ikke selvunderholdende Kirker og Mødesalen: 18.500). — Forskelligt: 13.500. De ovenfor anførte Udgifter udgør de egentlige Driftsudgifter, deres samlede Beløb er: 252.300, altsaa 15.800 mindre end de egentlige Driftsindtægter. Men til Udgifterne kommer endvidere: Nye Laan: 200. — Afdrag paa Laan: 82.000 (til disse Afdrag er dog at bemærke, at 3 store Beløb paa tilsammen 33.000, der ogsaa findes paa Indtægtssiden, for saavidt kunde være udeladt i Regnskabet, uden at det havde forandret Slutningsresultatet; det ene Beløb er en Ompostering og de to andre er Laan, der er optagne med Kirkefondets Hovedkasse som Mellemand, saaledes at Afdrag paa Laan kun bør regnes med et Beløb af 49.200). — Grunde: 500. — Forskellige Fonds: 1200. — Saldo for 1925: 34.200 (dette er det samlede Beløb af Underskudene fra 1924 og 1925), medregnes dette fremkommer der for 1926 et Underskud paa Kasse- og Driftsregnskabet paa 60.500, hvoraf dog altsaa kun de 26.400 hidrører fra 1926.

Underskudet paa Kasse- og Driftsregnskabet vokser altsaa fra Aar til Aar, og der er desværre for Tiden ingen Udsigt til at faa dette Underskud dækket gennem forøgede Driftsindtægter. Der vil sikkert ogsaa for 1927 fremkomme et stort Underskud paa Kasse- og Driftsregnskabet; Underskudet vil omsider blive saa stort, at det nødvendigvis paa en eller anden Maade maa skaffes ud af Verden.

Status.

Denne, der balancerer med 4.899.100, viser som sædvanlig et lysere Billede end Kasse- og Driftsregnskabet; der skal kun anføres følgende:

Paa Aktivsiden er tilgaaet følgende nye Værdier: et Menighedshus ved Absalons Kirken: 97.200, et Ligkapel ved Alle Helgens Kirke: 5500, Værdien af Hans Egedes Kirke forøget med: 1600, Værdien af en Grund i Sions Sogn forøget med 500, forskellige Fonds forøget med 200; tilsammen

105.000. Men paa Aktivsiden er der sket følgende Formindskelser: Forskellige Aktiver 15.600, Værdipapirer: 3000, den kontante Beholdning: 12.000; tilsammen 30.600.

Paa Passivsiden er Prioritetslaanene formindsket med: 21.800 og forskellige Laan med 36.900.

J. A. Vøhtz.

Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne.

Hjælpeindsamlingen holdt i Aar sit Repræsentantstævne i Dagene den 5.—6. September i K. F. U. K. Det er nu 5te Gang disse Møder er blevet holdt, og for den, der har været med fra Begyndelsen og siden hvert Efteraar har set Repræsentanter fra hele Landet samles om denne Sag, ligger det nær at tænke lidt nærmere over, hvad disse Møder betyder i det kirkelige Arbejde.

Det er i sig selv noget stort, at Mennesker fra By og Land Gang paa Gang mødes i Arbejdet for en fælles Mænhedssag — det gemmer Muligheder for et meget betydningsfuldt Samarbejde, der kan række langt videre end til den særlige Opgave, man samles om. Og det er vel noget af det, der har gjort disse Stævner til en Begivenhed, at de ikke blot har knyttet Mennesker sammen om Hjælpeindsamlingen — dette Arbejde, der er ved at lykkes langt over Menneskers Beregning og Forstand, men at de i det hele har knyttet Baand mellem Land og By, der vil holde ogsaa efter at de 20 Kirker, der nu arbejdes paa, har rejst sig herinde.

Der har utvivlsomt fra Aar til Aar været en Stigning i disse Møders aandelige Værdi. Samfølelsen, Viljen til at ville føre dene Sag igennem prægede i særlig Grad dette sidste Møde. Og saa en dybt alvorlig Forstaaelse af, i hvor høj Grad der trænges til en aandelig Fornyelse, samtidig med at de mange Kirker aabner deres Døre for Mennesker. Det kom frem Gang paa Gang, det blev forskelligt sagt, men det, der gennembævede alle, var det samme, Længslen efter at Gud skal besøge sit Folk, saa der sker noget herinde, saa Mennesker frelses og finder Vej frem til Kristi Kors.

Det er ikke muligt at give et kort Referat af de Foredrag og Forhandlinger, der hørtes, men vi vil meget gerne i Kirkefondets Blad pege paa en lille Bog, som Hjælpeindsamlingen har udgivet i Anledning af Repræsentantstævnet. Den hedder „Taarnets Fuldførelse“. (Lohse, 25 Øre). Vi vilde gerne, at mange af Kirkesagens Venner skulde læse den. Den er kun paa 50 Sider, saa det kan overkommes. Og den, der finder Tid til at læse disse Beretninger igennem faar i Virkelig-

Regnskab for

	Kr.	Øre
Indtægt:		
Saldo fra 1925..	349984	75
Indgaaet fra Amterne:		
Gl. Københavns Amt	4739,58	
Frederiksborg Amt	25053,00	
Bornholms Amt	7362,43	
Gl. Roskilde Amt	11546,99	
Holbæk Amt	17551,18	
Sorø Amt	14502,00	
Præstø Amt	15959,25	
Tybjerg Herred	4678,11	
Odense Amt	16092,00	
Svendborg Amt	17568,40	
Maribo Amt	21488,00	
Aalborg Amt	15343,00	
Hjørring Amt	18202,04	
Thisted Amt	8687,19	
Viborg Amt	15301,50	
Hjerm-Ginding Herreder	7607,57	
Skodborg-Vandfuld Herreder	4409,00	
Hammerum Herred	6094,40	
Gl. Aarhus Amt	6893,50	
Gl. Skanderborg Amt	8613,55	
Randers Amt	18915,68	
Ribe Amt	11674,25	
Bølling-Nr. Horne Herreder	7100,00	
Ulfborg-Hind Herreder	5703,87	
Vejle Amt	14845,85	
De sønderjydske Amter	16047,75	
Fra de københavnske Tilflyttede	168,00	
	322148	09
	672132	84

Bestyrelsens

	Kr.	Øre
Indtægt:		
Saldo fra 1925....	52026	27
Udlæg til Samuels Kirken i 1925 tilbagebetalt	5700	00
15 pCt. af det fra Amterne for 1926 indgaaede — det for Amterne udlagte	47929	40
	105655	67

3. Aar 1926.

Udgift:		Kr.	Øre
A. Udgifter for Amterne		2449	98
B. Udbetalt til Kirkerne:			
Samuels Kirke	7000,00		
Hans Egedes Kirke	10000,00		
Timotheus Kiike	55000,00		
Absalons Kirke	8600,00		
Enghave Kirke	1262,00		
Kirken paa Fengersvej	1000,00		
Blaagaardskirken	15700,00		
	98562,00	98562	00
Endvidere af Bestyrelsens Dispositions-			
fond til Blaagaards Kirke	59300,00		
til Filips Kirke	40000,00		
	99300,00		
	197862,00		
C. Til Bestyrelsens Dispositionsfond 15 pCt. af det fra Am-		47929	40
terne indgaaede ÷ de for Amterne afholdte Udgifter			
Til Best. Disp.: Refusion for Udlæg i 1925 til Samuels		5700	00
Kirke			
Saldo at overføre til 1927:			
Gl. Københavns Amt	3022,33		
Frederiksborg Amt	68267,96		
Bornholms Amt	24109,79		
Gl. Roskilde Amt	18272,64		
Holbæk Amt	30277,44		
Sorø Amt	23201,24		
Præstø Amt	49984,82		
Tybjerg Herred	4460,90		
Odense Amt	5809,48		
Svendborg Amt	6294,81		
Maribo Amt	21260,27		
Aalborg Amt	22796,89		
Hjørring Amt	35978,41		
Thisted Amt	26824,22		
Viborg Amt	9008,43		
Hjerm-Ginding Herreder	4384,07		
Skodborg Vandfuld Herreder	11064,87		
Hammerum Herred	94,14		
Gl. Aarhus Amt	5751,96		
Gl. Skanderborg Amt	7968,88		
Randers Amt	44758,85		
Ribe Amt	5328,79		
Bølling-Nr. Horne Herreder	73,40		
Ulfborg-Hind Herreder	3238,54		
Vejle Amt	37696,61		
De sønderjydske Amter	47393,72		
De fra Landet tilflyttede Bidrag	168,00		
		517491	46
		672132	84

Dispositionsfond for 1926.

Udgift:		Kr.	Øre
Udbetalt til Filipskirken		40000	00
Midlertidigt Udlæg til Blaagaardskirken		59300	00
Tilskud til Driften 1926/27		3701	72
Saldo at overføre til 1927		2653	95
		105655	67

Regnskab for

Indtægt:	Kr.	Øre
A. Indvundne Renter	16105	74
B. Tilskud fra Hjelpeindsamlingen i København	6899	19
C. Salg af Pjecer	667	84
D. Tilskud fra Bestyrelsens Dispositionsfond 1926/27.....	3701	72
	27374	49

Status pr.

Ejer:	Kr.	Øre
Kr. 100.000 5 pCt. Statsgældsbeviser 1926 II, erhvervet for ..	97097	00
Indestaaende paa Sparekassebog Nr. 123710 (Kjøbenhavn og Omegn)	75856	29
Indestaaende paa Sparekassebog Nr. 22102 C (Haderslev Bys Omegn)	100000	00
Indestaaende paa Sparekassebog Nr. 70154 (Bikuben)	119568	55
Indestaaende paa Indlaansbog 8942 (Handelsbanken)	31189	12
Kr. 40.000 4½ pCt. Østift. Kreditf. Oblig. med Kirkefondet		
Delcredere for eventuelt Kurstab erhvervede for	40000	00
Kontante Laan til Kirkefondet	37400	00
Tilgodehavende for $\frac{3}{5}$ af Udgifterne v. Starten	17859	45
Tilgodehavende Refusion for Udlæg ved Starten	1175	00
	520145	41

Driften 1926—27.

Udgift:		Kr.	Øre
A. 1. Sekretærens Løn	10107,99		
Tilskud til Husleje	700,00		
Pensionsforsikring	1091,20		
	11899	19	
A. 2. Sekretærens Rejser:			
Udgifter v. Automobil	2460,20		
Andre Rejseudgifter	1373,21		
	3833,41		
Afskrevet paa Automobil	1200,00	5033	41
B. Udgifter ved Kontoret: Husleje	410,00		
Lønninger	2154,26		
Telefon m. m.	373,09		
Kontorrekvisitter	568,73		
Porto	1189,86		
	4695	94	
C. Tryksager		3016	47
D. Udgifter ved Repræsentantmøder	1527,67		
Udgifter ved Bestyrelsesmøder	115,81		
	1643	48	
E. Tilskud til Bladet »Københavns Kirkesag«		1086	00
	27374	49	

30. April 1927.

Skal svare, til:		Kr.	Øre
Amternes Saldi pr. 30. April 1927		517323	46
Saldo for det af de tilflyttede indbetalte		168	00
Bestyrelsens Dispositionsfond pr. 30. April 1927		2653	95
		520145	41

København, den 30. April 1927.

I. G. la Cour,
Hoved kasserer.

Undertegnede Revisorer har gennemgaaet foranstaaende Regnskaber, herunder sammenlignet Opgørelserne for de fra de enkelte Amter indgaaede Beløb med de paagældende Amtskassereres Opgørelser og konstateret Beholdningernes Tilstedeværelse. Ved Revisionen har vi i det hele intet fundet at erindre.

København, den 18. August 1927.

J. Toftegaard,
Toldinspektør.

A. Hørlyck,
Bankbogholder.

heden et meget fyldigt Indtryk af Hjælpeindsamlingens Arbejde, og hvad dette er kommet til at betyde for Menigheden i Danmark.

Men han faar en hel Del mere. Han faar et levende Indblik i de aandelige Forhold herinde. Han vil kunne læse om de Kampe, der kæmpes, den Sorg, der findes i mange troende Menneskers Hjerter over, at vi evner saa lidt og gør det saa daarligt, og han vil forstaa lidt af, hvor mange Bønder, der stiger op til Kirkens Herre om at give sine Tjenere Ild og Kraft. Men han vil ogsaa se det Haab, der lyser gennem alle Vanskeligheder. Pastor Holger Sørensen fra Varde sagde det saadan:

„Gud give, at de herinde og vi ud over Landet ikke standser, før vi har set Herren over Kirkesagens Klippe, saa vi i levende Tro med Frimodighed kan slaa paa Klippen.“

L. Bl.

Afskedsord.

Dette Nummer af „København's Kirkesag“ bliver antageligt det sidste, som fremkommer under min Redaktion. Den 1. December fratræder jeg som Sekretær og dermed som Bladets Redaktør. I de 6 Aar jeg har været Kirkefondets Sekretær har jeg bestræbt mig for at redigere det saaledes, at alt det saglige Stof kom til Læsernes Kundskab, saaledes at alle, der selv vilde, kunde følge med i den Sag, der er en af vor Kirkes største.

Naar jeg nu tager Afsked, vil jeg gerne sige Tak til alle dem, der trofast har fulgt med og ofret Tid paa at sætte sig ind i Kirkesagens Forhold og Problemer, dens Vanskeligheder og Kampe.

Og jeg vil tillige benytte Lejligheden til herigennem at sige Tak til de mange Hjem ud over Landet — ikke mindst de mange Præstehjem — hvor jeg er blevet modtaget under mine Rejser for Kirkesagen, og hvor jeg har mærket, at Kirkesagen var elsket, og at dens Sekretær var en velkommen Gæst.

Lad os være tro mod den store Sag og bede Gud om, at den endnu maa have sine rigeste Frugter i Væntel!

Charles Nielsen.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond« Redigeret af Pastor Charles Nielsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 15.

Januar.

1928.

Øjeblikkets Spørgsmaal. En Nytaarsbetragtning.

Eet er i hvert Fald sikkert med Hensyn til Kirkesagens Stilling i Øjeblikket: Idyllens Tid er forbi. Og det er næppe nogen Ulykke; de idylliske Tider og Grotider falder i Reglen ikke ret længe sammen i Guds Rige. Hvor der for faa Aar siden syntes at være Enighed næsten over hele Linjen, der er nu Bevægelse, mange Steder aabne Spørgsmaal — og Enden er vel ikke endda.

1. *Kirkesagen og Kirkens Demokratisering.* — Uroen om Kirkesagen stammer tilsyneladende fra Efteraaret 1925, da Kirkeminister Dahl begyndte sit Forsøg paa at faa Kirkefondets Arbejde lagt om efter en ny Linje. Det endte som bekendt med den direkte Forespørgsel til Kirkefondet, om det kunde tænke sig at opgive sin Ejendomsret til Kirkerne og ligeledes opgive at forbeholde sig den halve Brugsret, hvilke Spørgsmaal i 1926 blev mødt med et enstemmigt Nej fra Bestyrelsen. Aaret efter kom der et nyt Ministerium — og nye Menighedsraad. Samtidig med at Minister Dahl gik af, fik Menighedsraadet i Aldersro Sogn saaledes et af en politisk Liste fremgaaet Flertal af hans Partifæller, som indenfor deres Omraade fortsatte hans Arbejde. Spørgsmaalet om den halve Brugsret kom igen, kun rent formelt i ændret Skikkelse, idet den socialdemokratiske Gruppe indenfor Menighedsraadet ønskede, at denne Brugsret kun skulde træde i Kraft, naar to Trediedele af det paagældende Menighedsraad og to Trediedele af Kirkefondets Bestyrelse var enige derom. Det sidste kunde Kirkefondets Bestyrelse gaa med til, om end ikke enstemmigt, det første vilde gøre det hele illusorisk og blev besvaret med et klart Nej.

Fuldstændig uden Sangbund indenfor Bestyrelsen var disse Ønsker imidlertid ikke. I en saa stor Kreds, ca. 135 Medlemmer, vil der naturligvis altid være afvigende Meninger. Saadanne var ogsaa kommet frem tidligere og blev selvfølgelig nu animerede ved Anledningen udefra. Men hverken tid-

ligere eller nu var der tilsyneladende mere end en *Tendens* i den Retning; det viste sig da ogsaa ved Afstemningerne, at ingen stemte imod det afvisende Svar.

Hele denne Udvikling er et naturligt Led i den fremskridende Demokratisering af Kirken. Denne Udvikling begyndte at tage fast Form lige efter Aarhundredskiftet, da vi fik Menighedsraadene. Lovforslaget herom bragte stærk Uro i Kirkesagen, en Uro, som imidlertid lagde sig, da vi i 1907 fik den siden gældende Ordning, som Minister Dahl ønskede ændret.

Det, der skete i 1907, var, at Kirkefondet fik *en ny Front*. Der er altid en skjult Modsætning mellem den irregulære Frivillighed og den officielle Kirke. Har den officielle Styrelse sit Tyngdepunkt i Bureaukratiet, maa Frivilligheden have Front til den Side; ligger det i Demokratiet, vender Fronten den Vej.

Det var imidlertid foreløbigt en skjult Front. Thi medens Menighedsraadsloven straks kom til at betyde en Demokratisering af Kirken ud over Landet — hvor de senere Begivenheder vel i Reglen kun i ringe Grad har svaret til den Frygt, hvormed Loven blev modtaget — saa kom det i København for saa vidt til at betyde en øget Indflydelse for den vaagne Del af Menigheden, som kun faa udenfor det faste Kirkefolk meldte sig til de kirkelige Valgsteder. Da Menighedsraadene imidlertid med Kirkelovene af 1922 fik en øget Indflydelse paa Kirkens økonomiske Forhold, var dermed givet, at der nu kunde være en større Interesse i at gøre Brug af Valgretten. Vi ser derfor ogsaa nu en tilsvarende Demokratisering begynde i København. Og hvordan end Forholdene bliver, selv om det hele vil kunne forløbe i al Venskabelighed, er det givet, at Frontstillingen ikke mere kan være skjult som tidligere. Og selvfølgelig kunde den kun blive skjult til en Tid. Den Stilling, vi hidtil har haft, var i Virkeligheden uholdbar. Vi har kun haft, og vi har kun de rolige Kaar, saa længe Demokratiet ikke gør Brug af sin Magt — altsaa har denne Stilling i Virkeligheden kun eksisteret af Demokratiets Naade.

Og man indvende ikke, at det samme gør hele vor Kirke i Forholdet til den bekendelsesløse Rigsdag; thi dér er der den overmaade store Forskel, at i Rigsdagen holder de forskellige Partier hverandre i Skak, medens det i Kirkefondets Sogne vilde blive et enkelt Parti, som dominerede absolut og overalt. Man indvende heller ikke, at det jo er gaaet godt i det øvrige Land, hvorfor skulde det saa blive anderledes i København, thi ingen af Parterne er her de samme som andetsteds. Dels er der stor Forskel paa, om der i et Menighedsraad kommer enkelte, som er valgt paa en politisk Liste, den være sig konservativ eller socialdemokratisk, tilmed udgaaende fra en Befolkning, der gennemgaaende staar Kirken langt nær-

mere, end det i Reglen er Tilfældet i København — og paa en pludselig opdukkende kompakt Majoritet, valgt paa en ren politisk Liste. Og dels er paa den anden Side Frivilligheden en langt større Faktor i Kirkefondets Menigheder end ellers i Kirkens Liv.

Frontstillingen kan derfor ikke længere forblive skjult, og hele Situationen maa med Nødvendighed stille os overfor en Række Problemer af gennemgribende Betydning for Kirkesagen og for vore Menigheders Liv og Opgave. Disse Linjer skal prøve at vise nogle af de Spørgsmaal, Problemerne stiller, mere end at give Svarene.

Det første Problem er, *om vi kan vinde for Menighedens Liv* disse Mennesker, som hidtil i Reglen har staaet paa Afstand, og hvorledes dette kunde ske. Gemt inde i dette Problem ligger ganske vist det kildne Spørgsmaal om, hvilke Motiver der ligger bagved det hele, og den mindre kildne Forstaaelse af, at den almindelige psykologiske Indstilling bliver en anden, naar det drejer sig om en partimæssig Optræden, end naar det drejer sig om Enkeltmand, som man kan tale sig tilrette med. Og saa kommer Spørgsmaalene. Hvis der er et Modsætningsforhold til Stede, vinder man saa mest ved en stadig Villighed til at give efter eller ved Fasthed? Og hvor meget vindes der ved Eftergivenhed, vil den overhovedet stille tilfreds, for der ikke er mere at kaste over Bord? Og Spørgsmaalet om at vinde andre maa ses i Forbindelse med Spørgsmaalet om ikke at miste dem, man har — thi man slaar jo ikke sit gamle Porcelæn i Stykker, blot fordi der er en Mulighed for at faa noget nyt.

Det næste Problem er Spørgsmaalet om, hvad vi har i den nuværende Ordning, *som ikke kan opgives*, uden at vi opgiver, eller i hvert Fald alvorligt svækker, den Sag, vi kæmper for. Hvis man kun holder paa den nuværende Ordning ud fra det rent praktiske Synspunkt, at opgiver man den, vil den økonomiske Støtte fra Menigheden i Landet svinde ind til noget saare lidet — saa vilde Landet ligge anderledes, hvis Pengene kunde faas paa anden Maade, f. Eks. gennem Ligning (og det var jo i og for sig ikke utænkeligt, selv om faa vil anse det for sandsynligt), og saa kunde man godt opgive. Helt anderledes stiller Sagen sig derimod, hvis det er ud fra dybtgaaende principielle Betragtninger, at man holder paa den nuværende Ordning. Og det har fra først af og indtil denne Dag været Kirkesagens Syn, at *Frivilligheden* gav Menigheden, om ikke altid de letteste, saa dog de bedste Kaar at gøre sin Gerning under, ogsaa i det i snævrere Forstand kirkelige Arbejde.

Det hele munder saaledes ud i Spørgsmaalet om, under hvilke Kaar vi i Almindelighed bedst kan gøre vor Gerning. Er det gennem en stadig mere »folkekirkelig« (bedre maaske

kamoufleret statskirkelig) Udvikling — eller er det ved at samles om vort gamle Banner, Frivilligheden? Og holder man paa det sidste, er man saa klar over, at en Frontstilling her, om den skal holdes, kan komme til at drage Konsekvenser efter sig, som ganske anderledes end nu vil stille Krav til Menigheden?

2. *Kirkesagen og den religiøse Stilling i Øjeblikket.* Det synes mig utvivlsomt, at vi nu paa mange Maader staar overfor en, religiøst set, vanskeligere Opgave, end de gjorde for en Menneskealder siden. Vi har at gøre med en Befolkning, der som Helhed ganske vist staar langt venligere overfor Kirken end Datidens, men hvis Underbevidsthed samtidig rummer adskilligt mindre kristeligt Arvegods end den tidligere Slægts gjorde. Vi har ikke længere den flatterende Baggrund, at *vore* Kirker er fri for de andre Kirkers Forargelse med Bunkebryllupper og dito Begravelser, lukkede Kirkestole o. s. v. — alt dette er nu afskaffet overalt, og faa tænker paa, at det var Kirkesagen, der viste Vejen. Vi kan nu kun i forholdsvis ringe Grad danne Menigheder, ved at troende Mennesker, eller i hvert Fald Mennesker, der er indstillede i den Retning, dukker op af Ubemærketheden og flokkes om det Menighedsliv, de havde savnet. Der er nogenlunde — selvfølgelig heller ikke mere, men dog nogenlunde — trawlet blandt saadanne, nu er det i ganske anden Grad end tidligere virkelig Nyvinding, der skal til for at samle en Menighed.

Saa har vi vor Tids ofte omtalte religiøse Røre, der, som det næsten lige saa ofte er sagt, gaar udenom Kirken. Det er noget nyt, og det gør hele Stillingen, om ikke lettere, saa rigere paa Muligheder. Men ogsaa det rejser et Spørgsmaal i Forbindelse med Demokratiseringen. Der er jo Mennesker — maaske ikke saa mange, men de mærkes dog — Mennesker, som holdes tilbage, maaske skydes bort fra vor Kirke, paa Grund af dens Mangel paa Fasthed. Vilde de mon lettere kunne vindes, hvis Demokratiseringen fremskyndedes, end hvis Menigheden voksede i den Fasthed, Frivilligheden giver?

Religiøst set er Forholdene meget forskellige fra, hvad de var i Kirkesagens Morgen, men paa et Punkt er der en forbavsende Lighed: *de sekteriske Bevægelser.* De var stærke dengang; saa kom der Tider, hvor de kun mærkedes lidet, men i de senere Aar møder vi dem overalt. Og vi møder dem ikke blot som en Forvirring, vi møder dem ogsaa som en aandelig Kraft. Og denne Kraft viser sin Magt over ikke faa af vore bedste Folk og over mange, som naturligt hørte hjemme hos os. Det er i Virkeligheden ikke et lille Spørgsmaal, men maaske et af de største Spørgsmaal herinde: kan disse Mennesker vindes helt og saa tilføre os en tiltrængt

Kraft — thi saadanne Bevægelser sætter jo altid Fingeren paa et ømt Punkt i Kirkens Liv — eller skal de mistes helt? Og der har vi det samme Spørgsmaal: ad hvilken Vej vil de lettest kunne vindes, ad den stadigt fortsatte Demokratiserings og Folkekirkeliggørelses Vej — eller gennem en Hæv-delse af og Rejsning om vort gamle Mærke, Frivilligheden?

3. *Kirkesagen og Hjelpeindsamlingen.* — Jeg véd ikke, om jeg behøver at gøre Undskyldning for at fremføre Hjelpeindsamlingen i Selskab med disse store Spørgsmaal. I saa Fald er jeg rede til at bringe Undskyldningen, for jeg synes, den maa med. Den har vel ogsaa for saa vidt grebet direkte ind i disse Ting, som den ved at sætte Tempoet op har været med til at fremskynde den Udvikling, som alligevel maatte komme.

Men den har ikke blot været med til at afdække en ny Linie; den har ogsaa faaet Lov til at trække en gammel Linje stærkere op. Jeg tror selvfølgelig ikke, at de Titusinder af Bidragydere alle gaar rundt og brænder af Kærlighed til Kirkesagen — men jeg véd ganske sikkert, at der er mange, overmaade mange, som gennem disse Aar er kommet til at elske den med en ægte og dyb Kærlighed.

Og hvad betyder dette? Ja, det betyder det økonomiske Rygstød, uden hvilket Kirkesagen hverken før eller nu havde kunnet komme frem. Det er — til Overvejelse for dem, der maatte have Lyst til at lege med Saven — den Gren, vi hidtil har siddet paa. Men det betyder mere: det er Mennesker, som har faaet Kærlighed til Kirkesagen netop under de Forudsætninger, vi selv har hævdet saa bestemt, at de ogsaa er blevet Forudsætningen for deres Tillid; og brast Forudsætningerne, vilde Tilliden ogsaa briste. Og det betyder mere endnu: det er en aandelig Forbindelse, vi overhovedet ikke har Raad til at undvære — de andre maaske heller ikke.

Men Hjelpeindsamlingen betyder en Ting til. Ved den vokser Kirkesagen i Bredden, det ligger i Sagens Natur; men den betyder tillige Spørgsmaalet, om denne Vækst i Bredden skal blive til virkelig Velsignelse ved at følges med en Vækst i Dybden. Alt det andet med Demokratiseringen er saare betydningsfuldt, men *Øjeblikkets egentlige Spørgsmaal, det er om Bredde og Dybde.* Og det Spørgsmaal gør saa forresten de andre dobbelt betydningsfulde og ansvarstunge.

Der er paa alle tre Omraader en Tilbagevenden til den ældste Tids Problemer. Det er et Kredsløb, men ikke efter Reglen »frem og tilbage er lige langt«, thi Spørgsmaalene ligger delvis i et andet og vanskeligere Plan.

Vor Front, jeg vil ikke sige imod, men overfor Demokratiet, er vanskeligere end den gamle Front overfor Bureau-

kratiet — men rummer vel ogsaa større Muligheder. Ogsaa i vor religiøse Opgave er der et Kredslob, ikke saa meget udadtil, hvor Modstanden for største Delen er vejet for Lige-gyldighed, som i Forholdet til de frireligiøse Rørelser; her gælder noget lignende: sagtens større Vanskeligheder nu, fordi Bevægelsen har større Kraft — men derfor ogsaa større Muligheder. Og endelig har Forholdet til Menigheden ud over Landet næppe siden de ældste Tider været saa levende som nu. Ogsaa her er særlige Vanskeligheder nu — og de ligger i Øjeblikkets Spørgsmaal overhovedet.

Jeg tror, Mulighederne er store — ogsaa meget store; men jeg har unægtelig ogsaa en Følelse af den Mulighed, at Kirkesagens Skæbnetime ikke er langt borte. Det er jo selvfølgelig ikke det samme som Spørgsmaalet om Guds Riges Skæbnetime i København. Men Spørgsmaalet om, hvorvidt Kirkesagen ogsaa i Fremtiden skal være med, eller om den har gjort sin Gerning, turde dog maaske ogsaa have Betydning for Guds Riges Sag i København. Og naar jeg tænker mig, at Skæbnetimen nærmer sig, er det, fordi — saadan er vi i hvert Fald nogle, som ser paa det — Spørgsmaalet Bredde eller Dybde synes os saa overvældende betydningsfuldt i hele Øjeblikkets Situation.

Denne Artikel kaldtes en Nytaarsbetragtning. Den kritiske Læser vil maaske spørge, hvad nyt den da bringer. Sagtens ikke mere end andre Nytaarsbetragtninger plejer at bringe — iøvrigt er det vel et aabent Spørgsmaal, om Kirken i Almindelighed og Kirkesagen i Særdeleshed i første Linje trænger til nye Tanker — for Nytaarsbetragtninger plejer at munde ud i uløste Spørgsmaal og en Ahnen af Muligheder. Men er det en kristen Nytaarsbetragtning, maa den vel midt i al Uklarhed og Famlen have noget af det, Kong Haakon siger i Kongsemnerne: »Er der end to Konger i Norge, saa er der kun een i Himlen, og han grejer det nok.«

Jeg læste forleden Dag i Dr. Neiiendams Bog om Frikirkerne hans Skildring af, hvorledes Metodismen dræbte det, som var Fjenden dengang, Deismen: »Sejren over Deismen skyldes ikke, at Metodismen var Deismen filosofisk eller teologisk overlegen, men derimod, at Metodismen fornyede Kirkens Liv indefra ved en Levendegørelse af Evangeliet . . . . Dens praktiske Arbejde, ikke dens teologiske Demonstrationer, bidrog til at tage Livet af Deismen.«

Dette syntes mig en forjættende Tale. Thi det er der jo Længsel efter i vide Kredse. Da vi i Efteraaret drøftede, om Menighedslivet var i en Bølgedal, kom der til denne Forhandling Mennesker, som havde følt Sorgen over Bølgedalen, men som tillige havde en behagelig Følelse af at høre til de faa Aandens udkaarne, som kendte noget til denne Sorg. De saa nu, at det var ret dagligdags at høre til de udkaarne. Og

den Sorg giver Haab — langt mere end Glæden over vundne Sejre, for slet ikke at tale om Haabløsheden eller Foragten for de ringe Dage, maaske ogsaa for de ringe Menigheder. Den giver Haab om, at Kredslobet ogsaa paa anden Maade kan gentage sig i et nyt Plan. For det, der skete i Begyndelsen, var jo — som Biskop V. Ammundsen har sagt — at da Halvfjerdsernes Angreb paa Kristendommen kom, og Kirken stod saa paafaldende svagt i Forsvaret, da blev Københavns Kirkesag Kirkens Svar paa Vantroens Angreb.

Vi véd jo ikke altid, hvad vi skal bede om, heller ikke i denne Sag. Men vi véd, vi skal altid bede og ikke blive trætte. Og vi véd, at der er en Ting, vi altid kan og skal bede om, at Høstens Herre vil sende Arbejdere ud til sin Høst. Og der er vel egentlig ikke meget, der trænges mere til.

P. Helweg-Larsen.

Grundtvigskirken.

Indvielsen af Taarnkirken paa Bispebjerg er noget af en Begivenhed. Det er det rent arkitektonisk. Større Kirke er næppe bygget i Danmark siden Reformationen — selv Vor Frelasers gør den næppe Rangen stridig — større virkelig dansk Kirke er i hvert Fald ikke bygget. Og naar vor Tid bygger en Katedral, kan man ikke andet end glæde sig over, at den bliver i lige Grad præget af sin Mesters Aand og af Aanden i vor Middelalders skønne Kirker — at den ikke bliver i græsk Tempelstil, for ikke at tale om den Stil, blot at skulle være anderledes end de andre.

Og det er noget af en Begivenhed fra Kirkesagens Standpunkt. Thi bortset fra den lille Vanløse Kirke, som havde særlige Tiendeforhold til sin Forudsætning, er det første Gang, at vi i København udenfor Kirkefondet indvier en Kirke, som er planlagt efter dettes Dannelse i 1896. Det er, som bekendt, ikke alt i denne Kirkes Historie, som i lige høj Grad opfordrer til Efterligning. Men hvem glæder sig ikke over, at der paa en Tid, hvor Kirkesagen rejser saa mange mindre Kirker; ogsaa kan rejses et saa mægtigt og skønt Monument.

Hvorvidt Grundtvig er den største, vor Kirke har fostret, vil Meningerne være delte om. Derimod kan der vel nok være Enighed om, at naar Grundtvig naaede højest paa sin Flugt, var der ingen, der naaede ham. Nu hæver ogsaa hans Kirke sig over alle Stadens andre Kirker. Vi lykønsker de Mænd, som har bygget den, med Ønsket om, at Gud vil velsigne Gerningen ud fra dette Hus, om ikke først og fremmest ved den høje Flugt, saa dog saadan, at Mennesker der kan faa det Stød til en evig Bevægelse, som i sin Tid mange fik gennem Grundtvig.

P. H.-L.

Pastor Charles Nielsen.

Den 30te November f. A. fratraadte Pastor Charles Nielsen sin Stilling som Kirkefondets Sekretær for paany at overtage en Præstegerning, idet han var bleven udnævnt til residerende Kapellan ved Kristkirken.

I alle de 25 Aar, der var gaaet, siden han blev ordineret i 1902, havde han været knyttet til Kirkefondet, først som Præst ved Bethlehemskirken (1902—08), siden ved Aldersrokirken (1908—1921) og tilsidst som Kirkefondets Sekretær, hvortil han valgtes efter Pastor Chr. Seidelins Afgang fra

denne Stilling. Og denne Tilknytning havde ikke en blot udvortes Karakter, tværtimod havde han levet sig ind i Kirkesagens bærende Tanker, og hans Virksomhed som Sekretær bar tydelige Vidnesbyrd om den Troskab, Kærlighed og Forstaaelse, hvormed han omfattede Sagen.

Naar Pastor Nielsen nu paany er gaaet ind i Præstegerningen, vil alle hans hidtidige Medarbejdere føle sig forvisset om, at ogsaa under dette Arbejde vil han føle sig i nøje Forbindelse med Kirkesagen og dens Grundtanker, og at han vil følge den under dens fremtidige Udvikling.

Vi ønsker ham af Hjertet Guds Naade og Velsignelse i den Gerning, han er gaaet ind i.

Harald Westergaard.

Julius Ifversen.

Han havde en Del mærkelige Meninger og kunde af og til paa en generende Maade gaa paa tværs af sund Fornuft; men dette hang sammen med, at han blandt danske Præster stod som en, der havde sit eget Ansigt og gjorde sin særlige Indsats. Han prægede i Virkeligheden en ny Type af Præster i København: Den Præst, der i en lille Kirke — for hans Vedkommende liggende i en Baggaard — rejste Fanen i det tabte Land, de nyopvoksede Fattigkvarterer paa Broerne. Paa Ifversen kendtes det, at han vilde kun ét: vinde Sjæle for

Guds Rige. Og ingen af os var i Tvivl om, at han var villig til at betale Prisen. Han satte alle sine Kræfter ind. »Social-Demokraten« skriver ved hans Død, at »han gjorde sig elsket og afholdt af sine Sognebørn«, at man saa ham »færdes uden Overfrakke i Vinterkulden, fordi han havde givet Frakken bort«.

Det tjener »de smaa Piger« til uvisnelig Ære, at de valgte Ifversen til Præst ved deres Kirke; der er en smuk Symbolik i, at han staar som den Præst, der indleder Københavns Kirkesag. Med ham begyndte den Periode i Københavns Kirkeliv, hvor Indre Missions Præster gjorde deres store Indsats for Guds Riges Fremgang her i Staden.

Den Kreds af Præster, som jeg her tænker paa, stod væsentlig fremmed, oftest meget uforstaaende overfor den københavnske socialdemokratiske Arbejder og hans politiske

Kamp. Uden Tvivl har det hidraget til, at Frugterne mange Gange blev mindre end ventet. Gud give, at Typen »Ifversen« maatte forny sig i vor Slægt; men da med et bredere Udsyn. Vi trænger til Mænd af hans Slags. Han bragte os ofte til at tænke paa Herrens Ord: Salige er de rene af Hjertet.

Hans Koch.

Indvielsen af Frederiksholms Kirkesal

Søndag d. 18. December 1927.

For den Menighed, som nu i 9 Aar har haft til Huse i Kirkebarakken i Frederiksholm, betød denne Dag en Festdag og Glædesdag, som andre ikke helt vil kunne forstaa. Kun de, som har haft deres aandelige Hjemsted i den lille Trækirke, véd om, hvilke Savn de har følt, og hvor megen Resignation der skulde til ved Gudstjenester, ved Møder, ved alt Samfundsarbejde her, hvor de ydre Kaar var saa ringe, at ingen vilde forestille sig, at dette var en københavnsk Sognekirke.

Menigheden er nu flyttet over i dens nye Hus, som er bygget af Arkitekterne Adam Møller og Gyllembourg Koch. Det er ganske vist kun første Del af den endelige Kirke, men som den staar, er den i fortrinlig Grad udnyttet, saadan at der gives Plads for al det forgrenede Menighedsarbejde, der hører med i et københavns Sogn. Den store Sal, der blev indviet til Kirke, har Plads til 250 Mennesker. Alterpartiet og den smukke Døbefont, der i sin Tid er skænket af Frederiksholms Teglværker, er flyttet med fra den gamle Kirke, men kommer langt bedre til sin Ret her. Arkitekt Møller og Frue har skænket Kirken en syvarmet Lysesstage, som er til megen Pryd paa Alteret.

I Kælderen er der en god, stor Sal, hvor der holdes Møder, Søndagsskole etc. Hernede har ogsaa K. F. U. M. faaet en god og rummelig Dagligstue. Øverst oppe bor K. F. U. K. i en stor, rummelig Stue, som de ikke mange Steder har hyggeligere og kønnere. Baade de unge Piger og de unge Mænd har selv bekostet Montering af deres nye Hjem. Heroppe er desuden en god, lille Lejlighed, som er bestemt til Graverbolig, men som foreløbig benyttes af Kirkens Andenpræst, Pastor Johs. Nielsen.

Frederiksholms Menighed har da al Grund til at være glad for deres nye Kirkehus. Naar det er lykkedes at faa det bygget nu, skyldes det i særlig Grad Vejle og Frederiksborg Amter, der gennem Hjælpeindsamlingen har skaffet store Midler tilveje, og som i det hele i disse Aar har omsluttet

Frederiksholms Menighed med stor Kærlighed og Trofasthed. Paa Indvielsesdagen var Pastor Baarris til Stede fra Vejle Amt — fra Frederiksborg Amt saas i Præsteprocessionen Pastor Stricker, Provst Petersen og Pastor Reumert.

Indvielsen formede sig smukt og højtideligt. Hertil bidrog i høj Grad et frivilligt Kor, som under Organist Henriksens dygtige Ledelse havde indøvet en smuk Kantate.

Biskop Ostfelds Tale vil findes andet Sted i Bladet. Efter at Skriftstykker var læst op af Provst Schousboe, Sognepræst Oldenburg, Pastor Stricker og Provst Petersen, foretog Biskoppen Indvielsen af Huset, og Sognepræst Leth prædikede over Dagens Tekst. Kl. 5 var der igen Gudstjeneste, hvor Pastor Stricker og Pastor Johs. Nielsen prædikede, og

om Aftenen havde Samfundet indbudt deres Gæster til en festlig Sammenkomst.

Frederiksholms Sogn er et typisk københavnsk Nybygersogn. Der er i de senere Aar skudt store, nye Kvarterer op derude, lange Rækker høje Huse, mest med 2 og 3 Værelsers Lejligheder. Og saa har de i Frederiksholm den Form for Menneskeboliger, der føles som en Svøbe over vor By. Hundreder af husvilde Familier holder til Aaret igennem i Lysthuse, hvor der raader Nød og Elendighed, og hvor i kolde Vinterdage Kaarene for at opretholde Livet er de mindst mulige. Der er Alvor nok i det Arbejde, Kirkens Præster og deres Medhjælpere i Menigheden staar i. — Den nye Kirke har været dem en stor Opmuntring med de langt bedre Arbejdskaar, de giver. Maatte de saa i Frederiksholm opleve at se mange Mennesker søge til deres Kirke og finde Fred og Velsignelse derinde.

L. Bl.

Ved Indvielsen af Frederiksholms Kirke.

Af Biskop, Dr. theol. H. Ostenfeld.

Phil. 1, 3—11.

Af alle de Menigheder, som blev stiftede ved Apostlen Paulus's Forkyndelse, var der ingen, der stod ham saa personlig nær som Menigheden i Philippi. Her kunde han tale i tryk Vished om, at hans Ord ikke vilde blive fordrejede, herfra kunde han uden at frygte for Misforstaaelse modtage Gaver under sit Fangenskab. Denne hjertelige Stilling kommer frem allerede i Indgangen til hans Brev i den glade Taksigelse, hvormed han begynder. Han finder hos denne Menighed *Missionssind*, han takker for dens Deltagelse »med Evangeliet som Maal«, og han nærer et frejdigt Haab med Hensyn til dem. Hvorpaa bygger han dette lyse Haab? Ja, han kunde have sagt, at han saa lyst paa deres Fremtid, fordi han omfattede dem med saa stor Kærlighed; og denne Begrundelse vilde have været sand, men svag; thi menneskelig inderlig Kærlighed kan omskiftes og afkøles.

Han kunde have skrevet, at de havde begyndt saa godt, og derfor var der ogsaa Grund til at haabe paa en god Fortsættelse. De havde begyndt godt, de havde udstaaet trænge Tider og Forfølgelser uden at bukke under. Men Paulus vidste noget om, at den menneskelige Kraft kan udtømmes og trættes, saa at den gode Begyndelse visner og bliver til intet. Derfor bygger han ikke sit lyse Haab for dem paa dette Fundament. Men hvorpaa bygger han det da? Han siger: »Gud, som begyndte en god Gerning i Eder, han vil ogsaa fuldføre den indtil Jesu Kristi Dag.« Han ser det, som er sket iblandt dem, ikke som deres Gerning, men som Guds Gerning. Og Gud bliver ikke træt, hans Begyndelser visner ikke, han er den, som fuldfører det, som han har begyndt.

Nu staar vi i Dag paa en Højtidsdag for denne Menighed, og Menighedens Venner glæder sig med den, at den kan flytte over fra det lille Træhus til dette Kirkehus, som kan rumme flere og give bedre Arbejdsbetingelser, og jeg tænker, at manges Sind i Dag er fyldt med Glæde og Tak. Men midt ind i Glæden og Takken kan der komme ligesom et koldt Pust ved at Spørgsmaalet rejser sig: »Kan det holde? Vil nu det større Rum blive fyldt? Vi sad saa tæt sammen i det gamle Hus, vil det nu ikke se noget mere sparsomt ud?«

Og nu véd jeg, at man kan trøste sig paa forskellig Maade. Man kan sige, at det skal nok gaa, thi det er jo gaaet fremad hidtil. Og maaske er dette tilstrækkeligt for den, som er udrustet med et særligt lyst Syn; men for den, som ser paa Virkeligheden som den nu er, forslaaer dette Grundlag for et Haab ikke ret meget. Men saa kan det endvidere siges: Jo, vi har et godt Haab, for nu er her arbejdet trofast i 9 Aar, og det er

gaaet sin støtte Gang fremad, saa har vi ogsaa Grund til at se lyst paa Fremtiden. Men der er ogsaa en Erfaring, som hedder, at man kan gaa træt og tabe Modet og Kræfterne, og alt det, som hviler paa Menneskers Mod og Kræfter, falder da sammen. Men ser man paa Fortiden og det, som er naaet i den som Guds Gerning, da giver det Mod og Haab for Fremtiden, thi *Gud bliver ikke træt*.

Det er nu det, som vi vil sige til dem, som har deres aandelige Hjem her, og det er det, som vi vil ønske dem Lykke til at sige til hverandre: Gud har begyndt en Gerning her, han og han alene skal have Æren derfor. Det er ogsaa det, vi mener med at takke ham for Dagen, vi naaede i Dag. Vor Tak er ikke en Høflighedsakt overfor Gud, men vi bøjer os ydmygt og siger, at han alene har været den virkende i det, som er naaet. Og han er den trofaste, som vil vedblive at virke, han bliver ikke træt. Han fører sit Arbejde frem til Fuldendelse, baade det Arbejde, som sker i det enkelte Menneske, og det, som sker ved en Menigheds Dannelselse og Opbyggelse.

Vor Tekst fortæller os videre om Paulus's Bøn for Læsere, at det maa gaa fremad, at de maa vokse. Og hvorledes beskriver han denne Fremgang: »At deres Kærlighed maa fremdeles blive mere og mere rig paa Erkendelse og al Skønsomhed.« Han taler om deres Kærlighed, selvfølgelig deres Kærlighed til Gud, men denne skal vise sig i Kærlighed til Mennesker — ellers duer den ikke; disse to kan ikke skilles ad, de er to Sider af den samme Sag. Men Kærligheden til Gud skal ikke vokse ved, at de *føler* mere af Kærlighed — nej, dette Føleri i Kærlighed kan meget let blive Selvbedrag. Men vor Kærlighed til Gud skal vokse derved, at vi lærer ham selv og hans Vilje bedre og bedre at kende og lærer at skønne paa ham mer og mer. Det er Loven for Kærlighedens Vækst, at man lærer den elskede bedre at kende, kan læse hans Vilje ud af Øjnene, og skønner paa, hvor godt man har det sammen med den elskede. Derigennem skal man lære at værdsætte de forskellige Ting og forskellige Forhold, ikke at man har en Lineal at gaa efter, men saaledes at man har *Vurderingsmaalestokken i sig selv*, i sit Samliv med den, man elsker. Dette er Vejen fremad mod det store Maal: »paa Herrens Dag at være rene og uden Plet«; men ikke det alene. Det kunde jo blive en tom Sjæl, som man saa bragte frem for sin Herres Ansigt, som vel kunde siges at være fri for denne og hin Skavank, men dette er ikke nok, det skal være en Sjæl, som har naaet sit Maal, har faaet sine Evner udviklede, saa den er fyldt med Retfærdigheds Frugter. Og endelig kommer dette underlige: de rette Retfærdigheds Frugter virkes ikke af Mennesker eller deres gode Vilje, men alene ved Jesus Kristus, og den, som alene skal have Æren og Prisen

derfor, er Gud. Saa er det Gud, som begynder, og Gud, som slutter af, og midt imellem er Gud ogsaa — han, som arbejder paa at fuldfore.

Saa velsigne Gud dette Hus, at hans Navn maa bo deri og hans Ord maa virke herud fra i Mennesker og ved Mennesker — ja, at han, som begyndte en god Gerning, ogsaa maa fuldfore den indtil vor Herres Jesu Kristi Dag. Amen.

Aaret 1927.

Skematisk Oversigt.

- Januar:* Sammenkomst med Præsterne ved Kirkefondets Kirker. Biskop Ostenfeld talte over Emnet: Hvorledes faar vi flere med? — Grosserer H. Levinsen, en af de 7 Lægmand, der rejste Kirkesagen og Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, dør. — Sognepræst Tolderlund-Hansen, Fjellstrup, Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, dør.
- Februar:* Vekselerer H. Nannestad, Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, dør.
- Marts:* Der dannes Kirkekomité til Opforelse af en Kirke i Sundby Sogn.
- April:* Simeons Kirken har 25 Aars Jubilæum og udsender et Festskrift. — Den gamle Filips Kirke sælges og nedrives.
- Maj:* Menighedshuset ved Filips Kirken indvies. — Fredens Kirkes nye Præstebolig tages i Brug. — Det præsteviede Medhjælperembede ved Samuels Kirke omdannes til Kaldskapellani.
- Juni:* Formanden for Indre Mission i Danmark Carl Moe, Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, dør. — Store Bededagskollekten indgaar med 70,175 Kr. 53 Øre. — Grundsten til Frederiksholms Kirke nedlægges. — Grundsten til Grøndals Kirke nedlægges. — Der dannes Kirkekomité til Opforelse af Ansgar Kirken i Kapernaums Sogn.
- Juli:* Det præsteviede Medhjælperembede ved Alle Helgens Kirke omdannes til Kaldskapellani.
- August:* Grundsten nedlægges til Kingo Kirkes Menighedshus.
- September:* Hjelpeindsamlingen holder Repræsentantstævne den 5. og 6. September. — Kirkefondets Sekretær, Pastor Charles Nielsen udnævnes til residerende Kapellan ved Krist Kirken. — Taksigelseskirken indvies.
- Oktober:* Hjelpeindsamlingen udgiver en Piece »Taarnets Fuldførelse«. — Der oprettes Embede som præsteviet Medhjælper ved Frederiksholms Kirke. — Der købes Grund i Kapernaums Sogn til Ansgar Kirken. — Kirkefondets aarlige Bestyrelsesmøde afholdes den 25. og 26.

Oktober. I Bestyrelsen indvælges Præsterne Bartholdy-Møller, Brabrand, Vilh. Kold, Tavlov, Olfert Ricard, Garnisons Kirke, og Charles Nielsen, Krist Kirken, og Købmand Carl Hansen, Lendum. Til Medlemmer af Forretningsudvalget genvælges Stiftsprovst Ussing, Fuldmægtig Carl Rasmussen og Kordegn Dueholm. Til Kirkefondets Sekretær vælges Provst P. Helweg-Larsen. Kirkefondets Statuter forandres saaledes, at Københavns Biskop ikke mere er født Formand i Bestyrelsen. Biskop Ostenfeld vælges eenstemmigt til Formand. Kirkefondet afviser en Henvendelse fra Flertalsgruppen i Aldersro Menighedsraad om kun at lade Brugsretten til den halve Kirke træde i Kraft, hvis $\frac{2}{3}$ af Menighedsraadet forlanger det.

November: Møde for Repræsentanter for vore Kirker i K. F. U. M. Sognepræst Kr. Jensen indleder en Forhandling om: Lyspunkter og Skyggesider i Menighedsarbejdet for Tiden. — En Menighedsbørnehave i Alle Helgens Sogn indvies. — En Menighedsbørnehave i Fredens Sogn indvies.

December: Grundtvigskirkens Taarn indvies. — Den gamle Frederiksholms Kirke sælges og nedrives. — Frederiksholms Kirkes Menighedshus indvies.

Personskifter ved Kirkefondets Kirker i 1927.

Præster: *Absalons Kirke:* Sognepræst for Aulum-Hodsager I. Chr. Poulsen udnævnt til Sognepræst. *Alle Helgens Kirke:* Præsteviet Medhjælper Flemming Hvidberg til Kaldskapellan. *Blaagaards Kirke:* Sognepræst Mads Thomsen har taget Afsked. *Brorsons Kirke:* Sognepræst Vilh. Kold udnævnt til Sognepræst i Tavlov. Sognepræst i Faaborg S. H. Sørensen udnævnt til Sognepræst. Præsteviet Medhjælper J. C. Talleruphuus udnævnt til Sognepræst for Vilsted-Vindblæs. *Davids Kirke:* Sognepræst E. With har taget Afsked. Provst Fr. Balle udnævnt til Sognepræst. *Elias Kirken:* Præsteviet Medhjælper C. P. Agger udnævnt til Sognepræst for Halsted-Avnede. *Frederiksholms Kirke:* Cand. theol. Johs. Nielsen udnævnt til præsteviet Medhjælper. *Hans Tavsens Kirke:* Sognepræst A. Quistgaard udnævnt til Sognepræst for Fjelstrup. Sognepræst for Vaalse Johs. Fog-Petersen udnævnt til Sognepræst. Residerende Kapellan Johs. Fog udnævnt til residerende Kapellan for Søndre Sogn, Viborg. *Samuels Kirke:* Præsteviet Medhjælper S. Sørensen udnævnt til Sognepræst for Haarslev-Tingjellinge. Cand. theol. E. Würtzen udnævnt til Kaldskapellan. *Simeons Kirke:* Kaldskapellan i Odder H. K. Rønnenfelt udnævnt til Kaldskapellan.

Kordegne: *Frihavns Kirke:* Kordegn, Cand. theol. C. O. Obdrup udnævnt til Sognepræst for Gudum-Havrebjerg. Cand. phil. J. Fritz Jensen udnævnt til Kordegn. *Hans Tau-*

sens Kirke: Kordegn A. P. Ejlersen har taget Afsked. Postbud N. Larsen udnævnt til Kordegn.

Gravere: Absalons Kirke: Fh. Graver P. Hansen er afgaaet ved Døden. *Aldersro Kirke:* Graver Peter Jensen har taget Afsked. Maler Harald Hansen udnævnt til Graver.

Fra vore Menigheder.

To af Veteranerne blandt vore Præster er traadt ud af Rækkerne. Pastor *Kold*, der var vokset saa fast sammen med Brorsonskirken, har efter 31 Aars Arbejde i Sognet syntes at maatte søge bort, da han blev Indre Missions Formand. Det er tilstrækkeligt kendt, at Pastor Kolds Betydning herinde har naaet langt udenfor Sognets Grænser. Nu naar den ud over Landet, og vi glæder os over i den Stilling at have en Mand, som bag sig har et Livs Kærlighed til vor Sag. — Den anden er Pastor *Enrique With*, der næsten 72 Aar gammel har taget sin Afsked efter 19 Aars Tjeneste som Davids Kirkens første Sognepræst. Men ti Aar forinden var han som 42aarig Sognepræst blevet kaldet til ordineret Medhjælper ude paa Vesterbro for senere at avancere til 4de residerende Kapellan ved Matthæus Kirke — et Pust fra Kirkesagens klassiske Tider. Vi takker dem begge for trofast Sind og trofast Arbejde. Og vi glæder os over, at vi véd, at deres Efterfølgere, henholdsvis Sognepræst *Søren H. Sørensen* fra Faaborg og Provst *Fr. Balle* fra Grønland, begge er gamle Venner af Kirkesagen.

Rettelse: — I Oversigten over Store Bededags-Kollekten stod under Aarhus Stift opført 62,60 Kr. fra Frederiks-Karup. Læs: Serup-Lemming.

Den kommende Store Bededag. — Præster, som maatte ønske at faa en af Kirkefondspræsterne til at tale i deres Kirke Store Bededag, som i Aar falder allerede 4de Maj, bedes skrive derom snarest til Kontoret, og i hvert Fald inden Udgangen af Marts.

Kirkefondets Blad.

Vort Blad er hidtil blevet omdelt ved Københavns Kirker. Dette vil ikke ske mere, derimod vil af og til et *Flyveblad* blive omdelt. Bladet sendes derfor fremtidigt kun til Abonnementerne. Men Abonnementet er som bekendt gratis og tegnes af enhver, som ønsker det tilsendt, ved at skrive til Kontoret, Vendersgade 28. Det vil i Reglen komme med fire 16-sides Numre aarligt. *Regnskaber*, Oversigt over Bededagskollekten og Bidragslister vil komme særskilt og sendes til alle Præster og til andre, som ønsker det.

Tillige er det Tanken til Oktober at udgive en *Aarbog*, som vil kunne faas i Boghandelen for 1 Kr.

INDHOLD: *P. Helweg-Larsen:* Øjeblikkets Spørgsmaal. — Grundtvigskirken. — *Harald Westergaard:* Pastor Charles Nielsen. — *Hans Koch:* Julius Ifversen. — Indvielsen af Frederiksholms Kirkesal. — *Biskop Ostfeld:* Prædiken ved Indvielsen. — Aaret 1927, Oversigt og Personskifter. — Fra vore Menigheder. — Kirkefondets Blad.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 16.

April.

1928.

Store Bededag.

Det er intet Tilfælde, at Bededag er blevet Københavns Kirkesags særlige Dag. Tanken med Bededagen er jo vort Folks Frelse, gennem Bod og Omvendelse, og Tanken med Kirkesagen er det samme for vort Folks Hovedstad — alene Tankeløshed kan overse, hvor meget denne betyder for hele vort Folk. Inden Genforeningen taltes der ofte om, at Landet vilde trække Byerne med sig i Sønderjylland. Udviklingen gaar vel egentlig den modsatte Vej, at Byerne, og da først og fremmest København, trækker Landet med sig. Der er næppe mange, som forstaar, hvad Menighedslivet betyder for et Folk, som ikke ser Alvoren i denne Udvikling.

Men det hjælper ikke at grave Grøften dybere; det, som ikke duer, finder sagtens Vej over den. Det er vanskeligere, men ogsaa mere paakrævet, at bygge Bro. Kirkesagen har bygget Bro, og en Bro, ad hvilken Strømme af Velsignelse er kommet til København. Det kan være smaat nok herinde, men alligevel sagde for nylig en københavnsk Præst, som før havde været andetsteds, hvor der var et kraftigt og levende Samfundsliv: „Jeg er aldeles forbavset, ikke blot over, hvor der arbejdes herinde, men over den aandelige Kraft, jeg møder i Menighedslivet, langt over, hvad jeg før har mødt.“ Og andre siger det samme. Jo, Kirkesagen har ikke arbejdet forgæves.

Men i samme Grad, Menigheden ud over Landet er med til at bære det Arbejde, i samme Grad vil det ske, at Velsignelsen vender tilbage fra København til Landet. Der er et Sted ude paa Landet en gammel Præst, som kan sige disse to Ord: „Vor Hovedstad“, saa det bliver siddende i Hjertet. Maatte Kirkesagens mange Venner rundt om i Landet nu til St. Bededag kunne sige disse Ord, „Vor Hovedstad“, saa de bliver siddende i Hjertet.

Vi har Spørgsmaal, som er vigtigere end Pengene — de efterfølgende to Artikler taler derom — men en god Bededagsgave er alligevel af væsentlig Betydning for hele vort Arbejde. Vi trænger til den, og vi tør bede frimodigt om den.

Veje og Glidebaner.

I Anledning af Professor Warmings Forslag.

I. Professor Warmings nye Veje.

Som det sagtens er bekendt, har Prof. Warming i Martsnumret af »Kirke og Folk« skrevet en Artikel, »Nye Veje for Københavns Kirkesag«. Ikke blot Artiklens Indhold, men ogsaa Forfatterens nære Forbindelse med Kirkefondet, i hvis Bestyrelse han i en længere Aarrække har været indvalgt af Nathanaels Menighed, gør, at Artiklen har vakt en vis Opmærksomhed. Det er derfor naturligt, at dette Blad bringer et Svar.

Professoren omtaler de økonomiske Vanskeligheder, som Kirkefondet maatte føle under Verdenskrigen, og den Aflastning, der kom ved Lønningsloven af 1920, idet Kirkefondets ordinerede Medhjælpere saa, ved at gaa over til at blive Kaldskapellaner, kunde lønnes gennem Ligningen. Han omtaler videre sin Glæde over Hjælpeindsamlingen, men mener dog, at man ikke bør fortsætte ad den Vej af følgende 3 Grunde: »1) fordi det kirkelige Indsamlingsmaskineri er overbelastet; og 2) fordi den københavnske Menighed ikke har det fulde Selvansvar [d. v. s. det fulde aandelige Selvstyre], naar den er afhængig af Gaver fra Provinsen; og 3) fordi de særlige Retigheder, Kirkefondet forbeholder sig (den halve Brugsret m. m.) har vist sig at føre til Gnidning.«

Han mener derfor, at naar Hjælpeindsamlingens Kirker er byggede, — til hvilken Tid Landet vil kunne aflevere København kirkeligt set i ordentlig Stand — bør Kirker fremtidigt bygges i Hovedsagen ved *Ligning*, hvorved de selvfølgelig vil komme til at indtage samme Stilling som almindelige Kirker udenfor Kirkefondet. Han tænker sig, at de fire store politiske Partier vil kunne enes om en Ordning, hvorved der, maaske i Tilknytning til de københavnske Provstuevalg's Fællesudvalg, oprettes en kirkelig Myndighed, som ved Ligning kan udskrive de tre Fjerdedele af hvad en ny Kirke vil koste, naar der først ad frivillig Vej er indsamlet den første Fjerdedel. Han anser det overhovedet for uheldigt, at Kirkefondet har haft sine Særrettigheder, men de maa staa, indtil det engang selv ser, det vil være bedre faren uden dem, og han stoler paa, den Dag vil komme, da Kirkefondet saaledes vil se det som sin Opgave væsentligt at bygge Kirker til almindeligt folkekirkeligt Brug.

Artiklen er, som man kunde vente det, baade præget af Glæde over, hvad Kirkesagen har udrettet, og af et velgørende nøgternt Syn: Forfatteren er klar over, at de Løfter, Kirkefondet har givet, maa holdes — i hvert Fald saa længe man synes, det er rigtigt at holde dem — og ligeledes, at de Løfter, der er givet til Kirkefondet, kan kun dette selv løse fra. Trods et enkelt Udtryk i anden Retning — at Kirkefondet bortset fra Forbindelsen med Provinsen vil kunne »fortsætte sin Virksomhed ganske som hidtil« — er Artiklen som

Helhed tillige præget af Forstaaelse af, at det virkelig drejer sig om »Nye Veje«, altsaa om noget absolut forskelligt fra det hidtidige Arbejde.

Derimod er det ikke usandsynligt, at Professoren for meget slutter fra sin egen Velvilje til andres Velvilje. Han kan ikke tænke sig en Kirkeminister, »som ikke vilde erkende, at Byens Vækst kræver flere Kirker«. Det er ham maaske ikke bekendt, at en tidligere Kirkeminister (Pastor Poulsen) har sagt, eller i hvert Fald ikke har dementeret at have sagt, til »Ekstrabladet« (12. Marts 1925), at der ikke vilde blive virkelig Kirketrang, før Byen var vokset yderligere med mellem 175,000 og 200,000 Indbyggere. Der synes *Viljen* til nye Kirker noget usikker. Og saa vidt vides, har en anden Kirkeminister ved et Forsøg paa at faa en Kirke bygget ved Ligning, gjort den Opdagelse, at *Evnen* dertil ligeledes kan være usikker. Man kan maaske nære en beskeden Tvivl om Muligheden af hele Ligningstankens Virkeliggørelse — selv om man endda kun regnede med, hvad der rent folkekirkeligt kunde være tilfredsstillende. Men selvfølgelig ligger det ikke udenfor Mulighedernes Omraade; det er, som bekendt, ret vidtstrakt.

Men lad det være, hvad det er. Professoren tager i hvert Fald næppe Fejl i, at denne Ordning kun lidet vilde tilfredsstille »Kirkefondets gamle Venner«. Thi *Prof. Warmings Syn paa Kirkefondets Opgave er grundforskelligt fra det, som Kirkefondet hidtil har set som sin Opgave*. Prof. Warming ser dets egentlige Opgave blot i at faa bygget Kirker, der helt og fuldt maa dele Folkekirkens Kaar i København i godt som i ondt. Gaar det saa rent galt, maa man prøve, hvorvidt man kan komme ad de Veje, den almindelige Lovgivning anviser, og i yderste Nød kunde man lave en enkelt Valgmenighedskirke; men saa længe Forholdene ikke bliver rent utaalelige, bliver Opgaven den førstnævnte.

Og ud fra dette Syn er Professorens Betragtninger vistnok i Hovedsagen overmaade rigtige. Saa er Opgaven rent økonomisk, og saa vil det være det eneste naturlige, snarest muligt at lade Frivilligheden opgive sin »Pionertjeneste«, saa den kan frigøres til at virke paa andre Omraader, hvor det offentlige endnu ikke har følt nogen Forpligtelse. Ud fra dette Syn er det endvidere naturligt, om man gerne vil være fri for Bidrag fra Landet, thi selvfølgelig er der Forbindelse mellem Karakteren af den Kreds, som i særlig Grad bærer et Arbejde, og Karakteren af dette Arbejde — Indre Missions Gaver vilde f. Eks. snart holde op, hvis Arbejdet ved Kirkefondets Kirker væsentlig fik Præg af et grundtvigsk Højskolearbejde. Og ud fra dette Syn er endelig med indre Nødvendighed alle »Særrettigheder« af det onde, idet de er et Slag i Ansigtet paa det, der for Professoren staar som Kirkefondets Idé.

Men det var aldrig det, Kirkefondet selv saa som sin Idé. Og ud fra Kirkefondets Syn paa sin Opgave turde det være, at disse Betragtninger bliver ligesaa meningsløse, som de er konsekvente ud fra det Warmingske Syn.

II. Kirkefondets gamle Vej.

Professorens Syn er saare enkelt — nogle vil synes, tillige ret fattigt — men det har den i en Debat behagelige Egenskab, at det let kan fæstnes og udtømmes i en kort Formular. Kirkefondet har imidlertid været en for levende Bevægelse, til at dets Syn paa sin egen Opgave kan have samme Fortrin. Jeg har*) gjort Forsøg paa at bestemme Kirkesagens Hovedlinje som »Menighedens Selvstændiggørelse gennem Frivillighedens Samarbejde med den folkekirkelige Orden«. Det kan naturligvis ogsaa siges paa andre Maader — men det er i hvert Fald ikke det, at forsyne København med de nødvendige Kirker. Kirkebygningerne har aldrig været Maal, kun Middel for Kirkesagen.

Man kan ogsaa sige saa meget med Sikkerhed, at Kirkesagen ikke var, og forhaabentlig aldrig skal blive, et Arbejde paa at redde Folkekirkens Rammer i København fra Forfald — saa meget som et Arbejde paa at redde Kristendommen i København fra at føre en Tilværelse i et Musehul til at blive en aandeligt erobrende Magt. Og det betyder, at Spørgsmaalet om, hvorvidt dens Forhold til det i udvortes Forstand folkekirkelige skal være et venligt Samarbejde eller et spændt Modsætningsforhold, det vil nødvendigvis afhænge af de i denne Sammenhæng tilfældige ydre Forhold. Dens Forhold til det i dybeste Forstand folkekirkelige fra Matth. 28 derimod er noget ganske andet — det Forhold ligger fast.

Men hvordan man nu end vil prøve at bringe Kirkesagens Opgave ind i en bestemt Formel, er det i hvert Fald indlysende, at dettes hidtidige Opfattelse af, hvori denne Opgave bestaar, maa være vidt forskellig fra Prof. Warmings Opfattelse deraf. Og saa bliver Følgerne ogsaa de stik modsatte af de Betragtninger, som danner Baggrunden for hans Forslag.

1. *Frivilligheden* er selvfølgelig det absolut bærende, saa saare det drejer sig om et aandeligt Arbejde.

Warmings Udvikling om Frivilligheden som den, der har en Pionertjeneste, indtil den offentlige Samvittighed er vakt og kan overtage Arbejdet, kan være overmaade træffende, saa længe det drejer sig om sociale Opgaver, som overgaar til Statens Forsorg — selv om der jo ganske vist ogsaa her kan spores en Tendens til at holde lidt igen. Ogsaa ved kirkelige Opgaver, som kan overtages af Ligningen, kan det være rigtigt, saa længe det kun drejer sig om ydre Ting. Men det bliver anderledes i samme Øjeblik, det drejer sig om et aandeligt Formaal, dér er Frivilligheden en absolut Nødvendighed. Og dersom dette aandelige Formaal ikke kan virkeliggøres, hvis det bliver løsrevet fra Kirkebygningerne, m. a. O. hvis Menigheden bliver mere eller mindre hjemløs i de Kirker, den lige har faaet rejst for der at have et Hjemsted, saa følger deraf, at

*) I min Bog »Ved Skillevejen« (Lohse 1926) p. 22-36, i hvilken Bog der vil findes adskilligt mere om disse Spørgsmaal, end i den tilfældige Bemærkning i »Taarnets Fuldførelse«, som Professoren anfører.

hvis Kirkerne gaar fra Frivilligheden over til Ligningen, vil det aandelige Formaal mistes. Thi det kan ikke gøre Flytningen med over til Ligningen.

Her gælder det for Frivillighedens Pionertjeneste ikke om at overgive det erobrede Land til andre, men om at faa andre Lige-sindede med i Arbejdet paa at opdyrke det erobrede Land. Af den ganske simple Grund, at der ikke er andre at overgive det til.

Vi vil ikke opgive Frivilligheden, fordi vi tror, den har *en aandelig Værdi*. Jeg ser nok, Professoren raillerer over dem, der mener som de indiske Fakirer, at Offeret i sig selv har Værdi. Jeg vedkender mig i hvert Fald saa meget, at jeg tror, der er en egen Velsignelse ved Kirker, byggede for Menighedens frivillige Gaver — og er der Ofre deriblandt, gør det ikke Velsignelsen mindre — fremfor Kirker, byggede gennem Skatteudskrivning, selv om man gavn den et saa smukt Navn som Kirkeligning. Og er noget rigtigt, bliver det næppe galt, blot fordi indiske Fakirer muligvis kan mene det samme, endsige hvis de mener noget andet. Og har Frivilligheden en saadan Velsignelse i Følge, opgiver man den ikke, blot fordi Tiderne bliver vanskelige — og endnu er vi i denne Sag ikke saa langt nede, at det af Professoren omtalte »mægtige Apparate« præges af de mange af ham nævnte Metoder til at faa Penge af Folks Lomme. Men selvfølgelig: hvis Frivilligheden væsentlig skal samle sig om ydre Opgaver, som forsaavidt lige saa godt kunde klares af det offentlige, og ikke bagved klart kan se det aandelige Maal, saa kommer uvægerligt før eller senere det Tidspunkt, da den gaar i Staa, fordi den saa er kommet udenfor sit egentlige Felt. I samme Grad den derimod kan se, det gælder et aandeligt Arbejde, i samme Grad vil den rette Frivillighed styrkes; saa er den der, hvor den har hjemme.

Vi vil navnlig ikke opgive Frivilligheden, fordi *kun gennem den kan Arbejdet bevares som et aandeligt Arbejde*. Tænk, om D.M.S. skulde leve af Ligning! Enhver vilde forstaa, at saa var man færdig med at præge Arbejdet aandeligt. Ja Sammenstillingen er hen i Vejret, om man ser paa Kirkesagen som et rent folkekirkeligt Arbejde, hvor vi maa tage Præster af alle Slags, gode og daarlige — helst gode, vil Prof. Warming sige. Javel, men ellers maa vi tage de daarlige med Sindsro. Men har man det Syn paa Arbejdet, som Kirkefondet hidtil har vedkendt sig, er Sammenstillingen ganske selvfølgelig. Det ene er et aandeligt Arbejde saavel som det andet — og skal der rettes noget, skal det i hvert Fald kun være at faa dette aandelige Præg klarere frem.

Vi vil endelig — for at sige det igen — ikke opgive Frivilligheden af den simple Grund, at *der ikke er andre at overgive Arbejdet til*. Thi saa meget skulde dog vel være naaet gennem Kirkesagens Arbejde, at det er forstaaet, at det ikke er Regering og Rigsdag, saalidt som Minister og Ministerium, der har Ansvar for Guds Riges Sag i vor Hovedstad. Det Ansvar har alene Guds Menighed, og den *kan* overhovedet ikke overgive det til andre.

Ikke engang til folkevalgte Menighedsraad. Og saa kommer vi altsaa til det næste Punkt:

2. *Særstillingen*. Bagved den forskellige Opfattelse af denne ligger naturligvis det forskellige Syn paa Kirkens Demokratisering. Ikke saaledes, at man ikke anerkender den og regner med den, men Uenigheden drejer sig om, hvilken Stilling Menighedslivet skal indtage overfor den — om det skal nøjes med at være taalt, eller om det klart skal hævde sig indenfor det folkekirkelige.

Jeg kan ikke se andet end, at den Betragtning heraf, som med megen Styrke er hævdet bl. a. af Friis Hansen og Biskop Wegener, er den rette. At til Folkekirken som den faktisk er, hører baade det udvortes Regimente, som nu i Tiden særlig er i Hænderne paa Menighedsraadene, og det frie aandelige Arbejde, som er Betingelsen for, at en Folkekirke ikke stivner og mister Præget af at være en Kirke. Mellem disse to er altid en skjult, ofte en aabenbar Modsætning tilstede. Og jeg ser *noget* af Kirkefondets Betydning netop i dette fremfor noget andet Arbejde i dansk Kirkeliv at være et Mellemlid, om man vil en Stødpude mellem disse to Modsætninger. Derfor forekommer det mig, at Kirkefondet netop gennem sin Særstilling i en ualmindelig Grad evner at give de »Myndigheder, som er« hvad deres er, og Menigheden hvad dens er. Derfor synes det mig et saa reelt Tilbud, naar Kirkefondet siger: »her har vi bygget en Kirke, vil I have Halvdelen gratis til fuld folkekirkelig Brug, kan I faa det — og vil I ikke det, saa beholder vi altsaa vort alene«. For det er jo i Virkeligheden det, der siges, hver Gang en af Kirkefondets Kirker gaar ind i Folkekirkens Arbejde med »Klausulen«. Denne forekommer mig altsaa ikke at være noget tilfældigt, men noget, som *nøje svarer til Kirkefondets Idé*.

Det understreges selvfølgelig yderligere ved, hvad jeg omtalte i en Artikel i forrige Nummer af dette Blad, at hvis man er klar over, at Menighedens Opgave i København overhovedet er vanskeligere end andre Steder, og at Faren for rent politiske, altsaa verdslige Menighedsraad ogsaa her er større end andre Steder — for Professoren taler jo om, hvorfor man ikke kan gøre herinde som ellers, naar der bygges en Kirke*) — saa er det yderligere naturligt, at man sørger for, at Menigheden kan faa Plads til sit Arbejde ved de Kirker, den faar rejst. Selvfølgelig kunde man gøre et saadant Arbejde ud fra rene Valgmenighedskirker — og jeg personlig er

*) Vil man nævne Frederiksberg, hvor Kirkerne ikke ejes af noget Kirkefond, saa skyldes det rent historisk, at Kirkesagen der paa forskellig Maade kunde faa den offentlige Støtte, vi ikke kunde faa i København. Derved blev de ikke tvunget ind i samme Udvikling som vi — saa fandt vi ganske vist her, som saa ofte, at Vanskelighederne netop gemte en Velsignelse og Kraft, vi ikke vil undvære. Dels af denne historiske Grund, dels fordi Forholdene paa Frederiksberg overhovedet paa forskellig Maade ligger nærmere ved Forholdene i det øvrige Land, er Spøgsmaalet om Garantier ikke blevet brændende der.

ikke bange for den Tanke, men der er vel Enighed om, at saalænge vi kan blive i den egentlige Sognelinje, skal vi blive der. Og saa tror vi, at baade Folkekirken og Menigheden er vel tjent dermed. Kommer saa den Dag, da man ikke længere ønsker at modtage vort Tilbud — nuvel, saa maa vi gøre, som vi under de Forhold anser det for ret. Men den Dag, da Kirkeföndet vilde opgive Frivillighedens Ansvar og det dermed uløseligt forbundne, Frivillighedens Ret, da vilde den unægtelig være kommet ind paa »Nye Veje«.

Men overfor alt dette nævner Professoren et stort Ord: Tillid. Altsaa Tillid til de politiske Menighedsraad. Ordets blotte Tilsynkomst er saa overvældende, at det formentligt havde været overflødigt at mobilisere baade Frimodt og Goethe og Esajas, for at give det Vægt. Maaske det tillige er en lidt farlig Mobilisering. Esajas taler ganske rigtigt om ikke at knække det brudte Rør — men en anden Profet taler om ikke at støtte sig til brudte Rørkæppe, da de let kan gaa gennem Haanden. Og i hvert Fald har jeg vanskeligt ved at tænke mig Goethe og Esajas som paalidelige Forbundsfæller i Tilliden til folkevalgte Menighedsraad. Jeg tænker mig, at de snarere vilde forstaa det Syn paa dem, som er kommet frem baade fra indremissionsk og grundtvigsk Side, som kirkelige Sogneraad. Det kan være udmærkede Raad, men hvor meget eller hvor lidt de bliver ud over dette, er i saa høj Grad undergivet Tilfældigheder, at et aandeligt Arbejde, selv om det fornuftigvis *regner* med dem, vel maa finde sig beføjet til ikke at bygge for meget paa dem — allermindst i København.

Derfor virker det heller ikke forbavsende, at der endelig mærkes »Gnidning« omkring Klausulen. Den er jo netop sat ind, fordi man kunde sige sig selv, der maatte komme »Gnidning«, og den mærkes naturligvis i Stødpuden. Det er ikke Klausulen, der har fremkaldt Gnidningen, men Klausulen sidder paa det Sted, hvor Gnidningen først mærkes. Derimod er der al Grund til at forbavses over, at Gnidningen ikke er kommet tidligere og kommet kraftigere. Men det kan maaske naas altsammen endnu.

Og naar Professor Warming henviser til, i Stedet for Klausulen at nøjes med Lovgivningsbestemmelserne, f. Eks. om en Andenpræst (som der under de Forhold ikke bliver megen Plads til, hvor der er to faste Præster i Forvejen), saa kunde det være meget rigtigt, hvis Opgaven kun var den, at hindre, at det bliver helt galt. Men det kunde være, at Opgaven i Virkeligheden laa en Del anderledes: hvorledes det kan blive helt godt. Og det tror vi, der er al Udsigt til, at det vanskeligt bliver, om Præsteansættelser i stigende Grad bliver et rent Menighedsraadsanliggende. Og er man klar over, at her er det springende Punkt, saa vilde det være halsløs Gerning, om Frivilligheden trak sig tilbage. Tværtimod.

3. *Frygten for at miste det aandelige Selvstyre*, naar man er afhængig af Gaver fra Landet, var det sidste — eller rettere det mellemste — af Prof. Warmings tre Forudsætninger.

Ja, saadan sidder man jo let og tænker inde i København. Men

har man oplevet, hvad jeg har oplevet i Hjelpeindsamlingen, at se, hvorledes der rundt om i de *vaagne* Menigheder vækkes eller styrkes en ægte og ofte forunderlig Kærlighed til det Guds Riges Arbejde, som hedder Københavns Kirkesag — ja saa forstaaer man, her er noget, som overhovedet ikke maa mistes. Og vi er nogle, som synes, at vi *netop der* kan se Kirkesagen gro — og det ser man den ikke gøre lige stærkt allevegne i disse Tider. Men jeg har ganske vist ogsaa lagt Mærke til, at det synes at være vanskeligt for mange herinde at komme til at se, hvad det egentlig er, der sker gennem Hjelpeindsamlingen.

Derimod gør man sig saa meget lettere fantastiske Forestillinger om, hvad de forlanger derude. Mit Indtryk er ganske afgjort, at hvor der fra en Præst lyder en kraftig og central Forkyndelse, som staaer i Samklang med hans hele Gerning, der betyder det saa for bavsende lidt, om han har en Del teologiske og andre Meninger, som hans Venner i Samfundet ikke har og ikke forstaaer — naturligvis forudsat han ikke laver den Genistreg at benytte sin Prædikestol til teologiske Forelæsninger. Og det samme, mener jeg, gør sig gældende i Forholdet til Arbejdet herinde — og jeg har dog nogen Føling med, hvordan man ser paa det. Men selvfølgelig: hvis det centrale svækkes til Fordel for en privat Kæphest, selv om det kan være en udmærket Kæphest — saa styrker det ikke Tilliden til en saadan Mand. Og det er der vel egentlig heller ingen Grund til, at det skulde.

Jeg mener altsaa lige modsat Professoren, at *Spørgsmaalet om Kirkesagens aandelige Kraft hænger paa det nøjeste sammen med Spørgsmaalet om en inderlig Forbindelse med Menighedslivet omkring i vort Land* — og da først og fremmest det Menighedsliv, som hidtil har vist størst Forstaaelse for Kirkesagen. Og denne Forbindelse er paa det nøjeste forbundet med Frivilligheden. Thi ganske vist er det saa sandt, som det er sagt, at man holdes ikke i Aande af en økonomisk Opgave — men det er ogsaa sandt, at en økonomisk Opgave kan underbygge en aandelig Forbindelse, til Styrkelse for dem begge.

Men jeg er altsaa ikke bange for, at vi skal miste det aandelige Selvstyre — for jeg har jo set dem komme herind og set dem derude høre om Forholdene og saa forstaa, at mangt og meget maa være anderledes herinde. Men der skulde jo ogsaa gerne være noget, som var det samme.

III. Betydningen af Prof. Warmings Artikel.

Det vil saaledes ses, at jeg er saa nogenlunde helt igennem uenig med Professoren. Det kan ikke være anderledes, naar han ser det at bygge Kirker som Kirkesagens Maal, medens vi ser det som Kirkesagens Middel. Jeg ved godt, at naaede vi helt til Bunds, vilde Uenigheden ophøre, da Maalet for os begge er Guds Riges Fremme i København. Men vi mener i Kirkefondet, at dette Maal ligger *indenfor* Kirkefondets Opgaver. Han mener egentlig, det ligger uden-

for. Og dermed bliver Kirkesagen for ham i Virkeligheden det samme, som Kirkebygningerne er for os, et ydre Middel, et Redskab. Men samtidig vil han have dette Redskab lavet saaledes om, at vi mener, det ikke mere rigtig kommer til at svare til sin Hensigt. Jeg mener, det vilde være en Ulykke for Kirkesagen, om hans Syn sejrede — men jeg kan tilføje, at jeg overhovedet egentlig ikke kan tænke mig Muligheden af, at noget saadant kunde ske i Kirkefondets Bestyrelse paa den Maade, han ønsker det. Alligevel er jeg Professorren i høj Grad taknemlig for hans Artikel. Jeg synes nemlig, at den med overvældende Tydelighed fastslaar visse Ting, som trænger til at slaas fast.

1. *Den viser klart, at den Vej, han foreslaar, er en ny Linje* — altsaa at Kirkefondet alligevel i Grunden har en helt anden Linje, selv om denne ikke altid ligger lige klar for Dagen.

2. *Den viser klart, hvad det rent folkekirkelige Standpunkt indenfor Kirkesagen vilde føre til*, om det sejrede. Ganske simpelt Kirkefondets Død — og ikke en Død i Skønhed eller en Død i Kamp, men slet og ret en Død »af Mangel paa Luft og paa Vejr«. Jeg overser ikke, at Professoren ogsaa under den nye Ordning har Plads til Kirkefondet, ja endogsaa, saa det i Hovedsagen fortsætter »ganske som hidtil«. Han nævner hele 10 Opgaver, der vil ligge til det, og da de fremtræder indledede af et »navnlig«, kan der være uanede Muligheder bagved. Men han kunde have gjort det hele langt enklere ved blot at skrive: Kirkefondets Opgave bliver derefter ganske simpelt at være Executor i sit eget Dødsbo. Ja, saadan er det i hvert Fald ud fra Kirkefondets hidtidige Syn paa, hvad det skulde være. Jeg anser det derfor for overflødigt nærmere at drøfte disse 10 saare hæderlige Opgaver, som Kirkefondets Sekretær til den Tid skulde arbejde med. Bestillingen frister ikke.

3. *Artiklen viser klart Nødvendigheden af et Enten—Eller*. Jeg mener i høj Grad, der er Mening i Prof. Warmings Forslag — selv om det er en forkert Mening, fordi den gaar ud fra en forkert Forudsætning, men Mening er der absolut deri, ligesom der forekommer mig at være Mening i Kirkefondets Standpunkt. Der er en Idé i begge Dele, selv om den ene Idé synes mig arm og mager. Men det er altsaa to Veje, og jeg mener i og for sig, at vi næppe kan blive staaende, hvor vi staar, ret længe. Og saa bliver Spørgsmaalet: skal vi vælge den Warmingske Vej helt ud i Folkekirkelighed i Renkultur, eller skal vi vælge og styrke vor egen Vej — ja undskyld, jeg anfører mig selv — Menighedens Selvstændiggørelse gennem Frivillighedens Samarbejde med den folkekirkelige Orden? Men da jeg altsaa, som sagt, ikke kan tænke mig Muligheden af, at man lige frem vil knæsette Warmings Tanke, skulde jo for saa vidt alt være saare godt.

Men — for der er et men! Kirkefondets Historie viser nemlig ikke blot en Idé — og det gør den i Virkeligheden overmaade klart — men den viser tillige, hvor meget eller hvor lidt af denne Idé, der er blevet til Virkelighed.

Professoren taler smukt om »det Menighedsliv, som blomstrede frem i de nye Sogne«. Aah ja — aah ja — Blomstringen var jo ikke saa sjældent kun saa som saa. Og det, der skete i 1920, da de ordinerede Medhjælpere blev fast ansatte, var ganske vist en økonomisk Lettelse, men unægtelig tillige en reel Svækkelse af Kirkefondets aandelige Indflydelse. Og jeg tror, der er en voksende Forstaaelse af at Guldet maaske blev købt for dyrt, saa de »konsekvente Kæmper«, som Professoren smilende kalder Modstanderne af Ordningen i 1920, maaske ikke blot tilhører Fortiden, men ogsaa Fremtiden. Thi gælder det et aandeligt Arbejde, svækker man, som før nævnt, Frivilligheden ved væsentligt at give den sine Opgaver i det ydre Overdrev. Og der kunde nævnes meget mere, som viser Afstanden mellem Idé og Virkelighed.*)

Det hændte mig engang i Efteraaret, da jeg kørte med min Vogn paa en fuldstændig isglat Vej, at jeg maatte bremse for en modgaaende Vogn, der pludselig kørte frem. Resultatet var ret givet. Vognen rutchede et godt Stykke og kom derved nærmere og nærmere til Grøften. Den sidste Fase forløb meget hastigt. Det var at glide i Grøften og vælte rundt med Vognen, til en Telefonpæl standsede al videre Bevægelse. Der laa jeg mellem Skaarene med Hovedet mellem Telefonpælen og Bardunen. Naa, det betød ikke andet, end at jeg fik flere af de skrøbeligste Dele paa Vognen erstattet af nye, saa jeg gratis fik en bedre Vogn. Saadan *kan* det altsaa gaa, men det kan ogsaa gaa ganske anderledes. Og jeg kan forsikre, Eksperimentet ikke er morsomt — og havde det været en tungt lastet Vogn, var det næppe bleven ved Eksperimentet.

Jeg er ikke fri for at have noget af den samme Følelse m. H. t. Kirkesagen. Jeg er ikke bange for et klart Valg mellem to modsatte Standpunkter. Men at føle sig rutchende hen ad en Glidebane giver

*) Naar man derimod undertiden mener, at Kirkefondet ved at tage imod Lønninger til »sine Præster« har kastet sig i Armene paa Folkekirkeligheden, saa er det forkert. Det var i 1920 højest Folkekirkeligheden, som tilbød Kirkefondet sin Arm at støtte sig til paa et Tidspunkt, hvor det kneb at følge med. Og Kirkefondet tog ikke Armen anderledes, end at det kunde prøve, hvordan det gaar paa den Maade. Men det har fuld Ret til, hvad Øjeblik det vil, at sige: »Tak, jeg tror, jeg for Fremtiden gaar bedre alene«.

Og det er fremdeles forkert at tale om det selvmodsigende ved at have sine Særrettigheder, samtidig med at man faar folkekirkelig Understøttelse. Thi paa de afgørende Punkter *suspenderer man jo netop Særrettighederne, saa længe man har Understøttelsen*, idet man saalænge i Hovedsagen er undergivet det normale folkekirkelige Regimente i Menighedsraadene. Det er i Virkeligheden forkert at kalde de fastlønnede Præster for »Kirkefondets Præster« — de er slet og ret Folkekirkens Præster ved Kirkefondets Kirker, men ansat som alle andre Præster. Og den Dag, man vil gøre Særrettighederne effektive, er det ogsaa forbi med den folkekirkelige Understøttelse; saa maa man selv betale Gildet.

i sig selv ikke Tryghedsfølelser — og vor Vogn er jo ret tungt lastet. Der er Mening i to Ting, men en Glidebane er der ingen Mening i. Den er blottet for Idé — selv en daarlig Vej er bedre.

Det er derfor, jeg er saa glad for Warmings Artikel, fordi jeg synes, den siger det saa klart, at staar der end næppe noget virkeligt Valg mellem Warmings nye Vej og Kirkefondets gamle Vej — saa staar der til Gengæld et i høj Grad virkeligt Valg mellem denne sidste Vej og den Glidebane, der let først ender ved Telefontårnet.

4. Og Artiklen viser endelig — indirekte, men stadig klart — de Linjer, der maa trækkes bestemt op, om det skal gaa fremad.

For det første, at vi besinder os paa et klart Standpunkt, saa ikke Ideen peger i een Retning og Praksis ligesaa meget i en anden.

Dernæst, at dette betyder, at vi klarer for os selv, hvorledes vi bedre kan komme fremad mod vort aandelige Maal og løfte vor aandelige Opgave. Det betyder mange Ting, men det betyder navnlig een Ting. Den Ting nemlig, hvormed Kirkesagen staar og falder, Spørgsmaalet om de rette Præster. Og falder den paa det Spørgsmaal, er der forøvrigt ikke meget ved Resterne af Vognen.

Og endelig: at den *Frivillighed*, som vi ser som noget afgørende i Kirkesagen, i stigende Grad faar sit rette Omraade, de aandelige Opgaver. Saa vil ogsaa det Spørgsmaal forstumme, som nu kan rejse sig af og til, hvorfor vore Menigheder skal betale den Drift, som de andre faar fra Ligningen. Fordi det saa bliver lysende klart, at det hører med til de Midler, som er i nøje Sammenhæng med vort egentlige Maal og derfor ganske simpelt er nødvendige.

Og saa tror jeg forøvrigt ikke, vi behøver at være bange — trods Glidebanen. For den smelter, saa snart der kommer lidt Sol og Varme. »Og immer det dages dog paany, naar Hjerterne Morgen vente.«

Men jeg tror ganske vist ikke, nogen rosenfingret Dagning venter os for Enden af den Vej, Professor Warming vil have os ind paa.

P. Helweg-Larsen.

Lyspunkter og Skyggesider i Menighedsarbejdet for Tiden.

Min Berettigelse til at sige noget om Menighedslivet i København søger jeg i, at jeg paa den ene Side har været herinde længe nok til at vide, hvad jeg taler om, men paa den anden Side ikke længere, end at jeg endnu ligesom ser paa Forholdene udefra. Jeg har levet Størstedelen af mit Liv paa et Sted, hvor det aandelige Liv var ringe, og jeg har været Præst paa en Egn, hvor der var et ret rigt aandeligt Liv af den solide jydsk Støbning. Fordi jeg kun

har været Præst i faa Aar, er mit Syn mere et Lægmandssyn end et Præstesyn.

Hvordan ser »Manden paa Gaden« paa troende Mennesker i Almindelighed og os Præster i Særdeleshed? Vi er nogle rare og skikkelige Mennesker, som ikke gør megen Fortræd. Vi har naturligvis vort Speciale, en Ejendommelighed paa et ganske bestemt Punkt, men lykkes det at undgaa dette Punkt — og det viser sig at gaa ret let — er vi egentlig ikke saa meget forskellige fra andre! Hvad særlig os Præster angaar, da er det jo saa rimeligt, at vi taler om Guds Rige, ogsaa paa Tomandshaand — det ventes tilmed — det er jo vor Bestilling. Derfor er vi Præster snarest lidt forkælede, det er ikke os, der mærker til Had og Modstand. Vi modtages venligt, ja man er endda lidt bærede. Men man regner os ikke for rigtige Mennesker, vore Meninger om Dagens Spørgsmaal hører man paa med et hemmeligt Smil som paa et Barn: Det er ikke noget, vi forstaar os paa. Nej er der nogen, der mærker Had og Modstand, er det vore Lægmand. Møder »Manden paa Gaden« »almindelige« troende Mennesker, føler han det ganske anderledes som en Brod i Samvittigheden, thi hele deres Liv ligger jo mere i hans eget Plan og er ham derfor nærmere paa Livet. Blandt vore Lægfolk, særlig paa det øverste og det nederste sociale Trin, kender man noget til at lide for sin Tro.

Men alt i alt møder vi altsaa en ikke ringe Velvilje, et stort Omslag fra tidligere Tider. Der raabes ikke længere Ukvemsord efter Præster. Forstyrrelser ved vore Friluftsmøder er ikke hyppige, og saaledes kunde der nævnes meget. Har vi saa naaet noget virkeligt derved? Thi det er ejendommeligt, at samtidig med denne ydre Succes lyder der fra vore Menighedskredse et stærkere og stærkere Suk over, at det aandelige Liv er i Tilbagegang. Det er fremme Gang paa Gang i vore Forhandlinger. Og hvor meget har den levende Menighed formaaet at præge vor By? Man vil gerne tage os til Indtægt, hvor man kan, og man vil gerne have vore Stemmer, men naar man spørger os om vor Mening om dette eller hint Spørgsmaal, da er det slet ikke, fordi man bryder sig om vore Raad — det er meget mere det, som ogsaa Jesus mødte, at de vil »fange os i Ord«, de vil vide, hvor vi staar, om vi er Venner eller Modstandere. Vor By er ikke blevet mere præget af Kristendommens Grundsætninger i dens daglige Liv, Lovgivning og Administration, ikke engang paa Spørgsmaalet om flere Natbeværtninger tog man Hensyn til Menighedernes Henvendelse.

Altsaa: Paa den ene Side større Velvilje, paa den anden Side indre Svaghed. Paa den ene Side større Missionsmuligheder, paa den anden Side: Giver de Resultater? Hvilket af disse to Syn, det lyse eller det mørke, har Ret?

Lad os først se paa *Skyggesiderne*. Vi taler ikke om Skyggesider uden Grund. Naar vi ser os om i vore Menighedssamfund, finder vi Mangel paa Frimodighed. Man spørger: Har Saltet mistet sin Kraft, og man ængstes.

Vi møder i vore Samfund en sørgelig *Mangel paa Enhed*. Dette er meget alvorligt. Naturligvis er der større Vanskeligheder i Samfundene i København end paa Landet. Der kender man hinanden bedre og er af mere ensartet aandelig Støbning. Herinde, hvor man har saa lidt omgangsmæssigt med hverandre at gøre, er det vanskeligere at smelte sammen. Herinde er der større Forskelle i det aandelige Syn, og det er fra een Side godt. Muligheden for at stivne bliver mindre, hvis man da forstaar, at det er en Rigdom, og vil lade enhver have sin aandelige Ret. Men alt for ofte vil man overvinde hinandens aandelige Syn, og saa gør det Fortræd. Der er ikke noget at sige til, at man ærligt kæmper for det, man synes er det rigtige. Men ak, hvor ofte er det de aandelige Værdier, der skaber Mangel paa Enhed? Hvor tit er det ikke bare personlig Kiv og Strid, til den største Forargelse for alle, der ser det! Det maa siges rent ud, at de hører til de Ting, der skader Guds Rige mest herinde, at det er en bekendt Sag, at Præster ved samme Kirke ofte ikke kan med hinanden. Man kan blive dybt modløs, naar man atter og atter møder det og ser, hvorledes de udenforstaaende trækker paa Skuldrene og bruger det som en Undskyldning til at holde sig udenfor det hele. Her tales ikke om, at der er en Modsætning mellem Liv og Død, ogsaa i Præsteverdenen, en Forskel, som jeg ikke ønsker fortonet, men her tales om Tvist af personlig og ufordragelig Karakter. Som blandt Præster, saaledes ogsaa i Samfundene. Der er alt for meget af dette: »Men der opstod ogsaa en Trætte iblandt dem, hvem af dem der maatte synes at være den største.« Derfor en underlig Mangel paa Varme. Vi staar jo i vore Dage overfor mange, der træder ud af Folkekirken og gaar til de mindre Trossamfund, f. Eks. til Pinsebevægelsen. Det, der var i Vejen, var saa ofte, at de syntes, der var saa koldt hos os, hos de andre blev de mere favnet, taget imod med aabne Arme. Dette meget mere end Lærespørgsmaal er Grunden til, at vi tit ser nogle af vore bedste forlade os. Jeg ved godt, at der heller ikke indenfor de mindre Trossamfund undgaas Splittelser, endda af dybtgaaende Karakter. Men trods alt føler mange altsaa større Varme der end hos os.

Der næst vil jeg nævne *Mangel paa Afgjorthed*. Jeg tror bestemt, at der tidligere var et tydeligere Skel mellem troende og vantro, end der er nu. Troende Mennesker optager alt for villigt Verdens Metoder, f. Eks. hvor det drejer sig om vore Penge. Skellet skal Livet sætte, vi Præster kan blot pege paa det, naar det er der. Der findes i vore Dage et bredt Ingen Mands Land, hvor troende og vantro færdes med lige Ret. Aandens Kraft mangler i vore Samfund. Der er ingen Tvivl om, at Pinsebevægelsen har gjort en Indsats ved at pege paa Nødvendigheden af mere af Aandens Fylde, mere Helliggørelse. Fordi det kniber der, finder vi *Mangel paa Missionssind* og Frimodighed til at bære et Vidnesbyrd frem. Jo mere Forskel der er mellem troende og vantro, des mere Kraft kommer der i Vidnesbyrddet. Jeg tror ikke, vi nær saa godt som det foregaaende Slægtled kan lide med Mennesker, det piner os ikke, som

det skulde, at tænke paa de Hundreder af Tusinder, som haster mod Undergangen og gaar fortabt, dersom de ikke standses. Vi vil gerne have dem til at komme i vore Kirker og i vore Samfund, og vi siger ikke, at det er, fordi det er dejligt at have fulde Kirker og store Samfund, men det er alligevel det, vi er indstillede paa; mere end Angst for, at Mennesker skal fortabes. Ved Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne fortalte Pastor Holmer om en Kone, der opfordrede Hr. Pastoren til at prædike noget mere om Helvede, »men det kunde Pastoren nu ikke«. Og det synes jeg er rigtigt. Det er ikke klaret bare med at prædike om Helvede. Er der ikke hos os selv og i de Menneskers Sind, der skal bære Vidnesbyrdet frem, noget af Kristi Lidelse og hans Taarer, da bliver det som lydende Malm og klingende Bjælde.

Endelig vil jeg nævne *Mangelen paa Kærligheden til Mennesker*. Der tales med god Grund meget om social Forstaelse og Nødvendigheden deraf for Guds Folk. Vi kan ikke nøjes med at prædike for Mennesker, men det kan heller ikke gaa at nøjes med at holde Diskussioner med dem, selv om vi nok saa varmt stiller os paa de fortrykte Side og taler om, hvad der burde gøres. Dickens taler i »Lille Dorrit« om Omsvøbsdepartementet, som udelukkende beskæftiger sig med at finde ud af, hvorledes en Ting *ikke* skal gøres. I mange Tilfælde synes vi, at man i det politiske Liv lever af det samme. Den kristne Menigheds Opgave er ikke først og fremmest at sige, hvorledes disse Ting skal gøres eller ikke gøres — men *at gøre dem*. Den hedenske og den afkristnede Verden har i mange Henseender et ringe Begreb om Jesus Kristus, men de opfatter ham mere end noget andet som den, der ikke blot satte ny og herlige Tanker ind i Verden, men som den, *der gjorde det*, hvor alle de andre mere eller mindre nøjes med at snakke.

Fra Pastor Bjørk har jeg en Historie om en Missionær, der rejste til Kina. En Dag, da han stod paa den store Damper og saa ned over Forskibet med Vrimmelen af gule, skidne og stinkende Kinesere og mærkede hele sin Racestolthed rejse sig i Væmmelse, slog det med et ned i ham: »Hvad vil du i Kina? Du elsker jo ikke Kineserne!« Fra da af bad han næsten kun den ene Bøn: O Gud, giv mig at kunne elske Kineserne! Han var saa igennem en og tyve kinesiske Byer paa Prædikerejse, og da han var færdig, havde de i alle disse en og tyve Byer sagt, at aldrig havde de staaet overfor en Missionær, hvor de i den Grad kunde mærke, at han elskede Kineserne. Det er noget af dette Sind, vi trænger til.

Men nu *Lyssiderne* da? Ja, der vil jeg først nævne, *at vi ser alt dette*. Det er Betingelsen for, at Guds Kraft kan fuldkommes i os, at vi erkender og bekender vor Magtesløshed og vor Synd. Paa Rejser for Hjælpeindsamlingen er jeg blevet spurgt, om jeg deler det mørke Syn paa Menighedslivet i København, som særlig kommer frem i den i »Taarnets Fuldførelse« gengivne Forhandling, eller om jeg havde et lysere Syn, fordi man i det, jeg fortalte om Arbejdet i Timotheus Sogn, syntes at spore dette lysere Syn. Jeg har

svaret: Jeg ønsker ikke at afsvække noget af den Bekendelse af egen Afmagt og Synd, som er fremkommet fra vore Menigheder, men netop paa Grund af vore Menigheders mørke Syn har jeg et lyst Syn. Og maa vi end sige, at vore Menigheder som Helhed mangler Enhed, Aandsfylde, Missionssind og Kærlighed til Mennesker, saa finder jeg dog, naar jeg tænker paa vore Folk, ikke faa iblandt dem, som sandelig ejer saa meget af alt dette, at Gud kan kendes ved Gerningen. Ofte er det dem, der selv synes, at de ejer saa lidt.

Vore Organisationer — ja, der er rejst det Spørgsmaal, om de helst skal opføres paa Aktiv- eller paa Passivside. Naar man er kommet ind fra Landet, hvor man var vant til, at alt hvilede paa Præsten, saa tænker man undertiden, naar man hører al denne Kritik over det »knirkende Maskineri«: Hvor er I dog utaknemmelige! Ja, hvor er det dog en Oplevelse for en Præst, der vil arbejde, at mærke, at han ikke staar alene, men at der ved hans Side staar en Række af Mennesker, der gerne vil bestille noget. Der tales om vore mange Møder — ja vist har vi mange, men kan vi undvære nogen af dem? Søndagsskoler, Ungdomsarbejdet, Samfundsmøderne, Blaa Kors med dets Redningsarbejde, Møder for gamle, Forældremøder af forskellige Kategorier — hvilket af alt dette kan skæres bort? »Tordenskjolds Soldater?« Ja, det hører jeg saa tit, og saa maa det jo være sandt, men ude hos os i Timotheus Sogn klager man meget mere over, at hver Arbejdsgren passer sit og ser for lidt til de andre! Og det passer. Klagen over de mange Møder kommer vel mest fra os Præster, som er nødt til at komme til mange af dem for at have Føling med Arbejdet. Men vi behøver jo ikke at gaa med til dem alle — jeg vil ikke sige, at man ikke beder os om det, men saa maa vi øve os bedre i at sige nej og lade vore Medarbejdere klare det. Organisation af vort Arbejde betyder jo det, at naar vi har en hel Del Mennesker, som gerne vil gøre et Arbejde, lader vi dem ikke rende rundt paa maa og faa, men prøver at sætte dem til en bestemt Arbejdsgren, hvor de passer. Og det rører mig ikke, at troende Mennesker har godt at bestille, thi Arbejdet for Guds Rige er en Velsignelse, det holder os friske og kraftige, og der er en bevarende Magt i Arbejdet, der bliver ikke Tid til saa meget andet, der er daarligt og nedbrydende.

Som et stort Lyspunkt maa nævnes *Offerviljen*. Der trækkes store Veksler paa vore Folks Offervilje, ikke mindst naar der bygges Kirke. Mange kender til at paalægge sig virkelige Savn, og hvilken Kraft er der ikke deri! Det er velsignet at bringe Ofre. Selvfølgelig kender vi ogsaa til det, at der er dem, der vil købe sig fri fra det egentlige, men det tror jeg er almindeligere paa Landet. Herinde kender vi mere til det personlige Offer. Ofret ikke alene af Penge, men af Tid og Kræfter.

Har Kirken en *Fremtid* herinde? Ja, har vi et Budskab at bringe? Vi hører fra visse Hold Tale om, at der maa en ny Forkyndelse til. Det lader mig i sin Almindelighed kold. Naar man føler, at det

brister et eller andet Sted, kommer der let en Tro paa Metoder. Det var jo saa nemt, om man kunde sige: Saadan og saadan skal vi bære os ad, saa gaar det. Men saa nemt er det ikke i Guds Rige. Da jeg i sin Tid skulde være Lærer, sagde min gamle Rektor til mig: »Man taler saa meget om Metoder i Lærergerningen. Jeg kender kun een Metode: at bestille noget.« — Og her vilde jeg hellere sige noget saadant, at har jeg virkelig et Budskab at bringe, vil jeg ogsaa have et Næb at synge med, og jeg kan ikke synge med en andens Næb!

Vi hører en Del om, at Kirken med sine Dogmer intet Budskab har til denne Slægt. Ja, der er en lille aandelig Overklasse, som tror, at det er »Dogmerne«, der er deres Hindring. Men Manden paa Gaden, hans Vanskelighed er den ældgamle: »Hvorledes kan I sige, at der er en kærlig og retfærdig Gud, saa megen Lidelse og Uret der er i Verden?« Kan vi møde dette Spørgsmaal og denne Lidelse med vort Budskab? Og denne Slægt er blevet fremmed for Syndens Alvor. Den ser Synden som en Ulykke, ikke som en Skyld, og derfor bliver Frelse let et tomt Ord. Har vi det Vidnesbyrd, der kan vække Erkendelse af Synd? Denne Slægt er en skuffet Slægt. Den har faaet mange Løfter, som ikke blev indfriet. Men der er uendelig mange, som i deres stille Sind er villige til at give Kirken »en Chance endnu«. Der ligger vort store Ansvar, at disse kan møde det, der kan standse dem. Staar vi i Frygt og Bæven, men ogsaa med frimodig Tro paa Guds Kraft overfor dette Ansvar?

Vor Tid er en Timotheus-Tid. Han hørte til det andet Slægtled. Farten var gaet lidt ned, han var lidt forknytt, ængstelig for at lide ondt, ikke videre modig — han trængte til at »opflamme sin Naadegave«. Begyndelsestider har deres særlige Velsignelse sammen med de særlige Vanskeligheder, det andet Slægtsleds Vanskeligheder er mindre — og større. Er der noget af Menighedsbrevene i Aabenbaringsbogen, der i nogen Grad passer paa os i København, skulde det være Brevet til Efesus (Aab. 2). Vi sætter en Streg under Ordene: »hvis ikke, da kommer jeg over dig« — og saa skal du rigtig nok faa! ikke sandt? — nej »og jeg vil flytte din Lysestage fra dens Sted« (Aab. 2, 5).

Men vi synes, at det vilde dog være det tungeste for os, om Herren flyttede Lysestagen fra vore Menigheder i København. Han vil i sin Naade vække Livet paa ny!

Kr. Jensen,

Sognepræst ved Timotheuskirken.

INDHOLD: Store Bededag. — *P. Helweg-Larsen*: Veje og Glidebaner. — Sognepræst *Kr. Jensen*: Lyspunkter og Skyggesider i Menighedsarbejdet for Tiden.

Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K.
Udgivet af »Det københavnske Kirkefond. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 17.

September.

1928.

Til Menigheden i Danmark.

Kirkefondets Bestyrelse samles til **ekstraordinært Bestyrelsesmøde den 18. og 19. September.** Det er over 20 Aar, siden et saadant Møde er holdt, saa alene det viser, at der maa staa betydningsfulde Spørgsmaal paa Dagsordenen.

Anledningen er dog ikke i nogen Henseende en akut Krise, men at vi gennem de senere Aar i voksende Grad paa forskellige Maade — udefra og indefra — har mærket en vis Uro og Spørgen om, hvilke Veje vi skal gaa.

Vi føler i Forretningsudvalget, at der i denne Uro trænges til en fast Kurs, og vi er overbevist om at, tager vi den rette Kurs, vil vi have med os den Menighed, som gennem de mange Aar har baaret Københavns Kirkesag. Derfor har vi anset det for nødvendigt, at Bestyrelsen samles paa en saadan Maade, at der kan blive Ro til at tale ud med hinanden om disse Ting. Vi har gennem længere Tid arbejdet med forskellige Forslag, og maa nu vide, om vi har Bestyrelsen bag os.

Det er saaledes et betydningsfuldt Møde, der forestaar. Vanskelighederne er store. Men hvor har vi ikke atter og atter mærket i Kirkesagen, at Gud var større end Vanskelighederne, saa de blev Dør ind til større Velsignelse.

Med Tak i Hjertet for alt, hvad vi kom igennem, og med Tak for den Trofasthed, vi bestandig mødte i den danske Menighed, beder vi derfor ogsaa nu Kirkesagens Venner om ikke at slippe os i deres Kærlighed. Vi trænger til, og vi beder om Menighedens Forbøn, saa at den Tid, som kommer, maa bringe større Klarhed og Kraft i Arbejdet og styrke os i Troen paa vor naadige og barmhjertige Guds rige Forjættelser.

Harald Westergaard.

Roteman Carl Alm.

Født 16. Novbr. 1861, død 23. August 1928.

Hvad Professor *Harald Westergaard* har været og er for Københavns Kirkesag, var *Carl Alm* for den tilsvarende Stockholms »Sällskapet till främjande av kyrklig själavård«.

En »brinnande nitälskan« for Sjælens Frelse glødede i denne Mand, parret med en urokelig Kærlighed til den svenske Kirke, hvis tro Søn han var til det sidste. Han indkaldte Gang paa Gang danske Præster i Kirkefondets Tjeneste til at prædike Guds Ord i Stockholm og til ved Forhandlingsmøder at lægge Kirkesagens Principer frem for de svenske Præster og Læg-mænd. Hans fine, kloge Hustru, Fru *Anna Alm*, født *Forsell*, stod ham trolig bi, og gæstfrit aabnede de deres Hjem for os.

Imidlertid fik Foreningen han stiftede, kun en krank Lykke. Præsterne, Kyrkoherderne, deroppe havde endnu større Magt end de stormægtige Sognepaver hernede, de forstod ikke — eller vilde ikke forstaa — de høje, ideelle

Bevæggrunde, der drev Alm frem. Forholdene mellem svensk og dansk Kirkeliv, ikke mindst i Hovedstaden, var ogsaa saa forskellige, at han aldrig naaede frem. Et Forsøg paa at stifte en »Kirkens Lægmandsrørelse« fandt heller ingen Tilslutning, og allerede i 1918, da Foreningen, efter at have faaet bygget nogle faa Kirker, fejrede sit 25-aarige Jubilæum, sagde han, idet han overrakte mig den af hans Hustru udarbejdede Jubilæumsbog: »På storstadens gränsmarker«: »Her har du minneskriftet över en kär avliden!« En elsket Tanke, som var død, saadan saa han paa det, der var hans Hjertebarn, hans Livssag, og han var allerede den Gang en desillusioneret og i Hjertet dybt skuffet Mand.

Dog blev han aldrig bitter i sit Hjerte, hverken imod sin elskede svenske Kirke eller mod Præsterne, blandt hvilke han, hvad der med Tak bør mindes, fandt enkelte gode, trofaste Venner, fremfor alt den statelige og elskelige Pastor *Sven Nilsson* i Solna.

Nu er han gaaet ind til den Hvile, der er tilbage for Guds Folk. Hans Minde vil blive bevaret iblandt mange Venner, og-

saa her i Danmark, og det vil løfte sig og straaale for Eftertiden over en Sveriges tro Søn og den svenske Kirkes tro Tjener.

Guds Trøst være over hans Hustru og Børn!

A. Fibiger.

Moderne Dogmedannelse i Kirkesagen.

Der er ved at danne sig et Dogme i Kirkesagen. Det nemlig, at Kirkefondets Særrettigheder, som synes at gaa paa tværs af Tidens hele Aand, skaber en saadan Uvilje i Befolkningen, at det vanskeliggør Arbejdet blandt Sognets Beboere — og at man derfor maa se paa en eller anden Maade at faa dem ud af Verden.

Det lyder i og for sig meget rimeligt. Og det vil særligt virke paa dem, der er optagne af Tidens Spørgsmaal — og da først og fremmest det altoverskyggende, hvordan Kirken kan vinde det tabte Land tilbage. De, som føler Kirkens — ja, hvorfor ikke sige det rent ud: Afmagt. De, som synes, at de midt i Usikkerheden i hvert Fald har forstaaet saa meget, at det sker ikke ved Magt og ikke ved Styrke, saa lidt som ved at støtte sig til ydre Garantier, men ved Guds Aand — hvad enten de saa paa Tysk kalder den »Schöpfergeist«, eller de holder sig mere ved Jorden. De, som er optagne af Tanken om en ny Tingenes Tilstand, mere gennemtrængt af Retfærdighed. Med et Ord, Mennesker, som andre holder af at kalde for »Idealister«. Der er adskillige saadanne, ikke mindst yngre, som mener, at Vejen fremad for Kirkesagen kun kan gaa gennem den Selvfornægtelse, det er at opgive disse »Garantier«. Nogle er faste i Troen. Andre tænker, at naar saa mange brave Mænd mener det, maa der dog vist være noget om det. Og saadan breder Troen paa Dogmet sig.

Nu er Dogmer jo gode til deres Brug. Det kan de maaske endogsaa være, selv om de nærmest kuh udspringer af indenfra kommende Spekulationer. Men vi skulde dog i vor dogmerædte Tid i hvert Fald have lært saa meget, at vi forstaar, at hvis Dogmet og Historien staar overfor hinanden, er det Dogmet, som maa bøje sig for Historien.

Og Sagen betyder noget. Det er nemlig ikke et blot teoretisk Spørgsmaal, vel egnet til at være Tumbleplads for dem, der gør i Problemstillinger og Nyorienteringer. Det er et overmaade praktisk Spørgsmaal, for det er Spørgsmaalet om, hvorvidt Kirkefondet skal opgive den Stilling, det hidtil dog med nogen Energi har forsvaret — og som der unægtelig ikke forekommer mig nogen som helst Grund til at opgive.

Hvis nemlig Historien her bekræftede Dogmet, maatte man

selvfølgelig i de Sogne, hvor Kirken ikke — som det skal være Tilfældet i Kirkefondets Sogne — er skilt fra Folket ved en Mur af Privilegier, finde anderledes aabne Døre i Befolkningen. Mig bekendt, er dette ikke Tilfældet; ja, jeg mindes end ikke at have set nogen paastaa, at det er saadan. Tværtimod mener jeg ved et bestemt Eksempel at kunne vise, at det er en grundforkert Tankegang, at vore Rettigheder skaber særlige Vanskeligheder. Jeg tænker paa Forholdene der, hvor jeg kender dem bedst, i mit gamle Sogn, Timotheus Sogn. Og jeg kan tale om det saa meget bedre, som min personlige Andel i Sagen var den negative, at skabe Vanskelighederne.

Det vil være i frisk Minde, at »Social-Demokraten« for tre Aar siden pludseligt og uventet rettede et voldsomt Angreb paa Kirkefondet. Man husker maaske ogsaa, at et af Angrebepunkterne var Timotheus Præstebolig, som var bygget et Par Aar i Forvejen, da jeg var Præst derude. Med sine Trappegavle tog den sig unægtelig ogsaa større ud end det beskedne Menighedshus, der brugtes til Kirke. Den var bygget saaledes, at dens Facade skulde virke — og man tør sige, at det i nogen Maade lykkedes.

Umiddelbart efter Angrebet begyndte i Sognet en ny stor Indsamling til den endelige Kirke. Man gøre sig Stillingen klar. Alle kunde se Præsteboligen. »Social-Demokraten« er Sognets Blad — der er væsentlig en Arbejder- og Funktionsnærbefolkning — og det brugte i tre, fire Uger dagligt flere Spalter til at angribe Kirkefondet, hvilket Angreb mere og mere samlede sig om Spørgsmaalet om Særrettighederne. Og hvis nogen trods alt skulde have overset, hvori disse bestod ved en Kirkefondskirke, kunde de læse derom i en Piece, Kirkefondet omdelte, saa vidt muligt, i alle Hjem i Byen.

Og selvfølgelig fik de Folk, som gik ud for at faa tegnet Bidrag til en saadan Kirke, Kærligheden at føle. De blev af og til halvvejs smidt ned ad Trappen. Men Indsamlingen gik alligevel sin Gang, og snart begyndte man at bygge. Og hvad skete? Da Kirken rejste sig, var det ikke fri for, at Sognets Folk var stolte af deres smukke Kirke. Det kunde hænde, at Mennesker, som i Vrede havde strøget deres Bidrag, atter kom og vilde være med. Alt i alt er der til Kirken i de tre sidste Aar indsamlet c. 70,000 Kr. i et Distrikt paa i Realiteten c. 7000 Mennesker (da Sognet skulde have to nye Kirker, samledes der kun ind til denne i det ene Distrikt), foruden omkring 25,000, der tidligere var samlet ind, og hvad der kommer senere. Og paa Indvielsesdagen var der over 3000 i Kirke ved de tre Gudstjenester, deraf den ene Børnegudstjeneste.

Hvorfor gik det nu saadan? Saa vidt jeg kan se af to Grunde.

Først den rent ydre Grund, at enhver kunde se, *det var en »virkelig« Kirke.* Gid vore moderne Arkitekter, som af og til

ynder at forsøge sig med Kirker i en Slags Fyrtaarn- eller Pakhusstil, vilde forstaa, at der trods alt er saa megen kirkelig Tradition i store Dele af Befolkningen, at de holder af en Kirkebygning, som svarer til, hvad de kender hjemme fra Landet, og at denne Følelse kirkeligt set ubetinget er en Værdi. Timotheus Kirke vakte denne Følelse, og den medvirkede i høj Grad til dens Popularitet.

Men der har ogsaa været en anden Grund, at den Mand, som stod i Spidsen, Pastor Kr. Jensen, var *den rette Mand*. Jeg skal ikke komme ind paa hans personlige Egenskaber, men hvis nogen skulde mene, at han, for paa det vanskelige Tidspunkt at kunne gennemføre Sagen, i en sjælden Grad maa have været en Folkets Mand med Folkets Anskuelse — saa er det ganske morsomt at tænke paa, at inden han faa Aar tidligere i moden Alder var blevet Præst, havde han været stærkt med i det politiske Liv i Nordsjælland — som udpræget konservativ!

Altsaa: det er ikke ydre Ordninger, saa lidt som en Præsts Meninger om Dit og Dat, der er afgørende, men ganske andre Ting. Og da først og fremmest Spørgsmaalet om den rette Mand. Det var saare overmaade meget nemmere, om det, der er i Vejen, i nævneværdig Grad kunde ændres, blot ved at lave om paa Tingene og faa Folk med visse patenterede Anskuelser. Ak ja, det er forstaaeligt, om der er dem, der tror, at slige nemme — og saa behageligt upersonlige — Genveje fører til Maalet. Jeg gør det ikke, og jeg mener at have Historien paa min Side. Men saa er Dogmet ganske vist færdigt.

Der er andre Synspunkter for dette Spørgsmaal — selv om jeg finder, de fører til samme Resultat. Her har jeg holdt mig til dette ene, for jeg synes, det er for let købt, at disse ydre Ordninger skal figurere som en Hindring for Evangeliet. Saa ved jeg naturligvis godt, at en øjeblikkelig Agitation kan skabe øjeblikkelige Vanskeligheder, men den Agitation, som ikke har Rod i Virkeligheden, har alle Chancer for snart at løbe tør. Men selvfølgelig er det ikke udelukket, at man kan snakke saa længe om disse formentlige Vanskeligheder, at noget i den Retning tilsidst skabes — hvilket som bekendt betyder: dannes af intet. Dette til Eftertanke.

Men Kirkesagens Alpha og Omega er dette: Bed derfor Kirkens Herre, at han sender de rette Arbejdere til sin Høst. Saa — og kun saa — kan Høsten komme i Lade. Og saa er det Guds Aand, der gør det — selv om den samme Aand kan bruge baade menneskelige Redskaber og menneskelige Ordninger.

P. Helweg-Larsen.

Timotheuskirkens Indvielse.

Med Timotheuskirkens Indvielse blev et af vore smukkeste og bedste Kirkekomplekser færdige. Den oprindelige Kirke indviedes allerede i 1911 — det var første Gang, et Menigheds-hus blev indviet som midlertidig Kirke. 11 Aar senere byggedes Præsteboligen, hvorved hele Planen ændredes betydeligt, saa den Kirke, der nu ligger der, baade er langt større og langt smukkere end den oprindeligt planlagte. Da det oprindelige Menighedshus var saa lille, at det ikke vilde kunne afgive tilstrækkelig Plads for et voksende Menighedsarbejde, og det praktisk talt vilde være udelukket at bygge til senere, saa bestemte man sig til nu tillige at bygge Krypt under den egentlige Kirke, hvorved man selvfølgelig har faaet en Række ypperlige Menighedslokaler. Selve Kirken er ogsaa rummelig; med den tilstødende Menighedssal kan der skaffes Siddepladser, naar det kniber, til 900 Mennesker. Men Kirken er saaledes bygget, at den har den gode — og farlige — Egenskab, at gøre et jævnt fyldt Indtryk med 200 Mennesker.

Billedet udefra viser det smukke Korparti, set fra Langgade over Jernbanevolden, men man skal se Kirken forfra, for at faa Helheden frem, idet Præsteboligen, som ikke ses paa Billedet, ved en Buegang forbindes med det øvrige til et overordentlig karakteristisk Hele. Baade udvendig og indvendig er Kirken i gammel Kirkestil, væsentlig gotisk. Det indre virker i høj Grad festligt, og præges særligt af, at Pulpiturnerne, der ofte ellers virker som kedelige Paahæng, her indgaar organisk som et Led i Kirkens Arkitektur og gør den rig og afvekslende.

Selve Kirken har kostet ca. 280,000 Kr., hvoraf Hjelpeindsamlingen i København har givet 50,000 Kr. og den paa Landet 110,000 Kr. — Viborg Amt med Hjerm-Ginding Herreder samt de sønderjydske Amter. Noget af de øvrige 120,000 Kr. skyldes særlige Indsamlinger og Gaver, saaledes gav f. Eks. K.F.U.K. Kirkeklokkerne og Søndagsskolen gav Døbefonten, men ellers er det samlet ind — for et Restbeløbs Vedkommende vil blive samlet ind — i Sognet, eller rettere i Distriktet. Da man nemlig, den Gang Hovedindsamlingen begyndte i 1925, var klar over, at der i en nær Fremtid maatte bygges en anden Kirke i søndre Distrikt, gik man rationelt frem og begyndte samtidig to Indsamlinger, saa hvert Distrikt kom til at samle ind til sin Kirke, som det er omtalt i en tidligere Artikel i nærværende Nummer af Bladet. Kirken i søndre Distrikt, den saakaldte »2den Timotheus«, vil blive hjulpet af de samme Amter, som har hjulpet Timotheuskirken. Paa-begyndelsen af denne vil nok vente et Par Aar, da den gamle Blaagaardskirke af Kokolith for to Aar siden blev flyttet derud som Filialkirke.

Som Korskirken staar dér i røde Sten med kobberdækket Tagrytter og Apsis og med sine talrige takkede Gavle, gør den i høj Grad sin Arkitekt, *I. Chr. Kofoed*, Ære; men ogsaa Haandværkerne kan være deres Arbejde bekendt, ikke mindst det, som jo er Hovedsagen, Murerarbejdet, der skyldes Murermeister *Richardt Petersen*.

Indvielsen fandt Sted Søndag den 25. Marts og foretoges paa sædvanlig Maade af Biskop, Dr. *Ostenfeld*, hvorefter Sognepræst *Kr. Jensen* prædikede over Dagens Evangelium. Kl. 5 var Kirken atter fuld, da Stiftsprovst *Ussing* prædikede; begge disse Gudstjenester var overordentlig festlige, men der var dog en særlig Glans over Gudstjenesten Kl. 2, hvor ca. 1400 Børn var forsamlede i Kirken. Om Aftenen var Menigheden samlet til Fest i Krypten, hvor der ved dækkede Kaffeborde sad ca. 400 Mennesker. Det er altid en særlig Glæde, naar en af »Hjælpeindsamlingskirkerne« bliver indviet, at have iblandt os Venner fra Landet, uden hvis Arbejde dette jo ikke var sket. Saaledes ogsaa her; men man gaar ingen for nær ved at sige, at denne Glæde fik sit stærkeste Udslag ved at se de mange Repræsentanter, der var kommet fra *Sønderjylland*, baade fordi Hjælpen fra Sønderjylland under særlig vanskelige Forhold saa langt har overtruffet vore Forventninger, og fordi Forbindelsen mellem denne Kirke og Sønderjylland var blevet særlig varm, fordi Pastor *Jensen* tidligere havde været Præst dernede.

Der er ikke mange Steder, hvor vi har bedre Arbejdslokaler og en Kirke, der er bedre egnet til sit Brug, ogsaa der ved, at den i en sjælden Grad forener Højhed og Skønhed med en udpræget Hygge. Maatte Guds Velsignelse gøre, at Arbejdet, som skal udføres dér, i nogen Maade maatte komme til at svare hertil.

Ved Indvielsen af Timotheuskirken den 25. Marts 1928.

Af Biskop, Dr. theol. *H. Ostenfeld*.

»Thi den legemlige Øvelse er nyttig til lidet, min Gudfrygtighed er nyttig til alle Ting og har Forjættelse for det Liv, som nu er og for det tilkommende.

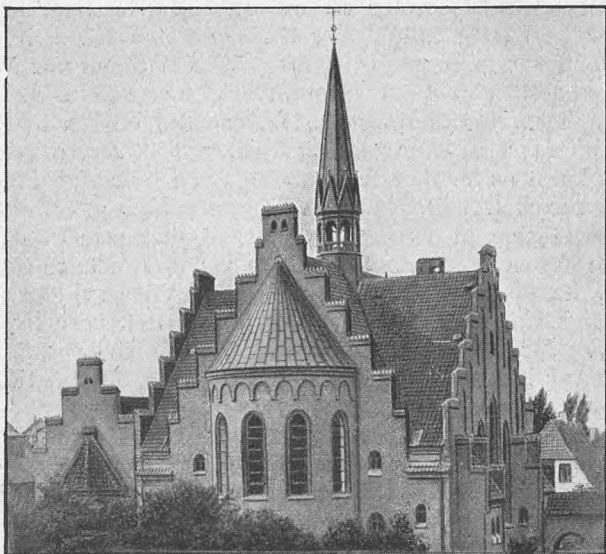
Dette er en troværdig Tale og aldeles værd at annammes.«

1. Thim. 4, 8—9.

I de sidste 30 Aar har vi oplevet mange Kirkeindvielser her i København. Nogle af de tilstedeværende har overværet en Del af disse, og det er tilfaldet mig at føre Ordet ved mere

end 25 af disse Lejligheder. Og dog melder Spørgsmaalet sig: *Hvorfor bygger og indvier vi egentlig Kirker?*

Jeg ved godt, at der er mange Mennesker — og det vel ikke de mindst fromme — for hvem dette ikke melder sig som et Spørgsmaal. For dem er dette en naturlig og glædelig Ting: vi bygger Kirker til Guds Ære, og vi glæder os rent umiddelbart over, at det lykkes. Det maa jo være Guds Vilje, det kan der ingen Tvivl være om. Men der er nu andre, som ikke saa hurtigt og saa let bliver færdige med dette Spørgsmaal. De

Timotheuskirken, set fra Langgade.

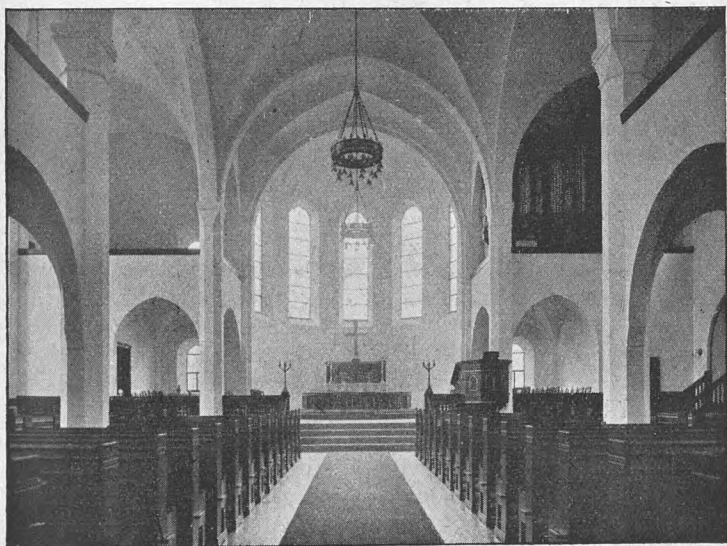
har en dyb Samfølelse med den Slægt, som de tilhører. Og fra denne Slægt opstiger Raabet om *at skaffe Menneskeboliger*, for at Mennesker kan faa Tag over Hovedet.

Hvad skal vi da sige til dette Raab? — Vi skal svare med Jesu Ord: »Mennesket lever vel af Brød, men ikke af Brød alene.« Et Menneske har en Trang ud over Mad og Klæder og Husly; det har en Sjæl, der har sit Behov: Gud — den levende Gud. Og det er vel det, som er Meningen med Apostelen Paulus' Ord, som han skriver i Brevet til sin unge Ven Timotheus: »Gudsfrygt er nyttig til alle Ting, og har Forjættelse for det Liv, som nu er, og for det Liv, som kommer. Denne Tale er troværdig og al Modtagelse værd.«

Det er jo det, som man i gamle Dage kaldte et Skriftsprog. Om et Skriftsprog var der jo nogle, der havde den uforgribelige Mening, at det var noget forældet og aandløst noget. Men just som disse Tanker var paa Mode, kom man til at tænke over

Aandslivets Love, og der opdagede man en Lov, som sagde, at en Mand, som var *rigtig hjemme* i det, som han talte om, ikke alene fandt Udtryk for sin Mening i den hele Sammenhæng, som han udviklede, men i korte sammentrængte Sætninger, der saa at sige blev formede undervejs, udtrykte han alt, hvad han havde paa Sinde, det var saa at sige Ekstrakten af, hvad han vilde sige — det var egentlig Skriftsprog, men Ordet havde faaet Navneforandring. Endvidere fandt man, at denne Evne til i en sammentrængt Sætning at sige alt, hvad

Timotheuskirken, indvendig.

man mente, udvikledes med Alderen. Dette finder vi nu hos Paulus, da han som ældre Mand skriver til Timotheus: »Gudsfrygt er nyttig til alle Ting, og har Forjættelse for det Liv, som nu er, og for det Liv, som kommer.«

Han taler ikke om Gudsfrygt som en Pryd paa Tilværelsen, som en Udsmykning af Livet, som noget ophøjet og skønt — saaledes opfattes Gudsfrygt af ikke saa faa Mennesker, maa-ske navnlig naar vi ser et halvhundrede Aar tilbage, — men han ser det som noget nyttigt, som noget, der giver Kraft. Thi naar han siger, at Gudsfrygt er nyttig til alle Ting, saa vil det naturligvis ikke sige, at en gudfrygtig Snedker ved sin Gudsfrygt bliver en stor Dygtighed, eller en Mand eller Kvinde kan erstatte Dygtighed med Gudsfrygt.

Men hvad er da Meningen med at han siger, at Gudsfrygt er nyttig? —

Det betyder ikke, at Gudsfrygt erstatter Dygtighed. Men

ved Siden af alle vore Forskelligheder i Stilling, Opgaver og Arbejde, er der noget, som vi er fælles om alle, hvad vi end er, og det er at *leve Livet*, dette vanskelige Menneskeliv, og den, som har hjemme hos Gud — og det er Meningen med Guds-frygt — han har større Modstandskraft overfor Tryk, større Frimodighed til at tage fat, end den, som er alene.

Guds frygt er nyttig til det Liv, som nu er.

Naar man taler med Børn om Værdien af Guds frygt og Kristendom, er det ikke saa sjældent, at man faar det Svar: »Det er godt, naar vi skal dø.« At vi saa ikke saa godt kan klare os alene, det er noget, som ligesom paatrænger sig af sig selv. Men Paulus nøjes ikke med at sige, at det er et godt Middel mod Døden, men han siger, at Guds frygt har Forjættelse for det Liv, som nu er, og saa for det, som kommer. Han ser først paa det, som er lige for Haanden, dette vanskelige Menneskeliv, som vi her skal leve, og saa paa det, som kommer bagefter — det, som er bagved Forhængen.

Se, derfor bygger vi Kirker, for at denne Guds frygt kan faa Næring.

Men det, jeg hidtil har sagt, kunde paa en vis Maade ogsaa siges, naar et hedensk Tempel eller en tyrkisk Moské blev rejst.

Naar der i denne ikke-kristne Verden rejses Guds Huse, saa er det Udtryk for Trangen til Gud, »om man kunde føle sig frem til ham og finde ham,« og dog vil vi sige, at alle disse Forsøg, hvor velmente de end er, alligevel ikke fører til Maalet — al denne Guds frygt svinger sig ikke op til Gud.

Men er det samme da ikke Tilfældet med Kristendommen?

Betegner ikke en Kirke ogsaa saadant et Tilløb, som ikke fører til Maalet?

Det vilde være Tilfældet, om »Guds frygt« i Paulus' Mund og i Kristendommens Forstaaelse blot betød Stræben efter Gud, Higen efter ham, for med de Kræfter, som bor i Mennesket, at komme i Forbindelse med Gud. Men med Guds frygt mener Paulus vel ikke *noget færdigt, men noget afgjort*. Trangen til Gud er den samme hos Hedninger og Kristne, men mens Ikke-Kristne opfatter den som det Organ, hvormed man kan naa Forbindelse med Gud, saa bliver den kristne Forstaaelse af den, at den er *det Organ, hvormed man kan modtage Gud, som vil sætte sig i Forbindelse med os*. Man kunde oplyse det med et Billede, som vel de fleste i vore Dage forstaar. Der er mange, som har Radio, lige fra simple Krystalapparater til store, dyre Lampeapparater, — men de er alle sammen *Modtageapparater*, hvormed man kan opfange det, som udsendes. Men disse *Modtageapparater* kan ikke bruges til at udsende med, og ingen vilde falde paa at gøre denne Brug af dem. Det er det, som Paulus mener med Guds frygt, det er *Mennesketrangen, som har fundet sin Tilfredsstillelse*

i at modtage Guds Naade med Syndernes Forladelse som en Gave. Han havde selv prøvet at naa Gud ved at opstille sin egen Retfærdighed og overgaa alle sine jævnaldrende i Stræben derefter, og det lykkedes ikke. Men nu havde han fundet det, som stillede hans Trang, og han giver Udtryk derfor ved at sige: »Af Guds Naade er jeg det, jeg er, og hans Naade mod mig har ikke været forgæves.« I det samme Brev til Timotheus, hvorfra vor Tekst er taget, siger han: »Det er en troværdig Tale, al Modtagelse værd, at Jesus Kristus er kommen til Verden for at gøre Syndere salige, af hvilke jeg er den største.«

Det er det, som er Kristendom, Guds Naade optaget og modtaget i et Synderhjerter, saa det finder sig hjemme hos Gud, det er det, som er Meningen med Guds frygt, det, som kan hjælpe et Menneske til at leve det vanskelige Menneskeliv og saa til at dø den vanskelige Død.

Derfor smykkes Kirken med Korset, det, som samler saa at sige hele denne Bygning, hvori vi er samlede. Korset er Udtryk for det, som vi kristeligt forstaaer med Guds frygt, her samles disse to: Guds Kærlighed i Kristus Jesus og det faldne synde bundne Menneske, som Gud agtede værd at frelse — de forenes i Korset. Saa skal Korsets Evangelium om Guds frygt lyde herinde som Guds hellige Indbydelse, saa skal Orglets Toner lede Sangen og Bønnen, som stiger op som Svar herpaa. Saa skal Døbefonten og Nadverbordet staa her som Udtryk for, at Gud tilbyder og giver, at han er at finde for dem, der søger ham af deres ganske Hjerter.

Saa give Gud, at dette Hus maa være et Kraftcentrum, hvor der maa øves en Gerning, som i Livet beviser, at det endnu er sandt, at »Guds frygt er nyttig til alle Ting og har Forjættelse for det Liv, som nu er, og for det Liv, som kommer.«
Amen.

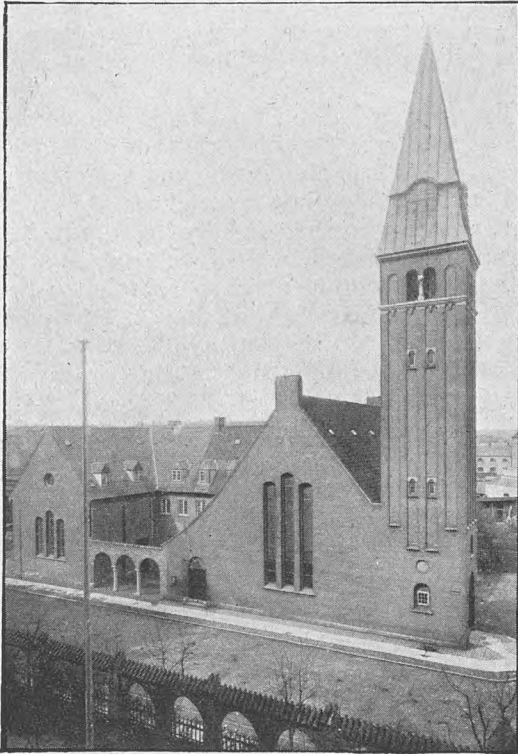

Kingos Kirkes Menighedshus.

Kingos Kirken er den eneste af vore Kirker, der er bygget direkte af Kirkefondet, idet den byggedes for den Arv, vi i 1907 fik efter Herredsfoged Erichsen, dog saaledes, at en Gave fra Grosserer Holger Petersen gjorde det muligt at faa rejst det anselige Taarn. Der fandtes ved Kirken de nødtørftigste Menighedslokaler, men disse har længe været utilstrækkelige, saa Menigheden har derfor i nogle Aar samlet ind til et Menighedshus, som blev indviet den 27. Februar. Det har kostet ca. 68,000 Kr., der næsten alle er indsamlede. Det er af Interesse at vide, at 1200 af Sognets 10,000 Beboere har bidraget med større eller mindre Beløb hertil.

Det er ret imponerende, hvad Arkitekten, kgl. Bygningsinspektør *K. Varming*, som ogsaa har bygget Kirken, har faaet ud af disse beskedne Midler. Sammenbygget med Kirken, med en Gaard, der ved en Buegang er skilt fra Gaden, gør det Kirken langt smukkere og aneligere end tidligere. Foruden forskellige mindre Lokaler og en Graverbolig er der en stor

Kingos Kirke, Menigheds huset til venstre.

Sal, som kan rumme en 3—400 Mennesker. Denne er overordentlig smukt afstemt, ligesom hele Husets Indre.

Selve Indvielsen fandt Sted Søndag Eftermiddag. Den blev foretaget af Stiftsprovst, Dr. *Ussing* efter en Tale, hvori han mindede om, hvorledes Jesus gennem sin Daab indviede sig til sin Gerning, samtidig med at Gud indviede ham. Derefter bragte Professor *Harald Westergaard* en Hilsen fra Kirkefondet, og Sognepræst *Kent* afsluttede Højtideligheden, som yderligere blev gjort festlig ved en stor Kantate, hvortil Pastor *Kent* havde skrevet Teksten og Organist *Ribers* havde komponeret Musikken, og som blev sunget af K.F.U.M.-Sangerne med Assistance af forskellige Solister og Musikere. —

Atter om Aftenen var der et festligt Møde, hvor der blev talt af Kirkens nuværende Præster og dens første Sognepræst, *Nimb Lassen*.

Vi ønsker Menigheden Lykke og Velsignelse med de gode Rammer, den nu har faaet til sit Arbejde.

Ny Sogneudskillelse, Kildevælds Sogn.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er det ved kgl. Resolution af 5. September d. A. bifaldet, at den Del af Sions og Aldersro Sogne i København, som ligger Syd for Jernbanelinien, og som begrænses mod Vest, Syd og Øst af Midtlinien af følgende Gader: Lyngbyvej til Æbeløgade, Æbeløgade, Taasingegade til Vennemindevej, Vennemindevej til Jagtvej, Jagtvej mellem Vennemindevej og Agersøgade, Agersøgade, Taasingegade fra Agersøgade til Fanøgade, Fanøgade, Landskronagade mellem Fanøgade og H. C. Lumbyesgade, H. C. Lumbyesgade, Bellmans Plads og Bellmans Gade, udskilles som et selvstændigt Sogn fra det Tidspunkt at regne, da en Kirke eller midlertidig Kirkebygning for Sognet er færdigbygget og indviet til gudstjenstlig Brug.

Dødsfald.

I Løbet af kort Tid har Kirkefondet mistet tre af sine Venner.

Fru *Ellen Juhl*, født *Holmberg*, Pastor *N. Juhls* Hustru, afgik ved Døden den 1. Dec. 1927. Som Datter af den ansete Professor *Holmberg*, der var en alvorlig Kristen, blev hun tidligt virksom i Menighedens Tjeneste, og hun udførte bl. a. et trofast Arbejde i Foreningen til Opførelse af smaa Kirker, ligesom hun med varm Interesse fulgte Kirkefondets Anliggender i stort og smaat. Hun indvalgte i 1910 i Kirkefondets Bestyrelse.

Ogsaa Frk. *Christiane Rasmussen*, der døde 18. Marts 1928, havde viet en stor Del af sin Kraft til Foreningen til Opførelse af smaa Kirker, hvis Formand hun var, og ikke mindst havde *Bethlehemskirken* hendes Hjerte. Det var hende en stor Sorg, at det paa Grund af forskellige hidtil uovervindelige Hindringer trak ud med at løsgøre en Byggegrund til den kommende *Bethlehemskirke*. Maatte det lykkes i en ikke for fjern Fremtid at hædre hendes Minde ved at naa til Gennemførelsen af denne Sag.

Professor *C. V. Prytz*, der havde været Medlem af Kirkefondet siden 1911, afgik 1. Juni 1928 ved Døden efter en haabløs Kamp mod den Sygdom, der undergravede ham. Hans Liv og Virksomhed er saa velkendt, at det er uforment her at gentage Enkeltheder. Det vil være nok at sige, at man paa Kirkefondets Møder i høj Grad vil savne hans ejendommelige Skikkelse, der var saa tydelig præget af hele hans varme og retlinede Karakter og af hans enfoldige Tro.

H. W.

Store Bededagskollekten.

OVERSIGT.

København-Frederiksberg	11.589,34
Øvrige Københavns Stift	5.076,87
Roskilde Stift	7.134,16
Lolland-Falsters Stift	1.467,98
Fyens Stift	4.374,18
Aalborg Stift	5.383,84
Viborg Stift	7.527,68
Aarhus Stift	5.124,96
Ribe Stift	5.225,35
Haderslev Stift	4.445,74

Ialt.... 57.350,10

Kollekten sidste Aar var paa godt 70.000 Kr. Vi havde selvfølgelig regnet med Nedgang i disse Tider, men haabet paa, at den ikke skulde gaa under 60.000 Kr. Nu blev det altsaa noget mindre, men det skulde ikke gøre Takken mindre varm til alle dem, der har hjulpet os til at faa denne store Gave.

Naar Nedgangen blev større end ventet, saa skyldtes det København, som hidtil havde holdt Stillingen, endogsaa var gaaet lidt frem i Perioden 1919—27, hvor den samlede Kollekt gik ned fra ca. 122.000 til 70.000 Kr. I Aar gik København henimod 3000 Kr. tilbage. Forhaabentlig hang det sammen med, at det var det slettest mulige »Store Bededagsvejr« — blændende Solskin, saa alle tog i Skoven.

Fra Arbejdsmarken.

Nye Sogne. — Der er i disse Dage blevet udskilt to nye Sogne. Det ene er *Husum*, som udskilles fra Brønshøj. Her har en Komité med Stedets Præst i Spidsen, *Oscar Jensen*, som bliver Sognepræst i det nye Sogn, samlet ind til et Menigheds-hus, der den 30. ds. skal indvies som midlertidigt Kirkelokale. Denne Kirke er uden Forbindelse med Kirkefondet, men vi glæder os over, at det store Brønshøj Sogn aflastes, og ønsker, at Guds Velsignelse maa være over Arbejdet i det nye Sogn.

Det andet Sogn er *Kildevæld*, som faar 8—9000 Mennesker fra Sions Sogn og 3—4000 fra Aldersro. Disse to Sogne er i Øjeblikket paa over 40,000 tilsammen, saa der trænges haardt til en ny Kirke. Sognet er oprettet fra den Dag, Kirken tages i Brug. Men da Opførelsen nu omsider efter 3 Aars Venten kan paabegyndes, vil dette sikkert snart kunne ske. Den nye smukke Kirke, efter Arkitekt *Staffeldt Matthiesens* Tegning, opføres straks helt, men saaledes, at kun Krypten tages i Brug straks, medens selve Kirken foreløbig vil staa i Skal.

Den ny Kirke i Sundby, der ogsaa har været ventet paa gennem flere Aar, ventes ligeledes paabegyndt med det første. Vi har nylig faaet en fortrinlig Grund ved Englandsvej, og det er uden Konkurrence overdraget *Messiaskirkens* og *Samuelskirkens* Bygmester, Arkitekt *C. Schiøtz*, at bygge Kirken. Han er nu i Gang med Tegningerne. Da Sundby Sogn er paa 23,000, trænges der ogsaa her meget til en ny Kirke.

Fuldførelsen af midlertidige Kirker. — Vi venter til Efteraaret at faa indviet den endelige *Annakirke* og *Grøndalskirken*, hvor hele Kirken med Krypt samtidig skal tages i Brug til Afløsning af den lille Træbarak. — Men desuden har man tre Steder paabegyndt Sogneindsamlinger for at faa den foreløbige Kirke bygget færdig.

Længst fremme er de ved *Hans Egedes* Kirke, hvor Indsamlingen begyndte inden Jul med, at der indenfor Kirkens snævrere Vennekreds tegnedes 10,000 Kr. Tegningen til den endelige Kirke er forøvrigt blevet en Del ændret, hvorved den bliver paa en Gang smukkere og billigere. Den menes at kunne rejses for ca. 150,000 Kr., og Menigheden tænker at kunne magte det — naturligvis med stor Støtte fra Hjelpeindsamlingerne.

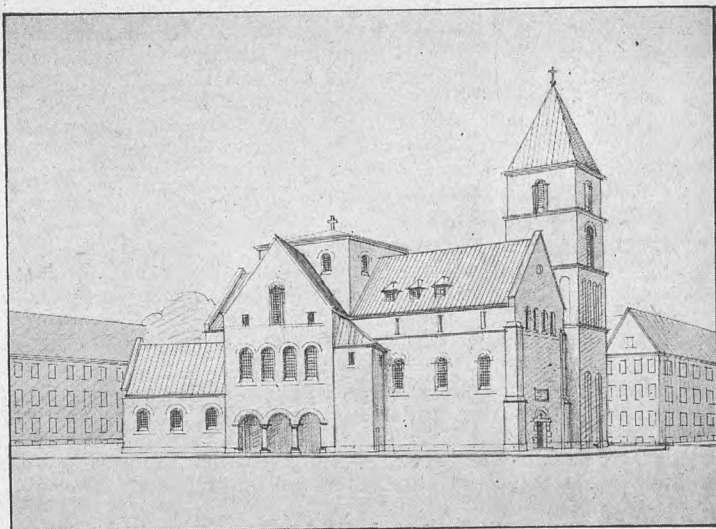
Ved de andre to Kirker, *Samuelskirken* og *Allehelgenskirken*, er Indsamlingen begyndt nu i September.

Kirkekongurrencer. — I det svundne Halvaar er to Konkurrencer blevet afsluttede. Den første om en Kirke i Jesuskirkens Sogn, *Trekronerdistriktet*. Her konkurrerede Arkitekterne *Emil Engell*, *Helge Holm*, *Jørgen Jepsen*, *Lemche*, *Aage Lønborg Jensen*, *Schiøtz* og *Sevaldsen* med det Resultat, at den førstnævntes Projekt antoges af Bedømmelseskomiteen, hvori *Stadsarkitekt Holsøe* og Arkitekt *Julius Smith* repræsenterede Sagkundskaben. Da Tegningen delvis skal omarbejdes, bl. a. ved at der tilføjes et Taarn, vil Afbildning af den først komme senere.

Den ny *Ansgarkirke* blev overdraget Arkitekt *Vald. Thisted*, som sejrede i Konkurrence med Arkitekterne *Mogens Clemmensen*, *Julius Berg*, *Gording*, *Richard Jensen*, *R. W. Rue* og *H. G. Skovgaard*. I Bedømmelsesudvalget sad bl. a. Professor *Oscar Andersen*, kgl. Bygningsinspektør *Magdahl-Nielsen* og Arkitekt *Julius Smith*. Planen for denne anelige Kirke er interessant ved, at Menighedslokalerne her for første Gang lægges ovenpaa Kirkerummet. Da der foruden Trapper bliver Elevator, menes det ikke at ville volde væsentlige Ulemper, og da Loftsrummet paa den Maade kan udnyttes langt bedre, skulde det blive forholdsvis billigere.

Der er endnu ikke bestemt noget om, hvornaar Opførelsen af disse Kirker skal paabegyndes.

Mindesmærke for Pastor Ifversen. — En Kreds af Mænd, hvoriblandt Præsterne *Kold* og *Holt*, er traadt sammen, for med Anbefaling bl. a. fra *Biskopperne Ostenfeld* og *Fonnesbech-Wulff* og Professor *Westergaard* at rejse et Mindesmærke paa denne Kirkesagens Pioners Grav. De af Kirkesagens Venner, som vil

Den projekterede Ansgar Kirke.

sende en Gave hertil — og det vil sikkert adskillige —, bedes sende den til Komitéens Kasserer, Fabrikant *Klitgaard*, Svanholmsvej 10, København V. (Postgiro 2624 »Indsamlingen til Mindesmærket for afdøde Sognepræst Ifversen«).

Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne afholdes 20.—21. Sept., lige efter Bestyrelsesmødet. Forhandlingsæmnerne er: »Det femte Aar og det sidste Tag«, »Hvorledes kommer den opvoksende Slægt med i Kirkesagen« og »Gælder det Offensiv eller Defensiv for Menigheden i København« (ved fhv. Overbibliotekar H. O. Lange).

Præsteskitter. — Til Sognepræst ved Blaagaardskirken efter Pastor *Mads Thomsen* er udnævnt tidligere Kaldskapellan ved Johannes Kirke *Rosager Hansen*. Desuden er Pastor *Randkær* fra Kaldskapellan ved Betlehemskirken blevet Kaldskapellan ved Kapernaumskirken i Stedet for Pastor *Wiberg*, der var blevet Sognepræst i Sengeløse; den kommende Ansgarkirkes Distrikt bliver hans Arbejdsmark. Endelig er ord. Medhjælper ved Hans Egedes Kirke, *Austin Hansen*, enstemmig indstillet som Nr. 1 til Kaldskapellianiet ved Kingoskirken, hvorfra Pastor *Strange Hansen* er forflyttet til Hagedst-Gislinge Sognekald ved Holbæk.

Rettelse. — Der er gjort opmærksom paa en Unøjagtighed i Bladets Nr. 15, S. 167, hvor der stod, at Vanløse Kirke »havde særlige Tiendeforhold til sin Forudsætning«. Det bedes forstaaet saaledes, at Tiendeforholdene var Forudsætning for, at den fik Statstilskud — Forudsætningen for Kirken var naturligvis den Menighed, som ønskede den og byggede den.

INDHOLD: *Harald Westergaard*: Til Menigheden i Danmark. — *A. Fibiger*: Roteman Carl Alm. — *P. Helweg-Larsen*: Moderne Dogmedannelse i Kirkesagen. — Timotheuskirkens Indvielse. — Biskop *H. Ostenfeld*: Ved Indvielsen af Timotheuskirken. — Kingos Kirkes Menighedshus. — Ny Sogneudskillelse, Kildevælds Sogn. — *H. W.*: Dødsfald. — Store Bededagskollekten. — Fra Arbejdsmarken.

Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K.
Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 18.

December.

1928.

Efteraarets Bestyrelsesmøder.

Kirkefondets Bestyrelse er, som bekendt, en stor Forsamling, i Øjeblikket paa ca. 140 Medlemmer, deraf ca. 60 livsvarige, valgte fra By og Land, og ca. 80 valgte for eet Aar ad Gangen af Menighedssamfundene ved vore Kirker. Denne Bestyrelse samles normalt hvert Aar i Oktober til et to Dages Møde.

I Aar har vi, som vore Venner vil vide, holdt et *ekstraordinært Bestyrelsesmøde den 18de og 19de September* og ventet med det ordinære til 27de November, begge ledede af Kirkefondets Formand, *Biskop Ostenfeld*. Der var en betydelig Forskel paa disse to Møder. I September forløb det under stærk Bevægelse og var ikke langt fra — til Trods for, at Mødets to Resolutioner vedtoges mod kun ganske faa Stemmer — at ende i Forvirring. I November var der fra først til sidst en egen god Aand over Mødet, og vi følte, vi havde meget at sige Gud Tak for.

Ekstraordinært Bestyrelsesmøde havde ikke været holdt siden 1907. Da skyldtes det den ganske akute Krise, som var fremkaldt ved, at Kirkefondet ikke turde lade to Kirker indivi, for Spørgsmaalet om, hvad Ret det kunde have over sine Kirker, var løst. Og Løsningen blev den Ordning, vi siden har levet paa, hvorefter Kirkefondets Ejendomsret anerkendtes og halv Brugsret til Kirken sikredes.

Der laa ingen akut Krise bagved det ekstraordinære Bestyrelsesmøde i Aar. Men selvfølgelig sættes et saadant Apparat ikke i Gang, uden at man finder, Situationen er alvorlig. Og Alvoren var den, at der i de senere Aar baade udefra og indefra havde været kendelig en voksende Uro, ikke blot om de Spørgsmaal, som fik deres Løsning i 1907, men om hele Kirkesagens Kurs, altsaa om Kirkefondets almindelige, aandelige og folkekirkelige Stilling. Forretningsudvalget følte, at der baade for Kirkesagens egen Skyld og for vore Venners Skyld, som er med til at bære Arbejdet, trængtes til *en klarere Kurs*. Efter længe og indgaaende at have drøftet disse Spørgsmaal, fandt Udvalget derfor, at de var saa betydningsfulde, at det maatte sammenkalde Besty-

relsen til et ekstraordinært Møde, da der ikke paa det ordinære Møde kunde blive Tid til i Ro at tale Sagerne igennem.

De saglige Spørgsmaal, som var til Forhandling, drejede sig om to Ting: dels om de almindelige Linjer for Kirkesagens hele Arbejde, og dels om mulige Ændringer i vore Kirkers Stilling indenfor Folkekirken.

Det første Punkt havde sin Udformning i et Forslag fra Forretningsudvalget til, hvad vi kaldte »Kirkefondets Arbejdsprogram«. Den Opfattelse af Kirkefondets Kurs, som laa bagved dette, samlede sig særligt om følgende fire Punkter:

1. *Kirkefondets Særstilling* — altsaa Anerkendelsen af dets Ejendomsret og Brugsret til den halve Kirke — er noget, som ikke paa nogen Maade kan opgives. Naar vi hævder den saa stærkt, er det ikke blot, fordi vi véd, at den er Forudsætningen for mange af de Gaver, vi har faaet i Fortiden, saa det vilde være et Løftebrud at opgive den. Ikke heller blot, fordi vi véd, at uden den vilde Menighedernes Gaver i Fremtiden skrumpes ind. Men først og fremmest, fordi vi mener, at den sikrer os — saa vidt ydre Garantier overhovedet kan sikre sligt — at Kirkerne kan blive brugt efter deres Hensigt, selv om de skulde faa ukirkelige Menighedsraad. Og vi ser i disse Særrettigheder ikke noget tilfældigt, men noget, som er typisk for det, der for os staar som det ejendommelige ved Kirkefondets Stilling, at den netop er den organiske Forbindelse mellem de to Sider, der er nødvendige i en Folkekirke: det ydre folkekirkelige Apparat paa den ene Side og den fri Livsbævegelse paa den anden Side. Vi synes, at naar denne Ordning stiller Kirkerne, som det hidtil har været, helt — og selv om man satte Klausulen i Kraft, halvt — til uhindret Raadighed for den almindelige Folkekirke, og samtidig, ved at forbeholde sig den halve Brugsret, sikrer det frie Menighedsliv mod eventuelle folkekirkelige Overgreb — saa giver den netop Folkekirken, hvad dens er, og det frie Menighedsliv, hvad dets er.

2. *Bygning af nye Kirker* kan ikke standses, saa længe Byen vokser, eller Befolkningen flytter ud i Udkanterne, og vi mener stadig, at Sogne paa 10,000 med to Præster hører med til en forsvarlig Ordning. Bliver Sognene for store, kan der i kort Tid rives mere ned, end der kan bygges op i lang Tid. Skulde der derfor komme en Situation, hvor vi ikke kan sikre vore nye Kirker paa lignende Maade som de gamle, betyder det ikke, at vi saa vil holde op at bygge og lade Kirkesagen forfalde, men at vi maa sikre dem paa anden Maade. Dertil viser netop den almindelige kirkelige Frihedslovgivning Vejen.

3. *Forbindelsen med vore Menigheder*. Den folkekirkelige

Udvikling har ført med sig, at alle vore faste Præster indstilles af Menighedsraadet — og i Øjeblikket er 53 af de 59 Præster ved vore Kirker fast ansatte. Men naar Præstevalget saaledes ligger i Hænderne paa en Institution udenfor Kirkefondet, kan det naar som helst komme til at medføre, at der dannes Menigheder, som kun rent udvortes har Forbindelse med os. Under de Forhold er det saa sin Sag uden videre at overtage det økonomiske Ansvar for enhver Kirkes Drift — og trods alt overtager vi ogsaa et aandeligt Ansvar for vore Menigheder. Dette gør vi, netop idet vi har Ret til at sætte Klausulen i Kraft, naar vi mener, at Forholdene maatte nødvendiggøre en Indgriben. Tillige har Kirkefondets Vækst i hvert Fald ført det med sig, at Forbindelsen mellem Menighederne og Kirkefondet ofte er blevet løsere. Alt dette stiller os i Forholdet til vore Menigheder overfor en dobbelt Opgave. Paa den ene Side, at Menigheder, som helst vil være saa folkekirkeligt stillede som muligt, kan komme til at leve deres Liv, maaske helt løst, men i hvert Fald i en løsere Forbindelse med os, — paa den anden Side, at de Menigheder, som virkelig vil staa sammen med os, kan knyttes nærmere til os og til hinanden gennem en mere levende Forbindelse. Opgaven bliver altsaa baade en Frigivelse og en Samling.

4. *Præsteansættelser.* Vi ser klart, at dette er det afgørende Spørgsmaal i Kirkefondets Liv. Den Indflydelse, Kirkefondet tidligere havde ved, at saa mange af vore Præster som ordinerede Medhjælpere blev ansat af os, mistedes, da disse Stillinger omkring 1921 omdannedes til Kaldskapellarnier, og Menighedsraadene kort efter fik Indstillingsret ogsaa til saadanne. Yderligere viser Udviklingen, at det ikke længere er tilstrækkeligt blot at opslaa et Embede, som saakun søges af hvem, der vil. Vi er i Virkeligheden kommet dertil, at det ofte maa være Menigheden, som søger sin Præst. Selvfølgelig vil det af mange Grunde være begrænset, hvad vi kan gøre, men der er alligevel adskillige Maader, hvorpaa vi her kan gøre en praktisk Indsats — særlig nu, da vi er ude over Præstenødens Vanskeligheder. Blandt alle vore Opgaver ser vi det derfor som Hovedopgaven, med Raad og Daad at hjælpe vore Menigheder til de rette Præster, saa langt det er gørigt — selvfølgelig uden Indgriben i Menighedsraadenes lovlige Rettigheder eller den Slags Ting.

Selve disse Tanker var i det hele og store hverken nye eller mærkelige, men vi trængte til at faa dem udtalt tydeligt og til at vide, om vi havde Bestyrelsen bag os i vort Syn. Der var naturligvis forskellige Enkeltheder, særligt angaaende den praktiske Gennemførelse, som vilde kræve længere Tid til en udtømmende Drøftelse, end der kunde blive Tale om, selv paa et to Dages Møde, hvor ogsaa andre Spørgsmaal kom

frem. I Stedet for at stemme om selve Arbejdsprogrammet foretrak Bestyrelsen derfor at give Forretningsudvalget sin Tilslutning gennem følgende med 72 Stemmer mod 1 (medens ca. 12 ikke stemte foruden Forretningsudvalget) vedtagne

DAGSORDEN.

Idet Bestyrelsen, da Forretningsudvalget har dens Til- lid, ikke anser det for nødvendigt at godkende det forelagte Arbejdsprogram i dets Enkeltheder, udtaler den sin Tilslutning til, at Udvalget i sin Ledelse af Kirkefondets Arbejde gaar frem efter de i Programmet angivne Linier.

Det andet saglige Hovedspørgsmaal, der forelaa, drejede sig, som sagt, om mulige *Ændringer i vore Kirkers og Menigheders folkekirkelige Stilling.*

Der var fuld Enighed om, at vore Særrettigheder maa ligge fast. Men hvor en Kirke væsentlig er bygget for Sognets egne Gaver — det drejer sig formentlig om fire Kirker — synes vi ikke, vi har fuld moralsk Ret til at holde paa den, hvis der i Kirke og Menighed er almindeligt Ønske om, at Kirken skal gaa over til *Selveje*, saa den gaar ud af Kirkefondets Hænder og bliver stillet som alle andre Kirker. Det første Punkt i vort Forslag angaaende disse Ting gik da ud paa fra vor Side at være villig til at stille disse Kirker frit, saa de kan løses fra Forbindelsen med os, om de ønsker det.

Men det næste Punkt, om Kirkernes Drift, betød mere.

Foruden Hovedpunkterne i vor »Forfatning« — Ejendomsretten og den halve Brugsret — er der et tredje Punkt, *Kirkebestyrelsens* Sammensætning. Kirkebestyrelsen vælges ellers udelukkende af Menighedsraadet; men ved vore Kirker vælger Menighedsraadet tre Medlemmer og Kirkefondet to. Saadan er det ganske simpelt, fordi den, der betaler Skat, ogsaa i vore Dage maa have Indflydelse paa, hvordan Skatten anvendes. Naar Kirkefondet derfor skaffer, hvad Driften koster, maa det ganske logisk ogsaa have Indflydelse paa den bevilgende Myndighed, altsaa Kirkebestyrelsen. Det vilde være for meningsløst, om en uforstaaende Kirkebestyrelse uden videre kunde skrive Regninger, som vi blot havde at betale, uden at den selv behøvede at røre en Finger for at faa Pengene ind. Ganske vist er dette Punkt ikke af samme Betydning som de andre — Kirkebestyrelsens Omraade er i Hovedsagen rent økonomisk — men det er det Punkt, som mærkes mest i det daglige, og som derfor hidtil lettest har givet Anledning til Gnidning. Vi kunde derfor tænke os under visse Forhold at opgive denne Indflydelse, saa Kirkebestyrelsen blev valgt som ellers udelukkende af Menighedsraadet.

Men dertil kommer noget andet. Kirkebestyrelsen forvalter, som sagt, i Øjeblikket de Penge, som vi maa samle ind til

Kirkens Drift. Vore Menigheder maa jo nemlig, foruden at de som alle andre bidrager til den almindelige kirkelige Ligning, betale, hvad *Driften* af deres egen Kirke koster, ikke Lønninger, men Lys, Varme, Renholdelse etc. og Vedligeholdelse, gennemsnitligt 3—4000 Kr. for hver Menighed. Men da der paa andre Punkter stilles store Fordringer til Gaver herinde, er der Steder, hvor »Selvunderholdet« i de senere Aar føles som en Byrde. Det kan naturligvis skyldes, at Samfølelsen med Kirkefondet er blevet svagere, men det kan ogsaa ganske simpelt hænge sammen med Tidernes Tryk.

Nu synes vi i og for sig, at naar foreløbigt den hele, og selv om Klausulen sættes i Kraft, den halve Kirke er stillet fuldt til Brug for Folkekirken, var det ogsaa rimeligt, om den folkekirkelige Ligning kom til at betale en Del af Driften. Da Lovændring maa antages at være udelukket, saa længe det kirkelige Udvalg sidder, er en Forandring kun mulig i Øjeblikket, hvis den kan forenes med den bestaaende Lovgivning. Vi stillede derfor et Forslag, der anviste en Vej, som vi tænkte os var farbar, og hvorved vi gav Afkald paa at vælge de to Medlemmer af Kirkebestyrelsen, saa den blev ganske som ved alle andre Kirker, mod at vi fik, om ikke den fulde Drift og Vedligeholdelse, saa dog en Del deraf dækket gennem Ligningen. Andre tænkte sig andre Maader, og Resultatet blev derfor, at det blev overdraget Forretningsudvalget nærmere at undersøge Udsigterne til, hvorvidt disse forskellige Veje kunde føre til Maalet, og stille Forslag om begge de nævnte Punkter til det ordinære Bestyrelsesmøde. Men fra alle Sider var man enig om, at der ikke kunde være Tale om nogen Ordning, som gjorde vor Ejendomsret og halve Brugsret usikker.

Ved det ordinære Bestyrelsesmøde den 27de November, hvor der, ligesom i September, var mødt usædvanlig mange, blev det sidstnævnte Punkt Hovedpunktet i Forhandlingerne. Det havde i den mellemliggende Tid vist sig, at Udsigten til at komme frem under den bestaaende Lovgivning var usikker. Vi turde derfor ikke anwise nogen bestemt Vej, men kun i Almindelighed udtale vor Beredvillighed til en saadan Ordning, om den kan gennemføres. Vort Forslag, der var udarbejdet af et Underudvalg fra Forretningsudvalget, suppleret med andre Medlemmer af Bestyrelsen, blev da efter en indgaaende Forhandling vedtaget i uændret Skikkelse med 75 Stemmer mod 7, medens ca. 12 ikke stemte. Det lød saaledes:

BESLUTNING.

Kirkefondet betragter den Særstilling, der ved kgl. Resolution er tillagt dets Kirker, som nødvendig for sit Arbejde og derfor som det fastliggende Grundlag ogsaa for

Fremtiden. Men da det i hele sin Virksomhed bygger paa Menighedernes fri Tilslutning og villige Samarbejde, erklærer Bestyrelsen sig herved villig til at medvirke til efterfølgende Ændringer i de bestaaende Forhold, og bemyndiger Forretningsudvalget til, dersom saadanne Ændringer skulde vise sig gennemførlige, at indgaa de fornødne Overenskomster i den Anledning.

1. Hvor en af vore nuværende Kirker for Størstedelen er opført for Sognebeboernes egne Gaver, har Kirkefondet, naar Kirkens Præster og Menighedssamfund saavel som Sognets Menighedsraad er enige derom, og Begæring desangaaende fremsættes inden næste Aars ordinære Bestyrelsesmøde (1929), for sit Vedkommende intet imod, at Kirken bliver selvejende og dermed gaar ind under almindelig folkekirkelig Drift, saaledes at Kirkefondet opgiver alle Rettigheder og samtidig er løst fra enhver Forpligtelse. Bestyrelsen afgør, om de nævnte Betingelser er opfyldt.

Hvor der til Kirken hører Menighedslokaler eller Præstebolig, vil der være at træffe særlig Aftale derom.

2. Hvor et Sogns Menighedsraad i Henhold til en Vedtagelse i to paa hinanden følgende Møder med mindst 14 Dages Mellemlid rum udtaler Ønsket om at overlage Kirkens Bestyrelse, er Kirkefondet for sit Vedkommende villigt til at indgaa en Overenskomst om, at den paagældende Kirke gaar ind under Bestemmelserne for selvejende Kirkers Bestyrelse, saaledes at Bestyrelsen tilfalder Menighedsraadet paa almindelig folkekirkelig Maade, med Adgang til Tilskud til Kirkens Vedligeholdelse og Drift fra den kirkelige Ligning i det Omfang, hvori dette kan forenes med Kirkefondets særlige Rettigheder.

Hvor meget der kan komme ud deraf i Øjeblikket, er altsaa usikkert. Naar vi alligevel ønskede at vedtage »Beslutningen«, er det dels for at kunne bruge Veje, som muligvis maatte aabne sig, og dels for at vise, at vi paa den ene Side gerne vil fjerne Stridspunkter og paa den anden Side gerne vil være med til at lette Kaarene for vore Menigheder, idet det i begge Tilfælde kan ske uden at gaa vore virkelige Interesser for nær.

Forøvrigt behandlede Mødet de sædvanlige praktiske Ting, Regnskab, Budget o. s. v. i Forbindelse med et Foredrag af Fuldmægtig Carl Rasmussen om vor hele vanskelige økonomiske Situation. Han paaviste, hvorledes den skyldes de meget store Bidrag, vi gav til Bygning af Kirker i Tiden lige før Hjelpeindsamlingen kom, og de store Reparationer, der i Aar er foranledigede ved Husbukkenes Ødelæggelser. En Oversigt, jeg skulde give over Kirkesagens Stilling i Sognene,

maatte af Hensyn til Tiden indskrænkes til et rent Minimum; den kommer i næste Nummer.

I Bestyrelsen indvalgte Direktør *Johs. Malmstrøm*, som i fem Aar har siddet i Hjelpeindsamlingens Forretningsudvalg, og Sognepræst *Kr. Jensen*, Timotheuskirken. Da de to Suppleanter i Forretningsudvalget, som efter Tur skulde afgaa, Installatør *S. P. Christensen* og Fabrikant *V. Gravesen* af Mangel paa Tid ikke mente at kunne fortsætte, valgtes i deres Sted Sognepræst *Kr. Jensen* og fhv. Overbibliotekar, Dr. phil. *H. O. Lange*. Han er den yngste af den Kreds, som i disse Dage for 40 Aar siden begyndte den skriftlige, indbyrdes Drøftelse af Kirkens Nød i København, som blev afgørende for Kirkesagens senere Baner. Han sad i Lægmandsudvalget og har den meste Tid siddet i Kirkefondets Forretningsudvalg, saa han er en gammel Kending, dog endnu ung nok til at være med i en betydningsfuld Tid.

Det, som prægede Mødet, var i og for sig ikke, at Beslutningen blev vedtaget med saa stor Majoritet — det bliver de i Reglen — men den gode Aand, som bar Forhandlingerne helt igennem, baade hvor der var Enighed og hvor der var Uenighed. Vi var vist mange, som syntes, at Mødet forløb saadan, at vi kun kunde se det som et Svar paa megen Bøn.

Saa er der selvfølgelig stadig forskelligt Syn. Der er et Syn, som mere ser paa det *almindeligt* folkekirkelige. Og der er et andet Syn, som undertiden fejlagtigt kaldes frikirkeligt, men som i Virkeligheden er ægte folkekirkeligt, idet det ser paa den betydningsfulde og *særlige* Side af det folkekirkelige, som Frivillighedens Plads indenfor Folkekirken betyder. Disse Ting vil der sikkert blive rig Lejlighed til at tale om i Fremtiden — maatte Gud saa give Lykke til, at vi kan gøre det i den samme Aand, i hvilken vi denne Gang forhandlede med hverandre.

P. H.-L.

Anna-Kirkens Indvielse.

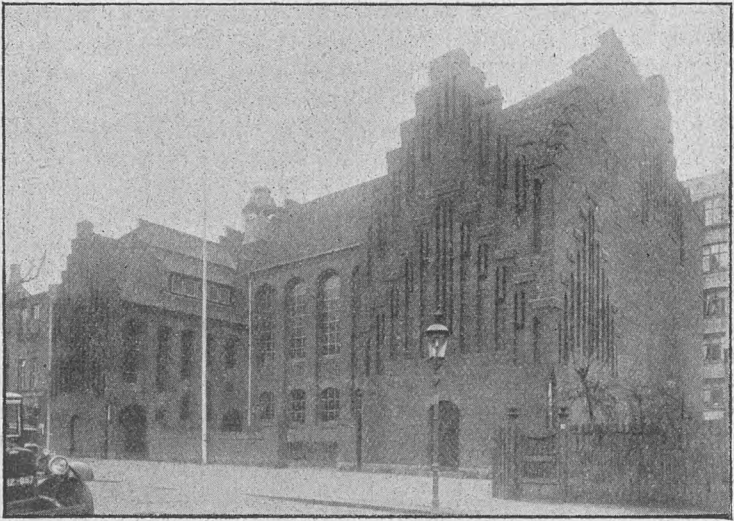
Sognet blev 1ste Oktober 1912 udskilt fra St. Stefans Sogn med Pastor J. Waidtlow som Sognepræst. Det talte dengang godt 5000 Indbyggere, nu har det 13,000. Menigheden blev henvist til Stefans Kirken, indtil Kirkebygning kunde blive rejst. En Komité i Sognet var allerede da begyndt paa Indsamling af Midler til den nye Kirke; og i 1913 dannedes en Komité af Anna'er under Ledelse af Enkefru Anna Friis-Hansen og med Fru Waidtlow som dygtig og energisk Sekretær.

Kirkefondet skænkede Grunden i Bjelkes Allé 19 og 21.

Arbejdet paa den ene Sidefløj og en mindre Del af Hovedfløjen begyndtes Marts 1914, Grundstenen blev nedlagt 5te April, og 27de December samme Aar blev den midlertidige Anna-Kirke indviet. Alterpartiet kunde skilles fra det øvrige ved et Forhæng, saaledes at der Ugen igennem kunde holdes Møder i Kirkeskibet.

Saa gik Arbejdet sin jævne, stille Gang gennem flere Aar, og i 1920 begyndte det at knibe med at skaffe Plads. I Efteraaret s. A. begyndte man at drøfte Muligheden af en Udvidelse, og Resultatet af mange Overvejelser blev, at vi skulde bygge videre paa Kirken.

Anna-Kirken udvendig.

Men da Planerne blev nærmere udarbejdet, viste det sig, at de samlede Udgifter vilde andrage ca. 80,000 Kr. — og vi havde kun regnet med at skulle bruge ca. 25,000 Kr. Det saa da ud til, at det hele skulde strande. Men da det saa allermørkest ud, traadte Anna-Komitéen til med sin Kassebeholdning paa 44,000 Kr., og Resten blev saa tegnet i maanedlige Bidrag i Løbet af Aaret 1921, saa vi ved Udgangen heraf stod med gældfrit Hus — hertil bidrog Kirkefondets Gave paa 5000 Kr. til Omforandring af det gamle i Anledning af Udydelsen.

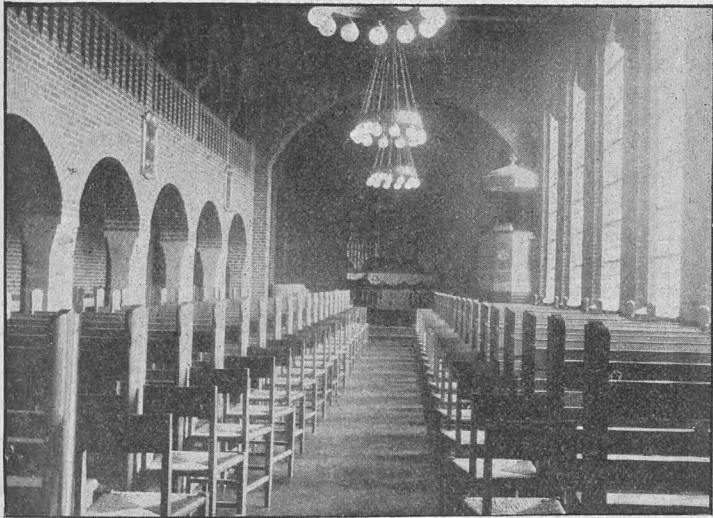
Hvad fik vi saa for alle disse Penge?

Ja, vi byggede videre paa Kirkens Hovedfløj, saa langt Midlerne rakte, og Pladsen tillod — paa Grunden Nr. 19 laa en Villa, som vi ikke kunde faa Tilladelse til at nedrive. Vi naaede kun op i første Sals Højde og lagde her midlertidigt

Tag; men vi opnaede at faa en særlig Menighedssal med Plads til godt 200 og saaledes beliggende, at den ved Guds-tjenester, og naar det ellers gjordes fornødent, kunde sæt-tes i Forbindelse med Kirkesalen, hvorved der blev Plads til godt 400.

Nu syntes vore Pladsforhold saa gode, at vi mente at kunne klare os i mange Aar; og al Kraft blev sat ind paa at fylde Rammerne.

Vi havde drøftet Muligheden af at fuldføre i 1928, men Udsigterne var alt andet end lyse — Sognet kunde ikke magte Opgaven alene, Anna Komitéen havde endt sit Ar-

Anna-Kirken indvendig.

bejde 1922, og Tiderne blev stadig trangere. Saa kom først i 1924 Hjelpeindsamlingen, og Anna-Kirken skulde hjælpes af Thisted Amt. Der afholdtes paa Foranledning heraf først i 1924 et Menighedsmøde, og her vedtoges det eenstemmigt atter at begynde en Indsamling indenfor Menigheden ved maanedlige Bidrag. Men Fuldførelsen fortonede sig stadig i det fjerne, og Haabet om at bygge Kirken færdig i 1928 var opgivet.

Men bedst som det hele syntes at skulle gaa i Staa, begyndte det mærkelige at ske: vi fik en stor Gave paa næsten 7000 Kr., der aabnede sig ret uventet Vej for vore Ønsker med Hensyn til Planerne for Fuldførelsen, Murermeister P. Johansen tilbød at opføre en Erstatningsvilla for Bjelkes Allé 19, saa vi kunde faa Tilladelse til at rive den ned, Hjelpeindsamlingen bevilgede 60,000 Kr. fra Lan-

det og 50,000 fra København — og i mindre end 14 Dage lagde alt sig i Begyndelsen af indeværende Aar til Rette, saa vi kunde fuldfore.

Det har været betagende at opleve baade i 1921 og nu, at da alle Veje syntes spærrede, og vi helt var kørt fast, saa blev der i Guds Time Vej frem, saa Kirken nu staar gældfri. Vi kan med Sandhed sige: »Af Herren er det sket, og det er underligt for vore Øjne.«

Søndag den 2den December indviedes den fuldførte Kirke som en festlig Indgang til det nye Kirkeaar. Efter at Biskop *Ostenfeld* havde foretaget Indvielsen, prædikede *Sognepræsten* over Dagens Tekst. Kl. 2 var der Børnegudstjeneste, hvor Pastor *A. M. Jensen* prædikede for en fyldt Kirke. Kl. 5 indledede Stiftsprovst *Ussing* en Kirkeuge med en hjertevarm og ungdomsfrisk Prædiken over Ordene fra Johs. Aab.: Se, jeg staar for Døren og banker. Og om Aftenen afholdtes en særdeles vellykket Menighedsfest for ca. 350 Medlemmer af Menigheden og særlig indbudte Gæster; en hel Række af vore Venner fra Hjælpeindsamlingen, deriblandt Formanden for Thisted Amtsudvalg, Folketingsmand *Fibiger*, Kirkefondet, Nabosognene og Menigheden havde Ordet. Og Festen var helt igennem præget af Glæde og Tak over Guds gode og store Gave til vor Menighed.

Som Bygningen nu staar, har den med de forskellige Omforandringer og med Inventar alt ialt — foruden Grunden — kostet ca. 320,000 Kr. Heraf har Anna Komitéen indsamlet ca. 80,000 Kr., Kirkefondet skænket 5000 Kr. foruden Grund, Hjælpeindsamlingen bidraget med 66,500 Kr. fra Landet og 50,000 Kr. fra København, Kirkens Arkitekt ydet 2000 Kr. til Forandring af den gamle Sidefløj. Resten, ca. 117,000 Kr., er indsamlet af os selv væsentlig gennem maanedlige Bidrag gennem mange Aar fra en Række trofaste Bidragydere. Af større Gaver indgaaet hertil skal nævnes »Moders Minde« 6850 Kr., afdøde Direktør *Waidtløws* Guldbryllupsgave til Kirkens Udsmykning 2800 Kr., unævnt 3000 Kr. og forskellige Gaver paa 400 og 500 Kr. foruden hvad der er skænket til det nye Orgel, og hvad der af forskellige Foreninger er indsamlet til Klokkeren og andre særlige Gaver.

Kirkens Arkitekt er *P. V. Jensen Klint*, Grundtvigskirkens bekendte Bygmester. Kirkebygningen er trefløjet og i middelalderlig højgotisk Klosterkirkestil, opført af røde Mursten, udvendig og indvendig blank Mur. Opgangen til Kirkerummet er i venstre Sidefløj, hvorfra man under et Orgelpulpitur bagerst i Kirken kommer ind i Kirkens Hovedskib. Paa venstre Side af dette løber i hele Kirkens Længde, ogsaa i Koret, et Sideskib, adskilt fra Hovedskibet ved murede Buer over tilhugne lyse Granit søjler. Over Si-

deskibet findes et Pulpitur bag et meget smukt Murværk med Buer og Konsoller til Understøttelse af Bjælkeloftet, som staar i Naturfarve. Paa højre Side af Koret findes et Sakristi med Plads til ca. 60, som kan benyttes ved Guds-tjenester, saa Antallet af Siddepladser bliver godt 550. Yderst i venstre Sidefløj findes et Ligkapel, saa Begravelser fremtidig lettere vil kunne finde Sted fra Kirken.

Under hele Kirken findes Menighedslokaler, vor store, betydeligt udvidede Menighedssal med Plads til ca. 350 og Ungdomssalen, den gamle Kirkesal, med Plads til ca. 200. I Kælderen er der gode, opvarmede Oplagsrum, som kan anvendes til Smaamøder i Drengearbejdet, og øverst i Sidefløjene findes to udmærkede smaa Sale til Mødestuer, den ene for K. F. U. K., den anden for unge Mænd, tidligere og nuværende Medlemmer af F. D. F.

Vi ønsker at bringe alle, som har hjulpet med ved Fuldførelsen af dette Kirkehus, en oprigtig Tak for dygtigt, smukt og samvittighedsfuldt Arbejde, men særligt takker vi Hoved-entreprenøren, Murermester *P. Johansen* for hans store Andel deri.

Vi mindes med Tak Anna-Komitéen for det store Arbejde, den har udført for at skaffe os et Kirkehus, vi takker hjerteligt vore Venner i Thisted Amt for kærlig Hjælp samt Kirkefond og Hjelpeindsamling for al Støtte. Vi takker endelig alle de kendte og ukendte Bidragydere i Sogn og Menighed, som trofast har bragt os deres gode Gaver.

Mest takker og priser vi Gud for al hans Godhed og Naade imod os i svundne Aar og for den dejlige Gave, at vi i Dag kan tage den fuldførte Anna Kirke i Brug.

Gud velsigne Huset og Arbejdet og alle, som har været med at bygge derpaa! *Gud alene Æren!*

M. Grue.

Tale ved Indvielsen af Anna-Kirken den 2. December 1928.

Af Biskop, Dr. theol. *H. Ostenfeld.*

Og han kom til Nazareth, hvor han var opfødt, og gik efter sin Sædvane paa Sabbatsdagen ind i Synagogen og stod op for at forelæse. Og man gav ham Profeten Esajas's Bog, og da han slog Bogen op, fandt han det Sted, hvor der stod skrevet: »Herrens Aand er over mig, fordi han salvede mig til at forkynde Evangelium for fattige; han har sendt mig for at forkynde fangne, at de skulle lades løs, og blinde, at de skulle faa deres Syn, for at sætte plagede i Frihed, for at forkynde et Herrens Naadeaar.« Og han lukkede Bogen sammen og gav Tjeneren den igen og satte sig; og alles Øjne i Synagogen stirrede paa ham. Men han begyndte at sige til dem: »I Dag er dette Skriftord gaaet i Opfyldelse for eders Øren.« Og de berøm-

mede ham alle og undrede sig over de livsalige Ord, som udgik af hans Mund. (Luk. 4 16—22a.)

Vi er samlede til Glædesfest sammen med Menigheden i Annas Sogn, som ved denne Indvielse tager sit nye Kirkehus i Brug. Begyndelsen skete for 14 Aar siden i den lille Kirke, der nu skal tjene som Menighedslokale. Senere er Pladsen bleven udvidet, fordi der ikke var Rum nok. Nu har Menigheden ved egne Kræfter og gode Venners Hjælp naaet Maalet, den har nu denne smukke Kirke at samles i, som vi i Dag indvier i Jesu Navn.

Ja, *Maalet er naaet!* Men at Maalet er naaet, vil jo i aandelige Ting sige, at nu staar man ved *en ny Begyndelse*.

Saaledes var det ogsaa Tilfældet i Nazareth den Dag, om hvilken vor Tekst fortæller os. Jesus var opfødt i Nazareth, havde levet sin Barndoms og Ungdoms Dage i denne By, og vi tager sikkert ikke fejl, naar vi siger, at hans Tilstedeværelse der har sat sit Mærke blandt Byens Ungdom og Befolkning i det hele. Han havde vel ikke tidligere prædikeret for dem, men han havde været der, og hans Liv var i sig selv en Prædiken. Han kunde sige om sig selv: »Jeg er sagtomodig og ydmyg af Hjerter.« Han kunde overfor de Fjender, der saa gerne vilde finde noget at angribe hos ham, tilkaste dem sin Udfordring: »Hvo af Eder kan overbevise mig om nogen Synd?« Derfor maatte hans Færd iblandt dem have haft en Virkning.

Og dog var det *en ny Begyndelse*, da han hin Sabbat traadte op og forkyndte Evangelium for Fattige, Løsladelse for Fanger og et Naadeaar fra Herren. Det var en ny Begyndelse, som blev til noget, thi der samledes de Mænd om ham, som skulde udrustes til deres Gerning: at bringe hans Glædesbud ud til alle Folkeslag.

Men i Dag melder det Spørgsmaal sig naturlig for os: *Hvorfor bygger vi Kirker, og hvorfor bliver vi ved med at bygge Kirker?* Thi det er jo en Kendsgerning, at dette er Tilfældet ikke alene et enkelt Sted som nu i vor Hovedstad. Kommer vi ud paa *Amerikas Prærier*, hvor fattige Emigranter har samlet sig for at opdyrke Jorden, saa ser vi, at de til at begynde med maa nøjes med Jordhytter, som det slet ikke er romantisk at bo i; men er der gaaet en kort Tid, og de har faaet sig indrettet lidt bedre, saa tager de straks fat paa at rejse en Kirke. De fattige Emigranter kan fortælle en Historie om, at det for dem ikke er en Luksussport at opføre en lille Kirke, og her i København véd de kirkebyggende Kredse, at det ikke er nogen let Sag, de har givet sig i Lag med, der maa tages fat og ofres.

Men hvorfor bygger vi saa i det hele taget Kirker? *Er det for at smykke Byen eller Landsbyen med et Hus, der ikke*

er som de almindelige Beboelseshuse? Man kan maaske sige om Fortidens mægtige Kirker og Katedraler, at de ogsaa har en kunstnerisk Værdi, og dog var det ikke Bevæggrunden til, at de blev opførte. Grunden var denne, at man *vilde ære Gud*. Men selv om vi er glade for det smukke Kirkehus, vi er samlede i, saa var den drivende Kraft til dets Opførelse dog ikke at smykke Gaden og Byen. Nej, Grunden til, at Huset blev rejst, var alene denne: *Vi vil hjælpe Mennesker til at gøre en ny Begyndelse*.

Saa melder det Spørgsmaal sig straks: *Trænger Mennesker til at gøre en ny Begyndelse?* Der er nogle, som er saa godt tilfreds med sig selv og med Forholdene, at de absolut ikke føler nogen Trang til at gøre en ny Begyndelse i Øjeblikket — nemlig saalænge de *har Medvind*. Thi denne Tilfredshedsfølelse, som udelukker al Trang, er betinget af, at man har Medvind; og det har man som bekendt ikke hele Livet igennem. Der kommer Standsninger, hvor Spørgsmaalet om en ny Begyndelse bliver aktuelt. — — Der er andre Mennesker, som er helt godt tilfredse med sig selv, men ikke med Forholdene. Forholdene er efter deres Mening i højeste Grad trængende til Forandring. Og det er vel vanskeligt at benægte det. Der har vel været en Tid, hvor man mente, at den enkeltes Personlighed og Livsindhold var uafhængigt af de omgivende Forhold. Senere slog man om i det modsatte og hyldede den Opfattelse, at det var Forholdene, som skabte Mennesket. Jeg mener, at vi nu skulde være komne saa vidt, at vi forstod, at Forholdene og de Mennesker, som lever under disse Forhold, *staar i Vekselvirkning* med hinanden. Snart maa en Begyndelse til en Forandring ske i Forholdene, snart maa det være i de enkelte Mennesker, altsaa i mig selv.

Der er en anden Erfaring, man har naaet til, og det er denne, at en Forandring, som sker udefra for at virke indefter, er ikke nær saa solid og virkekraftig som den, der begynder indefra og virker udefter.

Jesus henvender sig da til *Trangen* til en ny Begyndelse, naar han kalder ad de fattige, de fangne, de blinde, de plagede. Ja, er det ikke underligt, at han som Tekst til sin Tiltrædelsesprædiken i Nazareth netop opleder det Sted hos Profeten, hvor der tales saa stærkt om denne Trang? Men det var ikke tilfældigt, saaledes bærer han sig altid ad. Han begynder sin Bjergprædiken med en Henvendelse til de fattige i Aanden, til dem, der sørger, til dem, som hungrer og tørster efter Retfærdighed. Da han i et enkelt Ord vil tale om sig og sin Gerning, udtrykker han sig saaledes: »Menneskesønnen er kommen at søge og frelse det fortabte« (Luk. 19, 10).

Findes denne Trang endnu? En dansk Præst har en Gang sunget saaledes:

Et Suk igennem Verden gaar,
ej Verden selv det Suk forstaar,
som klager fra dens Hjerte.
Hvor højt den ler og larmer, dog
der bor i Hjertets dybe Krog
en svær og lønlig Smerte.

Denne »svære og lønlige Smerte« er *Følelsen af Hjemløshed*; thi den voksne har det som Barnet; for Barnet er det højeste at have et Hjem, en Moder at kunne gaa, ja løbe til; men den voksne har den samme Trang til at have hjemme — men hvor skal jeg have hjemme uden hos den levende Gud?

Hvis nu denne Trang ikke fandtes hos dem, som bor her omkring i Husumgade og Jægersborggade, i Bjelkes Allé og paa Jagtvej, saa var der ikke Skygge af Mening i at bygge Kirker. Denne Længsel og Trang kan være skjult og tilbage-trængt, men den findes, og det er den, som baade Kirkeklokkerne og Evangeliet kalder paa.

Men om denne Længsel og Trang tales der ikke sjælden i vore Dage paa *en uvirkelig Maade, ret som om den selv kunde oplede og finde hen* til det, som kan stille den. Men dertil er den ikke i Stand, saa lidt som den syge, der vaander sig af Smerte, selv kan angive og finde det Middel, som kan bringe Helbredelsen. Her taler den lille Aftensang ganske anderledes virkelig, naar det hedder:

Men Længslen har ingen Vinger,
ej Kræfter til Himmelflugt.

Betyder da Længslen slet intet, har den ingen aandelig Værdi? Jo, den er *Urofølelsen*, som ikke tillader os at forsumpe i Selvtilfredshed og aandelig Dvaskhed. Og ganske vist har Længslen ikke Kraft til at henvende sig til Gud, end sigte til at svinge sig op til Gud, men naar Gud henvender sig til den, saa har Længslen *Magt til at tage mod* Guds Indbydelse og Tilbud. Naar det lyder med de stærke Toner:

Her er han, som vil løse
hver sydebunden Træl.
Her er han, som vil øse
Trøst i hver bange Sjæl,

eller som Jesus sagde det med Myndighed hin Dag i Nazareth: »I Dag er dette Skriftord gaaet i Opfyldelse for eders Øren«, saa *kan Længslen gribe den udrakte Haand*.

Hvem var det da, som gjorde den nye Begyndelse i Nazareth? *Det var Jesus og ham alene*. Han taler sit myndige Ord til alle de bange og afmægtige Sjæle, *det Ord om Syndernes Forladelse*. Det er dette Ord, han vil have prædiket »om Omvendelse og Syndernes Forladelse for alle Folk«. Ordet

om *Syndernes Forladelse er det mest praktiske Ord*, som er talt paa denne Jord. Det har ikke en overaandelig og uvirkelig Karakter. Det giver et Menneske det, han trænger til; thi det, som binder et Menneske og holder ham nede, er *hans Fortid*. Fra den kan han ikke gøre sig løs selv; han kan ikke tilgive sig selv, den Tilgivelse, han skænker sig selv, gør ikke fri. Men Ordet om *Syndernes Forladelse* løser mig fra min Fortid, naar det udtales af den, som har Myndighed til at gøre det. Og saa giver han os Adgang til Gud.

I Nazareth stillede Jesus deres Længsel og Trang, han gjorde en ny Begyndelse. Med Stormskridt gik det ikke fremad, men den Begyndelse var gjort, som bærer fremad mod Fuldendelsen. Og saa nu i vore Dage! Længslen og Trangen findes. Ja, men *Jesus er der ogsaa. Han er i sin Menighed*, hvor han virker gennem sit Ord og sin Aand — ved sin Døbefont og sit Nadverbord. Det sker ogsaa nu, at han gør en ny Begyndelse med den enkelte og med en Slægt. Jo mere Herrens Menighed og den enkelte, som vil gaa hans Ærinde, selv kan træde tilbage og lade ham selv komme til, des mere vil han ogsaa virke den nye Begyndelse, som aldrig gaar i Staa, men indleder en evig Bevægelse, hvis Retning er angivet ved Ordene: »*Nærmere, Gud, til dig.*«

Saa velsigne Gud i Jesu Navn den nye Begyndelse, som gøres i Dag, at det maa være hans Begyndelse. Han lade sin Aand hvile over Ordet og Gudstjenesten herinde, at nye Begyndelser maa ske, at Gud maa herliggøres og Mennesker faa hjemme hos den Gud, der er den trofaste, som aldrig giver Slip. Amen.

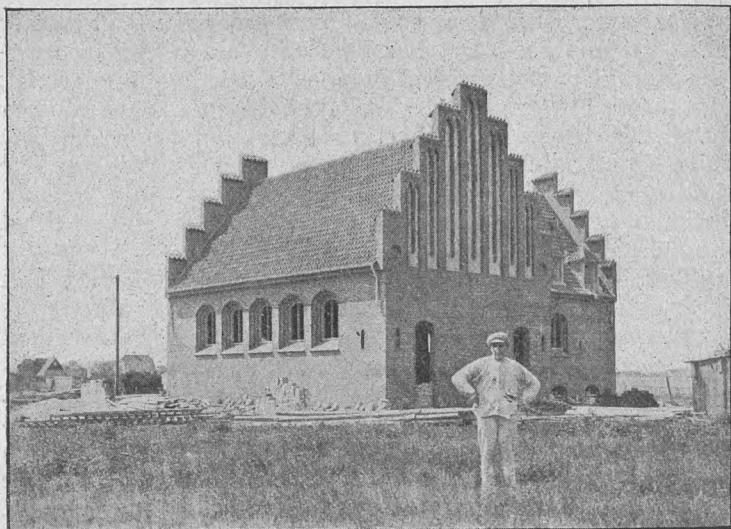

Husum Kirkesals Indvielse.

Det gamle Brønshøj Sogn, som i Løbet af seks Aar var mere end fordoblet, saa Sognet i 1927 havde 21,000 Indbyggere, er i Løbet af det sidste Aar to Gange blevet delt. For et Aar siden udskiltes med Bispebjerg Sogn omkring Grundtvigskirken 5000 Mennesker, og i September udskiltes Husum Sogn med ca. 6000. Begge Steder er Kirken bygget uden Forbindelse med Kirkefondet.

Husum var den Del af Brønshøj, som ved sin ret samlede Bebyggelse i Udkanten af Sognet var særligt egnet til Udskillelse. I 1923 forærede Gaardejer A. C. *Jochumsen*, der for faa Dage siden pludselig afgik ved Døden, en Kirkegrund, og kort efter dannedes et Udvalg, der med Kaldskapellan, Pastor *Oskar Jensen* som Formand paabegyndte en Indsamling til en foreløbig Kirke, og den 30te September var man saa vidt, at Indvielsen kunde foretages af *Biskop, Dr.*

Husum Kirkesal.

theol. Ostenfeld, som samtidig indsatte Pastor Oskar Jensen som Sognepræst for det fra samme Dag oprettede Husum Sogn.

Det er et overordentlig hyggeligt og kønt Kirkehus, der her er bygget. Kirkesalen rummer godt 200 og den tilstødende Menighedssal godt 100. Takket være den Imødekommenhed, som paa forskellig Maade vistes Arbejdet, er det lykkedes at rejse Huset for den forbausende ringe Sum af under 60,000 Kr., hvoraf de 30,000 var indsamlede ved Indvielsen, medens 20,000 staar som en Prioritet deri. Det er i sjælden Grad egnet til et begyndende Arbejde — maatte Guds Velsignelse føre det videre frem, baade for Kirke og Menighed.

P. H.-L.

„Dansk Kirkeliv“.

Dansk Kirkeliv for 1928, redigeret af Johs. Nordtoft. — Denne gode og nyttige Aarbog indeholder i Aar foruden en Række andre værdifulde Bidrag en Artikel af Professor Westergaard med Erindringer fra Kirkesagens Gennembrudstid. Den Tid var saa betydningsfuld, og der foreligger saa lidt historisk Beretning derom, at vi gerne inden Julen vil henlede vore Venners Opmærksomhed paa Bogen, som vi senere kommer tilbage til.

INDHOLD: *P. H.-L.*: Efteraarets Bestyrelsesmøder. — *M. Grue*: Anna-Kirkens Indvielse. — Biskop *H. Ostenfeld*: Ved Indvielsen af Anna-Kirken. — *P. H.-L.*: Husum Kirkesals Indvielse. — Dansk Kirkeliv.

Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Duplex-Trykkeriet (Hansen & Slick).

Københavns Kirkesag

og Menigheden.

Nr. 19.

Januar.

1929.

Husbukkene.

Hvert Aar ser det københavnske Kirkefond hen til Bededagskollekten som en væsentlig Støtte i Arbejdet. Men denne Gang har Kirkefondet faaet en uforudset Udgift, som næsten svarer til hele Udbyttet af Kollekten. Denne Udgift er foraarsaget af mange tusinde smaa Fjender, *Husbukkelarver*, der i Aarevis har boet i Træværket paa nogle af vore Kirker, og i høj Grad har ødelagt dette, saa at det har været nødvendigt at foretage et overordentlig kostbart Repara-tionsarbejde.

Det maa haabes, at der skal findes Midler til i Fremtiden at afværge disse Angreb, saa at lignende Udgifter kan undgaas. Som det er, har dette uforudsete Angreb vanskeliggjort Kirkefondets Arbejde. Det har jo altid været saaledes, at hvad Menigheden betroede Kirkefondet, hurtigt blev givet ud igen til Losning af alle de mange paatrængende Opgaver, som ligger for. Derfor er denne Udgift kommet saa meget desto mere ubelejligt.

Det vilde være utaknemmeligt af os, om vi vilde blive modløse paa Grund af denne Tilskikkelse. Gang paa Gang i Kirkesagens Historie har vi oplevet dette, at alle Veje var spærrede. Og naar det da saa allermørkest ud, har Gud i sin forbarmende Naade aabnet en Sti for os, ad hvilken vi kunde komme frem. Vi haaber og beder om, at dette ogsaa maa ske denne Gang.

Paa hvilken Maade Hjælpen skal komme, véd vi intet om. Vi har foreløbig rettet en Henvendelse til Menighederne i Hovedstaden om at staa os bi i denne Sag, idet Kirkesagens Venner udenfor København jo er saa stærkt optagne af Hjelpeindsamlingen. Men det siger sig selv, at enhver Haandsrækning fra Land eller By vil blive modtagen med den største Taknemmelighed og betragtet som et Udtryk for den Trofasthed og Kærlighed, hvormed Menigheden bestandig har omfattet Kirkesagen.

Harald Westergaard.

Hvor vidt er vi med Kirkesagens Gennemførelse?

Da vi begyndte paa Hjælpeindsamlingen, var det store Maal: *Kirkesagens Gennemførelse*. Det er selvfølgelig ikke det samme som dens Fuldendelse, men det betyder det at faa den ført à jour. Det drejede sig om et femaarigt Arbejde, hvor det usikre ikke blot maatte være, om Pengene vilde komme, men ogsaa, om de planlagte Opgaver vilde komme til at passe til Byens Vækst. Nu er de fem Aar ved at rinde ud. Lad os saa se, hvor langt vi er naaet mod Maalet — og hvorledes den nuværende Bebyggelse og Hjælpeindsamlingens tyve Kirkeplaner passer til hinanden. Ja, strengt taget er det jo kun nitten, da den tyvende Kirke aldrig har været mere end en Mulighed.

1. BYENS VÆKST. — Det er almindelig bekendt, at København nu vokser mindre end før — her tales kun om Københavns Kommune, altsaa uden Frederiksberg, som forøvrigt har staaet stille i de sidste Aar. I Tiaaret 1901—11 voksede København med 62,000 (400,000—462,000), i Krigstiaaret 1911—21 med ca. 100,000 (462,000—561,000) og i Tiaaret 1921—30*) vil den, hvis Tilvæksten de to næste Aar bliver i det nuværende Spor, vokse med 52,000 (561,000—613,000). Altsaa en Tilbagegang i Tilvæksten, der er saa betydelig, at København nu kun vokser med ca. 5000 om Aaret og derfor ud fra dette kun vilde trænge til en ny Kirke hvert andet Aar.

Der er imidlertid en Ting, som ganske forrykker Billedet. Der sker samtidig en meget betydelig *Forskydning* af Befolkningen mod Yderkanterne. For at faa et Overblik over denne Bevægelse vil det være praktisk at dele Byen i tre Kredse: Den indre By, d. v. s. alt indenfor Søerne, Hovedbanen og Christianshavns Voldgrav — Broerne, d. v. s. Forstæderne mellem Søerne og Jagtvejen samt Vesterbro — og endelig Yderdistrikterne, d. v. s. hvad der ligger udenfor Jagtvejen samt Valby og den Del af Amager, som hører til København. Efterfølgende Oversigt vil vise Befolkningens Tilvækst og Forskydning i disse tre Distrikter i de sidste otte Aar

*) Da der tidligere var Folketælling i Februar hvert femte Aar, men nu hvert Aar 5te November, maa Perioden 1ste Februar 1921—5te November 1930 regnes for tiaarig. I de følgende Beregninger kan Fordelingen mellem de tre Kredse ikke gives ganske nøjagtig, da der er et Par Sogne, hvis Befolkning maa fordeles mellem to af Kredsene. Denne Fordeling er foretaget efter et Skøn, men Fejlen er for lille til at have praktisk Betydning. De indlemmede Distrikter er medregnede ogsaa inden Indlemmelsen. Statistisk Kontor har en lidt anden Kredsdeling.

(1ste Februar 21—5te November 28). Tallene for Tilvækst og Tilbagegang er Summen af disse Ændringer i de enkelte Sogne. Angaaende de enkelte Sognes Størrelse henvises til en senere Oversigt.

	Folketal			Perioden 1/2 21—5/11 28		Aaret 1927—28	
	1921	1927	1928	Til- vækst	Til- bageg.	Til- vækst	Til- bageg.
Indre By	120.556	111.180	110.179	295	10.672	72	1.073
Broerne	234.083	220.188	218.860	4.852	20.075	1.086	2.414
Yderdistrikterne	205.336	265.591	273.231	68.007	112	8.668	1.028
Havnen	1.369	1.488	1.488	119	0	0	0
Sum:	561.344	598.447	603.758	73.273	30.859	9.826	4.515

Den indre By er altsaa i en betydelig Tilbagegang, selv om denne naturligvis efterhaanden bliver mindre. I det første Tiaar var Tilbagegangen her ca. 21,000; i det andet Tiaar med Krigen standsede Tilbagegangen, ja, der var endogsaa en Tilvækst paa 4000 i Tiden 1911—16; i de sidste otte Aar er Tilbagegangen 10,000. I sidste Periode er det udelukkende Kastellet, som kan opvise en ubetydelig Tilvækst. Ellers er der overalt Tilbagegang — størst i de to største Sogne, Andreas med 1700 og St. Paul med 2300. Det sidste Aar har kun en sikker Tilvækst i Østervold — med 5 Sjæle (67 i Kristians Sogn hører vist til Amager).

Broerne. Her er vi i Kirkesagens klassiske Land. Det voksede i det første Tiaar med 23,000, i det andet med 24,000, men med 1921 kulminerede det med 234,000 Indbyggere, og i de sidste otte Aar er det gaaet 15,000 tilbage. I hele Perioden er kun de yderste Sogne vokset, Simeon paa Nørrebro med 3700 og Krist (Enghave) og Absalon paa Vesterbro med tilsammen knapt 1200, og i det sidste Aar er der kun Tilvækst, Omtale værd, i Jakob med 160 og saa Krist og Absalon med tilsammen 1000.

Men nu er *Yderdistrikterne* med de »indlemmede Distrikter«, Brønshøj, Valby og Sundby, Kirkesagens Brændpunkt. Den indre By har 12 Sogne paa gennemsnitlig 9400, Broerne 21 Sogne paa 10,400, men herude er der 20 Sogne paa gennemsnitlig 13,500. Og da 3 Sogne er nybegyndende paa ca. 6000, mærkes det saa meget mere i den tunge Ende, hvor der i Øjeblikket endnu er 6 Sogne paa gennemsnitlig over 20,000. Her har Væksten været uhyre. Da Kirkesagen begyndte i 1890, var der knapt 37,000, nu er der mere end det syv-dobbelte. I det første Tiaar efter 1901 var Tilvæksten 60,000, i det andet 75,000 og i de sidste otte Aar 68,000; af den sidste

Tilvækst falder de 47,000 paa fem Sogne: Aldersro, Brønshøj, Vanløse, Timotheus og Filip, som omtrent har fordoblet deres Befolkning fra 54,000 til 101,000, skønt kun et af dem er blevet delt, Brønshøj. Det er til Gengæld blevet delt i fire Sogne, deraf de to uden Kirkefondets Medvirken.

I Yderdistrikterne er der endnu store Udvidelsesmuligheder. Men ogsaa her er Tilbagegangen allerede begyndt at mærkes i de inderste Sogne — for den sidste Periode som Helhed dog kun i et Sogn, Samuel, med 700; men i det sidste Aar har 7 Sogne en lille Tilbagegang paa ialt 1000, særligt Sognene bag Assistens Kirkegaard og Nathanael. Denne Tilbagegang skyldes dog næppe, at Beboelseshusene ombygges til Forretningslokaler, men aftagende Fødsler.

	1890	1901	1911	1921	1925	1928
Indre By	153.872	142.094	120.681	120.556	114.325	110.179
Broerne	143.682	187.408	210.342	234.083	224.343	218.860
Yderdistrikterne .	36.607	69.736	130.144	205.336	246.994	273.231
Havnen	567	589	994	1.369	1.488	1.488
Sum:	334.728	399.827	462.161	561.344	587.150	603.758

Ovenstaaende Skema viser i Korthed Bevægelsen. Da Kirkesagen begyndte i 1890, var den indre By endnu den største af de tre Kredse, men 20 Aar efter (1911) er den den mindste. Broerne kulminerer i 1921, og i 1925 har Yderdistrikterne overfløjet ogsaa dem. For 13 Aar siden var Broerne endnu 55,000 større end Yderdistrikterne, nu er det omvendt, og gaar det i de næste Aar som hidtil, vil Yderdistrikterne om fem Aar være større end den indre By og Broerne tilsammen.

Kirkeligt set betyder Tilbagegangen en Lettelse i Sognearbejdet — og selv om Sognene skulde gaa ned til 9 eller 8000, er der mere end Arbejde nok — men det betyder ikke en Lettelse hvad angaar det at bygge Kirker. Thi om end Byen kun vokser med 5000 om Aaret, saa vokser de Sogne, som trænger til nye Kirker, stadigt med 10,000, altsaa *trænger vi stadig til en ny Kirke om Aaret.*

En Fordel er det derimod, at det i Yderkanterne i Reglen vil være muligt at faa bedre Grunde til en rimelig Pris. Der er Plads, saa vi i Reglen kan vente med at købe Grund, til Bebyggelsen er saa fremskreden, at man kan se, hvor Kirken bør ligge. Dette rummer ogsaa en anden Fordel, idet det med den nuværende Beskatning af ubebyggede Grunde kan blive for dyrt at have dem liggende ubenyttede for længe.

2. OPGAVERNE I SOGNENE. — Den indre By er vi forlængst færdig med. Ganske vist er Andreas Sogn paa 19,000, men der kommer vel engang den lykkelige Stund, da den luk-

kede Slotskirke kan faa et Sogn, og en Sogneomlægning aflaste Andreas.

I *Sundby* indsamler Alle Helgens Sogn til sin Fuldførelse. *Sundby Sogn* med 23,000 skal deles i dette Aar, og *Filip* paa 19,000 er ligeledes oplagt til *Deling*. Begge Steder træder *Hjælpeindsamlingen* til. Foruden at have *Part* i de tre nævnte Kirker — og forøvrigt delvis ogsaa i *Filipskirken* — skal den være med til en femte Kirke derude. Der ligger paa *Amager* en *Udløber* fra *Kristians Sogn* paa *Christianshavn*. Det er *Tanken*, at dette *Kvarter* tillige med en *Stump* fra *Nathanael* og et *Stykke* af *Sundby* (som efter den før nævnte *Deling* stadig vil være paa 15,000) engang skulde blive til et Sogn, hvis Kirke sagtens vil blive paabegyndt i en nærmere Fremtid. Det isolerede *Islands Brygge* (13,600) er i *Øjeblikket* ikke truende, saa ogsaa *Amager* vil være i *Orden*.

Østerbro er vanskeligere. *Hans Egedes foreløbige Kirke* skal snart bygges færdig, men der er to store Sogne, hvor det ikke gaar saa glat. *Sions Sogn* paa henimod 23,000 og *Aldersro* paa 19,000 skal afgive henholdsvis ca. 8000 og 4000 til det nye *Kildevælds Sogn*, hvis Kirke nu er under *Bygning* med *Tilskud* fra *Hjælpeindsamlingen*. Men de to Sogne bliver stadig for store. *Sions Sogn* kan ikke røres i *Øjeblikket*; som *Sognet* rent geografisk er beliggende, maa den f. T. stillestaaende *Bebyggelse* være videre fremskreden, før der kan gøres noget. *Aldersro* er derimod stærkt voksende, og det har ikke nogen af *Hjælpeindsamlingens* nitten Kirker. Her ligger et *Problem*.

Paa *Nørrebro* er af *Hjælpeindsamlingens Kirker* *Blaagaard* og *Anna-Kirken* helt færdige, og *Samuel* haaber i en rimelig Fremtid at blive det. *Bethlehem* trænger saare til en ny Kirke, den har det meste af *Pengene* (gennem *Foreningen* til *Opførelse* af smaa Kirker), men den trænger tillige til en ny *Boliglovgivning*, saa den kan faa *Lov* at rive et *Hus* ned, hvor *Kirken* skal ligge — og den kommer først om et Par Aar. — *Nabosognene* *Anna* og *Stefan* er tilsammen paa 30,000, trænger altsaa til en ny Kirke, hvortil vi ogsaa har *Grund* samt *Tilskud* fra *Hjælpeindsamlingen*. *Længere* ude skal — ogsaa ved *Hjælpeindsamlingen* — *Ansgarkirken* snart paabegyndes i det nu stærkt voksende *Kapernaum* paa 15,000, foreløbig dog ikke som *Sognekirke*.

Saa er der kun eet saarbart Punkt tilbage paa *Nørrebro*. Vi havde oprindeligt tænkt, at den tyvende Kirke skulde aflaste *Simeon* paa 13,000 og *Johannes* paa 20,000 (foruden 5—6000 i *Stiftelser* med egen *Præst*). Men der er ikke nogen *Plads*, hvor der i *Øjeblikket* var *Mening* i at lægge en Kirke — saa hvis den tyvende kommer med, bliver det ikke der. Der er derimod noget andet, der var *Mening* i. Gaar man en *Tur* ad *Dosseringen* fra *Østerbro* til *Aaboulevarden*, kom-

mer man gennem fem Sogne, hvis Indbyggerantal er: 5,500, 6,500, 20,000, 9,000 og 5,000. Dette er meningsløst, og en Sognereregulering vil her — trods Vanskeligheder — være den eneste fornuftige Løsning. Den Dag, vi har den, er Nørrebro i Orden.

Brønshøj længere ude er takket være Udskillelserne omkring den nu fuldendte Grøndalskirke (Hjælpeindsamlingens) og de to Kirker udenfor Kirkefondet, Grundtvigs Mindekirke og Husum, kun paa 10,000. Men baade det og Vanløse paa 11,000 er i saa stærk Vækst, at det næppe varer længe, før vi maa tænke paa nye Kirker, men i Øjeblikket er det altsaa i Orden.

Vesterbro er det ogsaa — eller rettere, der mangler endnu kun, at der skal bygges andet Tempo af de to Hjælpeindsamlingskirker, Absalon og Enghave.

Saa er der kun *Valby* tilbage. Der har Hjælpeindsamlingen støttet den nu fuldendte Timotheus og Frederiksholm, som en Tid kan klare sig med sin gode foreløbige Kirke, der for et Aar siden afløste Barakken. Timotheus Sogn paa næsten 20,000 er oplagt til en Deling, saa meget mere som der er en foreløbig Fialkirke, den gamle Blaagaards, som kan gøre Tjeneste, til man med Tilskud fra Hjælpeindsamlingen faar bygget en endelig Kirke. Den sidste af Hjælpeindsamlingens Kirker skal ligge i Jesuskirkens Sogn. Her har vi imidlertid den særlige Vanskelighed, at Sognet paa den ene Side kun er paa 12,000 og ikke voksende, og paa den anden Side ved Roskildebanelen er delt i to Verdener. Det er vel derfor rimeligt, at disse to modstridende Hensyn kommer til at mødes i et Menighedshus, som maa vente med at blive til Sognekirke, indtil Bebyggelsen i det ydre Valby er saa vidt fremskredet, at en Regulering kan give Sogne af en passende Størrelse — men der bygges stærkt derude. Altsaa: Ogsaa Valby er i Orden.

3. RESULTATET. — Samler vi alt dette, betyder det to Ting. Først, at af Hjælpeindsamlingens 19 Kirker er de 5 helt færdige (Filip, Blaagaard, Timotheus, Anna og Grøndal); 6 ligger der som Sognekirker i første Tempo (Enghave, Absalon, Frederiksholm samt de tre, som snart vil gaa i Gang med Fuldførelsen: Hans Egede, Samuel og Allehelgen); 2 ventes indviede i Aar som Sognekirker (Kildevæld og Sundby); ved 3 er Bebyggelsen oplagt til nye Sogne, og vi haaber snart at kunne tage fat (i Timotheus, Filip og Stefan-Anna Sogne); 3 Steder endelig arbejdes der paa at begynde, selv om Sogneudskillelsen muligvis ligger lidt længere ude (Ansgarkirken, Kirken i Jesuskirkens Sogn og den fra de tre Sogne paa Amager). Altsaa, *der er Brug for alle disse 19 Kirker.*

Dernæst ser vi, at der *udenfor disse Opgaver egentlig*

kun er et Sted, hvor der i Øjeblikket vilde være Mening i at tænke paa en ny Kirke: Aldersro. Der kunde altsaa eventuelt blive Brug for den tyvende Kirke — og vi haaber endnu i Hjælpeindsamlingen, at vi skal faa Lov at se ogsaa den blive til Virkelighed.

Kirkerne er jo ikke alle paabegyndt; men om dem alle gælder det, at Paabegyndelsen næppe er langt borte. Den kan ske i det Øjeblik, man maatte ønske det — thi Pengene til første Tempo er der. Med den nævnte mulige Undtagelse er det sikret, at vi kan faa en foreløbig Kirke alle de Steder, hvor der er Brug for den. Saa vidt er vi; men det, som i Øjeblikket er Spørgsmaalet for Hjælpeindsamlingen — baade paa Landet og i København — er, om den faar taget det sidste Tag saadan, at det ogsaa vil være muligt i en rimelig Fremtid at faa Kirkerne bygget færdige — eller om vi skal slæbe med den Klods om Benet, ikke at kunne se Udvej dertil, og saa atter komme tilbage. Og jeg maa jo sige, at jeg tror, vi skal faa det med og saaledes komme helt igennem.

Men altsaa, med denne Reservation kan vi sige: Jo, *vi staar foran Maalet: Kirkesagens Gennemførelse*. Og det vil alle Kirkesagens Venner forstaa, at det betyder en stor Taknemmelighed mod Gud og mod Mennesker for, hvad der her er ved at naas.

Saa bliver Opgaven at følge med Befolkningens Vækst og Forskydning. Men jeg tror, der er flere Ting, som vil gøre dette lettere i Fremtiden. Her skal jeg kun nævne den ene, at vi foreløbigt vil have Byggegrunde nok; thi selv om der kan blive Tale om at skulle købe en og anden Grund, vil vi til Gengæld kunne sælge nogle af dem, vi i Øjeblikket ligger inde med.

Men selvfølgelig bliver Opgaven langt mere end det at følge med. Har Gud i sin Naade stillet os, hvor vi staar, lige foran Gennemførelsen, saa betyder det i første Linie, at vi nu bedre kan samle os om det egentlige: At disse Kirker maa blive det, de skulde, Hjemsted for Præster og Menigheder, der vil og kan gaa Guds Ærinde herinde.

Det er godt at kunne glædes over Gennemførelsen — det er vigtigere at føle Ansvaret derved. Men mest gælder det vel om en saadan Indstilling, at vi ikke kommer til at hindre, at Han, som har begyndt en god Gerning, ogsaa kommer til at fuldføre den. Det var det, Kirkesagens Gennemførelse skulde betyde.

P. Helweg-Larsen.

Grøndalskirken Indvielse.

Det nuværende Grøndals Sogn blev i Efteraaret 1917 udskilt fra Brønshøj Sogn som særligt Distrikt og et kirkeligt Arbejde taget op under Kirkefondets Auspicier. Da det viste sig ganske umuligt at finde et brugeligt Mødelokale herude,

Grøndalskirken.

opførte Kirkefondet paa den udmærket beliggende Grund, den købte i Foraaret 1918, en Phønixbarak, der var 17 m lang og 5 m bred, og den 13de Oktober 1918 indviedes Barakken til midlertidig Kirke og har nu gjort Tjeneste som saadan i 10 Aar.

Det var Tanken, at den samtidig skulde kunne bruges til Mødesal, hvorfor Altersranken gik paa Ruller og kunde skydes ind i Kornichen, der saa blev dækket af et Forhæng; men da det paa mange Maader var uheldigt at bruge Kirken til Mødesal, lejede Kirkefondet et Lokale, der kunde rumme ca. 50 Mennesker. Ud fra disse to smaa Lokaler, Kirken med

sine 125 Siddepladser og Menighedssalen med sine ca. 50 Pladser, foregik det kirkelige Arbejde i Distriktet, der imidlertid den 26de Januar 1922 blev udskilt som selvstændigt Sogn.

Efterhaanden som Befolkningens Antal voksede, og det skete i ret store »Rater« (vi var saaledes i 1917 ca. 1300, i 1918 ca. 2000, ved Sogneudskillelsen ca. 6000 og nu ved Kirkeindvielsen godt 8000), kneb det mere og mere med Pladsen, og vor Længsel efter at faa bedre Arbejdskaar voksede, men Mulighederne for at faa bygget en Kirke var saa smaa, at vi slet ikke kunde faa Øje paa dem. Først da Kirkefondets Hjelpeindsamling begyndte i 1924, og det viste sig, at Tanken om de 20 Kirker slog an, fik vi nyt Mod og begyndte en organiseret Indsamling her i Sognet med faste maanedlige Bidrag.

Ved Nytaarstid 1927 var vi naaet saa vidt, at vi turde tænke paa at tage fat paa Opførelsen af Kirken, og i Begyndelsen af Maj Maaned begyndte Udgravningen af Grunden, der blev tilendebragt saadan, at Grundstenen kunde lægges den 24de Juni 1927. Det var oprindeligt Tanken kun at gøre Krypten færdig og indivi den store Sal til Kirkebrug, medens selve Kirken skulde staa som en tom Skjal blot med Mure og Tag, til der kom bedre Tider. Men da vore Venner i Præstø og Gl. Roskilde Amter foruden de 117,000 Kr., de havde tegnet, lovede os endnu 22,000 Kr., lykkedes det os ved Sparsommelighed og Forsigtighed at naa saa vidt, at vi kunde gøre hele Kirken færdig. Dog mangler vi endnu Klokkerne og maa foreløbig nøjes med vor lille Skibsklokke.

Den 23de December 1928 indviedes saa vor nye Kirke. Biskop Ostenfeld foretog Indvielsen, og derefter prædikede Sognepræsten over Salme 100. Om Eftermiddagen Kl. 1½ var der Børnegudstjeneste, hvor Pastor Brovang talte, og Kl. 5 var der Aftengudstjeneste ved Pastor Brovang. Fra Kl. 12½ til 1½ musicerede Frivilligt Drengeforebund paa Kirkepladsen. Om Aftenen samledes Menigheden i Krypten med Repræsentanter for Kirkefondet og Hjelpeindsamlingen samt for vore Venner fra Landet.

Grøndalskirken er Kirkefondets Ejendom og vil komme til at koste ca. 260,000 Kr., hvortil kommer Grunden. Kirkefondets Hjelpeindsamling i Præstø Amt og Gl. Roskilde Amt har skænket 117,000 Kr. + 22,000 Kr. Dispositionsfondet 4000 Kr. til Orgelet, Hjelpeindsamlingen i København 50,000 Kr., og selv har vi foreløbig i Sognet indsamlet 40,000 Kr. Der bliver saaledes en Gæld paa godt 20,000 Kr., som vi maa se at faa af Vejen snarest muligt, saa vi kan tænke paa at faa skaffet Klokkerne.

Kirken er opført efter Tegning af Arkitekt Julius Smith

og under hans Tilsyn. Den er bygget i Landsbykirkestil med takkede Gavle, hvide Mure og rødt Tegltag. Den ligger frit paa Spidsen mellem Hillerødgade og Hulgaardsvej med en stor aaben Plads foran. Kirkerummet, der er overhvalvet med Krydshvælvinger, har ca. 500 Siddepladser. I Krypten findes store og gode Menighedslokaler. Foruden den store Sal med Plads til ca. 250 er der tre mindre Sale, hvoraf en er Dagligstue for »Unge Piger« og gamle, og en er Dagligstue for K. F. U. M. og F. D. F. Disse tre Rum kan ved Folde-døre sættes i Forbindelse med den store Sal. Desuden er der Kredsløkal for F. D. F., Garderobe, Køkken og Toiletter.

Vi siger Tak til alle, der har hjulpet os, saa vi kunde faa vor Kirke bygget, mest til vore Venner i Præstø Amt og Gl. Roskilde Amt, og alle, som har skænket os særlige Gaver til Kirkens Udsmykning, og vi ønsker og beder om, at Gud vil give os Vilje og Kræfter, saa han kan bruge os i sin Gerning.

H. K. Kalf.

Tale ved Grøndalskirkens Indvielse

23. December 1928.

Af Biskop, Dr. theol. *H. Ostenfeld.*

Da opkom der en Strid mellem Johannes's Disciple og en Jøde om Renselse. Og de kom til Johannes og sagde til ham: »Rabbi! han, som var hos dig hinsides Jordan, han, hvem du gav Vidnesbyrd, se, han døber, og alle kommer til ham.« Johannes svarede og sagde: »Et Menneske kan slet intet tage, uden det er ham givet fra Himmelen. I ere selv mine Vidner paa, at jeg sagde: Jeg er ikke Kristus, men jeg er udsendt foran ham. Den, som har Bruden, er Brudgom; men Brudgommens Ven, som staar og hører paa ham, glæder sig meget over Brudgommens Røst. Saa er da denne min Glæde bleven fuldkommen. Han bør vokse, men jeg forringes. Den, som kommer ovenfra, er over alle; den, som er af Jorden, er af Jorden og taler af Jorden; den, som kommer fra Himmelen, er over alle.«

Joh. 3, 25—31.

Den oplæste Tekst fortæller os om det sidste, vi véd om Johannes Døberen, medens han som fri Mand staar i sin Virksomhed. Han havde forkyndt det, at efter ham kom den, som var større, ja saa stor, at Johannes ikke var værdig til at løse hans Sandalbaand. Nu var han kommen og havde begyndt med at forkynde sit Budskab: »Tiden er fuldkommen og Himmeriges Rige er kommen nær, omvender eder og tror Evangeliet« (Mark. 1, 15). Folk strømmede sammen om ham, og om Johannes tyndede det ud, hvor der før stod Tusinder, var der nu langt færre. Det havde Johannes's Disciple ondt ved at tage, og de kommer og beklager sig derover. Men Johannes kan tage det, her er ingen Bitterhed.

men Glæde over, at han nu er kommen, hvis Vejbereder han havde været. Han véd, at han har faaet anvist sin Plads, thi et Menneske kan slet intet tage, uden det gives ham af Himlen.

Nu er vi samlede for at indvie dette skønne Kirkehus, der skal afløse den lille Barakkirke, som ikke havde Plads til ret mange. Det er en Glædesdag, at den nye Kirke kan tages i Brug til Julefesten. Den er rejst af Menigheden herude med trofast og rigelig Hjælp af Venner paa Landet og i By. Men ud fra den nye Kirke skal lyde det samme Budskab som fra den gamle, det, som henvender sig til dem, der har lært den Grundsandhed, at det er vore Kaar, at »et Menneske kan slet intet tage, uden det gives ham af Himlen«. Saalænge et Menneske mener, at han kan tage selv og klare sig selv, saa har han ikke noget med Evangeliet at gøre, det preller af paa ham. Og at der er Mennesker, som lever paa, at de kan klare sig selv, er jo en given Ting; de er selvhjulpne, hvad enten det er deres klare Tanke eller stærke Villie, som de stoler paa. Der er vel flere, som nok indrømmer, at helt kan det ikke slaa til, det slipper op, der behøves et Tilskud. Men dette Tilskud stoler de saa paa, at Gud vil give dem.

Men lad os en Gang se paa noget af det, som man kan kalde aandelige Nødvendighedsartikler, det, som er uundværligt, om ikke vort Liv skal synke sammen og blive en Ruin: Frimodighed, Fred, Vished, Tryghed ved Livet, Glæde, Haab! Overfor disse gælder det, at et Menneske kan slet intet tage, uden det gives af Himlen. Alt det, vi kan tage selv og fremskaffe selv, enten det nu er helt eller delvis, det staa paa meget svage Fødder, og det vil ikke kunne holde, naar det skal staa Prøven. Thi alt det, som er bygget paa en Grundvold af os selv og vort eget, det kan ikke staa, naar denne Grundvold ryster, naar vor egen Kraft ebber ud — enten det er i trange Tider eller det er, naar det gaar mod det sidste — saa falder alt det, som hviler paa vor egen Kraft. Det er saa sandt, at et Menneske kan slet intet tage.

Men er der da nogen anden Maade at komme i Besiddelse af det, som vi trænger til for at leve? Der staa: uden det gives af Himlen, at vi faar det som Gave. Men staa vi saa ikke overfor den store Uvished? Gives det af Himlen? Ja, Mennesker kan drømme og digte derom, men Drømme og Digte kan ikke staa overfor Virkelighedens kolde Vindpust — de kan kun trives i Drivhuse. Men det er det Evangelium, som skal lyde i Kirken, lyde i Kristi Menighed, lyde om Julen: *den, som er ovenfra, er over alle*. Jesus Kristus er ovenfra, han er ikke Menneskeslægtens dejligste Blomst, men han er kommen fra Gud.

Han er Gud Faders enbaarne Søn,
 Mand i Lys, men dog Gud i Løn,
 underlig klædt i Kød og Blod
 kom paa vor Brøst at raade Bod.
 O Gud ske Lov.

Fattig kom du til Jorden ned,
 adlede Armød og Usselhed,
 fattig du gjorde dig med Flid,
 rige blev vi til evig Tid.
 O Gud ske Lov.

Han er Guds store Under, som midt i en sydebunden Slægt staar som den, der er hjemmevant hos Gud, og som overbringer os Guds Gave — ja mere end dette, overbringer os Faderens Kærlighed, den, som udruster os med alt det, vi trænger til for at leve. At være Kristen, at være Jesu Discipel er i Ydmyghed at modtage Guds Gave i Jesus Kristus, det er ikke at kunne give en Udredning af, hvorledes Guds Gave egentlig er bleven til — hvad enten denne Udredning er fuldt ud ortodoks eller den forsøger sig med en Forklaring, som ingen Forklaring er. Men overfor en Slægt, som staar med sin Afmagt og intet kan tage af sig selv, der skal det lyde: Gud er rig nok for alle dem, som paakalder ham, og denne Rigdom tilbydes os i Kristus med Syndernes Forladelse, med Barneretten hos Gud, med Arven derhjemme.

Det er Adventstenen, som lyder til os ind under Jul: for alle, som har forstaaet det, at de ikke kan tage noget selv — her er det, som du trænger til. Det maa læres, naar man vil møde sin Frelser; læres første Gang, man møder ham, læres om igen senere, som Paulus maatte lære det, da han var pint under det, som han kalder Tornen i Kødets, og den Satans Engel, som slaar ham paa Munden. Da bad han Herren tre Gange om at blive fri. Og Herren sagde ikke: Det Ønske og den Bøn skal blive opfyldt, Paulus. Han vendte heller ikke et døvt Øre til — men han svarede: »Min Naade er dig nok, thi Kraften fuldkommes i Magtesløshed.« Da var Paulus hjulpet. Da fik han det, han trængte til for at komme igennem og sejre. Han erfarede Kraften i sin egen Magtesløshed, og det blev hans Styrkes Kilde.

Det er endnu al sand Styrkes Kilde; derfor skal Kraften ikke vise sig i Drabelighed, men saa underlig det end lyder, i Magtesløshed.

Gud velsigne Budskabet — Herrens Budskab, som skal lyde herinde: Den, som kommer ovenfra, er over alle — at det maa finde et godt Sted hos mange, som har lært det, som Johannes havde lært: Et Menneske kan slet intet tage, uden det gives ham af Himlen. Amen.

Aaret 1928.

Skematisk Oversigt.

Januar: Sammenkomst med Præsterne ved Kirkefondets Kirker. Sognepræst Kr. Jensen indleder en Forhandling om »Lyspunkter og Skyggesider i Menighedsarbejdet for Tiden.« — Arkitekt Engell vinder i Konkurrencen om Kirken i Trekronersgade. — Indenfor Menigheden i Hans Egedes Sogn paabegyndes en Indsamling til Fuldførelse af Kirken.

Februar: Kingo Kirkes Menighedshus indvies.

Marts: Timotheus Kirken indvies. — Frk. Chr. Rasmussen, Formand for Foreningen til Opførelse af smaa Kirker, dør. — Komitéen til Opførelse af en Kirke i Trekronersgade køber Grund. — Arkitekt V. Thisted vinder i Konkurrencen om Ansgar Kirken.

April: Bestyrelsen vælger Stiftsprovst Ussing til Medlem af det kirkelige Udvalg og Sognepræst N. Juhl til Suppleant. — Tre af Kirkefondets Kirker (Bethlehem, Fredens og Kapernaum) viser sig at være angrebne af Træbukke. — Der købes Grund ved Englandsvej til Kirke i Sundby. — I Samuels Sogn paabegyndes en Indsamling til Fuldførelse af Kirken.

Maj: Det ændrede Projekt til den endelige Anna Kirke godkendes. — St. Bededags Kollekten indgaar med Kr. 57,350.

Juni: Det overdrages Arkitekt C. Schiøtz at bygge Kirken i Sundby. — Professor C. V. Prytz, Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, dør.

August: Der udkommer nyt Sognekort paa Gads Forlag.

September: Der afholdes ekstraordinært Bestyrelsesmøde den 18. og 19. September. Bestyrelsen bemyndiger Forretningsudvalget til i sin Ledelse af Kirkefondet at gaa frem efter Linien i det af Udvalget forelagte Arbejdsprogram. — Hjelpeindsamlingen afholder Repræsentantstævne den 20. og 21. September. — Husum Sogn udskilles fra Brønshøj Sogn, og Husum Kirkesal indvies. — Kildevælds Sogn udskilles fra Sions og Aldersro Sogne fra den Dag, en ny Kirke tages i Brug.

Oktober: Gennem Stiftsprovst Ussing modtager Kirkefondet en Gave paa 10,000 Kr. i Obligationer. — I Alle Helgens Sogn paabegyndes en Indsamling til Fuldførelse af Kirken.

November: Kirkefondets aarlige Bestyrelsesmøde afholdes den 27. November. I Bestyrelsen indvælges Direktør Johs. Malmstrøm og Sognepræst Kr. Jensen. I Stedet for Installatør S. P. Christensen og Fabrikant Gravesen vælges

Sognepræst Kr. Jensen og Dr. phil. H. O. Lange til Suppleanter i F. U. Der vedtages en Resolution, som udtrykker Kirkefondets Villighed til visse Ændringer i Kirkernes Forhold, særligt vedrørende Bestyrelse og Drift. December: Anna Kirken indvies. — Esajas Kirken holder 25 Aars Jubilæum og udsender et Festskrift. — Grøndals Kirkebarak nedrives og skænkes til F. D. F. — Grøndals Kirken indvies.

Bøger om Kirkens Gerning i København.

Axel Rosendal: Stenbro og Paaskelilje. (Schønberg: 4 Kr.)

Johs. Nordentoft: Dansk Kirkeliv 1928. (Gad, 3,75 Kr.)

N. Juhl og R. Winkel: Esajaskirken 1903—1928. (1,00 Kr.)

Pastor Rosendal ved Stefanskirken har givet os en Bog om den vanskelige og betydningsfulde Arbejdsmark, som København er. Særligt Folk ud over Landet vil have godt af at læse den. Thi dens første 120 Sider giver en Række udmærkede Skitser af Forstadsbefolkningens Liv og Tankegang. Der er Mennesker baade hørt godt og set godt, og tillige set ud fra en levende social Forstaaelse (selv om Divisionen synes forkert, naar Forf. Side 42 i 13.692 To-Værelseslejligheder med 81.795 Beboere faar gennemsnitlig 6 pr. Værelse; jeg faar 3). Altsaa, den viser levende de ydre Kaar for Forstadsarbejdet — og at forstaa dem er en Hovedbetingelse for at forstaa og holde af Kirkesagen. Derfor ønsker jeg Bogen mange Læsere; den vil kunne gøre Gavn.

Men Tyngdepunktet ligger vel i de sidste 60 Sider om »Paaskeliljen« d. v. s. grundtvigsk Kristendom i København. Og de var mig en Skuffelse. Udførlig gøres der Rede for Grundtvigs Forhold til København — der nærmest kan samles i, at København var »Axelstad« — dernæst viser han, hvad Arbejde man fra grundtvigsk Side gennem Tiderne har taget op herinde. Og det er ikke lidt. Foruden at nævne forskellige Forsøg med Skoler og Højskoler (hvoraf Borups Højskole blev staaende) paaviser Rosendal, at Menighedspleje, Søndagsskole og Soldaterhjem blev begyndt før Indre Mission havde taget det op — og han kunde have tilføjet, at ogsaa den første Tilskyndelse til Kirkesagen baade i 1852 og i 1886 kom fra grundtvigsk Side. Men des mere trænger det Spørgsmaal sig paa: hvorfor blev det saa alligevel ikke til mere? I Omtalen af Ungdomsarbejdet siger han: »Blandt det gode, de Unge mødte i det fælles Samvær, nævner vi tilsidst og ganske stille: Smaaglimt fra den Verden Jesus, vor Herre bragte Bud fra«. Kønt og ægte — og det er meget. Men alligevel synes det store Spørgsmaal mig at være dette: Var Evangeliet alligevel ikke for skjult (hvilket ikke betyder fortonet) — og er det Opdragelseskristendom, som passer bedst til Arbejdet i en mere eller mindre afkristnet Befolkning? Og Vægten af dette Spørgsmaal mærkes ikke i Bogen.

Som bekendt var det den grundtvigske Præst, Johannes Møller, som i 1886 gav Stødet til Kirkesagen. Mindre bekendt er det derimod, at da saa de unge Piger kom til ham for at handle efter hans Ord, saa raadede han nærmest fra, han mente ikke, de kunde. Denne Episode er — ogsaa i nærværende Sammenhæng — ikke uden Interesse. For de gjorde det nemlig alligevel. Da saa Kirkesagen et Par Aar efter for Alvor brød igennem med »Lægmandene«, mon saa Grunden til, at det lykkedes, ikke bl. a.

var; at der kom et Arbejde, som greb noget fastere om Tingene, Evangeliet kom ikke slet saa »stille«.

Om disse Ting fortæller Professor *Westergaards* Artikel (i »Dansk Kirkeliv«) om Kirkesagens Begyndelse. Den er præget af Oplevelsens Friskhed og Erindrings Glæde, og er trods sine 18 Sider vist den udførligste historiske Fremstilling, vi overhovedet har om den Tid. Saa lidt er der at læse om hine Aar, da man ikke skrev, men lavede Kirkehistorie. Derfor vækker den et gammelt Hjertesuk om at faa mere af disse Erindringer, medens Tid er. Vi vil altsaa helst regne dem for et »Afdrag«.

Jubilæumsbøger er i Regelen morsomt for de jubilerende, men Esajas Kirkens Bog fortjener at læses ogsaa af andre (faas i Bethesdas Boghandel og paa Kirkefondets Kontor). Den fortæller fornøjeligt om Menighedens Vækst og Arbejde, om Stilstand og Fremgang, præget af Trofasthed og Glæden over Samlivet i Menigheden. Altsaa noget af det, som ogsaa er Kirkesagens Styrke.

P. Helweg-Larsen.

Fra Arbejdsmarken.

Ekstraordinær Indsamling. I Anledning af Reparationerne paa ca. 53.000 Kr. efter Husbukkene foretages en Indsamling i Københavns Kirker i Februar. Provsterne Fenger og H. Koch og Sognepræsterne Ricard og Welding har rettet en Opfordring derom til Menighederne udenfor Kirkefondet.

Oberstinde Keyper, som døde den 2. Januar 1929, 81 Aar gammel, hørte sammen med sin for faa Aar siden afdøde Mand til Veteranerne i københavnsk Menighedsliv. Deres Navne saas stadigt i Forbindelse med Indre Mission herinde. De hørte i gamle Dage til Frimodts Menighed og i 1875 var hun med til at begynde Indre Missions første Søndagsskole. Men allerede i 1873 havde hun under Mærket A....D.. som ung Pige skrevet det lille Skrift »Om Præster og Kirker i København«, hvori forbavsende meget af Kirkesagens senere Program kommer klart frem. Derfor mindes vi hende ogsaa her med Tak.

Esajaskirkens Jubilæum fejredes d. 6. Decbr. paa selve 25-Aarsdagen for Kryptens Indvielse med en festlig Sammenkomst i Menighedssamfundet, hvor mange gode Ord fra Medlemmer af Menigheden vidnede om, hvad Betydning Samfundslivet der havde haft for dem og for Arbejdet i Sognet. Professor *Westergaard* bragte en Hilsen fra Kirkefondet. Søndagen derefter var Festgudstjeneste, hvor Biskop *Ostenfeld* og Sognepræst *Juhl* prædikede. I Anledning af Jubilæet havde Menigheden bekostet en større Reparation af Kirken.

Grundstenen til Kildevældskirken nedlagdes Søndag den 27. Januar. Efter Højmesse-gudstjenesten i Sionskirken, hvor Provst *Fenger* prædikede, gik Menigheden samlet til Kirkegrunden. Her nedlagdes den første Sten af Provst *Fenger*, den anden af Godsforvalter *Christov* som Formand for Hjælpeindsamlingen i Sorø Amt, den tredje af Kirkens vordende Sognepræst, Pastor *Huusom* ved Sionskirken.

Præsteskifter. Ved Hans Egede Kirke er tidligere Sognepræst til Dybe og Ramme ved Lemvig, *Chr. Baun* blevet ordineret Medhjælper, eller Hjælpepræst, som det nu officielt hedder. Ved Bethlehemskirken er cand. theol. *Poul Garde* blevet Kaldskapellan efter Pastor *Randkær*, der er blevet Kaldskapellan ved Kapernaumskirken; her er desuden cand. theol. *Niels Lund* blevet ansat som Hjælpepræst. Ved Davidskirken er i Stedet for

Grøndalskirken indvendig.

Pastor *Høyer-Christensen*, som er blevet Sognepræst til Udby og Ørslev i Sydsjælland, Sognepræst *Bonde Petersen* til Tørring og Heldum ved Lemvig udnævnt til Kaldskapellan. Pastor *Th. Madsen* har taget sin Afsked som Kaldskapellan ved Nazarethkirken for at blive Medforstander ved Diakonskolen i Aarhus. Til hans Efterfølger er udnævnt Kaldskapellan i Ølgod *C. C. Fjeldsøe*. Endelig er tidligere Kirkeminister *P. Dahl* konstitueret som Kaldskapellan ved Taksigelseskirken under Pastor *Brasens* langvarige Sygdom.

Hjælpeindsamlingen har til sine Bidragydere som Tak udsendt en lille Bog, hvor der paa 32 Sider fortælles om Arbejdet og bringes Billeder af de 15 Kirker, vi i Øjeblikket kan bringe Billeder af. Skulde der være nogen af Bladets Læsere, som ikke har den, kan den faas gratis, rimeligvis hos Sognets Tillidsmand, og ellers ved at skrive ind til Kontoret.

Et Sognekort over København er udkommet paa Gads Forlag (Kr. 1,50). Sammenfoldet i bekvemt Format giver det en nem og klar Oversigt over Sognene herinde og anbefales til alle, som vil følge med i Kirkesagen. Det faas i Boghandelen.

Hjælpeindsamlingen i København holder sin aarlige Guds-tjeneste i Esajaskirken Torsdag den 14. Marts Kl. 8. Sognepræst *Juhl* indleder og Biskop *John Ammundsen* prædiker.

INDHOLD: *Harald Westergaard*: Husbukkene. — *P. Helweg-Larsen*: Hvor vidt er vi med Kirkesagens Gennemførelse? — *H. K. Kalf*: Grøndalskirkens Indvielse. — *H. Ostenfeld*: Tale ved Indvielsen af Grøndalskirken. — Aaret 1928, skematisk Oversigt. — Bøger om Kirkens Ger-ning i København. — Fra Arbejdsmarken.

Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K.
Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 20.

April.

1929.

Store Bededag d. 26. April 1929.

Hvert Aar i en Menneskealder er der paa Store Bededag rundt om i Landets Kirker bleven foretaget en Indsamling til Fordel for den københavnske Kirkesag. Denne Indsamling har været af stor Betydning for Kirkesagen. Aar for Aar har Menigheden trofast støttet denne Sag og derved muliggjort Arbejdets Udvidelse og Fortsættelse.

Mere end nogen Sinde ser Kirkefondet denne Gang med Spænding hen til Kollekten Fredag den 26de April. Der har været store, uforudsete Udgifter, som det har været umuligt at undgaa, og nye Opgaver melder sig bestandig. Naar vi nu henvender os til Menigheden i vort Folk, da véd jeg kun altfor vel, at vort Arbejde — som alt Menneskeværk — kun er skøbeligt og ufuldkomment, og der er mange, som ser med kritiske Øjne derpaa. Men det bliver i hvert Fald udført i Tillid til den levende Gud, under Bøn til Ham om Velsignelse fra det Høje, og med det inderlige Ønske, at Arbejdet i den store By maa bringe Velsignelse, med Hjælp og Trøst til mange spørgende og anfægtede Sjæle. Derfor beder vi tillidsfuldt Menigheden i Danmark om at støtte os med en rundelig Gave til Arbejdets Fremme.

HARALD WESTERGAARD.

Den yngre Slægt og Kirkesagen.

Før og nu.

Af Sognepræst Chr. Gad, Kundby.

Det var glade Dage for Kirkesagens lille Venneflokk, da den allerførste Bededags-Indsamling stod for Døren (1. Maj 1896) og Opraabet derom som en glædelig Overraskelse fløj ud over Landet fra Biskop Skat Rørdams Haand.

Nutildags udsendes den aarlige Opfordring fra Kirkefondets Forretningsudvalg i København. I god Tid ligger den paa alle Præsters Bord, ledsaget af en udførlig Redegørelse for Sagens øjeblikkelige Stilling. Søndagen forud uddeles Flyveblade ved mange Kirkedøre i hele Landet. I de allerfleste Dagblade faar Sagen nu en særdeles hæderlig Omtale. Kort sagt: Der er System i Tingene nutildags, og Systemet »klapper« helt godt.

Men — vækker dette Opraab ny Glæde? Vindes der stadig flere og flere Venner for Københavns Kirkesag? Og navnlig — giver denne aarlige Appel nu ogsaa Genlyd i mange unge Sind? Tændes der hvert Aar Ild i nye Lag af den kristne Ungdom?

Den yngre Slægt har sikkert svært ved at komme med her. Det blev i al Fald udtalt i Fjor Efteraar af en sagkyndig Mand, Generalsekretær for K. F. U. M., Pastor Svend Bøgh fra Aarhus. Han skulde ved den store Hjælpe-Indsamlings Repræsentantstævne i København indlede en Forhandling om »Kirkesagen og Ungdommen« og paaviste da, at Menighedens Ungdom i vore Dage har vanskeligt ved at blive varm for Kirkesagen, fordi den næsten intet har hørt om de første Kampe og den første Begejstring for 30—40 Aar siden. De unge har ikke »oplevet Kirkesagen« saaledes som de to forrige Slægtled.

Dette er naturligvis rigtigt. De forefinder det hele som en *Institution*, et kirkeligt *Apparat*. Men — hvor er Aanden henne? — Den er der vel nok, men er ikke let at mærke. De unge hører om en Masse Penge og om Resultatet: disse mange nye Kirker, d. v. s. en Masse Mursten og Jernbjælker! Men hvad faar de at vide om det *egentlige*, der ligger bagved: Gnisten! Livet! Menighedslivet! Kærlighedsarbejdet!

For 40 Aar siden var det unægtelig helt anderledes for dem, der dengang var unge. I 1889 var der kun en eneste lille ny Kirke, endda i en Baggaard: Betlehemskirken i Blaa-gaardsgade. Men der var et Ideal, *et Kirke-Ideal*, lysende, dragende. Det saa saadan ud: Kun 10,000 Mennesker i hvert københavnsk Sogn! Det var noget andet end de 72,000 i St.

Johannes Sogn og de 54,000 i St. Matthæus og omtrent lige saa mange paa Frederiksberg. Dernæst to Præster i Sognet og — et levende »Menighedssamfund« til at bekende Herren med Liv og Mund og virke udad i Sognet. — Dette Ideal blev forkyndt dengang af et Par Præster og — af syv Læg-mænd, ret unge Folk, den yngste (H. O. Lange) kun 27 Aar. Da de ikke kunde faa Ørenlyd paa højere Steder for deres Kirketanker, begyndte disse Lægmand selv at bygge eller leje Kirke-Lokaler. Og allerforrest gik de tre unge Piger, som allerede i 1886 havde dannet deres lille Forening til Op-førelse af smaa Kirker. Ialt fem nye Kirker i Løbet af 6 Aar!

Altsaa Ungdom! Ungdom! Alt dette drog os. Idealet, som de holdt højt i Vejret, tændte en Flamme, som aldrig kan slukkes.

I 1895 blev *Dr. Skat Rørdam* Biskop. Straks rakte han sin kraftige Broderhaand ud imod de 7 Lægmand, der hidtil havde krydset op imod Vind og Vejr fra Autoriteternes Side. Nu stod Sjællands Biskop lige midt iblandt dem og gjorde straks indledende Skridt til at oprette Københavns Kirkefond, dette forunderlige Værktøj til at rejse og reparere Kirken i København; et halvt officielt, halvt frivilligt Redskab! Alle-rede i Foraaret 1896 havde han Kirkekollekten i Orden. Den kgl. Tilladelse blev givet den 22de April. Og nu satte man Kraft paa. Biskoppen skrev det offentlige Opraab. Det frem-kom i »Berl. Tid« nogle faa Dage før hin berømmelige Bede-dag, den 1ste Maj. Alle Landets Præster fik det i rette Tid, tilsendt privat fra Biskoppen.

Et opsigtvækkende Aktstykke var det, nok værd at gran-ske den Dag i Dag. »Kirkenøden i København« var Over-skriften: »Der er her en kirkelig Nødstand, som bør og maa afhjælpes . . . . Det er nødvendigt, at *Menigheden* sætter al Kraft ind derpaa, men ikke alene den bevidst troende Me-nighed, men *alle, som sætter Pris paa vor danske Folkekirke* og ønsker, at den skal bevares.« Kæmpesognene er den store Ulykke; de maa deles stærkt. Og rent ud blev det udtalt af Biskoppen (hvad mange dengang ellers nødig vilde høre), at »det er en sørgelig, men unægtelig Sandhed, at Køben-havn for en stor Del *er paa Veje til at afkristnes.*« Og saavist som Befolkningen her er en Sjattedel af hele Folket, angaar denne Nød *hele vort Folk*. Derfor maa Hjælpen komme fra hele Landet. —

Disse Ord af den nye Biskop, der allerede dengang, 64 Aar gl., var i meget høj Anseelse baade for Fromhed og Klogskab, sank dybt i Hjerterne. Svaret paa Bededagen blev 17,000 Kr., et opmuntrende første Vidnesbyrd, at Menigheden i Danmark var rede til at staa bagved Arbejdet med sine frivillige Gaver.

Ved Nytaar 1897 tog Pastor *Friis Hansen* sin Afsked som Landsbypræst paa Bornholm for at vie Hovedstaden alle sine Kræfter som Kirkefondets Sekretær. Med hele sin brændende Energi kastede han sig ind i Arbejdet og blev hurtig Drivkraften deri. Underligt er det at have været Vidne — om end paa Afstand — til denne Mands Arbejde og Kampe. Underligt at have »oplevet« Friis Hansen! Jeg mindes en lille Visit hos ham i de Maaneder, han endnu boede i et Par smaa, lejede Kamre, inden han fik Kone og (syv!) Børn flyttet til Byen. Han udviklede sine Planer for mig og viste mig bl. a. et Kort over København, inddelt med mange nye Streger og forsynet med en Del (vist 20) røde Prikker. »Hvad betyder de Prikker?« »Det er vore nye Kirker; men — tilføjede han med Eftertryk og med et dybt Længselssuk: »der skal bedes mange, mange Bønner, inden vi naar saa vidt.« Henne i Krogen opdagede jeg en Bedeskammel. Hvor var den slidt! Han var en Bønnens Mand som faa.

De røde Prikker blev til prægtige Kirker. Endda forbausende hurtig! I 1893 havde Kultusministeren undt os 8 nye større Kirker; Stat og Kommune skulde betale. Men Forslaget naaede end ikke gennem Landstinget. Nu fik vi i Løbet af 10 Aar en Snes nye Kirker — og siden mange flere. Og vel at mærke: slet ikke ved Lov og Ligning paa Københavnerne, men ved frivillige Gaver fra det hele Land.

— — —

Se, alt dette har den yngre Slægt jo ikke været med til at opleve. Den har kun en *Institution* at beundre! Et Kirkefond, anerkendt af Konge og Minister, ledet af en Bestyrelse paa over 100 gode Mænd fra Land og By, med Biskoppen i Spidsen. En stor Mekanisme — med en endnu større »Bivogn«: Hjelpe-Indsamlingen (siden 1924) til de sidste »20 Kirker.« Altsammen fortræffeligt organiseret. Det nye Maskineri med dets mange Hjul snurrer i alle Amter og (næsten!) i alle Sogne. En Masse Penge strømmer ind i Løbet af 5 Aar; men — men — men: hvad mon den kristne Ungdom mærker til *det egentlige*? Kærnen i Sagen? Aandelig Fremgang i Hovedstaden? Er der et Menighedsliv derinde? Er Strømmen snart ved at vende? Vil der snart udgaa en Velsignelse derindfra — i Stedet for al den velbekendte Forbandelse? Nu er der gaaet 40 Aar. Hvad kom der ud af hele denne Kirkesag?

Ungdommen er utaalmodig, og det er ofte godt! At Forholdene faktisk *vilde have været* 10 eller 20 Gange værre nu derinde i Sodoma, *dersom* Kirken *ikke* var kommen til Kræfter i de 40 Aar, er vist en fattig Trøst for Ungdom. Og derfor myldrer de let frem — alle de velkendte Tvivl om selve Kirkesagen. Alle disse gamle Traverser fra forrige Aar-

hundrede: »Er de mange Kirker egentlig saa nødvendige? Er det ikke Spild af Penge og Kræfter?« Eller man lægger Ansigtet i dybsindige Folder: »Kunde en Række nye Missionshuse ikke være tilstrækkelige?« Eller man siger med stor Sagkundskab: »Kirkerne er jo ikke fulde derinde; hvorfor saa bygge flere?« Og saa aner man ikke, hvilken Tankeløshed man her bygger op paa Grundlag af en unægtelig Sandhed!

Saa kan vi andre nu faa Lov at begynde forfra med at imødegaa den yngre Slægt med alle de Beviser, som ret hurtigt tilfredsstillede den ældre Slægt. De gamle hørte, at der var Nød, *kirkelig Nødstand*. Bispnen skrev det — Friis Hansen rejste rundt i Landet og skildrede Nøden. Og i hans Kølvand en Række Kirkefondspræster ligesaa. — Og hvad saa? Saa handlede Menigheden naturligvis derefter i gamle Dage. Man gav sine Penge, og mange kom ogsaa i Forbønnens Tjeneste og blev selv gladere og rigere derved.

Hvem kan nu anwise Veje til at faa *den nye Slægt* rigtig med? Hvem kan gøre den begribeligt, at den maa baade støtte selve Kirkefondet — og tillige den store Hjælpeindsamling, der jo trænger til et »sidste Tag« nu ved Afslutningen? Med andre Ord: give baade i Pose og i Sæk! Baade i Kirkefondets gode, gamle Pose (fra 1896) og i Hjælpeindsamlingens nye, store Sæk (fra 1924)! Thi der maa jo puttes *noget* i dem *begge*: De 20 sidste Kirker kan jo ikke rejses (for Pengene i Sækken), dersom Kirkefondet ikke magter at købe Byggegrunde (for Pengene i Posen) — foruden de mange andre Krav, der hvert Aar stilles til den gamle Pose.

Hvem kan paatage sig at skrive en *Kirkesagens ABC* (for Begyndere)? Eller maaske bedre en *lille Katekismus* med Spørgsmaal og Svar (til Hjælp for brave, men lidt uoplyste Venner), men ligesaa enfoldig og ligetil, som den lille af Luther, som f. T. jubilerer! Og hvem kan give os en folkelig *historisk Fremstilling* af Kirkesagens straalende Begyndelse? — den, som »straaler« i Mindet for os gamle og maatte kunne komme til at lyse ogsaa for vore unge og gribe deres Sind. Ligesaa Sagens *videre Udvikling* fra Sejr til Sejr! Hvilket Land, hvilken Storstad i hele Verden kan opvise noget lignende? Ungdom i K. F. U. M. og K. og i alle andre kirkelige Lejre skal vide, at her er øvet en enestaaende Bedrift af *den Frivillighed, som altid ligger og slumrer i Guds Menighed og blot skal vækkes*.

Og kristen Ungdom skal betænke: Vilde det dog ikke have været skæbnsvangert for vort lille Land med den store Hovedstad, om denne nu i dette Øjeblik havde lignet Byer som Berlin og Hamborg, hvor Guds Kirke efterhaanden er

sunket ned og blevet til Spot, fordi den intet magter udover det Minimum, som absolut skal præsteres: Nogle Gudstjenester om Søndagen og saa forresten om Hverdagen — en »Begravelseskirke«!! Man forstaar det: Præsterne er ved at segne i deres Kæmpesogne. Men hvilken Spot! — Lad os med Tak tænke paa det rige, mangegrenede Menighedsarbejde, som i de 40 Aar er sat i Gang i København udfra de mange nye Kirker og Menigheder som »Værksteder« for Guds Aand og Kraft.

— — —

Men eet Forspring har I unge dog fremfor os ældre: at kunne se Guds Bønhørelse lige for jeres Øjne. Indtil 1923 fik København 50 Kirker, og nu i disse Aar faar vi 4 af disse bygget færdige og ca. 15 helt nye — altsammen som Svar paa Bøn! Er det dog ikke noget, der kan gribe unge Sind: Først Tro, som intet saa og dog tog fat! Saa Tro, der oplevede den ene Bønhørelse efter den anden og derfor naturligtvis tog endnu bedre fat! Og nu tilsidst: Tro, som faar Lov til at fuldende og derfor siger til jer unge: Kom dog og hjælp os med at takke Gud og med at føre Slutstenen frem!

Gid mange unge maa melde sig under den gamle Fane og løfte Arven fra Fædrene! Gid der i mange unge Hjerter maa lyde et kraftigt: *Gud vil det!*

Muligheder og Vanskeligheder.

Unge Præsters Syn paa Opgaven.

I. En Indflytters Betragtninger.

Af Pastor Chr. Baun, Hans Egedes Kirke.

Naar jeg ikke har afslaaet Redaktionens Opfordring til at skrive lidt om Muligheder og Vanskeligheder for Guds Riges Arbejde i København, saa er det ikke, fordi jeg — efter ½ Aars Præstegerning herinde — mener at kunne udtale mig derom, men fordi det maaske kan have sin Interesse at høre, hvordan det føles at komme fra en Præstegerning i Vestjylland ind til Hovedstaden. Man behøver i al Fald ikke at have været Præst herinde ret længe, før man kommer til at føle en overvældende Vanskelighed, som man ikke kendte i Vestjylland, den nemlig, at herinde har Kirken praktisk talt ingen Forbindelse med Sognet. Naar man har været i Kirke nogle Gange og set, at det er den lille Kreds af trofaste (Menighedssamfundet og en lille Kreds af »uorganiserede«), som kommer, samt at der udenfor denne trofaste Kreds findes blot en lille Flok til af Mennesker, som

staar i løsere Forbindelse med Kirken, maa man — vestjydsk indstillet som man er — uvilkaarlig spørge: »Ja, men hvor er *Sognet*?« I Vestjylland kunde man dog undertiden sige: »I Dag har *Sognet* været i Kirke.« — Naar man saa har gaaet igennem sit Sogn nogle Gange og mærket sig, hvor de Mennesker bor, som Kirken har nøjere Forbindelse med, opdager man til sin Skræk, at der ikke bare er Opgang efter Opgang, men Karré efter Karré, hvor man praktisk talt ikke har Forbindelse med et eneste Menneske; saa føler man: »Ja, i København har man *Sognekirker* og *Sognepræster* o. s. v., men i Virkeligheden er der jo ingen Forbindelse mellem *Sognet* og Kirken.« — Og har man endelig haft Lejlighed til at komme indenfor i en Del Hjem, har man opdaget, at Mennesker ikke bare lever uden Gud, men de lever saaledes uden Forstaaelse af, at det vilde være en Vinding for dem at faa Gud ind i deres Liv. I Vestjylland er det saadan, at selv Mennesker, der ikke vil omvende sig, de har inderst inde Følelsen af, at dette alligevel er baade godt, rigtigt og — nødvendigt. Men herinde lever de (tilsyneladende) i en helt anden Verden baade religiøst og moralsk; paa Grund af manglende kirkelig Kultur og kristelig Oplysning er der sikkert mange, der ligefrem synder med god Samvittighed — for Samvittigheden har ikke været under Kirkens og Kristendommens Indflydelse og Oplysning. Heller ikke i den Forstand har Kirken — praktisk talt — nogen Forbindelse med Sognet. Jeg synes, vi maa sige det saadan, naar vi ser sandt paa Sagen og stiller den lille (ofte vist udmærkede) Kreds, vi har Forbindelse med, op overfor de tallose Masser, vi *ikke* naar. Vi har den lille Kreds; men *hvor er Sognet*?

Noget væsentligt i Forskellen mellem København og Vestjylland er dette, at i Vestjylland har vi udenom Samfundet de store, »kirkelige« Masser, som ved Lejlighed søger Kirken, staar med Ærbødighed overfor den og, uden at det er blevet bevidst Trosliv hos dette, dog alligevel véd, at Kirken i Ordet og Sakramenterne har, hvad et Menneske trænger til baade for at leve og for at dø frelst. I København har det tildels været ligesaadan; men nu er *de »kirkelige« Masser blevet ukirkelige*, d. v. s. de har vendt Kirken Ryggen. Hertil er der mange Grunde. Men en af dem er sikkert den, at man indenfor ledende, vakte Kredse ikke har forstaaet *Be tydningen af Folkets Kirkelighed*. Ved enhver Lejlighed har man talt *nedsættende* derom — og gør det endnu. Kommer der mange i Kirke ved Højtiderne, vrisser man et foragteligt: »Vanekirkegang«. Flokkes Mennesker om Nadverbordet Skærtorsdag, vrisser man igen: »Vanealtergang.« Jeg kender godt det trykkende derved, men alligevel: hvor util-

strækkelig og fattig Vanekirkegangen end er (og det skal gøres Mennesker klart gennem vort Vidnesbyrd i Ord og Liv), saa synes jeg alligevel, at jeg er mest tilbøjelig til at takke, at de kommer, og til af Hjertet at bede, at de ikke maa være kommet forgæves. Man vinder ingen ved at vrisse ad dem og det Standpunkt, de staar paa. Men maaske kunde der vindes nogen ved at takke for den *Mulighed*, der nu er givet, og ved at bede om, at den maa blive udnyttet paa rette Maade.

Forøvrigt er det en Urimelighed at tro, at Menigheden — Kærnen i Kirken — kan undvære de »kirkelige« Masser; man kan ligesaa godt kaste en Sten i Dammen og tro, at man kan gøre det, uden at Vandet danner Ringe, der breder sig videre og videre ud mod Kanten. Tværtimod: jo stærkere og renere en Menighed lever Livet med Gud, og jo klarere Ordet forkyndes, des mere vil den samle Mennesker omkring sig — og ikke bare *ind i sig*. — Det, som er naaet ved, at de engang kirkelige Masser er blevet ukirkelige, er *Tab paa Tab*. Intet er vundet — uden Vanskeligheder.

Hvor gaar Vejen frem? Den gaar naturligvis igennem Vanskelighederne: Vi maa igen have Forbindelse med Sognet, Masserne. Den urokkelige Mur af Ligegyldighed og Vantro maa sprænges. Men den falder ikke paa én Gang som Jerikos Mure; den maa pilles ned Sten for Sten. *Vi maa vinde den enkelte* for Herren. *I Storbyen er Mennesker de enkelte*; paa Landet er der mere Sammenhæng. Derfor er det Livsspørgsmaalet herinde: kan vi naa de enkelte? Her maa alt sættes ind. Det er ikke det, at jeg faar min Kirke fuld, ikke det, at der kommer flere til mine Gudstjenester end til andres — men det er det at naa den enkelte Sjæl med et Ord fra Herren. Alt maa sættes ind her. Den enkelte maa faa det at mærke: »Kirken er her, og den vil dig noget.« Kirken maa ad den Vej igen vinde en Plads i *Folkets* Bevidsthed.

»Det er umuligt, det er uoverkommeligt at naa de enkelte,« vil man sige. Ja, det er det vel. Men vi maa gøre, hvad vi kan. Og først og fremmest kan vi huske paa, at Menigheds-samfundet er *ikke en Arbejdsmark*, men en *Arbejdsstyrke*, der skal ud i Høstarbejdet, hvor Høsten er stor, men Arbejderne faa. Og gaar vi saaledes frem Side om Side med det ene, altbeherskende Formaal at vinde Sjæle for Herren blandt Storbyens Tusinder, hvorfor skulde vi da ikke opleve det samme, som oplevedes i Profeten Elisás Dage, da Hovedstaden belejredes af Syrerne: »De, som er med os, er flere (eller i al Fald stærkere) end de, som er med Fjenden.«

Endnu vil jeg gerne tilføje, hvad jeg begyndte med: dette er ikke en færdig Mands færdige Tanker, men det er Udtryk for Overvejelser, som Overgangen fra en Præstegerning

i Vestjylland til en Gerning i et københavnsk Sogn har fremkaldt i mit Sind. Maaske Erfaringen vil stadfæste dem, maaske vil den kuldaste dem.

II. Hvor gaar Vejen?

Af Pastor Sparring-Petersen, Enghave Kirke.

Lad os begynde med *Vanskelighederne*. De er nemmest at faa Øje paa, og i samme Grad, de forsvinder, vil Mulighederne forøges. Fristes man end undertiden til at synes, at det hele menneskelig set er haabløst, saa kan det være en Hjælp at besinde sig paa, at Situationen *har* sine Aarsager og for saa vidt altsaa ikke er meningsløs. Den udprægede *Ligeegyldighed*, der i alt Fald i Arbejderkvartererne hersker overfor Kirkens Gerning, er vel hovedsagelig en Frugt af Fortidens uhye Sogne, politisk Agitation og ikke mindst den manglende sociale Forstaaelse og sociale Offervillighed hos den kirkesøgende Overklasse. For at gaa lige til Sagen: Hvorfor kommer de store Masser og navnlig Mændene ikke i Kirke og til Menigheds møder?

Foruden den Uvilje, Mistænksomhed og Trods overfor Gud, som indenfor *alle* Klasser er *det naturlige Menneskes Stilling til Gud*, kan nævnes: 1) Kirkelige Handlinger, Konfirmation, Vielse og Sakramenterne har vistnok i Storbymen i Almindelighed mistet deres oprindelige Betydning, er blevet enten rent ydre Milepæle, eller man tillægger dem ingen videre praktisk Betydning, ligesom Prædikenen oftest forekommer en Arbejder at beskæftige sig enten med uforstaaelige Ting eller med uvæsentlige Petitesser. 2) Menighedens Møder, som de er flest, forekommer dem ofte søvndyssende eller kedelige og anlagt paa Middelklassen. Skal man faa Arbejderbefolkningen med til Møder, maa disse i højere Grad enten optages af Emner, der er af samme Art som de f. Eks. paa Kirkemødet for »Praktisk Kristendom« i Stockholm i 1925 behandlede, eller der maa afholdes særlige Møder, eventuelt i Klubform; men da maa ganske vist langt flere indenfor Menigheden forstaa, at der tillige, ja, rent ud sagt, maa anvendes mere effektive Agitationsmidler. Omgivelsernes Indflydelse er saa stærk. Og saa »hører man jo saa meget« i vor Tid. Prædikenen rangerer højest lige med saa meget andet; en Radioprædiken *kan* forsaavidt godt indgaa iblandt de mange »andre« Foredrag. At man kommer i Guds Hus for at tilbede, anes næppe. 3) M. H. t. *Præsten*, saa staar han jo som Regel udenfor den politisk-økonomiske Kamp, som næst Hustru og Børn optager alle Tanker, ligesom man ikke *kan* forstaa den Stilling, Præsterne gennemgaaende indtager til Krig og Militærsystemet. Og

saa *kender* man jo ikke Manden! Før Præsten har været paa en Række Husbesøg, finder man næppe paa at ulejlige sig til Kirken. Til alt dette kommer den Arbejdsløshed, som med kortere eller længere Mellemrum ryster Hjemmets Økonomi og lægger Beslag paa næsten al Opmærksomhed; undertiden er en Del af Ugens Aftener optaget enten indenfor Fagforenings- eller Studiekredsarbejdet. I ca. 4 Maaneder af Aaret tilbringes gerne Størstedelen af Søndagen ogsaa for manges Vedkommende i Kolonihaven.

Men nu *Mulighederne*? Som det første maa nævnes, at Præsten nu vistnok overalt har meget let ved at faa *Indgang i Hjemmene*. Hertil har foruden meget andet navnlig Menighedsbørnehaverne, Søndagsskolen og Menighedsplejen bidraget. Og saasnart det drejer sig om, hvad der gøres eller bør gøres for *Børnene*, er der altid megen Lydhørhed. Præsten har faktisk Masser af Muligheder til at faa knyttet personlige Forbindelse med Folk, uden at Kirkegang dog derfor lige straks bliver Resultatet.

I al Almindelighed tør det vistnok paastaas, at vi slet ikke faar Tid til at udnytte de mange Muligheder. Hvad der saa kommer ud af Husbesøg, det afhænger jo i høj Grad af Præstens Evner som Sjælesørger. Skulde Arbejdet gøres forsvarligt, maatte vi utvivlsomt ned paa Sogne med 5000 Indbyggere og to Præster. En ærlig Prædiken fra et brændende Hjerte, ikke kedelig eller bevægende sig i Vendinger, der nu er saa forslidte, at de virker som Vand paa en vis Fugl, men i god Forstand aktuel, indtrængende, ja, *paa-gaaende*, vil sikkert bevirke, at en stedse større Skare søger Kirken. Desforuden vil Mulighederne i høj Grad afhænge af nye, mere moderne Arbejdsformer. Uden et arbejdende Lægfolk ved vor Side vil Stillingen dog være ganske uholdbar. Hvis vi alle, i højere Grad end det vistnok er Tilfældet, føler os som en for Guds Ansigt kæmpende Hær — i Angreb og ikke blot overfor de individuelle Synder, men *ogsaa overfor Samfundsretten og Nøden*, drevet frem, fordi der paa hviler os en Nødvendighed, vilde vi nok bedre se, *hvor store* Muligheder, der ligger for os — Gud til Ære, Mennesker til Frelse.

III. Naar der pløjes Nyland.

Af Pastor M. N. Randkær, Kapernaumskirken.

Naar et københavnsk Sogn vokser saa stærkt, at man maa begynde et særligt Distriktsarbejde for derigennem at forberede en Deling af Sognet, kan man nok i et saadant Distriktsarbejde faa en Følelse af, at man ligesom har faaet en Kanon for at begynde for sig selv.

Naturligvis byder et saadant Distriktsarbejde paa mange Vanskeligheder. I Ansgarddistriktet paa det yderste Nørrebro har vi ingen Kirke, men maa nøjes med en lille, grim og utæt Træbarak, hvor vi holder »Gudstjeneste«, og hvorudfra der iøvrigt drives det sædvanlige Menighedsarbejde. Men kirkelige Handlinger maa foretages i Sognekirken. Dette er en ikke ringe Vanskelighed i et nyt og stærkt voksende Distrikt.

De fleste Familier i Distriktet bestaar af yngre og nygifte Folk, som ikke straks føler sig hjemme i den Del af Byen, hvor de nu har faaet en Lejlighed. Ligegyldigheden overfor Guds Rige er meget stor hos adskillige. Hos mange møder man ogsaa stor Ligegyldighed i Forbindelse med en ikke ringe Velvilje. Man interesserer sig ikke for Kirkegang og for Ordets Forkyndelse, men man er alligevel yderst velvillig baade overfor Præsten og de arbejdende Lægfolk.

Syndsbekendelsen er utrolig ringe. Man mærker i hvert Fald grumme lidt til den. Frelsestrangen giver sig kun ringe Udslag. Mennesker har ikke let ved at forstaa Omvendelsens Nødvendighed. Og vil de endelig omvende sig, er Vanskelighederne mange og store. Meget skal der brydes med, og det er svært at bekende sin Frelser paa en københavnsk Arbejdsplads. Dette kan troende Arbejdere fortælle adskiligt om.

Dertil kommer, at Tiderne er vanskelige; mange sidder for en stor Husleje i de nye Lejligheder, og saare mange har været arbejdsløse i lange Tider. Forholdene er nu ikke saa lette for den, som har 18 Kr. om Ugen i Understøttelse, og som hjemme har Kone og ti Børn. Saa bliver det begribeligt svært for os at samle store Summer ind til en ny Kirke.

Det er nogle af de Vanskeligheder, som møder os i et Distriktsarbejde. Alligevel er der store Muligheder for Guds Riges Arbejde.

Er Tallet paa dem, der kommer til vore »Gudstjenester«, end lille, bliver det dog stadig større. Samfundsmøderne bliver ogsaa bedre og bedre besøgt, og Menighedssamfundet vokser en stille Vækst.

Søndagsbladet deles om i alle Distriktets Hjem af en meget trofast Stab af Bladuddelere. Beboerne tager godt mod Søndagsbladet og abonnerer paa det i stor Udstrækning.

Søndagsskolen er en Kilde til megen Glæde. Forældrene er overordentlig flinke til at lade deres Børn komme, og Børnene selv kommer med Glæde og i stort Tal.

K. F. U. K. bringer os i Forbindelse med de mange Hjem, hvorfra de unge Piger kommer. — Disse forskellige Arbejdsgréne betyder virkelig store Muligheder og bringer os mange Glæder og Opmuntringer i Arbejdet.

De rigeste Muligheder faar vi dog gennem vort lille, nydannede Menighedssamfund, som er den Stamme, der bærer de forskellige Arbejdsgrene. Det er fra Menighedssamfundet, at alt Arbejdet udgaar, og i Samfundet har Præsten en uvurderlig Hjælp. Her er en Kreds af troende, arbejdende og nidkære Lægfolk, som forstaaer, at Herren har lagt Arbejdet og Opgaverne hen til dem, for at de skulde tage Gerningen op og bringe Mennesker Frelsens Tilbud.

Gennem Samarbejdet med et levende og arbejdende Menighedssamfund kommer man til bedre at forstaa, at et saadant Samfund betyder en stor Rigdom og rige Arbejdsmuligheder. Og man forstaaer endvidere, at det er nødvendigt, at der bliver gjort noget for at gøre Samfundet saa godt og livskraftigt som muligt. Kan vi naa saa vidt, at man indenfor Samfundet føler, at her er godt at være, saa bliver der Samfundsglæde, Sammenhold og Arbejdslyst. Et saadant Samfund vil være arbejdende og missionerende og virke baade dragende og bevarende.

Jeg glemmer ikke Betydningen af Præstens personlige Arbejde med Gudstjenester og Møder, med Husbesøg og Sygebesøg. Men skal Præsten naa at faa gjort et Stykke Guds Riges Arbejde i Distriktet, maa det gøres i et af Herren velsignet Samarbejde mellem Præst og Samfund. Vi synes, at vi oplever noget af dette herude i Ansgardistriktet. Og vi ser, at Herren arbejder med og velsigner Gerningen.

Derfor arbejder vi med Frimodighed og i Tillid til Herren, idet vi med Forventning og Glæde ser hen til den Tid, da den nye Ansgarkirke rejser sig og giver os større og rigere Muligheder.

IV. Arv og Gæld.

Af Pastor, Dr. theol. *Flemming Hvidberg*, Allehelgenskirken.

Professor R. H. Tawney (Prof. i Nationaløkonomi i London) udtalte ved det store Jerusalemsmøde i Fjor som Svar paa Spørgsmaalet om, hvorfor de store Menneskeskarer føler sig fremmede overfor Kristendommen, at de ikke gør det paa Grund af Materialisme, dette taget i filosofisk Betydning, men paa Grund af de gamle moralske Grundsættningers Sammenbrud i Forbindelse med den Kendsgerning, at den kristne Kirke har forsømt at trænge ind paa mange Livsomraader, som den skulde have besat. »De Kristne finder sig i alt for meget, som de skulde angribe.«^{*)}

Jeg tror, at der her er givet et meget godt Udtryk for noget af det, som er Vanskeligheden ogsaa for den, der staaer

^{*)} Se Chr. Frimodt Møller og Axel Malmstrøm: Et Udsyn fra Oliebjerget. 1929. Side 98.

som Evangeliets Forkynder i et af Storkøbenhavns Arbejderkvarterer.

Arbejderen forstaar ikke den Tankegang, at Kristendommen kun skulde være noget, der sigter paa at forvandle den enkelte's Hjerte, og at den Kristne ikke skulde have Pligt til at protestere mod en uretfærdig Samfundsorden. Han forstaar ikke, at det skulde være nogen »Begrundelse for Retten til at drage en skarp Skillelinje mellem en Forvandling af Hjerter og en Forvandling af den sociale Samfundsorden og til at sige, at den første maa gaa forud for den sidste«.

For ham staar det saadan, at Kirken har forsømt, den er kommet bagefter, ja end mere, den har ligefrem stillet sig paa Overklassens Side imod de undertrykte og smaa i Samfundet. Der findes Arbejdere i København, som har en eller anden bitter Barndomsrindring om et Præstebesøg i et fattigt Hjem med Haansord mod Arbejderbevægelsen. Men saadan var Jesus ikke! —

Der er nu om Stunder en voksende Forstaaelse for den kristne Kirkes Medansvar for Bolignød og Arbejdsløshed og for Kravet om, at disse Spørgsmaal finder en retfærdig Løsning. Og naar de Kristne begynder at forstaa denne Side af Kristendommen, saa vil ogsaa mange Arbejdere, som hidtil har staaet ret fremmedgjorte overfor Kirken, begynde at lytte. Det betyder ikke, at naar vi blot bliver »socialt interesserede« Kristne, saa har vi dermed ogsaa vundet Arbejderne for Kirken, det betyder ikke, at der ikke er mange andre Vanskeligheder. Men dersom vi forstaar vort Ansvar her, saa vil Arbejderne høre paa det Budskab, vi har at bringe, paa en anden Maade, end de før har gjort.

Det er min Overbevisning, at der ogsaa paa anden Maade er ved at vokse Muligheder frem. Det hænger vistnok bl. a. sammen med det Indtryk, som den senere Tids tekniske og videnskabelige Fremskridt har gjort paa den store Befolkning. Overfor Livets uhyre Mangfoldighed og Rigdom, der ligesom er blevet klargjort for os paa en ny Maade i de senere Aar, bliver vi Mennesker saa smaa. Den Tilværelse, vi forholder os overfor, er nok alligevel ikke saa lige til at gennemtrænge med en Menneskeforstand. Om nu Livets inderste Virkelighed alligevel var Gud! Hvad var det, Jesus havde at forkynde om Gud?

— — —

Noget af det sværeste ved at være Præst i København er den indre Bebrejdelse, man bestandig maa gaa med, for alle de Muligheder, man forsømmer. Hvis man virkelig vil leve iblandt de Mennesker, man er sat til Præst for, lide med dem og glæde sig med dem, hjælpe dem og tjene dem, saa

var det i og for sig nok, om man som Præst havde 3—400 Familier paa sit Hjerte. Men en københavnsk Præst har som bekendt mindst 5000 Mennesker. Man har ofte en knugende Følelse af aldeles ikke at være naaet til Bunds i det Distrikt, man betjener, og aldrig at kunne naa det.

Saa véd jeg nok, at det er moderne at sige omtrent saadan: Ja, men bare ogsaa Præsterne vilde passe det, de skal, d. v. s. først og fremmest deres Prædiken og Husbesøg. Og bare de vilde lade være med alt det Møderenderi og -maskineri og i Stedet forstaa, at de ikke skal være Præst blot for en lille Klike, men for hele Sognet, — saa vilde de heller ikke forsømme saa meget.

Jeg forstaaer saa inderlig godt det sande i denne Tale. Men det kirkelige Arbejde befinder sig for Tiden her i København i en meget vanskelig Krisetid. Og jeg maa tilstaa, at jeg hører til de umoderne unge Præster, som mener, at vi *netop* i denne Tid skal være trofaste mod de Arbejder, som er sat i Gang af et tidligere Slægtled. Der er dem, som spørger (ikke uden en vis Kulde), om vi da skal »vedstaa Arv og Gæld«. Jeg mener: Ja, — ogsaa fordi vi ikke har fundet nye og bedre Veje for det kirkelige Arbejde. Og desuden findes der »Rammer«, som aldeles ikke er »udslidte« eller »forældede«, men tværtimod ejer Ungdommens hele Friskhed og Nyhed endnu og er fulde af Missionsmuligheder, f. Eks. Børnehavarbejdet. Her er en af de Ting, hvis Berettigelse man ikke *kan* tvivle om!

Skal vi da være tro imod det gamle og alligeved prøve paa at gaa ud og være Præst for det hele Sogn, saa véd jeg ikke andet at sige, end at saa maa vi ogsaa til at være meget, meget mere flittige. Vi maa *kæmpe* for at naa til *Bunds*, der hvor vi er sat.

Det kan ske, at man kan gaa i Dage og Uger og blive mere og mere nedslaaet og sommetider ligesom begynde at tvivle om sin egen Eksistensberettigelse som Præst og inderlig godt kan forstaa, at Præster, naar de samles til Drøftelse, vælger et Emne som »Kirkens Svaghed«; og saa er det dog saadan, at man ogsaa pludselig en Dag kan ligesom i et Glimt skimte, at der et og andet Sted i denne By er ved at spire og vokse noget frem. Der er ved at komme nye, store Muligheder op.

Gud give, at København da, naar Mulighederne er der, maa være besat af en Skare nidkære, uselviske, unge Præster, som ikke arbejder paa deres egen lille Sag (og derfor ligger og kives indbyrdes), som ikke prædiker deres egen lille Kæphest, men som kender og forstaaer Arbejderklassens Kaar og Kamp og kan møde den med det store Budskab, saadan som det skal forkyndes for dem.

Hans Tavsens Kirkes Overgang til Selveje.

For første Gang er en af Kirkefondets Kirker blevet løst fra Forbindelsen med dette og blevet *selvejende*, nemlig *Hans Tavsens Kirke* paa Islands Brygge. Som tidligere omtalt, blev der paa det ordinære Bestyrelsesmøde i November vedtaget en Beslutning, hvori bl. a. stod:

»Hvor en af vore nuværende Kirker for Størstedelen er opført for »Sognebeboernes egne Gaver, har Kirkefondet, naar Kirkens Præster og »Menighedssamfund saavel som Sognets Menighedsraad er enige derom, »og Begæring desangaaende fremsættes inden næste Aars ordinære Bestyrelsesmøde (1929), for sit Vedkommende intet imod, at Kirken bliver »selvejende og dermed gaar ind under almindelig folkekirkelig Drift, »saaledes at Kirkefondet opgiver alle Rettigheder og samtidig er løst fra »enhver Forpligtelse. Bestyrelsen afgør, om de nævnte Betingelser er »opfyldt.«

Denne Bestemmelse kunde saaledes kun finde Anvendelse paa Kirker, til hvis Opførelse Sognet selv havde betalt det meste, ialt vistnok fire. Og nu har altsaa en af dem gjort Brug af denne Bestemmelse ved en af Ministeriet godkendt Ordning efter skriftlig Afstemning i Bestyrelsen. Hans Tavsens Kirke er — med Tilskud fra »unge Præster« — indviet 1915 og den endelige Kirke 1924 med Pastor A. Quistgaard som den første Sognepræst, der i 1927 afløstes af Pastor *Johs. Fog-Petersen*.

Beslutningen fra November hænger nøje sammen med de øvrige Spørgsmaal, der drøftedes paa Efteraarets Bestyrelsesmøder. Forudsætningen for Kirkefondets hele Virksomhed er dets Menigheds fri Tilslutning og hjertelige Samarbejde; men den folkekirkelige Udvikling kan medføre, at den enkelte Menighed kan komme til at føle sig uden denne hjertelige Forstaaelse. Hermed tænkes ikke paa bestemte Arbejdsmetoder — som naturligtvis er den enkelte Menigheds Sag alene — men paa Opfattelsen af Kirkesagens Maal og Midler.

Derfor tilsigtede vore Forslag det dobbelte, at stille Menigheder, som ønskede det, friere og at knytte Forbindelsen fastere med de Menigheder, som deler Kirkefondets Syn. Ganske vist vilde man af flere Grunde ikke anse det for rigtigt, i al Almindelighed at lade en Kirke blive selvejende, blot fordi der i Øjeblikket kunde være en tilfældig Stemning derfor i Menigheden — bl. a. fordi Gaverne til Kirken mere eller mindre var givet under den Forudsætning, at Kirken skulde være Kirkefondets. Men netop af samme Grund fandt Bestyrelsen, at Forholdet var noget anderledes, naar Sognet selv havde givet det meste. Saa syntes man, det var rigtigst at stille Kirken frit, hvis Menighedssamfund, Menighedsraad og Præsterne ønskede at gaa — og her var Ønsket enstemmigt.

Det, der er sket, er for saa vidt det negative Udtryk for den Samling og Enhed, som vi stærkt føler Trangen til. Naturligtvis havde vi hellere set, om de var blevet med Glæde, men foretrækker de at skilles fra Kirkefondet, kan vi ogsaa sige Farvel i god Forstaaelse — et Udtryk herfor var ogsaa, at Kirkefondets Formand, Biskop *Ostenfeld*, prædikede i Kirken Paaskedag den 31te Marts, Dagen før den skulde blive selvejende. Og saa ønsker vi Kirken og dens Menighed Guds Velsignelse med paa Vejen.

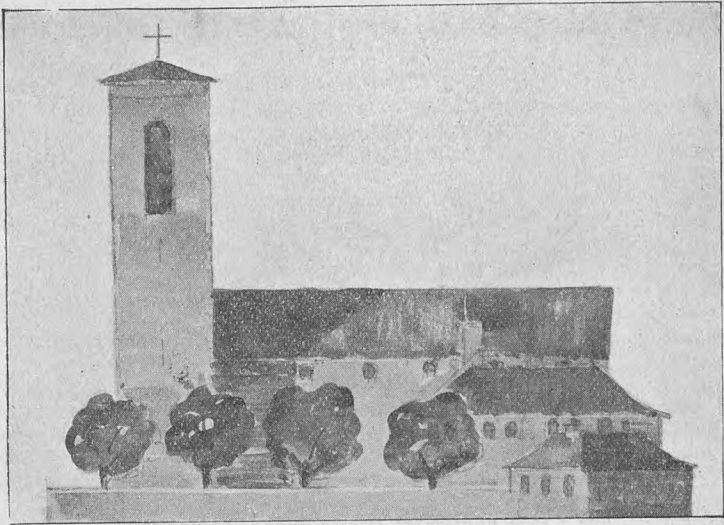
P. Helweg-Larsen.

Fra Arbejdsmarken.

Møder. — Sammenkomsten med Kirkefondets Præster og deres Hustru fandt Sted den 28de Januar. Sognepræst, Dr. *Schousboe* indledte en Forhandling om »Sognet — Kirken — Menighedssamfundet«. — Den 7de Marts holdtes Møde med Menighedsrepræsentanter, hvor *Sekretæren* indledte om »Kirkefondets Stilling i den nuværende folkekirkelige Situation«.

Danielskirken (Sundby).

Nye Kirker. — *Hans Egedes Kirke* holder Søndag den 21de April »Spadestikfest«, d. v. s. Opførelsen af den endelige Kirke paabegyndes. Saa snart de sidste Formaliteter er i Orden, paabegyndes ogsaa *Danielskirken* — som det forventes, den nye Sognekirke i Sundby kommer til at hedde — og Jesuskirkens nye *Filialkirke i Trekronersgade*. Med Danielskirken kan Randers og Hjørring Amters Hjelpeinds. omsider se en af deres Kirker rejse sig. De andre støttes henholdsvis af Holbæk og Vejle.

Nyt Arbejde. — *Filips og Timotheus Sogne* er begge paa ca. 20,000. Forhaabentlig kan Sogndeling komme snart; men der vil i hvert Fald blive begyndt et nyt Arbejde begge Steder efter Sommeren. I *Filips Sogn* vil den ny Kirke blive paabegyndt snarest — i *Timotheus Sogn* har de allerede en Hjelpekirke af Kokolith i Pastor Obelitz's Distrikt, saa naar han faar en Medhjælper, er Arbejdsforholdene der i Orden.

Nye Præster. — Vil har glædet os over, at nogle unge Præster fra Vestjylland i Løbet af det sidste Halvaar har taget mod Kirkefondets Opfordring til at søge ind til vore Kirker som ordineret Medhjælper eller Kaldskapellan. Og nu har tre andre Mænd sagt ja til Kirkefondets Opfordring til efter Sommerferien at begynde det nye Arbejde — Sognepræst *S. Kyndal* i Hvidbjerg i Thy som Sognepræst ved Danielskirken — Sognepræst *P. L. Jensen*, Frederikshavn, foreløbig som ordineret Medhjælper i *Filips Sogn* og derefter Sognepræst ved den nye Kirke, saasart Sognet kan deles — og residerende Kapellan *Kr. Keiding*, Nykøbing F., som ordineret Medhjælper ved den saakaldte II. *Timotheus* (hvor Pastor *Obelitz* bliver Sognepræst, saasart Sogneudskillelse kan ske.)

INDHOLD: *Harald Westergaard*: Store Bededag. — *Chr. Gad*: De unge og Kirkesagen. — Vanskeligheder og Muligheder, af *C. Baun, G. Sparring-Petersen, M. N. Randkær, Flemming Hvidberg*. — *Helweg-Larsen*: Hans Tavsens Kirkes Overgang til Selveje. — Fra Arbejdsmarken.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 21.

Oktober.

1929.

Kirkesagens Linje og den danske Menighed.

Foredrag ved Hjælpeindsamlingens Repræsentantstævne
af Sognepræst *Kr. Jensen*.

Det, der gik gennem Stævnets første Dag, var dels Tak og Lovsang til Gud for dette Arbejde og dels en Klang af Ængstelse. Det er dette dobbelte, som vi Arbejdere i København atter og atter møder, dels Tak og Undren over Arbejdet, dels Spørgsmaalet: hvordan gaar det med Arbejdet *selv*, det, som det aller egentligst kommer an paa?

Dette er ingen Idyl¹ og skal heller ikke være det. Vi maa være klare over, at der i dette Spørgsmaal er forskellige Syn, der brydes.

Lad os først fastslaa, hvad vi er enige om. Jeg forudsætter, at vi er enige om, at det ikke er det at bygge Kirker, der er det egentlige, men Arbejdet, der gøres for Menneskers Frelse. Desuden gaar jeg ud fra, at man ikke forudsætter om os andre, at vi holder Kød for vor Arm. Vi betragter hverandre som Mennesker, der vil gøre det rette, det, som vi tror, Gud vil føre os til. De maa ikke af mig vente et Foredrag, det bliver nærmest en Række Bemærkninger; der er ikke noget nyt deri, det meste vil findes i Kirkefondets Aarbog i de forskellige Artikler. Dette bliver et Indlæg, ingen objektiv Redegørelse.

Lad mig først fastslaa, hvad vel alle véd: *Kirkefondets særlige Program* er: det frivillige Arbejde i Forbindelse med Folkekirken. Vi kan være forskelligt betonede, nogle mere frikirkeligt, andre mere folkekirkeligt, men vi er enige om, at der baade i det frie Arbejde og i det folkekirkelige Arbejde er Værdier, som vi ikke nu kan undvære.

Det tager mig altid om Hjertet, naar Biskop Wegener siger: »vor kære gamle Folkekirke«, det faar en Streng til at klinge i mig. Men det er altid Købstædernes og Landsbyernes Kirker, jeg tænker paa. Der er stor Forskel paa Forholdene i en Storby og paa Landet. Derude føles der no-

get af det, som Svenskerne kalder: Fædrenes Kirke, deri ligger Tradition, det, der har levet Slægt efter Slægt, det giver Glæde over Folkekirken.

I en Storby er det helt anderledes. Her er saa faa Kirker med Tradition, der er ingen Sognebevidsthed. Og naar vi saa tænker paa de helt nye Kirker! Mennesker herinde kan umulig komme til at se paa dem som deres Fædres Kirke saadan som paa Landet. Der er stor Forskel i det følelsesbetonede. Der kan godt overfor de nye Kirker være en stærk Følelse, men det kommer af noget helt andet, og det er dette: Vi har været med til at rejse den Kirke. Kirken kan være rejst under Modstand, andre Steder har Kirken været populær hele Tiden. Det, som mangler i Tradition, maa vi oparbejde ved Hjælp af *Offerviljen*; derfor skal vi lægge meget stor Vægt paa Offervilje.

Den ene Side er altsaa det folkekirkelige, som i de senere Aar er blevet stærkere betonet end før.

Den anden Side, ja, det er det, som jo alt kommer an paa, Arbejdet paa at føre Mennesker til Jesus, prædike for dem, vidne for dem, gaa til dem. *Foreningen af disse to Ting*, det er det, Kirkefondet vil.

Man begyndte jo Kirkesagen saadan, at man fik et Distrikt skilt ud, og saa fandt man en Mand, eller bad en Mand frem, som vilde gøre et Arbejde for at finde Mennesker. Efterhaanden gik det ganske anderledes. Man rejste først Kirkerne, og saa fandt man Præsterne, der skulde arbejde der.

Man var i Kirkesagens Begyndelse meget paapasselig for at faa *de rette Præster* til Kirkefondets Kirker. Efterhaanden blev man tilbøjelig til at sætte sig til Rette, man saa an, hvem der meldte sig, man gav et godt Raad til Menighedsraadet, og saa, ja, saa lod man Lykken være bedre end Forstanden.

I Kirkesagens Begyndelse var det Kirkefondet, der satte Præsterne ind, saa gik man over til Ligningen og slap der ved megen Indflydelse fra sig. Der er utallige Mennesker, der tror, at det endnu er Kirkefondet, der besætter Præstestillingerne; de aner ikke, at det er Menighedsraadet. I Forbindelse hermed vil jeg sige, at jeg tror ikke paa den store Indignation, man frygter for, hvis Kirkefondet sætter ind her med Ansættelse af Præsterne, for Folk tror det i Forvejen.

Den anden Hovedlinje i Kirkefondets Arbejde er *Læg-mændenes Arbejde*. Dette er ingen Opfindelse af Kirkefondet lige saa lidt som Foreningen af det frivillige Arbejde og det folkekirkelige; men begge Dele er Tanker, der er ført igennem efterhaanden og kædet sammen.

I vore Menigheder ligger ubrugte Reserver af Lægfolk, der ikke kan komme til. Vi Præster gør Lægfolket Uret ved ikke at finde dem frem, opdrage dem og lade dem komme til; derfor staar det saa smaat til i vor By.

Der er mange Præster, der gør stor Fortræd, ikke bare daarlige Præster, men ogsaa nidkære Præster, fordi de arbejder i et Sogn, som om der aldrig kommer andre eller har været andre. I gamle Dage arbejdede en Præst paa bestemt Maade, de skiftende Præster var det faste Punkt; nu er det anderledes. Det er ikke Præsterne, der er *det faste Punkt i Menighedsarbejdet*, nej, det er de Mennesker, som trofast ofrer deres Fritid og Penge og Kraft og er paa Knæ for Gud, og hvis Lidenskab det er at tjene Herren. Jeg synes ofte, at man i Præstekredse kritiserer Samfundene i Stedet for, at man skulde takke Gud for dem. — Der er jo ogsaa Præster, der tror, de kan arbejde alene uden Samfundet. Det er helt galt. Vi Præster har at stille os Side om Side med vore Medarbejdere. Det hører med til Kirkefondets Linie, ellers kommer der ikke noget ud deraf. Det er ikke, for at Samfundene skal faa deres Ret, men det er for Guds Riges Skyld. Og vi maa ikke forudsætte, at disse Mennesker er herskésyge, men at det er Mennesker, som ønsker at tjene.

Saa er der noget, der hedder Sognets Ret. Det drejer sig om de Mennesker, der ikke hører til vore Menigheds-kredse; men de staar i Folkekirken og er med til at bære de økonomiske Byrder. Derfor *har* de en Ret, og vi maa ikke se surt og tvært til denne Ret. Der er en Modsætning mellem *det hele Sogns Ret og Samfundets Ret*. Naar vi tænker paa dette Konfliktstof, saa er det omtrent gaet med dette som det gik med det slesvig-holstenske Spørgsmaal. Det kunde holdes nede, saalænge det var Enevælden, der raadede, men i Rigsdagen viste Uløseligheden sig, og nu, da vi har Menighedsraadene, ligger heri Konfliktstof. De véd alle fra Erfaringer rundt om fra Landet, hvilken Lidelse dette kan rumme. Vi kender disse Tilfælde, at der ude omkring sidder Sognekonger, der blander sig i Præstevalg og faar Magten, og den levende Menighed bliver svigtet. Og vi vil faa dette herinde, at Menighedsraadsinstitutionen kan blive Forskole til egentlig politisk Arbejde. Det er mange Steder en uløselig Konflikt, fordi der ikke *kan* gøres Ret og Skel til begge Sider. Ved Kirkefondets Kirker er det anderledes, her kan vi lade *begge Synspunkter komme til deres Ret*. Vi kan lade »Sognet« faa sin Ret uden at svigte Samfundene, fordi hver Kirke har 2 Præster.

Der sukkes nu meget efter en Regulator for Menighedsraadenes Præstevalg. Vi har lagt Mærke til, at Mini-

steriet ikke altid retter sig efter Menighedsraadens Indstilling og tager Nr. 1. Biskop *Fonnesbech-Wulff* har ofte udtalt, at der burde være en »Pavse«, hvor man kunde udnævne en Præst uden Indstilling fra Menighedsraad, saadan som i Sønderjylland i den tyske Tid, hvor det hveranden Gang var Konsistoriet og hveranden Gang Menighedsraadet. Denne Beskæring af Menighedsraadens Ret skulde ske af Hensyn til ældre Præsters Forflyttelsesmuligheder. Men gælder Hensyn til en Præsts Anciennitet da mere end det arbejdende Lægfolks Ret? Jeg synes, det er mærkeligt, at mange Kredse tror saa stærkt paa den Ansvarfølelse, der kan vækkes i Mennesker, naar de kommer ind i et Menighedsraad, men ikke viser nær saa stor Tillid til dem i vore Menigheder, der arbejder for Herren. Det er uretfærdigt.

Kirkefondet har en stor Mulighed for *Indflydelse ved Præsteansættelser* og derigennem for Samarbejde mellem Præster og Samfund. Og naar man indenfor Lovens Grænser kan skaffe bedre Forhold, saa skal man naturligvis gøre det, selv om man andre Steder ikke kan. Fordi man i det øvrige Land har en daarlig Ordning, behøver man da ikke for Ligelighedens Skyld at klamre sig til den, hvor man kan raade Bod paa den. Ja, det er noget med Penge. Kirkefondet har Kaffelegatet; derved kan det give Tilskud til Præsteløn og faa mere erfarne Præster fra Landet herind.

Det er Helweg-Larsens Kongstanke: at dele lige her og sige: Her er Folkekirkens Ret, og her er den frie Menigheds Ret. Det undrer ofte Mennesker, dette: »Hvorfor skal de Folk, der ikke kommer i Kirke, bestemme, hvem de skal høre, som kommer der?« Ja, de spørger jo saadan i deres Naivitet! Eller! Naar vi gerne vil give en Gave, hvorfor skal saa andre bestemme, om vi maa faa Lov til det?

Manden fra Gaden, der elsker Guds Arbejde, tænker ikke i høje, principielle Linier, men ganske jævnt og praktisk vil han synes sig ladt i Stikken, hvis disse Muligheder bliver til Virkelighed. Det vil ikke skabe Idyl. Aa nej. Jeg husker, Oscar Geismar siger et Sted: Guds Fred, det er ikke en hvidmalet Bænk i en Præstegaardshave. Nej, det er det ikke; men »Guds Fred er mer end Englevagt«. — Der bliver Strid, siges der. Det rører mig ikke. Strid har vi alligevel. Og en Strid med den blanke Klinge, der glimter i Solen, skal man ikke være saa bange for.

»Man skal gaa frem i *Tro*.« Ja, der var ogsaa engang En, der sagde til vor Frelser: Kast dig herved (altsaa i Tro), og han skal give sine Engle Befaling, at de skal bære

dig paa Hænder. Men vi skal sandelig være meget sikre paa, at det er *Guds* Vilje og *Guds* Vej. Det kunde jo ogsaa være, at det at kaste sig ud paa det uvisse og svigte vore arbejdende Menigheder til Fordel for den officielle Kirkelighed var at »friste Gud«. Og at det tværtimod var hans Villie, at vi skulde udnytte alle de Muligheder, vi i Kirkefondet har for at løse en Opgave, der skrider efter sin Løsning!

Bestyrelsesmødet.

Kirkefondets Bestyrelse holder sit aarlige Møde den 22. og 23. Oktober. Mødet i Aar vil staa overfor det at skulle vælge ny Formand, da Biskop *Ostenfeld* har ønsket at trække sig tilbage; han var som bekendt født Formand indtil 1927 og siden den Tid valgt Formand, idet man den Gang ændrede Lovene, saa Sjællands Biskop ikke længere er født Formand. Biskoppen mener imidlertid, at han i en kritisk Situation vil staa stærkere og vil kunne gavne Kirkefondet mere, naar han ikke er Formand. Som hans Efterfølger opstilles Stiftsprovst *Ussing*. Desuden har ogsaa Kommandør *Vøhtz* ønsket at trække sig tilbage som Kasserer og Forretningsfører.

Hovedforhandlingen om „Kirkefondets Stilling“ vil blive indledet af Stiftsprovst *Ussing*. I en urolig Tid, som den nærværende, er Kirkefondets Bestyrelsesmøder overordentlig betydningsfulde. Vi beder derfor Kirkesagens Venner slaa Kreds om Mødet, at vi maa blive vejledede af *Guds* Aand, den som baade er Krafts og Sindigheds Aand.

Kirkefondets Aar bog.

Da vi i 1929 indskrænkede Bladet i Omfang og satte Oplaget ned til under en Trediedel af, hvad det havde været, blev det som før omtalt samtidig besluttet at udsende en Aar bog, som formentlig kunde have større blivende Betydning.

Nu er første Aargang kommet. Det er et anseligt Skrift paa 120 Sider, der sælges for den billige Pris af 1 Kr. Indholdet ses paa Bladets sidste Side. Det er ikke her Stedet at anmelden den, men det er Stedet at bede vore Venner blandt Præster og Lægfolk hjælpe os med at faa den udbredt i Menigheden. Da den er paa eget Forlag (i Kommission hos O. Lohse) beder vi om, at man i saa Fald vil forskrive den fra Kontoret, hvorved — ja man kan vel ikke sige, vore Indtægter vil stige, thi vi regner ikke med Overskud — men hvorved vore Udgifter vil gaa ned.

Folketallet i Københavns Sogne

i Tilslutning til Artiklen i Nr. 19, Side 226.

Frelser, *Kristians* (hertil hører Islands Brygge i 1911) og *Simeons* Sogn (til Samuels Udskillelse) fordeler sig paa to Kredse: Fordelingen er delvis efter et Skøn. Tallene i () med mindre Typer er Sognets samlede officielle Tal, men kun det i den paafølgende Linje staaende Tal angiver den Del, som bor i Kredsen og medregnes i Sammenlægningen. Den øvrige Del af Sognet, som altsaa ikke er et selvstændigt Sogn, findes (trykt med Kursiv) i den Kreds, hvor det geografisk hører hen og medregnes der i Summen.

	1911	1916	1921	1925	1926	1927	1928
1. Indre By.							
Frue	12.112	12.128	11.863	11.085	10.952	10.671	10.603
Holmens	9.213	9.298	9.263	8.720	8.654	8.487	8.468
Trinitatis	8.841	9.487	9.070	8.744	8.620	8.595	8.561
Helligaands	9.706	9.205	9.027	8.267	8.144	8.131	7.944
Garnisons	6.403	6.620	6.370	6.074	6.128	6.071	6.017
Kastellet	2.992	4.497	2.620	2.777	2.796	2.936	2.915
St. Pauls	15.333	16.238	15.917	14.695	14.360	13.878	13.613
Frederiks	7.855	8.226	8.383	7.904	7.925	7.618	7.607
Andreas	20.559	20.305	20.709	19.644	19.411	19.160	19.019
Østervold	9.310	9.124	9.062	8.510	8.484	8.364	8.369
Frelser	(12.116)	(13.281)	(13.216)	(14.010)	(13.809)	(13.629)	(13.356)
Kristians	c 11.316	c 11.581	c 11.516	c 11.467	c 11.366	c 11.186	10.913
	(10.041)	(6.799)	(11.262)	(10.944)	(10.899)	(10.589)	(10.728)
	c 7.041	c 6.799	c 6.756	6.438	c 6.393	c 6.083	6.150
Sum: Indre By	120.681	123.508	120.556	114.325	113.233	111.180	110.179
2. Broerne.							
Ø. Jacobs	24.813	12.586	13.149	12.514	12.499	12.549	12.712
Rosenvængets ..		13.194	13.879	12.857	12.614	12.478	12.216
Frihavns	11.175	10.993	11.224	11.136	11.055	10.694	10.743
Davids	12.365	14.763	16.396	9.063	8.953	8.797	8.726
Hans Egede ...				6.207	6.155	5.977	5.897
	48.353	51.536	54.648	51.777	51.276	50.495	50.294
N. Johannes	27.015	27.062	27.598	25.833	25.622	25.226	25.149
Helligkors	17.710	11.359	12.365	11.864	11.793	11.637	11.415
Bethlehem		5.717	5.674	5.440	5.338	5.209	5.171
Nazareth	6.182	6.065	6.249	6.001	5.822	5.786	5.677
Fredens	7.596	7.513	7.526	6.836	6.775	6.573	6.457
Bronsons	8.412	9.457	10.807	9.950	9.690	9.456	9.305
Blaagaards	9.729	9.886	10.255	9.567	9.419	9.182	9.148
Simeons	(13.216)	(14.129)	(18.050)	12.758	12.634	13.374	13.344
	c 6.616	c 7.129	c 9.650				
	83.260	84.188	90.124	88.249	87.093	86.443	85.666
V. Matthæus	24.361	16.998	17.232	15.737	15.399	15.060	14.830
Gethsemane ...	10.162	10.461	10.655	9.641	9.344	9.079	8.866
Krist	14.571	15.167	20.382	11.472	11.254	10.888	11.476
Enghave				8.637	9.066	9.933	9.573
Elias	9.777	10.020	10.574	9.722	9.489	9.497	9.414
Apostel	9.983	11.044	11.729	10.775	10.661	10.415	10.077
Maria	9.875	10.250	10.019	8.722	9.649	9.394	9.453
Absalon		7.464	8.720	8.611	8.759	8.984	9.211
	78.729	81.404	89.311	84.317	83.621	83.250	82.900
Sum: Broerne	210.342	217.128	234.083	224.343	221.990	220.188	218.860

	1911	1916	1921	1925	1926	1927	1928
3. Yderdistrikterne.							
Ø. N. Sion	14.631	16.217	21.165	20.904	22.267	22.583	22.479
Aldersro	4.108	6.969	10.188	15.072	17.227	18.498	19.114
Stefan	22.907	13.778	14.428	16.483	17.172	17.251	17.073
Samuel	c 6.600	c 7.000	c 8.400	9.006	8.801	8.562	8.288
Kingo	8.585	9.083	9.153	9.144	9.314	10.002	10.712
Anna		9.243	10.638	12.948	12.809	12.554	12.521
	56.831	62.290	73.972	83.557	87.590	89.450	90.187
Br. Brønshøj	7.360	7.657	14.661	19.151	20.279	16.076	10.840
Vanløse		2.798	4.377	9.013	9.547	10.572	11.260
Grøndal				6.795	7.456	8.141	9.293
Bispebjerg						5.230	5.365
Husum							6.447
Kapernaum	10.854	11.404	13.680	14.207	13.872	13.683	14.871
	18.214	21.859	32.718	49.166	51.154	53.702	58.076
Vb. Valby	13.679	12.035	11.244	11.738	11.710	12.101	11.982
Timotheus		8.261	11.863	16.270	16.830	18.243	19.343
Frederiksholm ..			2.911	5.427	6.443	6.514	6.452
	13.679	20.296	26.018	33.435	34.983	36.858	37.777
Am. (Til Frelser)...	c 800	c 1.700	c 1.700	c 2.543	c 2.443	c 2.443	2.443
(Til Kristian)...			c 4.506	4.506	c 4.506	c 4.506	4.578
Islands Brygge..	c 3.000	11.061	11.737	12.516	12.911	13.333	13.612
Sundby	14.702	17.268	20.341	22.303	23.204	23.513	23.702
Nathanael	13.364	16.622	21.426	13.197	13.085	12.864	12.606
Allehelgens				9.718	9.780	10.202	11.167
Filips	9.554	11.672	12.918	16.053	17.188	18.720	19.083
	41.420	58.323	72.628	80.836	83.117	85.581	87.191
Sum: Yderdistrikt.	130.144	162.768	205.336	246.994	256.844	265.591	273.231

Sammendrag, København.

Indre By	120.681	123.508	120.556	114.325	113.233	111.180	110.179
Broerne	210.342	217.128	234.083	224.343	221.990	220.188	218.860
Yderdistrikterne...	130.144	162.768	205.336	246.994	256.844	265.591	273.231
Havnen	994	2.986	1.369	1.488	1.488	1.488	1.488
Sum: København	462.161	506.390	561.344	587.150	593.555	598.447	603.758

Frederiksberg.

Frederiksberg	19.655	19.671	19.978	19.491			
St. Markus	17.418	17.345	17.649	16.806			
St. Lukas	10.596	10.397	10.480	9.296			
St. Thomas	8.603	8.290	8.463	7.832			
Mariendal	13.503	14.760	15.875	15.325			
Godthaab	12.722	13.790	14.910	14.136			
Solbjerg	14.740	15.129	17.460	12.177			
Lindevang				9.146			
Sum: Frederiksberg	97.237	99.382	104.815	104.209	103.791	103.430	103.400

Folketællingen er til 1921 pr. 1. Februar og fra 1925 pr. 5. November, hvorfor Aarene 1921—25 er den egentlige femaarige Periode. — Der er tilføjet en Oversigt for Frederiksberg, saa langt Tallene foreligger.

P. Helweg-Larsen.

H. P. Mollerup.

Ved Pastor Mollerups Død har den danske Kirke mistet en af sine mest særprægede Skikkelser og Københavns Kirkesag en af sine første Venner og Medarbejdere. Da »Udvalget for Kirkesagens Fremme« i Oktober 1890 tog fat, var Pastor Steinthal en lille Tid dets første Sekretær; men da han snart efter fik anden Virksomhed, blev Mollerup Sekretær for Kirkesagen.

Allerede som Student havde Mollerup »sit eget Ansigt«; man kunde ikke undgaa at lægge Mærke til ham; og det var ikke blot hans høje, kønne Skikkelse, der tildrog sig Opmærksomheden, men det var hans brændende Iver for at vinde sine Kammerater for Jesus Kristus.

St. Jakobs Kirke og Menighed var hans aandelige Hjemsted; og da han var bleven Kandidat, blev han ganske naturligt Pastor *Krags* Medhjælper, og i adskillige Aar stod de to i et lykkeligt Samarbejde. Her var det, han ved Siden af sin Præstegerning tillige blev Kirkesagens Sekretær; det var ogsaa i den Periode, han sammen med *H. O. Lange* var med til at stifte »*Det blaa*

Kors«. Han havde en stor Kærlighed til de drikfældige og i det hele til de forkomne; og han havde en forunderlig Evne til at vinde deres Fortrolighed og tale dem til Hjerte.

I nogle Aar var Mollerup borte fra København, idet han tog imod Stillingen som Søndagspræst i *Hull*, og disse Aar i England fik stor Betydning for hans Udvikling, saa da han atter vendte tilbage til Jakobskirken — denne Gang som residerende Kapellan, — var der noget sjældent friskt og initiativrigt over ham; han yndede vel nok at være lidt for sig selv (»engelsk«) og at gaa sine egne Veje; men en herlig Arbejder for Herren var han. Saa blev han *Frihavns-kirkens første Sognepræst*; og han havde den Glæde at se et rigt Menighedsliv udfolde sig i det nye Sogn. Højest naaede Mollerup, da han 1905—06 sammen med Pastor *Fibiger* ledede de store Vækkelsesmøder i Koncertpalæet og senere i Lørups Ridehus i Upsalagade.

Men i denne Periode overanstrengte han sig ogsaa, saa

han en Tid lang var meget syg, og selv om han atter rettede sig, fik han dog aldrig sin gamle Kraft igen.

I de sidste Aar, der vist ofte var svære for ham, var hans største *Indsats Kirkens Korshær*; og da han for nylig tog sin Afsked som Sognepræst i en Alder af 63 Aar, var det hans Tanke helt at ofre sig for Arbejdet i Korshæren. Nu er den nidkære og hjertevarme Herrens Tjener imidlertid brat taget bort fra Tjenesten paa Jorden, men Kirkesagens Venner vil altid mindes hans Gerning med Tak.

N. Juhl.

Ricard og Martensen-Larsen.

De to Mænd fra vor Kirkes første Linie, som i denne Sommer har faaet Hjemlov, skal ogsaa mindes her. Det er overflødigt at tale om, hvad de iøvrigt har betydet. Her mindes vi dem for deres Kærlighed til Kirkesagen og som Medlemmer af Kirkefondets Bestyrelse.

Domprovst *Martensen-Larsen* kom i en kritisk Tid til at yde Kirkesagen en god Støtte. I de bevægede Tider, inden Ordningen blev truffet i 1907, kom der bl. a. en samlet Udtalelse mod Kirkefondet fra 22 Centrumspræster i København. Men hans vide Syn fik ham til at stille sig afgjort paa Kirkefondets Side, mod dem, som han iøvrigt stod kirkeligt nær. Den samme Evne til at sætte Sagen over Partier og Personer viste han ogsaa i det kirkelige Udvalg, da Bølgerne var ved at rejse sig. Det var der, han bl. a. sagde: „Til Hensætningen om, at Kirkefondets Forretningsudvalg skulde blive mere almenkirkeligt, skal jeg kun sige: Ja, det kan vi jo gerne ønske; gid det maatte kunne blive det, men vel at mærke uden at Arbejdets Energi derigennem svækkes . . . . Men selvfølgelig hvor som helst der er Mennesker, der *kan* arbejde sammen for de samme Idealer, er det jo ønskeligt, de finder hinanden fra de forskellige Sider i Folkekirken.“ Disse Ord er vi ham taknemlige for, som overhovedet for den Kærlighed til Kirkesagen, han bevarede gennem Aarene.

Ricards Stilling til Kirkesagen var — som han selv — noget for sig. Han var ikke Sognets Præst, han var Københavns Præst, og hans Format og Anlæg anviste ham hans Arbejdsmaade. Den laa paa andre Linier end Kirkefondets, og der var adskilligt i Kirkesagens Tanker, som han ikke havde videre Forstaaelse for. Men han havde til Gengæld en overvældende Forstaaelse for, hvad det betyder, at Guds Ord kan forkyndes rigeligt, at Arbejde kan gøres, og han havde derfor en stor og levende Kærlighed til Kirkesagen, som han med særlig Lyst slog til Lyd for baade i Skrift og Tale — vi glemmer saaledes ikke hans Indsats ved Hjælpe-

indsamlingens store Møde i Koncertpalæet 1925. Det var ham derfor ogsaa en Glæde, da han valgtes ind i Bestyrelsen — det skete først i 1927, det var derfor kun i Fjor, at han var med til Bestyrelsesmøde.

Vi har Grund til at være taknemlige for, at vort Arbejde havde disse to Mænd som Medarbejdere.

P. Helweg-Larsen.

Hjælpeindsamlingens afsluttende Repræsentantstævne.

Hjælpeindsamlingen har d. 17. og 18. September holdt sit syvende og sidste Repræsentantstævne — altsaa Hjælpeindsamlingen paa Landet, den i København er, som bekendt, et Aar senere paa Færde. Det betyder ikke, at Hjælpeindsamlingen er forbi, skønt de fem Aar er gaaet i Aar. Den har endnu det sidste, og, næst Begyndelsen, vigtigste Tag tilbage. Det er altsaa for tidligt at skrive Hjælpeindsamlingens Nekrolog, men Repræsentantstævnernes Nekrolog kan skrives.

Og her er et af de Tilfælde, hvor en smuk Nekrolog er paa sin Plads. Her er meget at mindes med Tak og Glæde, medens man skal søge for at finde det, som vilde virke forstyrrende i en Nekrolog. Thi disse Møder har været noget for sig selv. Ikke blot vi fra Ledelsen herinde, men mange, som kom rejsende herind, synes, der var en egen Luft over dem.

Hvad er det, som har gjort Repræsentantstævnerne til det, de blev? Først, at der lyste *et stort Maal* for os. Det kan man jo nok kalde det, at skaffe vor Hovedstad alle de Kirker, den har Brug for. Og Maalet var endda langt mere end Bygningerne.

Dernæst, at vi var forenede om *et Arbejde*, og et Arbejde, som stillede betydelige personlige Krav. Man skal være varsom med at anvende det misbrugte Ord Offer — selv om der sagtens har været adskillige, for hvem selv 50 Øre om Maa-neden har været et Offer. Men naar jeg tænker paa den store Skare af frivillige Medarbejdere, vel sagtens 6—8000, som ofte har givet meget af deres Tid, saa kommer vi vel alligevel af og til op i Nærheden af det Ord. Og det bringer baade Glæde og Velsignelse til Arbejdet.

Fremdeles, at vi kunde høre *Kærligheden til Kirkesagen* gro. Gamle Træer skød friske Skud og nye Vækster spire frem. Det er det, Kirkesagen aandeligt skal leve af. Jeg har derfor heller ikke kunnet frigøre mig for det Indtryk, at ved disse Møder har egentlig *Kirkesagens Tyngdepunkt* i stigende Grad ligget i disse seks Aar. Det var en Oplevelse, da vi første Gang mødtes i 1923 og mærkede Viljen til at føre

Sagen igennem og Troen paa, at den var fra Gud — inden der endnu var begyndt nogen Tegning. Og denne Tro er vokset gennem Aarene.

Men først og sidst blev disse Møder det, de blev, fordi vi følte os under Guds Velsignelse. Der var et Ord, som gik igen gennem dette Aars Stævne: *Guds Herlighed*. Det mødte os ved Mødets Aabning, da Formanden, Pastor *Bang*, talte over Ordet: vi saa hans Herlighed. Det kom igen, da Pastor *Benj. Balslev* indledede den anden Dag med at tale om at leve til Pris for hans Herlighed. Og med det sluttede Stævnet, da Formanden ude i Blaagaardskirken — efter Stiftsprovst *Ussings* Prædiken over den gamle Kirkesagstekst fra Sak. 4 — holdt Skriftetalen over Ordet „jeg vil være til Herlighed midt i den“ (Sak. 2, 9).

Det har været saadan, at hvert af Repræsentantstævnerne har haft sit Særpræg. Særpræget i Aar var dette, at det mere var Kirkesagen end Hjelpeindsamlingen det gjaldt, og at man *ikke vilde slippe*, selv om Hjelpeindsamlingen var forbi. Derfor blev det maaske det bedste Møde, vi har haft, i hvert Fald et Møde, som var i særlig Grad egnet til at være det sidste i et saadant tidsbegrænset Arbejde som Hjelpeindsamlingen.

Tirsdag Aften var der en friere Sammenkomst, som var helliget Fortiden. Professor *Westergaard* og Pastor *Bang* fortalte fra Kirkesagens Begyndelse, og Direktør *Malmstrøm* og Pastor *Jensen*, Frederikshavn, fra Hjelpeindsamlingens Begyndelse. Det tog i hvert Fald mig stærkt paany at opleve Begyndelsen til dette Arbejde. Men bagefter ved Kaffebordene, da Ordet var frit, mærkedes det, at Spirerne til Fremtiden allerede skød kraftigt i Fortidens Jord. Det var, da den ene efter den anden rejste sig og sagde, at det kunde ikke være sidste Gang, vi mødtes, Arbejdet maatte fortsættes paa en anden Maade, naar Hjelpeindsamlingen var forbi. En af Aftenens Talere var forøvrigt en levende Illustration hertil, idet Pastor *Jensen*, en af Amdsudvalgsformændene, om en Maaned forlader Sognepræstegerningen i Frederikshavn for at komme herind og blive ordineret Medhjælper.

Det praktiske Punkt, der forhandlede, var selvfølgelig *Gennemførelsen* af Hjelpeindsamlingen.

Stillingen er den, at der er tegnet Bidrag til 1.905.000 Kr., og desuden har Holbæk og Præstø-Roskilde Amter lovet deres Kirker 40.000 udover det tegnede — ialt 1.945.000. Som bekendt er de 19 oprindelige Kirker nu blevet til 18, idet en af dem har vist sig at være overflødig, saa Kirkefondet endogsaa har solgt Grunden. Derved bliver det muligt at *gennemføre Planen helt, om vi faar dette Beløb fuldt indbetalt*, skønt Byggepriserne ikke faldt saa meget som ventet, hvilket betyder, at seks Kirker, der er paabegyndt i den dyre

Periode, skulde have et Tilskud, der mere end sluger, hvad der vindes gennem den udgaaede Kirke. Maaske vil vi dog behøve c. 30.000 yderligere for at kunne gennemføre Planen i et og alt.

Ved Regnskabsaarets Slutning var c. 1.800.000 forfaldne til Indbetaling. Heraf var indgaaet noget over 1.600.000. Regner man, at de endnu ikke forfaldne 100.000 vil indgaa, bliver Restancerne 200.000. For Øernes Vedkommende er Restancerne 12 pCt. af det tegnede Beløb og for Jyllands 20 pCt. Spørgsmaalet er altsaa først og fremmest om at faa disse 200.000 Kr.s Restancer eller faa Dækning for dem.

Den ene af Indledderne, Provst *Valentiner*, talte en Del om Vanskelighederne. De er saa ligetil, at enhver kan tænke sig dem. Men derpaa sagde han: men vi gør det alligevel. Den anden Indleder, Lærer *Lovmand Mikkelsen*, saa ogsaa Vanskelighederne. Og hvis nogen kom til at tvivle om, at Gerningen var Herrens, eller at den skal fremmes nu, var det kun naturligt, at de trak sig tilbage, men det er mindst ligesaa naturligt, at de, som tror, at Gerningen er Herrens, og at Tiden er inde, fortsætter. Og viser Gud os saa, at han kan undvære os, medens vi ikke kan undvære Velsignelsen deri, saa kan Trøen holde ud. — Hun tog ikke helt fejl, den Kone, som mente, at naar der blev indsamlet saa store Gaver i Haslev, skyldtes det, at „Pastor Bang fik Procenter“. Vi har faaet rigelige Procenter i dette Arbejde.

Af *Enkeltheder i Arbejdet* for Gennemførelsen skal nævnes følgende. Gentagne Gange viste det sig, at man i høj Grad regnede med Møder til det afsluttende Arbejde, undertiden ved Præster fra København, undertiden ved lokale Kræfter. Nogle vilde samle ind ved Møderne, andre ansaa det for bedre at lade disse berede Vejen for en paafølgende Indsamling. Det anbefaledes at sammenkalde Hjælperne til et Møde. En Taler hævdede stærkt, at Sognene i et Amt maa føle sig solidariske overfor Amtets samlede Tegning. Saa var der Muligheden af en Indsamling i de Sogne, hvorfra intet er modtaget; det havde nemlig vist sig, at medens der kun har været 71 Sogne uden Tillidsmænd, er der 168 uden nogensomhelst Indbetaling — et enkelt Amt manglede endogsaa kun Tillidsmænd i 2 Sogne, men Indbetaling i 21. Omvendt havde en Købstad i Holbæk Amt — og den største har 12.000 Indb. — tegnet 3500 Kr. til det sidste Tag.

Men Gennemførelsen standser ikke med 1.945.000 Kr. eller med Penge overhovedet. Kærligheden spørger ikke, hvor lidt der kan nøjes med. Og der er hos mange kommet en stor Kærlighed til Kirkesagen — ofte særligt samlet om deres „egen“ Kirke. Vi tør tro, at naar Pengene til den er indbetalt, vil Bønnen for den ikke standse. Thi ingen har

kunnet undgaa at mærke, at den *aandelige Gennemførelse af Kirkesagen* er traadt mere og mere i Forgrunden.

Noget af det, som sank dybest i de fleste, var sikkert Pastor *Kr. Jensens* Foredrag, som findes først i Bladet, og Stiftsprovst *Ussings* paafølgende Indlæg. Og det var ikke kirkepolitisk Interesse, men Forstaaelsen af, at derigennem beredes Vej for den aandelige Gennemførelse.

Det var Mødets Særpræg — og saa Viljen til at blive ved at slaa Kreds om Arbejdet, naar Hjælpeindsamlingen var forbi, og gøre det baade udvortes og aandeligt. Det var Meningen med de Foredrag, hvormed de egentlige Møder sluttede, Pastor *Holger Sørensens* og mit Foredrag: „Naar Hjælpeindsamlingen er forbi — hvad saa?“ (Pastor Sørensens Foredrag har været i „Kr. Dagblad“ og ligger tæt op ad hans Artikel i Kirkefondets Aarbog). Og de foregaaende Forhandlinger gav, synes vi, det tydelige Svar paa dette Spørgsmaal: „Ja, vi vil, o Gud“ — eller endnu bedre, som det hedder i den engelske Original: „Ved din Naade vil vi.“

Og saa skal med Guds Hjælp Hjælpeindsamlingen, om den saa aldrig saa meget skal afsluttes i 1930 — og det skal den — langt mere blive en Begyndelse end en Afslutning. Og naar Gud lader os se noget af sin Herlighed, gør han det vel, for at vi „skal se større Ting end disse“.

Saa takker vi Ham for det, som er ved at være forbi, og for det, som er ved at komme.

P. Helweg-Larsen.

Grundstensnedlæggelser.

Søndag den 16de Juni blev Grundstenen nedlagt til den endelige *Hans Egedes Kirke*. Der havde tidligere været en Tegning med et Taarn, som man næppe havde kunnet magte økonomisk. Men det blev strøget ved en lykkelig Ændring, hvorved Kirken paa en Gang blev 40,000 Kr. billigere, fik en bedre Plan og, synes vi, tillige blev smukkere.

Grundstensnedlæggelsen formede sig paa sædvanlig Maade. Efter at Pastor *Grünfeld* havde budt velkommen, læste Komitéens Kasserer, Grosserer *Lønberg* Grundstensdokumentet; derpaa blev den første Sten lagt af Professor *Westergaard*, den anden af Sognepræst *Benjamin Balslev*, Soderup, Repræsentant for Amtet, og den tredie af Pastor *Grünfeld*. Efter at jeg dernæst havde talt kort, sluttede Festen med Bøn ved Andenpræsten, Pastor *Baun*.

Naar *Hans Egedes Kirke* allerede halvfemte Aar efter den foreløbige Kirkesals Indvielse kunde gaa i Gang med den endelige Kirke, skyldes det en stor Offervillighed i Holbæk Amt, og denne hænger sikkert atter sammen med, at der her har været en saa levende Forbindelse mellem Amtet og Kirken som kun faa Steder. Det mærkedes ogsaa ved, at 40 Venner fra Holbæk Amt var kommet til Stede ved Grundstensnedlæggelsen under Ledelse af Pastor *Benjamin Balslev*, idet Formanden, Pastor *Chr. Gad*, Kundby, havde Forfald. Da jeg ved den hyggelige Sammenkomst umiddelbart efter Grundstensnedlæggel-

sen mindede om, hvordan Hjelpeindsamlingens Forretningsudvalg ved Arbejdets Begyndelse havde fordelt Amterne mellem de forskellige Kirker, ligesom Kanaans Land blev fordelt mellem Israels Stammer, kunde Pastor Grünfeld derfor ogsaa med Rette sige, at de blev ikke forfordelt, thi de fik baade Gads og Benjamins Stamme.

Endnu en Grundstensnedlæggelse har fundet Sted, nemlig til Begyndelsen af en ny Kirke ude i Valby i det saakaldte *Trekronerdistrikt* i Jesuskirkens Sogn. Da dette kun er paa 12,000, og da Bebyggelsen er stillestaaende, vil der ikke kunne blive Tale om, at det bliver Sognekirke, før Bebyggelsen i den tilstødende søndre Del af Timotheus Sogn er saa vidt fremskredet, at der derfra kan afgives en betydelig Del til Jesuskirkens Sogn. Da dette Sogn imidlertid allerede nu er stærkt delt ved Roskildebanelen, saa der kan trænges til et Arbejdscentrum i Trekronerdistriktet, og Midlerne var til Stede til at opføre første Del af den kommende Kirke, vedtog man at bygge, og Grundstenen blev nedlagt den 15de September.

Man tænkte sig, at Krypten skulde være en Fialiarkirke, der skulde betjenes af Præsterne ved Jesuskirken og drives af Menigheden uden nogen ekstra Udgift for Kirkefondet eller det offentlige. Da Sagnet ikke er større, har Kirkeministeriet imidlertid ikke ment i Øjeblikket at kunne tage Stilling til, hvorvidt det vil give Tilladelse til Indvielse af Bygningen som Kirke. Det er altsaa ikke udelukket, at den foreløbig kun vil komme til at gøre Tjeneste som Menighedshus.

Ved Grundstensnedlæggelsen blev der først talt af Distriktets Præst, Pastor *Ehrhardt* og dernæst af Stiftsprovst *Ussing*, som derpaa nedlagde den første Grundsten. Den anden blev nedlagt af Sognepræst *Barris*, Øster Starup, som Repræsentant for Vejle Amt, den tredje af Pastor *Ehrhardt*, hvorpaa Pastor *Oldenburg* sluttede Højtideligheden. Ved Sammenkomsten i Effata om Aftenen blev der bragt adskillige Hilsener baade fra Frederiksborg og Vejle Amter, som har været sammen om Dobbeltopgaven i Frederiksholm og Jesuskirkens Sogne, selv om det særlig er Vejle Amt, der har det sidste Sted.

Stiftsprovst *Ussings* Tale ved Grundstensnedlæggelsen gav forøvrigt Anledning til en Del Omtale i Pressen. Han fremdrog i den Minder fra Modstanden mod nye Kirker fra den Tid, han selv var Præst i Valby, og talte derefter kraftigt om den Modstand, der stadig kunde komme frem overfor Guds Riges Arbejde. Da disse Udtalelser blev udførligt refererede og kommenterede i Pressen, er der ingen Grund til her at gaa ind paa Enkeltheder; kun skal det bemærkes, at Stiftsprovsten i en Erklæring i Pressen oplyste om, at Udtalelserne ikke var rettede mod Kirkeministeriets Stilling i Sagen, bl. a. fordi han selv var enig med denne i, at der for Tiden kun opførtes et Menighedshus.

P. H.-L.

Fra Arbejdsmarken.

Dødsfald ved vore Kirker. — Foruden Pastor Møllerup er fire andre af vore Medarbejdere afgaaet ved Døden i Aar. I Januar døde Graver *Strøby* efter 27 Aars tro og flittig Tjeneste. I Marts døde Frk. *H. Seidelin*, som havde været Organist ved Annakirken siden dens Indvielse 1914 og gjort et trofast Arbejde baade i sin egentlige Gerning og i Menighedens Arbejde. I April døde Graver *Albrechtsen* ved Brorsonskirken, hvor han havde tjent endnu fra før Kirken blev indviet i 1901; han havde givet en stor Indsats i Menighedens Arbejde paa forskellige Omraader. Endelig døde Kordegn *Østergaard* i Juni efter kun 9 Maanedes Tjeneste ved Timotheuskirken af den Sygdom, som allerede havde mærket ham, da han maatte rejse hjem fra Missionsmarken

i Kina; hans Tjeneste blev dog lang nok til, at man kunde lære at kende hans ualmindelige Evner til personlig Samtale med Folk.

Nye Præster. — Til Sognepræst ved Frihavnskirken i Stedet for Pastor *Mollerup* er udnævnt Sognepræst *Carl Johan Jacobsen*, Toftlund, som søgte Embedet efter Menighedsraadets Opfordring. — I Stedet for Pastor *Flemming Hvidberg*, der er blevet Docent ved Universitetet, er Sognepræst *Kr. Krarup* fra Harring og Stagsted i Thy blevet udnævnt til Kaldskapellan ved Alle Helgens Kirke; han har i sin Tid været Præst ved Kapernaums Kirke.

Ny Kirke i Filips Sogn. — I en Konkurrence om en ny Kirke i Filips Sogn mellem Arkitekterne *Kr. Gording*, *Axel G. Jørgensen*, *S. Lemche*, *R. W. Rue*, *Tidemand-Dal* og *P. Staffeldt Matthiesen* sejrede sidstnævnte med det smukke Projekt, som findes afbildet paa sidste Side. Det er et trefløjet Komplex, hvor vi haaber med det første at begynde paa første Tempo, Sidefløjen (Menighedshuset) og den laveste Fløj (Præsteboligen). Det er Hjørring Amt, som støtter Kirken — og leverer Præsten oven i Købet, Pastor *Jensen*, Frederikshavn.

En Kirke opgivet. — Som omtalt inde i Bladet (Side 268) er en af de Kirker, der var med i Hjelpeindsamlingens Plan, opgivet, og Kirkegrunden i »Under Elmene« er solgt. Det havde været Tanken, at et nyt Sogn skulde være oprettet med Tilskud fra *Nathanaels* og *Sundby* Sogne, men Hovedparten skulde komme fra det Stykke af *Kristians Sogn* paa *Kristianshavn*, som ligger paa *Amager*. Det viste sig imidlertid, at den Sogneregulering andetsteds, som skulde være Forudsætningen herfor, maatte anses for uigennemførlig, hvorfor Planen maatte opgives.

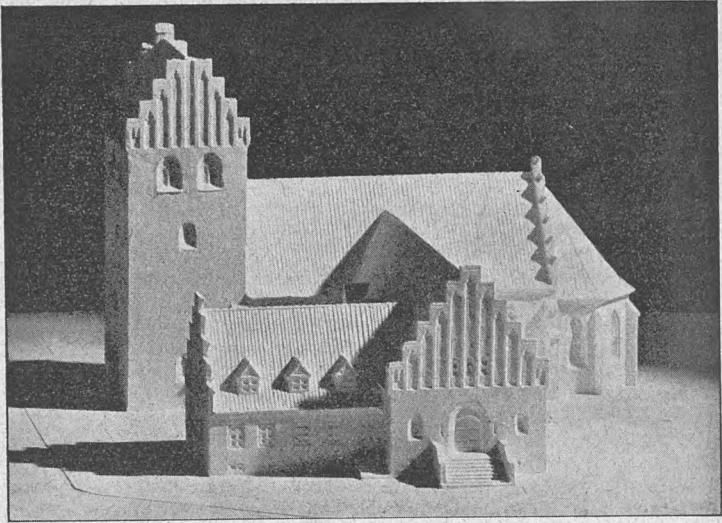
Fresko-Maleri i Gethsemane Kirke. — Gethsemane Kirkes Altartavle har hidtil kun været en ret lille Kopi efter *Carl Blochs* »Kristus i Gethsemane« mod en stor, flad Korvæg. Menigheden har imidlertid gennem et Par Aar samlet ind (Kr. 6,300) for at kunne faa dette Alterbillede erstattet med et Freskomaleri over hele Væggen, og Søndag den 1. September kunde Billedet afsløres ved Højmesse gudstjenesten, hvor Sognepræst *Biørn-Lorenzen* prædikede. *Professor Oscar Matthiesen* har her fremstillet den Situation i Fortællingen fra Gethsemane, hvor Herren kommer til de tre Apostle, paa en saadan Maade, at det var kendeligt baade ved Gudstjenesten, hvor den blev afsløret, og ved Sammenkomsten i Menigheden om Aftenen, at Kunstværket formaade at tale til Menigheden. Vi skal i næste Nr. bringe en Genivelse af Billedet.

Omdannelse af Kapellanier. — I Anledning af Embedsledighed i det residerende Kapellani ved Apostelkirken, hvor Sognet har 10,000 Mennesker, er dette blevet omdannet til Kaldskapellani; samtidig er i *Filips Sogn* paa ca. 20,000 Mennesker Kaldskapellan, Pastor *Schack* blevet residerende Kapellan.

Det lutherske Verdenskonvent. — 120 Deltagere i det lutherske Verdenskonvent var efter Indbydelse fra Kirkefondet med til en Biltur til Kirker paa *Vesterbro* og i *Valby*. Desuden fik alle Deltagerne overrakt et smukt, lille, illustreret Skrift paa 32 Sider, udgivet i den Anledning, »The Copenhagen Church Fund«. Skulde nogen af vore Læsere ønske at give Udlændinge Besked om Kirkesagen, vil de kunne faa dette Hefte fra Kontoret.

Arv. — Kirkefondet har haft den Glæde at modtage 1000 Kr. i Arv efter en unavngiven Præstedatter samt Meddelelse om, at vi vil faa ca. 6000 Kr. efter Enkepastorinde *Louise Andersen*, født *Kramer*.

Hjelpeindsamlingen. — De, som maatte ønske at faa Hjelpeindsamlingens Regnskab, bedes skrive derom til Kontoret. Det sendes til alle Tillidsmænd og Amtsudvalgsmedlemmer. — Hos Fotograf *Danielsen*, *Frederiksberggade 21*, faas et udmærket Billede fra Repræsentantstævnet (Pris 3,50 Kr., inkl. Forsendelse).

Den nye Kirke i Filips Sogn.

KIRKEFONDETS AARBOG

Første Aargang lige udkommen.

INDHOLD:

Harald Westergaard: Før og nu.

Henry Ussing: Lidt om Grundtankerne fra Kirkesagens Begyndelse.

P. Helweg-Larsen: Kirkefondet og den nuværende folkekirkelige Situation.

Kr. Jensen: Kirkefondet og den nuværende aandelige Situation.

Holger Sørensen: Kirkesagen og det øvrige Land.

A. Fibiger: Sankt Mariæ Kirkesal.

J. Oskar Andersen: Kirkeforstaaelsen og Kirkens Selvstændiggørelse.

P. Helweg-Larsen: Kirkesagen i det sidste Aar.

120 Sider.

Pris 1 Kr.

I Kommission hos *O. Lohse*. Faas i enhver Boghandel. Vi beder Kirkesagens Venner søge at faa Bogen afsat indenfor den Menighed, de tilhører, og i saa Fald skrive til *Kontoret* efter et Antal Eksemplarer, som forsendes portofrit.

INDHOLD: *Kr. Jensen*: Kirkesagens Linje og Menigheden i Danmark. — Bestyrelsesmøde. — Kirkefondets Aarboeg. — Folketallet i Københavns Sogne. — *N. Juhl*: H. P. Møllerup. — *P. Helweg-Larsen*: Ricard og Martensen-Larsen. — *P. Helweg-Larsen*: Hjelpeindsamlingens afsluttende Repræsentantstævne. — Grundstensnedlæggelser. — Fra Arbejdsmarken. Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K. Postgiro 1649, Tlf. Kontoret: Byen 3788, — Sekretæren: Byen 6922, — Hjelpeinds. Byen 4812. Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Duplex-Trykkeriet (Hansen & Slick).

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 22.

November.

1929.

Store Bededags Kollekt 1928 og 1929.

Københavns Stift.		1928		1929	
	1928	1929		1928	1929
L.Y.M. i Slotsk.	776.43	502.10	Sundby	65.00	72.54
Vor Frue	700.00	942.23	Filips	175.00	185.00
Trinitatis	100.00	65.05	Nathanaels ...	90.00	86.00
Vartov	49.54	82.00	Alle Helgens ..	50.00	31.00
Helligaands ...	160.00	30.00	Bethel Nyhavn.		30.00
St. Petri K. ...		8.00	St. Matthæus..	17.29	65.00
St. Andreas	160.00	180.00	Krist	120.00	122.00
St. Johannes ..	75.06	50.00	Enghave	90.50	191.84
Nazaret	235.00	244.71	Gethsemane ...	114.00	118.00
Fredens	200.00	150.00	Apostel	166.39	146.11
Helligkors	214.19	166.71	Jesus	243.80	300.00
Brorsons	168.39	125.00	Elias	1081.00	1196.00
Bethlehems ...	111.00	100.00	Maria	107.00	60.00
Blaagaards	85.25	138.87	Absalons	80.00	75.00
Kingos	26.00	67.00	Frederiksh.	75.00	65.00
Simeons	57.00	34.90	Timotheus	85.00	210.00
Kapernaums ..	151.65	109.22	Fr.berg K.	227.60	402.55
Ansgarsalen ..		9.00	St. Lukas K. ..	61.01	66.17
Brønshøj	142.51	188.00	Solbjerg	579.18	601.77
Samuels	100.00	122.09	Mariendals ...	340.00	322.50
Abel Katrines.	26.00	38.00	Godthaabs	287.96	215.87
Annas	145.00	145.00	St. Markus	71.00	85.94
St. Lukas S	100.00	74.65	Emmaus (Diako-		
Grøndals	71.10	59.30	nissesti.)	128.00	94.77
Vanløse	17.96	50.82	Lindevang	74.50	46.84
Holmens	500.00	410.37	Taarnby	21.45	31.05
Garnisons	590.00	615.00	Kastrup	40.00	31.00
St. Pauls	33.00	46.00	St. Magleby ...	47.30	64.85
Frederiks	75.00	80.00	Dragør	48.35	45.85
St. Jakobs	362.00	290.00	Hvidovre	40.25	21.71
Taksigelses	275.25	302.00	Rødovre		3.51
Luther	42.35	44.15	Gladsakse	62.00	34.50
Sions	266.19	205.73	Bagsværd	180.00	200.50
Dauids	58.39	61.19	Herløv	55.19	38.00
Hans Egedes ..	180.00	116.52	Søborg	161.25	169.50
Esajas	749.64	544.22	Gentofte	61.00	145.00
Frihavns	80.20	72.05	Hellerup	359.67	250.21
Vor Frelsers ...	29.30	47.34	Messias K.	131.18	216.05
Christians	104.74	107.10	Ordrup	170.00	66.80
Hans Tavsens.	30.58	37.86	Vedbæk	9.05	18.06
Citadels	11.39	12.84	Lyngby m.		
			Lundtofte ...	57.27	62.00
			Taarbæk	30.00	25.00
			Søllerød	50.00	60.00
			Brøndby		
			V. og Ø.	72.77	85.95
			Glostrup	15.35	61.55
			Hersted Ø.-V. .	7.00	5.00
			Vallensbæk	7.22	8.12
			Thorslunde-I. .	11.40	10.00
			Høje Taastr. ...	59.20	59.53
			Sengeløse	7.00	10.00
			Taastrup N. ...	32.00	29.00
			Ballerup-M.	66.23	50.62
			St. Mariæ.		
			Helsingør ...	180.95	45.56
			St. Olai,		
			Helsingør ...	152.05	163.21
			Tikøb-Gurre-Ege-		
			bæksvang ...	141.00	120.00
			Hornbæk-H. ...	82.42	82.95
			Asminderød-Hum-		
			lebæk-Grønholt m.		
			Fredensb. ...	99.77	95.00
			Karlebo	7.55	16.00
			Blovstrød-L. ...	221.85	200.00
			Birkerød-H.	24.85	
			Hørsholm-R. ...	203.00	182.25
			Gerlev-D.	101.10	65.00
			Skibby	25.00	74.00
			Kyndby-K.	23.00	27.60
			Ferslev-V.	19.80	18.00
			Øvrø		12.05
			Skovkirken ...	6.00	8.00
			Ølstykke	31.00	
			Stenløse-V.	24.20	
			Slagslunde-G. .	14.00	11.00
			Farum	20.50	22.30
			Hillerød-N.H. .	180.00	150.00
			Lynge-U.	33.45	34.75
			Slangerup-U. .	55.00	40.00
			Hjørslunde		5.00
			Fr.sund-O.	108.02	73.99
			Snodstrup	18.00	21.05

	1928	1929		1928	1929		1928	1929
Esbønderup V.	18.25	9.00	Tømmerup	56.10	38.25	Terslev-Ø.	21.46	25.00
Søborg	40.00	45.15	Aarby		14.00	Sorø	70.34	75.00
Gilleleje	42.00	49.37	Udby	45.55	66.25	Pedersborg-K.	30.00	
Græsted	107.00	80.50	Stallerup	25.00	20.00	Lynge-B.	65.00	25.00
Maarum	77.25	79.25	St.-L. Fuglede.	25.57	6.50	Alsted-F.	13.00	22.00
Helsing-V.		65.17	Sæby-H.	83.00	70.00	Munkebjerg-		
Blidstrup	71.00	22.00	Rerslev-R.	137.27	192.10	by-B.	38.00	52.00
Vejby-T.	36.00	31.50	Tersløse-S.	81.70	100.70	Gyrstinge-F. ...	22.00	16.50
Ramløse-A	20.74	20.10	Ørslev-S.	88.76	140.00	Stenmagle-St. .	40.65	137.75
Strø	20.00	21.00	Havrebjerg ...	29.00	29.25	Bringstrup-S.	12.00	21.00
Lille L.-Ølsted.	28.70	20.10	Gjerslev-L.	55.00	65.00	St. Mikkels K.,		
Kregome-V. m.			Finderup	27.00	50.00	Slagelse	170.86	186.70
Fr.værk	188.08	116.15	Gjørlev-B.	112.05	77.75	St. Peders K.,		
Melby	40.05	20.00	Helsing-D.-			Slagelse		30.00
Torup-L.	70.00	63.86	Reersø	64.00	51.80	Korsør-T.	56.00	53.60
Rønne-K.	100.00	100.00	Hørby		12.00	Sønderup-N. ...	11.00	20.30
Nylarsker	2.00	28.00	Hagedst-G. ...	30.00	44.50	Sorterup-Ø. ...	13.68	10.00
Nyker	15.00	28.50	Stiftsbjergby-M.			Slotsbjergby-		
Hasle-R.	16.75	10.00	(til Hans Ege-			Sludstrup ...	15.00	32.80
Olsker-A.	86.50	145.00	des K.)	30.00		Stillinge	19,25	22,50
Klemensker ...	27.00	42.80	Kundby	66.17	40.00	Havrebjerg ...		3,85
Ibsker-S.	125.00	28.00	Hjembæk-S. ...	31.80	97.60	Skelskør	41,40	50,61
Østerlarsker-G.	70.00	80.00	Jyderup-H.	25.00	73.00	Egeslevmagle .	80.00	81.00
Østermarie ...	8.31	5.75	Skamstrup-F. .	25.50	36.00	Høve-F.	24.00	32.00
Naksø-B.	155.30	128.00	Holbæk	156.67	167.00	Sorbymagle-K.	10.50	8.00
Aaker-Aa.	73.00	68.00	Merløse	15.05	15.33	Gimlinge	18,05	24,75
Povelsker	50.00	75.00	Butterup	15.11	54.70	Haarslev-T. ...	42.75	17.42
Pedersker	14.00	26.00	N. Jernløse-K..	35.00	55.00	Hyllested-V. Hol-		
			S. Jernløse-S. .	30.00	35.00	steinborg	132.47	98.74
			Tølløse	31.90		Ørslev-B.		42.00
<i>Roskilde Stift.</i>			Tostrup	20.50	20.00	Tjæreby	6.00	11.00
Roskilde			Aagerup	24.10		Magleby	10.50	16.35
Domk.	207.65	145.76	Asminderup-G..	95.00	103.60	Agersø	13.00	16.00
Vor Frue K. St			Soderup-E.	40.70	39.02	Omø		33.00
Jørgensb. ...	40.10	30.25	Uggerløse	95,95	90.00	Tjustrup-H. ...	73.50	30.00
Herslev-G.	35.00	23.00	Ondløse-S.	11.20	22.00	Krummerup-F..	63.15	64.82
Kornerup-S. ...	13.50	10.00	Følleslev-S.	82.75	55.00	Vallensved	17.56	8.35
Himmelev	12.00	17.00	Bregninge-B. ..	95.09	100.00	Marvede-H.	78.25	33.05
Hvedstrup-F. .	36.00	30.00	Viskinde-A.	44.40	54.00	Kvislemark-F.	8.00	52.25
Jyllinge-G.	18.00	12.45	Værsløv	11.65	15.05	Karrebæk	38.00	30.00
Sonnerup-R. ...	73.56	43.01	Vallekilde-H. .	62.00	86.00	Fødby	10.00	12.00
Hvalsø-S.	27.50	25.13	Vallekilde			Herlufsholm ...	48.53	69.80
K. Saaby-K. .	19.95	20.75	Valgm.		15.00	Fakse	92.00	31.15
Hyllinge-L. ...	21.05	10.00	Sejerø		61.20	Spjellerup-S. .	10.00	20.50
Sæby-G.	42.05	34.50	Nykøbing-S.R..	30.00	15.00	Hylleholt	46.25	40.00
Greve-K.	24.00	15.60	Odden	25.00	39.00	Vemmetofte ...	52.00	34.00
Rerslev-V.	16.00	22.00	Højby-L.	20.00	16.55	Karise-A.	30.00	
Snøllelev-T. ...	50.00	64.00	Vig-A.	24.00	41.59	Dalby-T.	107.00	100.60
Karlsunde-K.	39.00	32.00	Egebjerg		12.00	Kongsted	19.00	
Havdrup-S. ...	20.17	20.55	Asnæs	7.00	10.00	Ulsø-Ø.	20.00	32.00
Jersi-S.	172.45	286.75	Faarevejle-D.	10.00	8.00	Roholte	15.00	17.75
Køge-Ø.	47.00	52.27	Ringsted-B. ...	42.00	70.45	Lidemark-B. ...	33,20	22,61
Rorup-G.	30.00	25.00	Vigersted-K. ...	12.00	12.00	Vollerslev-G. ...		35.00
Ørsted-D.	45.00	40.00	Nordrup-F.	43.80	40.25	Herfølge	30.00	30.00
Borup-K.	15.00	6.00	Hømb-V.	30.15	27.00	Valløby-T.	22.00	22.50
Ejby-D.	37.00	27.00	Førslev-S.	90.00	100.00	Enderslev-V. ...	8.00	8.00
Højelse-L.	9.50	15.00	Haslev-F.	903.45	787.69	Storehedinge ..	10.00	41.65
Kalundborg ...	122.00	121.00	Testrup	33.10	48.10	Højrup	20.00	20.00
Raklev		64.00						
Refsnæs		11.75						

	1928	1929		1928	1929		1928	1929
Vang-T.	5.00	4.50	Vorning-K.-H...	16.54	58.00	Strandby-F.	19.00	132.25
Skinnerup	38.65		Norbæk-S.-Læ-			Lovns-A.	31.00	50.00
Hundborg-J.-			sten	32.75	19.00	Ullits-F.	22.00	6.00
V.	62.00	102.00	Bjerregrav-Aa.	5.00	4.45	Gislum-V.	139.50	215.00
Rær-H.-Vigsø .	29.35	44.00	Taanum-H.	64.00	35.00	Tisted-B.-Du-		
Vester-Øster V.			Vesterhølle-S. .	83.00	115.32	rup	195.00	91.00
Klitm.	54.10	57.30	Østerhølle-Aa...	16.60	13.35	Grynderup-R.-		
Nors-T.	70.00	98.15	Gjedsted-F.	103.50	102.05	Stenild	80.20	39.45
Hillerslev-K.	34.80	41.85	Simsted-T.	71.65	88.25	Løgstør-L.	14.75	23.05
Hundstrup-Ø. .		13.00	Hvam-H.	66.05	76.85	Ranum-M.	75.05	55.76
Vestervig-A.	122.90	191.40	Tostrup-R.	21.50	51.40	Vilsted-V.	90.15	79.05
Hurup	203.00	197.75	Laastrup-S.	40.00	40.00	Seber-A.	16.50	
Boddum-Y.	102.35	66.25	Ulbjerg-L.	26.00	35.00	Næsborg-K.	57.35	32.67
Helligsø-G.	98.40	167.60	Dollerup-F.-Ravn-			Salling-O.	35.00	33.00
Hvidbjerg-L. .	225.75	251.76	strup	20.85	32.00	Farstrup-L ^e	19.25	13.50
Søndbjerg-O. .	179.25	152.00	Vorde-F.-Rom-			Avlum-H.	330.26	417.11
Jegindø	50.00	65.00	lund	32.00	32.00	Vildbjerg-N. ...	102.00	110.00
Snedsted	12.45		Rødding-L.Pe-			Timring-T.	30.05	69.00
Sønderhaa-H. .	108.75	84.00	derstrup	55.00	94.00	Ørre-S.	118.85	149.91
Harring-S.	48.05	122.60	Hersom-B.-			Gellerup	116.50	135.50
Skyum-H.	10.00	11.00	Klejtrup	15.00	14.00	Sunds-I.		101.30
Hassing-V.	16.00		Vammen-L.-Bi-			Ikast-F.Isen-		
Visby-H.	35.00	32.00	gum	43.00	51.79	vad	169.84	104.49
Bedsted-G.		85.00	Junget-T.	14.40		Rind-K.	23.75	18.00
Hvidbjerg-Ø.-			Selde-Aa.	5.50	5.00	Herning	192.61	462.00
Lodbjerg	51.75	88.45	Tise	9.00	17.00	Snejbjerg-T. ..	92.25	103.00
Nykøbing-L.-			Grunderslev-G.	10.00	24.00	Studsgaard-H.	155.70	107.00
Elsø	90.00	45.05	Skive-R.	57.00	64.00	S. Felding-T. ..	40.00	80.00
Frøslev-M.	31.35		Hem-H.-Dølby	105.00	105.00	Assing	55.00	50.00
Frøbring-O-Rakke-			Brøndum-H. ...	12.00	16.25	Skarrild		23.45
by	10.00		Durup-T.	19.50	8.00	Simmelkær	25.25	34.30
Agersø-K.	128.68	135.10	Roslev-R.	10.00	25.31	Arnborg-F.	42.10	66.90
Vejerslev-B. ...	15.00	11.50	Hjerk-H.	5.00	27.00	Holstebro-M. ..	239.25	176.84
Dragstrup-S. ...	12.00	14.95	Navtrup-V.	8.15	8.50	Mejrup	43.25	
Ø. og V. As-			Glyngøre-S.	28.00		Borbjerg-H.-		
sels	16.00	10.50	Fur	35.00	25.00	Kapel	65.25	44.15
Sejerslev		30.25	Rødding-K.	47.35	11.00	Hjerm-F.	153.00	245.00
Ejerslev-J.		35.97	Ballung-V.	8.00		Struer-G.	173.05	138.22
Flade-B.	7.50	15.25	Haasum-R.	3.00	10.00	Vejrum	47.65	59.35
Alsted-Sdr. D. .	13.00		Lem-V.	18.00		Ølby-Asp-F. ...	150.00	353.30
			Lime	12.09	12.00	Navr-Sir	25.00	40.00
<i>Viborg Stift.</i>			Højslev-D.-			Gørding-Vemb-		
Viborg Domk. .	170.00	176.14	Lundø	51.50	26.00	Bur	29.85	34.88
Sdr. Sogn	73.50	165.85	Ørsløvkloster-Ø	11.70	5.50	Estvad-R.	18.00	31.50
Tapdrup-A. ...	59.35	100.81	Taarup-K.	13.00	38.00	Sal-V.	127.85	102.20
Vinkel-R.	26.00	34.00	Kobberup-F. ...	60.00	70.50	Ejsing	64.00	77.34
Vindum-B. ...		123.11	Vridsted-Fly-			Herrup-Ryde-H.	83.20	79.01
Bjerring M. ...	102.00	75.35	Iglsø	15.00	30.00	Sevel-T.	106.75	131.60
Hjermind-Le-			Borris-G.		41.40	Haderup-		
Hjorthede ...	25.00		Resen	12.75	21.25	Over-F.	51.14	91.95
Ø. Velling-Hel-			Davbjerg-M.-			Grove	13.50	
strup-G.	36.25	42.00	Smøllerup ...	37.18	40.07	Harbøre-Engbj-		
V. Velling-S. ...	11.12	21.00	Ulstrup-G.	50.50	85.00	Th.	238.45	257.92
Langaa-Vinge-			Blære-E.	32.35	15.00	Hygom-H.	93.45	117.50
Taarup	36.30	34.55	Aars-H.	205.60	216.05	Vandborg-F. ..	79.00	83.00
Bjerringbro ...	12.70		Skivum-G.	20.00	30.25	Dybe-R.	75.00	32.00
Tjele-V.	26.00	31.00	Brørstrup-R. ...	62.00	40.00	Fjaltring-T. ...	20.00	20.00
Ørum-Viskum-			Haverslev	14.50		Lemvig-N.	235.60	178.87
Vejrum	116.90	134.85						

1928		1929		1928		1929		1928		1929	
Gesten			50.20	Ny Sogn, Holms-				Hoptrup	24.40		40.00
Skanderup	230.00	195.85		land	50.00	65.00		Aastrup	7.00		
Hjarup	70.50	115.85		Holmland				Moltrup-B.	22.00	30.00	
Vamdrup	230.23	212.00		Klit	69.80	70.07		Vilstrup	21.45	35.75	
Seest	80.40	81.59		Frimgh. Ringkø-				Vonsbæk	4.25		
Urup-G.....	142.18			bing og Om-				Magstrup	8.00	8.00	
Grene	40.00	37.00		egn	20.00	22.00		Vojens-J.	4.00	8.00	
Vorbasse	56.25	108.95		Givskud		13.00		Oksenvad	4.56	8.00	
Hodde-T.	35.00	51.70		Nykirke-V.	47.00	34.00		Jels	35.00	30.00	
Hejnsvig-V. ..	130.00	119.55		Tyregod-V.	50.90	36.05		Sommersted ..	35.15	17.00	
Ølgod-S.-Bej-				Sdr. Omme	30.03	36.50		Aller	32.00	30.00	
snap	80.00	37.00		Blaahøj-F.	25.70	18.35		Vedsted		24.40	
Skovlund-A. ...	110.00			Ringgive-L.	31.55	49.25		Skodborg		15.00	
Stenderup		103.95		Give	50.00	60.00		Tyrstrup-H.	65.97	97.25	
Varde	56.00	117.00		Gadbjerg-L.	35.00	24.00		Steppinge-F. ..	17.75	13.00	
Janderup-B. ...		31.00		Nørup-R.	77.40	63.00		St. Jørgens K..	25.00		
Nr. Nebel-L. ...	12.40			Lintrup-H.	14.00	23.00		Hjordkær	17.60		
Aal-Børsmose .	62.00	70.00		Gram	100.00	113.55		Bjolderup	20.45	24.43	
Oksby-M.	19.50			Rødning	70.75	84.55		Ris	12.00	20.00	
Jerne-Skads ...	70.00	45.00		Skrave	15.20	14.50		Løjt	18.00		
Vor Frelsers K.,				Hygom	11.25	12.70		Bedsted	38.00	29.00	
Esbjerg	91.45	110.05		Fole	7.65	9.25		Hellevad-E.	16.80		
Sions K., Es-				Agerskov		8.50		Ensted	5.00	5.00	
bjerg	180.00	132.46		Bevtoft-T.	5.70			Uge	16.00		
Brøndum-V.N...	17.25			Brandrup	6.50	3.00		Holbøl-R.	15.00	24.00	
Guldager	17.55	17.10		Toftlund	35.00	30.00		Kværø	16.00		
Alslev-Hostrup.		6.00		Nustrup	37.50	38.00		Graasten		10.65	
Nordby, Fanø.	145.00	195.00		Skrydstrup	10.00	25.00		Den danske Mh. i			
Sønderho,				Brøns	10.00	10.00		Sønderborg .	142.51	107.47	
Fanø		10.00		Vodder	12.50	9.50		Den tyske Mh. i			
S.-N. Bork.....	90.00	80.00		Spandet	3.00	2.00		Sønderborg .	16.00	10.40	
Hemmet-S.				Arrild	6.00	5.00		Kegnæs	19.65	20.00	
Vium	60.00	70.00		Højrup	6.00	26.00		Ulkebøl	9.05	14.93	
Lønborg-E.-				Skærbæk	30.00	20.00		Notmark	9.63	12.00	
Tarm	160.00	164.50		Den danske Mh.				Asserballe	7.00		
Aadum	18.00	32.75		i Tønder	32.38	25.23		Tandslet		13.00	
Vorgod-F.-Troll-				Den tyske Mh. .	8.65	12.00		Lysabild	16.75	28.10	
hede	85.00	100.00		Møgel-tønder ..	40.00	40.00		Hørup	20.00	12.00	
Videbæk	63.05	98.00		Abild	25.65	27.20		Oksbøl	14.00	12.10	
N. Vium-Her-				Nr. Løgum	20.00			Dybbøl	15.00		
borg	22.00	21.25		Døstrup	15.45	28.25		Ullerup	8.00	7.00	
Lem-Ølstrup ..	21.00	30.00		Visby	22.00	10.65		Trinitatis K.,			
Dejbjerg	49.50	58.00		Mjolden-R.	38.00	31.26		Fredericia ..	101.71	110.00	
Stavning	8.50	10.25		Ballum-S.	60.00	62.00		St. Michaelis K.,			
Skern	521.57	351.85		Rømø	33.10	22.02		Fredericia ..	384.00	340.00	
Bølling-S.	31.75	36.35		Emmerlev-H. .	45.00	50.00		Vejlby	10.00	15.00	
Borris-F.	166.40	160.55		Bylderup	5.50	8.10		Tavlov	201.00	165.00	
Husby-Sdr. N..	13.60	22.25		Hostrup		6.00		Bredstrup	21.60	159.15	
Ulfborg-U.	43.00	60.00		Ravsted	17.92	16.70		Gaverslund	116.53		
Idom-R.	24.00	40.00		Tinglev	17.69	20.00		Vinding-S.	21.70	20.00	
Nr. Felding-T..	13.50	31.70						Smidstrup	85.81	52.00	
Vinding-V.	20.00	93.15						Gaarslev	60.22	100.35	
Ringkøbing	77.00	108.00						Pjedsted	43.50	29.03	
He-No	44.25	44.35						Højen-J.		95.85	
Brejning-V.	45.45	55.00						Egtved	27.00	38.00	
Nr. Omme-Ø. ...	56.00	73.00						Ødsted	9.00	9.50	
Hover-T.	20.00	10.00						Kolding,			
Tim-Madum ...	25.00	25.00						Krist K.	246.00	172.00	

Halerslev Stift.

Den danske Mh. i		
Haderslev ..	218.21	149.00
Den tyske Mh. i		
Haderslev ...	6.00	10.00
Hospitalsk.		36.00
Gl. Haderslev..	22.50	42.00

	1928	1929		1928	1929		1928	1929
Nicolaj K.,			Nicolaj K.,			Stovby-H.	61.70	58.35
Kolding	157.00	150.00	Vejle	337.66	1212.02	Barrit-V.		11.50
Herslev		75.81	Vor Frelser K.,			As-Alakring ...	26.00	32.00
Alminde-V.	31.48	18.20	Vejle		144.00	Hatting	10.00	12.00
Ø Starup-			Jelling-H.	22.00	67.25	Tyrsted-U.	35.00	
V. Nebel	72.00	60.00	Vindelev	20.00	18.00	Ølsted-T.	35.00	15.00
Vejstrup	53.82	48.27	Ø. Snede	126.35	203.00	Hedensted-St.		
Vonsild-D.	90.00	43.00	Grejs-S.	63.00	53.00	Dalby	115.00	132.00
Søndervang ...	37.00	35.00	Hornstrup-B. .	58.00	46.67	Engom	18.60	15.60
Bjert	131.71	115.05	Uldum-L.	50.00	50.00	Raarup-K.	60.00	100.00
Ødis	40.00	33.00	Hvejsel-I.	36.00	32.25	Skjolde		41.45
Stenderup	80.50	49.00	Nepsager-B. ...	73.00	54.00	Glud-H.	50.60	22.00
Taps	26.17	42.15	Urlev-St.	32.60	26.10	Løsning-K.	83.00	120.00
			Ørum-D.	79.00	82.00			

Sammendrag.

	1928	1929
København-Frederiksberg	11.589.34	11.464.92
Øvrige Københavns Stift	5.076.87	4.699.27
Roskilde Stift	7.134.16	7.541.56
Lolland-Falster Stift	1.467.98	1.558.33
Fyens Stift	4.374.18	4.646.89
Aalborg Stift	5.383.84	5.743.76
Viborg Stift	7.527.68	8.745.97
Aarhus Stift	5.124.96	5.491.20
Ribe Stift	5.225.35	5.281.68
Haderslev Stift	4.445.74	5.467.03

57.350.10   60.640.61

København, i September 1929.

For Københavns Kirkefond
J. A. Vøhtz,
 Kasserer.

Kollekter i københavnske Kirker til Dækning af Udgifterne ved Husbukkene.

Domkirken	295,90	Samuels K.	71,50	Jesus K.	250,00
Trinitatis K.	67,40	Ansgarsalen	12,72	Timotheus K.	53,00
Helligaands K. ..	120,00	Garnisons K.	415,00	Absalons K.	65,00
St. Andreas K. .	50,00	St. Pauls K.	97,00	Frederiksholm K.,	40,28
St. Johannes K. .	30,00	Luther K.	27,70	Fengersvej K.	8,00
Nazaret K.	83,00	Esajas K.	333,00	Enghave K.	122,42
Fredens K.	150,00	Kastels K.	7,83	Lukas K.	37,39
Helligkors K.	21,17	Nathanaels K.	43,00	Solbjerg K.	256,21
Brorsons K.	78,32	Hans Tavsens K. .	87,70	Mariendals K.	281,00
Blaagaards K.	83,23	Alle Helgens K. ..	48,00	Godthaabs K.	69,23
Anna K.	121,00	Hans Egede K. ..	55,00	Diakonissestif.	52,28
Kingo K.	60,00	Elias K.	355,00	Hellerup K.	89,53
Simeons K.	52,20	Maria K.	32,00	Brønshøj K.	156,75
Kapernaums K. ..	100,00	Gethsemane K. ...	50,00		
Lukasstiftelsen	20,45	Apostel K.	66,70		
Grøndals K.	30,23	Krist K.	111,00		

I alt 4657 Kr. 14 Øre.

Indgaaede Gaver til særlige Formaal April 1927—August 1929.

Til Taksigelseskirken: Frkn. A. og L. Jensen 20. L. H. L. 50. Grosserer Malmstrøm og Frue 25. Tolderlund, Classensgade, 10. M. 50. Ved Provst Winther: Viktualiehandler L. A. Andersen Sonne og Hustru 10. C. H. 5. Fru L. Harboe 10. Ved De samv. Menighedsplejer 5. Politibetjent Hundkjær Jensen 400. Ved Kordegn Fr. Nielsen 5. Fru E. Berntsen 100. Sp. Steen 100. Fru Tuxen 50. Past. Ch. Nielsen 100. Overretssagfører Lauritsen 100. O. E. A. 100. Sp. Fibiger 100. Provst H. M. Fenger 100. Biskop Wegener 100. Dr. H. O. Lange 100. Professor Torm 50. Grosserer Kampmann 100. Frk. Marie Green 100. Professor Ostenfeld 100. Fabrikant Gravesen 100. Frk. Gerda Mundt 10. Domprovst Martensen Larsen 25. Sp. Oldenburg 100. Professor H. Westergaard 50. Sp. Juhl 100. Kaptajn Gørtz 100. P. Thygesen 10. Læge N. Chr. Schmidt 20. Pastor Skovgaard Petersen 50. Th. Brodersen 100. N. Salling 50. V. Bøcker 100. Højesteretssagfører Møldrup 100. Fru Bockelund 3. Muremester H. Petersen 50. Landsdommer Hørring 100. Etatsraad Hvidt 100. N. Troensegaard 100. Fru E. Green 100. Sp. Biering-Sørensen 100. Købmand Steengaard 50. Hr. Michaelsen 100. A. Bølling 100. J. P. Thomsen 50. Uden Mrk. 100. Paula Schmidt 100. Fru S. Groth 100. Chr. Ottesen 100. Biskop H. Ostenfeld 100. Fru Hougaard 100. P. Budde-Lund 100. Krogh Johansen 50. Fru Ingrid Staal 50. Overlæge Ostenfeld 100. Fru Glindemann Nielsen 25. Sp. Kold 25. B. 100. A. Hørlyck 100. Stenograf Worms 50. Professor Oscar Andersen 50. A. Hjøllund 50. Professor Warming 20. Fuldmægtig Jac. Petersen 100. Professor C. V. Prytz 25. Overpostbud Jensen 100. Stiftsprovst Ussing 100. Højesteretsdommer Krarup 100. Overinspektør Oluf J. Skjerbæk 50. Købmand Johs. Christensen 50. Grev Ernst Moltke 100. Landsdommer L. N. Hvidt 100. Sp. Ege 50. Kontorchef Lange 100. F. V. Jørgensen 100. Nazaret Menigheds-samfund 100. Bagermester Nielsen 100. D. og Marie Budde-Lund 50. Godsforvalter Christov 100. Sp. Jensen, Horsens, 100. Rektor Jul. Nielsen 100. Sp. O. Ricard 100. Ved Sp. Grünfeldt 20. Provst Bjerre 100. Kollekt ved Sp. Biering-Sørensen 100. Skibsmægler Wonsild 100. Pastor L. Münster 100. N. 100. Bygmester C. A. Tesch 100.

I alt Kr. 7223.

Til Absalons Kirken: Adjunkt P. Holt 10.

Til Alle Helgens Kirken: Holger Hansen 25.

Til Anna Kirken: Frk. Anna Rothe 20. Fru Pastorinde Anna Møller, Thisted, 10.

Til Grøndals Kirken: E. R.: En Obligation stor 200.

Til Grundtvigs Kirken: Ved Sp. Th. Leth: Frk. Harriet Ancher 5. Fra Fredericia 60.

Til Timotheus Kirken: K. og H. P. 50.

Til Grønlandsmissionen: M. L. 5.

Til Dansk Kirke i Udlandet: Kollekt fra Starup-Grarup 15. Sp. Bertelsen, Starup, 10.

Til Magdalenehjemmet: Ved Sp. Fibiger: H. Kr. Pedersen, Holmstrup, 5.

Til De Samvirkende Menighedsplejer: Fru B. Helmer 16.

Bidragstister April 1927—August 1929.

April 1927: Kontorchef Aug. Nielsen 40. Sygeplejerske Frk. Sørensen 10. Ved Sognepræst Johansen, Levring: Frk. Kjær Kjellerup 6. Ved Frk. M. Rasmussen: Indsamlet paa Skovtofte 50.

Aarsbidrag: Havnemester C. A. Bonde 3. Fru Hvidt 10. Fru Leuning 5. Frk. Hee 5. Stabsofficiant Fremming 3. Fru Tetens 10. Cigarhandler Nielsen 10. Frkn. Moberg 10.

Halvaarsbidrag: Professor Torm 3. Frk. Wegener 2. Direktør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Lektor V. Balslev 2,50. Boghandler Gade Svendsen 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

I alt Kr. 191,30.

(Fortsættes Side 284).

Kasse- og Driftsregnskab

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
INDTÆGT.				
1. Kirkekollekt paa St. Bededag	57350	10		
2. Indsamlinger	8705	23		
3. Gaver:				
A/S Det ny Missionshotel, Andel i Over-				
skud	2605,62			
Ved Stiftsprovst H. Ussing: fra en				
unævnt Kr. 10000 i Obligationer, som				
ved Salg indbragte	9249,26			
Arv efter Frk. L. A. Poulsen, frigivet				
efter 2 Rentenydendes Død.....	7800,00			
Festgaver i Anl. af Kirkeindvielser	525,00			
Overkammerherre Tully v. Oxholm og				
Hustrus Legat 1928	500,00			
	20679	88		
4. Chr. P. Hansen og Hustrus Kirkefunds-				
legat:				
Udbytte for Aaret 1927	100000	00		
5. Renter	7223	61		
6. Lejeindtægt:				
Af Grunde og Præsteboliger	11643	99		
7. Tilskud til Præsters Løn:				
Renter af Direktør Carl Will og Hustrus				
Legat	1097	02		
8. Indsamlet af Menighederne til deres Kir-				
kers Drift:				
De selvunderholdende Kirker	63912,13			
De ikke selvunderholdende Kirker	12908,88			
	76821	01		
9. Forskelligt:				
Salg af Smaaskrifter	3	00		
			283523	84
10. Optagne Laan:				
Prioritetslaan (i en Grund)	12000,00			
Laan af Hjælpeinds.	35000,00			
	47000	00		
Laan af Hjøpeinds. (afdrages og forren-				
tes af Timotheus Kirken)	40000,00			
Prioritetslaan (afdrages og forrentes af				
Fredens Præstebolig)	24000,00			
	64000	00		
11. Afdrag paa Laan	11896	00		
12. Forskellige Fonds, Renter	268	85		
13. Værdipapirer:				
Udtrukne og solgte	23525	35		
14. Grosserer Henr. Levinsens Legat:				
Renter	830	00		
15. Direktør Carl Will og Hustrus Legat	34933	84		
			182454	04
16. Saldo til 1929			76306	68
			542284	56

for 1928.

UDGIFT.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1.	Kirkekollekt paa St. Bededag: Indgaaet og udbetalt til Hans Egede Kirke	30	00		
2.	Administration: Kontorudg., Kontorløn, Tryksager m. m.	17662	10		
3.	Udgifter ved Møder	2738	86		
4.	Kirkefondets Blad	3545	04		
5.	Chr. P. Hansen og Hustrus Kirkefondslegat: Løntillæg til Præster	100000	00		
6.	Skatter og Afgifter: Af Grunde og Præsteboliger	9403	69		
7.	Renter: Af Prioritetslaan..... 19565,55 Af Private Laan	2565,89		22131	44
8.	Særlige Tilskud: Til Kingo Menighedshus	700	00		
9.	Tilskud til Præstelønninger	4800	00		
10.	Større Vedligeholdelsesarbejder: Reparationer i Anledning af Husbukke 53801,42 Andre Reparationer	4864,30		58665	72
11.	Kirkernes Drift: Det ved de selvunderholdende Kirker indsamlede Beløb	63912,13			
	Det ved de ikke selvunderholdende Kir- ker indsamlede Beløb	12908,88			
	Tilskud til de ikke selvunderholdende Kirker	16893,21		93714	22
12.	Forskelligt: Forsikringer, Pensioner m. m.	7389	18		
13.	Nye Laan: Til Kingo Menighedshus	5000,00			
	Til forskellige	501,00		5501	00
	Til Timotheus Kirken (fra Hjelpeinds.) 40000,00 Til Fredens Præstebolig (Prioritetslaan) 24000,00			64000	00
14.	Afdrag paa Laan: Laan i Kirker og Menighedshuse	2000,00			
	Laan i Præsteboliger	2635,15			
	Laan i Grunde	17104,19			
	Laan fra Private	2000,00		23739	34
				26983	53
15.	Køb af Grunde				
16.	Forskellige Fonds: Frigivet Arv m. m.	8068	85		
17.	Værdipapirer, henlagt	34333	33		
18.	Bank- og Giro-Konto	639	69		
19.	Direktor Carl Will og Hustrus Legat: Hævet Renter	1600	51		
20.	Grosserer Henr. Levinsens Legat: Hævet Renter	830	00		
21.	Vindings og Tabs Konto: Tab ved Salg af Obligationer	2956	16		
22.	Saldo fra 1927			168652	41
				52851	90
				542284	56

AKTIVER.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. <i>Kirkernes bogførte Værdi</i> (med deres Grunde) (Opførelsessummen)			6285489	79
2. <i>Grunde til Opførelse af Kirker</i>			278951	82
3. <i>Andre Ejendomme</i>			31000	00
4. <i>Forskellige Aktiver:</i>				
Inventar	4920	74		
Forskellige Laan	70310	00		
			75230	74
5. <i>Værdipapirer:</i>				
til frit Brug	25843	24		
baandlagte	118819	26		
			144662	50
			7901	80
6. <i>Forskellige Fonds</i>			83	33
7. <i>Bikuben</i> (tilhører Dir. Wills Legat)			10474	13
8. <i>Kontant Beholdning</i>				
			6833794	11

Maj 1927: Til Minde om Pastor C. O. Andresens Dødsdag 20. Fru Frederikke Tuxen 50. Ingeniør O. Storch 5. Pastor H. Jespersen 20. Enkefru J. Lund 10. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. M. L. 5. Ved Provst Nordentoft: En Radiolytter 25. Uden Mrk. 10. Pastor emer. N. Th. Krarup 20. Juul, Vigerslevvej 262, 2. Frk. Wøldike 5. I Jesu Navn 15. Ved Hr. Hansen, Roskildevej 33: Fra 4 taknemmelige Radiolyttere 35. Fuldmægtig A. Kjer-rungaard 20. Toldkontrollør Schmidt Hansen 5. Roteman Alm, Stockholm, 10. Sognepræst C. Bertelsen, Starup, 10. Ved Sognepræst Fibiger: Skomager K. Olsen, Bredholm, 2. Stationsforstander Henningsen, Aars, 2. Lærer I. C. Hansen, Strøby Grøftemark, 25. Ved Indremissionær Carl Christensen, Tørring, 10. Gaardejer Alb. Nielsen, Sejlstrup 50. Nielsine Nielsen, Sejlstrup, 10. Fru Dr. Møller, Hadsten 10. Ejnar Pedersen, Brohovedgaard, 10. Frk. Augusta Andersen, Fovling Skole, 25. Marie Andersen, Torpet Kær, 5. A. Brendholt, Veterslev Skole, 10. Fra et Samtalemøde i Lille Langebjerg 25. Y. T. S. K. H. 3. A. R., Vejle, 2. Sognepræst J. Pedersen, Raaby 10.

Aarsbidrag: Frk. Debell 2.

Ialt 568 Kr.

Juni 1927: V. H. 2. V. A. Kjær, Dossering 14, 14. En Portion af Particulier C. Mogensens Legat 50. Enkebaronesse Bille Brahe 50. W. L. 5. Fhv. Sognepræst V. E. Brummer 4. Ved Søster Gertine: Fra de samv. Menighedsplejers Sygehjem 15. X X X 200. A. D. 1000. Konsulent Bachmann Olesen Dybvad 5. Cand. pharm. S. E. Hansen, Faxe, 100. Lærer E. F. Hansen, Holmen, 5. Ved Sognepræst M. Neiendam, Espergærde, 20. Ved Sognepræst Andersen: Pinsekollekt i Aalestrup-Østerbølle 20. Frk. Julie Esche, Holte, 5. Ved Pastor Keiding: En unævnt i Nykøbing, Falster, 50.

Aarsbidrag: Skoleinspektør Baur 2. Fru Marie Wright 5. Fru Asmussen 10. Fru Blichfeld 15.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10. Frk. Langhoff, Hørsholm 50.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 1638 Kr. 30 Øre.

Juli 1927: P. F. 2. Overinspektør Oluf J. Skjerbæk 15. M. H. 5. Ved Sognepræst Ebbesen: En Unævnt i Sdr. Bjert 10. Fru Marie Hansen, Højbrogaard, 50. Ved Sognepræst W. Johansen: Fra flere Givere i Suderø søndre Præstegæld, Færøerne, 13,42. S. Sørensen,

December 1928.

PASSIVER.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Kirkefondets Prioritetslaan				424227	23
2. Forskellige Laan				176900	00
3. Henlagt til Fonds og Legater				31451	92
4. Grosserer Henr. Levinsens Legat				20000	00
5. Direktør Carl Will og Hustrus Legat				33333	33
6. Kapital Konto:					
Saldo den 1. Januar 1928	5258651	46			
Nye Kirker og Kingo Menighedshus ..	819082,94				
Tømregade 9	21000,00				
Ny Grund	35901,75				
	875984,69				
Fragaar:					
Grøndals Interimskirke....	22848,63				
Tab ved Salg af Obligationer	2956,16				
	25804,79				
	850179,90				
Driftsudgifter ÷ Driftsindtægter ..	37256,41	812923	49	6071574	95
				76306	68
7. Laan af Indtægter vedrørende 1929					
				6833794	11

J. A. Vøhtz, Kasserer.

Fattiggaarden, Hylke, 5.

Aarsbidrag: Kontorchef Sivertsen 25.

Ialt 125 Kr. 42 Øre.

August 1927: Ved Kristeligt Dagblad 17. A. Clausen, Onsevig, 25. Ved Pastor A. Gram, Silkeborg: En Anonym 50. Frk. Petersen, St. Hedinge, 5. F. H., Stadil, Ullerup, 20. Ved Chr. Borresholt: Fra Samfundet i Aasted 16,89. Mogens Pedersen, Udbyhøj, Ørsted, 2. Sømandsmissionær Kynde, Esbjerg, 9,70.

Ialt 145 Kr. 59 Øre.

September 1927: Toldkontrollør Schmidt Hansen 5. Efter afd. Frk. Helga Sophie Westergaard: En Obligation 100. Ved Sognepræst Th. Leth: Fr. Harriet Ancher 5. Efter afd. Frk. Johanne Pedersen, Aldershvile, Knebel, 50.

Ialt 160 Kr.

Oktober 1927: T. T. 1000. Ved Sognepræst H. Sørensen: Kollekt fra Varde 224.

Aarsbidrag: Frk. Meyer 1. Frk. Delbanco 5. Fru Grønbech 15. Fru Rasmussen 10.

Frk C. Wesche 5. Frk. Johanne Gørtz 10. Fru Saxo Larsen, Skelskør, 10.

Halvaarsbidrag: Lektor V. Balslev 2,50. Professor Torm 3. Frk Wegener 2. Di-

rektør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Boghandler Gade Svendsen 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Festgave i Anledning af Taksigelses Kirkens Indvielse 265.

Ialt 1574 Kr. 30 Øre.

November 1927: 29. Juli 50. Ved Murermester Johs. Andersen: En Unævnt 10. Fru Math.

Ravens, Odense, 120. Kollekt fra Vojens Kirke 12. Ved Pastor Chl. Nielsen: Gaardejer

Jensen, Onderød, 10.

Halvaarsbidrag: D. L. 5.

Ialt 207 Kr.

December 1927: Fru Admiralinde Garde 10. A. M. 50. N. K. 40. Professor Westergaard og

Frue 100. Blomsterhandler Karl Petersen 25. Fru S. Borgen 20. X X X 200. Frk. C.

Rasmussen 5. M. L. 5. F. G. 20. Grosserer Delbanco, Stockholm, 35. Sognepræst Chr.

Jørgensen, Sønderup, 25. P. Frederiksen, Borød, 50. Ved Sognepræst Sadolin, Oddense,

Høstoffer, 25,80. Søstrene paa Skovly 31. Doktor J. V. Kühl 10.

Aarsbidrag: Komtesse Moltke 5. Østersøgades Gymnasium 5. Direktør C. A. Iversen 10. Fru Manufakturhandler Holm 2. Thehandler H. P. Sundorph 5. Sognepræst P. Oldenburg 10. Kaptajn G. Brandt 2. I. A. 50. Fru Valborg Bangert 25. Dr. Mollesen 6. Halvaarsbidrag: Frk. A. Langhoff, Hørsholm, 50.

I Anledning af Frederiksholms Kirkes Indvielse 265.

Ialt 1086 Kr. 80 Øre.

Januar 1928: Indsamlet ved Hofboghandler Prior 45. Overinspektør Oluf J. Skjerbæk 50. I. H. 200. I. H. en Obligation stor 1000. P. F. 2. Ved Sognepræst P. Oldenburg: Arrestforvarer Fjeldsøe, Herning, 5.

Aarsbidrag: Frk. Franciska Grüner 16. Grevinde A. Reventlow 10. Professorinde Christensen 5. Sagfører A. Mørch 10. Frk. Petersen 2. Forretningsfører Chr. Herm. Petersen 10. Fru Bartholin 3. Fru Gerner 2. Frk. Lange 5. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. Læge N. Chr. Schmidt 40. Hørkræmmer Sørensen, Abbednæs 5. Godsforvalter Christov, Jettehøj, 25. Biskop V. Amundsen, Haderslev, 25. Apotheker Ruge, Maribo, 30. Frk. Ingrid Tychsen, Gentofte, 10. Slotsgartner Paludan, Gentofte, 4.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 1625 Kr. 30 Øre.

Februar 1928: Otto's Minde 10. S—z 10. H. 5. Manden 8. Professor Harald Westergaard 100. Halvaarsbidrag: D. L. 5.

Ialt 138 Kr.

Marts 1928: Fru E. Tidemand-Dal 20. D. N. 50. Nedlagt i Kirkebøssen i Domkirken 85. Ved Sognepræst N. A. Jensen: 2 Familier i Møgeltønder 17.

Aarsbidrag: Fuldmægtig Tyge Sten 20.

Ialt 192 Kr.

April 1928: A. P. 1000. Kontorchef Aug. Nielsen 40. 2 Fødselsdagsgaver 20.

Aarsbidrag: Fru Leuning 5. Frk. Hee 5. Frkn. Moberg 10. Fru Tetens 10. Havnemester Bonde 3. Cigarhandler Nielsen 10. Frk. Debell 2.

Halvaarsbidrag: Lektor V. Balslev 2,50. Professor Torm 3. Frk. Wegener 2.

Direktør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Boghandler Gade Svendsen 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 1134 Kr. 30 Øre.

Maj 1928: Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. Frk. Moltke Krag 10. Frkn. A. og B. Wulff 30. Ja Saa 500. Fru Christine Riis 100. De to 5. Nedlagt i Postkassen 10 Kr., delt mellem de samvirkende Menighedsplejer og Kirkefondet 5. Hr. Wendrick 5. Ingeniør Holger Hansen 20. Fru Lund 10. A. K. 10. C. K. 50. O. K. Erichsen 10. Enkefru Thaarup 2. Ved Provst Helweg-Larsen 5. To gamle Søskenlyt 2. H. O. 10. Pastor Ohlmann 10. Fru Lund 20. Ved Provst Nordentoft: En Radiolytter 50. Fru Dr. Lübbers 24. Ved Pastor Fibiger 5. V. E. B. 4. Sognepræst C. Bertelsen og Hustru, Starup, 10. Hr. Schneider, Aalborg 20. K. og V. 10. Ved Pastor Buch, Odense: Fra en Unævnt 15. Ved Radiogudstjeneste Store Bededag i Odense K. F. U. M.s Store Bededagslejr 26,50. Hans Kr. Pedersen, Godthaab, Holmstrup 5. Fra Vallekilde 7,75. Frk. M. Agerskov, Hals, 10. Pastor Asschenfeldt Hansen, Langaa, 10. A. Koster, Kolding, 5. D. Brems, Kolding, 5.

Ialt 1111 Kr. 25 Øre.

Juni 1928: En Portion af Particulier C. Mogensens Legat 50. Jomfru Nielsen 25. Enkebaronesse E. Bille Brahe 50. K. P. K. Ø. pr. Taastrup 10. Ved Sognepræst Ove Nielsen: Fra en gammel Kone i Nr. Nissum 15. Gaardejer Alb. Nielsen, Sejlstrupgaard, 50. Ved Pastor Ch. Nielsen: Frk. Marie Sørensen, Salem, Skovtofte, 10.

Aarsbidrag: Fru Marie Wright 5. Skoleinspektør Bauer 2. Fru J. Blichfeld 15. Kontorchef Sivertsen 25.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10. Frk. A. Langhoff, Hørsholm, 50.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 318 Kr. 30 Øre.

Juli 1928: A. P. 1000. P. F. 2. A. M. 10. Jens P. Jensen, Trampenborg, 5.

Ialt 1017 Kr.

August 1928: Ved Pastor K. Rydder, Horsens, 30. Ved Provst A. Juhl: En Unævnt i Sindbjerg 6.

Ialt 36 Kr.

September 1928: Ps. 115,1 181,28. Chr. Schroll 4,75. Uden Mrk. 10. Kollekt i Vojens Kirke paa 3 Aarsdagen for Kirkens Indvielse 18. Ved Sp. Olaf Bertelsen: Masseuse Frk. Rasmussen, Faxe, 5. Andel i Høstoffer fra Nidløse Mgh. 25. Ved Sp. A. Holt, Daugbjerg: C. C. 30.

Aarsbidrag: Frk. Delbanco 5.
Ialt 279 Kr. 03 Øre.

Oktober 1928: Stud. theol. Borch Madsen 1,75. Ved Sp. Krog: »Tak« 5. I Jesu Navn 15. Fru Math. Ravens, Odense, 120.

Aarsbidrag: Fru Rasmussen 10. Frk. Johanne Gørtz 10. Fru Asmussen 5. Fru Saxo Larsen, Skjelskør, 10.

Halvaarsbidrag: Direktør Bülow 12,50. Boghdl. Gade Svendsen 5. Lektor V. Balslev 2,50. Professor Torm 3. Enkefru Friis 3. Frk. Wegener 2. D. L. 5.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.
Ialt 211 Kr. 05 Øre.

November 1928: Indsamlet af Kristeligt Dagblad 109. Ved Stiftsprovst Ussing: Frk. C. Larsen 100. Frk. N. Møllerup 50. Fru A. J. Jørgensen 50. H. W. 120. Ved Stiftsprovst Ussing: Frk. R. Christiansen 25. I. I. Thomsen 500. M. M. 1000.

Aarsbidrag: Frk. Maria Meyer 1.
Halvaarsbidrag: Kommuelærer Bracher 25.
Ialt 1980 Kr.

December 1928: Blomsterhandler Carl Petersen 25. N. K. 20. Professor Harald Westergaard og Frue 100. Ved Stiftsprovst Ussing: Frk. Morville 25. M. 100. Ved Hofboghdl. Prior: Indsamlet af Frk. Johnsen 48. A. M. 50. Fru S. Borgen 20. Frk. A. Køhler 10. Sp. Oldenburg 10. Kaptajn Brandt 2. Enkefru Bangert 25.

Halvaarsbidrag: Frk. A. Langhoff, Hørsholm, 50.
Ialt 663 Kr.

Januar 1929: Frk. C. Rasmussen 5. Overinspektør Oluf J. Skjerbæk 50. Dr. J. V. Kühl 10. Ved Stiftsprovst H. Ussing: Frk. N. Møllerup 100. A. Reimann Hansen 3. Indsamlet af Kristeligt Dagblad 629. Ved Stiftsprovst H. Ussing: M. L. 200. A—u, Ribe, 182. Ved Sp. Jørgensen, Fr.sund: Frk. Ester Sørensen, Odense, 10.

Aarsbidrag: Frk. Francisca Grüner 16. Fru A. Bartholin 3. Frk. M. Lange 5. Sagfører A. Mørch 10. Frk. Petersen 2. Grevinde A. Reventlow 10. Professorinde Christensen 5. Grosserer Chr. Herm. Petersen 10. Fru Gerner 2. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. Hørkræmmer Sørensen, Abbednæs 5. Godsforvalter Christov Jettehøj 25. Apoteker Ruge Maribo 20. Slotsgartner Paludan, Gentofte 4. Frk. J. Tychsen, Gentofte, 10. Biskop V. Ammundsen 25.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10.
Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.
Ialt 1452 Kr. 30 Øre.

Februar 1929: Frk. D. Petersen 10. Fhv. Kordegn Niels Foss 10. R. 100. Th. Brodersen, Ch.lund, 100. Kontorchef Schønemann, Hvidovre, 10. Hr. Schaltz 10. Fru Mathilde Nielsen 5. Kordegn Fr. Nielsen 2. C. B. N., Hellerup, 20. Pastor Ohlmann, 15. Dinesen 2. K. C. V. 50. Frk. Nanna Smith 5. A. P. 2. Agnes Hansen 50. Inds. ved Kontorchef V. Lange 200. Christine Orth 10. Frk. E. Oppermann 20. M. K. 5. Grubbe 10. C. Valeur 50. Jomfru Maren Nielsen 100. Fru Elin Petersen 10. Frk. Bayer 20. P. E. 1000. V. Y., Mors, 5. J. A. Jensen, Ringkøbing, 10. Chr. Hansen, Egense Fyr, 5. Bülow, Norslunde, 20. O. F., Vejle, 10. Sp. O. B. Gram, Tim, 25. Ved Sp. Fibiger: H. Kr. Pedersen, Holmstrup, 5. Pens. Lærer Lindbæk, Strandhuse, Kolding, 5. H. N. L., Kværndrup, 6. En Radiolytter, Vejle, 5. J. Brodthagen, Skive, 5. Ved Provst Nordentoft: Sagfører Krag-Müller, Risskov 100. Rasm. Hansen, Pilehave, Gloslunde, 5. En Radiolytter, Maribo, 10. Pastor Vind, Døstrup 2. J. A. Kleberg, Fredericia, 2. A de Place Egholt 1. Jens Nielsen, Hellevad, 1. Chr. Villadsen, Hellevad, 1. Laur. Madsen, Hellevad, 1.

Aarsbidrag: Læge N. Chr. Schmidt og Hustru 40.
Ialt: 2080 Kr.

Marts 1929: Kordegn Fr. Nielsen 4. Professor Har. Westergaard 100. P. F. 2. Frk. Hermann 5. Marie Berckmann 12. Diakonisserne paa De samv. Menighedsplejers Sygehjem 4,25. Frk. Tidemand-Dal 20. Rektor Bork 20. Frk. Bork 5. Fru L. 25. Arbejderne paa Skovtofte 25. Forstanderinde Frk. Reith Formann og Søstrene paa Skovly 40.

Aarsbidrag: Fuldmægtig Tyge Sten 20.

Ialt 282 Kr. 25 Øre.

April 1929: Kordegn Fr. Nielsen 2. Indgaaet ved Bortlodning af et Tæppe, skænket af en Sykreds i Kapernaum Sogn 160. Pastor C. C. Münster, Holte, 50. C. H. 10. Kontorchef Aug. Nielsen 40. Tømrermester H. J. Kornerup Koch 240,53. Fru Justitsraadinde Christensen 10. Ved Professor Westergaard: 2 Fødselsdagsgaver 20. Ved De samv. Menighedsplejer 10. Fhv. Kontorchef Joh. Prahl 5. Direktør C. A. Iversen 100. Fru Lund 10. Kontreadmiral V. F. Koefoed 100. A. Lande, Bogø, 10. K. og V., Aarhus 20. Fru Kristine Hansen, Fuglsang, 15. Sp. Skjerk, Hals, 20. Ved Sp. Østerby: Husmand Henr. Hvas, Timring 5.

Aarsbidrag: Cigarhdl. Nielsen 10. Havnemester C. A. Bonde 3. Fru Leuning 5. Frk. Hee 5. Professor Torm 3. Frkn. Moberg 10.

Halvaarsbidrag: D. L. 5. Frk. Wegener 2. Direktør Bülow 12,50. Enkefru Friis 3. Boghdl. Gade Svendsen 5. Lektor V. Balslev 2,50.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 894 Kr. 83 Øre.

Maj 1929: Kordegn Fr. Nielsen 2. A. K. 10. Pastor F. W. Steinthal, Hellerup, 40. Frk. K. Brasch 10. Forfatterhonorar 20. T. C. K. 10. Anna Andersen 6. Giersing 10. Frk. J. Swane 5. L. og C. R. 5. Arkitekt J. Chr. Koefoed 100. V. Olsen 3. C. M. 5. Ved Sp. Ricard: Fru Th. Wessel 50. Rigmor Clausen 15. »Møster« 20. Ved Stiftsprovst Ussing: Emil og Johanne B. 10. Fru Elisabeth Heiberg 300. V. B. 5. Stud. theol. Lissner 10. N. C. F. Lings, Lunderskov, 10. A. Dohn, Vestbirk Højskole, 5. Lærerinde Frk. Mine Agerskov, Hals, 5. Etatsraad D. Hvidt, Frihedslund, 20. Frk. Julie Esche, Holte, 5. Ved Frk. Johanne Nielsen, Tingsted, 10.

Aarsbidrag: Frk. Debell 2. Fru Blichfeldt 10.

Ialt 703 Kr.

Juni 1929: En Portion af Partikulier C. Mogensens Legat 50. Kordegn Fr. Nielsen 2. P. F. 2. F. G. H. 20. Ved Professor Westergaard: Frk. A. V. 20. En forsinket Store Bededagskollekt 10. L. P. Christophersen 5. Enkebaronesse Bille Brahe 50. T. T. 1000. Cand. pharm. S. E. Hansen, Fakse, 100. Pinsekollekt fra Vadum Kirke 10. Ved Sp. Lindeløv: Fra Kjøng Menighed 15. Læge Andreas Sehested og Fru Dagmar Sehested, Karise, 10. Ved Pastor Fjeldsø: En Unævnt i Ølgod 10. En Unævnt i Flemløse Sogn 50. Enkefru Wilner, V. Egede, 50.

Aarsbidrag: Fru Asmussen 5. Skoleinspektør Bauer 2. Fru Marie Wright 5. Fru J. Blichfeldt 15.

Halvaarsbidrag: H. og M. K. 10. Frk. A. Langhoff, 50.

Kvartaarsbidrag: Glarmester Hansen 1,30.

Ialt 1492 Kr. 30 Øre.

Juli 1929: Ved Stiftsprovst Ussing: En Lytter Kr. Himmelfartsdag 10. Ved Provst Nordentoft: fra Radiolytterne K.-M. og Hustru 50. Kordegn Fr. Nielsen 2. Pastor E. J. Strøbech, Gamtofte, 50.

Aarsbidrag: Kontorchef Sivertsen 25.

Ialt 137 Kr.

August 1929: Ved Stiftsprovst Ussing: Af en Sølvbryllupsgave (A. J.) 100. Kordegn Fr. Nielsen 2. Indsamlet ved Kristeligt Dagblad 24. Ved Pastor N. J. Rald 15.

Ialt 141 Kr.

J. A. Vøhtz,
Kasserer.

Et specificeret Regnskab med Revisorernes Paategning faas ved Henvendelse til Kontoret.

INDHOLD: St. Bededagskollekten 1928—1929 m. v. — Gaver til særlige Formaal. — Bidragslister. — Regnskab for 1928.

Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«. Redigeret af P. Helweg-Larsen.

Københavns Kirkesag og Menigheden.

Nr. 23.

December.

1929.

Kirkefondets Stilling i Øjeblikket.

Af Stiftsprovst, Dr. theol. *Henry Ussing.**)

I. Kirkesagens Grundprincip og vor historiske Stilling.

Kirkelivet har to Sider, den folkekirkelige Form og det aandelige Indhold. Dets Vanskelighed beror paa, at disse to, skønt de hører sammen, aldrig dækker hinanden og til Tider kan glide ret langt fra hinanden. Hvis disse to stilles skarpt op imod hinanden — som et Enten—Eller — faar vi til den ene Side det rene Frimenigheds-Liv, til den anden det døde Rammevæsen.

Det er den danske Kirkes Lykke, at de to saa nogenlunde har forstaaet, at de hører sammen, er til for hinanden og bør rette sig efter hinanden. Saa længe de gør det, har Kirkelivet derfor ogsaa gode Kaar. Men hvis Kirkens Styrelse og de med den sammenhørende Autoriteter misbruger deres formelle Ret til at hæmme det frie Aandsliv, opstaar der Spænding og Vanskeligheder. Thi vel kan dette føje sig efter ret forskellige Former, men det kan ikke opgive sine inderste Livsmaal, og derfor rejser det Spørgsmaal sig: hvorledes sikres der Aandslivet fornøden Plads og Arbejdsfrihed indenfor de folkekirkelige Rammer?

Den grundtvigske Vej dertil er os alle bekendt, udformet som den er gennem vore kirkelige Frihedslove. De sikrer ikke blot Enkeltpersoner Frihed til at søge deres aandelige Tarv tilfredsstillet, hvor de vil, men ogsaa frie Menighedsdannelse saavel fuld Ejendomsret til deres Kirker som Ret til selv at vælge deres Præster. Naar *den københavnske Kirkesag* imidlertid ikke har benyttet sig af denne Vej, beror det paa, at Bevægelsen her fra Begyndelsen af har haft en helt anden Indstilling. De grundt-

*) Det er mit Foredrag ved Kirkefondets Bestyrelsesmøde i Oktober, som her meddeles i det væsentlige, dog med Udeladelse af de Spørgsmaal, der kun forelagdes til Drøftelse i Bestyrelsen selv, og med enkelte Tilføjelser til nærmere Belysning for en videre Læsekreds.

H. U.

vigske Menigheder har ønsket og faaet Frihed til at leve deres eget Liv; Kirkesags-Bevægelsen har søgt Adgang til at arbejde for andre, Ret til at udbedre og udnytte de ordinære folkekirkelige Arbejdsformer, hvor de var »af Lave«, til Bedste ikke for sig selv, men for Folkekirkens almindelige Medlemmer.

Som Grundbetingelser for et saadant Arbejde saa man da snart, 1) at der fra Kirkestyrelsens Side maatte aabnes en vis officiel Adgang til de folkekirkelige Rammer, og 2) at de Vennekredse, der slog Kreds om dette Arbejde, maatte have et vist Maal af Indflydelse med Hensyn til Anvendelsen af deres frivillige Gaver.

Her udfra forklares Kirkesagens tidligere Kampe, der først sikrede Arbejdet Indgang i de ordinære Rammer, idet vore Kirker fra Fialkirker (eller endnu mindre) forfremmedes til Sognedistrikts- og videre til Sognekirker, og dernæst igennem de bevægede Forhandlinger i 1907 førte til, at Styrelsen tilsikrede Kirkefondet Ejendomsretten til de nye Kirker og under særlige Forhold Ret til at forbeholde sig (d. v. s. sine Menigheder) den halve Brugsret. Og herpaa har vi da levet en længere Aarrække i loyalt og godt Samarbejde med det officielle Kirkevæsen.

II. Vor Stilling overfor den sidste Tids Uro.

I de allersidste Aar har der imidlertid fra enkelte Sider rejst sig en Kritik og Uvillie overfor Kirkefondets Særstilling, som man har ment, at ændrede Tidsforhold krævede en Forandring i. Hvorledes har Kirkefondet stillet sig hertil?

Vistnok har Bestyrelsen afgjort fastholdt, at vor Særstilling ikke kunde opgives, ud fra Biskop Ostenfelds klare Begrundelse, at enhver fri Menighedsbevægelse selvfølgelig maa have et Minimum af Indflydelse, om den skal vedblive at bære en Sag ved frivillige Ofre.

Men samtidig har Kirkefondet ingenlunde stillet sig stejlt afvisende paa sin engang tilsagte Ret. Vi har prøvet de gjorte Indvendinger og undersøgt, hvor der kunde være virkelig Grund for Ændringer. Og ud derfra udtalte Bestyrelsen i Fjor sin Villighed til at medvirke til to Nyordninger: 1) at de Kirker, hvor Sognebeboerne havde ydet over Halvdelen af Gaverne til Kirkens Opførelse, skulde kunne løses helt fra Forbindelsen med Kirkefondet, og 2) at Kirkefondet var villigt til at opgive sin Ret til en særlig Bestyrelse for sine Kirker imod, at dets Forpligtelse til at bære Driften begrænsedes til omtrent Halvdelen.

Resultatet af disse Tilbud er jo blevet, at een Kirke har benyttet det første, medens det andet, efter først at

være blevet modtaget med Velvillie af Ministeriet, nu synes lagt til Side som ufyldestgørende. Og flere Udtalelser tyder paa, at Modstanden mere maalbevidst samler sig om at faa selve Kirkefondets Særstilling ophævet.

Lader dette sig gøre? Kan »Klausulen« ophæves?

Fra Statens Side lader det sig overhovedet ikke gøre for de hidtil indviede Kirkers Vedkommende; thi de særlige Tilsagn, der for disse er givet Kirkefondet, hviler jo i Kraft af kongelig Anordning paa en Kontrakt mellem Staten og Kirkefondet, der saa lidt som nogen anden Kontrakt kan hæves uden Tilslutning fra begge Parter.

Men kan en saadan Tilslutning da ikke tænkes *fra Kirkefondets Side*? Derimod har den samlede Bestyrelse jo udtalt sig tydeligt nok. Jeg kan her nøjes med ganske kort at nævne de tre Hovedgrunde. Vi kan ikke, 1) fordi vi har modtaget Menighedens Gaver med den udtrykkelige Forpligtelse at sikre deres Anvendelse i disse Punkter; 2) fordi store Kredse af Kirkesagens Venner, hvis vi sveg vore Tilsagn, med det samme vilde svigte og gøre det umuligt at holde Virksomheden oppe; og 3) fordi et stort Tal iblandt os — og det mange ogsaa af den yngre Slægt — anser disse Bestemmelser ikke blot for forsvarlige, men som de tilnærmelsesvis bedste Udtryk for det aandelige Ideal, der altid har lyst over og endnu bestemmer vor Virksomhed, nemlig det organiske Samarbejde mellem Kirken som Institution og det frie aandelige Livsindhold.

III. Men nu Fremtiden?

Kan vor Stilling holdes? Er ikke Modstanden af den Art, at vi før eller senere bliver nødt til at give efter, naar Kravet rejses paa een Gang fra Kirkeministeriet foroven og det kirkelige Vælgerfolk forneden?

Vistnok er Stillingen alvorlig, men jeg tror alligevel, at man her ser altfor sort — eller forkert. Thi vel kan der i Øjeblikket tales om en Modsætning, maaske en Kampstilling. Men Forholdet er jo dog slet ikke en »Krigstilstand«. *Vor Stilling overfor Kirkeministeriet* — ja, derom kunde vel være mere at sige; men Hovedsagen er, at vi absolut ikke er »Fjender«. Kirkesagen har fra Begyndelsen ønsket at tjene Folkekirken og staa i loyalt Samarbejde med Kirkens Styrelse. Vi har sagt Styrelsen Sandheder ud fra de Idealer, der lyste for os — ikke som vort private Maal, men som Herrens Krav til hele vor Kirke. Og det vil vi ogsaa gøre i Fremtiden; *men* vi har gjort det og vil gøre det i Trø paa, at vi nok bliver enige efterhaanden, fordi vi har de samme Maal. Vi har stillet Krav til Styrelsen — og naaet en Del —, og vi kan vel ogsaa komme til det her-

efter, *men* ikke fordi vi vilde have noget for os selv, men til vor Folkekirkes Gavn, som jo ogsaa Kirkestyrelsen er til for at tjene. Vi tror derfor ogsaa, at Kirkestyrelsen i Virkeligheden har mere Tillid til Kirkefondet, end det lige i Øjeblikket ser ud til.

Og det kirkelige Vælgerfolk — ja, sikkert kan der fra den Side bevirkes Forskydninger i den kirkelige Situation, men heller ikke her gælder det Krig. Det er jo Folkekirkenes Medlemmer, der er Tale om, og vi vil glæde os, naar de faar mere kirkelig Sans. Og er der Punkter, hvor vi har overset nogle af deres berettigede Krav, vil vi gerne lære at gøre anderledes. En større Tilgang af kirkelige Vælgere fra den Side kan nok rejse nye Problemer; men hvorfor ikke haabe, at de kan løses til ny Velsignelse? Naturligvis kunde det tænkes, at en rent politisk Agitation mobiliserede et Vælgerkorps af de religiøst ganske ligegyldige; og kom de paa sine Steder under fritænkerisk eller kirkefjendtlig Ledelse, kunde det naturligvis blive pinligt. *Men* hidtil har den københavnske Arbejderbefolkning i den Henseende vist en priselig sund Sans. Vi har ofte mærket, at man forstod, det her gjaldt et helt andet Omraade end det politiske, hvor de, der ikke havde nogen Sans for det, ogsaa naturligt maatte holde sig tilbage. Hvortil da endnu kommer, at Nedsættelsen af det nu siddende *kirkelige Udvalg* jo netop er foranlediget fra socialdemokratisk Side for at faa ordnet de kirkelige Forhold saaledes, at man kunde *undgaa* Konflikter mellem de politiske og de kirkelige Interesser.

Jeg tror derfor ikke, at der er Grund til her at tale om en større Fare. Den brede Befolkning i vor Hovedstad har igennem en Menneskealder rundt om i vore Sogne erfaret, hvorledes Kirkefondet har demokratiseret Kirkens Arbejde og gjort Kirken og dens Arbejdere til »de smaa«s Venner. Netop vore Kirker har Smaafolk paa en helt anden Maade end de store, gamle Kirker lært at regne for *sine* Kirker. Og dette Tillidsforhold, som er »vort Anbefalingsbrev«, har vi dog nogen Ret til at regne med ogsaa i de kommende Dage.

Men hvorledes maa vor Kurs da blive i den nærværende Situation? Selvfølgelig kan der ikke her være Tale om at forelægge et fast udformet Program. De Planer, der af Kirkeministeren er forelagt os ved dette Møde, er jo *dels* kun skildrede i større Almindelighed, mens de særlige Problemer først vil blive tydelige ved Udformningen i det enkelte, *dels* er disse Tanker endnu ganske nye for os alle, saa at vi næppe endnu kan overse deres Rækkevidde.

Men naturligvis skylder Forretningsudvalget at gøre

Rede for de Retningslinier, som efter det hidtil foreliggende har klaret sig for os under vor stadige Drøftelse af Situationen i det forløbne Aar. Og vi gør det saa meget mere trøstigt, som vi alle i vor Kreds staar sammen derom i fuld Enighed.

I hjertelig Tilslutning til Kirkesagens stadig bærende Grundtanker vil vi fremdeles arbejde — saa vidt vi evner — for

»Smaa Sogne« (d. v. s. Sogne paa nødig over 10,000 Mennesker til 1 Kirke og 2 Præster) som Grundbetingelse for et forsvarligt Kirkearbejde,

en *levende Forkyndelse* af Kirkens gamle Evangelium, og Udvikling af et ansvarsbevidst, for Sognets kirkelige

Vel levende og virkende *Menighedsliv*.

Til Betyggelse af dette Arbejde, hvorom en stor, forstaaende Vennekreds staar sammen med os i By og paa Land, anser vi det fremdeles for nødvendigt at fastholde de Betingelser for Samarbejdet med den folkekirkelige Styrelse, som er udtrykt i »*Kirkefonds-Klausulen*«. Derfor anser vi dog ikke Ordlyden for urørlig, men arbejder fremdeles med Spørgmaalet om mulige Ændringer deraf; kun ser vi os ikke i Stand til at opgive de Hovedpunkter til Sikring af det frie Menighedslivs Arbejdsret, som deri er os tilsagt*).

Men paa dette Grundlag og med de nævnte Grundtanker for Øje ønsker Kirkefondet fremdeles loyalt at *tjene Folkekirken* under redelig Hensyntagen til Tidens Udvikling, om vi saaledes for vor Del maatte bidrage til at fremme en forsvarlig Løsning af Folkekirken store og vanskelige Opgave i vor Hovedstad ved at fremme et organisk Samarbejde mellem den officielle Folkekirke og det frie Menighedsliv til begges Gavn.

Herudover skal kun tilføjes to Punkter af mere »*hypothetisk*« Art, som dog næppe tør forbigaas, fordi Spørgsmaalene fra anden Side er naaet ud i videre Kredse.

Skulde det ske, hvad vi endnu ikke tror paa, at Kirkestyrelsens bebudede Forhandlinger med Kirkefondet endte med, at man fra den Side overhovedet nægtede ethvert Samarbejde med Kirkefondet, med mindre vi fra vor Side opgav enhver Særstilling, da vilde vi selvfølgelig meget alvorlig overveje den hele Stilling; thi overilet bør der ikke gaas frem. Men det staar ganske klart for os alle, at Kirke-

*) I den Sammenhæng er der Grund til at tilføje, at det er en Fejltagelse at mene Kirkefondets Frihedskrav tilstrækkelig sikrede ved de allerede gældende kirkelige Frihedslove (særlig Bestemmelsen om »Andenpræster«), da disse hverken kan betrygge den »halve Brug« eller er sikrede imod at forandres ved en ny Lov.

fondet ikke derfor kan opgive det Arbejde, vi tror at have fra Herren. Vi vilde da paa en Maade atter staa i en lignende Stilling som i Kirkesagens første Frembrud, da man endnu ikke fra oven vilde indrømme os Plads indenfor Rammerne. Og som vi fandt Vej dengang, vilde vi tro, at der ogsaa vil findes Vej nu, være sig ved »Filialkirke«-Formen, ved Anvendelse af de kirkelige Frihedslove (maaske blot midlertidigt?) eller paa anden Maade.

Og *skulde* det ske — hvad der ogsaa er slaaet paa, men hvad vi heller ikke endnu vil anse for sandsynligt — at Kirkens Styrelse principmæssigt vilde underkende det dog forlængst officielt godkendte Normaltal 10,000 for Sognenes Størrelse og føre Udviklingen tilbage imod de Forhold, der engang fremkaldte Kirkesags-Rejsningen, vilde Kirkesagens Venner utvivlsomt føle det samme Ansvar som dengang og baade i Ord og i Gerning optage Kampen for, at Københavns Kirkeordning ikke gled tilbage mod de sørgelige Tilstande, vi har erfaret i Slutningen af forrige Aarhundrede.

Kirkefondets Bestyrelsesmøde.

Ved Kirkefondets sidste Bestyrelsesmøde trak Biskop *Ostenfeld* sig tilbage som Formand, og i hans Sted valgtes Stiftsprovst *Ussing*.

Lige fra sin Ungdom har Biskop *Ostenfeld* været nøje knyttet til den københavnske Kirkesag. Som Præst ved Bedesalen paa Chr. Winthers Vej udøvede han et banebrydende Arbejde, der har haft stor Betydning for Kirkesagen, og i alle de følgende Aar har han — først som Sognepræst, senere som Biskop — lagt en aldrig svigtende Kærlighed til denne Sag for Dagen. I sin Egenskab af Sjællands Biskop, og som Medlem af Kirkefondets Bestyrelse, vil han ogsaa i Fremtiden faa rig Lejlighed til at beskæftige sig med Kirkesagen, og vi véd, at han vil gøre det med uforandret Trofasthed.

Ogsaa Stiftsprovst *Ussing* hører til vore Veteraner. Han var med i første Række, da Kirkesagens Fane blev hejst for 40 Aar siden. Ved sit rige Initiativ tilførte han Kirkesagen en stor Kraft, utrættelig som han var i sit Arbejde for Menighedens Selvstændiggørelse og i sin Fremhævelse af Kirkesagens aandelige Gode. Maatte han endnu i lange Tider, til Gavn for Menigheden i Danmark, bevare den Friskhed og Arbejdskraft, som er et Særkende for ham.

Endvidere traadte Kommandør *Vøhtz* tilbage fra sit Ar-

bejde som Kirkefondets Kasserer, en Gerning, han har røgtet med stor Kærlighed og Udholdenhed. Kirkefondets Forretningsudvalg bringer ham en varm Tak for de 10 Aar, i hvilke han har varetaget dette Hverv.

I hans Sted valgtes General *C. Moltke* til Kasserer, efter først at være bleven indvalgt i Bestyrelsen.

Harald Westergaard.

Bestyrelsesmødet den 22de og 23de Oktober holdtes som sædvanlig i K. F. U. M. og var særdeles godt besøgt. Efter at Professor *Westergaard* havde aabnet Mødet med Bøn, mindedes han de i Aarets Løb afdøde Bestyrelsesmedlemmer, Domprovst *Martensen-Larsen*, Sognepræst *Olfert Ricard* samt Sognepræst *H. P. Mollerup*. Mødet lededes i Aar af en særlig Dirigent, den første Dag Overinspektør *Skjerbæk*, anden Dag Godsforvalter *Christov*. Det var et Møde, som paa flere Punkter var betydningsfuldt.

Foruden de ovenfor omtalte Valg blev Landsdommer *Hvidt*, Sognepræst *Juhl* og Kontorchef *Sivertsen* genvalgt til Forretningsudvalget, medens Provst *Winther*, der var Suppleant, valgtes til den ved Stiftsprovst *Ussings* Udtræden af Forretningsudvalget ledigblevne Plads, og Sognepræst *Biering-Sørensen* valgtes til Suppleant. — Af de øvrige sædvanlige Bestyrelsesforretninger skal nævnes, at Regnskab for 1928 og Budget for 1930 forelagdes og godkendtes. Det første findes i det Regnskabsnummer af Bladet, som udsendtes i November. Den af Sekretæren forelagte Aarsberetning er der ingen Grund til at referere her, blandt andet fordi den paa væsentlige Punkter maatte bringe Gentagelser af, hvad der har staaet i Bladet og Aarbogen.

Mødets Hovedforhandling angik *Kirkefondets Stilling i Øjeblikket*. — I Anledning af en Korrespondance mellem Kirkeministeriet og Forretningsudvalget angaaende Forhold vedrørende Klausulrettighederne havde Kirkeminister *Dahl* ønsket at have Lejlighed til at udvikle sit Syn paa Forhold vedrørende Kirkefondet for Bestyrelsen. Ministeren kom derfor til Stede ved Mødet og holdt et Foredrag herom. Da Ministeren imidlertid ikke har ønsket, at der skulde udsendes noget egentligt Referat af Foredraget, skal her kun anføres »Social-Demokraten«s Omtale deraf den følgende Dag.

»Paa Kirkefondets Møde i Gaar i K. F. U. M. fremkom Kirkeminister *Dahl* med en Redegørelse for den kommende Omlægning af de københavnske Kirkesogne, der var en Følge af den skete Udvidelse af Garnisons Kirkes Sogn.

»Omlægningen af Sognegrænserne vilde komme til at berøre Kirkefondets Kirker i høj Grad, idet den nemlig vilde overflødigøre en Del af dem; men Ministeren ud-

talte Haabet om, at dette vilde kunne ske i god Forstaaelse med Kirken. De overflødige Kirker vilde blive opsagt af Folkekirken og givet tilbage til Kirkefondet. Hvor mange, det vilde komme til at dreje sig om, kunde ikke bestemt siges endnu, men naar der f. Eks. nu var to Kirker i Ryesgade paa Strækningen Fredensgade—Østerbro med kun godt 5000 Mennesker til hver, saa vilde den ene blive givet tilbage. Nogle Steder vil Folkekirken, hvor den havde halv Brugsret til en Kirke, opsiges denne Halvdel og nøjes med en Præst, hvor der før havde været to.

»Ministeren vilde optage Forhandlinger med Menighedsraadene, inden der blev truffet nogen endelig Ordning.«

Det vil heraf ses, at Ministerens Planer, som har været stærkt kommenteret i Dagspressen, synes at pege mod en gennemført Omlægning af Sognegrænserne, hvorved tillige skabes *større Sogne, saa en Del Kirker bliver overflødige*. Der nævnes en dobbelt Mulighed med Hensyn til de af Kirkefondets Kirker, som maatte blive berørt heraf: enten at Kirken helt overgaar til Kirkefondet, som saa naturligvis kan bruge den eller lade være at bruge den, som det vil — eller at Ministeren meddeler Kirkefondet, at der kun vil være Brug for een fast Præst ved en Kirke, saa Folkekirken ikke fremtidig ønsker at have nogen Præst, om man saa maa sige, til den Halvdel af Kirken, som Kirkefondet var berettiget til at forbeholde sig selv, hvorefter Kirkefondet saa selv maa bestemme, om det agter at ansætte endnu en Præst ved Kirken eller ej.

Det ligger i Sagens Natur, at Kirkeminister Dahls Plan vil betyde et radikalt Brud med den hidtidige Praksis og kan blive af gennemgribende Betydning for Kirkesagens Liv og Arbejdskaar.

Umiddelbart efter at Kirkeministeren havde holdt sit Foredrag, forlod han Mødet, og efter at Stiftsprovst *Ussing* derpaa havde holdt det foran refererede Foredrag, diskuteredes begge under eet. Diskussionen kom væsentlig til at forme sig som en Generaldebat uden skarpe Brydninger om Kirkefondets Stilling til Folkekirken nu i Tiden.

Der vil i den kommende Tid sikkert blive rig Lejlighed til at komme ind paa de herhen hørende Spørgsmaal. Her kun dette: ingen kan være blind for, at Situationen rummer store Vanskeligheder. Men Vanskeligheder betyder Muligheder til to Sider. Vi beder vore Venner Landet over staa sammen med os i Bøn om, at Gud i sin Naade vil give Visdom og Kraft til, at vi maa se og gaa Hans Vej i denne Sag. Saa vil Vanskelighederne komme til at tjene Hans Riges Sag og Gerning i denne By.

P. H.-L.

Sogneomlægningsplanerne.

Kirkeministerens paa Bestyrelsesmødet skitserede Planer om en radikal Omordning af Sogneforholdene i København har vakt stærk Opsigt. De angaar ikke blot Kirkefondet, men hele Kirken i København, men da det i særlig Grad kan komme til at gaa ud over Kirkefondets Kirker, har vi unægtelig dobbelt Interesse i Sagen.

Dersom disse Planer kun gik ud paa en *Sogneregulering* med det hidtidige Normaltal paa 10,000 som Norm, vilde alt være saare godt. Som gentagne Gange fremhævet, trænges der nemlig paa flere Steder afgjort til en Regulering, og der er kun een Mand, som har Myndighed til at gennemføre en saadan, Kirkeministeren. Da det jo kan tænkes, at man nogle Steder nødigt vil have Sognet udvidet og andre Steder ligesaa nødigt vil afgive noget, er det ikke umuligt, at der her kunde blive Brug for en fast Haand til at gennemføre disse Reforme, som afgjort vilde gavne Kirkens Arbejde.

Og det er saa heldigt, at Befolkningsforholdene netop tillader en fortrinlig Regulering. Efter den sidst offentliggjorte Folketælling (1928) har den indre By og Christianshavn 12 Sogne med 117.200 Indbyggere, altsaa lidt over 10.000 til hvert, da Kastellet med en Præst kun kan have et lille Sogn. Østerbro indenfor Jagtvejen har 5 Sogne med 50.294, og det tilsvarende Nørrebro — naar man fradrager 5—6000 for Stiftelser med egen Præst i Johannes Sogn — 8 Sogne med 80.000. Vesterbro har 8 Sogne med 82.900. Det oprindelige Brønshøj har 6 Sogne med 58.076, men her er to mindre Sogne med hver een Præst, Husum og Bispebjerg. Valby har, bortset fra det isolerede Frederiksholm paa 6.452 med een fast Præst, 31.325 med to Sognekirker og een Hjælpekirke. Amager har ganske vist 80.170 til 5 Sogne, men da Kirkefondet er rede til at bygge to nye Kirker, kan det saa nogenlunde gaa. Paa lignende Maade er det med Kvarteret udenfor Jagtvejen, hvor der er 6 Sogne med 90.187, men Kildevældskirken er omtrent færdig, og vi er rede til at bygge en Kirke til.

Altsaa: det hele er i en ualmindelig Grad oplagt til gennem en *Sogneregulering at faa gennemført Sogne paa 10.000 overalt* — kun lidt større i Yderdistrikterne, hvor Tilvæksten særlig sker.

Naar Kirkeministerens Planer imidlertid har vakt saa stor Opsigt, skyldes det tre Ting: Den nye Tanke om at nedlægge Kirker; det ikke mindre nye Princip, hvorefter de nye Sognegrænser tænkes dragne; og endelig, at Principet om Sogne paa 10.000 kuldkastrer. De to første Punkter ligger endnu saa meget i det usikre, at de ikke kan tages op her. Anderledes med det tredie. Tilmed er der af alt det, der er vundet gennem Kirkesagens fyrretyve Aars Arbejde, intet, som mere er slaaet fast i den kirkelige Bevidsthed, end dette rent praktiske: *Sogne paa 10.000 med to Præster.*

Det var slaaet saa fast, at man tænkte sig, at hvad der end

ellers kunde ændres i Kirkesagen, her var det faste Punkt. Men hvad staar fast i vore Dage? Dogmer og fastslaede Sætninger ikke mere end Kongedømmer og Regeringer. Da den historiske Adresse om de kirkelige Forhold i København, undertegnet af 200 Lægmænd og omtrent to Trediedele af Københavns Præster, i 1890 blev overrakt Kultusministeriet, opstillede den Sogne paa 10.000 som Maalet. Selv en af Kirkesagens skarpeste Kritikere fra de Tider, Provst *Schepelern* var klar over, at Sogne paa 10.000 var Idealet — om det ellers kunde gennemføres («Det Københavnske Kirkespørgsmaal» 1893, Side 30). Og det viste sig, at det var gennemførligt. Da der i 1897 i Rigsdagen forhandlede om et Stats-tilskud til Bygning af Kirker i København, saaledes at Sognene skulde være paa mindst 15.000, anførte daværende Folketingsmand *I. C. Christensen* blandt andet Sognenes Størrelse imod Forslaget, »idet Præsten der slet ikke kan komme til at gøre den Gerning, han burde gøre«. Anordningen af 1899 om Sognedistrikter sagde udtrykkeligt, at et saadant maa »ikke være større, end at det forsvarligt kan betjenes af to Præster«, og Regeringen fastslog i Praxis, at dette betød 10.000. Endelig fastslog det kirkelige Udvalg 1904-07 uden Modsigelse fra nogen Side 10.000 som det normale Maksimum for Sogne i København og Købstæderne. Og efter den Linie har der været arbejdet støt gennem disse mange Aar, saa man altsaa mente, det hørte til de Ting, man ikke mere diskuterer.

Og hvorfor? Ja, ikke fordi man fra Kirkesagens Side fandt Sogne paa 10.000 ideale, men fordi man fandt dem rimelige som et forsvarligt Maksimum.

Selvfølgelig kan man ikke matematisk fastslaa, hvormange Mennesker en Præst kan betjene. Men det kommer navnlig an paa, hvad man forstaar ved at betjene. Gælder det kun for Præsten at passe »de kirkelige Forretninger«, holde Gudstjenesterne og nogle Møder gaaende, og saa komme, hvor der sendes Bud efter ham, saa kan en nogenlunde rask Mand uden større Besvær klare langt mere end 5.000. Men Erfaringen for vore bedste Præster har været, at blev der mere end 5.000, gik det ud over Arbejdet. *Mulighederne kunde ikke udnyttes*. Maa jeg have Lov at nævne min egen Erfaring, saa har jeg engang i en Sommermaaned, da jeg vikarierede her i København, saa nogenlunde ene passet halvtredie Sogn og holdt Sommerferie endda. Men jeg har ganske vist ogsaa som Præst for et Distrikt paa 7.000 Mennesker erfaret, at der atter og atter viste sig Døre paa Klem, som der ikke blev Tid til virkelig at prøve at komme ind ad.

Det er overhovedet ikke »Forretningerne«, som tager en Præsts Tid; saa vilde der unægtelig være en betydelig Slagkraft i det Argument, at Halvdelen af Vielserne nu er borgerlige, at der fødes færre Børn, at over en Tiendedel af Børnene bliver »borgerligt konfirmerede«. Men det eneste, dette i denne Forbindelse taler om, er Nødvendigheden af en stærkere personlig Forbindelse mellem

Præst og Sogn, om der ikke skal gaa mere i Stykker. Det taler det ganske vist ogsaa overmaade tydeligt om. Og er Befolkningstallet lidt dalende i den indre By og paa Broerne, saa betyder 10.000 Mennesker nu flere Familier end for 20 Aar siden og stiller altsaa større Krav, ikke til »Forretninger«, men til Sjælesorg.

Der er meget andet, der bestemmer en Befolknings Stilling til Kirken, end Sogdenes Størrelse. Hele Tidsaanden først og fremmest. Naar jeg i min Artikel i Kirkefondets Aarvog har sagt (S. 24), at det dalende Kirkebesøg er fælles Skibbrud for Kirkerne nu i Tiden, saa tænkte jeg dermed ikke paa Kirkehusede i København, men paa Kirkesamfundene Verden over. Jeg nævner dette, fordi man kommer til at anlægge en forkert Maalestok — og eventuelt drage forkerte Konsekvenser — om man ikke er klar over, at den samme Klage møder een overalt i Kristenheden. Den Tanke, at Lægemidlet imod dette skulde bestaa i større Sogne, er derimod vistnok et originalt, hjemligt Patent.

Men selv om Sogdenes Størrelse langt fra er enebestemmende i saa Henseende, er der næppe noget mere probat Middel til at fjerne Befolkningen fra Kirken, end store Sogne, hvor den personlige Forbindelse bliver vanskeliggjort, maaske umuliggjort. Man kan blot se paa Forskellen mellem Befolkningens Stilling til Kirken i Berlin og London. Uden at overse andre Aarsager, skal det Mod til at nægte, at en Hovedaarsag ligger i, at man det ene Sted har Kæmpesogne, og det andet Sted har regnet med 3.000 — er tre Tusinde — Sjæle til en Præst. Biskoppen over London syd for Themsen talte i Foraaret om, hvor alvorlig Situationen var, da der af særlige Grunde efter Krigen i Stiftet var kommet »store Sogne med en Befolkning paa 6.000 Mennesker«, hvor en Præst maatte være alene om Arbejdet. Han følte det altsaa som en Krise, naar en Præst havde 6.000 Mennesker — hvoraf endda maaske Halvdelen hører til andre Kirkesamfund.

Derfor har Sogne paa 10.000 heller aldrig staaet for os som Idealet. Det kneb i Begyndelsen for Kirkesagens Fædre at gaa med dertil, thi nogen af dem havde drømt om et Par Tusinde til hver Præst. Men med den folkekirkelige Linje, som Kirkesagen bevidst slog ind paa, gik man med til de 10.000 med to Præster. Selv om en Præst i et saadant Sogn ikke vilde kunne kende alle, kunde han maaske kendes af alle, og vilde i nogen Maade faa Tid til at komme i Forhold til dem, han kom i Forbindelse med. Men, som det i sin Tid er udtalt af *daværende* Provst *Ostenfeld*, gennem Sogne paa 10.000 var man »egentlig kun naaet til at se, hvor stor Trang der var til mere Arbejde«. Og Provst *Hans Koch* skrev i 1912, at den Tid højst sandsynligt vilde komme, da man vilde se paa Sogdenes nuværende Størrelse ganske, som vi ser paa tidligere Tidens Sogne paa 50.000. Sogne paa 10.000 har derfor været anset for et foreløbigt Hvilepunkt, til den Tid maatte komme, da det aandelige Liv krævede Rammerne udvidede. Med andre Ord, Sogne paa 10.000 var

folkekirkeligt set forsvarligt. Skulde der gøres mere, maatte det gøres ad frivillig Vej.

En Udvikling i Retning af *Sogne paa 15.000* vil derfor være en overmaade alvorlig Sag. Naturligvis kommer det noget an paa, om der er tre eller to Præster ved en saadan Kirke — hver med sit Distrikt. Men hos saa at sige alle, der har staaet i Kirkesagen, er der fuld Enighed om, at det er en alvorlig Ulempe, om *en Kirke har tre Præster*. Der er nemlig stor Forskel paa, om to Præster regelmæssig skiftes ved de to Gudstjenester, eller om de bliver tre, saa Folk skal finde i Bladet, hvem der prædiker, og maaske opdager, at han, de vilde høre, prædiker ikke. Thi alle skønne, og for saa vidt rigtige, Teorier til Trods, er det uomtvisteligt, at jo tyndere Forbindelsen er, des mere er den knyttet rent personlig til en bestemt Præst. Det er ikke særlig for de vaagne Kristnes Skyld, at tre Præster er en daarlig Ordning. Det blev nylig udtrykt saaledes af en Præst ved en af vore Kirker, som maa siges at staa ret kritisk overfor Kirkefondet: »Det er det gode ved en Kirkefondskirke, at der er i Regelen en Kreds af Mennesker, som kommer, ligegyldig hvem der er Præst« (hvilket i Parentes bemærket viser, hvor meningsløst det er, naar det undertiden siges, at vore Menighedssamfund sætter Møderne over Gudstjenesten). Nej, naar tre Præster er en *daarlig Ordning*, er det først og fremmest *af Hensyn til den Befolkning, der staar paa Afstand*, fordi overhovedet Betingelserne for en personlig Forbindelse mellem den og Kirken derved forringes meget væsentligt.

Men *15.000 med to Præster* — hvad betyder det? Lad mig atter, for at faa et uvildigt Vidne, anføre hvad Provst *Schepelern* siger i det tidligere anførte Skrift, at selv om 10.000 er Idealet, kan ogsaa større Sogne — han taler om Sogne paa 16—20.000 — »kunne frembyde brugelige Betingelser. Men da følger det af sig selv, at den opstillede Fordring om Præstens personlige Forbindelse med hvert enkelt Sognemedlem maa frafalde.« At han mener, den ogsaa *bør* frafalde, er en Sag for sig, ligesom ogsaa, at den ikke kan fuldt gennemføres, selv med 10.000. Man undskyldte, at jeg anfører et saa gammelt Ord; det har sin naturlige Forklaring i, at dette Spørgsmaal siden da næppe har været debatteret fra kirkelig Side. Men *15.000 med to Præster* vil altsaa betyde, at Forbindelsen slappes i en ganske overordentlig Grad.

Der kan være adskillige Punkter i Kirkesagen, som kan være indviklede — skønt jeg personlig synes, det hele er ret enkelt. Men lad det nu være, hvad det er. Een Ting er i hvert Fald ikke mere indviklet, end at et Barn kan forstaa det: at jo større Sognene er, des mindre maa Forbindelsen mellem Præsten og Befolkningen blive; og omvendt; jo mindre Sognene er, des bedre kan Forbindelsen blive. Og der turde vel ogsaa være Enighed om, at den personlige Forbindelse er en Hovedbetingelse for overhovedet at naa frem. Med mindre man har det pessimistiske Syn, at Præsterne

ligeftrem virker skadeligt for Kirken og for Guds Riges Sag, kan det altsaa ikke fastslaaes tydeligt nok, at *større Sogne er Vejen til at fjerne Befolkningen fra Kirken, mindre Sogne Vejen til Forbindelse med den*. Og i København kan man desværre ikke som paa Landet motivere større Sogne med Automobilerne.

Men det betyder een Ting til: at *Sogneprincippet* vil lide afgørende Skade. Og noget af det mest forbavsende i Kirkesagens Udvikling er, i hvor høj Grad det er lykkedes, trods alt, at faa noget af en Sognebevidsthed frem — navnlig i Forstæderne. Folkekirke- ligt set er det en uhyre Værdi, at Kirkens Arbejde i stigende Grad er blevet et Sognearbejde, men det bevarer kun denne Værdi, saa længe Rammerne er forsvarlige.

Den væsentlige Begrundelse for hele denne Nedskæring synes at være den, at *en billigere Økonomi* ventes at ville stille Befolkningen mere velvillig overfor Kirken.

Den kirkelige Økonomi er saadan, at de samlede kirkelige Udgifter i København og paa Frederiksberg andrager c. 3 Kr. pr. 1000 Kr. Skatteindtægt. I Provinsen 4—5 Kr. og paa Landet c. 7 Kr. Det samlede Beløb for København og Frederiksberg viste igennem nogle Aar en Stigning; det kulminerede i 1925-26 med 2.519.000, dalede derefter og var for Aaret 1927-28 2.156.000, altsaa 3 Kr. pr. Hoved. Det er dette Beløb, som virker forfærdende. Der har tidligere mødt os Klager fra Landet over, at København er et kirkeligt Skattely — nu klages der altsaa ogsaa over, at de kirkelige Udgifter her er for høje. Det drejer sig altsaa om 3 Kr. pr. 1000 Kr. i Øjeblikket, og tror mon noget Menneske for Alvor, at det vil ændre det allerfjerneste i Befolkningens Stilling, om Beløbet kunde sættes ned til 2,50 Kr.?

Men der er et Par Ting, det er værd, at lægge Mærke til. For det første, at i hvert Fald Kirkefondets nye Kirker ikke betyder nogen Forhøjelse af Skatteprocenten. Hvad Lønninger angaar bliver der nemlig kun oprettet nye Sogne, naar der er et vist Overskud efter en fastsat Skala, saa her bliver ikke Tale om nogen Forhøjelse i Skatteprocenten. Det kunde der højst blive Tale om ved, hvad der angaar Kirkens Drift, men da Kirkefondets Kirker som bekendt ikke faar Tilskud til Driften fra Ligning, kan det altsaa ikke blive dem, men kun nye selvejende Kirker, som kan komme til at sætte Procenten en Smule i Vejret. Dernæst er det værd at bemærke, at medens de andre Kirker — efter en Opgørelse for et Par Aar siden — gennemsnitligt hver krævede over 70.000 fra Ligningen, faar Kirkefondets Kirker gennemsnitligt knapt 30.000, saa der kan ikke tjenes Alverden ved at faa nedlagt enkelte af dem.

Men selvfølgelig er der Grund til at overveje, om der ikke kan spares noget, uden at det gaar ud over Kirkens Virkekraft. I de Tider, da vi her hjemme svømmede i Penge, blev der oprettet Kirkekor i ret stor Stil, og Kordegnelønningerne blev sat i Vejret,

ud fra den Tanke, at Kordegnen ikke maatte have anden Virksomhed. Samtidig fik Kordegnen, som tidligere i Regelen havde klareret sig med en beskedent Træffetid, nu stor Kontortid paa 4 Timer. Jeg har altid fundet, at set under Synspunktet Sognemissionær eller lignende, er Kordegneinstitutionen fortræffeligt, men ogsaa, at folkekirkeligt set var der her udvist en større Luksus, end man plejer. Der er saaledes maaske Punkter, hvor det kunde overvejes, om ikke en fornuftig Omordning kunde medføre Besparelser. Men med en saa lav kirkelig Skatteprocent som den, vi har i København, gælder det unægtelig om, at det bliver paa Omraader, hvor det ikke kommer til at gaa ud over Kirkens egentlige Arbejde.

Det kunde tænkes, at der bag alt dette tillige laa Ønsket om at gøre Kirkefondet overflødigt ud fra den Tankegang, at det i sin Tid havde været en nyttig Nødhjælp, men ogsaa kun en Nødhjælp, der nu ikke mere var Brug for. Det kan ikke siges, om denne Tankegang uden videre ligger bag ved disse Planer, men da man i hvert Fald kan møde den, er der tilstrækkelig Anledning til at nævne den i denne Sammenhæng.

Hvis den tilmed vil beraabe sig paa — som det vitterligt er sket — at den brede Befolkning har Uvilje mod Kirkefondets Kirker og foretrækker de andre, saa kan dertil kun svares: at saa maatte det dog vise sig, at Arbejderbefolkningen søgte noget mere til de andre Kirker. Men jeg gad se den, der vilde vove en saadan Paastand. Den, der ikke er ganske ukendt med Sagerne, ved, at Præsterne ved vore Kirker har rig Lejlighed til at erfare, at netop det, at have været med til at give til Bygningen af en ny Kirke, kan give Folk en Følelse af, at Kirken er »vores Kirke«, ganske som de kan føle, at Sognets Præst er »vores Præst«. Lad denne Traad være tynd, den er tyk nok til, at der kan spindes videre paa den, og den er altfor uigendrivelig virkelig til, at vi har Raad til at undvære den. Den betyder nemlig uendelig mere end en forbigaaende Agitation i modsat Retning.

Men rent bortset herfra er Opfattelsen af Kirkefondet som en Nødhjælp unægtelig i den mest skærende Modsætning til vort Syn paa Kirkefondet. Det gaar netop ud paa, at dette ved sin hele Stilling repræsenterer noget saare værdifuldt, noget, Folkekirken overhovedet ikke kan undvære. Jeg skal ikke gaa nærmere ind herpaa, da jeg lige til Kirkefondets Aarvog har skrevet en lang Artikel om disse Ting og her maa nøjes med at henvise til den. Forøvrigt kommer det samme frem i Stiftsprovst Ussings foranstaaende Artikel, se særligt midt paa S. 275. Og har man ikke Syn herfor, har man overhovedet endnu ikke forstaaet, hvad Kirkefondet betyder.

Uden at prøve paa at spaa om, hvad Fremtiden bærer i sit Skød, er der et Par Ting, som kan slaas fast.

1) Vi kender endnu kun delvis Ministerens Planer og ved heller ikke, hvor meget han vil sætte ind paa at gennemføre dem, men

i og for sig *kan vi ikke hindre en saadan Gennemførelse*. Om en Sogneregulering teer sig aldrig saa besynderligt, — og der er unægtelig Ting, som synes meget besynderlige — Kirken kan ikke hindre den. Som Loven er i dette Land, har en Kirkeminister paa dette, som paa saa overmaade mange Omraader vedrørende det kirkelige Liv, i Virkeligheden i Øjeblikket suveræn Magt. Spørgsmaalet er kun, om han vil benytte den. Vil han ikke tage Hensyn til de forskellige kirkelige Autoriteter og Myndigheder, behøver han ikke at gøre det. Han har diktatorisk Magt — og diktatorisk Ansvar. Saadan er Loven.

2) *Derimod kan vi hindre, at den folkekirkelige Arbejdsmark ødelægges*. Kan vi ikke hindre det ad de regulære Veje, saa staar andre Veje aabne. Og ingen Kirkeminister kan hindre os i at bruge dem. Om da ellers Kirkesagens Venner er vaagne, saa de forstaar, hvad der staar paa Spil, og om vi selv vil gaa ad de Veje, som staar aabne, naar andre lukkes.

3) Tænker man sig — det er højst sandsynligt kun et Tankeeksperiment, men ogsaa dette kan undertiden være nyttigt — tænker man sig altsaa, at de to foregaaende Linjer kom til Udfoldelse, vilde det betyde noget dobbelt. Paa den ene Side en *Svækkelse af det rent folkekirkelige*, idet de normale folkekirkelige Rammer vilde være ganske utilstrækkelige overfor den foreliggende Opgave — og paa den anden Side en tilsvarende *Styrkelse af det kirkefundske*, idet der i Forholdene vilde ligge et Kald til Kirkefondet, saa stærkt, som dette ikke har været Tilfældet siden de første Tider. En saadan Udvikling vil, tværtimod at gøre Kirkefondet overflødig, kunne give det en Betydning, det aldrig har haft nogensinde. Det vilde maaske ikke være nogen Ulykke — men strengt folkekirkeligt set var det vel egentlig ikke det, som var Meningen.

Og dette kan vi være vis paa: Kan vi være i Guds Linje, saa vil Han kunne bruge ogsaa disse Tidens Virvar til sit Riges Fremme i vor Hovedstad. Men saa maa vi ogsaa have Lov at mærke, at vore Venner staar sammen med os.

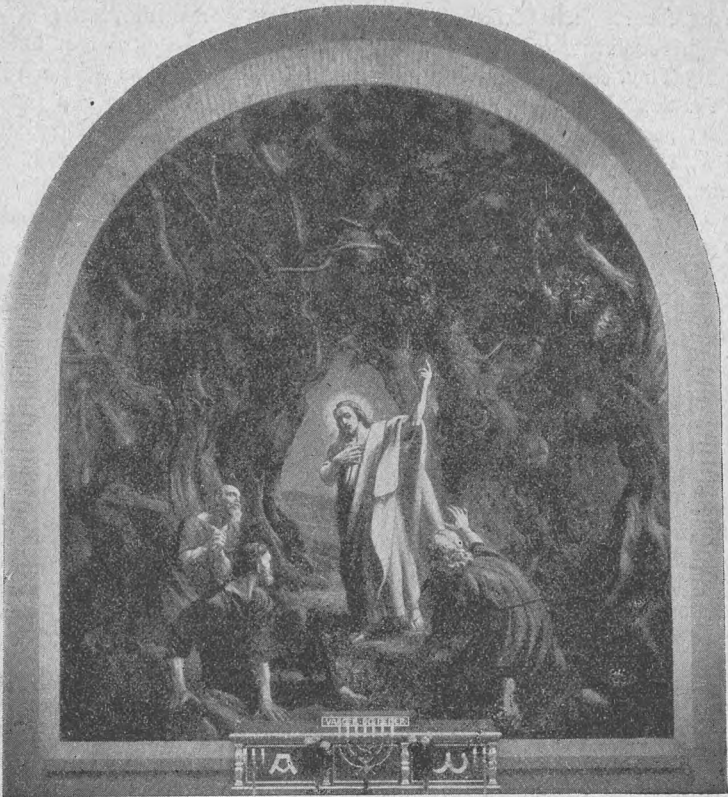
P. Helweg-Larsen.

En Berigtigelse.

I Bladet »Københavns Kirkesag og Menigheden« Nr. 21 d. A. har Sognepræst *Kr. Jensen* i en Artikel om Kirkesagens Linje skrevet, at jeg ofte har udtalt, at der burde være en »Pause« i Menighedsraadens Indstilling af Præster. — Det er rigtigt. Jeg ønsker, at Embederne hver femte eller sjette Gang besættes uden Menighedsraadens Medvirken. Pastor *Jensen* fortsætter: »Denne Beskæring af Menighedsraadens Ret skulde ske af Hensyn til ældre Præsters Forflyttelsesmuligheder.« — Dette er ikke rigtigt. I det Foredrag, i hvilket jeg sidst anbefalede denne Ordning, og som findes trykt i »Menighedsraadens Blad« for Maj d. A., begrundede jeg den med Hensynet til 1) de stærkt særprægede Personligheder, 2) de studerende Præster, 3) Præster med stærkt afvigende Meninger og 4) de ugifte Præster.

Roskilde, 2. December 1929.

H. Fønnesbech-Wulff.

Den ny Altervæg i Gethsemane Kirke.
Af Professor Oscar Matthiesen.

KIRKEFONDETS AARBOG

Belyser Maal og Midler i Kirkesagen

Støt Kirkesagen ved at skrive til Kontoret efter et Antal Eksemplarer for at sælge dem blandt Sagens Venner. Ikke solgte Eksemplarer kan sendes tilbage.

120 Sider.

Pris 1 Kr.

INDHOLD: *Henry Ussing*: Kirkefondets Stilling i Øjeblikket. — *Harald Westergaard* og *P. H.-L.*: Kirkefondets Bestyrelsesmøde. — *P. Helweg-Larsen*: Sognesammenlægningsplanerne. — *H. Fønnesbech-Wulff*: En Berigtigelse.

Bladet sendes gratis til alle, som bestiller det ved Henvendelse til Kirkefondets Kontor, Vendersgade 28, København K, Postgiro 1649, — Tlf. Kontoret: Byen 3788, — Sekretæren: Byen 6922, — Hjælpeinds. Byen 4812, Udgivet af »Det københavnske Kirkefond«, Redigeret af *P. Helweg-Larsen*.

Duplex-Trykkeriet (Hansen & Sick).

